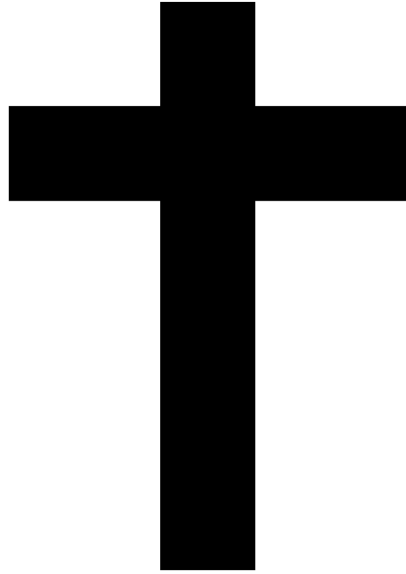

Kalin Apo Dios

New Testament in Kankanay, Northern

Kalin Apo Dios
New Testament in Kankanay, Northern

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kankanay, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kankanay, Northern

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
08554b00-f080-54cf-b131-babceaf06534

Contents

Mateo	1
Marcos	55
Lucas	87
Juan	142
Aapostolis	181
Roma	233
1 Corinto	260
2 Corinto	286
Galacia	303
Efeso	313
Filipos	322
Colosas	329
1 Tesalonica	335
2 Tesalonica	341
1 Timoteo	345
2 Timoteo	354
Tito	360
Filemon	364
Hebreo	366
Santiago	388
1 Pedro	395
2 Pedro	403
1 Juan	408
2 Juan	415
3 Juan	416
Judas	418
Naipagtek	421

Nan Gawis ay Damag ay Insolat Mateo

Nan Maipanggep Isnan Insolat Mateo

Nan naay ay insolat Mateo et ipagtekna ay si Jesus nan inkalin Apo Dios isnan Daan ay Tolag ay mangisalakana ken datako. Nan naay gawis ay damag et baken kedeng isnan Judio ay kailian Jesus isdin kadana isnan batawa is menpaayana nodi pala isnan am-in ay ipogaw.

Gawis nan naiolnosan nan insolat Mateo ay naay tay inlogina ay mangibaga isnan naiyanakan Jesus, isnan nabonyagana ya isnan nangdoldologan Satanas ken siya esanapay ibaga nan nin-is-isolowana ya nan nangpagawgawisana isnan masaksakit id Galilea. Danat abes ibaga nan inmay-ayan Jesus ay nin-insolowanan ay menlogi id Galilea enggana id Jerusalem ya nan inom-ommat ken siya isnan naodi ay natatagowana isnan batawa ay nan nateyana ya nan kasina natagowan.

Ipailan nan naay ay naisolat ay si Jesus nan osto ay men-is-isolo ay nagapo ken Apo Dios isonga siya nan makaipakaawat isnan linteg Apo Dios ya makaibaga isnan maipanggep nan mentolayana. Kaadowan isnan insolsolon Jesus et naponok ay menbasal isnan kayatda ay kanan. Siya dana nan lima ay nadagopanda. (1) Nan pamagbaga isnan bilig ay maipanggep isnan ogali, nan obla, nan lebbengen ya nan gon-oden nan maitapi isnan mentolayan Apo Dios. (Kapitolo 5-7) (2) Nan inbagbagan Jesus isnan simpoo ya doway ay papasolotna isnan nangibaaana ken daida. (Kapitolo 10) (3) Nan deeyday pangngalig maipanggep isnan mentolayan Apo Dios. (Kapitolo 13) (4) Nan insolsolon Jesus isnan mangkayat ay maitapi ta menpasolotna. (Kapitolo 18) (5) Nan insolsolon Jesus maipanggep

nan omaliyan nan mentolayan Apo Dios ya nan makombosan nan naay ay timpo. (Kapitolo 24-25)

Nan wada isna

Nan alal-apon Jesu Kristo ya nan naiyanakana 1:1-2:23

Nan inik-ikkan Juan ay Menbonbonyag 3:1-12

Nan nabonyagan Jesus ya nan nangdoldologan Satanas ken siya 3:13-4:11

Nan inik-ikkan Jesus id Galilea 4:12-18:35

Nan inik-ikkan Jesus id Galilea enggana id Jerusalem 19:1-20:34

Nan naodi ay nintean Jesus id Jerusalem ya isnan sag-ena 21:1-27:66

Nan kasin natagowan Apo Jesus ya nan ninpailaana 28:1-20

Nan Alal-apon Jesu Kristo

Luc. 3:23-28

¹ Naay nan kaibagaan din alal-apon Jesu Kristo. Siya nan apon din si Ali David ay apon abes din si Abraham. ² Si Abraham et siya nan aman din si Isaac. Si Isaac et aman Jacob. Si Jacob et aman din si Juda ya nan bebsatna. ³ Si Juda et aman da Pares ken Zara et din si Tamal nan inada. Si Pares et aman Esrom ya si Esrom et aman Aram. ⁴ Si Aram et aman Aminadab ya si Aminadab et aman Naason ya si Naason et aman Salmon. ⁵ Si Salmon et aman Booz et si Rahab nan inana. Si Booz et aman Obed et si Ruth nan inana. Si Obed et aman Jesse. ⁶ Si Jesse et aman Ali David.

Si David et aman Solomon. Nan inana et din asawan din si Urias. ⁷ Si Solomon et aman Roboam. Si Roboam et aman Abias. Si Abias et aman Asa. ⁸ Si Asa et aman Josafat. Si Josafat et aman Joram. Si Joram et aman Ozias. ⁹ Si Ozias et aman Joatam. Si Joatam et aman Acaz. Si Acaz et aman Ezekias. ¹⁰ Si Ezekias et aman Manases. Si Manases et aman Amon. Si Amon et aman Josias. ¹¹ Si Josias et aman Jeconias ya nan bebsatna et issan deey ay timpo nan nang-alaan nan iBabilonia isnan Judio ay baa daida.

¹² Isdin kad-an nan Judio id Babilonia et naiyanak si Salatiel ay si Jeconias nan amana. Si Salatiel et aman Zorobabel. ¹³ Si Zorobabel et aman Abiud. Si Abiud et aman Eliakim. Si Eliakim et aman Azor. ¹⁴ Si Azor et aman Sadoc. Si Sadoc et aman Akim. Si Akim et aman Eliud. ¹⁵ Si Eliud et aman Eleazar. Si Eleazar et aman Matan. Si Matan et aman Jacob. ¹⁶ Si Jacob et siya nan aman Jose ay nangasawa ken Maria ay nangiyanak ken Jesus ay makwani en Kristo ay inbaan Apo Dios ay mangisalakan ken datako.

¹⁷ Isonga simpoo ya epat nan kaap-owan ay nagapo ken Abraham enggana ken David. Ya wada abes nan simpoo ya epat ay kaap-owan ay nagapo ken David enggana isdin nang-alaaan nan iBabilonia isnan Judio. Ya wada abes nan simpoo ya epat ay kaap-owan ay ninlogi isdin ninteanda id Babilonia enggana ay naiyanak nan Kristo.

Nan Naiyanakan Jesu Kristo

Luc. 2:1-7

¹⁸ Siya na nan inommat isnan naiyanakan Jesu Kristo. Si Maria ay awnit mangiyanak ken Jesus et naitoya ay makiasawa ken Jose. Ngem sadapay mentipon et naliton si Maria gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo. ¹⁹ Si Jose et nalinteg ay ipogaw ngem adina layden ay maibabain si Maria isonga adina kayten ay mangidalom ken siya nodi kanana en apedna isiyen si Maria ay maid mangtek. ²⁰ Ngem idi nemnemnemena pay nan ikkana dat menpaila ken siya isnan iitawna nan anghel ay nagapo ken Apo Dios ay mangwani en, “Jose, ay apon Ali David, adika madanagan ay mangasawa ken Maria tay nan malitonana et gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo. ²¹ Awnit omanak siya is lalaki dakayot ngadnan siya is Jesus tay siya nan awnit mangisalakan isnan kaipoipogaw ta adida kadosdosa gapo isnan basbasolda.”

²² Inommat am-in dana tapno matongpal din inpasolat Apo Dios isdin

mamadtona id kasin en, ²³ “Awnit maliton nan babai dapay maid nangiseyseyep ken siya et awnit omanak is lalaki ay mangadanan is Emmanuel. Nan kanan nan naay ay ngadan et wada si Apo Dios ken datako.”

²⁴ Magido pay si Jose danat tongpalen san kinwanin san anghel ken siya ay asawaena si Maria. ²⁵ Ngem egayna inid-idlen si Maria engganay binmala nan anakna. Dat ngadnan Jose siya is Jesus.

2

Nan Bisita Ay Nagapo Isnan Balaan Di Agew

¹ Isdin kaalin Herod et siya nan naiyanakan Jesus id Betlehem ay esay ili isnan probinsiya ay Judea. Issan deey ay timpo et inmey id Jerusalem nan mamasilib ay aamama ay nagapo isnan balaan di agew. Daida nan mang-ad-adal isnan maipanggep nan talaw. Omdanda pay dadat sooten, ² “Into nan onga ay naiyanak ay awnit men-ali isnan Judio? Tay isnan kad-anmi isnan balaan di agew et inilami nan talaw ay nangipagtek ken dakami isnan naiyanakana isonga inmali kami ay mangdayaw ken siya.”

³ Issan nangdengngan Ali Herod issan kinwanida dat pilmi nan egyatna tay kanana en waay awnit masokatan siya ay ali ya madanaganda abes nan kailiyana id Jerusalem isnan awnit ommat. ⁴ Danat padagop nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg Apo Dios et sootena ken daida mo into nan maiyanakan nan makwani en Kristo ay insolat din mamadton Apo Dios. ⁵ Dadat ibaga en, “Id Betlehem isnan naay probinsiya ay Judea tay siya na nan insolat din mamadton Apo Dios id sang-adom ay mangwani en,

⁶ ‘Nan ili ay Betlehem isnan probinsiya ay Judea et awnit siya nan kadadayawan isnan am-in ay ili isnan Judea tay isdi nan

awnit maiyanakan nan mentolay isnan ipogawko ay Judio et siya nan mang-ay-ayowan ken daida.’”

⁷ Dinngen pay Herod di danat ayagan san bisita ay mamasilib ay aamam-a et sootena ken daida ay maiwed mangdedenge no ngan nan timpo ay binmalaan nan talaw. ⁸ Idi gintek Herod danat ibaa daida id Betlehem danapay ibaga ken daida en, “Anapenyoy ay gawis san onga. No das-anyo siya dakayot somagong isna ta ipagtekyo ken sak-en tapno omeyak abes ay mangdayaw ken siya.”

⁹⁻¹⁰ Dadat menlobwat ay omey id Betlehem. Issan mendad-aananda dadat ilaen kasin san talaw isonga palalo nan gasingda. Dat ipangpangon san talaw daida engganay inomdanda isnan kad-an san onga. ¹¹ Omdanda pay dadat songgep isnan baey et ilaenda san onga ya si Maria ay inana. Dadat menpalintomeng ay mangdayaw issan onga dadapay ited ken siya nan ninkangingina ay sagotda ay balitok ya nan menbango ay insinso ya mira.

¹² Nakwas di dat ipaiitaw Apo Dios issan mamasilib ay adida somagsagong isnan baey Herod. Isonga dadat idaan isnan teken ay daan ay somaa isnan ilida.

Nan Inmayan Da Jesus Id Egipto

¹³ Idi kinmaan san mamasilib dat kasin menpaila nan anghel Apo Dios isnan iitaw Jose ay mangwani ken siya en, “Bomangonka ta eyeymo ay dagos nan onga yas inana id Egipto dakayot mentee isdi engganay ibagak en somagong kayo kasin. Tay ipaan-anap Herod nan onga ta ipapateyna.” ¹⁴ Dat bomangon si Jose isnan tangan di labi et ilobwatna san onga ya si inana et omeyda id Egipto. ¹⁵ Dadat mentee isdi engganay natey si Ali Herod et siya nan natongpalan din inpasolat Apo Dios isnan mamadtona en, “Awnit ayagak nan Anakko ay magapo id Egipto.”

Nan Nangipapateyan Herod Isnan Oongong-a

¹⁶ Issan nanggetkan Herod ay sinikapan san mamasilib ay aamam-a siya dat dadama nan ligetna isonga danat ibilin ay mapatey am-in ay oongong-a ay lalaki id Betlehem ya isnan am-in ay ili ay sag-ena. Pinateyda am-in ay lalalaki ay kabalbala engganay mentew-en is dowa tay doway tew-en san nallos issan nang-ilaan san mamasilib ay aamam-a issan talaw. ¹⁷ Isonga natongpal tet-ewa din insolat din mamadto ay kangadan is Jeremias ay mangwani en,

¹⁸ “Adoado nan men-ag-aga isnan ili id Rama. Men-ag-aga nan iin-a ay aap-on Raket tay natey nan an-akda. Et adida polos maliwliwa tay epdas natey nan an-akda.”

Nan Kinmaananda Id Egipto

¹⁹ Idi natey si Herod dat menpaila kasin nan anghel isnan iitaw Jose id Egipto ay mangwani en, ²⁰ “Bomangonka ta isaam nan onga ya si inana id Israel tay nateyda et nan mangwani en mangpatey isnan onga.” ²¹ Bomangon pay si Jose danat eyey san onga ya si inana id Israel. ²² Ngem dat dengngen Jose ay si Arkelao ay anak Herod nan mentolay id Judea isonga dat omegyay siya ay somagong isdi. Ngem dat kasin menpaiitaw si Apo Dios ken siya et ibagana en omeyda isnan probinsiya ay Galilea ta isdi nan menteanda. ²³ Dadat omey mentee isnan esa ay ili ay makwani en Nazaret. Et siya nan natongpalan nan kinwanin din deeyday mamadto id kasin maipanggep ken Jesus en, “Awnit kananda en siya nan iNazaret.”

3

Nan Inbagbagan Juan Ay Menbonyag

Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-20; Juan 1:19-28

¹ Nakwas pay nan kaat ay tew-en dat omey si Juan ay Menbonbonyag isnan bilbilig id Judea et ilogina ay mangibagbaga isnan ipogaw en, ² “Ibabawiyo nan ngawi ay ikkanyo tay nganngani ay omali nan mentolayan Apo Dios.” ³ Si Juan et siya nan inbagan din mamadto id sang-adom ay si Isaias ay mangwani en,

“Wada isnan bilbilig nan mangibog-bogaw en, ‘Isaganayo nan daanen nan Apo tako ay awnit omali. Pagawisenyo nan daan ay mendaanana.’”

⁴ Nan badon Juan et inabe ay dotdot di camel ay badon di kodo ya kodil nan balikesna ya nan menkatagona et dodon ya dilo. ⁵ Adoado nan om-omey isnan kadana tapno dengngenda nan it-itdona. Wadada nan nagapo id Jerusalem ya isnan probinsiya ay Judea ya isnan kailili ay sag-en nan ginawang ay Jordan. ⁶ Dadat ibabawi nan basbasolda tapno mapakawanda ken Apo Dios dadapay menpabonyag ken Juan isnan ginawang ay Jordan.

⁷ Ngem isnan nang-ilaan Juan isnan adoado ay Fariseo ya Saduceo ay omey menpabonyag ken siya danat kanan ken daida en, “Dakayo ay agin-sosolot ken Apo Dios, ay kananyo en omanay nan mabonyaganyo is kaisalakananyo isnan awnit mendosaan Apo Dios?” ⁸ Ngem adi kayo aped mabonyagan mo adiyoy dokogan nan ngawi ay ogaliyo tay masapol ay ipailayo ay tet-ewa ay inbabawiyo nan basbasolyo. ⁹ Et adiyoy kanan en mailisi kayo isnan dosan Apo Dios gapo tay apoyo din si Abraham ay nangtongtongpal ken Apo Dios. Ngem baken di is mangilisi ken dakayo tay olay nan bato ay naay et mabalin ay menbalinen Apo Dios is ap-on Abraham.” ¹⁰ Dat itoloy Juan ay mangwani en, “Nan awnit idosan Apo Dios et siya nan kaneg nan wasay ay naisasagana ay mangpoyo isnan kaiw. Am-in ay kaiw ay adi bomgas is gawis et mapoyo dat

mapoowan. Et dakayo nan kaneg nan kaiw ay adi bomgas.”

¹¹ Danat itoloy ay mangwani en, “Danom nan ibonyagko ken dakayo ay mangipagtek en inbabawiyo nan basbasolyo. Ngem wada nan wedweda mo sak-en ay omon-onod et gapo isnan kawedwedana et adiyoy maibilang ay mangkaan isnan sapatosna. Siya nan awnit mangibonyag ken dakayo isnan Ispirito Santo ya nan apoy. ¹² No omali siya awnitna mensiyanen nan mamati ken siya isnan adi mamati et kaneg waday ligao ay mangtap-ana isnan pagey danat idolin isnan agamang nan mabgas danapay igwa nan kipit isnan apoy ay adi katkatkatey.”

Nan Nabonyagan Jesus Mar. 1:9-13; Luc. 3:21-22

¹³ Daan ay menbonbonyag si Juan isnan ginawang ay Jordan dat om-dan si Jesus ay nagapo id Galilea ay menpabonyag ken siya. ¹⁴ Ngem kinwanin Juan en, “Ay sak-en nan mangbonyag ken sik-a dapay lebbengna ay sik-a koma nan mangbonyag ken sak-en?” ¹⁵ Ngem dat kanan Jesus, “Olay, tay gawis no ikkanta nan layden Apo Dios.” Isonga dat bonyagan Juan si Jesus.

¹⁶ Nabonyagan pay si Jesus daet domaka isnan ginawang daet mapewak id daya danat ilaen nan Ispirito Santo ay lomayog ken siya ay kaneg kalapati et pomatong ken siya. ¹⁷ Dat wada nan kali ay nagapo id daya ay mangwani en, “Si tona nan Anakko ay laylaydek. Men-galalasingak gapo ken siya.”

4

Nan Nangdoldologan Satanas Ken Jesus

Mar. 1:12-13; Luc. 4:1-13

¹ Nakwas pay di dat ipangon nan Ispirito Santo si Jesus isnan bilbilig tapno dologen Satanas siya. ² Epatpoo ay agewna isdi ay egay nangnangan isonga naowaowat siya. ³ Dat ilogin Satanas ay mangdolog

ken siya ay mangwani en, “No tet-ewa ay Anak Apo Dios sik-a dakan adi kanan ta maboliw nan naayda ay bato is makan?”⁴ Dat songbatan Jesus ay mangwani en, “Kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en baken makan et kedeng di katagowan di ipogaw nodi masapol ay patiyenda am-in nan kankanan Apo Dios.”

⁵ Dat ipangon Satanas si Jesus id Jerusalem danat eyey siya isnan tok-tok di Templo⁶ danat kanan ken siya, “No tet-ewa ay Anak Apo Dios sik-a kadya lomabtokka isna. Tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en bilinena nan aangelna ta ayowananda ay mangtapaya ken sik-a ta adi masogatan nan dapanmo isnan bato.”⁷ Ngem dat songbatan Jesus siya ay mangwani en, “Nan naisolat ay kalin Apo Dios et kanana gedan en adiyodologen si Apo Dios ay Apoyo.”

⁸ Nakwas di dat ipangon kasin Satanas si Jesus isnan ataatakdag ay bilig et ipailana nan am-in ay ili isnan batawa ya nan kinabaknangda.⁹ Danat kanan, “Idyak am-in dana ken sik-a no menpalintomengka ay mangdayaw ken sak-en.”¹⁰ Dat kanan Jesus, “Komaanka Satanas tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en sak-en ay Diosyo nan day-dayawenyoy ya mensilsilbiyanyo et kedeng.”

¹¹ Dat komaan si Satanas dapay domateng nan aangel Apo Dios et badanganda si Jesus.

Nan Nangilogiyan Jesus Ay Nin-isolo

Mar. 1:14-15; Luc. 4:14-15

¹² Idi dinngen Jesus ay naibalod si Juan ay Menbonbonyag, sinmagong siya isnan probinsiya ay Galilea ay men-isolo.¹³ Ngem egay nintee id Nazaret ay ilina nodi inmey id Capernaum ay esay ili isnan benget di baybay ay Galilea isnan sakopen nan dagan Zabulon ya dagan Neftali.¹⁴ Naikkan dana tapno matongpal din insolat din mamadto ay si Isaias id sang-adom ay naay,

¹⁵ “Id Galilea isnan dagan da Zabulon ken da Neftali isnan benget di baybay ya isnan bas-ang di ginawang ay Jordan et siya gedan nan kad-an di baken Judio.¹⁶ Nan ipogaw isdi et menbolinget nan nemnemda isonga kanegda natey tay adida getken si Apo Dios. Ngem awnit isdi nan mentanggewan nan silaw tay omey nan mangisolo ken daida et awnit matanggewan nan nemnemda.”

¹⁷ Natongpal san deey ay kali tay isnan deey ay timpo inlogin Jesus ay men-isolo ay mangmangwani en, “Ibabawiyo nan basbasolyo tay nganngani ay omali nan mentolayan Apo Dios.”

Nan Nang-ayagan Jesus Isnan Epat Ay Damo Ay Papasolotna

Mar. 1:16-20; Luc. 5:1-11

¹⁸ Isnan esa ay agew ay mendadaan si Jesus isnan benget di baybay ay Galilea danat ilaen nan doway sin-agi ay da Simon ay makwani en Pedro ya si Andres. Mensidsidokda isnan baybay tay siya nan oblada.¹⁹ Dat kanan Jesus ken daida en, “Akayo ta maitapi kayo ken sak-en. Id kawni ninsidok kayo is ikan ngem id wani isolok abes nan ikkanyo ay mensidok is ipogaw ta maitapida isnan mentolayan Apo Dios.”²⁰ Dadat taynan nan sidokda et ikamoda ay omonod ken siya.

²¹ Idi mendad-aanda dat ilaen Jesus da Santiago ken Juan yas amada ay Zebedeo ay mangitotokdo isnan bangkada ay mang-es-eset isnan sidokda. Dat ayagan Jesus da Santiago ken Juan ta maitapida abes ken siya.²² Dadat taynan abes nan bangkada yas amada et ikamoda ay omonod ken siya.

Nan Nin-isolowan Jesus Ya Nan Nangipagawisana Isnan Masaksakit
Luc. 6:17-19

²³ Inmey si Jesus isnan il-ili isnan probinsiya ay Galilea et men-isolo isnan kasinasinagoga. Inpagpagtekna nan gawis ay damag ay maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ya pinagawisna nan natkenatken ay saksakit di ipogaw. ²⁴ Nindinamag nan inikkan Jesus isnan am-in ay ili ay sakop nan Siria isonga dadat eyey ken siya nan ipogaw ay wada nan sakitda ay kaneg nan kinapet di anito ya nan menkedas ya nan napilay et inpagawisna am-in daida. ²⁵ Isonga inmonod nan adoado ay ipogaw ken siya. Wadada nan nagapo isnan probinsiya ay Galilea ya Judea ya wadada gedan nan nagapo id Jerusalem ya Decapolis ya isnan basang nan ginawang ay Jordan.

5

Nan Kinwanin Jesus Maipanggep Isnan Nagasat

Luc. 6:20-26

¹ Inilan Jesus nan adoado ay ipogaw ay omey ken siya dat tomikid isnan bilig danat itokdo et somagen nan papasolotna ken siya. ² Dat ilogin Jesus ay men-isolo ken daida ay mangwani en,

- ³ “Nagasat nan mangtek ay kolang nan kabaelana ay mang-ikkan isnan layden Apo Dios tay daida nan awnit maitapi isnan mentolayana.
- ⁴ Nagasat nan menseseg-ang gapo isnan basbasolda tay awnit liwliwaen Apo Dios daida.
- ⁵ Nagasat nan mangipabababa isnan nemnemda tay awnit ited Apo Dios nan am-in ay inkalina ken daida.
- ⁶ Nagasat nan manglaylayad ay mang-ikkan isnan layden Apo Dios tay awnit mapnekda.
- ⁷ Nagasat nan managseg-ang isnan iib-ada tay awnit seg-angan Apo Dios daida.

⁸ Nagasat nan ipogaw ay kedeng nan layden Apo Dios is nemnemnemenda ay ikkan tay awnitda ilaen siya.

⁹ Nagasat nan mang-ol-olnos isnan iib-ada tay awnitda maibilang ay an-ak Apo Dios.

¹⁰ Nagasat nan mang-it-itpe isnan ligat gapo isnan mang-ik-ikkananda isnan layden Apo Dios tay awnitda maitapi isnan mentolayana id daya.

¹¹ Nagasat kayo no aamisen di ipogaw dakayo ya palpaligatenda dakayo dadapay kanan am-in nan ngawi maipanggep ken dakayo gapo isnan mangpatpatiyanyo ken sak-en.

¹² Men-gasing kayo od tay olay no adoado nan ligatyo id wani et awnit dakkel nan ganabenyo ay idyan Apo Dios ken dakayo ay insaganana id daya. Tay nan ikkanda id wani ken dakayo et siya gedan nan inik-ikkan din alal-apoda id sang-adom isdin mamadton Apo Dios isonga mengalalasing kayo isnan maiyisowanyo ken daida.”

Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Mamati Ken Siya

Mar. 9:50; Luc. 14:34-35

¹³ Dat itoloy Jesus ay men-isolo et kanana, “Gawis nan asin ay ososalen tako tay pagawisena nan makan. Et dakayo ay mamati ken sak-en et kaneg dakayo nan asin di kaipoipogaw isnan batawa tay nan mangisolsolowanyo ken daida et pagawisenyo nan ogalida. Ngem no epdas tinmamnay nan asin et adi mabalin ay makaasin ya maid silbina nodi maiwasit ay gatgatinan nan ipogaw.”

¹⁴ Dat kasin kanan Jesus, “Nan ili isnan bilig et adi polos maigago. Siya nan kanegyo tay dakayo nan kaneg silaw ay mangtanggaw isnan nemnem di ipogaw. ¹⁵ Maid mangpasged is silaw danat salinan is timba tasiyay adi kaila nan silangna nodi ipatangna tapno masilawan am-in

nan baey. ¹⁶ Et siya abes nan masapol ay ikkanyo ta adiyoy igagago nan mangsolsolotanyo ken Apo Dios nodi ipailayo tapno getken nan kaipoipogaw nan gawis ay ogaliyo dadat mendayaw ken Amayo id daya.”

Nan Nin-isolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Linteg Moses

¹⁷ Dat kanan Jesus en, “Adiyoy nemnemen ay inmaliyak ay mangpamaid isnan linteg Moses ya nan insololon nan mamadto nodi inmaliyak tapno tongpalek nan am-in ay inbagbagada. ¹⁸ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa ay engganay wada pay laeng nan batawa ya nan daya et adi polos mabalin ay mamaid nan linteg Apo Dios is olay bassit engganay matongpal nan am-in.

¹⁹ Et nan ipogaw ay adi mangtongpal isnan olay teeten ay linteg Apo Dios ya mangisolo isnan iib-ana tapno makiikkanda abes ken daida et awnit siya nan kababaan isnan mentolayan Apo Dios. Ngem nan ipogaw ay mangtongpal isnan linteg Apo Dios ya mangisolo isnan iib-ana tapno tongpalenda abes et awnit siya nan kaaamedan isnan mentolayan Apo Dios. ²⁰ Isonga ibagak ken dakayo en adi kabalin ay maitapi kayo isnan mentolayan Apo Dios no baken napasasnek nan ikkanyo ay mangtongpal isnan laydena mo nan ik-ikkan nan Fariseo ya nan men-isolo is linteg.”

Nan Nangisolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Liget

²¹ Intoloy Jesus ay mangwani, “Getkenyo nan naibaga isnan linteg id sang-adom ay adi kayo menpatpatey tay nan ipogaw ay menpatpatey et maiyeyda isnan pagbistaan. ²² Ngem ibagak ken dakayo ay nan ipogaw ay makaliget isnan ib-ana et awnit maiyeyda isnan pagbistaan. Ya nan ipogaw ay mangiiyaw isnan ib-ana et awnit maiyeyda isnan nangatngatopay ay pagbistaan. Ya nan ipogaw ay mangbab-aos isnan ib-ana et awnit omey isnan kad-an di apoy

ay adi katkatey. ²³ Isonga no wada nan itedyo isnan Templon Apo Dios dayot nemnemen omona no waday mangliliget ken dakayo ²⁴ et masapol ay taynanyo nan itedyo ken Apo Dios ta enkayo omona makitoya isnan mangliliget ken dakayo sakayopay omey ited nan itedyo ken Apo Dios.

²⁵ No wada pay gedan di mangidalom ken dakayo dakayot omey omona ken siya tapno aliglowenyo sadapay eyey dakayo isnan pagbalodan. Tay no epdasda eyey dakayo isnan howis et waay itedna dakayo isnan polis et ibalodna dakayo. ²⁶ Et adi kayo makabala isnan pagbalodan engganay bayadanyo am-in nan moltayo.”

Nan Nangisolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Makikamkamolala

²⁷ “Dinngeyo gedan nan kinkinwanida id sang-adom en adi kayo makikamkamolala. ²⁸ Ngem ibagak na ken dakayo, no wada ken dakayo nan mang-ila isnan babai danat nemnemen ay mangiseyep ken siya et law-en Apo Dios tay kaneg gedan mamabai. ²⁹ Isonga no nan pang-ilan nan esa ay matam is makabasolam et gawis no soklatem laengen tay gagawis no es-esang nan matam id wani ngem wada nan biyagmo ken Apo Dios ay enggana mo nan awakmo ay maid kolangna ngem omey isnan apoy ay adi katkatey. ³⁰ Wenno nan ikkan nan esa ay ledengmo di makabasolam et gawis no pokolam ta iw-asitmo tay gagawis no es-esa nan ledengmo mo nan awakmo ay maid kolangna ngem omey isnan apoy ay adi katkatey.”

Nan Nangisolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Makiidang

Mar. 10:11-12; Luc. 16:18

³¹ “Kinkinwanida id sang-adom abes en nan lalaki ay makiidang et masapol ay waday kasolatan is mangipagtek ay ninsiyanda. ³² Ngem ibagak ken dakayo en bomasol nan lalaki ay aped makiidang dapay egay makikamkamolala nan babai. Tay no

makiasawa kasin san babai et bomasol san asawana tay pinabalina siya ay makilalalaki. Ya nan maikadwa ay asawaena et bomasol gedan tay kanega mamabai.”

Nan Nangisolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Mensapata

³³ “Getkenyo gedan nan linteg id sang-adom ay adiyu dokdokogan nan insapatayo tay no waday insapatayo ken Apo Dios et masapol tongpalenyu. ³⁴ Ngem ibagak ken dakayo en no waday ibagayo is ikkanyo et adi kayo mensapsapata. Adi kayo aped mensapsapata id daya tay siya nan kad-an Apo Dios ³⁵ wenna isnan batawa tay siya nan men-gagatinan nan sikina wenna id Jerusalem tay siya nan ilin nan kangatowan ay Apo. ³⁶ Olay nan oloyo et adiyu gedan isapsapata tay maid kabaelayo ay mangipapolaw wenna mangipangitit is olay esay book. ³⁷ Nodi gag-awis no kananyo en owen no tet-ewa wenna adi no baken tay magapgapo ken Satanas nan kompolmi ay itaptapiyo.”

Nan Insolon Jesus Maipanggep Isnan Maaamis

Luc. 6:27-36

³⁸ “Dinngeyo abes nan kinkinwanida id sang-adom ay no waday mangtedkaw isnan matan nan ibana et awnitda tedkawen abes nan matana ya no waday mangpogopog isnan bab-an nan ib-ana et awnitda pogopogen abes nan babana. ³⁹ Ngem ibagak ken dakayo en adi kayo ibab-aes nan kompolmi ay ikkan nan ib-ayo ken dakayo. Nodi no waday mangtipak isnan ipingmo dakat idoo nan topakna. ⁴⁰ No waday mangidalom ken dakayo ta mamolta kayo is bado dakayot agtan is abito gedan. ⁴¹ No waday mangipapati ken dakayo en awitenyo nan awitna is esay kilometro dakayot awiten is doway kilometro. ⁴² Ya no waday menkedaw dakayot agtan ya no waday menbolod dakayot pabolodan.

⁴³ Getkenyo abes ay naibaga id sang-adom ay laylaydenyo nan iib-ayo dayopay adyan nan mang-aamis ken dakayo. ⁴⁴ Ngem ibagak ken dakayo en masapol ay laylaydenyo nan olay mang-aamis ken dakayo dayopay ilowalowan nan mangpalpaligat ken dakayo. ⁴⁵ Tay no siya dana nan ik-ikkanyo et ipailayo dadlo ay an-ak Ama tako id daya dakayo. Tay ipalpalobos Apo Dios nan agew ay mangtangtanggaw isnan am-in ay ipogaw ay gawis nan ogalida ya nan ngawi gedan. Kaneg abes nan odan et it-itedna isnan kaipoipogaw ay gawis nan ik-ikkanda ya isnan ngawi gedan. ⁴⁶ Ay kananyo ngen en it-it-ek Apo Dios dakayo no kedeng nan manglaylayad ken dakayo is laylaydenyo? Tay olay nan mensingsingil is bowis ay sowitik et siya abes nan ik-ikkanda. ⁴⁷ Ngan ngalod di katekenyo isnan adi mamati no kedeng nan iib-ayo is toytoyaenyo ay gawis dapay olay nan adi mangtek ken Apo Dios et ik-ikkanda gedan. ⁴⁸ Si Ama tako id daya et kedeng nan gawis is ik-ikkana isonga masapol ay siya nan solsoloten tako tapno menbalin tako ay kaneg ken siya.”

6

Nan Gawis Ay Ikkan Nan Mangsolot Ken Jesus

¹ Intoloy Jesus ay men-isolo et kanana, “Makailanyo ta baken kedeng isnan mangiilaan nan ipogaw ken dakayo is mang-ik-ikkananyo is gawis. Tay no siya na nan wada isnan nemnemyo et awnit maid polos ganabenyo is ited Amayo id daya ken dakayo.

² Isonga no waday badanganyo isnan kodokdo et adiyu ipapaila ya iwalwalagawag ay kaneg nan ik-ikkan nan aginsisingpet ay ipogaw. Tay ipagpagtekda nan gawis ay ik-ikkanda isnan sinagoga ya nan tap-in di om-ombonan di ipogaw tapno dayawenda daida. Ibagak ken dakayo en nan tet-ewa et epdasda

ginanab nan ligaloda. ³ Ngem no waday badanganyo isnan iib-ayo et adiyoy ipagpagtek isnan olay bebsatyo ⁴ tapno maid polos makagtek. Et si Apo Dios ay mangtek isnan amin ay ik-ikkanyo et siya nan mangited isnan ganabenyo.”

Nan Insolon Jesus Ay Ikkanda Di Menlowalo

Luc. 11:1-13

⁵ “No menlowalo kayo et adiyoy koma toltoladen nan ik-ikkanda nan aginsisingpet ay ipogaw. Tay gagalaenda ay tomakdeg ay menlowalo isnan paggimonganda ya isnan tangan nan daan tapno boyaan nan ipogaw. Ibagak ken dakayo en nan tet-ewa et epdasda ginanab nan ligaloda. ⁶ Ngem dakayo no menlowalo kayo ken Apo Dios et songgep kayo isnan baeyyo dayot emban tapno maid mangiila ken dakayo. Et si Apo Dios ay mangiila isnan amin et awnitna agtan dakayo is ligaloyo.

⁷ Isnan menlowallowanyo et adiyoy kayo andoandowen ay kaneg nan ik-ikkanda nan adi mamati ken Apo Dios tay kananda en no andoandowenda et madnge nan lowaloda. ⁸ Adiyoy toltoladen daida tay getken Amayo id daya nan masapolyo sayopay ilowalo. ⁹ Isnan menlowallowanyo ngalod ken Apo Dios et siya na nan kananyo,

‘Amami ay wada id daya, Madaydayaw koma nan ngadanmo.

¹⁰ Omdan koma ay dagos nan mentolayam tapno matongpal nan laydem isnan batawa ay kaneg id daya.

¹¹ Agtam dakami is menkatagomi isnan inagew.

¹² Pakawanem nan basbasolmi ay kaneg nan mangpakawananmi abes isnan nakabasol ken dakami.

¹³ Adim ipalobos dakami ay bomasol nodi badangam dakami ta adikami madoldolog.’ ”

¹⁴ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “No pakawanenyo nan makabasol

ken dakayo et pakawanen abes Amayo id daya nan basbasolyo. ¹⁵ Ngem no adiyoy pakawanen daida et adi abes pakawanen Amayo id daya nan basbasolyo.”

Nan Gawis Ay Ikkanda No Mentepe

¹⁶ Dat itoloy Jesus ay mangwani en, “Isnan mentepepeanyo no menlowalo kayo ken Apo Dios et adiyoy koma toltoladen nan ik-ikkanda nan aginsisingpet. Tay isnan mentepepeanda et laydenda ay getken nan ipogaw nan ik-ikkanda isonga adida mendad-aop ya mensagsagaysay dadapay aginseseg-ang. Ibagak ken dakayo en nan tet-ewa et epdasda dinawat nan ligaloda. ¹⁷ Ngem no mentepe kayo et mendaop kayo dayopay sagaysayen nan bookyo ¹⁸ tapno adi madlaw ay mentepepe kayo nodi kedeng si Apo Dios ay adi kaila is mangtek tay siya nan mangiila isnan amin ya siya abes nan mangited isnan ganabenyo.”

Nan Kad-an Nan Kinabaknang

Luc. 12:32-34

¹⁹ Dat itoloy Jesus ay mangwani en, “Adi kayo nemnemnemen ay men-ol-olnong is bomaknanganyo isnan kad-ano isnan naay batawa. Tay nan kokwayo isnan batawa et nalaka ay dadaelen nan ataming ya lati ya akewen pay nan mangakew. ²⁰ Isonga nan layden Apo Dios di ik-ikkanyo koma tay no siya di nan ikkanyo et awnit wada nan kinabaknangyo id daya ay maid polos makaakew ya makadadael. ²¹ Tay no id daya nan kad-an nan kinabaknangyo et siya gedan nan kad-an nan nemnemyo ngem no isnan batawa nan kad-ana et siya abes nan kad-an nan nemnemyo.”

Nan Silaw Nan Awak

Luc. 11:33-36

²² Dat itoloy Jesus et kanana en, “Nan mata et siya nan kaneg nan silaw nan awak isonga no gawis nan panguilam isnan ib-am et kaneg menpat-a nan awakmo tay gawis nan wada isnan nemnemmo. ²³ Ngem no

ngawi nan pangilam isnan ib-am et kaneg menbolinget nan awakmo tay ngawi nan wada isnan nemnemmo.”

Si Apo Dios Nan Mang-it-ited Isnan Masapol Tako

Luc. 16:13, 12:22-31

²⁴ Intoloy Jesus ay mangwani en, “Nan baa et adi mabalin ay madodowa nan apona tay awnitna laylayden nan esa danapay aamisen nan esa isonga wada nan paamamdenna ken daida. Kaneg abes ken dakayo ay no nan kinabaknangyo nan nemnemnemenyo et adi kayo et makaikkan isnan layden Apo Dios.

²⁵ Siya di nan gapo ay ibagak ken dakayo en adi kayo madanagan is menkatagoyo ya is ibadoyo tay wedweda nan biyag mo nan makan ya nan awak mo nan bado. ²⁶ Ilaenyo pod nan koyat. Adida menmola ya men-ani et maid agamangda is mangidoldolinanda is menkatagoda dapay kayet pakpakanen Amayo id daya daida. Ay baken am-amed nan mang-ayowanana ken dakayo? Napatpateg kayo adi mo nan koyat. ²⁷ Olay enka mennemnemnem ngem aykeka makaipaan-ando is biyagmo is olay esay olas?

²⁸ Dakayon abes aped madanagan is ibadoyo? Ilaenyo pod nan sab-sabong ay tomotobo isnan bilbilig. Adida men-obla ya adida men-abe is badoda. ²⁹ Ngem ibagak ken dakayo en palalo ay mabmabgew nan sab-sabong mo din kagawisan ay badon din si Ali Solomon ay kabaknangan id sang-adom. ³⁰ No gawis nan nemnem Apo Dios isnan sabsabong isnan tomotobowanda is sin-awyan dadat maango et mapoowanda, ay adi am-amed nan mangnemnemana ay mangbado ken dakayo? Kolang bawet nan talekyo ken Apo Dios.

³¹ Isonga adi kayo madanagan is kanenyo ya badoyo. ³² Tay siya na nan nenenemnemem nan adi mami ken Apo Dios. Ngem dakayo

et gegetken Amayo id daya nan am-in ay masapolyo. ³³ Isonga paamamdennyo kayet ay mangnemnem isnan mentolayan Apo Dios ya nan laydena ay ikkanyo et awnitna ited ken dakayo nan am-in ay masapolyo. ³⁴ Isonga adi kayo madanagan id wani isnan ligat ay waay awnit ommat is wakgat. Awni ta mawakgat. Tay amedyo taptapiyan nan ligatyo id wani no itaptapiyo ay mangnemnemnem isnan ligat ay awnit ommat is wakgat.”

7

Masapol Ay Adi Pabasbasolen Nan Ipagaw Nan Iib-ada

Luc. 6:37-42

¹ Intoloy Jesus ay men-isolo ay mangwani en, “Adiyo pabasbasolen nan ib-ayo tapno adi abes pabasolen Apo Dios dakayo. ² Tay nan ikkanyo ay mangpabasol isnan ib-ayo et siya abes nan ikkan Apo Dios ay mangpabasol ken dakayo.”

³ Dat menpangngalig si Jesus maipanggep isnan menkalkali is basol di ib-ada et kanana, “Damen delawen nan bota isnan matan nan besatmo dapay adim madlaw nan kega sindomet ay bota isnan matam? ⁴ Ngan nan ikkam ay mangwani en, ‘Pangaasim besatko ta kaanek nan bota isnan matam,’ dapay wada nan kega domet ay bota isnan matam? ⁵ Sik-a ay aginsisingpet. Kaanem omon-ona nan dakkal ay bota isnan matam tapno makaila ay gawis esakapay kaanen nan teeteen ay bota isnan matan nan besatmo.”

⁶ Dat itoloy Jesus, “Adiyo ipapati ay mangisolo isnan kalin Apo Dios isnan adi mangidnge tay kanegda aso ay olay gawis nan itedyo et ketbanda kayet dakayo. Ya kanegda gedan beteg ay mo maitep-a nan napateg ay oway isnan sagangda dadat aped gatigatinan.”

Adi Somadsadot Koma Nan Mendawat Ken Apo Dios

Luc. 11:9-13

⁷ Dat kanan Jesus pay, “No waday masapolyo, menlowalo kayo ay mendawat ken Apo Dios et awnitna ited nan masapolyo ta no waday anapenyoy et awnityo datngan. Kaneg no menkogkog kayo isnan segpan et tokabana ta songgep kayo. ⁸ Tay am-in ay kadadanawat ya kalalanowalo ken Apo Dios et awnitna agtan. Ya nan kakakanogkog et awnitna tokaban nan eneb ta songgepda.

⁹ Waay maid ama ken dakayo is mang-idya is bato isnan anakna no mendawat siya is kanena ¹⁰ wenna agtana siya is oweg no mendawat is ikan. ¹¹ Adi, tay olay no ngawi kayo ay ama et getkenyo ay mang-ited is gawis isnan an-akyo. Isonga am-amed nan ikkan Amayo id daya ay mang-ited isnan gawis ken daida ay mendawat ken siya.

¹² Isonga ikkanyo isnan ib-ayo nan kaytenyo ay ikkanda ken dakayo. Tay siya nan osto ay kayat ay kanan nan linteg din si Moses ya siya nan initidon din mamadton Apo Dios id sang-adom.”

Nan Nalipit Ay Segpan

Luc. 13:24

¹³ Kinwanin Jesus gedan en, “Masapol ay songgep kayo isnan nalipit ay segpan tay siya nan omey isnan kad-an di biyag ay maid patenggana. Nan segpan ay omey isnan apoy ay adi katkatey et nalawa dapay nalaklaka nan daan isonga adoado nan ipogaw ay om-omey isdi. ¹⁴ Ngem nan segpan ay omey isnan kad-an di biyag ay maid patenggana et nalipit dapay naligat ay masolotan nan daan isonga at-atik nan makaey.”

Nan Kaiw Ya Nan Begasna

Luc. 6:43-45

¹⁵ Intoloy Jesus ay mangwani en, “Makailanyo nan baken tet-ewa ay mamadton Apo Dios ay omali ken dakayo. Tay naanos nan kaiilaanda ay kaneg nan kalnilo ngem nan tet-ewa et kanegda naangnganga ay aso. ¹⁶ Isonga nan ik-ikkanda ay baken gawis et siya nan mangilasinanyo

ken daida. Kaneg isnan kaiw ay nan begasna nan mangilasinanyo. Tay adi mabalin ay bomgas nan kawayan is papaya ya nan sibit is alomani. ¹⁷ Nan gawis ay kaiw et gawis nan ibgasna ngem nan ngawi ay kaiw et ngawi nan ibgasna. ¹⁸ Tay nan gawis ay kaiw et adi kabalin ay bomgas is ngawi ya siyang na gedan isnan ngawi et adi makabegas is gawis. ¹⁹ Am-in ay kaiw ay adi bomgas is gawis et awnit mapoyo dat mapoowan. ²⁰ Isonga mabalin ay mailasinanyo nan baken tet-ewa ay mamadton Apo Dios gapo isnan ik-ikkanda.”

Nan Adi Maitapi Isnan Mentolayan Apo Dios

Luc. 13:25-27

²¹ “Baken am-in nan mangwani en sak-en nan Apoda is maitapi isnan mentolayan Apo Dios nodi kedkedeng nan mang-ik-ikkan isnan layden Ama id daya nan awnit maitapi. ²² Isnan awnit mangbanagan Apo Dios isnan kaipoipogaw et ado nan awnit mangmangwani en, ‘Apo, itapim dakami isnan mentolayam tay insolsolomi nan maipanggep ken sik-a ya inosalmi nan ngadanmo ay nang-ikkan isnan ado ay kaskasdaaw ya nangpakak-aan isnan anito ay kinmapet isnan ipogaw.’ ²³ Ngem awnit kanak ken daida en, ‘Adiyak getgetken dakayo. Komaan kayo ay managbasol.’”

Nan Dowa Ay Ninsaad

Luc. 6:46-49

²⁴ Dat itoloy Jesus ay mangwani en, “Am-in ay mangidnge ya mangpati isnan ibagbagak et kanegda nan masilib ay ipogaw ay ninsaad ay nangikaob ay gawis isnan tokodna enggana ay maipegnad isnan bato esanapay saaden nan baeyna. ²⁵ Isonga no lomemlem ya men-inewang et adi polos maiyanod nan baeyna tay naipegnad isnan bato. ²⁶ Ngem am-in ay mangdenge ngem adida patiyen nan ibagbagak et kanegda nan ipogaw ay nangsaaad

isnan baeyna isnan lota ay egayna pagnadan is bato. ²⁷ Isonga no lomemlem ya men-inewang et makibet ay matokang san baeyna tay egayna pagnadan ay gawis.”

²⁸ Issan nakwasan san inbagan Jesus et nasdaaw am-in nan ipogaw ay nadagop isdi ²⁹ tay nan insolsolona et naiitken mo nan insolsolon nan menis-isolo isnan linteg tay maila nan lebbeng Jesus isnan ikkana ay menisolo.

8

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Nakolit

Mar. 1:40-45; Luc. 5:12-16

¹ Issan kinmaanan Jesus isnan bilig ay deey et inmonod nan adoado ay ipogaw ken siya. ² Dat somag-en nan am-ama ay nakolit isnan kad-an Jesus dat menpalintomeng ay mangwani en, “Apo, getkek ay kabaelam ay mangkaan isnan sakitko no kayatmo.” ³ Dat gen-an Jesus siya danapay kanan, “Kayatko ay maa-gasanka.” Dat dagos ay makaan nan kolitna. ⁴ Danat kanan ken siya, “Adim ibagbaga nan inikkak ken sika. Basta idadawesmo ta enka menpaila isnan padi damet idya nan limosmo ay mapalti ay kaneg din inbilin Moses ta pangtekan nan ipogaw ay ginmawiska.”

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Baan Di iRoma

Luc. 7:1-10

⁵ Idi inomdan si Jesus id Capernaum dat sab-aten nan esa ay iRoma ay kapitan di ado ay soldado. Inmey ken Jesus ay menseg-ang ken siya en, ⁶ “Apo, wada nan baak id baey ay pilmi nan sakitna et adi makakiwi.” ⁷ Dat kanan Jesus ken siya, “Owen, omaliyak ta pagawisek siya.” ⁸ Ngem dat kanan san kapitan, “Olay adika omali tay adi maibagay ay songgepka isnan baeyko tay bakenak Judio. Omanay nan kalim ay mangipagawis ken siya. ⁹ Tay olay sak-en et wada nan nangatngato ay opisyal ay mangbab-aa ken sak-en.

Et wada gedan nan sosoldado ay babaaek et patiyenda nan kankanak. No ibagak isnan esa en, ‘Omeyka,’ dat omey ay dagos ya no ibagak isnan esang en, ‘Omalika,’ dat omali ya no ibagak isnan esa en, ‘Ikkam na,’ danat ikkan tet-ewa. Isonga getkek ay omanay nan kalim is mangpagawis ken siya.”

¹⁰ Nasdaaw si Jesus isnan dinngena danat kanan isnan ipogaw ay omononod ken siya en, “Ibagak ken dakayo en maid polos dinasdas-ak is napigpigsa ay talek isnan Judio ay kaneg nan talek nan naay kapitan. ¹¹ Et ibagak ken dakayo en adoado ay ipogaw ay baken Judio ay magapo isnan natkenatken ay ili nan awnit maitapi isdin alal-apo tako ay da Abraham, Isaac yas Jacob isnan men-gasgasinganda isnan mentolayan Apo Dios id daya. ¹² Ngem nan bebsatko ay Judio ay maitapi koma isnan mentolayan Apo Dios et awnitda maitep-a isnan kad-an nan menbolinget et men-ag-ag-agada dadapay men-owakis isdi tay pilmi nan ligatda.” ¹³ Dat kanan Jesus isnan kapitan en, “Somaaka tay gapo isnan talekmo et matongpal nan dawdawatem.”

Et tinmet-ewa tay issan menkalkaliyan Jesus et ginmawis ay dagos nan sakit san baa.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Masaksakit

Mar. 1:29-34; Luc. 4:38-41

¹⁴ Dat omey si Jesus isnan baey Pedro et inilana ay pomopodan nan katogangan Pedro ay babai tay menpodpodot. ¹⁵ Dat sag-enen Jesus siya et gen-ana nan ledengna dat maganawis siya. Dat bomangon et pakanaena daida.

¹⁶ Isnan sedemna dadat iyey ken Jesus nan ipogaw ay kinapet di anito. Et olay no kali nan inosalna et kedeng et inpakaana am-in ay anito ya pinagawisna gedan nan masaksakit. ¹⁷ Nan inikkana ay naayda et siya nan natongpalan din insolat di mamadto ay si Isaias ay mangwani en, “Siya ay

mismo nan manglak-am isnan ligat tako ya mangkaan isnan sakit tako.”

Nan Manglayad Ay Makkey Ken Jesus

Luc. 9:57-62

¹⁸ Isnan esa ay sedem et alibongbongan kayet di adoado ay ipogaw si Jesus isonga danat ibaga isnan papasolotna en omeйда isnan bas-ang di baybay. ¹⁹ Ngem sadapay menlobwat dat somag-en ken siya nan esay men-is-isolo isnan linteg et kanana, “Apo, omon-onodak ken sik-a olay intoy omay-ayam.” ²⁰ Dat kanan Jesus ken siya en, “Owen, ngem nemnemem ay gawis tay naligat nan ik-ikkak. Tay nan motit ya nan koyat et wada nan baeyda dapay sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et maiwed osto is baeyko is omil-illengak.” ²¹ Dat kanan nan esay pasolot Jesus en, “Apo, awnika od ta makilebenak ken Ama sakpay omonod ken sik-a.” ²² Ngem dat kanan Jesus ken siya, “Gag-awis no id wani nan mang-onodam ken sak-en. Tay nan iib-an amam ay adi mamati ken Apo Dios et kanegda natey isonga olay daida nan mangileben isnan ibada.”

Nan Nangipakin-ean Jesus Isnan Dagem Ya Danom

Mar. 4:35-41; Luc. 8:22-25

²³ Dat menlogan si Jesus ya nan papasolotna isnan bangka. ²⁴ Idi omomeyda dat maseyep si Jesus. Dat domateng nan napigsa ay dagem et masepyatan nan bangkada et nganngani ay malimonda. ²⁵ Dat omegyat nan papasolot Jesus et gidowenda siya dadapay kanan en, “Apo, isalakam dakami tay naay malimon tako.” ²⁶ Dat kanan Jesus, “Dakayon omegyat? Atiatik obpay nan talekyo.” Dat tomakdeg et ipakin-ena nan dagem ya nan danom et omnengda.

²⁷ Nasdanasdaawda am-in et kananda en, “Manakabalin obpay nan ipogaw ay naay tay olay nan dagem ya nan danom et tongpalenda siya.”

Nan Nangipakaan Jesus Isnan Anito

Mar. 5:1-20; Luc. 8:26-39

²⁸ Issan inomdan da Jesus isnan demang di baybay ay lakon di Gadareno dat sab-aten nan dowa ay lalalaki ay kinapet di anito ay nagapo isnan liyang ay kad-an di natey. Pilmi nan kedseda isonga omegyat nan ipogaw ay mendaan isdi. ²⁹ Dadat ibobogaw ay mangwani ken Jesus en, “Sik-a nan Anak Apo Dios, ay ngan di ngotom ken dakami isna? Ay inmalika ta dosaem dakami id wani dapay egay omdan nan osto ay timpo?” Siya nan inpakalin nan anito ken daida.

³⁰ Dat wada nan adoado ay beteg ay mangmangan isnan pondag ay sagenda ³¹ isonga dat menseg-ang san anito ken Jesus et kananda en, “No pakaanem dakami et ipalobosmo ngalod ta nan deeyday beteg nan kaptenmi.” ³² Dat kanan Jesus en, “Enkayo.” Dadat taynan san lalalaki et kaptenda san deeyday beteg. Dat kanega naong-ong san kabetebeteg et kasida tatagtag ay omey isnan depas dadat matekdag isnan baybay et malimonda. ³³ San mangbanbantay issan deeyday beteg et tinmagtagda ay somaa isnan ilida dadat ibaga san inommat issan dowa ay lalalaki ay kinapet di anito. ³⁴ Dat omey nan omili ken Jesus et dawatenda ay taynana nan ilida.

9

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Napalalais

Mar. 2:1-12; Luc. 5:17-26

¹ Isonga dat menlogan da Jesus isnan bangkada et somagongda isnan bas-ang di baybay isnan ilina. ² Idi omdanda isdi dat domateng nan mangaatangay isnan lalaki ay napalalais. Gintek Jesus ay talkenda siya isonga danat kanan issan napalalais en, “Adika omegyat tay napakawan et nan basolmo.”

³ Dat kankanan nan men-is-isolo isnan linteg isnan nemnemda en,

“Aytay dan iyiison tona nan awakna ken Apo Dios?”⁴ Gintek Jesus nan wada isnan nemnemda danat kanan en, “Dayon nemnememen nan ngawi?”⁵ Ay ngan nan nalaklaka ay kanan, nan ‘Mapakawan nan basolmo,’ wenna nan ‘Ibanganmo ta mendaanka?’⁶ Ngem gapo tay adiyoy patiyen et paneknekak ngalod ken dakayo ay wada nan kalebbengak isnan batawa ay mangpakawan is basol tay sak-en nan makwani en Iyon-an Am-in di Ipogaw.” Isonga danat kanan issan napalalais en, “Ibanganmo. Alaem nan dayonmo ta somaaka.”⁷ Dat mabanangon san am-ama et somaa.⁸ Am-in san wada isdi ay nangiila et nasdaawda dadapay inmegyaegyat. Isonga dadat dayawen si Apo Dios is nangitedana is kaneg todi ay kabaelan isnan ipogaw.

*Nan Nang-ayagan Jesus Ken Mateo
Mar. 2:13-17; Luc. 5:27-32*

⁹ Kinmaan si Jesus isdi et issan mendad-aanana et inilana si Mateo ay esay mensingsingil is bowis ay mangitotokdo isnan kabaybayadan di bowis. Dat kanan Jesus ken siya en, “Omalika ta maitapika ken sak-en.” Daet tet-ewa omonod et maitapi ken siya.

¹⁰ Inmey da Jesus ya nan papasolotna isnan baey Mateo ay makikan. Dat domateng nan ado ay ib-an Mateo ay mensingsingil is bowis ya nan tap-in di managbasol et makikanda.¹¹ Idi inilan nan Fariseo daida dadat kanan isnan papasolot Jesus en, “Dan makikikan nan apoyo isnan sanada ay mensosowitik ay mensingsingil is bowis ya nan managbasol?”¹² Dinngen Jesus nan kankananda danat songbatan isnan pangngalig et kanana en, “Nan ipogaw ay maid sakitda et adida masapol nan doktol ngem nan ipogaw ay mensakit et daida nan makasapol isnan doktol.”¹³ Isonga inmaliyak isnan batawa tapno badangak nan

mangtek ay nakabasolda ngem baken nan mangnenemnem en gawisda. Nemnenemnemenyo tapno maawatanyo nan inpasolat Apo Dios en, ‘Nan mangseg-anganyo isnan iibayo nan laylaydek mo nan apedyo menpalpaltiyen ta tongpalenyoy nan linteg.’”

*Nan Nangisolowan Jesus Isnan
Maipanggep Nan Mentepe*

Mar. 2:18-20; Luc. 5:33-35

¹⁴ Nakwas di dat omey nan papasolot Juan ay Menbonbonyag ken Jesus dadat sooten ken siya en, “Dan wada nan mentepeanmi ya nan Fariseo dapay nan papasolotmo et adida mentepe?”

¹⁵ Dat menpangngalig si Jesus ta ilawlawagna nan gapo ay adi mentepepe nan papasolotna et kanana, “Ay kananyo en adi makikan nan nadkat no daan nan nadawak ken daida? Adi mabalin. Ngem no omdan nan agew ay maapitan nan lalaki ay nadawak et siya di nan mentepeanda gapo isnan segangda.”

*Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Balo
Ya Logak Ay Solsolo*

Mar. 2:21-22; Luc. 5:36-39

¹⁶ Intoloy Jesus ay mensodok ta ipagtekna ken daida en adi kabalin ay maitapi nan nabayag ay sinoloda isnan isolsolona. Kanana, “Maid mangitakop is balo ay galot isnan logak ay bado tay no malabaan dat komsen nan takop et am-amed mabisngat nan natakopan.”¹⁷ Siya gedan isnan tapey. Maid mang-igwa is kabobobod ay tapey isnan naosal ay kodil* tay epdas kinmenteg dapay no menlowag nan tapey et bomtak nan kodil et makawas nan tapey ya nan kodil gedan. Nan balo ay tapey et masapol ay maigwa isnan balo abes ay kodil tay mabinbinat et maid makawas.”

* **9:17** Nan kodil di kalding et siya nan kaneg gosin di Judio ay mangipaypay-anda is tapey.

Nan Nangtagowan Jesus Isnan Onga Ya Nan Nangipagawisana Isnan In-ina

Mar. 5:21-43; Luc. 8:40-56

¹⁸ Daan ay menkalkali si Jesus dat omey nan esay apon di Judio ken siya. Dat menpalintomeng isnan sagang Jesus et kanana en, “Katkatey nan anakko ay babai ngem omalika kad Apo, ta gen-am siya ta matago.” ¹⁹ Dat makkey si Jesus ya nan papa-solotna.

²⁰ Dat wada nan in-ina ay egay somalsaldeng nan basana is simpoo ya doway tew-en. Inmey isnan dodokogan Jesus issan mendad-aananda danat siggaden nan benget nan badon Jesus ²¹ tay kanana isnan nemnemna en, “Olay no apedak siggaden nan badona et gomawisak.” ²² Ngem gintek Jesus ay wada nan nangsiggad ken siya isonga dat menligos et ilaena san in-ina. Danat kanan en, “Laton sa. Gomawiska gapo isnan pammatim ken sak-en.” Dat maganawis siya.

²³ Inomdan da Jesus isnan baey san apon di Judio danat ilan nan menbaybayao ya nan adoado ay ipogaw isnan pantew ay mensesegang ya men-ag-aga. ²⁴ Danat kanan ken daida en, “Komaan kayo tay egay katey nan onga ay sana nodi maseseyep et kedeng.” Dadat sayoten siya. ²⁵ Danat pabalaen daida et songgep siya. Danat gen-an nan ledeng san onga daet bomangon siya. ²⁶ Dat mendinamagnan inikkan Jesus isnan am-in ay il-ili isdi.

Inpagawis Jesus Nan Dowa Ay Kowap

²⁷ Kinmaan si Jesus isdi dat isnan mendad-aanana et inmonod nan dowa ay kowap ay lalaki ay mangibogbogaw en, “Sik-a ay apon din si Ali David, seg-angam kad dakami.” ²⁸ Ngem dat itoltoloy kayet Jesus ay mendaan engganay inomdan isnan baey dat songgep dat makisgep nan dowa ay kowap gedan. Dat sooten Jesus ken daida,

“Ay mamati kayo ay makaipagawisak ken dakayo?” Dadat kanan, “Owen Apo.” ²⁹ Dat kapposen Jesus nan matada et kanana en, “Gapo isnan pammatiyo et matongpal nan laydenyo.” ³⁰ Dadat makaila. Dat bilinen Jesus daida et kanana, “Adiyo ibagbaga isnan iib-ayo nan inikkak ken dakayo.” ³¹ Ngem dadat komaan et enda ipagtek isnan kailili nan inikkan Jesus ken daida.

Inpakalin Jesus Nan Naomel

³² Issan komak-aanan nan dowa ay lalaki dat wada nan mang-eyey ken Jesus isnan am-ama ay inomel di anito. ³³ Dat pakaanen Jesus san anito et dadlo makakali san am-ama. Nasdaaw san nangiila isdi et kananda en, “Maid polos inilami isnan am-in ay iyIsrael is kaneg nan inikkana.” ³⁴ Ngem kanan nan Fariseo ay wada isdi en, “Nan kabaelana ay mangipakaan isnan dimonyo et nagapo ken Satanas ay apon di dimonyo.”

Nan Nangseg-angan Jesus Isnan Kaipogaw

³⁵ Nakwas di dat omey si Jesus isnan il-ili ay men-isolsolo isnan kasinasinagoga. Inpagpagtekna nan gawis ay damag maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ya pinagawisna nan natkenatken ay saksakit di ipogaw. ³⁶ Isnan nangilaan Jesus isnan kaipogaw dat maseg-ang siya isnan maligligatanda tay kanegda kalnilo ay maid mangay-ayowan ken daida. ³⁷ Dat kanan Jesus isnan papasolotna en, “Adoado nan egay pay laeng namati ken Apo Dios et kanegda nan pagey ay maani. Dakayo ay mangisolsolo isnan kalin Apo Dios et kanegyo nan men-ani ngem atiatik kayo. ³⁸ Isonga dawatenyo ken Apo Dios ay kakwa isnan maani ta omibaa is mangbadang ken dakayo.”

10

Nan Nangibaaan Jesus Isnan Apostolisna

Mar. 3:13-19, 6:7-13; Luc. 6:12-16, 9:1-6

¹ Nakwas di dat ayagan Jesus nan simpoo ya dowa ay papasolotna danat agtan daida is kabaelan ay mangipakaan is anito ya mangipagawis isnan natkenatken ay saksakit.

² Siya na nan ngadngadan nan simpoo ya dowa ay apostolis Jesus. Si Simon ay makwani en Pedro yas Andres ay besatna, da Santiago ken Juan ay an-ak Zebedeo, ³ da Felipe ken Bartolome, da Tomas ken Mateo ay mensingsingil is bowis ya si Santiago ay anak Alfeo. Si Tadeo, ⁴ si Simon ay mangisaksakit isnan ilida ya si Judas Iscariote ay awnit mangisipsip ken Jesus.

⁵ Inbaan Jesus daida et kanana en, “Enkayo ngem adi kayo om-omey isnan il-ili id Samaria ya isnan tap-in di ili ay kad-an di baken Judio ⁶ nodi omey kayo isnan iib-a tako ay Judio tay kanegda nan naamas ay kalnilo. ⁷ Ibagayo ken daida en nganngani ay omali nan mentolayan Apo Dios. ⁸ Intedko nan kabaelanyo isonga pagawisenyo gedan nan masaksakit ya tagowenyo nan natey. Pagawisenyo nan nakolit ya pakaanenyo nan anito ay kinmapet isnan ipogaw. Maid inbayadyo isnan am-in ay wada ken dakayo isonga adiyoy abes ipabaybayad nan ibadangyo. ⁹ Adi kayo omikawkawit is siping ¹⁰ ya makan ya is mensokatanyo ay bado ya sapatoy ya is sokodyo. Tay lebbengna ay ited nan ipogaw nan masapolyo tay badbadanganyo daida.

¹¹ No omdan kayo isnan esa ay ili dakayot omanap is makayat ay mangsangaili ken dakayo dakayot mentee ken daida engganay taynanyo nan ili ay deey. ¹² No songgep kayo isnan esa ay baey dakayot kanan en, ‘Si Apo Dios nan mangbadang ken dakayo.’ ¹³ Et no men-gasingda ay mangsangaili ken dakayo et tet-ewa ay badangan

Apo Dios daida. Ngem no adida sangailiyen dakayo et somagong ken dakayo nan badang Apo Dios ken daida. ¹⁴ Ngem no nan omayanyo ay ili wenno baey et adida idnge dakayo dakayot komaan dayopay pokpoken nan tapok isnan dapanyo ta ipailayo ay adyanda nan isoloyo. ¹⁵ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et am-amed nan dosan nan mang-adi isnan insoloyo mo nan iSodoma ya iGomora ay pinoowan Apo Dios id sang-adom gapo isnan dadama ay basolda.”

Nan Ligat Ay Awnit Omali

Mar. 13:9-13; Luc. 21:12-17, 12:2-9, 51-53, 14:26-27

¹⁶ Intoloy Jesus ay mangwani, “Dengngenyo na. Ibaak dakayo ay kaneg nan naanos ay kalnilo ngem nan omayanyo et kanegda nan makedse ay aso isonga masapol ay makailanyo dayopay gagawisen nan ikkanyo. ¹⁷ Makailanyo tay awnit wada nan mangdepap ken dakayo dadat eyey dakayo isnan pagbistaan dadapay baigen dakayo isnan sinagogada. ¹⁸ Gapo isnan pammatiyo ken sak-en et awnitda idalom dakayo isnan aali ya gogobilnadol et siya di nan wayayo ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan Judio ya nan baken Judio. ¹⁹ No somalyaenda dakayo et adi kayo madanagan isnan awnityo isongsongbat tay kigad si Apo Dios. ²⁰ Isonga nan awnityo kankanan et baken isnan nemnemyo is magapowana nodi isnan Ispiriton Apo Dios ay Amayo.

²¹ Isnan deey ay timpo et awnit idalom nan ipogaw nan olay besatna ay mangipapatey ken siya. Olay nan am-a et awnit papateyda nan anakda ya awnit pabasolen nan an-ak nan am-ada dadat ipapatey daida. ²² Awnit aamisen nan ipogaw dakayo gapo isnan pammatiyo ken sak-en. Ngem nan mang-an-anos ay olay ngan di ommat engganay makwas nan am-in et isalakan Apo Dios daida.

²³ No wada nan mangpaligat ken dakayo isnan esa ay ili dakayot menton isnan teken. Tay ibagak ken dakayo et tet-ewa ay adiyoy lepasen nan inbagak ay ikkanyo isnan am-in ay ili id Israel engganay omali nan Iyon-an Am-in di Ipogaw.”

²⁴ Dat itoloy Jesus ay men-isolo maipanggep isnan awnit ommat ken daida et kanana en, “Maid maisolsolowan is nangatngato mo nan men-is-isolo ken siya ya maid baa is nangatngato mo nan apona. ²⁵ Isonga masapol ay maawatanyo ay nan awnit ommat isnan men-is-isolo et paliso nan ommat isnan isolsolowana. Kaneg isnan baa et awnit ommat ken siya nan kaneg nan ommat isnan apona. Isonga no kananda en Satanasak et amamed nan pangwanida ken dakayo ay papasolotko.

²⁶ Ngem adi kayo omeg-egyat ken daida. Tay nan am-in ay ikkan nan ipogaw ay adi kagtek et awnit magtek met laeng. ²⁷ Nan ibagak ken dakayo id wani ay maid makadenge et masapol ay awnityo ibaga tapno denggen nan am-in ay ipogaw. ²⁸ Adi kayo omeg-egyat isnan menpatpatey tay kedeng nan awak is pateyenda nodi si Apo Dios nan omegyatanyo tay siya nan wada nan kalebbengana ay mang-igwa isnan awak ya nan abiiik di ipogaw isnan apoy ay adi katkatey.

²⁹ Ngem dakdak-e abes nan layadna tay olay nan biding ay malakowan nan dowa is esay siping et adi kalkalingkingan Apo Dios daida tay no matey nan esang ken daida et getkena. ³⁰ Am-amed kayo ay ipogaw et nenemnemen Apo Dios dakayo tay olay nan bookyo et getkena nan kabibilangda. ³¹ Isonga adi kayo omegyat tay am-amed kayo is ipatpateg Apo Dios mo nan adoado ay biding.”

³² Intoloy Jesus ay mangwani en, “Nan mangibagbaga isnan kaipoipogaw en mamati ken sak-en et awnitko ibaga abes ken Ama id daya

en ipogawko daida. ³³ Ngem nan mangibagbaga ay adyana sak-en et awnitak adyan abes siya ken Ama id daya.

³⁴ Adiyoy kanan en inmaliyak ay mangiyali is talna isnan batawa. Tay baken talna nan inyalik nodi nan mensiyanan nan kaipoipogaw tay mamati nan tap-ina ken sak-en dapayadi mamati nan tap-ina. ³⁵ Isonga awnit men-innapos nan sin-am-a ya sin-in-a. Et men-innapos gedan nan menkakatogangan. ³⁶ Et awnit nan kasapen nan ipogaw et nan met laeng pamilyana.

³⁷ Isonga kanak en nan mangpaamamed isnan amana ya inana mo sak-en et adi maibagay aypasolotko. Olay nan mangpaamamed isnan anakna mo sak-en et adi maibagay gedan ay pasolotko. ³⁸ Et nan adi makaitpe isnan ado ay ligat ay olay matey gapo isnan pammatina ken sak-en et adi mabalin gedan ay menpasolotko. ³⁹ Nan ipogaw ay kedeng nan awakna is nemnemnemen et awnit matey met laeng. Ngem nan ipogaw ay adi mangnemnemnem isnan awakna gapo ken sak-en et awnit matey ngem matagotago ken Apo Dios ay enggana.”

Nan Maganab Ken Apo Dios Mar. 9:41

⁴⁰ Intoloy Jesus ay mangwani en, “Am-in ay mangsangaili ken dakayo et kaneg sak-en nan sinangailida ya nan nangibaa ken sak-en. ⁴¹ Et nan mangsangaili isnan mamadton Apo Dios gapo tay si Apo Dios nan menob-oblana et awnit makiganab isnan ganaben san mamadto. Ya nan mangsangaili isnan ipogaw ay gawis nan ogalina tay getkena ay tet-ewa ay nagapo ken Apo Dios nan kagawisna et awnit makiganab isnan ganaben san gawis nan ogalina. ⁴² Ibagak ken dakayo en olay nan aped mangpainom is danom isnan kababaan ay pasolotko gapo tay pasolotko et awnit wada nan ganabena.”

11

Nan Inbagan Jesus Isnan Inbaan Juan

Luc. 7:18-23

¹ Nakwas pay ay binilin Jesus nan simpoo ya dowa ay apostolisna dadat komaan dapay omey si Jesus isnan ilili ay naisasag-en et men-isolo.

² Daan ay naibabalod si Juan ay Menbonbonyag ngem isnan nangdengngana isnan ik-ikkan Kristo danat ibaa nan papasolotna ken siya ta sootenda en, ³ “Ay sik-a nan masmas-ed ay magapo ken Apo Dios wenno waday teken is sedsed-enmi?” ⁴ Dat kanan Jesus ken daida, “Somagong kayo ken Juan ta ibagayo nan dinngeyo ya nan inilayo ay ik-ikkak. ⁵ Tay nan kowap et makailada, nan pilay et makadaanda, nan nakolit et ginmawisda. Nan toweng et makadngeda, nan natey et natagoda ya olay nan kodokdo et dinngeda nan naibagbaga ay gawis ay damag. ⁶ Kananyo gedan ken siya en mabindisyonan nan ipogaw ay adi mendowadowa ay mamati ken saken.”

Nan Inbagan Jesus Maipanggep Ken Juan

Luc. 7:24-35

⁷ Issan kinmaanan san papasolot Juan dat kanan Jesus isnan kaipogaw, “Isdin inmayanyo isdin kadan Juan isnan bilig ay ngan nan kaytenyo ay ilaen? Ay ninemnemyo ay si Juan et kanegna nan goon ay pakiwkiwiyen di dagem? ⁸ Baken. Ay ngan ngalod nan enkayo inila? Ay esa ay ipogaw ay ninbado is gawigawis? Baken gedan tay nan ipogaw ay menbabado is gawigawis et nan makitetee isnan ali. ⁹ Ay ngan ngalod nan enkayo inila? Ay esay mamadton Apo Dios? Owen, ngem ibagak ken dakayo ay nan inilayo et nangatngato mo is mamadto. ¹⁰ Tay si Juan nan kakwaniyan nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin en, ‘Wada nan ibaak ay omon-ona ay mangisagana isnan daanem.’ ”

¹¹ Dat itoloy Jesus, “Ibagak ken dakayo en isnan am-in ay ipogaw et maid nangatngato mo si Juan. Ngem nan kababaan isnan mentolayan Apo Dios et nangatngato mo si Juan. ¹² Isnan login nan men-is-isolowan Juan enggana id wani et dadama nan panglayad nan ipogaw ay maitapi isnan mentolayan Apo Dios. Et olay nan mang-ik-ikkan is ngawi et ipapatida abes ay maitapi. ¹³ Am-in nan mamadton Apo Dios ya nan lintegna ay insolatda et ibagada nan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ay awnit omali. Dat domateng si Juan ay inmona ay mangtongpal isnan inbagada. ¹⁴ Tay no patiyenyo nan tet-ewa et maawatanyo ay si Juan nan Elias ay inbagada en awnit omali. ¹⁵ Isonga dakayo ay mangdedenge et nenemnemenyo nan dinngeyo.”

¹⁶ Intoloy Jesus en, “Ay ngan nan mangidiligak ken dakayo ay ipogaw id wani? Men-ap-apos et kedeng nan getkenyo. Kaneg kayo nan oongonga ay adi polos mapnek. Tay no men-ay-ayamda isnan malkitan et kankanan nan ib-ada ken daida en, ¹⁷ ‘Nin-ganggangs kami ngem egay kayo ninsala. Nin-ag-aga kami ngem egay kayo nakiaga.’ ¹⁸ Kanak en kanegyo daida tay adi kayo polos mapnek. Inmali si Juan et at-atik nan kinkinana ya egay polos inmin-inom is bomoteng ay mainom dakayot kanan en, ‘Matawtawaw siya.’ ¹⁹ Inmaliyak abes et nakikikanak ya nakiin-inomak ken dakayo. Dakayot kanan en, ‘Ilaenyo kod nan ipogaw ay naay. Bokatot ya men-inom danapay gayyem nan mensos-owitik ay mensingsingil is bowis ya nan managbasol.’ No siya ngalod sa is kankananyo et maid mabalin is ikkanmi ken Juan ay mangpagasing ken dakayo. Ngem olay no adyanyo nan initdok ya nan init-itdon Juan et mailanto isnan ogalin nan mamati ken Apo Dios ay nan it-itdomi et siya nan silib Apo Dios.”

Nan Mang-adi Ay Mamati Ken Jesus

Luc. 10:13-15

²⁰ Dat sagiiten Jesus nan mentetee isnan il-ili ay nang-ikkanana isnan adoado ay kaskasdaaw tay daida nan nang-il-ila dadapay egay inbabawin nan basbasolda. ²¹ Kanana en, “Kaseseg-ang kayo ay iCorazin ya iBetsaida tay egayyo inbabawin nan basbasolyo. Id sang-adom et palalo nan dosan Apo Dios isnan iTiro ya isnan iSidon ngem no daida koma nan nang-ila isnan kaskasdaaw ay inik-ikkak isna waay nabayag ay ninbadoda is mensampet ay sako dadapay itotokdo isnan dapoy ay mangipaila en inbabawida nan basbasolda. ²² Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, no omdan nan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et awnit am-amed nan dosayo mo nan iTiro ya iSidon. ²³ Dakayo abes ay iCapernaum ay mangipapangato isnan nemnemyo et awnit kayo maibkas isnan kad-an di apoy ay adi katkatey. Tay no naikkan nan adoado ay kaskasdaaw id Sodoma ay kaneg nan inikkak isnan iliyo et waay inbabawida nan basbasolda et egay pinoowan Apo Dios daida. ²⁴ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa en no omdan nan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et awnit am-amed nan dosayo mo nan iSodoma.”

Nan Omibbayan Nan Mapalpaligatan

Luc. 10:21-22

²⁵ Dat menlowalo si Jesus et kanana en, “Ama, sik-a nan Apo id daya ya isnan bawata. Meniyamanak ken sik-a tay inpagtekmo isnan egay nakaadal nan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en ngem egaymo inpagtek isnan mangwani en nalaing ya masilib tapno adida maawatan. ²⁶ Owen Ama, tay siya nan kayatmo ay maikkan.”

²⁷ Nakalowalo si Jesus danat kanan isnan papasolotna en, “Inyalin Ama

nan am-in ay wada ken sak-en. Maid ipogaw is mangtek isnan am-in ay maipanggep ken sak-en nodi kedeng si Ama ya maid gedan mangtek isnan am-in ken Ama nodi kedengak ay Anakna ya nan pinilik ay mangipagtek isnan maipanggep ken siya.”

²⁸ Danat kanan en, “Dakayo ay nabbay ya mapalpaligatan et omali kayo ken sak-en ta paibbayek dakayo. ²⁹ Dawatenyo nan it-itdok et solowenyo nan am-in ay maipanggep ken Apo Dios tay siya nan mangdatnganyo isnan tet-ewa ay talna ay nagapo ken sak-en. Tay isnan menit-itdowak et naanosak ya adiyak ipapangato nan awakko. ³⁰ Et nalaka ay tongpalenyo nan ibagbagak tay adiyak palpaligaten dakayo.”

12

Nan Kinwanin Jesus Maipanggep Isnan Obaya

Mar. 2:23-28, 3:1-6; Luc. 6:1-11

¹ Sinabado ay obayan di Judio et issan esay Sabado indaan da Jesus isnan paypayewan. Naowat nan papasolotna dadat menlosing is kotimenda. ² Idi inilan nan Fariseo dadat kanan ken Jesus en, “Ilam pod nan ik-ikkan nan papasolotmo. Dadan menlosing is kotimenda dapay lawen nan linteg tako nan men-ani isnan obaya?”

³ Dat kanan Jesus, “Aytay dayon pabasolen daida? Ay egayyo polos binasa din inikkan da David isdin linmayawanda?” Naowaowatda ⁴ isonga dadat songgep isnan baey Apo Dios dat alaen David nan tinapay ay pala ken Apo Dios danat kanen danapay agtan nan iib-ana. Dapay kanan nan linteg tako en adi mabalin ay maipakan nan tinapay ay pala ken Apo Dios isnan ipogaw no bakenda padi. Ngem gapo tay naowatda et egay pabasolen Apo Dios daida. ⁵ Nan esa pay et ay egayyo polos

* **12:3** Id kasin et din si Saul nan alin di Judio ngem gapo tay ngawi nan inkana et kinwanin Apo Dios ay awnit men-ali si David ngem kanan Saul en pateyena siya isonga linmayaw da David.

binasa din insolat Moses en lawenda no men-obla nan ipogaw isnan obaya tako? Dapay am-amed nan obaya is men-oblaan nan papadi isnan Templo ngem adi pabasolen Apo Dios daida tay masapol ay ikkanda nan oblada. ⁶ Ngem ibagak ken dakayo en nan wada isna id wani et napatpateg mo nan Templo. ⁷ Naisolat isnan kalin Apo Dios en, ‘Nan managseg-anganyo isnan iib-ayo nan laylaydek mo nan men-palpaltiyanyo ay mangtongpal isnan linteg.’ No maawatanyo nan kayat tona ay kaliyen et egayyo idalom nan maid basolda. ⁸ Tay sak-en ay Iyonan Am-in di Ipogaw nan kalebbeng isnan mabalin ay maik-ikkan isnan obaya.”

⁹ Nakwas pay di dat komaan si Jesus et omey isnan sinagoga. ¹⁰ Wada isdi nan am-ama ay nabingoy ya wada isdi gedan nan mangkayat ay mangidalom ken Jesus isonga dadat kanan, “Ay law-en nan linteg tako nan men-agas is sakit isnan obaya?”

¹¹ Dat kanan Jesus, “Ngan nan ikkanyo no waday talakenyo is natekdag isnan tengey isnan obaya? Ay adiyoy en alaen? ¹² Napatpateg nan ipogaw mo nan talaken isonga ipalobos nan linteg tako ay badangan tako nan ib-a tako ay olay no obaya.” ¹³ Danat kanan isnan nabingoy en, “Oyadem nan ledengmo.” Inoyadna dat maoyad tet-ewa ay kaneg nan esa ay ledengna. ¹⁴ Ngem mamaslat nan Fariseo dadapay komaan et omeyda mentoty no ngan nan ikkanda ay mangpatey ken Jesus.

Nan Ipogaw Ay Pinilin Apo Dios

¹⁵ Gintek Jesus ay kaytenda ay mangpatey ken siya danat taynan nan ili ay deey. Dat omonod nan adoado ay ipogaw et pagawisena daida am-in. ¹⁶ Ngem binilina daida ay adida ibagbaga isnan iib-ada nan maipanggep ken siya. ¹⁷ Et siya nan natongpalaan din inpasolat Apo Dios isnan mamadtona ay si Isaias ay mangwani en,

¹⁸ “Ilaenyo nan naay ay pinilik ay inbaak. Siya nan laylaydek ya siya nan mangipagasing ken sak-en. Itedko ken siya nan Ispiritok ta siya nan mangipadamag isnan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en isnan baken Judio abes. ¹⁹ Adina ibib-iyad nan kalina ay makisongbat isnan iib-ana isnan om-ombonanda ya adina bogbogawan daida. ²⁰ Adina dorgan nan ipogaw ay teteteten nan pammatida ya badangana nan kaseseg-ang. Itoltoynga engganay abakena nan am-in ay ngawi isnan batawa. ²¹ Et siya et kedeng nan namna maen nan am-in ay ipogaw ay mangisalakan ken daida.”

Baken Si Satanas Is Mangbadbadang Ken Jesus

Mar. 3:20-30; Luc. 11:14-23

²² Isnan esa ay agew inyeyda ken Jesus nan am-ama ay adi makaila ya adi makakali tay kinapet di anito. Dat pakaanen Jesus nan anito et makakali ya makaila dadlo nan am-ama. ²³ Nasdaaw san nangiila isnan inikkan Jesus dadat kanan en, “Ay siya ngen nan apon David ay sedsed-en tako?” ²⁴ Ngem idi dingingen nan Fariseo san kinwanida dadat kanan, “Baken, tay si Beelzebub ay Satanas ay apon di dimonyo nan nang-idya ken tosa isnan kabaelana ay mangipakpakaan isnan dimonyo.” ²⁵ Gintek Jesus nan nemnemda isonga danat kanan, “Iyalig tako isnan sinpangbon. No mensaspe nan sinpangbon et adi mentoloy nan om-ombonanda. Kaneg abes nan sinbaey ya nan kakailiyan ay no maid olnosda et mabokada. ²⁶ Isonga adi mabalin ay sapeen Satanas nan bab-aana tay getkena ay no isapena daida awnit mamaid nan tolayna. ²⁷ Kananyo en si Satanas nan nangiyali isnan kabaalak ay mangipakpakaan is anito. No siya di, into pay nagapowan nan kabaelan nan

iib-ayo ay Judio ay mangipakak-aan is anito? Tay nan ik-ikkan nan iib-ayo et siya nan mangipaila ay baken si Satanas is mangbadbadang ken sak-en. ²⁸ Siya nan kagtekana ay si Apo Dios nan nangiyali isnan kabaalak ay mangipakpakaan is anito. Et siya gedan nan mangipagtek ay in mali nan mentolayan Apo Dios.”

²⁹ Dat mensodok si Jesus ta ipagtekna en napigpigsang nan panakabalina mo si Satanas. Kanana, “Nan mangakew et adi mabalin ay songgep isnan baey nan napigsang ay ipogaw ay mang-ala isnan napateg ay kowana no adina omonona galotan dat mabalin et ay alaena nan kayatna. ³⁰ Am-in ay adi maitapi ken sak-en et daida nan mang-apos ken sak-en. Ya am-in ay adi bomadbadang ay mangponok isnan ipogaw et daida nan mangipaad-addawi isnan ipogaw ken sak-en. ³¹ Tet-ewa nan kanak ken dakayo en mabalin ay mapakawan am-in nan basbasol di ipogaw ken Apo Dios ya nan mangmangwani isnan ngawi maipanggep ken siya. Ngem nan komalkali is ngawi maipanggep isnan Ispirito Santo et adi mabalin ay mapakawan ay eng-enggana. ³² Olay nan mangmangwani is ngawi maipanggep ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et mabalin ay mapakawan nan basolna ngem nan menkalkali is ngawi maipanggep isnan Ispirito Santo et adi mabalin ay mapakawan tay basolna ay eng-enggana.”

Nan Kaiw Ya Nan Begasna
Luc. 6:43-45

³³ Dat menpangngalig si Jesus ay mangwani en, “Nan gawis ay kaiw et gawis nan ibgasna ngem no ngawi nan kaiw et ngawi abes nan ibgasna. Tay nan begasna nan mangipaila isnan kakaiwna. ³⁴ Ay apokayo ay ngananganangwi. Ayke mabalin ay kananyo nan gawis dapay ngawi nan nemnemyo? Tay nan kalin di ipogaw et ipailana nan wada

isnan nemnemna. ³⁵ Isonga nan gawis nan nemnemna et gawis gedan nan kankanana. Ngem nan ngawi nan nemnemna et ngawi gedan nan kankanana. ³⁶ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa ay isnan agew ay mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et wasdin kigad ay mangsongbat isnan am-in ay ngawi ay kinkinwanina. ³⁷ Tay am-in ay kinkinwaniyo et siya nan mangipaila no awnit madosa kayo wenno adi.”

Nan Nindawatanda Ken Jesus Ay Omipaila Is Kaskasdaaw

Mar. 8:11-12; Luc. 11:29-32

³⁸ Et wada isdi nan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo ay mangwani en, “Apo, kadya omipailaka is kaskasdaaw tapno getkenmi ay tet-eway nagapoka ken Apo Dios.”

³⁹ Ngem dat kanan Jesus, “Palalo nan kangawin nan ipogaw id wani tay dinokoganda si Apo Dios. Kaytenyo ay omipailaak is kaskasdaaw sakayopay mamati ken sak-en ngem maid polos ipailak nodi kedeng nan kaneg din kaskasdaaw ay inommat isdin si Jonas. ⁴⁰ Tay din si Jonas et nintee isnan eges di dakkel ay ikan isnan tolo ay agew. Kaneg abes ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et awnitak maikakaob is tolo ay agew. ⁴¹ Isonga isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et pabasolen nan iNineve dakayo tay inbabawida nan basbasolda isnan nangdengnganda isdin insolsolon Jonas dapay nan in mali ken dakayo et nangatngato mo din si Jonas dapay adiyoy kayet patiyen.

⁴² Et isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et wada abes nan inina ay reyna id Seba ay mangpabasal ken dakayo tay id sang-adom et nagapo siya isnan addaaddawi ay ili ngem inmey kayet ay mangdenge isnan insolsolon nan kasliban ay ali ay din si Solomon. Isonga pabasolena dakayo tay adiyoy polos idnge ya patiyen nan in mali ken dakayo dapay nangatngato mo din si Solomon.”

Nan Anito Ay Sinmagong Isnan Ipogaw

Luc. 11:24-26

⁴³ Dat itoloy Jesus ay mensodok ay mangwani en, “Wada nan ipogaw ay kinapet di anito dat taynan san anito san ipogaw et omey isnan bilbilig ay maid polos danom et men-an-an-anap is omillengana ngem maid dinatngana. ⁴⁴ Isonga kanana en, ‘Somagongak isnan ipogaw ay nagapowak.’ Dat somagong et datngana san nagapowana ay maid mentetee dapay nadalos. ⁴⁵ Dat omey kasin men-ayag is pito ay anito ay makedkedse mo siya et komapetda issan ipogaw ay tinaynana. Dat amamed ngawi et nan ommat issan ipogaw mo san damo. Et kaneg todi gedan ken dakayo ay ngawi ay ipogaw id wani tay awnit amamed nan kangawiyanyo mo adiyodawaten nan gawis.”

Nan Inan Jesus Ya Nan Bebsatna
Mar. 3:31-35; Luc. 8:19-21

⁴⁶ Daan ay menkalkali si Jesus dat omdan da inana ya nan bebsatna. Idi wadada isnan pantew dat ipaayag si Jesus. ⁴⁷ Dat wada nan mangwani ken siya en, “Wada da inam ya nan bebsatmo isnan pantew ay mangpaay-ayag ken sik-a.” ⁴⁸ Dat kanan Jesus en, “Owen, ngem sinoda pay nan inak ya bebsatko?” ⁴⁹ Danat tamaangen nan papasolotna et kanana en, “Ilaenyo naayda nan kanegko ina ya bebsat. ⁵⁰ Tay amin nan mamati ay mang-ikkan isnan layden Ama id daya et kanegko gedan ina ya bebsat.”

13

Nan Am-ama Ay Ninbonobon
Mar. 4:1-20; Luc. 8:4-15

¹ Issan agew ay deey kinmaan si Jesus isnan baey dat omey isnan benget di baybay. Danat itokdo et ilogina ay men-isolo isnan kaipoi-pogaw. ² Adoadoda ay nadagop ken siya isonga dat omey tomokdo isnan bangka et tomatakdeg nan

mendenge isnan benget di baybay. ³ Dat menpangngalig si Jesus ay menisolo et kanana en, “Wada nan amama ay en ninbonobon isnan om-a. ⁴ Idi insapowakna nan bonobon isnan om-a dat maekdag nan tapina isnan daan. Dat topken di koyat. ⁵ Nan tap-ina et naekdagda isnan kabatbatowan dadat dalas ay tomobo tay baken adaem nan lota. ⁶ Ngem idi naagewanda dadat maango tay nalabaw nan linmamotanda. ⁷ Nan tap-ina et naekdagda isnan ginsatan ay sibit. Dat solinen di sibit nan tinmobo et mateyda. ⁸ Ngem nan tap-ina ay naekdag isnan gawis ay lota et tinmobo dadapay bomgas amin. Wada nan binomgas is sin-gagsot, nan tap-ina et sag-eenempoo ya nan begas nan tap-ina et sagtotolompoo. ⁹ Dakayo ay mangdedenge isnan sodokko et dengngenyono waday ingayo.”

¹⁰ Nakasodok pay si Jesus dat sooten nan papasolotna en, “Daen pangngalig nan osalem ay menisolo isnan ipogaw?” ¹¹ Dat kanan Jesus, “Owen, tay naipagtek ken dakayo nan egay naipagtek id kasin ay maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ngem egay naipagtek isnan tap-in di ipogaw. ¹² Tay nan mamati isnan isolsolok ta maawatana et taptapiyan Apo Dios nan getkena. Ngem nan adi mangidnge et awnit mamaid nan atiatik ay getkena. ¹³ Et pangngalig nan ik-ikkak ay mangisolo ken daida tay olay no iilanda adida getken nan tet-ewa ya olay no dedengngenda et adida maawatan. ¹⁴ Isonga natongpal din inpasolat Apo Dios ken Isaias ay mamadtona ay mangwani en,

‘Olay no dingedengenda et adida maawatan. Ya ilailaenda ngem adida makaimaton isnan tet-ewa. ¹⁵ Owen, tay adida layden ay mangnem-nem isnan tet-ewa isonga totowengenda dadapay bobolagen. Tay no adida ikkan dadi modiyet makailada

ya makadengeda adi pay maawatanda nan tet-ewa dadat menbabawi et pakawanek nan basolda.’ ”

¹⁶ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Ngem dakayo et nagasat kayo tay makaila kayo ya makadnge kayo isnan tet-ewa. ¹⁷ Ibagak ken dakayo ay adoado din mamadton Apo Dios ya nan tap-in di ipogaw id sang-adom ay nangtongtongpal isnan laydena et kakakayatda ay mang-ila isnan il-ilaenyo id wani ngem egayda naila ya kaytenda gedan ay mangdenge isnan dengdengenyo ngem egayda nakadnge.”

¹⁸ Danat itoloy ay mangwani, “Dengngenyo tay siya na nan kayat ay kanan san sinodokko ay ninbonobon. ¹⁹ Nan daan ay natekdagan di bonobon et kanegna nan mangdedenge isnan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ngem adina maawatan. Dat omey si Satanas et kaanena isnan nemnemna san dinngena tapno adina patiyen. ²⁰ Nan kabatbatowan et kanegna nan ipogaw ay mangdenge ya mengalalasing ay mangdawat isnan kalin Apo Dios ²¹ ngem adi lomamot nan kalin Apo Dios isnan nemnemna tay patiyena is sin-awyan danat dokogan ay dagos no mapaligatan gapo isnan pammatina. ²² Nan ginsatan ay sibit et kanegna nan mangdenge isnan kalin Apo Dios ngem makolkol nan nemnemna tay wedweda nan bomaknangana ya men-gasgasingana is nenemnemena isonga adi bomgas tay nasolin nan kalin Apo Dios et kalingkingana. ²³ Ngem nan gawis ay lota ay natekdagan di bonobon et kanegna nan ipogaw ay mangdedenge isnan kalin Apo Dios danat is-ek ay gawis isnan nemnemna danapay itotoloy ay mangpatpati engganay bomgas isonga nan kaadadon nan gawis ay ik-ikkana et siya nan kaneg nan begasna.”

Nan Awnit Ommat Isnan Mentolayan Apo Dios

²⁴ Dat kasin menpangngalig si Jesus isnan kaipoipogaw et kanana en, “Nan ommat isnan mentolayan Apo Dios et kanegna nan inommat isnan gawis ay padog ay intoned nan esa ay am-ama isnan payewna. ²⁵ Isnan esa ay labi ay maseseyepda dat omey nan bosona et men-esek is logam isnan natondan. ²⁶ Dat tomobo nan pagey et menlogi ay bomgas dapay maigiddan abes san logam ay tomobo. ²⁷ Isonga dat omey nan baa isnan apoda et kananda en, ‘Apo, ay baken gawis nan padog ay intoned tako isnan payewmo? Into pay nan nagapowan nan tinmobo ay logam?’ ²⁸ Dat kanan san apoda, ‘Wada nan men-apos ay nang-ikkan issa.’ Dat kanan san baana, ‘Ay omey kami menlogam?’ ²⁹ Ngem kanan san apoda en, ‘Adi, ta maid magabot isnan tinoned ³⁰ isonga bayanyo nan logam ay makisiken isnan pagey engganay maani. Awnitko ibaga isnan men-ani ta nan logam di omon-ona is gabotenda dadat bedbeden ta poowanda esadapay aniyen nan pagey et kapinenda isnan agamangko.’ ”

Nan Kaneg Nan Mentolayan Apo Dios

Mar. 4:30-34; Luc. 13:18-21

³¹ Dat kasin menpangngalig si Jesus et kanana en, “Naay pay di esay sodok ay mangibaga isnan kaneg nan mentolayan Apo Dios ya nan adoado ay awnit maitapi ken siya. Nan kanegna et nan masikenan nan tee-teen ay bowa ay inis-ek nan am-ama isnan om-ana. ³² Siya di nan kate-teenan isnan am-in ay bowa ngem no masiken et siya nan kadakkelan isnan am-in ay esek engganay kanega kadakkelan ay kaiw. Isonga mabalin ay bomaey nan koykoyat isnan pangana.”

³³ Dat kasin menpangngalig et kanana en, “Naay pay abes nan kaneg nan mentolayan Apo Dios. Kanegna nan bobod ay intapin nan in-ina isnan tinapay ay olay bassit et bomma isnan kaibobodana.”

³⁴ Pangngalig nan os-osalen Jesus ay men-isolo isnan kaipoipogaw et maid polos nangisolowana ken daida ay egay ninpangngalig. ³⁵ Et siya na nan natongpalan din insolat di esay mamadto id kasin ay mangwani en, “Pangngalig nan awnitko osalen ay menkali ken daida. Awnit ibagak ken daida nan egay naipagtek isdin nawad-an nan batawa enggana id wani.”

Nan Kayat Ay Kanan Nan Pangngalig San Logam

³⁶ Nakwas pay di dat taynan Jesus nan adoado ay ipogaw daet songgep isnan baey ay mamakkey nan papasolotna. Dadat sooten ken siya, “Ibagam kad ken dakami nan kayat ay kanan san pangngalig ay maipanggep issan logam isnan payew.” ³⁷ Dat kanan Jesus en, “San am-ama ay inmey mentoned et sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw. ³⁸ San payew nan naiyaligan nan batawa. Nan gawis ay padog et daida nan an-ak Apo Dios tay naitapida isnan mentolayana. Nan logam et daida nan ipogaw Satanas. ³⁹ Nan boso ay nin-esek is logam et si Satanas. Nan panag-ani et siya nan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw. Nan men-ani et daida nan aanghel. ⁴⁰ Isnan mangponokan nan baa isnan logam ay mapoowan et siya nan kaneg nan awnit ommat isnan adi mamati isnan mangbanagan Apo Dios isnan kaipoipogaw. ⁴¹ Tay sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et awnitko ibaa nan aanghelko ay omey mangdagop isnan am-in ay nangipabasbasol isnan ipogaw ya nan am-in ay nangik-ikkan is ngawi. ⁴² Dadat itep-a daida isnan apoy ay adi katkatey et men-ag-ag-agada dadapay menowakis isdi tay pilmi nan ligatda. ⁴³ Ngem nan an-ak Apo Dios et awnitda makitee ken siya ay Amada id daya. Et awnitda somilang ay kaneg nan agew tay nakaan am-in nan basbasolda. Isonga dakayo

ay mangdedenge et dengngenyo no waday ingayo.”

Nan Kagawisan Ay Maitapiyan Di Ipogaw Isnan Mentolayan Apo Dios

⁴⁴ Intoloy Jesus ay men-isolo ay mangwani en, “Nan kagawis nan maitapiyan di ipogaw isnan mentolayan Apo Dios et kanegna nan napateg ay gameng ay naikakaob isnan om-a. Dinatngan nan esay am-ama et palalo nan gasingna danat igago kasin ta omeyna on-ona ilako am-in ay kowana esapay somagong et lakowana san deey om-a.

⁴⁵ Naay gedan nan kaneg nan kagawis nan maitapiyan di ipogaw isnan mentolayan Apo Dios. Kanegna nan ipogaw ay oman-anap is kangi-naan ay apang. ⁴⁶ No waday ilaena is kagawisan ay apang dat somagong et ilakona am-in ay kowana esanapay lakowan san apang.”

Baken Am-in Ay Ipogaw Et Maitapi Isnan Mentolayan Apo Dios

⁴⁷ “Nan mentolayan Apo Dios et kaneg nan ommat isnan mensidsidok is adoado ay kalasin di ikan. ⁴⁸ No mapno nan sidok dadat goyoden et idakada dadat piliyen nan gawis et igwada isnan labbada dadapay iwasit nan adyanda. ⁴⁹ Awnit kaneg todi nan ommat isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw. Omey nan aanghel ay mangisiyan isnan kaipoipogaw ay gawis nan ogalida isnan ngawi nan ogalida. ⁵⁰ Dadat iwasit nan ngawi nan ogalida isnan apoy ay adi katkatey et men-ag-ag-agada dadapay men-oowakis isdi tay pilmi nan ligatda.”

⁵¹ Dat sooten Jesus isnan papasolotna, “Ay maawatanyo nan kayat ay kanan nan sodsodokko?” Dadat kanan “Owen, maawatanmi.” ⁵² Danat kanan, “Isonga maawatanyo gedan ay nan men-is-isolo isnan linteg no patiyena nan isolsolok ay maipanggep isnan mentolayan Apo Dios et kanegna nan kabaey

ay mangtek ay mang-osal isnan indodolina ay logak ya balo ay maosal.”

*Adi Patgen Nan Kailiyan Jesus Siya
Mar. 6:1-6; Luc. 4:16-30*

⁵³ Nakasodok pay si Jesus dat komaan ⁵⁴ et omey isnan ilina. Dat omey ay men-isolo isnan sinagogada et nasdaaw san ipogaw ay nangdenge issan insolsolona dadat kanan, “Into nan aped nang-alaaan tona isnan silibna ya nan kabaelana ay mang-ikkan isnan kaskasdaaw? ⁵⁵ Ay baken kad anak Jose ay alawagi si tona? Ay baken anak Maria ya besat da Santiago, Jose, Simon, yas Judas? ⁵⁶ Et nan bebsatna ay bababai et wadada gedan isna. Into ngen nan nangsolowana isnan amin ay getkena?” ⁵⁷ Isonga dadaet adi mamati ken siya. Dat kanan Jesus ken daida, “Am-in ay ipogaw et patpatgenda nan mamadto ay bakenda kailiyan ngem nan osto ay kailiyanda et adi patpatgen nan kakailiyana ya nan papamilyana.” ⁵⁸ Et gapo tay adida mamati ken siya egay inmipaila si Jesus is ad-ado ay kaskasdaaw ken daida.

14

Nan Nateyan Juan Ay Menbonbonyag

Mar. 6:14-29; Luc. 9:7-9

¹ Isnan deey ay timpo dinngen Herod ay mentoltolay id Galilea nan ik-ikkan Jesus. ² Danat kanan isnan opisyalna en, “Nan naay ipogaw et waay din si Juan ay Menbonbonyag ay kasin natago isonga mabalin ay ik-ikkana nan kaskasdaaw.”

³⁻⁴ Kinwanin Herod di tay nan inommat id kasin et inpabalodna si Juan gapo tay iniyaw Juan siya isnan nang-asawaana isnan aydona ay si Herodias dapay daan nan asawana ay innodin Herod ay si Felipe. ⁵ Isonga kayten Herod ay ipapatey si Juan ngem omegyat isnan ipogaw tay kananda en mamadton Apo Dios si Juan.

⁶ Dat omdan nan agew ay kanem-nemnan nan naiyanakan Herod

isonga dadat lagsakan. Dat songgep nan babassang ay anak Herodias et mensala isnan sagang nan kaipoipogaw. Dat gomasing si Herod isnan ninsalaana ⁷ isonga dat men-sapata si Herod ken siya et kanana en, “Idyak ken sik-a nan kompolmi ay ibagam.” ⁸ Dat ibagan inana isnan babassang ta kanana ken Herod en, “Paiyalim ngalod nan olon Juan ay Menbonbonyag ay mapapalato.” ⁹ Menseseg-ang si Herod ngem gapo tay adoado nan nangdedenge isnan sapatana et inbilina ay matongpal san kinwanin san babassang ¹⁰ ay mapotowan nan olon Juan isnan pagbalodan. ¹¹ Dadat ippey isnan palato et idyada issan babassang danat eyey ken inana. ¹² Idi dinngen nan papasolot Juan dadat omey et alaenda san awakna et ikaobda. Dadat omey ibaga ken Jesus nan inommat.

Nan Nangpakanan Jesus Isnan Limay Libo Ay Ipogaw

Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14

¹³ Issan nangdengngan da Jesus isnan damag ay maipanggep ken Juan dadat komaan et menloganda isnan bangka ay gomdang ta omey isnan pondag tapno makekedengda koma isdi. Ngem idi gintek nan ipogaw nan inmayan Jesus dadat mendaan isnan benget di baybay ay omey isnan inmayana. ¹⁴ Idi domaka da Jesus et inilana nan kaipoipogaw ay inmonod ken siya isonga dat maseg-ang ken daida et pagawisena nan wada nan sakitda.

¹⁵ Masmadem pay dat omey nan papasolotna ken siya ay mangwani en, “Nasdem datakopay wada kayet isnan pondag. Ibagam kad ken datona ta was-in omey isnan naisasagen ay il-ili ta lomakoda is kanenda.”

¹⁶ Ngem dat kanan Jesus ken daida en, “Adi masapol ay omeyda nodi dakayo nan mangpakan ken daida.”

¹⁷ Dadat kanan en, “Limlima ay tinapay ya dod-owa ay ikan nan wada ken dakami et kedeng.” ¹⁸ Dat kanan

Jesus, “Iyaliyo ngalod ken sak-en.”
¹⁹ Danat patokdownen nan kaipoi-pogaw. Danat alaen san limay tinapay ya nan doway ikan dat mantangad id daya et men-iyaman ken Apo Dios esanapay amam-asen danat idya isnan papasolotna et iwatwatda.
²⁰ Dadat mangan am-in et nabsogda dapay napno kayet nan simpoo ya doway lowa isnan binay-anda ay tinogop san papasolotna. ²¹ Et waay limay libo ay lalalaki san nangan isdi ay egay naibilang nan bababai ya oongong-a.

Nan Nindaanan Jesus Isnan Oson Di Danom

Mar. 6:45-52; Juan 6:16-21

²² Nakwas di dat ibaan Jesus nan papasolotna ay menlogan isnan bangka ta omon-onada isnan demang nan baybay danapay pasaaen nan ipogaw ay nadagop isdi. ²³ Idi inpasaana daida daet mentikid isnan bilig ta menlowalo. Nalabi et daan si Jesus isnan bilig ²⁴ dapay nan papasolotna et wadada et isnan tangan di baybay ngem adida makaipadaan isnan bangkada tay napigsa nan dagem ya dalloyon. ²⁵ Natan-o pay dat mendaan si Jesus isnan danom ay mangsab-at isnan papasolotna. ²⁶ Dadat ilaen siya ay mendad-aan isnan danom dat palalo nan egyatda tay kananda en waay anito. Dadat kabanogaw gapo isnan egyatda. ²⁷ Ngem dat komali si Jesus ay mangwani en, “Laton, laton sa. Sak-en na. Adi kayo omegyat.” ²⁸ Dat kanan Pedro, “Apo, no tet-ewa ay sik-a sa ipalobosmo es sak-en ay mendaan isnan danom ta enak datngan sik-a.” ²⁹ Dat kanan Jesus, “Aka isna.” Dat tet-ewa domaka si Pedro isnan bangka et omey ken Jesus. ³⁰ Ngem idi liknaena ay napigsa nan dagem dat omegyat et ilogina ay malimon. Dat kabanogaw en, “Apo, badangam sak-en.” ³¹ Dat dagos ay gen-an Jesus siya et kanana, “Kolang pay laeng obpay nan talekmo. Dakan mendowadowa kayet ken sak-en?”

³² Dadat somakyat isnan bangka dat somaldeng nan dagem.

³³ Dat dayawen nan papasolotna siya ay mangmangwani, “Tet-ewa ay sik-a nan Anak Apo Dios.”

Nan Nin-agasan Jesus Id Genesaret
Mar. 6:53-56

³⁴ Nakagdangda pay et omdanda isnan dagan di Genesaret ³⁵ dat inmamatonan nan ipogaw isdi si Jesus. Dadat ipadamag isnan il-ili ay eyeyda nan masaksakit ken Jesus. ³⁶ Dadat menseg-ang ta olay kedeng nan benget nan badona is sikgaden nan masaksakit daet am-in ay nangsikgad et ginmawisda.

15

Nan Nateknan Nan Isolsolon Nan Fariseo Isnan Linteg Apo Dios

Mar. 7:1-13

¹ Isnan esay agew inmey ken Jesus nan Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg ay nagapo id Jerusalem. Dadat sooten ken siya en, ² “Dan adi tongpalen nan papasolotmo nan ogalin din alal-apo tako tay adida menboo sadapay mangan dapay lawa di ken datako?”

³ Dat kanan Jesus, “Dakayo pay, dayon adi tongpalen abes nan linteg Apo Dios dapay nan isolsolon di ipogaw et tongtongpalenyo? ⁴ Tay kanan nan linteg Apo Dios en, ‘Masapol ay tongpalenyo da amayo ken inayo,’ ya kanana gedan en, ‘Nan komali is ngawi isnan amana wenno inana et maipapatey.’ ⁵ Ngem nan apedyo isolsolo et kananyo en mabalin ay alaen nan ipogaw nan ibadangna koma isnan amana ya inana dat menlason ken daida en, ‘Epdasko inted ken Apo Dios.’ ⁶ No siya di nan ikkana et adi pay adiyet masapol ay badangana da amana. Isnan mang-ik-ikkananyo is dana et dokdokoganyo nan linteg Apo Dios dayopay tongtongpalen nan aped isolsolon di ipogaw. ⁷ Dakayo ay aginsosolot ken Apo Dios. Tet-ewa nan kalin Apo Dios maipanggep ken

dakayo ay inpasolatna ken Isaias id sang-adom ay mangwani en,

- ⁸ ‘Nan naayda ay ipogaw et day-dayawenda sak-en isnan kalida ngem addaaddawi nan nemnemda ken sak-en.
⁹ Maid kapaayan nan mangday-dayawanda ken sak-en tay nan isolsoloda et nan aped bilin di ipogaw dadat aped kankanan en siya nan lintegko.’ ”

Nan Mangipangawi Isnan Ipogaw
Mar. 7:14-23

¹⁰ Nakwas ay kinwanin Jesus di danat ayagan nan kaipoipogaw et kanana ken daida en, “Dengngenyto tapno maawatanyo nan ibagak ken dakayo. ¹¹ Baken nan songgep isnan topek di ipogaw is mangipangawi ken siya nodi nan bomala isnan topekna.”

¹² Dat somag-en nan papasolotna ken siya et kananda en, “Ay egaymo gintek ay naokos nan Fariseo isnan nangdengnganda isnan kinwanim?”

¹³ Dat kanan Jesus, “Awnit magabot am-in ay esek ay egay inis-ek Ama id daya. ¹⁴ Isonga bay-anyo san deeyday Fariseo tay kanegda nan nakowap ay mangipangpango isnan ib-ada ay kowap isnan daan et no siya di et maekdagda ay dowa isnan ketang.” ¹⁵ Dat kanan Pedro en, “Ibagam kad ken dakami no ngan nan kayat ay kanan nan songgep isnan topek di ipogaw.” ¹⁶ Dat kanan Jesus, “Ay adiyoy maawatan kayet?”

¹⁷ Ay adiyoy getken ay nan songgep isnan topek et kedeng nan makan isonga omey isnan eges dat bomala kasin. ¹⁸ Ngem nan ngawi ay kali ay bomala isnan topek di ipogaw et siya nan wada isnan nemnemna et siya nan mangipangawi ken siya. ¹⁹ Tay nan nemnem di ipogaw nan magapapowan nan am-in ay dakes ay ikikkana ay kaneg nan pomatey, lomalaki ya mamabai, mangakew ya nan menkamkampot ya menpabpabasol isnan ib-ana. ²⁰ Siya dana am-in nan mangipangawi isnan ipogaw. Ngem

nan mangan ay adi menboo et baken di is mangipangawi ken siya.”

Nan Nangbadangan Jesus Isnan Baken Judio

Mar. 7:24-30

²¹ Nakwas pay dadi dat komaan da Jesus et omeyda isnan sakop nan ili ay Tiro ya Sidon. ²² Dat omey ken siya nan in-ina ay iCanaan ay baken Judio danat ibibiyad ay mangwani en, “Apo, ay apon din si Ali David, maseg-angka ken sak-en tay pilmi nan ligat nan anakko ay babai ay kinapet di anito.” ²³ Ngem egay inkaskason Jesus siya dat kanan nan papasolotna, “Pakaanem kitdin ta adi tomaktak tay omon-on-onod ken datako dapay menbogbogbogaw.”

²⁴ Dat kanan Jesus, “Nan nangibaaan Apo Dios ken sak-en et kedeng isnan Judio tay kanegda naamas ay kalnilo.” ²⁵ Ngem inapatin san in-ina ay omey ken Jesus et menpalintomeng isnan sagangna danapay kanan, “Apo, badangam adi sak-en.”

²⁶ Ngem dat kanan Jesus, “Baken osto no maipakan nan kanen di anak isnan aso.” ²⁷ Dat kanan san in-ina en, “Tet-ewa sa, Apo. Ngem olay nan aso et kanenda nan kamogay ay matekdag isnan dao.” ²⁸ Dat kanan Jesus, “Ina, napigsa nan talekmo ken sak-en isonga ikkak nan laydem.” Dat tet-ewa maganawis san anakna.

Inpagawis Jesus Nan Adoado Ay Masaksakit

²⁹ Kinmaan si Jesus isdi dat mendaan isnan benget di baybay ay Galilea. Dat tomikid isnan bilig et tomokdo. ³⁰ Dat omey nan adoado ay ipogaw ken siya ya nan inbobowegda ay masaksakit. Wada nan pilay, nan bingoy, nan kowap, nan omel ya nan tap-ina. Inyeyda daida isnan sagang Jesus danat pagawisen am-in daida. ³¹ Nasdanasdaaw san nadadagop isdi. Dadat dayadayawen si Apo Dios ay nangbadbadang isnan Judio tay menkalkali et nan omel ya ginmawis nan bingoy, nan pilay et makadaan ya nan kowap et makaila.

Nan Nangpakanan Jesus Isnan Epat Ay Libo Ay Ipogaw

Mar. 8:1-10

³²Maikatlo ay agew ay daanda isdi dat ayagan Jesus nan papasolotna et kanana ken daida en, “Maseg-angak isnan naayda ay ipogaw tay tolo ay agewda isna dapay naamin et nan baonda. No ipasaak daida waay maolawda is owatda isnan so-maaanda.” ³³Dat kanan nan papasolotna en, “Into pay omalaanmi is makan is omanay is ipakanmi isnan naayday kaipoipogaw dapay ilit isna?” ³⁴Dat kanan Jesus, “Kaat nan tinapay ay wada ken dakayo?” Dadat kanan, “Pito ay tinapay ya nan atiatik ay ikan.” ³⁵Dat ipatokdon Jesus nan kaipoipogaw ³⁶dat alaen san pito ay tinapay ya san ikan et men-iyaman ken Apo Dios esanapay amam-asen danat idya isnan papasolotna et iwatwatda. ³⁷Dadat mangan am-in et nabsogda. Dat togopen nan papasolotna nan binayanda et napno kayet nan pito ay lowa. ³⁸Waay epat ay libo ay lalalaki san nangan isdi ay egay naibilang nan bababai ya oongong-a. ³⁹Dat pasaaen Jesus daida dapay menlogan da Jesus isnan bangka et omeyda isnan sakop di Magadan.

16

Nan Nindawatanda Ken Jesus Ay Omipaila Is Kaskasdaaw

Mar. 8:11-13; Luc. 12:54-56

¹Isnan esa ay agew wada nan inmey ay Fariseo ya Saduceo ken Jesus tay laydenda ay allilawen siya. Kinwanida en omipaila koma is kaskasdaaw ay mangpaila ay siya nan tet-ewa ay inbaan Apo Dios. ²Ngem dat kanan Jesus, “No men-gadangdang nan daya isnan masdem dakayot kanan en maegew is wakgat. ³Isnan abes wakgawakgat no men-gadangdang nan daya ya bomobolinget dakayot kanan en waay omodan. Mabalinyo ay ibaga no awnit omodan weno adi no ilaenyon nan daya ngem adiyon maimatonan

nan sinyal Apo Dios isnan ommat id wani. ⁴Palalo nan kangawin nan ipogaw id wani ay timpo tay adida polos nemnemen si Apo Dios. Laydenyo ay omipailaak is kaskasdaaw ngem maid polos maipaila ken dakayo nodi kedeng nan kaneg nan kaskasdaaw ay inommat ken Jonas id sang-adom.” Kinwanin Jesus di danat taynan daida.

Nan Inbagan Jesus Ta Makailanda Nan Baken Osto Ay Maisolsolo

Mar. 8:14-21

⁵Isnan inomdanan da Jesus isnan demang di baybay dat nemnemen nan papasolotna ay kinalingkinganda ay omala is baonda ay tinapay. ⁶Dat kanan Jesus ken daida, “Makail-ilanyo nan bobod di Fariseo ya Saduceo.” ⁷Dat men-asikwani nan papasolotna en, “Waay kinwanina di tay kinalingkingan tako ay omala is baon.” ⁸Getken Jesus nan kankananda danat kanan ken daida en, “Kolang nan talekyo. Dayon aped ap-apaten nan kamaid di kanenyo? ⁹Ay adiyon kayet maawatan nan kabaalak? Kanegyo kinalingkingan din limay tinapay ay inpaad-adok ta komdeng isdin solok is limay libo ay ipogaw. Dapay kaat ay lowa nan pinnoyo isdin nabay-an? ¹⁰Et san pito ay inpaad-adok ta komdeng isdin epat ay libo ay ipogaw, kaat gedan ay lowa nan pinnoyo isdin nabay-an? ¹¹Aytay dan adiyon kayet maawatan ay baken makan nan kankanak issan nangibagaak ken dakayo en makail-ilanyo nan bobod di Fariseo ya Saduceo?” ¹²Dadat maawatan en baken obpay nan bobod di tinapay is ipanemnemnemna nodi makail-ilanda nan baken osto ay isolsolon di Fariseo ya Saduceo.

Nan Nangibagaan Pedro En Kristo Si Jesus

Mar. 8:27-30; Luc. 9:18-20

¹³Dat itoloy da Jesus isnan sakop nan ili ay Cesarea Filipos. Wadada pay isdi dat sooten Jesus isnan papasolotna, “Ay ngan nan pangwanin

nan ipogaw ken sak-en?” ¹⁴ Dat kanan nan papasolotna en, “Wada nan mangwani en sik-a din si Juan ay Menbonbonyag. Nan tap-in di ipogaw et kananda en sik-a din si Elias dapay kanan kayet nan tap-ina en sik-a din si Jeremias wenno din iban di mamadton Apo Dios.” ¹⁵ Dat sooten Jesus ken daida, “Dakayo pay abes ay ngan nan pangwaniyo ken sak-en?” ¹⁶ Dat kanan Simon Pedro en, “Sik-a si Kristo ay Anak Apo Dios ay inbagana en awnit omali ay men-apo.” ¹⁷ Dat kanan Jesus en, “Nagasatka Simon ay anak Jonas tay baken nan ipogaw is nagapowan nan mangtekam ken sak-en nodi si Amak id daya nan nangipanemnem ken sik-a. ¹⁸ Isonga ngadanak sik-a is Pedro tay kanegka bato. Et nan kinwanim ay maipanggep ken sak-en et siya nan kanega bato ay maipengnadan nan pammatin nan am-in ay maitapi ken sak-en. Et gapo isnan pammatida et maid polos makaabak ken daida ay olay nan tetey. ¹⁹ Et agtak sik-a is lebbengem ay kaneg mamanggen isnan tolbek ay manglokot isnan mentolayan Apo Dios. Et am-in ay iyadim ay maikkan isnan batawa et maiyadi abes id daya. Ya am-in ay ipalobosmo ay maikkan isnan batawa et maipalobos abes id daya.”

²⁰ Dat ibilin Jesus isnan papasolotna en adida ibagbaga isnan olay sino ay ipogaw ay siya si Kristo ay inbaan Apo Dios ay omali ay men-apo.

Nan Nangibagaan Jesus Isnan Awnit Menligatana

Mar. 8:31-33; Luc. 9:22

²¹ Enggana isnan deey ay timpo et inbagan Jesus isnan papasolotna nan awnit ommat ken siya. Kinwanina ken daida, “Masapol ay omeyak id Jerusalem et awnit paligaten nan aamam-an di Judio ya nan menkangangato ay papadi ya nan men-isolo isnan linteg sak-en ya awnitda mangipapatey ngem isnan katlon di agew et kasinak matago.” ²² Dat ipagay-ed Pedro si Jesus et kanana

ken siya, “Apo, adi koma ipalobos Apo Dios dana ay ommat ken sik-a.” ²³ Dat kanan Jesus, “Taynam sak-en tay nan kinwanim et kalin Satanas. Adim dologen sak-en ay adi mang-ikkan isnan kayat Apo Dios. Nan ninemnemmo et baken adi si Apo Dios is nagapowana nodi isnan ipogaw.”

Nan Ikkana Nan Maitapi Ken Jesus
Mar. 8:34-9:1; Luc. 9:23-27

²⁴ Dat kanan Jesus isnan papasolotna en, “No sino nan manglayad ay maitapi ken sak-en et masapol ay ibilangna ay natey et nan awakna ta baken nan laydena is ik-ikkana nodi nan laydek ta itoledna nan ligat ay kaneg nan mang-aw-awit isnan krosna ta omonod ken sak-en. ²⁵ Tay nan ipogaw ay kedeng nan awakna is nemnemnemen et awnit matey met laeng ngem no baken nan awakna is nemnemnemen gapo isnan mangsolotana ken sak-en et awnit matey ngem matagotago ay eng-enggana ken Apo Dios. ²⁶ Ay waday ganaben di ipogaw ay mangkowa is am-in ay kinabaknang isnan batawa no matey daet adi dawaten Apo Dios? Maid adi. Tay maid polos kinabaknang di ipogaw is makasokat isnan biyagna. ²⁷ Awnitak omali ay Iyon-an Am-in di Ipogaw. Isnan omaliyak et somilangak ay mangipaila isnan kangaton Ama et mamakkey nan aanghelko. Et awnitak sobalitan nan kaipoipogaw ay menbasal isnan inik-ikkanda. ²⁸ Tet-ewa nan ibagak, wada ken dakayo nan matatago pay laeng engganay ilaenda nan omaliyak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay mentolay.”

17

Nan Natkenan Nan Ilan Jesus
Mar. 9:2-13; Luc. 9:28-36

¹ Nallos nan enem ay agew dat ayan Jesus si Pedro ya nan sin-agi ay da Santiago ken Juan ta ikekedengda ay omey isnan atakdag ay bilig. ² Dat

tomeken nan mangiilaanda ken Jesus id isdi tay mensilsilang nan angasna ay kaneg nan agew ya pinmolapolaw nan badona ay kaneg silang di silaw. ³ Dadat men-ila da Moses ken Elias ay makitoytoya ken Jesus.

⁴ Dat kanan Pedro ken Jesus, “Apo, gawis tay wada tako isna. No kayatmo omesetak is tolo ay bawi ta pala ken sik-a nan esa, pala ken Moses nan esa ya pala ken Elias nan esa.”

⁵ Daan ay menkalkali si Pedro daet mawanada nan somili ay liboo ay manglingeb ken daida. Dadat dengngen nan kali ay nagapo isnan liboo ay mangwani, “Si tona nan Anakko ay laylaydek. Men-galalasingak gapo ken siya isonga dengngenyono nan kankanana.”

⁶ Isnan nangdengngan nan papasolotna isnan kali dat dadama nan egyatda et menlokbobda isnan lota.

⁷ Dat somag-en si Jesus et kapposena daida et kanana, “Bomangon kayo. Adi kayo omegyat.” ⁸ Mentangadda pay dat maid teken is inilada nodi kedeng si Jesus.

⁹ Issan lomayoganda isnan deey ay bilig dat ibilin Jesus ken daida en, “Adiyo polos ibagbaga san inilayo engganay matagowak kasin.” ¹⁰ Dat sooten nan papasolotna, “Owen. Ngem dakan kanan en matagoka kasin dapay kanan nan men-is-isolo isnan linteg en masapol ay omon-ona ay omali si Elias mo si Kristo?” ¹¹ Dat kanan Jesus, “Owen, tet-ewa ay omali omon-ona si Elias ta isaganana nan am-in. ¹² Ngem epdas in mali si Elias dapay egay inmatonan nan ipogaw isonga inik-ikkanda nan ngawi ken siya. Et awnit kaneg todi gedan nan ikkanda ay mangpaligat ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw.”

¹³ Dat maawatan nan papasolotna ay si Juan ay Menbonbonyag nan kankanana en Elias.

Nan Nangpakaan Jesus Isnan Anito Ay Nangpakedas Isnan Onga

Mar. 9:14-29; Luc. 9:37-43

¹⁴ Issan linmayoganda et dinatnganda nan adoado ay ipogaw dat

omey nan esay am-ama ken Jesus et menpalintomeng isnan sagangna danapay kanan, ¹⁵ “Apo, seg-angam kad nan anakko ay menkedas. Tay no domateng nan kedasna et palalo nan ligatna et namin ado ay naek-ekdag isnan apoy ya isnan danom. ¹⁶ Inyeyko ay mangipaagas isnan papasolotmo ngem adida kabaelan.” ¹⁷ Dat kanan Jesus, “Palalo kayo od ay ipogaw id wani. Baken osto nan nemnemyo tay nabayagak ay nakite-tee ken dakayo et palalo nan anosko ngem adi kayo kayet pomati.” Danat kanan issan aman san onga, “Iyalim isna.” ¹⁸ Dat bilinen Jesus nan anito ta komaan isonga dat maganawis san onga ay lalaki.

¹⁹ Maaw-awni pay dat ikekedeng nan papasolot Jesus ay ome y mensoot ken siya en, “Aytay dakamin adi makaipakaan issan deey ay anito?”

²⁰ Dat kanan Jesus, “Gapo tay kolang pay laeng nan pammatiyo ken Apo Dios. Ngem ibagak nan tet-ewa et no waday pammatiyo ken siya ay olay teeteen ay kaneg nan kateteenan ay esek et mabalin ay kananyo isnan bilig ay naay en, ‘Ome yka isdi,’ dat tet-ewa ome y. Maid polos adi mabalin is adiy o ikkan. ²¹ Ngem nan kaneg todi ay anito et adi maipakaan no adiy o ipapasnek ay menlolol-owalo ay olay adi kayo mangan.”

Nan Kasin Nangibagaan Jesus Isnan Kateyana

Mar. 9:30-32; Luc. 9:44-45

²² Isnan namingsan ay nadagop nan papasolot Jesus ken siya id Galilea danat kanan, “Nganngani ay maitedak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan mangdepap ken sak-en ²³ et awnitda mangpatey. Ngem awnitak matago kasin isnan maikatlo ay agew.” Dat dadama ay menseseg-ang nan papasolotna isnan inbagana ken daida.

Binayadan Da Jesus Nan Bowisda Isnan Templo

²⁴ Inomdan pay da Jesus id Capernaum dat omey nan mensingsingil is bowis di Templo ken Pedro et sootenda, “Ay menbaybayad is bowis di Templo nan apom?” ²⁵ “Owen,” in-songbat Pedro.

Idi sinonggep si Pedro isnan baey ay kad-an Jesus dat menkali omonona si Jesus ay mangwani, “Pedro, ay ngan nan nemnemmo, ay into nan men-alaan di aali is sipingda? Ay isnan an-akda wenno isnan teken ay ipogaw?” ²⁶ Dat kanan Pedro, “Nan teken ay ipogaw adi.” Dat kanan Jesus, “No siya sa et adi masapol ay menbayad nan an-akna. ²⁷ Ngem adita koma paligten nan ipogaw isna isonga enka laengen menbanniit isnan baybay. Et nan damo ay banniitam dakat takawen nan topekna ta das-am nan siping ay omanay is maibayad. Dakat alaen et enka bayadan nan bowista.”

18

Nan Kanan Jesus Maipanggep Nan Kapatgan

Mar. 9:33-37; Luc. 9:46-48

¹ Isnan deey ay agew dat omey nan papasolot Jesus ken siya et kananda, “Sino ken dakami nan kapatgan isnan mentolayan Apo Dios?”

² Dat ayagan Jesus nan esa ay onga et ipatakdeгна isnan sagang nan papasolotna ³ danat kanan, “Ilaenyo nan naay onga et adina polos nemnemnemen ay ipangato nan awakna. Ibagak ken dakayo nan tet-ewa no adiyoy sokatan nan nemnemyo ta kaneg nan nemnem di onga et adi kayo polos maitapi isnan mentolayan Apo Dios. ⁴ Isonga nan kapatgan isnan mentolayan Apo Dios et nan mangipabababa isnan awakna ay kaneg nan naay onga. ⁵ Et nan manglayad ya mang-ayyew isnan kaneg nan naay ay onga gapo isnan pammatina ken sak-en et siya gedan nan kaneg nan layadna ken sak-en.”

Nan Mang-aw-awis Ay Mangipabasbasol

Mar. 9:42-48; Luc. 17:1-3

⁶ “Ngem no wada nan mang-aw-awis isnan esa ay kapatpati ken sak-en ay menbasol et gag-awis no maitaked nan losongan ay bato isnan bagangna dat maibkas isnan baybay mo nan mangipaypay-owana ay menbasol nan ib-ana. ⁷ Kasesegang am-in nan ipogaw isnan batawa tay adoado nan maaw-awisanda ay bomasbasolanda. Kanayon ay wada nan mang-aw-awis ay mangipabasbasol isnan ipogaw ngem kasesegang nan mang-aw-awis isnan iib-ana tay palalo nan dosana. ⁸ No nan ikkan nan ledengmo wenno sikim di makabasolam et gawis no pokolam ta iwasitmo. Tay gag-awis no makolangka isnan ledeng wenno siki id wani basta wada nan biyagmo ay eng-enggana mo nan dowan nan ledengmo ya nan sikim dakat mapaligatan isnan apoy ay adi katkatey. ⁹ Et no nan pang-ilan nan esa ay matam di makabasolam gawis no soklatem laengen. Tay gag-awis no es-esa nan matam et kedeng mo nan dowan nan matam dakat mapaligatan isnan apoy ay adi katkatey.

¹⁰ Et maipanggep abes isnan oongong-a ay naayda et makailanyo ta adiyoy aamisen daida. Tay ibagak ken dakayo ay nan aanghel Apo Dios ay mang-ay-ayowan ken daida et wawawadada isnan sagang Apo Dios id daya. ¹¹ Et sak-en gedan ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et inmaliyak ay mangisalakan isnan adi mangtek ken Apo Dios.”

Nan Naamas Ay Kalnilo

Luc. 15:3-7

¹² Kinwas Jesus ay nangwani is dana danat itoloy ay menpangngalig et kanana, “Ngan nan ikkan nan ipogaw ay wada nan sin-gasot ay kalnilona dat maamas nan esa? Ay adina taynan nan siyampoo ya siyam isnan pagpastolan ta ena anapen san naamas? ¹³ Ibagak ken dakayo nan

tet-ewa en isnan mangdatngana isnan naamas ay daan ay natatago et dadama nan gasingna mo nan gasingna isnan siyampoo ya siyam ay egay naamas. ¹⁴ Paliso abes ken Amayo id daya tay adina layden no waday maisiyan ken siya is esa ay olay no nan kababaan ay ipogaw.”

Nan Ikkan Isnan Nakabasol Ken Datako

¹⁵ “No wada nan ib-am ay mamati ken Apo Dios ay nakabasol ken sik-a dakat omey ta mentoya kayo ay dowa ta ibagam ken siya nan basolna. No idngena nan ibagam ya maawatana ay basolna et mabalin ay men-gayyem kayo kasin. ¹⁶ Ngem no adyana nan ibagam dakat omayag is esa wenno dowa ay ib-am ay makkey ken sik-a isnan omayam kasin ay makitoya ken siya tapno matongpal nan naisolat ay bilin ay masapol ay wada nan dowa wenno tolo ay mangaboloy isnan tet-ewa ay kankanam. ¹⁷ Et no adyana pay laeng ay idnge daida dakat ipagtek isnan iib-am ay mamati isnan pagdagdagopanyo. Ngem no adyana kayet nan kanan nan iib-am ay mamati dakayot ibilang siya ay kaneg nan adi mamati ay ngawi nan ogalina.

¹⁸ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa. Nan am-in ay iyadiyo ay maikkan isnan batawa et maiyadi abes id daya. Ya am-in ay ipalobosyo ay maikkan isnan batawa et maipalobos abes id daya.

¹⁹ Wada pay nan ibagak ken dakayo. No eesaen nan dowa ay mamati nan dawatenda et awnit ikkan Amak id daya. ²⁰ Tay olay no kedkedeng nan dowa wenno tolo is madagop gapo isnan mamatiyanda ken sak-en et wadaak gedan ken daida.”

Nan Ommat Isnan Adi Mangpakawan Isnan Ib-ana

²¹ Nakwas pay di dat omey si Pedro ken Jesus et kanana en, “Apo, no wada nan ib-ak ay mang-ik-ikkan is ngawi ken sak-en et mamin kaat

ay pakawanek siya? Ay mamin pito?” ²² Dat kanan Jesus, “Adiyak kanan en mamin pito et kedeng ay pakawanenyo nan ib-ayo nodi olay mamin ado pay. ²³ Tay no iyaligko nan mentolayan Apo Dios et kaneg nan esay ali ay makitolag isnan ipogawna gapo isnan otangda ken siya. ²⁴ Kailoglogina ay makitolag dat omey ken siya nan esa ay kalibolibo nan otangna. ²⁵ Ngem adi makabayad isnan otangna isonga inbilin san ali ay mailako siya ya nan asawana ya nan an-akda tapno menbalinda is baa. Et masapol abes ay mailako am-in ay kowana tapno maibayad isnan otangna. ²⁶ Dat menpalintomeng san am-ama isnan sagang san ali et mendawat ken siya ay mangwani en, ‘No maseg-angka ken sak-en et awnitak bayadan am-in nan otangko.’ ²⁷ Dat maseg-angka san ali issan am-ama ay deey isonga pinakawana nan otangna et pinalobosana siya.

²⁸ Issan nangtaynnanan san am-ama issan baey san ali danat ilaen nan esay ib-ana ay nakaotang ken siya is kolang ay sin-gasot. Danat ikawe siya danapay seen ay mangwani en, ‘Bayadam nan otangmo ken sak-en.’ ²⁹ Dat menpalintomeng nan ib-ana isnan sagangna et mendawat ken siya ay mangwani en, ‘Maseg-angka ken sak-en et awnitak bayadan nan otangko ken sik-a.’ ³⁰ Ngem egayna idnge san kinwanin san ib-ana nodi inpabalodna siya engganay bayadana nan otangna.

³¹ Idi inilan nan iib-ana nan inikkan san am-ama dat mensakit nan nemnemda isonga dadat omey ibaga issan ali nan inommat. ³² Dat ayagan san ali san am-ama et kanana ken siya en, ‘Ngawingawi nan ogalim. Am-in ay otangmo et pinakawanko tay nindawatka ken sak-en. ³³ Aytay damen egay seg-angan san ib-am ay nindawat ken sik-a ay kaneg nan inikkak ay nangseg-ang ken sik-a?’ ³⁴ Dat makaliget san ali et ipabalodna

san am-ama et paligatenda siya ta engganay bayadana am-in nan otangna.”

³⁵ Dat kanan Jesus en, “Keg todi nan ikkan Amak id daya no adi kayo pakawanen ay tet-ewa nan basol di ib-ayo ken dakayo.”

19

Nan Insolon Jesus Maipanggep Nan Men-idang

Mar. 10:1-12; Luc. 16:18

¹ Nakwas si Jesus ay nin-isolo danat taynan nan probinsiya ay Galilea et ome y isnan bas-ang di ginawang ay Jordan ay sakop di Judea. ² Adoado nan ipogaw ay inmonod ken siya et inpagawisna nan wada nan sakitda.

³ Isnan esa ay agew et wada nan Fariseo ay inmey ken Jesus tay kaytenda ay mangsikap ken siya. Dadat kanan, “Ay kanam en ipalobos nan linteg tako ay idangan nan lalaki nan asawana isnan kopolmi ay lason?”

⁴ Dat kanan Jesus, “Ay egayyo binasa isnan kalin Apo Dios ay isnan login di batawa et isnan nangboliwana isnan ipogaw et sinapona nan lalaki ya babai. ⁵ Dat kanan Apo Dios en gapo is dana et taynan nan lalaki nan amana ya inana et maitapi isnan asawana et menbalinda ay esa. ⁶ Et bakenda et dow a nodi es-esangda. Isonga baken osto no men-idang nan tinipon Apo Dios.” ⁷ Dat kanan san Fariseo, “Owen, ngem aytay dan insolat ngalod Moses nan linteg ay mangwani en mabalin ay men-ited nan lalaki is kasolatan ken asawana ay mangipagtek ay nin-idangda danat pakaanen siya?” ⁸ Dat kanan Jesus, “Gapo tay nasokil kayo isonga inpalobos Moses ay makiidang kayo ngem enggana isdin damo et adi layden Apo Dios di. ⁹ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa. Nan lalaki ay makiidang dapay egay makikamkamolala nan asawana et kaneg mamabai no maki-asawa is teken.”

¹⁰ Dat kanan nan papasolot Jesus, “No keg todi ngalod nan sin-asawa et gag-awis no adiyet makias-asawa.”

¹¹ Dat kanan Jesus, “Owen, ngem baken am-in ay ipogaw nodi kedeng isnan deeyda ay nang-itedan Apo Dios is makaanos. ¹² Tay wada nan natkenatken ay gapo ay adi makiasawa nan ipogaw. Nan esa ay gapo et naiyanakda ay kanegda naibobotowan ya nan tap-ina et inbotowan nan ipogaw daida. Ya nan tap-ina et adida makiasawa tapno itoltoloyda ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Apo Dios. Nan makaanos ay mangsolot et daida koma nan mang-ikkan.”

Nan Nangbindisyonan Jesus Isnan Oongong-a

Mar. 10:13-16; Luc. 18:15-17

¹³ Isnan esay agew et wadada nan nangyey isnan oongong-a ken Jesus tapno kapposena ya ilowallowana daida ngem inyadin nan papasolotna. ¹⁴ Ngem dat kanan Jesus, “Palobosanyo nan oongong-a ay omali ken sak-en. Adiyoy iyadi daida tay nan mangtalek ken sak-en ay kaneg nan naayday oongong-a et daida nan maitapi isnan mentolayan Apo Dios.” ¹⁵ Dat kapposen Jesus daida dat komaan.

Nan Kadangyan

Mar. 10:17-31; Luc. 18:18-30

¹⁶ Isnan namingsan et wada nan esa ay ipogaw ay inmey ken Jesus et kanana, “Apo, ngan nan osto ay ikkak tapno matagotagowak ken Apo Dios?” ¹⁷ Dat kanan Jesus, “Damen sos-ooten ken sak-en nan maipanggep isnan gawis dapay kedeng si Apo Dios is gawis? Ngem no kayatmo ay matagotago ken Apo Dios et masapol ay tongpalem nan lintegna.” ¹⁸ Dat kasin sooten san lalaki, “Ngan pay ay linteg?” Dat kanan Jesus, “Adika menpatpatey, adika mamabai, adika menpabpabasol isnan ib-am. ¹⁹ Masapol ay tongpalem da amam ken inam ya laylaydem nan iib-am ay keg nan pananglayadmo isnan awakmo.” ²⁰ Dat kanan san lalaki, “Tinongtongpalko met am-in dana. Ngan pay laeng di masapol

ay ikkak?” ²¹ Dat kanan Jesus, “No kayatmo ay ikkan nan ostoosto et ilakom am-in nan kokwam damet ipakdaw nan lakona isnan kodokdo. Dakat mang-onod ta maitapika ken sak-en et awnit wada nan kinakadanganmo id daya.” ²² Idi dinngen san lalaki nan kinwanin Jesus dat komaan ay menseseg-ang tay adina kayten ay taynan nan kinakadanganana.

²³ Dat kanan Jesus isnan papasolotna en, “Tet-ewa nan ibagak ken dakayo, nalgat nan maitapiyan di kadangyan isnan mentolayan Apo Dios. ²⁴ Owen, kasinak kanan en nalaklaka pay nan songgepan nan dakkal ay camel isnan lokaw di dagom mo nan maitapiyan di kadangyan isnan mentolayan Apo Dios.” ²⁵ Nasdaaw nan papasolotna isnan nangdenganda issan kinwanin Jesus dadat sooten, “Sino pay obpay nan mabalin ay maisalakan?” ²⁶ Dat inenengneng Jesus daida danapay kanan, “Nan adi mabalin ay ikkan di ipogaw et mabalin ay ikkan Apo Dios tay maid polos adina kabaelan isonga am-in ay mangpati ken siya et maisalakan, kadangyan man wenno kodo.”

²⁷ Dat kanan Pedro, “Ilam dakami et tinaynanmi am-in ay kokwami ta maitapi kami ken sik-a. Ngan pay es nan awnitmi ganaben?” ²⁸ Dat kanan Jesus, “Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, awnit ipabalon Apo Dios nan batawa et awnit sak-en nan mentolay et dakayo ay simpoo ya doway ay papasolotko nan tomokdo isnan tokdowan di ali ay mangbanag isnan am-in ay Judio ay aap-on din simpoo ya doway an-ak din si Israel. ²⁹ Nan am-in ay mangtayan isnan baeyna, nan bebsatna, da amana, nan an-akna ya nan payewna gapo isnan maitapiyana ken sak-en et adoado nan ganabena dapay wada nan biyagna ay maid patenggana. ³⁰ Ngem ado isnan kapapatgan id wani et awnit daida nan kababaan. Ya ado isnan kababaan id wani et awnit daida nan kapapatgan.”

20

Nan Pangngalig Maipanggep Isnan Awnit Ganaben Nan Ipogaw

¹ Intoloy Jesus ay menpangngalig et kanana en, “Nan awnit ited Apo Dios isnan ipogaw isnan mentolayana et kaneg nan ikkan nan kakwa isnan adoado ay payew. Isnan esa ay wisngit dat omey men-anap is agagena ² dat makitolag isnan deeyday dinasana isnan osto ay lagbo isnan sin-agem dadat lomokso.

³ Idi napatpat-a dat omey kasin san am-ama isnan pag-ag-aggongan danat ilaen ay wadada nan men-ag-aggong tay maid oblada. ⁴ Danat kanan ken daida en, ‘Enkayo abes makiobla isnan payewko et awnitak ited nan osto ay lagboyo.’ ⁵ Dadat tet-ewa omey.

Idi nakag-aw dat omey kasin san am-ama isnan pag-ag-aggongan danat paeyen kasin san deeyday dinatngana isdi. Idi alas tres danat ikkan kasin.

⁶ Nasdem pay dat kasin omey danat ilaen ay wadada kayet nan men-ag-aggong. Danat sooten ken daida en, ‘Aytay dakayon men-ag-aggong? Ay egay kayo linmokso?’ ⁷ ‘Maid met mangipaobla ken dakami,’ insongbatda. Dat kasin kanan san am-ama ken daida en, ‘Enkayo ngalod menobla isnan payewko.’

⁸ Maaw-awni pay dat kanan san am-ama isnan apon di baana en, ‘Ayagam nan men-ob-obla ta bayadam nan lagboda. Ilogim isnan naodi ay inmey enggana isnan inmona.’ ⁹ Dat omey san kaodiyay ay nin-obla et nan lagbo isnan sin-agem nan inlagbona ken daida. ¹⁰ Isonga ninemnem san ninlogi issan wisngit en ad-ado nan lagboda ngem dat obpay paliso isnan lagbon nan naododi.

¹¹ Inalada nan lagboda dadat iyagotoot san nangipaobla ken daida ¹² ay mangwani en, ‘Nan deeyda et esa ay olas nan nin-oblaanda dapay dakami et dadama nan poos dakami pay inmaagem. Into nan ikkana ay

aped paliso nan lagbomi?’ ¹³ Dat kanan san nangipaobla issan esa, ‘Owen gayyem, ngem egayak logiyen dakayo tay nintolag tako isnan osto ay inagewyo. ¹⁴ Alaem bawet nan lagbom dakat somaa. No kayatko ay paliso nan lagbo nan naodi is ken dakayo ay ngan di ngotoyo od? ¹⁵ Ay maid kalintegak ay mangikkan isnan kayatko isnan sipingko? Ay mensakit nan nemnemmo tay manag-itedak?’ ”

¹⁶ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Siya di nan kaneg nan mentolayan Apo Dios tay nan ipogaw ay kababaan id wani et awnit daida nan kapatgan. Et nan ipogaw ay kapatgan id wani et awnit daida nan kababaan.”

Nan Maikatlo Ay Nangibagaan Jesus Isnan Kateyana

Mar. 10:32-34; Luc. 18:31-34

¹⁷ Isnan omay-ayan da Jesus id Jerusalem danat ipaigid san simpoo ya doway ay papasolotna ¹⁸ danat kanan ken daida en, “Dengngenyoy. Omey tako id Jerusalem et maityaak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg. Et awnit kananda en masapol ay maipapateyak. ¹⁹ Dadat idya sak-en isnan baken Judio et awnit mangselaselatda ya mangbaibaigda dadat omilansa isnan kros. Ngem awnitak kasin matago isnan maikatlo ay agew.”

Nan Nindawatan Nan Inan Da Santiago Ken Juan

Mar. 10:35-45

²⁰ Nakwas di dat omey ken Jesus nan asawan Zebedeo ya nan doway ay an-akna dat menpalintomeng san inina isnan sagang Jesus ta mendawat koma. ²¹ Dat sooten Jesus, “Ngan nan kayatmo?” Danat kanan, “Apo, no mabalin ta isnan mentolayam et makitokdo koma nan doway anakko ken sik-a isnan makanawan ya nan makanigidmo.” ²² Dat kanan Jesus issan doway ay an-ak Zebedeo ay papasolotna en, “Adiyo getken

nan dawdawatenyo. Ay makaitoled kayo ay mang-okmon isnan ligat ay awnitko ligaten?” Dadat kanan, “Owen. Makaitoled kami.” ²³ Dat kanan Jesus en, “Tet-ewa ay awnit kayo maligatan ay kanegko. Ngem bakenak is kalebbeng ay menpili is tomokdo isnan makanawan ya makanigidko. Tay si Amak nan kalebbeng ay mangpili is tomokdo is dana.”

²⁴ Issan nangdengngan san simpoo ay ib-ada ay pasolotna isnan dinawat san sin-agi ya nan inada dadat ligten daida. ²⁵ Dat ayagan Jesus daida am-in et kanana en, “Getkenyo nan maik-ikkan isnan aali ya nan tapin di mentolay isnan batawa. Iगतinda nan ipogawda gapo tay wada nan kalinteganda ken daida. ²⁶ Ngem adi kabalin ay kaneg todi ken dakayo nodi nan manglayad ay ngomato ken dakayo et masapol ay siya nan menpababa ta badangana nan iib-ana. ²⁷ Owen, nan manglayad ay kapatgan ken dakayo et masapol ay mensilbi ay kaneg baa isnan iib-ana. ²⁸ Tay kaneg sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et egayak inmali ay masilbiyan nodi tapno mensilbiyak isnan ipogaw. Isonga awnitak matey tapno masbot nan kaipoipogaw gapo isnan basbasolda.”

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Doway Ay Kowap

Mar. 10:46-52; Luc. 18:35-43

²⁹ Isnan nangtaynan da Jesus id Jerico et adoado nan inmonod ken daida. ³⁰ Et wada nan doway ay kowap ay tinmotokdo isnan benget nan daan. Issan nangdengnganda ay lomaos da Jesus dadat menbogaw ay mangwani en, “Sik-a ay apon din si David, seg-angam kad dakami.” ³¹ Dat sagiiten nan ipogaw daida ta igiginekda. Ngem am-amedda kayet ninbogaw ay mangwani en, “Sik-a ay apon din si David, seg-angam kad dakami.” ³² Dat isaldeng Jesus et ayagana daida danat kanan, “Ay ngan nan kayatyo ay ikkak ken dakayo?” ³³ Dadat kanan en, “Apo,

kayatmi ay makaila koma.” ³⁴ Dat seg-angan Jesus daida et kapposena nan matada dadat maganawis et makailada dadlo. Dadat makkey ken siya.

21

Nan Nangdayawanda Ken Jesus Isnan Inmayanda Id Jerusalem

Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19

¹ Issan sinmag-enan da Jesus id Jerusalem et nganngani ay omdanda isnan ili ay Betfage ay sag-en nan bilig ay Olivo dat ibaan Jesus nan dowa ay papasolotna ² et kanana, “Enkayo isnan ili ay deey et awnit ilanyo nan kabayo ay wada nan anakna. Dayot okasen nan baodda ta iyaliyo isna. ³ No waday mensoot isnan ik-ikkanyo dayot kanan en masapol nan apoyo et ipalobosna ay dagos.”

⁴ Naikkan dana ta matongpal nan inbagan nan esay mamadton Apo Dios en,

⁵ “Ibagayo isnan iJerusalem en, ‘Ilaenyo. Naay omal-ali nan Aliyo ay nangipababa isnan awakna ay mensasakay isnan anak di kabayo.’”

⁶ Dat omey nan papasolotna et ikkanda nan inbagan Jesus ken daida. ⁷ Inyeyda nan kabayo ya nan anakna dadat ap-apan isnan badbadoda dat sakayan Jesus san anak di kabayo. ⁸ Dat iyaplag nan kaipoipogaw nan badbadoda isnan daanen Jesus dapay iyaplag nan tap-ina nan tobon di kaiw ta ipailada ay daydayawenda si Jesus.

⁹ Nan inmon-ona ya naod-odi et menbogbogawda ay mangmangwani en, “Hosanna. Madaydayaw nan naay Ali tako ay apon din si David. Mabindisyonan nan inbaan Apo Dios ay mentolay ken datako. Madaydayaw nan ngadan Apo Dios id daya.”

¹⁰ Issan inomdanan da Jesus id Jerusalem dat men-giyaw nan omili isdi ay mangmangwani, “Sino nan

ipogaw ay deey?” ¹¹ Dat kanan nan ipogaw ay nakkey ken siya en, “Siya na si Jesus ay mamadton Apo Dios ay nagapo id Nazaret isnan probinsiya ay Galilea.”

Nan Inmayan Jesus Isnan Templo

Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-17

¹² Id Jerusalem et sinonggep si Jesus isnan Templo danat pabalaen nan men-il-ilako ya lomaklako is awnitda ited ken Apo Dios danapay tokangen nan lamisaan di mensok-sokat is siping ya nan tokdowan di men-ilaklako is kalapati. ¹³ Danat kanan ken daida en, “Naisolat isnan kalin Apo Dios en, ‘Nan baeyko et paglol-owalowan di ipogaw.’ Siya di nan inbagan Apo Dios ngem ngan nan ik-ikkanyo? Dakayon aped ososalen ay pagsos-owitikan?”

¹⁴ Dat omey nan kowap ya nan pilay ken Jesus issan Templo. ¹⁵ Ngem issan nang-ilaan nan menkangan-gato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg issan kaskasdaaw ay inikkan Jesus et dadama nan ligetda. Dadat am-amed lomiget issan nang-dengnganda isnan oongong-a ay menbogbogaw isnan Templo ay mangmangwani en, “Dayawen tako nan apon din si David.” ¹⁶ Dadat sooten ken Jesus, “Ay adim dengngen nan kankanan nan oongong-a?” Dat kanan Jesus, “Dedengngek ya. Ay egayyo binasa nan naisolat isnan kalin Apo Dios en initdowana nan oongong-a tapno ostoosto nan mangdaydayawanda ken siya?” ¹⁷ Kinwanin Jesus di danat taynan daida et omey omapa id Betania.

Nan Kaiw Ay Adi Kasin Bomgas

Mar. 11:12-14, 20-22

¹⁸ Kawakgatana isnan sinmagongan da Jesus id Jerusalem et naowat siya. ¹⁹ Danat ilaen nan esay kaiw ay higos dat omey ta ilana no waday begasna ngem kedeng nan tobona is wada. Danat kanan, “Adika kasin bombomgas.” Dat maango ay dagos san kaiw. ²⁰ Nasdaaw nan

papasolotna isnan nang-ilaanda et kananda en, “Ine. Dan aped naango ay dagos nan naay ay kaiw?” ²¹ Dat kanan Jesus, “Ibagak ken dakayo no mamati kayo ken Apo Dios ay maid dowadowana et makaikkan kayo abes isnan kaneg nan inikkak isnan naay ay kaiw. Baken pay kedeng di is maikkanyo nodi mabalin ay ibagayo isnan deey ay bilig en men-aton isnan baybay et men-aton tet-ewa. ²² Tay no ostoosto nan pammatiyo ken Apo Dios et am-in ay dawatenyo ken siya et tongpalena.”

Nan Nagapowan Nan Kalebbengan Jesus

Mar. 11:27-33; Luc. 20:1-8

²³ Dat somagong si Jesus isnan Templo ay men-isolo dat omey ken siya nan aamam-a ya nan menkangangato ay papadi et kananda en, “Ibagam kad ken dakami no ngan nan kalebbengam ay mang-ik-ikkan isnan am-in ay ik-ikkam. Ay sino nan nang-ited ken sik-a isnan lebbengmo?” ²⁴ Dat songbatan Jesus daida en, “Sootek na od ken dakayo et no makasongbat kayo daket ibaga abes nan nagapowan nan lebbengko. ²⁵ Siya na nan sootek. Into nan nagapowan din kalebbengan Juan ay Menbonbonyag? Ay ken Apo Dios wenno isnan ipogaw?” Dadat men-asisoot et kananda en, “Ay sino nan isongbat tako? No kanan tako en nagapo ken Apo Dios et awnit kanana en, ‘Ayta ngalod dayon egay pinatpati din si Juan?’ ²⁶ Ngem no kanan tako en nagapo isnan ipogaw et kaeegyat nan ikkan nan ipogaw ken datako tay kananda en tet-ewa ay mamadton Apo Dios din si Juan.” ²⁷ Isonga dadat kanan en, “Adimi getken.” Dat kanan Jesus, “Adiyak ngalod abes ibagbaga nan nagapowan nan kalebbengak ay mang-ik-ikkan isnan ik-ikkak.”

Nan Pangngalig Isnan Doway Sinagi

²⁸ Dat menpangngalig si Jesus et kanana en, “Ngan nan nemnemyo isnan naay? Wada nan esay am-ama

ay doway lalalaki nan anakna. Kinwanina isnan iyon-a en, ‘Kadya enka mensaba.’ ²⁹ ‘Adiyak,’ insongbatna. Ngem maaw-awni pay danat sokatan nan nemnemna et omey men-obla. ³⁰ Dat omey nan am-ama isnan innodi et paliso nan inbagana ken siya. Danat kanan ken amana en, ‘Owen Ama, omeyak.’ Ngem egay obpay inmey. ³¹ Sino issan dowana nan nang-tongpal isnan bilin amada?” Dadat kanan, “Nan iyon-a adi.” Dat kanan Jesus, “Owen et ibagak ken dakayo ay aap-apon di Judio, nan managbasol ay kaneg nan mensingsingil is bowis ya nan makilalalaki et awnitda maitapi isnan mentolayan Apo Dios esakayopay maitapi. ³² Tay in mali si Juan ay Menbonbonyag et inbagana ken dakayo nan osto ay ikkanyo tapno gomawis nan ogaliyo ngem egayyo pinati siya dapay pinatin nan mensingsingil is bowis ya nan makilalalaki siya. Olay no inilayo nan ninbabawiyanda et egayyo sinokatan nan nemnemyo ta patiyenyo nan inbagan Juan.”

Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Menlebbeng Ay Judio

Mar. 12:1-12; Luc. 20:9-19

³³ Dat sodoken Jesus na, “Dengngenyon nan tap-in di pangngalig. Wada nan esay am-ama ay nin-esek is adoado ay onas. Danat bakden nan om-ana dat omset is paglebakan is mangsetset isnan danom di onas dapay mensaad is atakdag ay baey is mentean di menbanbantay. Danat ipaayowan isnan ipogaw esapay omey isnan addaaddawi ay ili.

³⁴ Inomdan pay nan maapitan nan onas dat ibaan san kakwa nan baana ta enda alaen nan pigasna. ³⁵ Ngem dinpap san men-ay-ayowan san inbaana et baibaigenda nan esa dadat pateyen nan esa dadapay gayangen nan esa. ³⁶ Dat kasin omibaa san kakwa is ad-ado mo san damo ngem paliso nan inikkan san men-ay-ayowan ken daida. ³⁷ Isonga danat ibaa nan anakna tay kanana en sigolado ay siya nan idngeda.

³⁸ Ngem issan nang-ilaan san men-ay-ayowan issan anak san kakwa dadat mentotya et kananda en, 'Naay omali nan awnit mangtawid isnan naay om-a. Pateyen tako bawet siya ta datako nan mangkowa isnan tawidna.' ³⁹ Isonga dadat depapen et ibalada isnan onasan dadat pateyen."

⁴⁰ Dat kanan Jesus isnan mangde-enge en, "No omali san kakwa isnan deey ay onasan ay ngan ngata nan ikkana isnan deeyda ay men-ay-ayowan?" ⁴¹ Dadat kanan, "Kaeegyat nan ikkana ay mangpatey ken daida tay palalo nan kangawida danat ipaayowan nan onasana isnan teken ay matalek ya makaited isnan pigasna." ⁴² Dat kanan Jesus ken daida en, "Tet-ewa sa. Ngem ay egayyo binasa nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en,

'Nan bato ay inadyan di nangsaa-
nan baey et siya nan kapatgan
tay ipakekenegna nan baey.
Inikkan Apo Dios na et pilmi ay
kaskasdaaw ken datako.' "

⁴³ Intoloy Jesus en, "Ibagak ken dakayo en olay no nan Judio nan pinilin Apo Dios id sang-adom ngem gapo isnan mang-adyananyo isnan inbaana et adi kayo et maitapi isnan mentolayana nodi nan ipogaw ay mangtongtongpal isnan kayatna.

⁴⁴ Et nan maipakpak isnan deey ay kapatgan ay bato ay naiyaligak et masogasogatan ya no matekdag gedan san deey ay bato et mamek-memek nan pontana."

⁴⁵ Isnan nangdengngan nan menkangangato ay papadi ya nan Fariseo isnan pangngalig Jesus et naawatanda ay daida nan kankanana ay nang-adi isnan inbabaan nan kakwa issan onasan ya nan napateg ay bato tay adyanda siya.

⁴⁶ Isonga laydenda ay depapen siya ay dagos ngem omegyatda isnan ipogaw tay kananda en mamadton Apo Dios siya.

22

Nan Pangngalig Maipanggep Isnan Babayas

Luc. 14:15-24

¹ Dat kasin menpangngalig si Jesus ken daida et kananda en, ² "Nan awnit maitapiyan nan ipogaw isnan mentolayan Apo Dios et kaneg nan ikkan nan esay ali ay mangisagana isnan bomayasan nan anakna.

³ Insaganana nan am-in danat ibaa nan baana ay omey mendekat ngem adyan nan nadkat ay omey. ⁴ Isonga inbaana kasin nan tap-in di baana ta ibagada en, 'Kadya, omali kayo tay pinaltimi nan baka ya nan tap-in di menlalmes ay talakenmi. Nakasagana et am-in isonga omali kayo et.' ⁵ Ngem nan inayaganda et adida polos idnge nodi itoltoloyda kayet nan ik-ikkanda. Wada nan linmokso ya wada nan inmey ninilako ⁶ dapay depapen nan tap-ina san deeyday baa et baigenda ay mangpatey ken daida.

⁷ Dadama nan liget san ali issan nangdengngana is dadi isonga danat ibaa nan sosoldadona ay omey mangpatey isnan ngawi ay ipogaw dadapay poowan nan ilida. ⁸ Dat kasin kanan san ali isnan baana en, 'Naisagana nan am-in isnan babayas ngem nan inayagak et adida maibagay ay maitapi. ⁹ Enkayo ngalod isnan madagdagopan di ipogaw ta ayaganyo am-in daida.' ¹⁰ Isonga dadat omey ayagan am-in nan dasanda olay no ngawi wenna gawis nan ogalina daet napno nan baey san ali.

¹¹ Maaw-awni pay dat songgep san ali ay makitoya isnan sangailina danat ilaen nan esa ay egay nang-gibado isnan pala bodana. ¹² Dat kanan san ali ken siya en, 'Gayyemko, aytay dakan wada isna dakapay egay ninbado isnan pala bodam?' Ngem aped gomiginek san am-ama. ¹³ Dat kanan san ali isnan baana en, 'Ogdenyo nan naay ipogaw dayot itep-a siya isnan menbolinget. Et men-ag-ag-aga ya men-oowakis isdi gapo isnan pilmi ay ligatna.' "

¹⁴Dat kanan Jesus en, “Adoado nan ayagan Apo Dios ngem atiatik nan mapili ay maitapi ken siya.”

*Nan Nangsootanda No Bayadanda
Nan Bowis*

Mar. 12:13-17; Luc. 20:20-26

¹⁵Nakwas di dat komaan nan Fariseo ta enda mentotya is ikkanda ay mangsikap koma ken Jesus isnan mensootanda ken siya. ¹⁶Dadat ibaa nan iib-ada ya nan ib-an Ali Herod ta omeyda ken Jesus. Dadat kanan, “Apo, getkenmi ay adika polos al-allilawen nan ipogaw nodi isolsolom nan osto ay layden Apo Dios ay ikkanda ya maid paam-amdem isnan nangato ya nababa ay ipogaw. ¹⁷Isonga ibagam kad ken dakami no ngan nan kanam isnan naay. Ay iyadin nan linteg tako nan mangbayadanmi is bowis ken Cesar ay ali id Roma?” ¹⁸Ngem getken Jesus ay siksikapanda siya isonga danat kanan, “Dakayo ay aginsosolot ken Apo Dios, aytay dayon layden ay mangsikap ken sak-en? ¹⁹Omyali kayo is siping ay maibayad is bowis.” Dadat idya ken siya nan siping ²⁰danat sooten, “Sino nan kaangas ya kangadan isna?” ²¹“Si Cesar,” insongbatda. Dat kanan Jesus ken daida en, “No siya ngalod sa et kowan Cesar nan siping isonga ikkanyo ken Cesar nan kalebbengana dayopay abes ikkan ken Apo Dios nan kalebbengana.”

²²Nasdaaw san Fariseo issan nangdengnganda isnan kinwanin Jesus isonga dadat komaan.

Nan Soot Maipanggep Isnan Matago Ay Natey

Mar. 12:18-27; Luc. 20:27-40

²³Isnan deey ay agew et wada nan Saduceo abes ay inmey ken Jesus ay mangpadas ay mangsikap ken siya. Datona nan Judio ay adi mamati ay kasin matago nan natey. ²⁴Kinwanida ken Jesus, “Apo, insolat Moses id sang-adom en no matey nan lalaki ay inmasawa dapay maid anakda et masapol ay asawaen nan

besat san natey nan balo tasiyay omanakda et maibilang ay kaneg anak san natey. ²⁵Kadya, id kasin et wada nan pito ay sin-ag-i ay lalalaki ay omili isna. Inmasawa nan iyon-a dat matey ay maid anakda. Dat asawaen nan maisned san aydona ²⁶dat matey gedan ay maid anakda. Et siya gedan nan inommat isnan maikatlo enggana isnan maikapito. Nateyda am-in ay maid anakda. ²⁷Kaodiyay ay natey san balo. ²⁸Naay nan sootenmi, isnan katagowan nan natey ay sino pay nan osto ay asawan san babai issan pito ay sin-ag-i tay inasawada am-in siya?”

²⁹Dat songbatan Jesus et kanana, “Baken osto nan nemnemyo tay adiyo od getken nan naisolat isnan kalin Apo Dios ya adiyo gedan getken nan kabaelana. ³⁰Tay isnan matagowan nan natey et menbalinda ay kaneg nan aangel id daya ay adi makias-asawa. ³¹Et maipanggep isnan matagowan nan natey ay egayyo binasa nan naisolat isnan kalin Apo Dios? Tay kanana en, ³²‘Sak-en nan Dios ay daydayawen da Abraham ken Isaac ya si Jacob.’ Ngem epdas natey da Abraham issan nangwaniyan Apo Dios isdi. Et siya di nan manggetkan tako ay matatago kayet nan natey ay ipogaw Apo Dios tay adi kabalin ay kanan Apo Dios en daydayawenda siya kayet no egayda natago kasin.” ³³Dat nasdaaw nan ipogaw isnan nangdengnganda isnan isolsolon Jesus.

Nan Kapatgan Ay Linteg Apo Dios

Mar. 12:28-34; Luc. 10:27

³⁴Issan nangdengngan nan Fariseo ay inabak Jesus nan Saduceo isnan mensos-ootanda dadat omey abes ken siya. ³⁵Dat padasen nan esay men-is-isolo isnan linteg ay mangsikap ken Jesus et kanana en, ³⁶“Apo, ngan nan kapatgan isnan linteg tako?” ³⁷Dat kanan Jesus, “Masapol ay laylaydenyo ay ostoosto si Apo Dios ay Apoyo isnan nemnem

ya posoyo ya isnan am-in ay ik-ikkanyo. ³⁸ Siya na nan kapatgan isnan am-in ay linteg. ³⁹ Et nan maikadwa ay kapatgan et laylaydenyo nan iib-ayo ay kaneg nan pananglaylayadyo isnan awakyo. ⁴⁰ Nan naay dowo et daida nan poon nan am-in ay linteg Moses ya nan am-in ay isolsolon nan mamadton Apo Dios.”

*Nan Soot Maipanggep Ken Kristo
Mar. 12:35-37; Luc. 20:41-44*

⁴¹ Esapay komaan san deeyday Fariseo et ninsoot abes si Jesus ken daida et kanana, ⁴² “Ngan nan pangwaniyo ken Kristo ay inbagan Apo Dios ay awnitna ibaa ay mentolay? Sino nan kaapo ken siya?” Dadat kanan, “Apon din si David.” ⁴³ Dat kanan Jesus, “No apon din si David si Kristo ayta ngalod dan kanan din si David en si Kristo nan Ap-apon? Tay inpakalin nan Ispiriton Apo Dios si David ay mangwani en,

⁴⁴ ‘Kinwanin Apo Dios ken Kristo ay Ap-apok en tomokdoka isnan makanawanko engganay abakek am-in nan bosom.’”

⁴⁵ Dat kasin mensoot si Jesus ken daida et kanana, “No kanan David en Ap-apon si Kristo, dayon aped kanan en alapon Kristo si David? Ay baken Ap-apon David si Kristo?”

⁴⁶ Dadat adi makasongbat isnan soot Jesus isonga enggana issan agew ay deey et egayda et kasin ninsos-oot ken siya.

23

*Nan Pangwanin Jesus Isnan Men-isolo Isnan Linteg Ya Nan Fariseo
Mar. 12:38-39; Luc. 20:45-46*

¹ Dat ibagan Jesus isnan ipogaw ay nadagop ya isnan papasolotna en, ² “Nan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo et daida nan kalebbeng ay mangisololo isnan linteg Apo Dios ay insolat din si Moses ³ isonga masapol ay tongpalenyoy am-in ay isoloda ken dakayo. Ngem adiyoy solsoloten nan ik-ikkanda tay adida

ik-ikkan nan isolsoloda. ⁴ Tay taptapiyanda is adoado ay bilin nan linteg engganay mapaligatan nan mangtongpal ay kanegda men-ipaaw-awit is mendagsen dadapay adi polos badangan daida. ⁵ Am-in nan ik-ikkanda et ikkanda isnan mangiilaan di ipogaw tapno it-itekda daida. Isonga inpadakdakeda nan papil ay naisolatan nan kalin Apo Dios ay ibebedbedda isnan kitongda ya isnan takkayda dadapay ipaando nan pagaypay nan badoda ta ipailada isnan ipogaw nan kagawisda. ⁶ Pilpiliyenda pay nan kagawisan ay tokdowan isnan enda makikanaan ya isnan sinagoga. ⁷ Kaytenda abes ay malispito isnan enda menpasyalan ya kaytenda abes ay makmakwani en mistolo.

⁸ Ngem dakayo et adiyoy ipalobos nan ib-ayo ay mangwani ken dakayo en mistolo tay sinbebsat kayo am-in et kedengak is mistoloyoy. ⁹ Et adiyoy abes kankanan isnan ib-ayo isnan naay batawa en Ama tay wada nan es-esay amayo ay si Apo Dios id daya. ¹⁰ Adiyoy gedan ipalobos nan ib-ayo ay mangwani en Apo ken dakayo tay sak-en ay Kristo nan Apoyo ay inbaan Apo Dios. ¹¹ Nan kapatgan ken dakayo et masapol ay siya nan mangbadbadang isnan ib-ana. ¹² Et nan mangipapangato isnan awakna et awnit maipagowab met laeng. Ngem nan mangipabababa isnan awakna et awnit maipangato.”

Nan Nangiyyawan Jesus Isnan Fariseo Ya Nan Men-is-isolo Isnan Linteg

Luc. 11:39-42,44,52

¹³ Dat itoloy Jesus ay mangwani en, “Aye nan awnityoy dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo tay aginsosolot kayo ken Apo Dios. Seseyatanyoy nan maitapi koma isnan mentolayan Apo Dios gapo isnan isolsoloyoy ya isnan ik-ikkanyoy. Adi kayo polos maitapi gapo isnan ogaliyoy dayopay adi ipalobos nan mangkayat ay maitapi.

¹⁴ Aye nan awnityo dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo ay aginsosolot ken Apo Dios. Tay tagikowaenyo nan kokwan di nabalo ay bababai. Dayot lingban nan ngawi ay ik-ikkanyo isnan mangandoandowanyo isnan lowaloyo. Ngem gapo is dana et awnit am-amed nan dosayo.

¹⁵ Aye nan awnityo dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo ay aginsosolot ken Apo Dios. Tay nan ikkanyo et olay nan baybay isnan teken ay ili et bas-angenyoy ta omanap kayo is olay es-esa ay awisenyo ta men-ib-ayo. Ngem no waday awisenyo et am-amedyo ipangawi isonga am-amed nan maipaeyana isnan apoy ay adi katkatey mo dakayo.

¹⁶ Aye nan awnityo dosa tay dakayo koma nan men-isolo ngem kanegyo nan kowap ay mangipangpango isnan ib-ada. Tay isolsoloyo en no waday mangisapata isnan Templon Apo Dios et baken basol no adina tongpalen. Ngem kananyo en no nan balitok isnan Templo nan isapatana et masapol ay tongpalena nan sapatana. ¹⁷ Tet-ewa ay nakowap kayo ya maid nemnemyo. Ngan nan kapatgan, nan balitok wenna nan Templo ay kabindisyonan nan balitok? ¹⁸ Kananyo abes en no nan mangisapata isnan altar ay maipaypay-an nan maited ken Apo Dios et baken basol no adina tongpalen ngem nan mangisapata isnan naited ken Apo Dios et masapol ay tongpalena nan insapatana. ¹⁹ Tet-ewa ay nakowap kayo ya maid getkenyo. Ay ngan nan kapatgan, nan naited ken Apo Dios wenna nan naipay-ana ay kabindisyonan nan naited? ²⁰ Ngem no isapatana nan ipogaw isnan naipay-an nan naited ken Apo Dios et itapina abes nan naited ken siya. ²¹ Et no isapatana abes nan Templon Apo Dios et isapatana gedan si Apo Dios ay wada isdi. ²² Et no wada nan mangisapata isnan daya ay kad-an Apo Dios

et isapatana abes si Apo Dios ay mentotolay isdi.

²³ Aye nan awnityo dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo ay aginsosolot ken Apo Dios. Tet-ewa ay dalonyo tongpalen nan linteg Apo Dios ay kaneg nan mang-agagtanyo ken siya is bingayna ay olay nan kaatikan ay ap-apitenyo ay mangipabango isnan madengdeng ngem kalingkinganyo nan kaamamedan isnan lintegna ay nan osto ay ikkanyo isnan ipogaw ya nan mangbadanganyo isnan makasapol is badang ya nan mang-ikkananyo isnan ikkan di matalek. Gawis nan mang-it-itedanyo isnan bingayna ngem masapol ay adiyoy kalkalingkingan nan naayda ay kaamamedan isnan linteg. ²⁴ Tet-ewa ay kowap kayo ay men-ipangpango. Kanegyo nan mangsagat is lingew isnan inomona danapay men-okmon nan baka tay eestenyoy ay mang-ik-ikkan isnan kababaan ay bilin dayopay adi tongpalen nan kapatgan.

²⁵ Aye nan awnityo dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo ay aginsosolot ken Apo Dios. Kanegyo nan mang-owas isnan tasa ya nan palato ay kedkedeng nan maila is owasana. Kanegyo datona tay gawis nan ipap-ailayoy ngem adiyoy dalosan nan ngawi isnan nemnemyoy ay kinaagom ya sowitik. ²⁶ Dakayo ay Fariseo et kaneg kayo kowap. Masapol ay dalosanyoy omon-ona nan ngawi ay adi mamaila ta madalosan abes nan mamaila.

²⁷ Aye nan awnityo dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo ay aginsosolot ken Apo Dios. Kanegyo nan pantiyong ay napintolan is polaw. Gawis nan boyana ngem isnan leemna et kaingiingit di natey nan mentetee dapay menpeleleteg. ²⁸ Siya di tet-ewa nan kanegyo tay isnan mangiilaan nan ipogaw et gawis kayo ngem kedeng nan ngawi is wada isnan nemnemyoy.”

Nan Awnit Madosaan Nan Men-is-isolo Isnan Linteg Ya Nan Fariseo

Luc. 11:47-51

²⁹ Intoloy Jesus ay mangwani ken daida en, “Aye nan awnityo dosa, dakayo ay men-is-isolo isnan linteg ya Fariseo ay aginsosolot ken Apo Dios. Tay om-omset kayo is gawis ay pantiyong isnan naikaoban din mamadton Apo Dios dayopay altialtiyan nan tap-in di naikaoban din gawis di ogalida. ³⁰ Dayopay kanan en, ‘No wada kami koma issan timpon din alal-apomi et egay kami nakiik-ikkan isdin inik-ikkanda ay nangipapatey isdin mamadton Apo Dios.’ ³¹ Siya nan kananyo na ngem gapo isnan ngawi ay nemnemyo et ipailayo ay dakayo nan tet-ewa ay aap-on din nangpatey isdin mamadton Apo Dios id sang-adom. ³² Sigi ngalod. Kewasenyoy et ay mang-ikkan isnan inlogin din alal-apoyo id sang-adom. ³³ Kaneg kayo oweg tay nasikap ya manag-allilaw kayo. Ay kananyo en mailisi kayo isnan dosa isnan apoy ay adi katkatey? Ngem adi. ³⁴ Tay awnitak ibaa nan mamadto ya nan mamasilib ya nan men-isolsolo ay mangisolo koma ken dakayo. Ngem awnityo pateyen ya ilansa isnan kros nan tap-ina. Nan tap-ina et baigenyo isnan sinagoga dayopay kedagen nan tap-ina ay mangpaligat olay intoy omayanda. ³⁵ Isonga dakayo nan awnit mangikalo isnan dosan nan nangpatpatey isnan am-in ay ipogaw ay maid basolda menlogi isdin napateyan Abel ay esay lalaki ay gawis nan ogalina enggana isdin napateyan din anak Barakias ay si Zacarias isnan pantew ay ninbaetan nan Templo ya nan altar. ³⁶ Ibagak ken dakayo ay tet-ewa en awnit madosa nan ipogaw id wani gapo ken daida am-in ay napatpatey.”

Nan Layad Jesus Isnan iJerusalem

Luc. 13:34-35

³⁷ Dat kanan Jesus en, “Dakayo ay i Jerusalem et maseg-angak ken dakayo tay ginaygayangyo ya

pinatpateyyo nan mamadto ay inbaan Apo Dios ay mangisolo ken dakayo. Namin kaat ay kayatko ay ponoken dakayo koma ay kaneg nan mangsakokowan nan manok isnan an-akna ngem adyanyo. ³⁸ Isonga id wani kigad kayo et tay adiyet mentetee si Apo Dios ay mangbadang ken dakayo. ³⁹ Ibagak ken dakayo en adi kayo kasin mang-il-ila engganay kananyo en, ‘Madaydayaw si Kristo ay in mali isnan ngadan Apo Dios.’”

24

Nan Mabakasan Nan Templo

Mar. 13:1-2; Luc. 21:5-6

¹ Isnan kinmaan Jesus isnan Templo dat somag-en nan papasolotna ken siya ay mangipaila isnan kagawis nan Templo ya nan bab-ae ay sag-ena. ² Ngem dat kanan Jesus, “Owen, ilanyo am-in nan naayda ngem awnit domateng nan timpo ay maid polos mabaybay-an is olay esa ay batona tay awnit mapokada am-in.”

Nan Ligat Ay Awnit Domateng

Mar. 13:3-13; Luc. 21:7-19

³ Isnan nangtaynan da Jesus id Jerusalem dadat omey isnan bilig ay Olivo. Idi wadada isdi dat ikekedeng nan papasolotna ay omey ken siya et kananda en, “Kadya, ibagam ken dakami no tongona nan maikkan san kinwanim id kawani. Ngan nan awnit kailasinana ta getkenmi ay nganngani nan omaliyam ya nan menpatenggaan nan batawa?”

⁴ Dat kanan Jesus ken daida en, “Makailanyo ta maid mang-al-allilaw ken dakayo. ⁵ Tay adoado nan awnit omali ay mangwani en daida nan Kristo ay inbaan Apo Dios et awnit allilawenda nan ado ay ipogaw. ⁶ Awnit dengngenyoy nan ngalawngaw di gobat ay maisasagen ken dakayo ya nan damag ay wada nan gobat isnan ad-addawi ay ili. Ngem adi kayo makibkibtot tay masapol ay ommat dana ngem baken di is menpatenggaan nan batawa.

⁷ Awnit men-asigobat nan kailiili ya kaneg abes nan kagobigobilno ya awnit wada gedan nan kabitibitil ya yegyeg isnan natkenatken ay il-ili. ⁸ Am-in dana et siya nan menlogiyan nan ligat ay kaneg nan damo ay menpasikalan nan omanak.

⁹ Et awnit aamisen nan ipogaw dakayo gapo isnan pammatiyo ken sak-en. Et awnit depapenda dakayo dadapay paligaten nan ib-ayo ya pateyen nan tap-iyo. ¹⁰ Gapo is dana et ado nan mangdokog isnan pammatida dadat men-inamis dadapay isipsip nan ib-ada. ¹¹ Et awnit omdan ken dakayo nan mamadto ay baken tet-ewa ay mamadton Apo Dios et allilawenda nan ado ay ipogaw. ¹² Gapo isnan kapalalon nan ngawi isnan batawa et awnit mamaid nan layad nan ipogaw isnan ib-ada. ¹³ Ngem nan makaanos ay adi mangdokdokog isnan pammatina engganay makwas nan amin et wada nan biyagna ay maid patenggana. ¹⁴ Et awnit maibaga isnan kaipoipogaw isnan batawa nan gawis ay damag maipanggep isnan mentolayan Apo Dios engganay dengngenda am-in et siya dinto et nan menpatenggaan nan batawa.”

Nan Kaeegyat Ay Ommat

Mar. 13:14-23; Luc. 21:20-24

¹⁵ Dat itoloy Jesus ay mangwani en, “Wada nan inbagan din si Daniel ay esay mamadton Apo Dios id sang-adom en, ‘Awnit ilaenyo nan kadodogis isnan pangiilaan Apo Dios ay tomakdeg isnan Templo ay adina bagay ay tomakdegan.’ (Nan mangbasa isnan naay et maawatanyo koma.) ¹⁶ Isonga isnan mang-ilaanyo is dana et masapol ay nan ipogaw id Judea et menbakwitda isnan bilbilig. ¹⁷ Et nan wada isnan pantewna et adiyet songgep ay mang-ala isnan bonagna. ¹⁸ Kaneg abes nan epdas linmokso et adiyet makasaa isnan baeyna ay mang-ala isnan badona. ¹⁹ Am-amed kaseseg-angnan maliton ya nan mensaskot isnan omdanan

nan deey ay timpo. ²⁰ Isonga menlowalo kayo ken Apo Dios tapno baken isnan timpon di lemlem wenna isnan obaya nan ommatana. ²¹ Tay nan ligat isnan deey ay timpo et siya nan kaam-amedan isnan amin ay ligat ninlogi isdin naboliwan di batawa ay enggana id wani dat maid et kasin domatdateng is kaneg todi isnan batawa ay eng-enggana. ²² Ngem maseg-ang si Apo Dios isnan pinilina ay ipogaw isonga inat-atikna nan agew ay menligatan tay no egayna geddengnan nan agew et maid mabay-an isnan batawa.”

²³ Intoloy Jesus ay mangwani en, “Isonga no wada nan mangwani en, ‘Ilam, naay si Kristo,’ wenna ‘Deey siya,’ et adi kayo kadi patpatiyen. ²⁴ Tay awnit wadada nan mangwani en daida kano si Kristo ya nan tap-ina et kananda en mamadton Apo Dios kano daida. Et awnit omipailada is kaskasdaaw ay kabaelanda tapno men-allilawda pati nan pinilin Apo Dios ay ipogawna no mabalin. ²⁵ Ipaon-onak ay mangibaga ken dakayo isnan naayda tapno nenemenenyo ta adi kayo maal-allilaw.

²⁶ Isonga no kananda en, ‘Ilam, wada si Kristo isnan bilig,’ dakayot adi kadi om-omey isdi. Ya no kananda en, ‘Wada isna ay mentatabon,’ dayot adi kadi patpatiyen. ²⁷ Tay isnan omaliyak kasin ay Iyonan Am-in di Ipogaw et kaneg nan kimat ay menpangsilaw isnan daya.

²⁸ Awnit matongpal dana tay kaneg nan kananda en, ‘No intoy kad-an di natey ay egay naikaob et siya nan maponokan di koyat ta topekenda.’”

Nan Omaliyan Kasin Jesus

Mar. 13:24-27; Luc. 21:25-28

²⁹ Intoloy Jesus ay mangwani en, “Isnan makwasan san deey ay ligat et awnit bomolinget nan agew ya adiyet somilang nan bowan. Matekdag nan talaw ya maikiweg nan am-in ay wada id daya. ³⁰ Et siya na nan

mailaan nan sinyal id daya ay somagongak. Et am-in nan ipogaw isnan batawa et pilmi nan egyatda ya men-agada isnan mang-ilaanda ken sak-en. Tay siya na nan lomayogak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay maitatapi isnan liboo ay magapo id daya et somisilangak ay mangipaila isnan kangaton Apo Dios ya nan kabaelan ay wada ken sak-en. ³¹ Et wada nan tanggoyob ay napigsa daket ibaa nan aangelhelko isnan am-in ay kad-an di ipogaw isnan batawa ta dagopenda am-in nan ipogaw ay pinilin Apo Dios.”

Nan Ipailan Nan Kaiw

Mar. 13:28-31; Luc. 21:29-33

³² “Nemnemenyo nan kaiw ay higos tay wada nan masoloyo. No sombo nan tobona et getkenyo ay nganngani nan pinag-odan. ³³ Kaneg abes no ilaenyo nan om-ommat isnan batawa ay kaneg san inbagak ken dakayo et getkenyo ay nganngani nan omaliyak. ³⁴ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et ommat san inbagak esapay matey nan am-in ay ipogaw ay matatago id wani. ³⁵ Olay no ma-maid nan batawa ya nan wada id daya ngem nan am-in ay kankanak et mawawada kayet ay eng-enggana.”

Maid Mangtek No Tongona Nan Omaliyan Kristo

Mar. 13:26-44; Luc. 17:26-36

³⁶ “Maid polos mangtek isnan osto ay agew ya olas ay ommat san inbagak. Olay nan aangelhel et adida getken ya olay sak-en ay Anak Apo Dios et adiyak getken gedan nodi kedeng si Ama is mangtek. ³⁷ Din inik-ikkan nan ipogaw isdin timpon din si Noah et siya gedan nan ikkan nan ipogaw isnan awnitak omaliyan kasin. ³⁸ Tay esapay map-song nan batawa et maid egyatda nodi ginan-ganasda nan biyagda ay apedda mangmangan dadapay omin-inom ya men-as-asawa engganay sinonggep da Noah isnan bapor. ³⁹ Egayda ninemnemen nan ommat ken daida engganay linmayos

nan batawa et nalimonda am-in. Et awnit kaneg todi gedan nan ommat no somagongak. ⁴⁰ Tay isnan deey ay timpo et no wada nan doway lalalaki isnan payewda et maala nan esa dapay mataynan nan esa. ⁴¹ Et no wada nan doway babai ay menbaybayo et maala gedan nan esa dapay mataynan nan esa. ⁴² Isonga mensasagana kayo ay kanayon tay adiyo getken nan osto ay agew ay omaliyan nan Apoyo.

⁴³ Tay kaneg nan mangakew, no getken nan akinbaey nan osto ay olas ay omaliyana et adi polos kaseyep ta adi makasgep nan mangakew. ⁴⁴ Isonga dakayo abes et masapol ay kanayon ay mensasagana kayo tay maid mangtek no tongona nan omaliyak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw.”

Nan Matalek Ay Baa Ya Nan Adi Katalek

Luc. 12:41-48

⁴⁵ Dat menpangngalig si Jesus maipanggep nan somagongana isnan batawa et kanana en, “Nan matalek ya masilib ay baa et siya nan pinilin nan apona ay mangipangpango isnan iib-ana ay baa ta siya nan kigad ay mang-ited isnan kanenda. ⁴⁶ Men-gasing nan sanay baa isnan domatngan nan apona no inikkana nan inbilina. ⁴⁷ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et gapo tay matalek siya et awnit siya nan mangitalkan nan apoda isnan am-in ay kowana. ⁴⁸ Ngem nan adi katalek ay baa et nenemnemen ay waay madmadney nan somaaan nan apoda ⁴⁹ isonga ngawi nan ikkana tay baigena nan ib-ana ay baa ya aped makikikan isnan ipogaw dapay menboteng. ⁵⁰ Dat somaa nan apoda isnan agew ay adi getgetken san baana. ⁵¹ Daet dosaen nan apoda siya et itapina siya isnan dosan nan aginsosolot ken Apo Dios isnan kadan nan pilmi ay ligat. Et men-ag-ag-aga dapay men-oowakis isdi gapo isnan pilmi ay ligatna.”

25

Nan Pangngalig Maipanggep Isnan Simpoo Ay Bababassang

¹ Dat itoloy Jesus et kanana en, “Iyaligko nan ikkan di nakasagana ya nan egay isnan somagongak. Kanegda nan simpoo ay bababassang ay mang-ala isnan silawda ta enda sab-aten nan lalaki ay maki-asawa. ² Nan lima et adida osalen nan nemnemda ngem nan lima et masilibda. ³ San lima ay egay nangosal isnan nemnemda et inmeyda ay egayda inmaala is pondon di silawda. ⁴ Ngem san lima ay masilib et inmaalada is pondon di silawda. ⁵ Nalabiyen ay inmey san lalaki ay makiasawa isonga dadat mentom-e.

⁶ Tengan di labi esapay wada nan menbogaw ay mangwani en, ‘Naay omali nan makiasawa. Omaliyo sab-aten.’ ⁷ Isonga dat mabanangon san simpoo ay bababassang et isaganada nan silawda. ⁸ Dat kanan san limay maid pondoda isnan iib-ada ay masilib en, ‘Agtanyo kad dakami is tap-in nan igasyo tay matmatdok nan igas nan silawmi.’ ⁹ Ngem sinmongbat san limay masilib en, ‘Adi kabaln tay adi omanay nan pondomi ken datako am-in. Omey kayo lomako isnan masapolyo.’ ¹⁰ Dadat ome. Wadada isnan daan dapay omdan san sesed-enda. Dat makkey san limay nakasagana ay makikan dat maemban nan segpan.

¹¹ Maaw-awni pay dat domateng san limay en linmako is igas dadat menbogaw isnan segpan et kananda en, ‘Apo, songgep kami kad.’ ¹² Ngem sinmongbat san lalaki en, ‘Adi kayo, tay adiyak getgetken dakayo.’”

¹³ Dat kanan Jesus isnan papasolotna en, “Isonga masapol ay men-sasagana kayo tay adiyak getken nan agew ay omaliyak kasin.”

*Nan Pangngalig Isnan Kaosalan
Nan Kowan Di Ipogaw
Luc. 19:11-27*

¹⁴ Dat itoloy Jesus ay mangwani en, “Iyaligko kasin nan ommat isnan awnitak omaliyan. Kanegna nan inikkan nan kadangyan ay nin-sagana isnan omayana isnan addawi ay ili. Esapay omey et inayagana nan kabaabaana ta ibagana nan ikkanda isnan gamengna. ¹⁵ Nan esang et inagtana is limay libo ay siping, nan maikadwa et doway libo ya nan maikatlo et sinlibo tay sigon isnan kabaelan di wasdin esa ken daida. Dat komaan san kadangyan. ¹⁶ San naagtan is limay libo et inigosityona ay dagos dat men-galansiya is limay libo abes. ¹⁷ Siyang na gedan nan inikkan san naagtan is doway libo et doway libo abes nan galansiyana. ¹⁸ Ngem san naagtan is sinlibo et inkaobna san inalana ta igagona.

¹⁹ Nabayag pay dat somaa san apoda danat paayagan san deeyday baana ta sootena nan inikkanda issan siping. ²⁰ Dat omey san naagtan is limay libo et kanana en, ‘Apo, inagtam sak-en is limay libo et naay gedan nan limay libo ay inyanakna.’ ²¹ Dat kanan san apoda, ‘Gawis nan inikkam. Tet-ewa ay matalekka ay baa. Gapo tay matalekka isnan atiatik et taptapiyak nan kalebbengam isnan ado ya makigasingka isnan gasingko.’

²² Dat omey abes san naagtan is doway libo et kanana en, ‘Apo, inagtam sak-en is doway libo et naay gedan nan doway libo ay inyanakna.’ ²³ Dat kasin kanan san apoda, ‘Gawis nan inikkam. Tet-ewa ay matalekka abes ay baa. Gapo tay matalekka isnan atiatik et taptapiyak abes nan kalebbengam isnan ado ya makigasingka gedan isnan gasingko.’

²⁴ Dat abes omey san naagtan is sinlibo et kanana en, ‘Apo, getkek ay makedseka tay ap-apitem nan egaymo inis-ek dakapay men-galansiyaan nan egaymo ninligatan. ²⁵ Isonga daket ikaob nan sipingmo tay omegyatak ken sik-a et naay isagongko et ken sik-a nan sipingmo.’ ²⁶ Dat kanan san apoda en, ‘Ngawika

is baa tay sadotka ay pilmi. Getkem ay ap-apitek nan egayko inis-ek ya men-galansiyaak nan egayko ninligatan. ²⁷ Ayta damen egay ngalod inbangko tapno no somagongak damet isagong nan sipingko ya nan binisna?’

²⁸ Danat kanan isnan tap-in di baana en, ‘Alaenyo san intedko ken siya ta itedyo issan baa ay nakasimpoo ay libo. ²⁹ Tay nan matalek isnan naidya ken siya et mataptapiyan pay is ad-ado ngem nan adi katalek et olay nan atiatik ay wada ken siya et mamaid. ³⁰ Nan naay pay maid silbina ay baa et itep-ayo isnan kad-an nan menbolinget et men-ag-ag-aga dapay men-oowakis isdi tay pilmi nan ligatna.’ ”

Nan Maodi Ay Kabanagan Di Kaipopogaw

³¹ Intoloy Jesus ay mangwani en, “Isnan omaliyak ay men-ali et mamakkey nan aanghel ta maila nan kangaton Apo Dios ken sak-en daket tomokdo isnan tokdowan di mentolay. ³² Dat madagop isnan sagangko nan am-in ay ipogaw isnan batawa. Daket mensiyanen daida ay kaneg nan ikkan nan menpaspastol ay mangisiyan isnan kalnilo isnan kalding. ³³ Daket ipaey nan ipogaw ay gawis nan ogalida isnan makanawanko ya nan ngawi nan ogalida et ipaeyko abes isnan makanigidko. ³⁴ Daket kanan isnan wada isnan makanawanko en, ‘Akayo tay dakayo nan binadangan Amak ta maitapi kayo isnan mentolayana ay naisasagana enggana isdin naboliwan di batawa. ³⁵ Tay isdin naow-owatak ya naew-ewewak et nangpakpakan kayo ya nangpapainom kayo. Ya isnan inmay-ayak isdin il-iliyo et sangsangailiyak dayopay inayagan kayet sak-en isnan bab-aeyyo. ³⁶ Et isdin kamaid badok et nangbadbado kayo gedan ya nangay-ayowan kayo isdin nasaksakitak dakayo pay inmal-ali ay nangtoytoya isdin naibalbalodak.’ ³⁷ Dat kanan

san gawis nan ogalida ken sak-en en, ‘Tongona nan nang-ilaanmi ken sik-a ay maid kanem ya inomem dakamit pinakan ya pinainom sik-a? ³⁸ Tongona nan nangsangailianmi ya nangbadowanmi ken sik-a? ³⁹ Tongona nan nasakitam ya naibalodam dakamit omey ay makitoytoya ken sik-a?’ ⁴⁰ Sak-en ay ali et awnitak kanan ken daida en, ‘Ibagak ken dakayo et tet-ewa ay olay no nan kababaan ay mamati ken sak-en nan nang-ikkananyo et kaneg sak-en gedan nan naikkanana.’

⁴¹ Daket kanan abes isnan wada isnan makanigidko en, ‘Komaan kayo tay dakayo nan dosaen Apo Dios. Maitep-a kayo isnan apoy ay adi katkatey ay naisagana ken Satanas ya nan baana ay aanghel ay nangdokog ken Apo Dios. ⁴² Tay isdin naow-owatak ya naew-ewewak et egay kayo nangpakpakan ya nangpapainom. ⁴³ Isdin sangsangailiyak et egay kayo nang-ayag dakayo pay egay nangbadbado isdin kamaid badok ya egay kayo nangay-ayowan isdin nasaksakitak ya naibalbalodak.’ ⁴⁴ Dadat kanan en, ‘Apo, tongona nan nang-ilaanmi ken sik-a ay naow-owat ya naew-ewewak ya sangsangailika dakapay ninlalabos, nasaksakit ya naibalbalod damipay egay badangan sik-a?’ ⁴⁵ Daket kanan ken daida en, ‘Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et isdin nang-adyanyo ay badangan nan kababaan ay mamati ken sak-en et kaneg sak-en nan inadyanyo.’ ⁴⁶ Isonga datona nan omey isnan dosa ay maid patenggana. Ngem nan gawis nan ogalida et matagotagoda ken Apo Dios.”

26

Nan Nintotyaanda Isnan Ikkanda Ay Mangpatey Ken Jesus

Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53

¹ Kinwas Jesus ay mangibaga is dana isnan papasolotna danat kanan ken daida en, ² “Gegetkenyo ay isnan

dowa ay agew et omdan et nan Fiestan di Linmaosan di Anghel. Isnan deey ay agew et sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et maitedak ay mailansa isnan kros.”

³ Isnan deey gedan ay timpo et naponok isnan baey Caifas ay kangatowan ay padi nan am-in ay menkangangato ay papadi ya menlelebbeng ay aamam-a ⁴ ta mentotyada isnan ikkanda ay mangdepap ay mangpatey ken Jesus ay maid mangtek is ipogaw. ⁵ Tay kananda en, “Adi mabalin ay ikkan tako na isnan timpon di fiesta modatya golowen nan ipogaw datako.”

Nan Nanglanaan Nan Babai Isnan Olon Jesus

Mar. 14:3-9; Juan 12:1-8

⁶ Issan kawad-an da Jesus id Betania isnan baey Simon ay inpagawisna nan kolitna ⁷ dadat manggan. Dat songgep nan esay babai ay nananggen isnan gawigawis ay palanggo ay kad-an di nangina ay bangbanglo danat ibokbok am-in isnan olon Jesus. ⁸ Dat menkakaslat nan papasolotna et kananda en, “Ayyew pay na. Kawas nan bangbanglo. ⁹ No mailako koma adi di et ado nan bayadna ay maited isnan kodo.” ¹⁰ Ngem getken Jesus nan kankananda danat kanan, “Bay-anyo siya tay gawigawis nan inikkana ken sak-en. ¹¹ Olay ket wawawawada nan kodo ken dakayo ngem sak-en et adiyak mabayag ay makitetee ken dakayo. ¹² Nan nangibokbokana et isaganana nan awakko isnan maikaobak. ¹³ Osto nan ibagak ken dakayo, olay no into nan maiwalasan nan gawis ay damag isnan batawa et maipagpagtek abes nan inikkana ta kanemnemnema.”

Nan Nakitolagan Judas Ay Isipsipna Si Jesus

Mar. 14:10-11; Luc. 22:3-6

¹⁴ Dat omey isnan menkangangato ay papadi si Judas Iscariote ay esa

isnan simpoo ya dowa ay pasolot Jesus ¹⁵ danat kanan, “Kaat nan ilagboyo ken sak-en no itedko si Jesus ken dakayo?” Dadat bilangen nan tolongpoo ay napateg ay pilak et itedda ken siya. ¹⁶ Ninlogi isdi dat mennemnemnem si Judas is gawis ay timpo is mangipadepapana ken Jesus is ken daida.

Nan Nin-obongan Da Jesus Ya Nan Papasolotna

Mar. 14:12-26; Luc. 22:7-20; Juan 13:21-30; 1 Cor 11:23-25

¹⁷ Isnan omona ay agew nan Fiestan di Linmaosan di Anghel et siya nan mangkakananda is egay kabobodan ay tinapay ya siya gedan nan mangpaltiyanda is kalnilo ay kaneg din inikkan din alal-apoda ay Judio isdin nanglaosan di anghel isnan bab-aeysa id Egipto tapno adina itapi ay mangpatey ken daida. Inmey nan papasolot Jesus ay mangsoot ken siya en, “Into nan laydem ay enmi mangisaganaan isnan kanen tako is fiesta?” ¹⁸ Dat kanan Jesus, “Omey kayo isnan esay am-ama id Jerusalem dakayot kanan ken siya en, ‘Kanan nan Apo tako en nganngani kano nan mateyana. Omali kano siya ya dakami ay papasolotna isnan baeymo ta isna nan mang-isdaanmi isnan kalnilo.’” ¹⁹ Dat omey nan papasolotna et ikkanda nan inbagana ken daida ay mangisagana isnan kanenda.

²⁰ Nasdem pay dat menlikob da Jesus ya nan simpoo ya doway papasolotna. ²¹ Mangmanganda dat kanan Jesus ken daida, “Ibagak ken dakayo en awnit isipsip nan esa ken dakayo sak-en.” ²² Dadat madanagan ay pilmi dadapay men-asisoot en, “Ay sak-en ngen di mang-ikkan, Apo?” ²³ Dat kanan Jesus, “Maid teken is mang-ikkan nodi nan makisiwsiw isnan kanena ken sak-en isnan malakong. ²⁴ Sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et tet-ewa ay awnitak matey tay siya nan naisolat id kasikasin ngem kaseseg-ang nan sanay awnit mangisipsip ken sak-en.

Gepgepes et di egay kaiyanak siya.”
²⁵ Dat kanan Judas Iscariote, “Apo, ay sak-en nan mang-ikkan is dana?” Dat kanan Jesus, “Sinoy teken nodi sik-a?”

²⁶ Mangmanganda pay laeng dat omala si Jesus isnan tinapay et meniyaman ken Apo Dios danat amam-asen et idyana isnan papasolotna. Danat kanan, “Alaenyo na ta kanyenyoy tay siya na nan awakko.”

²⁷ Danat abes alan nan inomenda dat meniyaman ken Apo Dios. Danat idya isnan papasolotna danapay kanan, “Ominom kayo am-in. ²⁸ Tay siya na nan basak ay mangipaila isnan balo ay nakitolagan Apo Dios isnan ipogaw. Ipailana nan menayosan nan basak ay mang-owas isnan basbasol nan ipogaw. ²⁹ Et ibagak ken dakayo en adiyak kasin omin-inom is basi engganay kasin tako menkakadwa ay ominom isnan balo ay basi isnan mentolayan Amak id daya.”

³⁰ Dadat menkanta ay mangdayaw ken Apo Dios dadat bomala et omeйда isnan bilig ay Olivo.

Nan Nangibagaan Jesus En Awnit Isot Pedro Siya

Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38

³¹ Isnan omay-ayanda dat kanan Jesus ken daida en, “Isnan labi met laeng ay naay et awnit lomayaw kayo am-in ay mangtaynan ken saken. Et siya nan matongpalan nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en, ‘Awnitko pateyen nan mang-ay-ayowan isnan kakalnilo et maiwakatda am-in.’” ³² Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Ngem isnan matagowak et awnitak omon-ona id Galilea daket sesed-en dakayo.”

³³ Dat kanan Pedro ken Jesus en, “Olay no lomayaw am-in nan iib-ak et adiyak kayet taytaynan sik-a.” ³⁴ Dat kanan Jesus, “Ngem ibagak ken sik-a, esapay mentan-o nan manok is wakgat et mamitlo ay mangisotka en adika mangtek.” ³⁵ Dat kayet kanan Pedro, “Adi polos mabalin

ay awnitak ikkan sa tay olay no maitapiyak ken sik-a ay matey.” Et paliso nan kinwanin nan am-in ay papasolotna.

Nan Ninlowalowan Jesus Id Getsemani

Mar. 14:32-42; Luc. 22:39-46

³⁶ Dat omey si Jesus ya nan papasolotna id Getsemani. Danat kanan ken daida en, “Sosom-ed kayo isna ta omeyak menlowalo isnan gaygay-edna issa.” ³⁷ Inkawitna si Pedro ya nan sin-agi ay an-ak Zebedeo. Dat liknaen Jesus nan pilmi ay segang isnan nemnemna gapo isnan awnit ommat ken siya. ³⁸ Danat kanan ken daida en, “Pilmi nan segang nan nemnemko et nganngani ay omisokba. Mentee kayo isna ta mangkakadwa kayo.”

³⁹ Inaddawiyana bassit daida dat menlokbob et menlowalo ay mangwani en, “Ama, no mabalin et kaanem koma nan naay ligatko. Ngem baken kadi nan laydek is matongpal nodi nan laydem.”

⁴⁰ Dat somagong isnan kad-an san tolo ay ib-ana danat ilan daida ay naseseyep. Danat gidowen si Pedro et kanana en, “Dakan adi makaitpe obpay ay makilowalo is olay esa ay olas? ⁴¹ Makailanyo ay gawis ya menlowalo kayo tapno adi kayo kadolog ay menbasol tay kayat nan nemnemyo ay mang-ikkan isnan gawis ngem nan awakyo et nakapsot.”

⁴² Dat kasin en menlowalo si Jesus ay mangwani en, “Ama, no masapol ay liliknaek nan mendagsen ay ligat ay naay et ikkak tapno maikkan am-in nan laydem.”

⁴³ Idi kasin mensagong isnan kad-an nan iib-ana danat ilan ay maseseyepda kasin tay adida makaitpe isnan seyepda. ⁴⁴ Dat kasin taynan Jesus daida et omey menlowalo isnan maikatlo et paliso met laeng nan linowalona.

⁴⁵ Idi kasin mensagong danat ilan ay daanda ay maseseyep danat kanan, “Ay daan kayo pay laeng ay omiilleng ya maseseyep aya?”

Inomdan et nan maitedak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan managbasol. ⁴⁶ Ibangonyo ta omey takot tay naay omal-ali nan mangisipsip ken sak-en.”

Nan Nadpapan Jesus

Mar. 14:43-52; Luc. 22:47-53; Juan 18:1-12

⁴⁷ Daan ay menkalkali si Jesus dat domateng si Judas ay esa isnan simpoo ya doway papasolotna. Inpangolona nan adoado ay iib-ana ay inbaan nan menkangangato ay papadi ya aamam-an di Judio ay nananggen isnan ispada ya pat-o. ⁴⁸ Esadapay omdan isnan kad-an da Jesus et inbagan Judas isnan iib-ana en, “Nan bisitowek et siya nan depapenyoy.” ⁴⁹ Dat menneneknek si Judas ken Jesus et kanana en, “Apo,” danat bisitowen siya. ⁵⁰ Dat kanan Jesus ken siya en, “Sigi, gayyem. Ikamom ay mangikkan isnan ikkam.” Dat depapen nan sosoldado si Jesus et ikaweda.

⁵¹ Dat asoten nan esay ib-an Jesus nan ispadana et menpingasana nan ingan nan esay baan nan kangatowan ay padi. ⁵² Ngem dat kanan Jesus ken siya en, “Isiklangmo nan ispadam tay nan mang-os-osal isnan ispada et ispada met laeng nan mangpatey ken siya. ⁵³ Ay adiyoy getken ay no mendawatak is badang et ipaalin Amak nan adoado ay aanghel? ⁵⁴ Ngem no ikkak di et adi matongpal nan naisolat isnan kalin Apo Dios en ommat.”

⁵⁵ Dat kanan Jesus isnan deeyda ay wada isdi en, “Aykeak pomatey ta men-aalmas kayo ay mangdepap ken sak-en? Kaageagew ay tomotokdowak ay men-is-isolo isnan Templon Apo Dios et egay kayo nangdepdepap. ⁵⁶ Ngem masapol ay ommat dana tapno maikkan nan insolat nan mamadto isnan kalin Apo Dios.” Dat lomayaw am-in nan papasolotna et taynanda siya.

Nan Nangsomalyaan Nan Kangatowan Ay Padi Ken Jesus

Mar. 14:53-65; Luc. 22:63-71; Juan 18:19-24

⁵⁷ Dadat eyey si Jesus isnan baey Caifas ay kangatowan ay padi ay nadadagopan nan men-is-isolo isnan linteg ya aamam-an di Judio. ⁵⁸ Omon-onod si Pedro ngem maiyaaddawi. Inomdanda pay isnan nangyanda ken Jesus dat makitokdo si Pedro isnan pantew ay kad-an di sosoldado tapno getkena nan ommat.

⁵⁹ Dat men-anap nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-an di Judio is ikkanda ay mangipabasol ken Jesus tapno waday gapo ay ipapateyda siya. ⁶⁰ Ngem maid maanapanda olay no ado nan en mangpabpabasol ken siya. Dat omey nan doway ay lalaki ⁶¹ et kananda, “Kinwanin nan naay ay ipogaw ay mabalin ay bakasena nan Templon Apo Dios danat kasin kano kewasen ay mangsaad isnan maikatlo ay agew.”

⁶² Dat tomakdeg nan kangatowan ay padi et kanana ken Jesus, “Ay maid isongbatmo isnan kinwanin nan mangipabasbasol ay naayda ken sik-a?” ⁶³ Ngem aped igiginek Jesus. Dat kasin kanan nan kangatowan ay padi, “Isapatam isnan ngadan nan natatago ay Dios ta ibagam no sik-a si Kristo ay Anak Apo Dios.”

⁶⁴ Dat kanan Jesus, “Tet-ewa nan kinwanim. Ngem ibagak ken dakayoy ay no makwas na et ilaenyoy sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay tomotokdo isnan makanawan Apo Dios ay manakabalin ya maitaptapi isnan liboo ay magapo id daya.” ⁶⁵ Idi dinngen san kangatowan ay padi san kinwanin Jesus danat mensinggat nan badona tay dadama nan ligetna danapay kanan, “Adi masapol pay laeng di mangpaneknek isnan basolna tay dinngeyoy et ay apedna ipapangato nan awakna tay kankanana en siya nan Anak Apo Dios. ⁶⁶ Ngan nan kananyoy?” Dadat kanan, “Nakabasol adi et masapol ay matey.”

⁶⁷ Dadat tobbatobbaan dadapay tipatipaken nan angasna. Dat kanan san nangtipak ken siya, ⁶⁸ “Sik-a ay Kristo kano. No tet-ewa ay mamadtoka, kadya ibagam no sino met laeng nan nangtipak ken sik-a.”

Nan Nangisotan Pedro Ken Jesus
Mar. 14:66-72; Luc. 22:54-62; Juan 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Daan ay tomotokdo si Pedro isnan pantew dat somag-en nan esay babai ay baan di padi et kanana, “Esaka samet ay ib-an Jesus ay iGalilea.” ⁷⁰ Ngem dat isot Pedro tay adoado nan ipogaw isdi et kanana, “Maid getkek isnan ibagbagam.”

⁷¹ Dat men-aton isnan malilingban. Dat abes ilaen nan esay babai ay baa danat kanan isnan lalalaki isdi en, “Ib-an Jesus sa ay iNazaret.”

⁷² Ngem kasin inisot Pedro et kanana en, “Isapatak ay adiyak getgetken si tosa.” ⁷³ Maaw-awni pay dat kanan nan deeyday tomatakdeg isdi ken Pedro en, “Tet-ewa ay ib-ana sik-a. Adi mabalin ay is-isotmo tay mamagtek isnan menkalkaliyam.”

⁷⁴ Dat kanan Pedro en, “Dosaen Apo Dios sak-en no menkamkampotak. Tet-ewa ay adiyak getgetken nan lalaki ay sana.”

Dat katanan-o nan manok. ⁷⁵ Dat nanemnem Pedro san inbagan Jesus en, “Esapay mentan-o nan manok et nangisotka is mamitlo.” Dat dadama nan babawin Pedro issan nangisotana ken Jesus dat bomala et men-ogaog.

27

Nan Naeyeyan Jesus Ken Pilato
Mar. 15:1-2; Luc. 23:1-2; Juan 18:22-38

¹ Kawakgatana dat mentotya nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a no ngan nan ikkanda ay mangpatey ken Jesus. ² Dadat galoten nan ledengna esadapay eyey ken Pilato ay gobilnadol.

Nan Nateyan Judas
Apos. 1:18-19

³ Dat si Judas ay nangisipsip ken Jesus et menbabawi isnan ngawi ay inikkana issan nangtekana ay pateyenda et si Jesus. Danat isagong nan tolompoo ay siping isnan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a ⁴ danapay kanan, “Binmasolak tet-ewa tay insipsipko nan ipogaw ay maid basolna.” Ngem dadat kanan, “Ngan di ngotomi is inikkam. Kigadka adi.” ⁵ Dat menibkas Judas san siping isnan Templo dat komaan et omey mensakkey.

⁶ Dat piditen nan menkangangato ay papadi san siping et kananda en, “Iyadin nan linteg tako ay maitapi nan naay isnan siping di Templo tay naibayad isnan biyag di ipogaw.”

⁷ Dadat mentotya is mang-osalanda issan siping dadat lakowan nan om-an nan esay men-al-alamid is banga ta maikak-aoban nan matey ay baken Judio. ⁸ Et nangadanan san deey ay om-a is om-a ay nabasaan enggana id wani tay nan siping ay inbayadda et bayad di biyag di ipogaw. ⁹ Siya na nan natongpalan din insolat din si Jeremias ay mamadton Apo Dios id sang-adom ay mangwani en, “Inalada nan tolompoo ay siping ay osto ay bayadna isnan panangkalkolon di Judio ¹⁰ dadat lakowan nan om-an di men-al-alamid is banga tay siya di nan kinwanin Apo Dios en awnit ommat.”

Nan Ninsootan Pilato Ken Jesus
Mar. 15:2-5; Luc. 23:3-5; Juan 18:29-40

¹¹ Inyeyda si Jesus ken Pilato ay gobilnadol danat sooten ken siya en, “Ay sik-a nan alin di Judio?” Dat somongbat si Jesus et kanana en, “Osto nan kinwanim.”

¹² Ngem olay no pabasbasolen nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a et egay sinmongsongbat. ¹³ Isonga dat kanan Pilato en, “Ay adim dedengngen nan ipabasbasolda ken sik-a?” ¹⁴ Ngem egay sinmongsongbat si Jesus isnan adoado

ay ipabasbasolda ken siya isonga amamed nasdaaw san gobilnadol.

Nan Naibagaan Nan Mapateyan Jesus

Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16

¹⁵ Tinew-en ay Fiestan di Linmaosan di Anghel et wada nan ogalida ay omipalobos nan gobilnadol is esay balod ay piliyen nan ipogaw. ¹⁶ Isnan deey ay timpo et wada nan kangadan is Jesus Barabas ay getgetken am-in nan ipogaw gapo isnan ngawi ay inik-ikkana. ¹⁷ Isonga isnan nadagopan nan ipogaw dat sooten san gobilnadol en, “Sino nan kayatyo ay ipalobosko? Ay si Jesus Barabas wenna si Jesus ay makwani en Kristo?” ¹⁸ Ngem gegetkena ay nan nang-itedanda ken Jesus is ken siya et gapo isnan apalda isnan inik-ikkan Jesus.

¹⁹ Daan si Pilato isnan pagbistaan dat wada nan bilin asawana ay mangwani en, “Adika makidosdosa isnan lalaki ay maid basolna. Tay isnan iitawko id labi et napaligatak maipanggep ken siya.”

²⁰ Ngem nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a et dinologda nan kaipoipogaw ay mendawat ken Pilato ta si Barabas di palobosana dapay maipapatey si Jesus. ²¹ Ngem dat kasin sooten Pilato ken daida, “Sino ken datona ay dowana nan kayatyo ay palobosak?” Dadat kanan en, “Si Barabas.” ²² Dat kanan Pilato, “Ngan ngalod nan ikkak ken Jesus ay makwani en Kristo?” “Ipalansam isnan kros,” insongbatda. ²³ Dat kasin kanan Pilato ken daida en, “Aytay? Ngan nan ngawi ay inikkana?” Dadat amed men-giyaw ay mangwani en, “Ipalansam isnan kros.”

²⁴ Gintek Pilato ay maid teken is mabalin ay ikkana modatya amamed menngalawngaw nan ipogaw isonga dat omala is danom et menboo isnan sagangda danapay kanan, “Siya na nan ikkak tapno ipailak ay maid bibiyangko isnan maipapateyan nan naay ipogaw nodi dakayo

nan kigad.” ²⁵ Dadat ibobogaw ay mangwani en, “Olay tay dakami ya nan aap-omi nan manglikna no wada nan dosa isnan maipapateyana.”

²⁶ Dat ipalobos Pilato si Barabas danapay ipabaig si Jesus danat ited isnan sosoldado ta ilansada isnan kros.

Nan Nangselwatan Nan Sosoldado Ken Jesus

Mar. 15:16-20; Juan 19:2-3

²⁷ Dat isgep nan sosoldadon Pilato si Jesus isnan baey di gobilnadol et madagopda am-in ay sosoldado isdi. ²⁸ Dadat kaanen nan badona et sokatanda is men-gadangdang ay kaneg nan badon di ali. ²⁹ Dadat komawikaw is sibat et ipabedbedda ken siya. Dadat omipag-en is pao ay kaneg nan ikakkan di ali. Dadat menpalintomeng isnan sagangna ay mangsayot ken siya ay mangwani en, “Madayaw kano nan alin di Judio.”

³⁰ Dadat tobbatobbaan siya dadapay alan nan pao ay ginegen-ana et ibaigda isnan toktokna. ³¹ Idi nakwas nan mangsaysayotanda ken siya dadat kaanen nan men-gadangdang ay bado et ipabadoda kasin san sigod ay badona dadat eyey ay mangilansa isnan kros.

Nan Nailansaan Jesus Isnan Kros

Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27

³² Isnan omay-ayanda et sinabatda nan esay lalaki ay si Simon ay iCirene dat ipapati nan sosoldado ay mangipaawit isnan kros Jesus. ³³ Dadat itoloy engganay inomdanda id Golgota ay makwani en ingit di toktok. ³⁴ Dadat painomen si Jesus isnan basi ay natapiyan is menpait ay agas ay mangpaon-onina isnan mensakit. Pinadasna ngem adyana ay mang-inom. ³⁵ Dadat ilansa siya isnan kros. Dat menbobonot nan sosoldado ay mangbingay isnan badona. ³⁶ Nakwas pay di dadat tomokdo ay mangseed isnan kateyana. ³⁷ Inpaeyda isnan ngangatowen nan toktokna nan naisolat ay mangibaga isnan inpabasolda ken

siya ay mangwani en, “Siya na si Jesus ay alin di Judio.”³⁸ Wada gedan nan doway mangakew ay inlansada isnan krosda isnan makanawan Jesus ya isnan makanigidna.

³⁹ Nan lomal-aos et iwegwegda nan toktokda dadapay gilgilawen si Jesus⁴⁰ ay mangmangwani en, “Sik-a nan nangwani en bakasem nan Templon Apo Dios esakapay kasin esten isnan maikatlo ay agew. No tet-ewa ay sik-a met laeng nan Anak Apo Dios kadya isalakanmo nan awakmo ta lomayogka isnan krosmo.”

⁴¹ Paliso gedan nan ik-ikkan nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg ya nan aamam-an di Judio.⁴² Kankananda en, “Insalakana kano nan tap-in di ipogaw ngem adi makaisalakan isnan awakna dapay siya kano nan alin di Judio. No lomayog siya isnan krosna id wani et mamati kami ay siya nan Kristo ay alin di Judio.⁴³ Talkena si Apo Dios kano isonga ilaen tako kadya no kayten Apo Dios ay mangisalakan ken siya. Tay kinkinwanina en siya nan tet-ewa ay Anak Apo Dios.”⁴⁴ Olay nan mangakew ay nailalansa isnan krosda et maitaptapida gedan ay makisaysayot ken siya.

Nan Nateyan Jesus

Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30

⁴⁵ Kag-aw ay tinmenga nan agew dat bomolinet nan batawa engganay inmalas tres isnan sedem.⁴⁶ Dat menbogaw si Jesus ay mangwani en, “Eli Eli lama sabaktani.” Nan kayatna ay kanan et, “Apo Dios ay Diosko, aytay damen taynan saken.”

⁴⁷ Et nan nangdedenge ay wada isdi et kananda en, “Kanegna ayayagan din si Elias.”⁴⁸ Dat ikakamon nan esa ay omala is galot et itabawna isnan basi danat igalot isnan pao danat ipangato ken Jesus ta sopopana koma.⁴⁹ Ngem kinwanin nan iib-ana en, “Awnika od ta ilaen tako no omali si Elias ay mangisalakan

ken siya.”⁵⁰ Dat kasin menbogaw si Jesus dat maoyos nan leng-agna.

⁵¹ Isnan Templo et nan menselelede ay koltina ay manglilingeb isnan nasantowan ay kowalto et aped mabisngat ay menlogi isnan ngato ay menpababa. Dapay menyegyeg et magpak nan dadadadakke ay bato.

⁵² Dat malokatan nan lil-iyang ay naikaoban nan natnatey ay ipogaw Apo Dios et matagoda kasin⁵³ dadat taynan nan naikaobanda. Issan natagowan kasin Jesus dadat omey id Jerusalem et adoado nan ipogaw ay nang-ila ken daida.

⁵⁴ Nan kapitan ya nan sosoldadona ay mangbanbantay ken Jesus et liniknada nan yegyeg ya inilada nan am-in ay inommat dat dadama nan egyatda. Dadat kanan en, “Tet-ewa obpay ay Anak Apo Dios siya.”⁵⁵ Wadada gedan nan ado ay bababai isdi ngem egayda sinmag-en. Daida nan naknakkey ya nangbadbadang ken Jesus isdin nagapowana id Galilea.⁵⁶ Et nan iib-ada et da Maria Magdalena ya si Maria ay inan da Santiago ken Jose ya nan asawan Zebedeo.

Nan Naikaoban Jesus

Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42

⁵⁷ Nasdem pay dat omdan si Jose ay iyArimatea ay esay baknang ya pasolot Jesus.⁵⁸ Dat omey ken Pilato ay mangdawat isnan awak Jesus. Dat ibilin Pilato ta itedda.⁵⁹ Dat omey si Jose ay mang-ala isnan awak Jesus et bongonena isnan balo ay galot.⁶⁰ Danat eyey isnan nakakaongan ay bato ay egay kaos-osal. Nan bato ay naay et siya nan awnitna koma maikaoban no matey. Danat seyatan is dakkal ay bato nan segpana dat komaan.⁶¹ Si Maria Magdalena ya nan ib-ana ay Maria et wadada isdi ay tomotokdo ay mangsasagang isnan segpana.

Nan Mangbanbantay Isnan Naikaoban Jesus

⁶² Kawakgatana ay Sabado et obayan di Judio dat omey nan menkangangato ay papadi ya nan Fariseo ken Pilato ⁶³ et kananda, “Apo, ninemnemmi nan inbagan san deey managkampot esapay matey en isnan maikatlo ay agew et kasin matago kano. ⁶⁴ Isonga gawis no bomilinka is omey mangbantay isnan naikaobana enggana isnan maikatlo ay agew. Tay waay awnit omey nan papasolotna ay mang-ala isnan awakna dadat aped kanan en kasin natago. No siya na nan ommat et maam-amed nan komampotanda mo isdin damo.”

⁶⁵ Dat kanan Pilato, “Owen, ayaganyo ngalod nan sosoldado isdi ta bantayanda ay gawis.” ⁶⁶ Isonga dat omey nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a et estenda ay gawis san seyatna dadapay malkaan tapno getkenda no waday mangkaan isnan bato ay segpan dadat komaan dapay mataynan nan sosoldado ay menbantay.

28

Nan Kasin Natagowan Jesus

Mar. 16:1-8; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-9

¹ Nakwas nan obayada ay Sabado dat omey da Maria Magdalena ya nan esay kangadan is Maria isnan naipay-an Jesus isnan wisngit di Domingo. ² Dat menyegyeg is napigsa dat wada nan anghel Apo Dios ay nagapo id daya ay nang-olin isnan bato ay segpan danat tokdowan.

³ Mensilsilang nan angasna ya mapomapolaw nan badona. ⁴ Issan nang-ilaan nan menbanbantay ken siya dadat menpayegpeg gapo isnan dadama ay egyatda dadat matomba ay kaneg natey.

⁵ Dat kanan san anghel isnan iinin-a id isdi en, “Adi kayo omegyay. Getkek ay an-anapenyoy si Jesus ay nailansa isnan kros ⁶ ngem maid siya isna tay kasin natago ay kaneg din inbagana ken dakayo. Akayo isna ta ilaenyoy nan nangipopodanana.

⁷ Dakayot ikamo ay omey ay mangibaga isnan papasolotna en tet-ewa ay kasin natago si Jesus et inmonona et id Galilea et sayo ilaen id isdi. Adiyoy kalkalingkingan nan inbagak ken dakayo.”

⁸ Dadat bomala ay dagos. Omeegyay atda ngem wada abes nan gasingda. Dadat tomagtag ay omey mangibaga isnan papasolot Jesus. ⁹ Ngem isnan mentagtagtaganda dat sab-aten Jesus daida et kanana en, “Menlamlamnin kayo.” Isnan nang-ilaanda ken siya dadat menpalintomeng ay dagos isnan sagangna ay mangdayaw ken siya. ¹⁰ Dat kanan Jesus ken daida en, “Adi kayo omegyay. Enkayoy ibagay isnan bebsatko ta omeyda id Galilea ta men-asiila kami id isdi.”

Nan Inbagan Nan Menbanbantay

¹¹ Issan kinmaanan san iinin-a dapay abes omey nan tap-in di menbanbantay id Jerusalem ta ibagada isnan menkangangato ay papadi nan amin ay inommat. ¹² Daet madagop nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a et mentotyada is ikkanda. Dadat agtan is siping san deeyda ay menbanbantay ¹³ et ibagada ken daida en, “Siya na nan kananyoy isnan ipogaw, ‘Naseseyep kami dat omali nan papasolot Jesus isnan tangan di labi et alaenda nan awak Jesus.’ ¹⁴ No dengngen nan gobilnadol nan naay et kigad kami tay dakami nan mangtoya ken siya tapno maid dosayoy.”

¹⁵ Dat alaen san menbanbantay san siping et tongpalenda nan naibilin ken daida. Isonga enggana id wani et siya nan maipagpagtek isnan Judio.

Nan Ninpailaan Jesus Isnan Papasolotna

Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49; Juan 20:19-23; Apos. 1:6-8

¹⁶ Inmey nan simpoo ya esa ay papasolot Jesus id Galilea isnan esay bilig ay inbagan Jesus ay mangsabata ken daida. ¹⁷ Issan nang-ilaanda ken siya dadat dayawen. Ngem nan tap-ina et kanegda adi

mamati ay siya si Jesus. ¹⁸ Dat somag-en si Jesus ken daida et kanana, “Naited ken sak-en nan am-in ay kabaelan id daya ya isnan batawa. ¹⁹ Isonga omey kayo isnan kaipoipogaw isnan am-in ay il-ili isnan batawa ta isolowanyo daida tapno mamatida ken sak-en. Dakayot bonyagan daida isnan ngadan Ama ya is ken sak-en ay Anakna ya isnan Ispirito Santo. ²⁰ Isolowanyo ay gawis daida tapno tongpalenda am-in nan inbagak ken dakayo. Ya adiyoy kalkalingkingan ay wadaak ken dakayo ay eng-enggana.”

Nan Gawis ay Damag ay Insolat Marcos

Nan Maipanggep Isnan Insolat Marcos

Nan logiyan nan insolat Marcos et kanana en, “Naay nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo ay Anak Apo Dios.” Inpailan Marcos isnan naay nan panakabalin Jesus ya nan kalebbengana ay nagapo ken Apo Dios. Mapaneknekan dana isnan inikkan Jesus ay menisolo, isnan makapakaanana isnan anito ay nangkapet isnan ipogaw ya nan nakapakawanana isnan basbasol di ipogaw. Nan pangwanin Jesus isnan awakna et siya nan Iyon-an Am-in di Ipogaw ay inmali ay napaligatan isnan mang-itedana isnan awakna tapno maisalakan am-in ay mamati ken siya isnan basbasolda.

Am-amed nan nangsodokan Marcos isnan inik-ikkan Jesus mo nan kinkinwanina ya insolsolona. Inbagana nan atik ay maipanggep ken Juan ay Menbongonyag ya nan nabonyagan Jesus ya nan nadoldologana danat dagos ay sodoken nan mangpagawisan Jesus isnan masak-sakit ya nan nin-isolsolowana. Nan papasolot Jesus et ginmag-awis nan nang-awatanda ken siya ngem nan deeyday mang-adi ken siya et am-amedda inaamis siya. Isnan kombosna et ibagana nan naodi ay nintetean Jesus isnan naay ay batawa ay nan nateyana isnan kros ya nan kasina natagowan.

Wada nan naitapi ay waay baken si Marcos nan nangisolat et siya nan 16:9-20.

Nan wada isna

Nan login nan gawis ay damag 1:1-13

Nan nin-isolsolowan Jesus id Galilea 1:14-9:50

Nan nin-isolsolowan Jesus id Galilea enggana id Jerusalem 10:1-52

Nan naodi ay nintean Jesus id Jerusalem ya isnan sag-ena 11:1-15:47

Nan kasin natagowan Jesus 16:1-8

Nan ninpail-ilaan Jesus ya nan sinmagongana id daya 16:9-20

Nan Inbagbagan Juan Ay Menbonyag

Mat. 3:1-12; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28

¹ Naay nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo ay Anak Apo Dios. ² Nan logiyana et kaneg din insolat Isaias ay mamadton Apo Dios id sang-adom isnan nangwaniyan Apo Dios isnan Anakna en,

“Wada nan ibaak ay omon-ona ay mangisagana isnan daanem isnan omayam. ³ Et siya nan wada isnan bilbilig ay mangibogbogaw en isaganayo nan daanen nan Apo tako ay awnit omali. Pagawisenyo nan daan ay mendaanana.”

⁴ Et natongpal di tay inmey si Juan isnan bilig ay nin-isolsolo ya ninbonbonyag. Kankanana, “Masapol ay dokoganyo nan basbasolyo dakayopay menpabonyag tay siya nan kailasinan nan ninbabawiyanyo tapno pakawanen Apo Dios dakayo.”

⁵ Dat omey nan adoado ay i Judea ya i Jerusalem ay mangdenge ken Juan. Dadat ibaga nan basbasolda tapno mapakawanda ken Apo Dios dadapay menpabonyag ken Juan isnan ginawang ay Jordan.

⁶ Nan badon Juan et inabe ay dotdot di camel ay badon di kodo ya kodil nan balikesna ya nan menkatagona et dodon ya dilo.

⁷ Siya na nan kinwanina, “Wada nan wedweda mo sak-en ay omononod et gapo isnan kawedwedana et adiyak maibilang ay mangkaan isnan sapatosna. ⁸ Danom nan ibonyagko ken dakayo. Ngem siya nan awnit mangibonyag ken dakayo isnan Ispirito Santo.”

Nan Nabonyagan Jesus Ya Nan Nangdoldologan Satanas Ken Siya

Mat. 3:13-4:11; Luc. 3:21-22, 4:1-13

⁹ Issan menbonbonyagan Juan dat wada si Jesus ay nagapo id Nazaret ay ili isnan probinsiya ay Galilea ay omey menpabonyag ken siya isnan ginawang di Jordan. ¹⁰ Nakwas pay ay mabonyagan si Jesus dat domaka isnan danom et ilaena ay mapewak id daya dat lomayog nan Ispirito Santo ken siya ay kaneg kalapati. ¹¹ Dat kanan Apo Dios, “Sik-a nan Anakko ay laylaydek. Men-galalasingak gapo ken sik-a.”

¹²⁻¹³ Dat dagos ay ipangon nan Ispirito Santo si Jesus isnan bilig ay kad-an di ayawan dat mentetee isdi is epatpoo ay agew. Isnan kakadana isdi et pinadpadas Satanas ay mangdoldolog ken siya ngem egay patpatiyen Jesus siya. Wadada nan aanghel ay mangbadang ken Jesus.

Nan Nang-ayagan Jesus Isnan Epat Ay Damo Ay Papasolotna

Mat. 4:12-22; Luc. 4:14-15, 5:1-11

¹⁴ Naibalod et si Juan dat omey si Jesus id Galilea ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay nagapo ken Apo Dios. ¹⁵ Kanana en, “Inomdan et nan osto ay timpo tay nganngani ay omali nan mentolayan Apo Dios. Isonga ibabawiyoy nan basbasolyo ta patiyenyoy nan ibagbagak ay gawis ay damag.”

¹⁶ Issan mendad-aanan Jesus isnan benget di baybay id Galilea et inilana nan doway sin-agi ay da Simon ken Andres ay mensidsidok isnan baybay tay siya nan oblada. ¹⁷ Dat kanan Jesus ken daida, “Akayo ta maitapikayo ken sak-en. Ninsidsidok kayo is ikan ngem id wani isolok abes nan ikkanyoy ay mensidok is ipogaw ta maitapida isnan mentolayan Apo Dios.” ¹⁸ Dadat taynan ay dagos nan sidokda et makkeyda ken siya.

¹⁹ Ginmaygay-edda dat ilaen Jesus da Santiago ken Juan ay an-ak Zebedeo ay mang-es-eset isnan sidokda isnan bangkada ²⁰ dat ayagan Jesus

daida dadat taynan da Zebedeo ya nan men-ob-oblaenda et makkeyda ken Jesus.

Nan Nangipakaan Jesus Isnan Anito

Luc. 4:31-37

²¹ Innmey da Jesus id Capernaum. Sinabado nan obayan di Judio isonga isnan Sabado dat omey da Jesus isnan sinagoga dat men-isolo siya.

²² Nasdaaw nan nangdenge isnan insolsolona tay naiitken mo nan insolsolon nan men-is-isolo isnan linteg dapay maila nan kabaelan Jesus isnan ikkana ay men-isolo.

²³ Sinonggep isnan sinagoga nan am-ama ay kinapet di makedse ay anito dat menbogaw ²⁴ ay mangwani, “Jesus ay iNazaret, ay ngan di ngotom ken dakami? Ay dadaelem dakami? Getkek sik-a. Sik-a nan nateg ay inbaan Apo Dios.” ²⁵ Ngem dat kanan Jesus issan anito, “Igiginekmo. Taynam bawet si tosa.”

²⁶ Dat menkedas san ipogaw dapay men-oowakis nan anito ay mangtayan ken siya. ²⁷ Nasdaaw nan nangiila dadapay men-asikwani, “Ay ngan ngen nan wada ken tosa? Ay balbalo sa is solsolo? Dan kabaelana ay mangbilin isnan anito et patiyenda?”

²⁸ Dat masodsodok isnan kailili id Galilea nan inik-ikkana ay kaskasdaaw.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Masaksakit

Mat. 8:14-17; Luc. 4:38-41

²⁹ Kinmaan da Jesus isnan sinagoga et makkey da Santiago ken Juan dadat omey am-in isnan baey da Simon ken Andres. ³⁰ Nan katogangan Simon et inpopodana tay menpododot dadat ipagtek ay dagos ken Jesus. ³¹ Dat sag-enen Jesus san in-ina et gen-ana nan ledengna ay mangpatokdo dat maganawis siya. Dat bomangon et pakanena daida.

³² Isnan sedemna dat iyey nan kaipoipogaw nan am-in ay masakakit ya nan deyday kinapet di anito. ³³ Nab-on nan am-in ay omili

isnan pantew nan baey da Simon³⁴ dat pagawisen Jesus nan wada nan sakitda danapay pakaanen nan anito issan kinapetda. Inyadina pay nan komaliyan nan anito ta bakenda is mangipagtek ay siya nan nagapo ken Apo Dios.

*Nan Nin-isolowan Jesus Id Galilea
Luc. 4:42-44*

³⁵ Isnan tan-o dat bomangon si Jesus et omey isnan bilig ay menlowalo. ³⁶ Bomangon pay da Simon dadat ilaen ay maid si Jesus isonga dadat omey anapen siya. ³⁷ Dasanda pay dadat kanan ken siya, “An-anapen nan kaipoipogaw sik-a.” ³⁸ Dat kanan Jesus, “Entako et isnan tap-in di ili ta men-isolowak abes isdi tay siya nan gapo ay inmaliyak.”

³⁹ Dadat omey isnan il-ili id Galilea et men-isolo si Jesus isnan kasinasinagoga danapay pakaanen nan kaanitanito.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Nakolit

Mat. 8:1-4; Luc. 5:12-16

⁴⁰ Dinmateng nan esay nakolit isnan kad-an Jesus dat menpalintomeng ay menseg-ang en, “Apo, getkek ay kabaalam ay mangkaan isnan sakitko no kayatmo.” ⁴¹ Nasegang si Jesus danat gen-an siya danapay kanan, “Kayatko ay maagasanka.” ⁴² Dat dagos ay makaan nan kolitna. ⁴³ Ngem esanapay papikaen siya et binilina omon-ona ⁴⁴ ay mangwani, “Adim ibagbaga nan inikkak ken sik-a. Basta idadawesmo ta enka menpaila isnan padi damet idya nan limosmo ay mapalti ay kaneg din inbilin Moses ta pangtekan nan ipogaw ay ginmawiska.”

⁴⁵ Ngem sinodokna kayet et naiwalagawag nan inommat ken siya. Siya et di nan gapo ay adi menlanoy nan songgepan Jesus isnan il-ili. Isonga isnan ilit nan inmay-ayana ngem in-inmey kayet nan ipogaw ken siya ay nagapo isnan kailiili.

2

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Napalalais

Mat. 9:1-8; Luc. 5:17-26

¹ Nallos nan kaat ay agew dat somagong da Jesus id Capernaum et nindinamag isnan ipogaw ay sinmaada. ² Dat madagop nan kaipoipogaw engganay maid tean olay isnan segpan ya nan pantew. Dat isolon Jesus nan gawis ay damag ay maipanggep isnan mentolayan Apo Dios. ³ Dat domateng nan epat ay nang-aatangay isnan lalaki ay napalalais. ⁴ Ngem adida makasagen ken Jesus tay napno nan baey isonga dadat ikay-at isnan atep. Dadat lokawan nan babatogen Jesus et oy-oyenda nan abek ay nangipopodanana isnan sagang Jesus. ⁵ Getken Jesus ay talkenda siya isonga danat kanan issan napalalais en, “Gayyemko, napakawan et nan basolmo.”

⁶ Wadada isdi nan men-is-isolo isnan linteg Apo Dios ay mangnemen-nem en, ⁷ “Sino pay na? Aytay dan iyiison tona nan awakna ken Apo Dios dapay kedkedeng si Apo Dios is makapakawan is basol?”

⁸ Ngem getken Jesus nan nenemnemenda danat kanan, “Ngan nan apedyo nemnemnemen? ⁹ Ay ngan nan nalaklaka ay kanan, nan ‘Mapakawan nan basolmo’ wenna nan, ‘Ibangonmo. Alam nan dayonmo ta somaaka.’ ¹⁰ Ngem gapo tay adiyopatiyen et paneknekak ngalod ken dakayo ay wada nan kalebbengak isnan batawa ay mangpakawan is basol tay sak-en nan makwani en Iyon-an Am-in di Ipogaw.” Isonga danat kanan isnan napalalais en, ¹¹ “Ibangonmo. Alam nan dayonmo ta somaaka.”

¹² Dat bomangon et alaena nan dayona daet bomala. Am-in san wada isdi ay nangiila et nasdaawda dadat daydayawen si Apo Dios ay mangmangwani, “Kedengna is nakail-an tako is makapabangon is napalalais.”

*Nan Nang-ayagan Jesus Ken Levi
Mat. 9:9-13; Luc. 5:27-32*

¹³ Inmey kasin si Jesus isnan benget di baybay dat madagop nan ipogaw danat isolowan daida. ¹⁴ Maaw-awni pay dat mendaan si Jesus et ilaena nan mensingsingil is bowis ay anak Alfeo ay si Levi ay mangitotokdo isnan kabaybayadan di bowis. Dat kanan Jesus ken siya en, “Omalika ta maitapika ken saken.” Daet tet-ewa omonod et maitapi ken siya.

¹⁵ Inmey da Jesus isnan baey da Levi ay makikan dat domateng nan ado ay ib-an Levi ay mensingsingil is bowis ya nan tap-in di managbasol ay makikan gedan tay ado nan inmon-onod ken Jesus ay kaneg datona. ¹⁶ Nan ib-an di Fariseo ay menis-isolo isnan linteg et inilada si Jesus ay makikikan isnan mensingsingil is bowis ya isnan tap-in di managbasol. Dadat sooten isnan papasolot Jesus, “Dan makikikan nan apoyo isnan sanada ay mensos-owitik ay mensingsingil is bowis ya nan managbasol?”

¹⁷ Dinngen Jesus nan kankananda danat songbatan isnan pangngalig et kanana en, “Nan ipogaw ay maid sakitda et adida masapol nan doktol ngem nan ipogaw ay mensakit et daida nan makasapol isnan doktol. Isonga inmaliyak isnan batawa tapno badangak nan mangtek ay nakabasolda ngem baken nan mangnenemnem en gawisda.”

*Nan Nangisolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Mentepe
Mat. 9:14-15; Luc. 5:33-35*

¹⁸ Isnan namingsan et nintepe nan papasolot Juan ay Menbonbonyag ya nan papasolot nan Fariseo tay menngilinda. Dat wada nan omey ken Jesus ay mangsoot, “Dan dakami ya nan Fariseo et mentepe kami dapay nan papasolotmo et adida mentepepe?”

* **2:22** Ilaem Mat. 9:17.

¹⁹ Dat menpangngalig si Jesus ta ilawlawagna nan gapo ay adi mentepepe nan papasolotna. Et kanana, “Ay kananyo en adi makikan nan nadkat no daan nan nadawak ken daida? Adi mabalin tay adi mentepepe nan nadkat no daan nan nadawak ken daida. ²⁰ Ngem no omdan nan agew ay maapitan nan lalaki ay nadawak et siya di nan mentepeanda gapo isnan segangda.”

Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Balo Ya Logak Ay Solsolo

Mat. 9:16-17; Luc. 5:36-39

²¹ Intoloy Jesus ay mensodok ta ipagtekna ken daida en adi kabalin ay maitapi nan nabayag ay sinoloda isnan isolsolona. Kanana, “Maid mangitakop is balo ay galot isnan logak ay bado tay no malabaan dat komsen nan takop et am-amed mabisngat nan natakopan. ²² Siya gedan isnan tapey. Maid mang-igwa is kabobobod ay tapey isnan naosal ay kodil* tay epdas kinmenteg dapay no menlowag nan tapey et bomtak nan kodil et makawas nan tapey ya nan kodil gedan. Nan balo ay tapey et masapol ay maigwa isnan balo abes ay kodil tay mabinbinat et maid makawas.”

Nan Kinwanin Jesus Maipanggep Isnan Obaya

Mat. 12:1-14; Luc. 6:1-11

²³ Issan esay Sabado ay obayan di Judio et indaan da Jesus isnan paypayewan dat menlosing nan papasolotna is kotimenda. ²⁴ Dat kanan nan Fariseo ken Jesus en, “Ilam pod nan ik-ikkan nan papasolotmo. Dadan menlosing is kotimenda dapay law-en nan linteg tako nan men-ani isnan obaya?”

²⁵ Dat kanan Jesus, “Aytay dayon pabasolen daida? Ay egayyo polos binasa nan inikkan da David isdin linmayawanda isdin timpon padi Abiatar? ²⁶ Naowaowatda isonga dadat songgep isnan baey Apo Dios dat

alaen David nan tinapay ay pala ken Apo Dios danat kanen danapay agtan nan iib-ana. Dapay kanan nan linteg tako en adi mabalin ay maipakan nan tinapay ay pala ken Apo Dios isnan ipogaw no bakenda padi. Ngem gapo tay naowatda et egay pabasolen Apo Dios daida.”

²⁷ Danat itoloy ay mangwani, “Egay aped boliwen Apo Dios nan ipogaw ta matongtongpal nan obaya nodi sinapona nan obaya pala isnan ipogaw ta waday omillenganda. ²⁸ Et sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw nan kalebbeng isnan mabalin ay maik-ikkan isnan obaya.”

3

¹ Kasin inmey si Jesus isnan sinagoga danat ilan nan nabingoy ay am-ama. ² Wada isdi nan mangkayat ay mangidalom ken Jesus isonga sis-iimenda siya mo agasana san nabingoy tapno pabasolenda siya tay law-enda nan men-obla isnan obaya ay olay nan men-agas. ³ Dat kanan Jesus issan nabingoy, “Omalika isna.” ⁴ Danat sooten isnan deeyday ipogaw, “Ngan nan linteg tako isnan obaya? Ay ikkan nan gawis wenno nan ngawi? Ay ayyewan nan biyag wenno kawasen?” Ngem apedda igiginek.

⁵ Dat mainge si Jesus isnan nang-il-ana ay maid somongbat ken daida tay ikekedseda ngem seg-angana met laeng daida. Danat kanan isnan nabingoy, “Oyadem nan ledengmo.” Inoyadna dat maoyad tet-ewa tay naagasan et. ⁶ Dat komaan nan Fariseo et enda makitoya isnan papasolot Ali Herod mo ngan nan ikkanda ay mangpatey ken Jesus.

Nan Inmayan Nan Kaipogaw Isnan Benget Di Baybay

⁷ Kinmaan da Jesus ya nan papasolotna isdi dadat omey isnan benget di baybay. Et inmonod ken daida nan adoado ay i Galilea ya i Judea. ⁸ Adoda ay i Jerusalem ya iyIdumea. Wada pay nan nagapo isnan bas-ang

nan ginawang ay Jordan ya nan i Tiro ya i Sidon. Inmonodda tay didingeda nan am-in ay inik-ikkan Jesus. ⁹ Gapo tay adoado nan ipogaw et inbagan Jesus isnan papasolotna ta isaganada nan bangka isnan danom ay tomokdowana ta adi lipiten di kaipoipogaw. ¹⁰ Tay inagasan Jesus nan adoado ay ipogaw isonga men-innipit nan mensaskit ay omey manggeen ken siya ta moke makaan nan sakitda. ¹¹ Issan nang-il-an nan kinapet di anito ay ipogaw si Jesus dadat menpalintomeng ay mangibog-bogaw en, “Sik-a nan Anak Apo Dios.” ¹² Ngem binilin Jesus nan deeyday anito ta adida ipagtek siya.

Nan Nangpiliyan Jesus Isnan Apostolisna

Mat. 10:1-4; Luc. 6:12-16

¹³ Isnan namingsan et tinmikiid si Jesus isnan bilig danat ayagan nan tap-in di ipogawna. Omeyda pay ¹⁴ danat piliyen nan simpoo ya doway ay nginadnana is apostolis. Danat kanan, “Pinilik dakayo ay makitee ken sak-en. Awnitak bab-aaen dakayo ta enyo ibagbaga nan gawis ay damag ¹⁵ dakpay idya ken dakayo nan kabaelan ay mangipakaan isnan anito.”

¹⁶ Datona nan simpoo ya doway ay pinilina. Si Simon ay nginadnan Jesus is Pedro, ¹⁷ nan doway ay anak Zebedeo ay da Santiago ken Juan ay nginadnan Jesus is Boanerges ay makwani en an-ak di kido ¹⁸ ya si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas ya si Santiago ay anak Alfeo, si Tadeo ya si Simon ay mangisaksakit isnan ilida ¹⁹ ya si Judas Iscariote ay awnit mangisipsip ken Jesus.

Baken Si Satanas Is Mangbadbadang Ken Jesus

Mat. 12:22-32; Luc. 11:14-23

²⁰ Nakwas di dat somaa da Jesus et madagop kasin nan ipogaw isonga maid wayada ay mangan. ²¹ Dinngan pay nan ag-ina ay adi mangmangan si Jesus dadat omey ayagan koma siya tay wada nan mangmangwani

en naong-ong siya. ²² Wadada abes nan nagapo id Jerusalem ay men-isolo isnan linteg ay mangmangwani en, “Linoganan Satanas ay apon di dimonyo et siya nan nang-idya isnan kabaelana ay mangipakpakaan isnan anito.”

²³ Dat ayagan Jesus nan deeyday ipogaw dat men-apat ay mangwani, “Ayke sapeen Satanas nan awakna met laeng? ²⁴ Iyalig tako isnan sinpangbon. No mensaspe nan sinpangbon et adi mentoloy nan om-ombonanda. ²⁵ Kaneg abes nan sinbaey ay no maid olnosda et mabokada. ²⁶ Isonga adi mabalin ay sapeen Satanas nan bab-aana tay getkena ay no isapena daida awnit mamaid nan tolayna.”

²⁷ Dat itoloy Jesus ay mensodok ta ipagtekna en napigpigsa nan panakabalina mo si Satanas. Kanana, “Nan mangakew et adi mabalin ay songgep isnan baey nan napigsa ay ipogaw ay mang-ala isnan napateg ay kowana no adina omonona ogden siya tapno mabalin ay alaena nan kayatna.

²⁸ Tet-ewa nan kanak ken dakayo, mabalin ay mapakawan am-in nan basbasol di ipogaw ken Apo Dios ya nan kankananda ay ngawi maipanggep ken siya ²⁹ ngem nan komalkali is ngawi maipanggep isnan Ispirito Santo et adi mabalin ay mapakawan ay eng-enggana.” ³⁰ Siya di nan songbat Jesus tay wada nan mangwani en nan kabaelana et baken nan Ispirito Santo is nang-idya nodi si Satanas.

Nan Inan Jesus Ya Nan Bebsatna
Mat. 12:46-50; Luc. 8:19-21

³¹ Dat domateng da inan Jesus ya nan bebsatna. Wadada isnan pantew dadat ipaayag si Jesus. ³² Dat kanan nan ipogaw ay manglililikob ken siya, “Wada da inam ya nan bebsatmo isnan pantew ay mangpaay-ayag ken sik-a.” ³³ Dat kanan Jesus, “Owen, ngem sinoda pay nan inak ya nan bebsatko?” ³⁴ Danat tamaangen nan

deeyday tomotokdo danapay kanan, “Ilanyo, naayda nan kanegko ina ya bebsat ³⁵ tay am-in nan mamati dadapay ikkan nan layden Apo Dios et kanegko gedan ina ya bebsat.”

4

Nan Ninbonobon
Mat. 13:1-23; Luc. 8:4-15

¹ Kasin nin-isolo si Jesus isnan benget di baybay daet madagop nan kaipoipogaw isonga tinmokdo si Jesus isnan bangka ay wada isnan danom dapay nan kaipoipogaw et wadada isnan benget di baybay. ² Adoado nan insolon Jesus isnan pangngalig. Dat men-isolo et kanana, ³ “Dengngenyoy pod. Wada nan amama ay en ninbonobon isnan oma. ⁴ Idi insapowakna nan bonobon dat maekdag nan tap-ina isnan daan dat topken nan koyat. ⁵ Nan tap-ina et naekdagda isnan kabatbatowan dadat dalas ay tomobo ⁶ ngem idi naagewanda dadat maango tay nalabaw nan linmamotanda. ⁷ Nan tap-ina et naekdagda isnan ginsatan ay sibit dat solinen di sibit nan tinmobo et mateyda isonga egayda bomgas. ⁸ Nan tap-ina et naekdagda isnan gawis ay lota dadat tomobo dadapay menliliton et bomgasda amin. Wada nan binomgas is sin-gagsot, nan tap-ina et sag-eenempoo ya nan tap-ina et sagtotlompoo. ⁹ Dakayo ay mangdedenge isnan sodokko et dengngenyoy no waday ingayo.”

¹⁰ Kinmaan nan adoado ay ipogaw dapay san deeyda ay simpoo ya doway ay papasolot Jesus ya nan tap-in di ipogaw ay nabay-an et inpootda ken Jesus no ngan nan kayat ay kanan nan sinodokna. ¹¹ Dat kanan Jesus, “Owen, naipagtek ken dakayo nan egay naipagtek id kasin ay maipanggep isnan mentolayan Apo Dios. Ngem isnan tap-ina et pangngalig nan ik-ikkak ay mangisolo ken daida. ¹² Isonga iilanda ngem adida getken nan tet-ewa ya dedengngenda ngem adida maawatan tay adyanda ay somagong

ken Apo Dios ta mapakawan nan basolda.”

¹³ Danat sooten ken daida, “Ay adiyoy es maawatan nan naay sinodokko? Into pay ngalod esayo ikkan ay mang-awat isnan tap-in di sododok? Nan kanan nan sinodokko et siya na. ¹⁴ Nan kalin Apo Dios et siya nan inbonobona. ¹⁵ Nan daan ay natekdagan di bonobon et siya nan kaneg nan ipogaw ay mamange isnan kalin Apo Dios dat omey si Satanas et kaanena isnan nemnemna san dinngena tapno adina patiyen. ¹⁶ Nan kabatbatowan et kanegna nan mangdenge ya mengasgasing ay mangdawat isnan kalin Apo Dios ¹⁷ ngem adi lomamot isnan nemnemna isonga patiyena is sinawyan danat dokogan ay dagos no mapaligatan gapo isnan pammatina. ¹⁸ Nan ginsatan ay sibit et kanegna nan mangdenge isnan kalin Apo Dios ¹⁹ ngem makolkol nan nemnemna tay wedweda nan bomaknangana ya nan mengasgasingana is nenemmena dapay omanap kayet is tap-in di mangipagasing ken siya. Isonga adi bomgas tay nasolin nan kalin Apo Dios et kalingkingana. ²⁰ Ngem nan gawis ay lota ay natekdagan di bonobon et kanegna nan ipogaw ay mangdedenge isnan kalin Apo Dios danat is-ek ay gawis isnan nemnemna danapay itoltoloy ay mangpatpati engganay bomgas isonga nan kaad-adon nan gawis ay ik-ikkana et siya nan kaneg nan begasna.”

*Nan Naipatang Ay Silaw
Luc. 8:16-18*

²¹ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “No pasgedan tako nan silaw, ayke tako ippey isnan timba wenna isnan silok di kama? Ipatang tako adi tapno makasilaw. ²² Siya abes nan kaneg nan epdas naikkan ay olay egay kagtek et awnit magtek met laeng. ²³ Dakayo ay mangdedenge, dengngenyoy ngalod no waday ingayo.

²⁴ Masapol ay ikkanyoy nan dinngeyoy tay no siya nan ikkanyoy et

am-amed mataptapiyan nan panangawatyoy isnan dengdengngenyoy. ²⁵ Tay nan mamati isnan isolsolok ta maawatana et taptapiyan Apo Dios nan getkena. Ngem nan adi mangidnge et olay nan atiatik ay getkena et mamaid.”

Nan Ikkana Nan Mentolayan Apo Dios Ay Somika

Mat. 13:31-35; Luc. 13:18-19

²⁶ Kasin ninsodok si Jesus ay mangwani, “Nan ikkan nan mentolayan Apo Dios ay somika et kaneg nan ikkan di esek ay tomobo ay adi kagtek. ²⁷ Tay no epdas inis-ek di ipogaw et kigad san esek ay tomobo tay olay no ngan di ik-ikkana san nin-esek ay maseyep wenna bomangon siya et tomobo kayet nan inis-ekna ay adi kagtek nan inikkana ay tinmobo. ²⁸ Nan lota nan makigad isnan amin ay tomobo. Bomgi nan esek dat tomobo dat maliton dat bomgas. ²⁹ Mo pay mensedang dat kanan nan nin-esek, ‘Entako men-ani.’ ”

³⁰ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Naay nan kaiyaligan nan kaneg nan mentolayan Apo Dios ya nan adoado ay awnit maitapi ken siya. ³¹ Nan kanegna et nan kateteenan ay bowa. ³² Ngem no nais-ek dat tomobo et siya nan kadakkelan ay kaiw isonga malilinongan nan bomaey ay koyat.”

³³ Adoado nan kaneg tona ay sinodsodok Jesus isnan ipogaw maipanggep isnan kalin Apo Dios. Insolona isnan getkena ay mabalin ay maawatanda. ³⁴ Maid polos nin-isolowana ay egay ninpangngalig. Ngem no makekedengda isnan papasolotna danat ikwani am-in nan kayatna ay kaliyen ken daida.

Nan Nangipakin-eana Jesus Isnan Dagem Ya Danom

Mat. 8:23-27; Luc. 8:22-25

³⁵ Nagisbet pay dat kanan Jesus isnan papasolotna, “Entakot isnan basang nan baybay.”

³⁶ Dadat taynan nan adoado ay ipogaw et menloganda issan bangsa ay nintotokdowan Jesus et omeyda

am-in. Wada gedan nan tap-in di bangka ay nangboboweg ken daida. ³⁷ Dat domateng nan napigsa ay dagem dat menkeyasaw nan danom et maisepyat isnan bangka et nganngani ay malimonda. ³⁸ Dapay maseseyep kayet si Jesus isnan solin di bangka ay ninpopongan. Dadat bangonen ay mangwani, “Apo, ay maseseyepka kayet dapay naay malimon tako?”

³⁹ Dat bomangon si Jesus et bilinena nan dagem ya danom ay mangwani, “Ikin-eyo.” Dat ikin-en nan dagem dapay omneng nan danom. ⁴⁰ Danat kanan isnan papasolotna, “Dakayon omegyat? Atiatik obpay nan talekyo ken sak-en.”

⁴¹ Nasdanasdaawda isnan inikkana dadat men-asikwani, “Manakabalin obpay si tona tay tongpalen nan dagem ya nan danom nan kanana.”

5

Nan Nangipakaanan Jesus Isnan Anito

Mat. 8:28-34; Luc. 8:26-39

¹ Inomdan da Jesus isnan demang di baybay isnan lakon di Geraseno ² et issan dinmakaanda isnan bangka dat sab-aten nan am-ama ay kinapet di anito. ³ Tawaw nan inidyada ken siya isonga nan lil-iyang ay kad-an di natey nan nintet-eeana. Maiwed makaikawe ken siya olay mo kawalanda. ⁴ Namin ado ay binalbalodda nan ledengna ya nan sikina ngem apedna soksokpoten nan kawal di ledengna danapay engewen nan balod di sikina. Maiwed makaipakin-e ken siya. ⁵ Inagew ya linabi ay menbogbogaw isnan liyang ya nan bilig dapay apedna tegtegegen nan awakna is bato.

⁶ Issan nang-il-ana ken Jesus et naiyaaddawi siya isonga dat tomagtag et en ninlokbob isnan sagang Jesus. ⁷⁻⁸ Dat kanan Jesus, “Sik-a ay anito, taynam siya.” Dat menbogaw san am-ama, “Jesus ay Anak Apo Dios ay kangatowan, ay ngan di ngotom ken sak-en? Maseg-angka ta adika

mangdosdosa.” ⁹ Dat sooten Jesus isnan anito, “Sino nan ngadanmo?” Dat kanan nan anito, “Nan ngadanko et Linibo tay adoado kami.” ¹⁰ Dat menseg-ang nan kaanianito ta adina palayawen daida isnan lakon di ili ay deey.

¹¹ Adoado ay beteg nan mangmangan isnan deey pondag ¹² isonga dat kanan nan anito ken Jesus, “Ipalobosmo ta nan deeyday beteg nan kaptenmi.” ¹³ Dat ipalobos Jesus et taynanda san am-ama et kap-tenda nan kabetebeteg. Dat kanega naong-ong san kabetebeteg et asida tatagtag ay omey isnan deppas dadat matekdag am-in isnan baybay et malimonda. Waay doway libo nan kabibilang san beteg ay natey.

¹⁴ Dat maboka nan menbanbantay isnan kabetebeteg dadat asitagtag ay omey mangibaga isnan kailili. Dat omey san deeyday nangdenge ta ilaenda mo ngan nan inommat. ¹⁵ Dadat datngan da Jesus dadapay ilaen san am-ama ay kinapet di anito ay ninbabado dadlo dapay ginmawis nan nemnemna. Dadat menkakikibtot. ¹⁶ Dat sodoken san nang-ila nan inommat isnan am-ama ya nan kabetebeteg ken daida. ¹⁷ Dadat ipapati ay komaan da Jesus isnan ilida gapo isnan inommat.

¹⁸ Sinmagong pay da Jesus isnan bangkada dat menseg-ang nan am-ama ay kinapet di anito ken Jesus ta makkey koma ken daida. ¹⁹ Ngem dat iyadin Jesus et kanana, “Somaaka bawet ta ibagam isnan agiyo nan gawis ay inikkan Apo Dios ya nan nangseg-angana ken sik-a.”

²⁰ Dat somaa san am-ama et ipagtekna isnan lakon di Decapolis nan inikkan Jesus ken siya. Et nasdaaw am-in nan ipogaw.

Nan Nangtagowan Jesus Isnan Anak Jairo Ya Nan Nangipagawisana Isnan In-ina

Mat. 9:18-26; Luc. 8:40-56

²¹ Issan nanggedangan da Jesus isnan baybay ay omey isnan demangna et nadagop nan adoado ay

ipogaw isdi. ²² Dat domateng nan am-ama ay kangadan is Jairo ay esay apon di sinagoga. Inmey ken Jesus dat menpalintomeng isnan sagangna ²³ et menseg-ang ken siya en, “Apo, matmatey nan anakko. Omalika kad ta gen-am siya ta gomawis.”

²⁴ Dat makkey si Jesus dapay omononod kayet nan kaipoipogaw ay mang-al-alibongbong ken siya.

²⁵ Wada gedan nan in-ina isdi ay egay somalsaldeng nan basana is simpoo ya doway tew-en. ²⁶ Dadama ay naligatan isnan adoado ay nang-ag-agas ken siya et naamin nan kokwana dapay kayet adi kaagasan nan sakitna nodi ket aped masepsep. ²⁷ Dinngena nan damag ay maipanggep ken Jesus isonga dat omey isnan dodokogan Jesus danat siggaden nan badona. ²⁸ Tay kanana isnan nemnemna en, “Olay no apedak siggaden nan badona et gomawisak.”

²⁹ Idi sinikgadna nan badon Jesus dat masanaldeng nan basana danat liknaen ay nakaan nan sakitna. ³⁰ Dat liknaen abes Jesus ay wada nan pinagawis nan panakabalina danat sagongen nan kaipoipogaw et sootena, “Ay sino nan nangsikgad isnan badok?” ³¹ Dat kanan nan papasolotna, “Ilam ay kaipoipogaw nan mang-al-alibongbong ken sika. Damen kayet sooten mo sino nan nangsikgad isnan badom?” ³² Ngem nintamaang kayet ay mangimatmaton mo sino nan nangsikgad ken siya. ³³ Gintek san in-ina nan inommat isnan awakna dat omey ay menpaypayegpeg is egyatna. Dat menpalintomeng isnan sagang Jesus et ibagana nan tet-ewa. ³⁴ Dat kanan Jesus ken siya, “Ina, ginmawiska gapo isnan pammatim ken sak-en. Somaaka ay menlamlamnin tay adi kasin somagsagong nan sakitmo.”

³⁵ Daan ay mentoytoya da Jesus isnan in-ina dat domateng nan nagapo issan baey Jairo et kananda ken siya,

“Soma tako bawet Jairo, ta adim tak-taken nan Apo tako.” Danat getken ay natey et san anakna.

³⁶ Ngem dinngen Jesus san kinwanida danat kanan ken Jairo, “Adika menseseg-ang. No waday talekmo ken sak-en et awnit gomawis siya.”

³⁷ Kedeng da Pedro ya nan sinag-i ay da Santiago ken Juan is pinakkeyna ken siya. ³⁸ Idi inomdanda isnan baey Jairo dadat dengngen nan ngalawngaw ya nan agan di ado ay ipogaw. ³⁹ Dat songgep si Jesus et kanana ken daida, “Dakayon menngalawngaw ya menag-aga? Egay katey nan sana ay onga nodi aped maseseyep.”

⁴⁰ Dadat sayoten siya isonga dat pabalaen Jesus daida danat ayagan san tolo ay papasolotna ya nan sin-asawa ay kaanak issan onga et omeyda isnan kad-an san onga. ⁴¹ Dat genan Jesus nan ledeng san onga danapay kanan isnan kalida, “Talita kom.” Nan kayatna ay kanan et, “Iban-gonmo ay anakko.”

⁴² Dat mabanangon san babassang ay simpoo ya doway nan tew-ena et mendaan. Dat masdamasdaaw nan kaipoipogaw. ⁴³ Dat ipoot Jesus ken da amana ya nan inana ta adida apapaten isnan ipogaw danapay ibaga en pakanenda san onga.

6

Adi Patgen Nan Kailiyan Jesus Siya Mat. 13:53-58; Luc. 4:16-30

¹ Kinmaan da Jesus ya nan papasolotna isdi dadat somaa isnan ilina. ² Isnan Sabado dat men-isolo si Jesus isnan sinagoga et masdaaw nan adoado ay wada isdi ay nangdedenge dadat kanan, “Into nan aped nangalaan tona isnan isolsolona? Into ngen nan inikkana ay nang-ala isnan silibna? Kaskasdaaw pay am-in nan ik-ikkana. ³ Ay baken kad siya san alawagi ay anak Maria ya besat da Santiago, Jose, Judas ya si Simon? Wada pay nan bebsatna ay bababai

id isna.” Isonga dadaet adi mamati ken siya.

⁴ Dat kanan Jesus ken daida, “Am-in ay ipogaw et patpatgenda nan mamadto ay bakenda kailiyan ngem nan osto ay kailiyanda et adi patpatgen nan kakailiyana ya nan pangbona ya nan bebsatna.”

⁵ Gapo tay adida mamati ken siya et egay omipaila si Jesus is ado ay kaskasdaaw. Kedeng nan atiatik ay masasakit ay mamati ken siya is ginen-ana ta makaan nan sakitda.

⁶ Nasdaaw si Jesus tay adi patiyen nan ipogaw siya.

Nan Nangibaaan Jesus Isnan Simpoo Ya Dowa Ay Papasolotna

Mat. 10:5-15; Luc. 9:1-6

Inmey si Jesus isnan kailiili ay men-is-isolo ⁷ danat ayagan nan simpoo ya dowa ay papasolotna et ibaana daida ay sindodwa et inagtana daida is panakabalin ay mangipakaan is anito. ⁸ Danat ibaga ken daida ta kedeng nan soksokodda is gegen-anda isnan menbaatanda. Adida mensengsenget, mensangsangi ya adida omikawkawit is siping ⁹ ya adida omikawkawit is mensokatanda ya sapatos. ¹⁰ Kinwanina pay ken daida en, “No waday mangsangaili ken dakayo isnan baeyda dakayot adi men-at-aton engganay taynanyo nan ili ay deey. ¹¹ Ngem no adida idnge dakayo isnan ili ay omayanyo dakayot komaan dayopay pokpokon nan tapok isnan dapanyo ta ipailayo ay adyanda nan isoloyo.”

¹² Dat omey nan papasolotna ay mangibagbaga isnan ipogaw ta dokoganda nan basbasolda.

¹³ Inpakaanda nan adoado ay anito dadapay lanaan nan wada nan sakitda ta pagawisenda daida.

Nan Nateyan Juan ay Menbonbonyag

Mat. 14:1-12; Luc. 9:7-9

¹⁴ Gintek et am-in nan ipogaw nan ik-ikkan Jesus tay nasodsodok isonga dinngen et Herod ay alin di Judio nan

maipanggep ken Jesus. Wada nan nangwani, “Nan naay ipogaw et si Juan ay din ninbonbonyag ay kasin natago isonga mabalin ay ik-ikkana nan kaskasdaaw.” ¹⁵ Nan tap-in di ipogaw abes et kananda en siya si Elias ay kasin natago. Nan tap-ina et kananda en si Jesus et mamadton Apo Dios ay kaneg nan deeyda ay mamadto id kasin.

¹⁶ Ngem isnan nangdedengngan Herod isnan inikkan Jesus danat kanan, “Nan ipogaw ay deey et si Juan ay pinapotok ay kasin natago.”

¹⁷⁻¹⁸ Kinwanin Herod di tay siya nan nangipabalod ken Juan id kasin tay iniyaw Juan siya isnan nang-asawaana isnan aydona ay si Herodias dapay daan nan asawana ay innodin Herod ay si Felipe. ¹⁹ Isonga dat nakaliget si Herodias ken Juan et laydena ay ipapatey siya. Ngem adi mabalin ²⁰ tay iyegyat Herod od si Juan tay getkena ay gawis nan kaipogaw Juan isonga inbalbaliwana. Makokolkol nan nemnem Herod no dedengngena nan kankanan Juan ngem laydena kayet ay dengngen. ²¹ Dat omdan nan agew ay lagsakanda nan naiyanakan Herod danat paayagan am-in nan oopisyal ya nan ap-apon di soldado ya nan kakadangyan id Galilea. Et siya nan nawayaan Herodias ay mangipapatey ken Juan ²² tay dat songgep nan anak Herodias ay babassang ay mensala. Dat gomasing da Herod ya nan ib-ana isonga danat kanan isnan babassang, “Ngan nan laydem? Ibagam ta idyak ken sik-a.” ²³ Dalos ninsapata ay mangwani, “Olay ngan di ibagam et idyak olay mo nan kagedwan di kinakadangyanko.”

²⁴ Dat bomala nan babassang et sootena ken inana en, “Ay ngan di dawatek?” Dat kanan inana en, “Nan olon Juan ay Menbonbonyag nan dawatem.”

²⁵ Dat ikakamon tet-ewa san babassang ay songgep et ibagana ken Herod en, “Laydek ay paiyalim

nan olon Juan ay Menbonbonyag ay napapalato.”

²⁶ Menseseg-ang nan ali ngem gapo tay adoado nan nangdedenge isnan sapatana et mabain ay teknena nan kinwanina. ²⁷ Isonga dagos ay binaana nan esay soldado ta alana nan olon Juan. Dat omey et potowana nan olon Juan isnan pagbalodan. ²⁸ Danat ippey nan olo isnan palato et idyana isnan babassang danat es idya ken inana. ²⁹ Idi dinngen nan papasolot Juan nan inommat dadat omey alaen nan awakna et ikaobda.

Nan Nangpakanan Jesus Isnan Limay Libo Ay Ipogaw

Mat. 14:13-21; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14

³⁰ Sinmagong nan papasolot Jesus ay binaana dadat ibaga am-in nan inik-ikkanda ya nan insolsoloda. ³¹ Dat kanan Jesus ken daida, “Ikekedeng tako ay omey isnan maid ipogaw ta omilleng kayo is sinawyan.” Tay adoado nan om-omey isnan kad-anda et maid wayada is ikkanda ay mangan. ³² Dadat menlogan isnan bangka ta makekedengda koma isnan omayanda.

³³ Ngem inmamatonan kayet nan ado ay ipogaw nan ninlologan isnan bangka isonga dadat tomagtag ay magapo isnan il-ilida et las-iyanda daida et omon-onada isnan omayan da Jesus. ³⁴ Idi domaka da Jesus dadat ilaen nan kaipoipogaw dat maseg-ang ken daida tay kanegda kalnilo ay maid mang-ay-ayowan ken daida. Danat ilogi ay menisolo et adoado nan insolsolona ken daida. ³⁵ Masdem pay dat omey nan papasolotna ken siya ay mangwani, “Naay masdem datakopay wada kayet isnan pondag. ³⁶ Ibagam et ken datona ta was-in omey isnan naisagsag-en ay il-ili ya isnan babae isnan ilit ta enda lomako is kanenda.” ³⁷ Ngem kinwanin Jesus ken daida, “Dakayo nan mangpakan ken daida.” Dadat sooten, “Ay enkami lomako is tinapay is pasal di dowanggasot ay ipakanmi ken

daida?” ³⁸ Danat sooten ken daida, “Kaat nan tinapay ay wada ken dakayo? Kadya enkayo ilan.” Enda pay ilan dadat kanan, “Limlima ay tinapay ya dod-owa ay ikan nan wada et kedeng.”

³⁹ Danat patokdownen nan kaipoipogaw isnan logam et malikobda. ⁴⁰ Nalikob nan tap-ina is sin-gagsot ya nan tap-ina is sinlilmampoo. ⁴¹ Dat alan Jesus san limay tinapay ya nan doway ikan dat mentangad id daya et men-iyaman ken Apo Dios. Danat amam-asen et idyana isnan papasolotna et iwattwatda. Danat es ipawatwat nan ikan ken daida. ⁴² Dadat mangan am-in et nabsogda ⁴³ dapay napno kayet nan simpoo ya doway lowa isnan tinogopda ay nabay-an ay tinapay ya ikan. ⁴⁴ Waay limay libo ay lalalaki san nangan isdi ay egay kaibilang nan oongong-a ya bababai.

Nan Nindaanan Jesus Isnan Oson Di Danom

Mat. 14:22-33; Juan 6:16-21

⁴⁵ Nakwas di dat ibagan Jesus isnan papasolotna ta menloganda isnan bangka ta omon-onada ay omey isnan demangna ay id Betsaida ta danapay es pasaaen nan ipogaw ay nadadagop isdi. ⁴⁶ Nakapakadada pay ken siya dat omey si Jesus isnan bilig ta menlowalo. ⁴⁷ Nalabi et dapay daan nan papasolotna isnan tangan di baybay ya si Jesus et daan es isnan bilig. ⁴⁸ Dat ilan Jesus daida ay adida makaipadaan isnan bangka tay napigsa nan dagem. Natan-o pay dat mendaan si Jesus isnan danom ay mangsab-at ken daida. Laosana koma daida ⁴⁹ ngem inilada siya ay mendad-aan isnan danom dat palalo nan egyatda tay kananda en waay anito. Dadat kabanogaw ⁵⁰ is egyatda issan nang-il-anda am-in ken siya. Ngem dat komali si Jesus ken daida ay mangwani, “Laton, laton sa. Sak-en na. Adi kayo omegyay.”

⁵¹ Dat somakyat isnan bangka et kasanaldeng nan dagem. Dadat

am-amed masdaaw ⁵² tay adida maawatan nan kabaelan Jesus olay no inilada nan inikkana ay nangipaad-ado isnan tinapay tay adida makaipasnek ay gawis isnan nemnemda.

*Nan Nin-agasan Jesus Id Genesaret
Mat. 14:34-36*

⁵³ Nakagdangda pay et omdanda isnan dagan di Genesaret dadat ipad-an nan bangkada isnan lota isnan benget di baybay. ⁵⁴ Issan dinmakaanda dat inmatonan ay dagos nan ipogaw si Jesus ⁵⁵ dadat asitatagtag isnan bab-aey ay kad-an di masakit ta dangeyenda daida ay mangyey isnan olay intoy getkenda ay kad-an Jesus. ⁵⁶ Et olay mo into nan omayan Jesus ay dadakkel ay ili weno baban-eg ya olay mo isnan bab-aey isnan ilit et inyeyda kayet nan masaksakit isnan malkitan di ili ay inmayana. Dadapay menseg-ang ken siya ta olay kedeng nan benget nan badona is sikkaden nan masak-sakit daet am-in ay nangsikgad et ginmawisda.

7

*Nan Nateknan Nan Insolsolon Nan
Fariseo Isnan Linteg Apo Dios
Mat. 15:1-9*

¹ Nakilikob ken Jesus nan deeyda Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg ay nagapo id Jerusalem. ² Dadat ilaen ay egay ninboo nan tap-in di papasolot Jesus esadapay mangan ay kaneg nan ogalin di Judio. ³ Tay nan Fariseo ya nan tap-in di Judio et adida mangan no adida menboo omon-ona ta makaan nan lawada tay siya nan ogalin din alal-apoda. ⁴ Nan esa pay et adida kanen nan minalkitanda engganay owasanda omon-ona. Et wada pay nan nateketeken ay ogalida isnan mang-owasanda isnan tasa ya nan banga ya nan kandiloda. ⁵ Isonga san deeyda ay Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg et kinwanida ken Jesus en, “Dan adi tongpalen nan papasolotmo nan ogalin

di alal-apo tako? Tay manganda dapay adida menboo omon-ona dapay lawa.”

⁶ Dat kanan Jesus ken daida, “Tet-ewa nan kalin Apo Dios ay maipanggep ken dakayo ay agin-sosolot ken siya isnan inpasolatna ken Isaias id sang-adom ay mangwani en,

‘Nan naayda ay ipogaw et day-dayawenda sak-en isnan kalida ngem addaaddawi nan nemnemda ken sak-en. ⁷ Maid kapaayan nan mangdaydayawanda ken sak-en tay nan isolsoloda et nan aped bilin di ipogaw dadat aped kankanan en siya nan lintegko.’

⁸ Et tet-ewa ay ik-ikkanyo nan insolat Isaias ay naay tay baybay-ano nan linteg Apo Dios tapno tongpalenyo nan isolon nan aped ipogaw.”

⁹ Danat itoloy ay mangwani, “Ipipinoyo ay mangisiksikap isnan kaadyan nan linteg Apo Dios ta nan ogaliyo nan ik-ikkanyo. ¹⁰ Tay inbagan din si Moses isdin inpasolat Apo Dios ken siya en, ‘Masapol ay tongpalenyo da amayo ken inayo,’ ya kanana gedan en, ‘Nan komali is ngawi isnan amana weno inana et maipapatey.’ ¹¹ Ngem nan apedyo isolsolo et kananyo en mabalin ay alaen nan ipogaw nan ibadanga koma isnan amana ya inana dat menlason ken daida en, ‘Korban nan naay,’ et siya nan mangwaniyana en intedna et san inalana ken Apo Dios. ¹² No siya di nan ikkana dayot tet-ewa itan-oy nan adina et mangbadangan ken da amana. ¹³ Isnan mang-ik-ikkananyo is dana et dokdokoganyo nan linteg Apo Dios tay nan isolsolon di ipogaw nan apedyo tongtongpalen ya ado pay nan kaneg tona ay ik-ikkanyo.”

*Nan Mangipangawi Isnan Ipogaw
Mat. 15:10-20*

¹⁴ Kasin inayagan Jesus nan ipogaw danat kanan ken daida,

“Am-in kayo et dengngenyo ta maawatanyo nan ibagak. ¹⁵ Baken nan songgep isnan topek di ipogaw is mangipangawi ken siya nodi nan bomala isnan topekna. ¹⁶ Dakayo ay mangdedenge et dengngenyo no waday ingayo.”

¹⁷ Dadat taynan nan ipogaw et songgepda isnan baey. Dat sooten nan papasolotna no ngan nan kayat ay kanan san kinwanina. ¹⁸ Danat kanan, “Ay adiyoy es maawatan? Ay adiyoy getken ay baken nan songgep isnan topek di ipogaw is mangipangawi ken siya? ¹⁹ Tay nan makan et baken nan nemnemna is omayana nodi omey isnan egesna dat bomala kasin.” Isnan nangwaniyan Jesus isdi et siya nan mang-itdowana en maid lawa isnan makan.

²⁰ Danat itoloy ay mangwani, “Nan ngawi ay kali ay bomala isnan topek ya nan ngawi ay ikkana et siya nan mangipangawi isnan ipogaw. ²¹ Tay nan nemnem di ipogaw nan mag-apgapowan nan am-in ay dakes ay ik-ikkana ay kaneg nan lomalaki ya nan mamabai, nan mangakew, nan pomapatey, nan makikamkamolala, ²² nan men-ag-agom ya nan am-in ay natkenatken ay sokil. Magapo am-in dadi isnan nemnem. Wada abes nan men-al-allilaw, nan somisikap, nan men-ap-apal, nan men-ap-apos, nan men-et-etek ya nan adi mang-osal isnan nemnemna. ²³ Datona am-in nan ngawi ay ik-ikkan di ipogaw ay magapo isnan nemnemda et siya dana nan mangipangawi isnan ipogaw.”

Nan Nangbadangan Jesus Isnan Baken Judio

Mat. 15:21-28

²⁴ Kinmaan si Jesus isdi dat omey isnan sakop di Tiro. Dat songgep isnan esay baey tay adina layden ay waday mangtek isnan kad-ana tasiyay makaileng ngem adi kabalin ay men-gago. ²⁵ Wada nan esay in-ina isdi ay kinapet di anito nan anakna ay babai. Issan nangdengngana ay wada si Jesus isdi dat omey menpal-intomeng isnan sagangna. ²⁶ Baken

Judio san in-ina tay id Fenisia id Siria nan ilina ngem ninseg-ang kayet ken Jesus ta pagawisena nan anakna.

²⁷ Ngem dat kanan Jesus, “Masapol ay mangan nan an-ak omon-ona tay baken osto no maipakan nan kanen di an-ak isnan aso.” ²⁸ Naawatan nan in-ina nan kinwanina ay masapol ay badangana nan Judio esanapay badangan nan tap-in di ipogaw isonga danat kanan, “Owen Apo, ngem olay nan aso et kanenda nan kamogay nan an-ak.” ²⁹ Dat kanan Jesus, “Osto nan insongbatmo. So- maaka tay kinmaan nan anito et ginmawis nan anakmo.”

³⁰ Dat somaa nan in-ina et datngana nan anakna ay maseseyep isnan kama tay tet-ewa ay tinaynan nan anito.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Awew

³¹ Tinaynan Jesus id Tiro danat laosan id Sidon ya id Decapolis et omey kasin isnan baybay id Galilea. ³² Dat wadada nan mangyey isnan am-ama ay awew dadat menseg-ang ken Jesus ta gen-ana siya. ³³ Dat ayagan Jesus san awew et omeyda ay dowa isnan kamaid ipogaw. Dat pay-en Jesus nan gomotna isnan ingan san am-ama dat mentobba danat kapposen nan dilan san am-ama. ³⁴ Dat mentangad id daya et menpoges danapay kanan isnan kalida, “Ep-pata.” Nan kayatna ay kanan et makadngeka.

³⁵ Dat tet-ewa makadnge ya makadiladil dapay domawes nan menkaliyana. ³⁶ Dat ibilin Jesus ta adida sodsodoken nan inommat. Ngem am-amedda sodsodoken nan inik-ikkana. ³⁷ Nasdanasdaaw san nangdedenge dadat kanan, “Ay-ay. Gawigawis am-in nan ik-ikkana. Olay nan natoweng et makadngeda ya nan omel et makakalida.”

8

Nan Nangpakanan Jesus Isnan Epat Ay Libo Ay Ipogaw
Mat. 15:32-39

¹ Isnan namingsan ay agew et kasin nadagop nan adoado ay ipogaw ken Jesus dat naamin nan kanenda. Dat ayagan Jesus nan papasolotna et kanana ken daida, ² “Maseg-angak isnan ipogaw ay naayda tay tolo ay agewda isna dapay naamin et nan baonda. ³ No ipasaak daida dadapay egay nangan et waay maolawda is owatda isnan daan dapay addaad-dawi nan saanen nan tap-ina.” ⁴ Dat kanan nan papasolotna, “Into pay nan mang-al-an tako is makan isnan naay bilig?” ⁵ Dat kanan Jesus, “Kaat nan tinapay ay wada ken dakayo?” “Pitpito,” kinwanida.

⁶ Dat ipatokdon Jesus nan kaipoipogaw danat alaen san tinapay et men-iyaman ken Apo Dios danat amam-asen danat ipawatwat isnan papasolotna ta kanen san kaipoipogaw. ⁷ Wada gedan nan nagabis ay baban-eg ay ikan. Dat men-iyaman ken Apo Dios danat ipawatwat es isnan kaipoipogaw. ⁸⁻⁹ Waay epat ay libo nan kabibilangda ay nangan dadapay nabsog. Dadat togopen nan nabay-an et napno nan pito ay lowa. Danat pasaaen nan kaipoipogaw. ¹⁰ Dat menlogan da Jesus isnan bangka et omeyda isnan sakop di Dalmanuta.

Nan Nindawatan Nan Fariseo Ken Jesus Is Kaskasdaaw

Mat. 12:38-42, 16:1-4

¹¹ Dinmateng nan Fariseo ay men-soot ken Jesus ta padpadasenda siya. Kananda en omipaila is kaskasdaaw ay mangipaila ay siya nan tet-ewa ay inbaan Apo Dios. ¹² Ninpog-es si Jesus danat kanan, “Dan aped is kaskasdaaw nan dawdawaten nan ipogaw id wani ay timpo? Tet-ewa nan ibagak ay maid polos maipaila is kaskasdaaw ken dakayo.”

¹³ Dat taynan et da Jesus daida isdi dadapay kasin menlogan isnan bangka et omeyda isnan demangna.

Nan Inbagan Jesus Ta Makailanda Nan Baken Osto Ay Maisolsolo

Mat. 16:5-12

¹⁴ Kinalingkingan nan papasolot Jesus ay omala is baonda et esesa ay tinapay nan inkakawitda isnan bangka. ¹⁵ Dat bagbagaan Jesus daida ay mangwani, “Makaililanyo nan bobod Herod ya nan deeyda ay Fariseo.” ¹⁶ Dat menasikwani nan papasolotna en, “Waay kinwanina di tay kinalingkingan tako ay omala is baon.” ¹⁷ Gintek Jesus nan kankananda danat kanan, “Dayon aped ap-apaten nan kamaid di baonyo? Ay adi kayo kayet maawatan nan kabaelak? Ay maid maiyoloyo?” ¹⁸ Wada nan iilanyo dayopay adi maimatonan. Wada nan dedenggenyo dayopay adi maawatan. Ay kinalingkinganyo ¹⁹ din limay tinapay ay inpaad-adok ta komdeng isdin limay libo ay ipogaw? Kaat ay lowa din nangtogopanyo isdin nabay-an?” “Simpoo ya dow,” kinwanida.

²⁰ “Din pay es pito ay tinapay ay inpaad-adok ta komdeng isdin epat ay libo ay ipogaw et kaat ay lowa din nabay-an isdi?” “Pito ay lowa,” kinwanida. ²¹ Danat kanan, “Ay adiyoy kayet maawatan ay baken makan nan kankanak nodi nan baken osto ay isolsolon di Fariseo?”

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Nakowap

²² Inmey da Jesus id Betsaida dat wada nan nangyey ken siya isnan kowap dadat menseg-ang ta kapposena nan matana ta makaila. ²³ Dat pedngen Jesus et ipangona isnan benget di ili. Dat tobbaan Jesus nan matana danat kapposen. Danat sooten, “Ay waday mailam?” ²⁴ Daet mentamaang san kowap danat kanan, “Wada. Iilak nan ipogaw ngem kanegda kaiw ay mendad-aan.” ²⁵ Dat kasin kapposen Jesus nan matana. Dat menbotag san kowap et pinmat-a dadlo nan iilaena. ²⁶ Dat pasaaen Jesus ay mangwani, “Somaaka ngem adika somagsagong isnan ili ay tinaynanta.”

Nan Nangibagaan Pedro En Kristo Si Jesus

Mat. 16:13-20; Luc. 9:18-21

²⁷ Inmey si Jesus ya nan papa-solotna isnan kailiili id Cesarea Felipe. Issan nindad-aananda dat sooten Jesus en, “Ay ngan nan pangwanin nan ipogaw ken sak-en?” ²⁸ Dadat kanan, “Wada nan mangwani en sik-a din si Juan ay Menbonbonyag. Nan tap-in di ipogaw et kananda en sik-a din si Elias dapay kanan nan tap-ina en sik-a nan esa isdin tap-in di mamadton Apo Dios.” ²⁹ Dat sooten Jesus ken daida, “Dakayo pay abes, ayngan nan pangwaniyo ken sak-en?” Dat kanan Pedro, “Sik-a si Kristo ay Anak Apo Dios ay inbagana en awnit omali ay men-apo.” ³⁰ Dat bilinen Jesus daida ta adida ibagbaga isnan olay sino ay ipogaw.

Nan Nangibagaan Jesus Isnan Awnit Menligatana

Mat. 16:21-23; Luc. 9:22

³¹ Inlogin Jesus ay men-isolo ken daida ay masapol ay mapaligatan siya ay Iyon-an Am-in di Ipogaw tay nan aamam-an di Judio ya nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg et awnit adyanda siya dadapay ipapatey siya ngem is katlon di agew et matago kasin. ³² Inpootna pay ay mangibaga. Dat ipagay-ed Pedro siya et yamyamana si Jesus gapo isnan inbagana ken daida. ³³ Dat menligos si Jesus danat ilan nan papasolotna danapay abes yamyaman si Pedro et kanana, “Taynam sak-en tay nan kinwanim et kalin Satanas. Nan ninemnemmo et baken adi si Apo Dios is nagapowana nodi isnan ipogaw.”

Nan Ikkana Nan Maitapi Ken Jesus

Mat. 16:24-28; Luc. 9:23-27

³⁴ Dat ayagan Jesus nan papa-solotna ya nan ado ay ipogaw et kanana ken daida, “No sino nan manglayad ay maitapi ken sak-en et masapol ay ibilangna ay kaneg natey et nan awakna ta baken nan laydena is ik-ikkana nodi nan

laydek ta itoledna nan ligat ay kaneg nan mang-aw-awit isnan krosna ta omonod ken sak-en. ³⁵ Tay nan mangnemnemnem isnan awakna et kedeng et awnit matey met laeng. Ngem nan adi mangnemnemnem isnan awakna gapo ken sak-en ya nan mangibagaana isnan gawis ay damag et olay no matey ngem matagotago ay eng-enggana ken Apo Dios. ³⁶ Ay waday ganaben di ipogaw ay mangkowa isnan amin ay kinabaknang isnan batawa no matey daet adi dawaten Apo Dios? Maid adi. ³⁷ Tay maid polos kinabaknang di ipogaw is makasokat isnan biyagna. ³⁸ Ngawingawi nan ipogaw id wani tay ado nan mangdokdokog ken Apo Dios. Isonga no sinoy mang-adi ken sak-en ya nan it-itdok et awnitko abes adyan daida isnan omaliyak ay mangipaila isnan kangatok ya nan kangaton Ama ya nan kaangheanghelna.”

9

¹ Danat kanan pay ken daida, “Tet-ewa nan ibagak, wada ken dakayo nan matatago pay laeng engganay ilaenda nan panakabalin Apo Dios isnan mentolayana.”

Nan Nateknan Nan Ilan Jesus

Mat. 17:1-13; Luc. 9:28-36

² Nallos nan enem ay agew dat ayagan Jesus da Pedro ken Santiago ya si Juan danat ipango daida isnan atakdag ay bilig. Dat tomeken nan kaiilaan Jesus ken daida ³ et pinmolapolaw ay sinmilang nan badona ay maid is-isona isnan batawa ⁴ dat menpaila da Elias ken Moses ay makitoytoya ken Jesus. ⁵ Dat kanan Pedro ken Jesus, “Apo, gawis tay wada tako isna. Omset kami is toloy bawi ta pala ken sik-a nan esa, pala ken Moses nan esa ya pala ken Elias nan esa.” ⁶ Ngem apedna kinwani di tay pilmi ay nasngangda et adina getken nan kankanana. ⁷ Dadat malilingban isnan liboo dadat dengngen nan kali ay nagapo isnan liboo ay mangwani,

“Si tona nan Anakko ay laylaydek. Dengngenyo nan kankanana.”⁸ Dat menpangatamaang da Pedro ngem daet nakekedeng si Jesus ay maid da Elias ken Moses.

⁹ Issan lomaylayoganda issan deey ay bilig dat ibilin Jesus ken daida en, “Adiyo polos ibagbaga nan inilayo engganay kasinak matago.”¹⁰ Egayda sinodsodok ngem asida popoot mo ngan nan kankanana ay kasina matagowan.¹¹ Dadat sooten abes ken Jesus en, “Dakan kanan en kasinka matago dapay kanan nan men-is-isolo isnan linteg Apo Dios en masapol ay omon-ona ay omali si Elias mo si Kristo?”¹² Dat kanan Jesus, “Tet-ewa ay omali omon-ona si Elias ta isaganana nan amin. Ngem ayta ngalod dan naisolat isnan kalin Apo Dios en masapol ay mapaligatanak ya maamisak?”¹³ Ibagak ken dakayo ay epdas in mali si Elias ngem inikkan nan deeyday ipogaw nan kinaykayatda ken siya tay pinateyda ay kaneg nan naisolat id kasin ay ommat ken siya.”

Nan Nangpakaan Jesus Isnan Anito Ay Nangpakedas Isnan Onga
Mat. 17:14-21; Luc. 9:37-43

¹⁴ Sinmagong da Jesus issan kad-an san tap-in di papasolotna dadat ilaen ay adoado nan ipogaw dapay makisongsongbat nan men-is-isolo isnan linteg issan deeyday papasolot Jesus.¹⁵ Kaanila nan ipogaw ken Jesus dadat nasdaaw dadapay tomagtag ay mangsab-at ya mangtoya ken siya.¹⁶ Dat kanan Jesus ken daida, “Ngan nan mangsongsongbatanyo ken da todi?”¹⁷ Dat kanan nan esay amama, “Apo, iyalik koma ken sik-a nan naay anakko tay wada nan anito ay mang-om-omel ken siya.”¹⁸ No kapten san anito siya danat tokan-gen et omosab nan topekna dat menngilet nan bab-ana dapay komenteg nan awakna. Inbagak isnan papasolotmo en pakaanenda nan anito ngem adida kabaelan.”¹⁹ Dat kanan Jesus ken daida. “Dakayo od id wani

et adi kayo polos mamati. Nabayagak ay nakitetee ken dakayo et palalo nan anosko ngem adi kayo kayet pomati. Aye pay di anosko ken dakayo. Iyalio isna.”²⁰ Dadat eyey san onga ken Jesus. Idi inilan nan anito si Jesus danat pakedasen san onga et matokang dat menbalibalin dapay menosab nan topekna.²¹ Dat kanan Jesus, “Tongona nan nangkapetan nan anito ken tona?” Dat kanan san aman di onga, “Enggana isdin kaongongana.”²² Namin ado ay binkasna siya isnan apoy no baken et isnan danom ta matey koma. Maseg-angka ta badangam nan anakko no kabaalam.”²³ Dat kanan Jesus, “Damen aped kanan en no kabaalak? Nan mamati ken Apo Dios et maid adi mabalin is maikkana.”²⁴ Dat pigsaan san am-ama nan kalina ay mangwani, “Mamatiyak. Ngem kolang nan pammatik isonga mangbadangka ta maanayan nan pammatik.”

²⁵ Dat ilan Jesus ay madagdagop nan ipogaw ay manglikob ken daida danat bilinen nan anito ay mangwani, “Sik-a ay toweng ya omel ay anito, taynam siya ta adim kasin kapkapten.”²⁶ Dat men-owakis nan anito et dadama nan ikkana ay mangpakedas issan onga dat komaan et taynana siya. Dat kega natey nan kaiil-an san onga isonga kanan san deeyday ipogaw en natey.²⁷ Ngem dat gen-an Jesus nan ledengna danat bangonen et tomakdeg.

²⁸ Dat makekedeng da Jesus ya nan papasolotna ay songgep isnan baey dat sooten nan papasolotna, “Ay-tay dakamin adi makaipakaan issan deey ay anito?”²⁹ Dat kanan Jesus, “Nan anito ay kaneg todi et adi maipakaan no adiyo ipapasnek ay menlowalo.”

Nan Kasin Nangibagaan Jesus Isnan Kateyana

Mat. 17:22-23; Luc. 9:44-45

³⁰ Kinmaan da Jesus isdi dadat laosan id Galilea tay kayat Jesus ay maid mangtek isnan menteteanda

³¹ ta isolowana nan papasolotna. Danat ibaga ken daida en, “Nganngani ay maitedak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan mangdepap ken sak-en et awnitda mangpatey. Ngem isnan maikatlo ay agew et awnitak matago kasin.”

³² Egayda maawatan nan kayatna ay kanan ngem mabainda ay mangsoot.

Nan Kanan Jesus Maipanggep Nan Kapatgan

Mat. 18:1-5; Luc. 9:46-48

³³ Inomdanda pay id Capernaum dadat songgep isnan baey dat sooten Jesus no ngan nan kinkinwanida isnan daan. ³⁴ Ngem igiginekda tay nan kinkinwanida et mo sino nan kapatgan ken daida. ³⁵ Dat tomokdo si Jesus et palikobena daida ay simpoo ya dow a ken siya. Danat isolowan daida ay mangwani, “Nan manglayad ay siya nan kapatgan ken dakayo et masapol ay iyoy-oyana danapay badbadangan am-in ay ipogaw.”

³⁶ Danat ayagan nan esay onga et daingena danapay kanan, ³⁷ “Nan manglayad ya mang-ayyew isnan kaneg nan naay ay onga gapo isnan pammatina ken sak-en et siya nan kaneg nan layadna ken sak-en. Et nan manglayad ken sak-en et bake-nak kedeng is laydena nodi laydena gedan nan nangbaa ken sak-en ay si Apo Dios.”

Nan Adi Men-apos Et Daida Nan Bomadang

Luc. 9:49-50

³⁸ Dat kanan Juan, “Apo, inilami nan esay am-ama ay mangipakpakaan is anito isnan ipogaw gapo isnan pammatina kano ken sik-a. Ngem inyadimi tay baken tako ib-a.”

³⁹ Dat kanan Jesus, “Adiyo iyadi siya tay nan mang-osal isnan ngadanko ay mang-ikkan is kaskasdaaw et adi mabalin ay aposena sak-en ay dagos.

⁴⁰ Tay nan adi mang-ap-apos ken datako et daida nan bomadbadang.

⁴¹ Tet-ewa nan ibagak ken dakayo

en olay nan aped mangpainom is danom ken dakayo gapo tay ib-ayo sak-en ay si Kristo et awnit wada nan ganabena.”

Nan Mang-aw-awis Ay Mangipabasbasol

Mat. 18:6-11; Luc. 17:1-3

⁴² “Ngem no wada nan mang-aw-awis ay menbasol nan esa ay kapatpati ken sak-en et gag-awis no maitaked nan losong ay bato isnan bagangna dat maibkas isnan baybay.”

⁴³ Dat itoloy Jesus en, “Mo nan ikkan nan ledengmo di makabasolam et gawis no pokolam ta iwasitmo tay gag-awis no kolang nan ledengmo id wani basta wada nan biyagmo ken Apo Dios ay eng-enggana mo nan dow a nan ledengmo id wani dakat mapaligatan isnan impilno ay kad-an di apoy ay adi katkatey. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Ya no nan ikkan nan esa ay sikim di makabasolam, gag-awis no pokolam. Tay gag-awis mo es-esang nan sikim id wani basta wada nan biyagmo ken Apo Dios ay eng-enggana mo nan dow a nan sikim dakapay ome y isnan apoy ay adi katkatey. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Et no gapo abes nan pang-ilan nan esay matam is makabasolam et gawis no soklatem laengen. Tay gag-awis no es-esang nan matam id wani basta wada nan biyagmo ken Apo Dios ay eng-enggana mo nan dow a nan matam dakat ome y isnan apoy ay adi katkatey. ⁴⁸ Tay id isdi ay impilno et adi katkatey nan bogis isnan awakda ya adi kasebsebseban nan apoy ay eng-enggana.

⁴⁹ Kaneg nan mang-osalan nan ipogaw isnan asin ay mangpagawis is makan et nan ligat abes nan osalen Apo Dios ay mangpagawis isnan ogalin di ipogaw. ⁵⁰ Gawis nan asin ngem no epdas nakaan nan sidekna et maid et kaosarana. Isonga dakayo et menpinagawis kayo ta menbinadang kayo ay kaneg nan mangipaimisan nan asin isnan makan.”

10

Nan Insolon Jesus Maipanggep Nan Men-idang

Mat. 19:1-12; Luc. 16:18

¹ Kinmaan da Jesus isdi dadat omey isnan bas-ang nan ginawang ay Jordan ay sakop di Judea. Dat kasin madagop nan kaipoipogaw ken siya danat isolowan daida tay siya nan sigod ay ogalina. ² Dat wada abes nan tap-in di Fariseo ay omey mangpadas ay mangsikap ken Jesus isonga dadat kanan, “Ay ipalobos nan linteg tako ay idangan nan lalaki nan asawana?” ³ Dat kanan Jesus, “Ngan nan bilin ay insolat din si Moses?” ⁴ Dadat kanan, “Inpalobosna met. Ngem masapol kano ay men-ited nan lalaki is kasolatan ken asawana ay mangipagtek ay nin-idangda sanapay pakaanen siya.” ⁵ Dat abes kanan Jesus, “Gapo tay gintekna od ay adikayo maisolowan isonga siya nan insolatna. ⁶ Ngem wada isnan naisolat ay maipanggep isdin login di batawan en, ‘Binoliw Apo Dios nan ipogaw ay lalaki ya babai. ⁷ Isonga taynan nan lalaki da amana ken inana et maitapi ken asawana. ⁸ Et nan deeyda ay sin-asawa, menbalinda ay es-esang,’ kanana. Tet-ewa bakenda dowa nodi es-esang. ⁹ Isonga baken osto no men-idang nan tinipon Apo Dios.”

¹⁰ Sinmagongda isnan baey dat sooten nan papasolotna no ngan san kayatna ay ibaga issan kinwanina. ¹¹ Danat kanan ken daida, “Nan lalaki ay makiidang dat makiasawa is teken et kaneg gedan mamabai. ¹² Kaneg abes nan babai et makabasol no makiidang dat makiasawa is teken.”

Nan Nangbindisyonan Jesus Isnan Oongong-a

Mat. 19:13-15; Luc. 18:15-17

¹³ Wadada nan nangyey is oongong-a ken Jesus ta mokena kapposen daida ta mabindisyonanda ngem inyadin nan papasolot Jesus daida. ¹⁴ Ngem idi inilan Jesus danat sagiiten daida ay mangwani, “Palobosanyo nan oongong-a ay

omali ken sak-en. Adiyoy daida tay nan mangtalek ken sak-en ay kaneg nan naayday oongong-a et daida nan maitapi isnan mentolayan Apo Dios. ¹⁵ Tet-ewa nan ibagak ken dakayo, maid teken is maitapi isnan mentolayan Apo Dios nodi nan mangtalek ken siya ay kaneg nan mangtalkan nan oongong-a isnan am-ada.” ¹⁶ Danat sag-es-angen ay manglak-ey isnan oongong-a et ipatangna nan ledengna isnan oloda ay mangwani en, “Bindisyonan Apo Dios dakayo.”

Nan Kadangyan

Mat. 19:16-30; Luc. 18:18-30

¹⁷ Isnan nalobwatan da Jesus et nintagtag nan esay lalaki dat menpalintomeng isnan sagang Jesus danat kanan, “Apo, gawigawiska ay ipogaw isonga ibagam kad no ngan nan osto ay ikkak ta matagotagowak ken Apo Dios.” ¹⁸ Dat kanan Jesus, “Dakan aped kanan en gawigawisak dapay si Apo Dios et kedeng nan kagawisan. ¹⁹ Getkem met nan linteg Apo Dios ay kanana, ‘Adika menpatpatey, adika mamabai, adika mangak-akew, adika menpabpabasol isnan ib-am, adika men-al-allilaw ya masapol ay tongpalem da amam ken inam.’” ²⁰ Dat kanan san lalaki, “Apo, am-in dana et tinongtongpalko enggana isdin kaongak.” ²¹ Palalo nan layad Jesus issan nang-ilaana ken siya danat kanan, “Wada pay nan esang ay kolangmo. Enka ilako am-in nan kokwam damet ipakdaw isnan kokodokdo nan lakona dakat omali et maitapika ken sak-en. Tay no siya nan ikkam et awnit wada nan kinakadangyanmo id daya.” ²² Ngem isnan nangdengngana issan kinwanin Jesus et maiila isnan angasna ay menbabawi nan nemnemna. Dat menseseg-ang ay komaan tay adina kayat ay taynan nan kinakadangyan.

²³ Dat menligos si Jesus ay mangila isnan papasolotna danat kanan, “Naligat nan maitapiyan di kadangyan isnan mentolayan Apo Dios.”

²⁴ Nasdaaw nan papasolotna issan kinwanina. Dat kasin kanan Jesus, “Gagayyemko, tet-ewa ay nalgat nan kaitapiyan nan ipogaw isnan mentolayan Apo Dios. ²⁵ Nalaklaka pay nan songgepan nan camel isnan lokaw di dagom mo nan maitapiyan nan kadangyan isnan mentolayan Apo Dios.” ²⁶ Dadat am-amed masdaaw dadat kanan, “Apo, sino pay obpay nan mabalin ay maisalakan?”

²⁷ Dat iilan Jesus daida danapay kanan, “Nan adi mabalin ay ikkan di ipogaw et mabalin ay ikkan Apo Dios tay maid polos adina kabaelan isonga am-in ay mangpati ken siya et maisalakan, kadangyan man wenna kodo.”

²⁸ Dat kanan Pedro, “Ilan dakami. Tinaynanmi nan am-in ta maitapi kami ken sik-a.” ²⁹ Dat kanan Jesus, “Owen. Ibagak nan tet-ewa ken dakayo et nan mangtayan isnan baeyna, bebsatna, inana, amana, an-akna ya nan payewna isnan maitapiyana ken sak-en ya nan mangibagaana isnan gawis ay damag Apo Dios ³⁰ et awnitda maagtan is amamed id wani ay timpo. Maagtanda is ad-ado ay baey, bebsat, in-a, anak ya paypayew mo nan tinaynanda ngem mapaligatanda abes. Ngem maagtanda abes is biyag ken Apo Dios ay maid patenggana. ³¹ Et ado isnan kapapatgan id wani et awnit daida nan kababaan ya ado isnan kababaan id wani et awnit daida nan kapapatgan.”

Nan Maikatlo Ay Nangibagaan Jesus Isnan Kateyana

Mat. 20:17-19; Luc. 18:31-34

³² Issan omay-ayanda id Jerusalem et inyon-onan Jesus ay mangidawes. Nasdaaw nan papasolotna ya omeegyat am-in nan ipogaw ay nangboboweg tay omey si Jesus id Jerusalem ay kad-an nan bosona. Dat kasin ayagan Jesus san simpoo ya doway ay papasolotna danat ibaga ken daida nan awnit ommat ken siya. ³³ Kanana, “Dengngenyoy, naay omey tako id Jerusalem et maidyaak

ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg. Awnitda kanan en masapol ay maipapateyak esadapay idya sak-en isnan baken Judio. ³⁴ Et awnitda mangsaysayot, mangtobbatobba ya mangbaibaig esadapay mangpatey. Ngem awnitak matago kasin isnan maikatlo ay agew.”

Nan Nindawatan Da Santiago Ken Juan Ken Jesus

Mat. 20:20-28

³⁵ Inmey da Santiago ken Juan ay an-ak Zebedeo ken Jesus dadat kanan, “Apo, wada koma nan dawatemi ken sik-a.” ³⁶ Dat kanan Jesus, “Ngan nan laydenyo ay ikkak ken dakayo?” ³⁷ Dadat kanan,

“Apo, no mabalin ta isnan menaliyam et tomokdo kami koma isnan makanawan ya nan makanigidmo.”

³⁸ Ngem dat kanan Jesus, “Adiyo getken nan dawdawatenyoy. Ay makaitoled kayo ay mang-okmon isnan ligat ay awnitko ligaten? Ay makatole kayo isnan tetey ay kaneg nan ikateyko?” ³⁹ Dadat kanan, “Owen. Makaitoled kami.”

Dat kanan Jesus, “Tet-ewa ay awnit kayo maligatan ay kanegko. Et awnityoy itoled nan tetey ay ikateyko. ⁴⁰ Ngem bakenak is kalebbeng ay menpili is tomokdo isnan makanawan ya makanigidko tay si Apo Dios nan mangpili isnan tomokdo is dana.”

⁴¹ Issan nangdengngan nan simpoo ay ib-ada ay papasolotna isnan dinawat da Santiago dadat ligten daida. ⁴² Isonga dat ayagan Jesus daida am-in et kanana, “Getkenyo nan maik-ikkan isnan makwani en apo ya nan tap-in di mentolay isnan batawa. Igatatinda nan ipogawda gapo tay wada nan kalinteganda ken daida. ⁴³ Ngem adi kabalin ay kaneg todi ken dakayo nodi nan manglayad ay ngomato ken dakayo et masapol ay siya nan menpababa ta badangana nan iib-ana. ⁴⁴ Owen, nan manglayad ay kapatgan ken dakayo

et masapol ay mensilbi ay kaneg baa isnan iib-ana. ⁴⁵ Tay kaneg saken ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et egayak inmali ay masilbiyan nodi tapno mensilbiyak isnan ipogaw. Isonga awnitak matey tapno masbot nan kaipoipogaw gapo isnan basbasolda.”

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Kowap

Mat. 20:29-34; Luc. 18:35-43

⁴⁶ Inomdan da Jesus ya nan pasolotna id Jerico dapay kayet on-onoden nan adoado ay ipogaw. Isnan kinmaananda isdi et wada nan esay kowap ay anak Timeo ay si Bartimeo ay nangitotokdo isnan benget di kalsa ay menlimlimos. ⁴⁷ Issan nangdengngana ay si Jesus ay iNazaret nan lomaos dat menbobbogaw ay mangmangwani, “Jesus ay apon din si David, seg-angam kad sak-en.” ⁴⁸ Dat ibagan nan ado ay ipogaw ta iginekna. Ngem am-amed kayet ninbogaw en, “Apon din si David, seg-angam adi sak-en.” ⁴⁹ Dat itakdeg Jesus et kanana, “Ayaganyo siya.” Dadat ayagan san kowap ay mangwani, “Gomasingka tay naay paayagana sik-a.” ⁵⁰ Danat menitep-a nan ewesna et katanakdeg dat omey ken Jesus. ⁵¹ Dat kanan Jesus ken siya, “Ay ngan nan kayatmo ay ikkak ken sik-a?” Danat kanan, “Apo, kaytek ay makaila koma.” ⁵² Dat kanan Jesus, “Enka. Gomawiska gapo isnan pammatim ken sak-en.” Dat maganawis nan matana et makaila dadlo dat makkey ken Jesus.

11

Nan Nangdayawanda Ken Jesus Isnan Inmayanda Id Jerusalem

Mat. 21:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19

¹ Issan om-omdanan da Jesus id Jerusalem ay ngannganida laosan id Betfage ya id Betania ay gogowaben nan bilig ay Olivo dat ibaan Jesus nan doway pasolotna ² ay mangwani, “Enkayo isnan ili ay deey et awnityo ilaen nan koyaw di kabayo ay egay

kasaksakayan ay naibabaod. Dayot okasen nan baodna ta iyaliyo isna. ³ No waday mangsoot en, ‘Dayon aped alaen sa?’ dayot kanan en, ‘Masapol nan apo tako ngem sin-awyan danat ipasagong.’”

⁴ Inmeyda dadat tet-ewa datngan nan koyaw di kabayo isnan kalsa ay naibabaod isnan segpan di baey dadat okasen nan baodna. ⁵ Wadada nan nang-ila dadat sooten, “Dakayon kak-aanen nan baod tosa?” ⁶ Dadat ibaga san kinwanin Jesus dat itan-oy san nang-ila ken daida.

⁷ Inyeyda san kabayo ken Jesus dadat iyap-ap nan badbadoda isnan edeg san kabayo dat mensakay si Jesus. ⁸ Dat iyaplag nan kaipoipogaw nan badbadoda isnan daan ay daanen Jesus ta mangipaila ay daydayawenda siya. Nan tapina et inmalada isnan lamos ay tinmotobo isnan benget di daan et iyaplagda isnan daanena. ⁹ Dat menbobbogaw nan ipogaw ay inmon-ona ya nan omon-onod ay mangmangwani, “Hosanna. Madayaw nan naay Ali tako. Mabindisyonan nan inbaan Apo Dios ay mentolay ken datako ¹⁰ ya gawigawis abes nan mentolayana tay awnitna isagong din nintolayan din alapo tako ay si Ali David. Madaydayaw si Apo Dios id daya.”

¹¹ Dadat omdan id Jerusalem et songgep si Jesus isnan Templo danat tamaangen am-in nan wada isdi. Gapo tay nasdem dadat komaan ay omey id Betania ay nanakkey nan simpoo ya doway ay papasolotna.

Nan Kaiw Ay Adi Kasin Bomgas

Mat. 21:18-19

¹² Kawakgatana isnan nagapowanda id Betania ay omey kasin id Jerusalem et naowat si Jesus. ¹³ Danat ilaen isnan naiyad-addawi nan kaiw ay higos ay adoado nan tobona. Isonga dat omey si Jesus ay mang-ila no waday begasna tay nan higos et bomgas isnan bomalaan nan tobona. Ngem idi ilaena dat maid polos begasna tay baken timpon di panagbebegas di higos. ¹⁴ Danat

kanan, “Adika kasin makabegas.” Didinngen nan papasolotna nan kinwanina.

Nan Nangipabalaan Jesus Isnan Men-il-ilako Isnan Templo

Mat. 21:12-13; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-17

¹⁵ Isnan inomdanda id Jerusalem dat kasin omey si Jesus isnan Templo. Danat pabalaen nan men-il-ilako ya nan lomaklako isnan awnitda ited ken Apo Dios danapay tokangen nan lamisaan di mensoksokat is siping ya nan tokdowan di men-ilaklako is kalapati. ¹⁶ Inyadina gedan nan men-aawit ay mangidaan isnan Templo. ¹⁷ Danat isolowan daida ay mangwani en, “Naisolat isnan kalin Apo Dios en, ‘Nan baeyko et paglol-owalowan am-in di ipogaw.’ Siya di nan inpasolat Apo Dios ngem ngan nan ik-ikkanyo? Dakayon aped os-osalen ay pagsos-owitikan nan baeyna?”

¹⁸ Dinngen pay nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg dadat anapen nan ikkanda ay mangpatey ken Jesus. Ngem omegyatda ay mang-ikkan tay nasdaaw am-in nan ipogaw isnan insolona.

¹⁹ Nasdem pay di dat taynan da Jesus nan ili.

Nan Maadal Issan Kaiw Ay Higos

Mat. 21:20-22

²⁰ Issan kawakgatana et linaosanda kasin san kaiw ay higos ay maid begasna. Ilan pay nan papasolotna ay naango enggana isnan lamotna ²¹ dat nemnemen Pedro din kinwanin Jesus danat kanan, “Apo, ilam pod san kaiw ay binaosmo et naango.”

²²⁻²³ Dat kanan Jesus ken daida, “Nenemnemenyo nan kanak. No mamati kayo ay maid dowadowana ken Apo Dios et mabalin ay ibagayo isnan deey ay bilig en men-aton isnan baybay et men-aton tet-ewa. ²⁴ Isonga ibagak ken dakayo, olay mo ngan nan dawatenyo ken Apo Dios, no

talkenyo siya awnit tongpalena tet-ewa nan dawatyo. ²⁵ Ya abes no menlowalo kayo et masapol ay pakawannenyo nan nakabasol ken dakayo ta pakawanan abes Amayo id daya nan basbasolyo.” ²⁶ (-)

Nan Nagapowan Nan Kalebbengan Jesus

Mat. 21:23-27; Luc. 20:1-8

²⁷ Inmeyda id Jerusalem kasin dat isnan mendad-aanan Jesus isnan Templo et inmey ken siya nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg ya nan aamam-a. ²⁸ Dadat sooten, “Ibagam kad ken dakami no ngan nan kalebbengam ay mang-ik-ikkan isnan am-in ay ik-ikkam? Ay sino nan nang-ited ken sik-a isnan lebbengmo?” ²⁹ Danat kanan abes ken daida, “Sootek od na ken dakayo et no makasongbat kayo daket ibaga abes nan nagapowan nan lebbengko. Siya na nan sootek. ³⁰ Into nan nagapowan din kalebbengan Juan ay Menbonbonyag? Ay ken Apo Dios wenno isnan ipogaw? Ibagayo.” ³¹ Dadat men-asisoot ay mangwani, “Ay ngan nan isongbat tako? Mo kanan tako en nagapo ken Apo Dios et awnit kanana en, ‘Ayta ngalod dayon egay pinatpati din si Juan?’ ³² Ngem ayke tako kanan en nagapo isnan ipogaw?” Siya nan kinwanida tay omegyatda isnan kaipoipogaw tay kananda en tet-ewa ay mamad-ton Apo Dios din si Juan. ³³ Isonga dadat kanan en, “Adimi getken.” Daet kanan Jesus, “Adiyak ngalod abes ibagbaga nan nagapowan nan kalebbengak ay mang-ik-ikkan isnan ik-ikkak.”

12

Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Menlebbeng Ay Judio

Mat. 21:33-46; Luc. 20:9-19

¹ Dat menpangngalig si Jesus ken daida ay mangwani, “Wada nan amama ay nin-esek is adoado ay onas danat bakden nan om-a. Dat omset is paglebkan ay mangsetset isnan

danom di onas dapay mensaad is atakdag ay baey ay mentean di men-banbantay. Danat ipaayowan esapay omey isnan addaaddawi ay ili.

² Inomdan pay nan kaapitan nan onas dat ibaan san kakwa nan esay baana ta ena alaen nan pigasna. ³ Ngem dinpap san men-ay-ayowan san inbaana dadat baibaigen esadapay ipasaa ay maid polos ginengana. ⁴ Dat kasin omibaa san kakwa is esa. Ngem ginongayanda nan olona dadapay baibainan siya. ⁵ Dat kasin omibaa nan kakwa is teken. Dadat pateyen. Et adoado pay nan inik-ikkanda ay ngawi isnan tap-in di baan di kakwa. Binaigda nan tap-ina ya pinateyda nan tap-ina. ⁶ Kamaodiyana et kedeng nan kalalayadna ay anak is nabayan danat ibaa tay kanana en modatya siya nan idngeda. ⁷ Ngem kanan san deeyda ay mang-ay-ayowan en, 'Naay omali nan awnit mangtawid isnan naay om-a. Pateyen tako bawet siya ta datako nan mangkowa isnan tawidna.' ⁸ Isonga dadat depapen et pateyenda dadat ibala isnan onasan."

⁹ Dat itoloy Jesus ay mangwani, "Ngan pay nan ikkan et san kakwa ken daida? Awnit omey et pateyena nan deeyday mang-ay-ayowan danat ipaayowan isnan teken ay ipogaw san om-a.

¹⁰⁻¹¹ Waay binasayo met nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en,

'Nan bato ay inadyan di nangsaa isnan baey et siya nan kapatgan tay ipakekenegna nan baey. Inikkan Apo Dios na et pilmi ay kaskasdaaw ken datako.' "

¹² Gintek san deeyday aap-apon di Judio ay daida nan kankan Jesus ay nang-adi issan inbab-aan nan kakwa issan onasan ya nan napateg ay bato tay adyanda siya. Isonga laydenda ay depapen siya. Ngem omegyatda isnan ipogaw isonga dadat komaan et taynanda si Jesus.

Nan Nangsootanda No Bayadanda Nan Bowis

Mat. 22:15-22; Luc. 20:20-26

¹³ Nakwas di dadat ibaa nan tap-in di Fariseo ya nan ib-an Ali Herod ta enda sikapan koma si Jesus isnan mensootanda ta waday mangipabasolanda ken siya. ¹⁴ Inomdan san nabaa ken Jesus dadat kanan, "Apo, getkenmi ay tet-ewa am-in nan kankanam tay adika polos allilawen nan ipogaw nodi isolsolom nan layden Apo Dios ay ikkanda ya maid paam-amdem isnan nangato ya nababa ay ipogaw. Isonga ibagam kad ken dakami no iyadin nan linteg tako nan mangbayadan tako is bowis ken Cesar ay ali id Roma. ¹⁵ Ay menbayad kami wenno adi?" Ngem getken Jesus ay agindasosoot isonga danat kanan, "Aytay dayon padpadasen ay mangsikap ken saken? Omyali kayo is esay siping ta ilaek." ¹⁶ Dadatomidya. Dat sooten Jesus, "Sino nan kaangas ya kangadan isna?" Dadat kanan, "Si Cesar." ¹⁷ Dat kanan Jesus en, "No siya ngalod sa et kowan Cesar nan siping isonga ikkanyo ken Cesar nan kalebbengana dayopay abes ikkan ken Apo Dios nan kalebbengana." Dadat masdaaw gapo isnan laingna ay somongbat.

Nan Soot Maipanggep Isnan Matago Ay Natey

Mat. 22:23-33; Luc. 20:27-40

¹⁸ Inmey ken Jesus nan tap-in di Sadouceo ay mangpadas ay mangsikap ken siya. Datona nan tap-in nan Judio ay adi mamati en kasin matago nan natey. ¹⁹ Kinwanida ken Jesus, "Apo, insolat Moses id sang-adom en mo matey nan lalaki ay inmasawa dapay maid anakna et masapol ay asawaen nan besat san natey nan balo ta omanakda et maibilang ay kaneg anak san natey. ²⁰ Kadya, id kasin et wada nan pito ay sinagi ay lalalaki ay omili isna. Inmasawa nan iyon-a dat matey ay maid anakda. ²¹ Dat asawaen nan maisned san aydona ay balo dat matey abes

ay maid anakda. Et siya gedan nan inommat isnan maikatlo ²² enggana isnan maikapito. Nateyda am-in ay maid anakda. Kaodiyay ay natey san balo. ²³ Naay nan sootenmi, isnan katagowan nan natey ay sino pay nan osto ay asawan san babai issan pito ay sin-ag-i tay inasawada am-in siya?"

²⁴ Dat songbatan Jesus daida ay mangwani, "Baken osto nan nemnemyo tay adiyoy od maawatan nan naisolat isnan kalin Apo Dios ya adiyoy getken abes nan kabaelana. ²⁵ Tay isnan matagowan nan natey et menbalinda ay kaneg nan aanghel id daya ay adi makias-asawa. ²⁶ Et maipanggep isnan matagowan nan natey, ay egayyo binasa nan insolat din si Moses? Inpagtekna ay gintekna ay kasin matago nan natey isdin nangisolatana isnan inommat isdin nakikaliyan Apo Dios ken siya isdin menbidbidang ay kaiw. Tay insolatna nan kinwanin Apo Dios ken siya en, 'Sak-en nan Dios ay daydayawen da Abraham ken Isaac ya si Jacob.' ²⁷ Siya na nan insolatna dapay epdas natey da Abraham issan nangwaniyan Apo Dios isdi. Et siya di nan manggetkan tako ay matago kasin nan natey ay ipogaw Apo Dios tay adi kabalin ay kanan Apo Dios en daydayawenda siya kayet no egayda natago kasin. Isonga tet-ewa ay naillado kayo."

*Nan Kapatgan Ay Linteg Apo Dios
Mat. 22:34-40; Luc. 10:27*

²⁸ Inmey ken Jesus nan esay men-isolo isnan linteg. Dinngena nan kinkinwanin san Saduceo et gintekna ay gawis nan insongbat Jesus ken daida isonga danat sooten, "Apo, ngan nan kapatgan ay linteg Apo Dios?" ²⁹ Dat kanan Jesus, "Nan kapatgan ay linteg Apo Dios et siya na. 'Dakayo ay Judio, dengngenyoy. Nan Ap-apo tako ay si Apo Dios et siya nan Dios ay maid teken. ³⁰ Masapol ay laylaydenyo siya ay ostoosto isnan nemnem ya posoyo ya

isnan am-in ay ik-ikkanyoy ya isnan kabaelanyoy.' ³¹ Nan maikadwa ay kapatgan et, 'Laylaydenyo nan iib-ayoy ay kaneg nan pananglaylayadyoy isnan awakyo.' Maid teken is napatpateg ay linteg Apo Dios mo datona."

³² Dat kanan san men-is-isolo isnan linteg, "Osto Apo. Tet-ewa nan kinwanim en esa et kedeng si Apo Dios ay maid teken is dios. ³³ Et tet-ewa abes ay masapol ay laylayden tako siya isnan nemnem, poso ya nan am-in ay kabaelan tako. Et osto gedan nan kinwanim ay masapol ay laylayden tako nan ib-a tako ay kaneg nan manglaylaydan tako isnan awak tako. Tet-ewa ay napatpateg di is ikkan tako mo nan am-in ay ik-ikkan tako ay men-id-idyay is pala ken Apo Dios ay kaneg nan mapalti ya nan tap-ina."

³⁴ Gintek Jesus ay nanemneman di ay ipogaw tay gawis nan songbatna isonga danat kanan, "Ngannganika ay maitapi isnan mentolayan Apo Dios."

Inmegyat et nan tap-in di ipogaw ay mensos-oot ken Jesus tay gawis am-in nan songbatna.

*Nan Soot Maipanggep Ken Kristo
Mat. 22:41-46; Luc. 20:41-44*

³⁵ Issan nin-isolowan Jesus isnan Templo et sinootna en, "Dan kanan nan men-is-isolo isnan linteg en alapon Kristo din si David ³⁶⁻³⁷ dapay inbagan David nan initdon Ispirito Santo ken siya ay kanana en Ap-apon si Kristo? Tay siya na nan kinwanin David,

'Kinwanin Apo Dios ken Kristo ay Ap-apok en tomokdoka isnan makanawanko engganay abakek am-in nan bosom.' "

Dat itoloy Jesus en, "No kanan David en Ap-apon si Kristo, dadan aped kanan en alapon Kristo si David? Ay baken Ap-apon David si Kristo?"

Nan Pangwanin Jesus Isnan Men-is-isolo Isnan Linteg

Mat. 23:1-12; Luc. 20:45-47

Men-gasing nan deeyday kaipoipogaw ay mangedenge isnan

kankanan Jesus ³⁸ danat itoloy ay men-isolo et kanana, “Makailanyo nan deeyda ay men-is-isolo isnan linteg. Tay laylaydenda ay menbabado is gawigawis ay maisagsagayad tasiyay mailalasında ya laydenda abes ay lislispitowen nan ipogaw daida ay mangmangwani en, ‘Omayanyo, Apo?’ no enda menpasyal. ³⁹ Pilpiliyenda pay nan kagawisan ay tokdowan isnan sinagoga ya kagawisan ay kadan no enda makikan. ⁴⁰ Dadapay tagikowaen nan kokwan di nabalo ay bababai. Ngem kayatda ay lingban nan ngawi ay ik-ikkanda isonga andoandowenda nan lowaloda. Ngem gapo is dana et awnit am-amed nan dosada.”

Nan In-gasing Nan Balo
Luc. 21:1-4

⁴¹ Tinmokdo si Jesus et sagangena nan maig-igwaan di siping isnan Templo danat ilan nan mang-ip-ippey isnan siping. Ado ay kakadangan nan mang-ip-ippey is sag-aado ay siping. ⁴² Dat omey abes nan balo ay babai ay kodokodo et ippeyna nan dod-owa ay galak ay sipingna. ⁴³ Dat ayagan Jesus nan papasolotna et kanana ken daida, “Ibagak ken dakayo en ad-ado nan inippey nan naay kodokodo ay balo mo san inigwan am-in san tap-ina. ⁴⁴ Tay kedeng nan soblan di kinabaknangda is inidyada ngem san balo et olay kodokodo et inigwana am-in ay menkatagona.”

13

Nan Mabakasan Nan Templo
Mat. 24:1-2; Luc. 21:5-6

¹ Issan binmalaan da Jesus isnan Templo dat kanan nan esay pasolotna, “Apo, ilam pod nan naayda ay ganaganagwis ay bato ay naisaad isnan ganagwis ay bab-aey ya Templo.” ² Dat kanan Jesus, “Owen, ilam nan naayda menbebgew ay baey ngem awnit domateng nan timpo ay maid polos mabaybay-an is olay esa

ay batona tay awnit mapokada am-in.”

Nan Ligat Ay Awnit Domateng
Mat. 24:3-14; Luc. 21:7-19

³ Isnan nangtaynan da Jesus id Jerusalem dadat omey isnan bilig ay Olivo et tomokdo si Jesus ay mangdedemang isnan Templo. Dat somag-en da Pedro, Santiago, Juan ya si Andres ken Jesus et kananda, ⁴ “Kadya, ibagam ken dakami mo tongona nan omdanan san kinwanim id kawni ya nan kailasinan nan omdanana.”

⁵ Dat ilogin Jesus ay men-isolo et kanana, “Makailanyo ta maid mangal-allilaw ken dakayo. ⁶ Tay ado nan awnit omali ay aped mangwani en daida si Kristo et awnit adoado nan allilawenda. ⁷ Awnit dengngenyoy nan ngalawngaw di gobat ay maisasag-en ken dakayo ya nan damag ay wada nan gobat isnan ad-addawi ay ili. Ngem adikayo makibkibtot tay masapol ay ommat dana ngem baken di is menpatenggaan nan batawa. ⁸ Awnit men-asigogobat nan kailili ya kaneg abes nan kagobigobilno ya awnit wada gedan nan adoado ay yegyeg ya kabitibitil isnan natkenatken ay il-ili. Am-in dana et siya nan menlogiyan di ligat ay kaneg nan menpasikalan di omanak. ⁹ Dakayo abes, makailanyo nan ikkanyo tay awnit wada nan mangdepap ken dakayo dadat eyey dakayo isnan pagbistaan dadapay baigen dakayo isnan sinagoga. Gapo isnan pammatiyo ken sak-en et awnitda idalom dakayo isnan gogobilno ya aali et siya nan wayayo ay mangipagtek isnan gawis ay damag ken daida. ¹⁰ Tay masapol ay maipagtek nan gawis ay damag isnan am-in ay kailili isnan batawa esapay omdan nan menpatenggaana. ¹¹ No somalyaenda dakayo et adikayo madanagan isnan awnityo isongsongbat tay kigad si Apo Dios. Isonga nan awnityo kankanan et baken nan nemnemyo

is magapowana nodi isnan Ispirito Santo.

¹² Isnan deey ay timpo et awnit idalom nan ipogaw nan olay besatna ay mangipapatey. Olay nan ama et awnit ipapateyda nan an-akda ya awnit pabasolen nan an-ak nan amada dadat ipapatey daida. ¹³ Awnit aamisen nan ipogaw dakayo gapo isnan pammatiyo ken sak-en. Ngem nan mang-an-anos ay olay ngan di ommat engganay makwas nan am-in et isalakan Apo Dios daida.”

Nan Kaeegyat Ay Ommat

Mat. 24:15-28; Luc. 21:20-24

¹⁴ Dat itoloy Jesus, “Awnit ilanyo nan kadodogis isnan pangiilaan Apo Dios ay tomakdeg isnan Templo ay adina bagay ay tomakdegan. (Nan mangbasa isnan naay et maawatanyo koma.) Isonga isnan mang-ilaanyo is dana et masapol ay nan ipogaw id Judea et menbakwitda isnan bilbilig. ¹⁵ Et nan wada isnan pantewna et adiyet songgep ay mang-ala isnan bonagna. ¹⁶ Kaneg abes nan epdas linmokso et adiyet makasaa isnan baeyna ay mang-ala isnan badona. ¹⁷ Am-amed kasesegang nan maliton ya nan mensaskot isnan omdanan nan timpo ay deey. ¹⁸ Isonga dawatenyo ken Apo Dios ta adi kaitimpo nan ligat isnan pinaglelem. ¹⁹ Tay nan ligat isnan deey ay timpo et awnit siya nan kaam-amedan isnan am-in ay ligat ninlogi isdin naboliwan di batawa ay enggana id wani dat maidet kasin domatdateng is kaneg todi isnan batawa ay eng-enggana. ²⁰ No egay geddangan Apo Dios nan agew ay menligatan et awnit maid mabay-an is ipogaw isnan batawa ngem gapo tay maseg-ang siya isnan pinilina ay ipogaw isonga awnit at-atikena nan agew ay menligatanda.

²¹ Isonga no wada nan mangwani ken dakayo, ‘Ilam. Naay si Kristo,’ wenna ‘Deey siya,’ et adiyu kadi patpatiyen. ²² Tay awnit wadada nan mangwani en daida kano si Kristo ya

nan tap-ina et kananda en mamad-ton Apo Dios kano daida. Et awnit omipailada is kaskasdaaw ay kabaelanda tapno men-allilawda pati nan pinilin Apo Dios ay ipogawna no mabalin. ²³ Makailanyo. Ipaon-onak ay mangibaga ken dakayo isnan amin tapno nenemnemenyo ta adi kayo maal-allilaw.”

Nan Omaliyan Kasin Jesus

Mat. 24:29-31; Luc. 21:25-28

²⁴ Intoloy Jesus ay mangwani, “Ngem isnan makwasan nan deey ay ligat et awnit malingban nan agew et bomolinget ya adiyet somilang nan bowan. ²⁵ Nan talaw et awnit maekdagda ya nan am-in ay wada id daya et awnit maikiweg. ²⁶ Et siya na nan mang-ilaan nan kaipoipogaw ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan lomayogak ay maitatapi isnan liboo ay magapo id daya et somilangak ay mangipaila isnan kangaton Apo Dios ya nan kabaelana ay wada ken sak-en. ²⁷ Esak ibaa nan aanghelko isnan am-in ay kad-an di ipogaw isnan batawa ta dagopenda am-in nan ipogaw ay pinilin Apo Dios.”

Nan Ipailan Nan Kaiw

Mat. 24:32-35; Luc. 21:29-33

²⁸ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Nemnemenyo nan kaiw ay higos tay wada nan masoloyo. No sombo nan tobona et getkenyo ay nganngani nan pinag-odan. ²⁹ Kaneg abes no ilanyo nan om-ommat isnan batawa ay kaneg san inbagak et getkenyo ay nganngani nan omaliyak. ³⁰ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et ommat san inbagak esapay matey nan amin ay ipogaw ay matatago id wani. ³¹ Olay no mamaid nan batawa ya nan wada id daya ngem nan am-in ay kankanak et mawawada kayet ay eng-enggana.”

Maid Mangtek No Tongona Nan Omaliyana

Mat. 24:36-44

³² “Maid polos mamangtek isnan osto ay agew ya olas ay ommatan

san inbagak. Olay nan aanghel et adida getken ya olay sak-en gedan ay Anak Apo Dios et adiyak getken nodi kedeng si Ama isnan mangtek.³³ Isonga mensasagana kayo ay kanayon ya makail-ilanyo tay adiyogetken nan ommatana.

³⁴ Nan is-isona et kaneg nan ipogaw ay menbaat ay esapay komaan et ibilina omon-ona nan biyang di wasdin esa ken esa isnan baana danat abes ibaga isnan gowaldiya ta adi aped maseyseyep nodi sesed-ena nan somaaana.³⁵ Isonga mensasagana kayo ay kanayon tay adiyogetken nan so-maan nan kabaey no sedem, tenggan di labi, tan-o wenno wakgat.³⁶ Mensagana kayo ta no golpi nan omaliyak et adi kayo kadatngan ay maseseyep. ³⁷ Nan ibagak ken dakayo et ibagak abes isnan am-in ay ipogaw ta wasdin mensasagana.”

14

Nan Nintotyanda Isnan Ikkanda Ay Mangpatey Ken Jesus

Mat. 26:1-5; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53

¹ Nan Fiestan di Linmaosan di Anghel et siya gedan di nan agew ay mangkakananda is tinapay ay egay kabobodan. Doway agew esapay omdan nan fiesta dat anapen nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg nan ikkanda ay mangdepap ay mangpatey ken Jesus ay maid mangtek is ipogaw. ² Tay kananda en, “Masapol ay adi tako iyas-aspo isnan timpon di fiesta ta modatya golowen nan ipogaw datako.”

Nan Nanglanaan Nan Babai Isnan Olon Jesus

Mat. 26:6-13; Juan 12:1-8

³ Wada da Jesus id Betania isnan baey da Simon ay din nakolit ay inpagawisna. Isnan mangmangananda dat songgep nan esay babai ay nananggen isnan gawigawis ay palanggo ay kad-an di nangina ay bangbanglo danat gepaken nan olon

di palanggo ay mangtokab esanapay ibokbok am-in isnan olon Jesus.⁴ Ngem naslat nan tap-in di ipogaw et kananda en, “Ayyew pay sa. Danan aped kawkawasen nan bangbanglo?⁵ Mo nailako di koma et waay solok ay lagbo is makatew-en ta maibadang koma isnan kodo.” Dadat iyawen san babai.

⁶ Ngem dat kanan Jesus ken daida, “Bay-anyo siya tay gawigawis nan inikkana ken sak-en. ⁷ Olay ket wawawawada nan kodo ken dakayo et ado ay agew nan mabalin ay mangbadanganyo ken daida. Ngem sak-en pay et adiyak mabayag ay makitetee ken dakayo. ⁸ Isonga inikkana nan kabaelana ken sak-en. Nan nangi-bokbokana et isaganana nan awakko isnan maikaobak. ⁹ Tet-ewa nan ibagak ken dakayo, olay no into nan maiwalasan nan gawis ay damag isnan batawa et maipagpagtek abes nan inikkana ay kanemnememana.”

Nan Nakitolagan Judas Ay Isipsipna Si Jesus

Mat. 26:14-16; Luc. 22:3-6

¹⁰ Nalpas am-in dadi dat omey si Judas Iscariote ay esa isnan simpoo ya doway ay papasolot Jesus isnan menkangangato ay papadi et makitolag ay awnitna isipsip si Jesus ken daida. ¹¹ Palalo nan gasing san papadi isnan nangdengnganda isnan kinwanin Judas dadat tolagen siya ay awnitda agtan is siping. Dat ilogin Judas ay mennemnem is gawis ay timpo is mangipadepapana ken Jesus is ken daida.

Nan Nin-obongan Da Jesus Ya Nan Papasolotna

Mat. 26:17-30; Luc. 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Cor. 11:23-25

¹² Inomdan et nan agew ay mangkakanan di Judio is egay kabobodan ay tinapay. Et siya gedan nan mangpaltiyanda is kalnilo ay kaneg din inikkan din alal-apoda ay Judio isdin nanglaosan di anghel isnan bab-aeysda id Egipto tapno adina itapi ay mangpatey ken daida. Dat kanan

nan papasolot Jesus ken siya, “Into nan laydem ay enmi mangisaganaan isnan kanen tako is fiesta?”

¹³ Dat baaen Jesus nan doway ay papasolotna et kanana, “Enkayo id Jerusalem et awnityo sab-aten nan mangbobolig is sinakdona dayot onoden siya ¹⁴ isnan baey ay seg-pena dayot kanan isnan kabaey, ‘Kinwanin nan Apo tako en into kano nan kowalto ay esana manganan ya nan papasolotna is fiesta?’ ¹⁵ Et awnit itdon nan kabaey ken dakayo nan dakedake ay kowalto isnan maikadwa ay galado dayot isagana nan kanen tako tay wada am-in nan masapol tako isdi.”

¹⁶ Dat omey san doway ay papasolot Jesus isnan ili et naikkan san kinwanina dadat isagana nan kanenda.

¹⁷ Nasdem pay dat omey da Jesus ya nan simpoo ya doway ay papasolotna issan baey. ¹⁸ Mangmanganda pay dat kanan Jesus ken daida, “Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et wada nan esang ay makikikan ken datako isna ay awnit mangisipsip ken sak-en.” ¹⁹ Dadat menseseg-ang dapay wasdin mensoot ken siya, “Ay sak-en ngen?” ²⁰ Dat kanan Jesus, “Owen, nan esa ken dakayo ay simpoo ya doway ay makisiwsiwsiw isnan tinapayna ken sak-en. ²¹ Sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et tet-ewa ay awnitak matey tay siya nan naisolat id kasikasin ngem kaseseg-ang nan sanay awnit mangisipsip ken sak-en. Gepgepes et di egay kaiyanak siya.”

²² Mangmanganda dat alaen Jesus nan tinapay et men-iyaman ken Apo Dios esanapay amam-asen et idyana ken daida. Danat kanan, “Alaenyo na ta kanenyo tay siya na nan awakko.”

²³ Danat alaen abes nan inomenda et men-iyaman ken Apo Dios. Danat idya ken daida am-in et inomenda.

²⁴ Dat kanan Jesus ken daida, “Naay nan basak ay mangipaila isnan balo ay nakitolagan Apo Dios isnan ipogaw. Ipailana nan omayosan nan basak ay mangsakbot isnan ipogaw. ²⁵ Tet-ewa nan ibagak ken

dakayo et adiyak kasin omin-inom is basi engganay omdan nan agew ay ominomak isnan balo ay basi isnan mentolayan Apo Dios.”

²⁶ Dadat menkanta ay mangdayaw ken Apo Dios esadapay bomala ay omey isnan bilig ay Olivo.

Nan Nangibagaan Jesus En Awnit Isot Pedro Siya

Mat. 26:31-35; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38

²⁷ Issan mendad-aananda dat kanan Jesus ken daida, “Awnit lomayaw kayo am-in ay mangtaynan ken sak-en et siya nan matongpalan din naisolat isnan kalin Apo Dios ay, ‘Awnitak pateyen nan mang-ay-ayowan isnan kalnilo et maiwakatda am-in.’ ” ²⁸ Dat itoloy Jesus et kanana, “Ngem isnan matagowak kasin et awnitak omon-ona id Galilea daket sesed-en dakayo.” ²⁹ Dat kanan Pedro, “Olay no lomayaw am-in nan iib-ak et adiyak kayet taytaynan sik-a.” ³⁰ Dat kanan Jesus, “Ngem ibagak ken sik-a en id wani ay labi esapay mentan-o nan manok is mamin doway et namitlo ay mangisotka ay adika mangtek.” ³¹ Dat kayet kanan Pedro, “Adi mabalin ay awnitak ikkan sa tay olay no maitapiyak ken sik-a ay matey.” Et siya gedan nan kinkinwanin nan iib-ana.

Nan Ninlowalowan Jesus Id Getsemani

Mat. 26:36-46; Luc. 22:39-46

³² Inmeyda id Getsemani dat kanan Jesus isnan papasolotna, “Sosom-ed kayo isna ta omeyak menlowalo ken Apo Dios.”

³³ Danat ipakkey da Pedro ken Santiago ya si Juan. Dat liknaen Jesus nan dadama ay seg-ang ya sakit di nemnemna gapo isnan awnit ommat ken siya. ³⁴ Danat kanan ken daida, “Palalo ay menseseg-ang nan nem-nemko ay nganngani ay omisokba. Mentee kayo isna ta mangkakadwa kayo.” ³⁵ Dat gomay-ed si Jesus et menlokbob ay mendawat ken Apo Dios ta no mabalin et adi matoloy nan nganngani ay ommat ken siya ³⁶ et

kanana, “Ama, Ama. Maid adi ma-balin ken sik-a. Kaanem koma nan naay ligatko. Ngem baken nan laydek is matongpal nodi nan laydem.”

³⁷ Dat somagong si Jesus et ilana ay maseseyep san tolo ay papasolotna danat gidowen si Pedro et kanana en, “Simon, ay maseseyepka? Ay adika makakadwa ken sak-en is olay esay olas? ³⁸ Makailanyo ay gawis ya menlowalo kayo tapno adi kayo kadolog ay menbasol tay kayat nan nemnemyo ay mang-ikkan isnan gawis ngem nan awakyo et nakapsot.”

³⁹ Dat kasin omey si Jesus ay mendawat ken Apo Dios ay kaneg san dinawatna issan damo. ⁴⁰ Dat somagong et ilaena nan papasolotna ay maseseyep kasin. Dadat adi makanemnem is kananda ken siya.

⁴¹ Dat omey menlowalo is maikatlo esapay kasin mensagong et ilaena nan papasolotna danat kanan, “Ay daan kayo pay laeng ay omiilleng ay maseseyep aya? Ad-o sa tay inondan et nan maitedak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan managbasol. ⁴² Ibangonyo ta entakot tay naay omal-ali et nan mangisipsip ken sak-en.”

Nan Nadpapan Jesus

Mat. 26:47-56; Luc. 22:47-53; Juan 18:1-12

⁴³ Daan ay menkalkali si Jesus dat domateng si Judas ay esa isnan simpoo ya doway ay pasolotna. Ipanganolona nan ado ay iib-ana ay inbaan nan menkangangato ay papadi, nan men-is-isolo isnan linteg ya nan aamam-an di Judio et gegen-anda nan ispada ya pat-o. ⁴⁴ Esadapay omdan isnan kad-an da Jesus et inbagan Judas isnan bowegna en, “Nan bisitowek et siya nan depapenyoy dayot ikaan et bantayanyo ay gawis.”

⁴⁵ Idi inomdanda dat idadawes Judas ken Jesus et kanana, “Apo,” danat bisitowen siya. ⁴⁶ Dadat depapen et ikakaweda. ⁴⁷ Ngem inasot nan esay pasolot Jesus nan ispadana et menpingasana nan ingan nan esay baan nan kangatowan ay padi.

⁴⁸ Dat kanan Jesus isnan deeyda ay wada isdi en, “Aykeak pomathey is ipogaw ta men-aalmas kayo ay mangdepap ken sak-en?

⁴⁹ Kaageagew ay nin-isolowak ken dakayo isnan Templo et egay kayo nangdepdepap. Ngem olay ta matongpalan nan naisolat isnan kalin Apo Dios id kasin.”

⁵⁰ Dat lomayaw am-in nan papasolotna et taynanda siya. ⁵¹ Ngem wada kayet nan omon-onod ken Jesus ay baballo ay nin-eewes et kedeng. Pinadas nan sosoldado ay mangdepap ken siya ⁵² dat matekdag nan ewesna ngem linmayaw kayet ay ninlalabos.

Nan Nangsomalyaan Nan Kangatowan Ay Padi Ken Jesus

Mat. 26:57-68; Luc. 22:63-71; Juan 18:19-24

⁵³ Inyeyda si Jesus isnan baey di kangatowan ay padi ay nadadagopan am-in nan menkangangato ay papadi, nan aamam-an di Judio ya nan men-is-isolo isnan linteg. ⁵⁴ Inmon-onod si Pedro ken daida ngem maiyaaddawi engganay inomdanda isnan pantew danat itokdo et makinanido isnan gogowaldiya.

⁵⁵ Nan menkangangato ay papadi ya nan menlelebbeng ay Judio et men-anapda is mangipabasolanda ken Jesus tapno maipapatey siya ngem maid maanapanda. ⁵⁶ Wada nan ado ay nin-ibagbaga is baken tet-ewa ay maipanggep ken Jesus ngem adi men-iiso nan kankananda.

⁵⁷ Dat tomakdeg nan tap-in di ipogaw et menkampotda ay mangwani,

⁵⁸ “Dinngemi nan kinwanina ay awnitna bakasen kano nan Templo ay sinaad di ipogaw danat sa kasin saaden isnan katlon di agew ay awnit baken ipogaw nan mangsaad.”

⁵⁹ Ngem olay da todi et egay napalloy nan kinwanida.

⁶⁰ Dat tomakdeg nan kangatowan ay padi ay mangsagang ken daida et kanana ken Jesus, “Ay maid isongbatmo isnan kinwanin da tona ay mangipabasbasol ken sik-a?”

⁶¹ Ngem igiginek Jesus. Dat kasin sooten nan kangatowan ay padi, “Ay sik-a si Kristo ay Anak nan madaydayaw ay si Apo Dios?” ⁶² Dat kanan Jesus, “Sak-en. Et awnityo ilan sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay tomotokdo isnan makanawan Apo Dios ay manakabalin. Et awnityo ilan gedan nan omaliyak ay maitatapi isnan liboo ay magapo id daya.”

⁶³ Idi dinngen san kangatowan ay padi san kinwanin Jesus danat mensingat nan badona tay dadama nan ligetna danapay kanan, “Adi masapol pay laeng di mangpaneknek isnan basol tona ⁶⁴ tay dinngeyo ay apedna kanan en siya nan Anak Apo Dios. Ngan nan kananyo?”

Dadat am-in kanan en masapol ay matey. ⁶⁵ Dat ilogin nan tap-in di ipogaw ay mangtobba ken Jesus dadat komonan nan matana et tipakenda siya dadapay kanan, “No tetewa ay mamadtoka, kadya ibagam no sino nan nangtipak ken sik-a.” Dat maitapi nan gogowaldiya et sogtowenda siya.

Nan Nangisotan Pedro Ken Jesus
Mat. 26:69-75; Luc. 22:54-62; Juan 18:15-18, 25-27

⁶⁶ Daan kayet si Pedro isnan pantew dat lomaos nan babassang ay baan nan kangatowan ay padi. ⁶⁷ Issan nang-ilaana ken Pedro ay men-an-anido danat inengneng siya danapay kanan, “Esaka samet ay iban san iNazaret ay si Jesus.” ⁶⁸ Ngem dat isot Pedro ay mangwani, “Bakenak. Adiyak getken nan kankanam.” Dat men-aton si Pedro isnan segpan nan pantew. Dat mentan-o nan manok. ⁶⁹ Dat kasin ilan san babai et kanana isnan mentetee isdi, “Nan sana ay ipogaw et siya nan esay iban Jesus.” ⁷⁰ Ngem dat kasin isot Pedro. Maaw-awni pay dat kanan nan wada isdi, “Tet-ewa ay ibana sik-a tay iGalileaka.” ⁷¹ Dat kanan Pedro en, “Dosaen Apo Dios sak-en no menkamkempotak. Tet-ewa ay adiyak polos getken nan lalaki ay sana.”

⁷² Dat pomindowa ay mentan-o nan manok daet maipanemnem ken Pedro din kinwanin Jesus en, “Esapay pomindowa ay mentan-o nan manok et epdasmu inisot sak-en is namitlo.” Dat menbabawi si Pedro issan nangisotana ken Jesus dat bomala et men-aga.

15

Nan Naeyeyan Jesus Ken Pilato
Mat. 27:1-2, 11-14; Luc. 23:1-5; Juan 18:28-38

¹ Wiit dat kasin madagop nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-a ya nan men-is-isolo isnan linteg ya nan tapin di menlelebbeng nan Judio ta mentotolagda is esada ikkan. Dadat galotan nan ledeng Jesus esadapay eyey ken Pilato ay gobilnadol. ² Dat sooten Pilato ken Jesus, “Ay sik-a nan alin di Judio?” Dat kanan Jesus, “Osto nan kinwanim.”

³ Nan deeyday menkangangato ay papadi et adoado nan mangpabasbasolanda ken Jesus. ⁴ Dat kanan Pilato ken Jesus, “Ay maid isongbatmo? Ilam et adoado nan mangpabasbasolanda ken sik-a.”

⁵ Ngem egay sinmongbat si Jesus isonga am-amed nasdaaw si Pilato.

Nan Naibagaan Nan Mapateyan Jesus

Mat. 27:15-26; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16

⁶ Tinew-en isnan Fiestan di Linmaosan di Anghel et nan ogalida et omipalobos nan gobilnadol is esay balod ay piliyen di ipogaw. ⁷ (-) ⁸ Isonga nadagop nan adoado ay ipogaw ay mendawat ken Pilato ta palobosana nan esay balod. ⁹ Dat kanan Pilato ken daida, “Aylaydenyo ta nan lobosak et nan naay alin di Judio?” ¹⁰ Tay gintekna ay aped inbalod nan menkangangato ay papadi si Jesus gapo is apalda ken siya.

¹¹ Ngem nan deeyday menkangangato ay papadi et dinologda nan nadagop ay ipogaw ta si Barabas nan

dawatenda ay bomala ta baken si Jesus. (v 7) Si Barabas et nakitapi ay nakigobat isnan gobilno isonga nabalod et wada nan pinateyna isnan nin-golowanda. ¹² Dat kanan Pilato kasin isnan nadagop, “Ngan pay ngalod nan ikkak isnan kananyo en alin di Judio?” ¹³ Dadat asigigiyaw ay mangwani, “Ipalansam isnan kros.” ¹⁴ “Ayta ay? Ngan nan ngawi ay inikkana?” kinwanin Pilato. Ngem am-amedda men-giyaw, “Ipalansam isnan kros.”

¹⁵ Kayten Pilato ay mapnek nan ipogaw isonga inpalobosna si Barabas danapay ipabaig si Jesus danat ited isnan sosoldado ta ilansada isnan kros.

Nan Nangselselatan Nan Sosoldado Ken Jesus

Mat. 27:27-31; Juan 19:2-3

¹⁶ Dat eyey nan sosoldado si Jesus isnan makwani en Preterio ay bangsal nan baey di gobilnadol. Dadat ayagan nan iib-ada ay sosoldado ¹⁷ dadat badowan si Jesus isnan men-gadangdang ay bado ay kaneg nan badon di ali. Dadat komawikaw is sibat et ipabedbedda isnan olona. ¹⁸ Dadat kankanan en, “Madayaw kano nan alin di Judio.” ¹⁹ Dadat menpalintomeng ay agindadayaw ken siya. Dadat ibaibaig nan pao isnan olona dadapay tobba-tobbaan siya. ²⁰ Naomada pay ay mangselselat ken siya dadat kaanen san men-gadangdang ay badona et kasinda ipabado san sigod ay badona esadapay eyey ay mangilansa isnan kros.

Nan Nailansaan Jesus Isnan Kros

Mat. 27:32-44; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27

²¹ Issan mendad-aananda et sinabatda nan esay lalaki ay si Simon ay iCirene ay aman da Alejandro ken Rufo. Nagapo si Simon isnan ilit ay omey koma id Jerusalem ngem dat ipapatin nan sosoldado ay mangipaawit ken siya isnan kros Jesus. ²² Dadat eyey si Jesus id Golgota ay makwani en ingit di toktok.

²³ Dadat painomen koma si Jesus is basi ay natapiyan is agas ay mira ay mangpaon-onina is sakit di awakna ngem adyana. ²⁴ Dadat ilansa siya isnan kros. Dat menbobonoṭ nan sosoldado is mangbingay isnan badona. ²⁵ Nakag-aw ay alas now-ibi nan nangilansaanda ken Jesus. ²⁶ Inippeyda isnan ngangatowen nan olona nan naisolat ay basolna ay mangwani en, “Alin di Judio.”

²⁷ Wada abes nan doway ay mangakew ay inlansada isnan krosda isnan makanawan ya makanigid Jesus. ²⁸ (-) ²⁹ Nan lomalaos et gilgilawenda si Jesus dadapay iwegweg nan oloda dadapay kanan, “Essem, sik-a od nan nangwani en bakasem nan Templon Apo Dios esakapay kasin esten isnan maikatlo ay agew. ³⁰ Kadya, lomayogka isnan krosmo ta isalakam nan awakmo.”

³¹ Nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg et sinaysayotda si Jesus gedan dadapay kankanan, “Insalakana kano nan tap-in di ipogaw ngem adi makaisalakan isnan awakna. ³² No lomayogka isnan krosmo id wani et mamati kami ay sik-a si Kristo ay alin di Judio.” Olay nan doway ay nailansa isnan krosda et nakisaysayotda gedan ken Jesus.

Nan Nateyan Jesus

Mat. 27:45-56; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30

³³ Kag-aw ay tinmenga nan agew dat bomolinget nan bawata enggana ay inmalas tres isnan sedem. ³⁴ Dat menbogaw si Jesus ay mangwani, “Eli, Eli lama sabaktani.” Nan kayatna ay kanan et, “Apo Dios ay Diosko, aytay damen taynan sak-en?” ³⁵ Et nan nangdedenge ay wada isdi et kananda, “Kanegna ay-ayagan din si Elias.”

³⁶ Dat ikakamon nan esa ay omala is galot et itab-awna isnan basi danat igalot isnan pao danat ipangato ken Jesus ta sopsopana. Danapay kanan, “Ilaen tako mo omali si Elias ay mangkaan ken siya isnan krosna.”

³⁷ Dat kasin menbogaw si Jesus dat maoyos nan leng-agna. ³⁸ Isnan Templo et nan menselede ay koltina ay manglilingeb isnan nasantowan ay kowalto et aped mabisngat ay menlogi isnan ngato ay menpababa. ³⁹ Nan kapitan di sosoldado ay tomatakdeg isnan sagang nan kros Jesus et inilana nan nakateyana danat kanan, “Tet-ewa obpay ay Anak Apo Dios siya.”

⁴⁰ Wada abes nan bababai ay naiyaaddawi ay mangiila ken siya, ay da Maria Magdalena ya si Maria ay inan da Jose ken Santiago ya si Salome. ⁴¹ Daida nan naknakkey ya nangbadbadang ken Jesus isdin nagapowana id Galilea. Wada gedan nan tap-in di bababai et daida nan nang-on-onod ken Jesus isnan inmayana id Jerusalem.

Nan Naikaoban Jesus

Mat. 27:57-61; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42

⁴² Esapay magisbet isnan Biyalnis ay mensaganaan di Judio pala isnan obayada ⁴³ et intotoled Jose ay iyArimatea ay omey ken Pilato ay mangdawat isnan awak Jesus. Si Jose et wada nan saadna tay esay ap-apon di Judio. Siya abes nan nanges-eed isnan mentolayan Apo Dios. ⁴⁴ Nasdaaw si Pilato issan nangwaniyana en natey et si Jesus isonga danat ayagan nan kapitan di sosoldado ta sootena no tet-ewa. ⁴⁵ Kinwanin nan kapitan en natey et si Jesus dat ipalobos Pilato ay alaen Jose nan awak Jesus. ⁴⁶ Danat kaanen si Jesus isnan krosna et bongonena isnan linakowana ay balo ay galot danat eyey isnan nakakaongan ay bato. Danat seyatan nan segpana is dakdake ay bato. ⁴⁷ Wada da Maria Magdalena ken Maria ay inan Jose ay mangiila isnan nangipay-ana.

16

Nan Kasin Natagowan Jesus

Mat. 28:1-8; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10

¹ Nakwas nan obayada ay Sabado dat omey da Maria Magdalena ken Maria ay inan Santiago ya si Salome ay lomako is agas ay menbango ta iyapowapda isnan awak Jesus. ² Wiit pay isnan Domingo dadat omey isnan naipay-an nan awak Jesus dadat omdan isdi isnan ostoy bomala nan agew. ³ Nintoytoyada isnan mendadaananda ay mangwani, “Sino ngen nan mang-olin isnan bato ay naitangeb isnan liyang?” ⁴ Ngem idi dinmangda dadat ilan ay naolin san dakedake ay bato. ⁵ Dadat songgep isnan liyang dadat men-ila nan baballo ay tomotokdo isnan makanawan ay ninbabado is andoando ay polaw dadat ninkakikibtot. ⁶ Danat kanan ken daida, “Adi kayo omegyat. Getkek ay an-anapenyoy si Jesus ay iNazaret ay nailansa isnan kros ngem maid siya isna tay kasin natago. Ilanyo nan naipay-ana et maiwed siya. ⁷ Enkayo et ta ibagayo ken da Pedro ya nan tap-in nan papasolot Jesus ta onodenda tay inmon-ona id Galilea. Et isdi nan mang-il-anda ken siya ay kaneg met laeng san inbagbagana ken daida.” ⁸ Dat bomala ay dagos san iinin-a dadat lomayaw tay menpaypayegpegda ya nasngangda. Ngem in-giginekda et maid polos nangibagaanda gapo isnan egyatda.

(Nan Naitapi Isnan Kombosna) Nan Nang-ilaanda Ken Jesus Ay Kasin Natago

Mat. 28:9-20; Luc. 24:13-49; Juan 20:11-23 Apos. 1:6-8

⁹ Issan kasin natagowan Jesus ay wiit issan Domingo et nan inmona ay nimpail-ana et si Maria Magdalena ay din nangipakaanana isnan pito ay anito. ¹⁰ Dat omey si Maria issan papasolot Jesus ay daanda ay menseseg-ang ya men-ag-aga danat ibaga nan nang-il-ana ken Jesus. ¹¹ Ngem olay dinngeda nan nangwaniyana en inilana si Jesus et egayda kayet patiyen ay kasin natago.

¹² Nakwas pay di dat menpaila si Jesus isnan doway ay papasolotna ay

nindaan isnan ilit ngem natken nan nang-il-anda ken siya. ¹³ Dadat somagong ay mangibaga isnan iib-ada ngem egayda patiyen.

¹⁴ Dat menpaila si Jesus isnan simpoo ya esa ay papasolotna isnan mangmangananda. Danat sagiiten daida tay egayda patiyen nan kinwanin nan inmona ay nang-ila ken siya ay kasin natago. Kega kinmenteg nan oloda. ¹⁵ Danat kanan, “Omey kayo isnan kailili isnan batawa ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan kaipoipogaw. ¹⁶ Nan mangpati isnan gawis ay damag dadat mabonyagan et maisalakanda ta makiteteeda ken Apo Dios ay engenggana. Ngem nan adi mangpati et madosada tay awnit dosaen Apo Dios daida tay egay nakaan nan basolda. ¹⁷ Et nan mangpati ken Apo Dios et awnitda ik-ikkan nan kaskasdaaw tapno maipagtek ay naitapi si Apo Dios ken daida. Siya dana nan awnitda ik-ikkan, pakaanenda nan anito ay kinmapet isnan ipogaw gapo isnan kabaelan nan ngadanko dadapay makakali isnan teken ay kali ay egayda solowen ¹⁸ ya no bangten nan oweg daida ya no ominomda is kedet et maid ommat ken daida. Ya mo gen-anda nan awak nan mensakit et gomawisda.”

*Nan Naipangatowan Jesus Id Daya
Luc. 24:50-53; Apos. 1:9-11*

¹⁹ Nakwas ay binagbagaan Apo Jesus nan papasolotna dat ipangaton Apo Dios siya id daya et tomotokdo si Jesus isnan makanawana. ²⁰ Dat omey nan papasolotna ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan kailili et badbadangan Apo Jesus daida ay mang-idya isnan kabaelana ken daida ay mang-ikkan isnan kaskasdaaw ta kagtekana ay tet-ewa nan ibagbagada.

Siya dadi nan inom-ommat.

Nan Gawis ay Damag ay Insolat Lucas

Nan Maipanggep Isnan Insolat Lucas

Nan naay ay insolat Lucas et ipailana ay si Jesus nan naikali isnan Judio ay mangisalakan ya siya nan mangisalakan gedan isnan am-in ay ipogaw ay mamati ken siya. Insolat Lucas ay si Jesus nan pinilin nan Ispirito Santo ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan kodokdo ay mabalin ay maisalakanda isonga maipaila isna ay isakit Jesus nan kaipoipogaw ay natkenatken nan masapolda. Kagagasing nan ipailan Lucas isna ay am-amed isnan logiyana ay nangipagtekana isnan inmaliyan Jesus ya isnan kombosna ay nan naipangatowan Jesus id daya. Isnan esa pay ay insolat Lucas ay “Nan Inik-ikkan Nan Aapostolis” et intoloyna nan sodok isnan mangipanggep nan naetengan ya naiwalagawagan nan pammatin nan mamati ken Jesus issan nakwasan san sinmagongana id daya.

Ado nan banag ay kedeng isnan naay ay nailiblo ay Lucas is kad-ana ay kaneg nan kantan nan aanghel ya nan inmayan nan menpaspastol ken Jesus isnan naiyanakana, nan inmayan Jesus isnan Templo isdin kaongana ya nan pangngalig maipanggep isnan layad ay kaneg nan esay iSamaria ya nan maipanggep isnan naamas ay anak. Isnan naay ay insolat Lucas et dalona inbaga nan kaam-amed nan lowalo, nan Ispirito Santo, nan pateg nan bababai isnan men-is-isolowan Jesus ya nan mangpakawanan Apo Dios isnan basbasol.

Nan wada isna

Nan logina 1:1-4

Nan naiyanakan da Juan ay Menbonbonyag ken Jesus ya nan kaongan Jesus 1:5-2:52

Nan nin-isolsolowan Juan ay Menbonbonyag 3:1-20

Nan nabonyagan Jesus ya nan nadoldologana 3:21-4:13

Nan nin-isolsolowan Jesus id Galilea 4:14-9:50

Nan nin-isolsolowan Jesus id Galilea enggana id Jerusalem 9:51-19:27

Nan naodi ay nintetean Jesus id Jerusalem ya isnan sag-ena 19:28-23:56

Nan kasin natagowan Jesus, nan ninpail-ilaana ya nan sinmagongana id daya 24:1-53

Login Nan Solat

¹⁻⁴ Gayyem Teofilo,

Naay di sodsodok ay maipanggep ken Jesus ay isolatko ken sik-a. Nan ipogaw ay naknakkey ken Jesus ay nang-il-ila isnan am-in ay inik-ikkana enggana isdin damo et daida nan nangibaga isnan am-in ay inom-ommat isdin kad-ana isna tay daida nan nangipagpagtek isnan kaipoipogaw maipanggep ken Jesus. Issan nangdengngak is dana daket ipoot ay gawis ay mangsolo isnan am-in ay inom-ommat enggana isdin logiyana tay getkek ay adoado nan nangisolat isna ngem kanak en gawis no sak-en nan mang-eset ay mangisolat abes tapno getkem ay tet-ewa am-in nan dindinngem.

Nan Naipagtekan Nan Maiyanakan Juan

⁵ Naay da nan inom-ommat. Isdin nintolayan Herod isnan probinsiya ay Judea et wada nan esay padi ay kangadan is Zacarias ay ib-an nan papadi ay kaapo isdin si Abias. Nan asawan Zacarias et si Elisabet ay anak gedan di padi. ⁶ Gawis nan ogalida ay sin-asawa isnan pangiilaan Apo Dios tay pinatpatida am-in nan bilina. ⁷ Ngem maid anakda tay adi makaanak si Elisabet dadapay gedan nain-ina ya naam-ama.

⁸ Isnan esay agew inomdan nan biyang da Zacarias ay mensilbi isnan Templo. ⁹ Nan ogalin di papadi et

menbonotda no sino nan songgep isnan Templo ay mangpoo isnan insinso ay menbango et si Zacarias san nabonotan. ¹⁰ Idi pop-oowana nan insinso, menlol-owalo abes nan kaipoipogaw isnan pantew. ¹¹ Dat menpaila nan esay anghel Apo Dios ken siya ay tinmatakdeg isnan makanawan nan kapop-oowan nan insinso. ¹² Nasngang si Zacarias isnan nang-ilaana ya palalo nan egyatna. ¹³ Ngem dat kanan san anghel ken siya, “Adika omegyat Zacarias. Inmaliyak ay mangibaga ken sik-a en dinngen Apo Dios nan lowalom et awnit omanak si Elisabet ay asawam is lalaki dakat ngadanan is Juan. ¹⁴ Isnan maiyanakana et men-galalasing kayo ya nan ado ay ipogaw ¹⁵ tay awnit madaydayaw siya ken Apo Dios. Masapol ay adi omin-inom is bomoteng. Olay isnan kaililitonana et wada et nan Ispirito Santo ken siya. ¹⁶ Awnit adoado nan pasagongena ay Judio ken Apo Dios ay Diosda. ¹⁷ Siya nan ibaan Apo Dios ay mangisagana isnan kaipoipogaw isnan esa omaliyan Kristo ay mangisalakan. Kaneg nan kabaelan ya silib din si Elias ay mamadton Apo Dios id kasin nan kabaelana. Awnit paolosena nan nasis-iyen ay sinam-a et pasagongena nan ipogaw ay adi mamati tapno gomawis nan nemnemda. Siya di nan ikkana ay mangipasagana isnan kaipoipogaw isnan omaliyan nan Apoda.”

¹⁸ Dat kanan Zacarias issan anghel, “Ay ngan di manggetkak ay tet-ewa ay ommatna dapay naam-amaak ya nain-ina si asawak?”

¹⁹ Kinwanin san anghel en, “Getkem tay sak-en si Gabriel ay esay bab-aaen Apo Dios et binaana sak-en ay mangibaga ken sik-a isnan naay gawis ay ommat. ²⁰ Ngem gapo tay adika patiyen nan kinwanik et maomelka enggana ay omdan nan agew ay ommatana tay tet-ewa ay ommat isnan osto ay timpona.”

²¹ Isnan pantew di Templo et masmasdaaw nan kaipoipogaw ay

mangses-eed ken Zacarias tay adi bomalbalbala. ²² Ngem issan binmalaana dat mensinsinyas ken daida tay adi makakali isonga getkenda ay wada nan ninpaila ken siya. ²³ Nakwas pay san talabakona isnan Templo dat somaa.

²⁴ Egay pay nabayag daet maliton si Elisabet et limay bowan ay ninlolololokok is baeyda. ²⁵ Danat kanan, “Men-gasingak tay sinegangan Apo Dios sak-en et kinaana nan maibabainak isnan ipogaw.”

Nan Naipagtekan Nan Maiyanakan Jesus

²⁶ Issan maikan-em ay bowan nan liton Elisabet dat kasin ibaan Apo Dios si Gabriel ay anghel isnan ili ay Nazaret isnan probinsiya ay Galilea ²⁷ ta omey isnan babassang ay kangadan is Maria ay naitoya ay makiasawa ken Jose ay esay apon din si Ali David. Dat menpaila si Gabriel ken Maria et kanana, ²⁸ “Men-gasingka. Nagasatka ay babai tay sik-a nan pinilin Apo Dios.” ²⁹ Pilmi ay madanagan si Maria issan inbagan san anghel et nemnemnemenā mo ngan nan kayatna ay kanan. ³⁰ Ngem dat kanan san anghel, “Adika omegyat Maria tay tet-ewa ay pinabolan Apo Dios sik-a. ³¹ Awnit malitonka et omanakka is lalaki dakayot ngadnan is Jesus. ³² Awnit kangangatowan siya ay makwani en Anak Apo Dios ay kangatowan ya patolayen Apo Dios siya ay kaneg din alapona ay si Ali David id kasin ³³ et siya nan men-alin di Judio ay eng-enggana.”

³⁴ Dat kanan Maria issan anghel, “Ngem intoy ikakkana ay malitonanak dapay maid polos kasey-seyepko is lalaki?” ³⁵ Dat kanan san anghel, “Nan Ispirito Santo nan awnit omali ken sik-a isonga nan panakabalin Apo Dios nan mangtakdo ken sik-a. Siya na nan kakwaniyan nan anakmo en Anak Apo Dios ay maid polos basbasolna. ³⁶ Kaneg si Elisabet ay agiyo ay makwani en adi omanak et enem

ay bowan nan litona id wani dapay nain-ina. ³⁷ Tay am-in et kabaelan Apo Dios ay ikkan.”

³⁸ Dat owenan Maria et kanana, “Owen. Maikkan ken sak-en nan inbagam tay baan Apo Dios sak-en.” Dat komaan san anghel.

Nan Nangsangailiyan Elisabet Ken Maria

³⁹ Nakwas pay nan kaat ay agew dat ikakamon Maria et omey isnan baey da Zacarias ay wada isnan esay ili id Judea isnan bilbilig. ⁴⁰ Omdan pay danat kanan ken Elisabet, “In-maliyak ay mang-ila ken dakayo.”

⁴¹ Issan nangdengngan Elisabet isnan kalin Maria dat menkiwi nan onga isnan egesna et takdownen nan Ispirito Santo siya ay mang-itdo isnan kanana. ⁴² Dat ibiyad Elisabet ay mangwani, “Isnan am-in ay bababai et sik-a nan kagasatan tay sik-a nan pinilin Apo Dios ya nan awnitmo iyanak abes nan kagasatan.

⁴³ Nagasatak tay inmalika ay inan Kristo ay Apok. ⁴⁴ Tay nan nangdengngak isnan kalim dat menkiwi nan onga isnan egesko gapo isnan gasingna. ⁴⁵ Kaneg ken sik-a abes men-gasingka tay patiyem ay awnit tomet-ewa nan inbagan Apo Dios ken sik-a.”

Nan Nangdaydayawan Maria Ken Apo Dios

⁴⁶ Dat kanan Maria, “Dadama nan panangdayawko ken Apo Dios

⁴⁷ et men-gasingak ken siya ay mangisalsalakan ken sak-en.

⁴⁸ Tay nenemnemena sak-en ay baana. Et menlogi id wani kanan am-in nan ipogaw en nagasatak

⁴⁹ gapo isnan kaskasdaaw ay inikkan nan manakabalin ay Dios ken sak-en isonga madaydayaw nan ngadana.

⁵⁰ Maseg-ang isnan am-in ay mangdayaw ken siya enggana isnan ipogaw id sang-adom ya nan awnit maiyanak.

⁵¹ Inpailana nan panakabalina danapay bokaen nan ipogaw ay mangipapangato isnan nemnemda ya nan nemnemnemenda ay ikkan.

⁵² Inpababana nan ninkangangato ay ali danapay pangatowen nan napakombaba ay ipogaw.

⁵³ Inagtana nan kaseseg-ang is masapolda danapay pakaanen nan babaknang ay maid polos gegen-anda.

⁵⁴⁻⁵⁵ Badbadangan Apo Dios nan ipogawna ay datako ay Judio ay eng-enggana tay egayna kinalkalingkingan din inkalina ken Abraham ya nan an-akna ay alal-apo tako. Tay kinwanina en seg-angana daida ya datako ay ap-oda ay eng-enggana.”

⁵⁶ Nakitetee si Maria is toloy bowan ken da Elisabet esapay somaa.

Nan Naiyanakan Juan Ay Menbonbonyag

⁵⁷ Inomdan nan omanakan Elisabet dat omanak is lalaki. ⁵⁸ Issan nangdengngan nan sagsagogongda ya nan ag-ida issan kaskasdaaw ya kagagasing ay inikkan Apo Dios ken siya dadat omey am-in makigasgasing. ⁵⁹ Nan ogalin di Judio et no maikawao ay agew nan onga dat madagop nan ag-ida et segyatanda dadapay ngadnan. Sinegyatanda san onga et ipangadanda koma nan ngadan amana ay Zacarias ⁶⁰ ngem dat kanan inana en, “Baken sa. Nan ngadana et Juan.” ⁶¹ Dadat kanan ken siya, “Ayta? Dapay maid polos apo tako is kangadan is Juan.” ⁶² Dadat isinyas ken amana ay mangsoot no sino nan kayatna ay ngadan nan onga. ⁶³ Dat menpaala si Zacarias is mensolatana et isolatna, “Nan ngadana et Juan.” Et nasdaawda am-in ay wada isdi issan nangbasaanda. ⁶⁴ Dat makanali si Zacarias ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ⁶⁵ Am-in nan sagogongda et nasdaawda isnan inommat dadat ibaag isnan am-in ay il-ili isnan bilig id Judea. ⁶⁶ Am-in

nan nangdenge et getkenda ay wada nan panakabalin Apo Dios ken Juan dadat men-asisoot, “Ay ngan ngata nan menbalinan nan onga ay naay?”

Nan Nangdaydayawan Zacarias Isnan Ik-ikkan Apo Dios

⁶⁷ Si aman Juan ay Zacarias et tinakdon nan Ispirito Santo danat kanan en,

⁶⁸ “Madaydayaw si Apo Dios ay Dios tako ay Judio tay inmali ay mangbadang isnan ipogawna danapay sobten daida ta adida madosdosa gapo isnan basbasolda.

⁶⁹ Inbaana nan manakabalin ay apon din si David ay mangisalakan ken datako.

⁷⁰⁻⁷² Si tona din inbagana id kasin ay awnit mangisalakan ken datako isnan am-in ay mang-aamis. Tay inbagan Apo Dios id kasin ay kanan din mamadtona en awnit badbadangana nan alal-apo tako et adina kalkalingkingan nan nasantowan ay tolagda.

⁷³⁻⁷⁵ Inkalin Apo Dios id sang-adom ken Abraham ay alapo tako ay siya nan awnit mangilisi isnan mang-aamis ken datako tasiyay adi tako omegyat ay mensilbi ken siya ya ta maid il-ilaena is kolang wenno ngawi ay ik-ikkan tako engganay matey tako.”

⁷⁶ Dat itoloy Zacarias ay mangwani, “Sik-a ay anakko et awnitka makwani en mamadton nan Kangatowan ay si Apo Dios. Tay awnit mang-on-onaka mo nan Apo tako ta isaganam nan ipogaw isnan omaliyana

⁷⁷ tay omeyka ay mangibaga isnan ipogawna en awnit maisalakanda isnan kapakawanan nan basbasolda.

⁷⁸⁻⁷⁹ Nan Dios tako et managsegang ya naanos. Isonga awnit omali nan mangisalakan ken datako. Kaneg siya nan silaw ay nagapo id daya tay silawana

nan ipogaw ay kaneg natey ay maisisiyan ken Apo Dios tay menbolinget nan nemnemda. Et siya nan mangsilaw isnan daan tako ay omey isnan gawis,” kinwanin Zacarias.

⁸⁰ Nasiken si Juan ay masilib ya malmati ken Apo Dios dat omey mentee isnan bilig engganay inomdan nan menpailaana ay men-isolo isnan Judio.

2

Nan Naiyanakan Jesus

Mat. 1:18-25

¹ Isdin nawad-an Juan et wada nan bilin nan ali id Roma ay si Cesar Augusto ay omey am-in nan ipogaw ay menpalista isnan il-ilida. ² Siya na din damdamo ay ninpalistaan di ipogaw isdin kagobilnadol Kirenio isnan probinsiya ay Siria. ³ Daet wasdin omey menpalista isnan ilin di alal-apoda id sang-adom.

⁴ Si Jose abes ay nagapo id Nazaret ay esay ili id Galilea et inmey menpalista id Betlehem ay esay ili id Judea ay ilin din si Ali David. Siya nan inmayana tay siya et apon din si Ali David. ⁵ Si Maria et nakkey ken Jose ay menpalista tay naitoya ay men-asawada. Maliton si Maria ⁶ et isnan kawad-anda id Betlehem dat padongen san onga ay bomala ⁷ ngem maid somya is menteanda isnan pag-abangan ay baey tay nanapno is ipogaw isonga dadat omey isnan kolongan di bakbaka. Et isdi nan nangiyanakana isnan damo ay anakna ay lalaki danat ewesan et papodanena isnan pangpanganan di baka.

Nan Ninpailaan Nan Anghel Isnan Menpaspastol

⁸ Issan labi issan deey ay ili et wadada nan menpaspastol isnan pondag ay mangbanbantay isnan kakalnikalniloda. ⁹ Dat menpaila nan esay anghel Apo Dios ken daida et matanggewanda isnan silang Apo Dios dat palalo nan egyatda. ¹⁰ Ngem

dat kanan san anghel ken daida, “Adi kayo omegyat. Tay wada nan gawis ay ipadamagko ken dakayo ay mangpagasing isnan am-in ay ipogaw. ¹¹ Siya na nan ipadamagko, id wani ay labi et naiyanak si Kristo ay Apo tako isnan ilin din si David et siya nan mangisalakan isnan ipogaw. ¹² Nan pangilasinanyo et nan awnityo datngan ay onga ay naeewesan ay aped naipapapodan isnan pangpanganan di baka.”

¹³ Daet menpaila nan adoado ay anghel ay mangdaydayaw ken Apo Dios ay mangmangwani en,

¹⁴ “Madaydayaw si Apo Dios ay wada id daya tay binmala si Kristo ay mangipasingpa isnan ipogaw isnan batawa ay mangipagas-ing ken Apo Dios.”

¹⁵ Issan ninsagongan san aanghel id daya et nin-asikwani san menpas-pastol en, “Omey tako ilan nan onga id Betlehem ay inpagtek Apo Dios ken datako.” ¹⁶ Dadat ikakamo ay omey et datnganda da Maria ken Jose ya san onga ay naipapapodan isnan pang-panganan di baka. ¹⁷ Issan nang-ilaanda issan onga dadat sodoken san inbagan san anghel maipanggep ken siya ¹⁸ et nasdaaw am-in nan nangdenge. ¹⁹ Ngem si Maria et ninenemnemna am-in nan inommat ya nan inbagan nan menpaspastol. ²⁰ Dat somaa san deeyday menpas-pastol ay menkankanta ay mangday-dayaw ken Apo Dios tay inilada san onga et tet-ewa am-in san inbagan san anghel ken daida.

Nan Nangadnan Jesus

²¹ Issan maikawao ay agew san onga dadat segyatan dadapay ngadnan tay siya nan ogalin di Judio. Nan inpangadanda et Jesus tay siya san inbagan di anghel esapay maingina.

Nan Naeyeyan Jesus Isnan Templo

²²⁻²⁴ Inomdan pay nan mangtong-palan da Jose ken Maria isnan bilin Apo Dios ay insolat din si Moses id kasin maipanggep isnan babai ay

kaan-anak dadat omey id Jerusalem. Tay kanan san bilin en masapol ay omeyda is ilimosda is mapalti ay doway tala wenno doway anak di kalapati isnan Templo tay siya nan kadalosan nan kaan-anak. Inyeyda gedan si Jesus ta idatonda ken Apo Dios. Tay nan bilin Apo Dios et am-in ay damo ay anak ay lalaki et masapol ay maidaton ken siya ay kaneg siya nan kaanak.

²⁵ Id Jerusalem wada nan esay am-ama ay kangadan is Simeon ay mangses-eed isnan kaisalakanan nan Judio. Gawigawis nan ogalina tay patiyena nan bilin Apo Dios ya daydayawena siya. Tinakdon nan Ispirito Santo siya ²⁶ ay nangipagtek ken siya en adi matmatey enggana ay ilana nan inkalin Apo Dios ay awnit omali ay si Kristo. ²⁷ Issan kad-an da Jose ken Maria id Jerusalem inpangon nan Ispirito Santo si Simeon isnan Templo dat isgep abes da Maria ken Jose si Jesus ta ikkanda nan linteg ay inbilin Apo Dios. ²⁸ Dat akwaen Simeon nan onga dapay mendayaw ken Apo Dios ay mangwani en,

²⁹⁻³¹ “Apo, id wani et tinmet-ewa nan inpagtekmo gapo isnan naay onga isonga mang-apitka et tay naay inilak nan inbagam ay awnit omali ay mangisalakan isnan ipogaw, ay siya nan inbaam tapno getken am-in nan ipogaw.

³² Kaneg siya nan silaw ay mang-itdo olay isnan baken Judio tapno ilaenda nan daan ay omey ken sik-a. Isonga gapo isnan onga ay naay awnit madayaw nan Judio.”

³³ Nasdaaw da Jose ken Maria isnan kinwanin Simeon maipanggep ken Jesus. ³⁴⁻³⁵ Binindisyonan Simeon daida danapay kanan ken Maria, “Nan onga ay naay et siya nan kadadaelan nan ado ay Judio ya kaisalakanan nan tap-ina. Maila gedan ken siya ay tet-etet-ewa nan am-in ay inbagan Apo Dios ngem adoado nan mang-adi ken siya et

siya nan kagtekan nan ngawi ay nemnemda. Ngem ken sik-a, Maria, awnitmo liknaen nan sakit di nemnem ay kanega waday naitbek isnan pagaewmo gapo isnan ommat ken siya.”

³⁶ Wada id sidi gedan si Ana ay nain-iin-ina ay mamadton Apo Dios. Siya et anak Panuel ay apon din si Aser. Pitoy tew-en ay nin-aasawa da Ana ken asawana ³⁷ et waompoo ya epat ay tew-ena ay nabalo. Wedweda ay mentetee isnan Templo tay inagew ya linabi ay menteptepe ay menlol-owalo ya mendaydayaw ken Apo Dios. ³⁸ Isdin nangisgepanda ken Jesus et wada gedan si Ana isdi ay nin-iyaman ken Apo Dios maipanggep isnan onga danat sodsodoken nan onga isnan ipogaw ay mangses-eed isnan mangsobotan Apo Dios isnan ipogaw id Jerusalem.

³⁹ Issan nakwasan san inkanda ay inbagan san linteg Apo Dios et sinmagongda isnan ilida id Nazaret ay sakop di probinsiya ay Galilea. ⁴⁰ Nasiken si Jesus ay napigsa ya masilib tay nan badang Apo Dios et wada ken siya.

Nan Nataynanan Jesus Isnan Templo

⁴¹ Tinew-en ay omey da Jose ken Maria id Jerusalem isnan Fiestan di Linmaosan di Anghel. ⁴² Et issan maikasimpoo ya doway tew-en Jesus, inmeyda kasin tay siya nan ogalida. ⁴³ Issan nakwasan san fiesta dadat menlobwat ay somaa ngem dat obpay mataynan si Jesus id Jerusalem et adi getken da inana ay nataynan ⁴⁴ tay kananda en waay naiboweg isnan bowegda. Esay agew nan nindaananda esadapay getken ay maid siya dadat omey anapen isnan ag-ida ngem maid. ⁴⁵ Dadat somagong id Jerusalem ay mang-anap ken siya. ⁴⁶ Isnan maikatlo ay agew, dinas-anda siya isnan Templo ay makitotokdo isnan men-is-isolo isnan linteg. Dedengngena nan kankananda dapay mensos-oot

ken daida. ⁴⁷ Nasdaaw am-in nan mangdedenge ken siya gapo isnan silibna tay ostoosto nan isongsongbatna ya kankanana. ⁴⁸ Nasdaaw gedan da inana issan nang-ilaanda ken siya danat kanan, “Anakko, dakan egay naiboweg ken dakami? Madadanagan kami ken amam ay mang-an-anap ken sik-a.” ⁴⁹ Ngem dat kanan Jesus, “Dakayon mang-an-anap? Ay adiyoy getken ay masapol ay wadaak isnan baey Ama?” ⁵⁰ Ngem adida maawatan nan kankanana ken daida.

⁵¹ Dat makkey si Jesus ken da inana et somaada id Nazaret et pinatpatina am-in nan inbagbagada ken siya. Si inana et egayna kinalkalingkingan am-in nan inom-ommat. ⁵² Nasiken si Jesus ay napigsa ya masilib et laylayden Apo Dios ya nan kaipoipogaw siya.

3

Nan Inbagbagan Juan Ay Menbonyag

Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Juan 1:19-28

¹⁻² Isdin maikasimpoo ya lima ay tew-en ay mentolayan Cesar Tiberio et wada nan inpaliknan Apo Dios isnan anak Zacarias ay si Juan ay mentetee isnan bilig. Siya na gedan din kagobilnadol nan epat ay naayda; si Poncio Pilato id Judea, si Herod id Galilea, nan besat Herod ay si Felipe id Iturea ya id Traconite ya si Lisantias id Abeline. Nan kangatowan ay papadi id Jerusalem issan deey ay tew-en et da Anas ken Caifas. ³ Si Juan et inmeyna sinolsol am-in nan sakop nan ginawang ay Jordan ay mangibagbaga, “Masapol ay dokoganyo nan basbasolyo dakayopay menpabonyag tay siya nan kail-an nan kakaan di basol.” ⁴ Nan inikkan Juan et siya nan nangtongpalana isnan insolat din si Isaias ay mamadton Apo Dios ay kanana en,

“Wada isnan bilbilig nan mangibogbogaw en isaganayo nan daanen nan Apo tako ay awnit

omali. Pagawisenyo nan daan ay mendaanana. ⁵ No nadodontog ya nakakaongan et masapol ay simpaenyo. No abes natikotiko et paletgenyo ya nan ngawi ay daan et estenyo. ⁶ Tapno am-in ay ipogaw et ilaenda nan ibaan Apo Dios ay mangisalkan ken daida.”

⁷ Adoado nan ipogaw ay inmey ken Juan ay menpabonyag danat kanan ken daida, “Dakayo ay agin-sosolot ken Apo Dios, ay kananyo en omanay nan mabonyaganyo is kaisalakananyo isnan awnit mendosaan Apo Dios? ⁸ Ngem adi kayo aped mabonyagan mo adiyoko doko-gan nan ngawi ay ogaliyo tay masapol ay ipailayo ay tet-ewa ay inbabawiyo nan basbasolyo. Et adiyoko kanan en mailisi kayo isnan dosan Apo Dios gapo tay apoyo din si Abraham ay baan Apo Dios. Ngem baken di is mangilisi ken dakayo tay olay nan bato ay naay et mabalin ay menbalinen Apo Dios is ap-on Abraham.”

⁹ Dat itoloy Juan ay mangwani en, “Nan awnit idosan Apo Dios et siya nan kaneg nan wasay ay naisagsagana ay mangpoyo isnan kaiw. Am-in ay kaiw ay adi bomgas is gawis et mapoyo dat mapoowan. Et dakayo nan kaneg nan kaiw ay adi bomgas.” ¹⁰ Dat sooten nan kaipoipogaw ken siya, “Ay ngan ngalod nan ikkanmi?” ¹¹ Sinmongbat si Juan, “Nan dowo nan badona et idyana nan esa isnan maid badona ya nan wada nan kanenda et agtanda nan ib-ada ay maid kanenda.” ¹² Inmey abes nan ib-an di mensingsingil is bowis ay menpabonyag dadat sooten ken Juan, “Apo, ay ngan nan masapol ay ikkanmi?” ¹³ “Adi kayo mensingsingil is sobla nodi nan ostoosto nan singilenyo,” insongbatna ken daida. ¹⁴ Dat abes sooten nan sosoldado, “Dakami pay abes ay ngan nan ikkanmi?” Danat kanan, “Adiyoko paeg-egyaten ya pabasbasolen nan ipogaw ay aped mangkikikil ken

daida ya masapol od ay mapnek kayo isnan lagboyo.”

¹⁵ San kaipoipogaw ay nangdenge issan kinkinwanin Juan et nasdaawda ya inpagalopda ay siya nan Kristo ay inbagan Apo Dios id sangadom en awnit omali. ¹⁶ Ngem kinwanin Juan ken daida, “Bakenak si Kristo. Ngem wada siya ay omononod et gapo isnan kawedwedana et adiyak maibilang ay mangkaan isnan sapatosna. Danom nan ibonyagko ken dakayo ngem awnit bonyagana dakayo isnan Ispirito Santo ya nan apoy. ¹⁷ No omali siya et awnitna mensiyenen nan mamati ken siya isnan adi mamati et kaneg waday ligao ken siya ay mangtap-ana isnan pagey danat idolin isnan agamang nan mabgas danapay igwa nan kipit isnan apoy ay adi katkatkatey.” ¹⁸ Siya na ya adoado pay nan inbagbagan Juan isnan kaipoipogaw isnan mang-ititdowana ken daida isnan gawis ay damag tapno getkenda ay mensagana isnan omaliyan Kristo.

¹⁹ Olay si Gobilnadol Herod et iniyaw Juan gedan tay apedna inasawa nan aydona ay si Herodias dapay daan nan asawana ay innodin Herod ya iniyawna gedan nan tapin di ngawi ay inik-ikkana. ²⁰ Ngem dat am-amed somokil si Herod et paibalodna si Juan.

Nan Nabonyagan Jesus *Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11*

²¹⁻²² Issan nangbonyagan Juan isnan kaipoipogaw dat menpabonyag abes si Jesus. Issan nabonyagan Jesus dat menlowalo ken Apo Dios et issan menlol-owalowana et napewak id daya dat lomayog nan Ispirito Santo ay kaneg kalapati et pomatong ken siya. Dat wada nan kali ay nago id daya ay mangwani en, “Sika nan Anakko ay laylaydek. Mengalalasingak gapo ken sik-a.”

Nan Alal-apon Jesus *Mat. 1:1-17*

²³ Si Jesus et waay tolompoo nan tew-ena esanapay ilogi ay menisolo. Siya nan anak Jose, kanan nan kaipoipogaw. Naay nan ngadngadan nan alal-apon Jose. Si Jose, anak Eli. ²⁴ Si Eli, anak Matat; si Matat, anak Levi; si Levi, anak Melki; si Melki, anak Jane; si Jane, anak Jose; ²⁵ si Jose, anak Matatias; si Matatias, anak Amos; si Amos, anak Nahum; si Nahum, anak Esli; si Esli, anak Nage; ²⁶ si Nage, anak Maat; si Maat, anak Matatias; si Matatias, anak Semei; si Semei, anak Jose; si Jose, anak Juda; ²⁷ si Juda, anak Joana; si Joana, anak Resa; si Resa, anak Zorobabel; si Zorobabel, anak Salatiel; si Salatiel, anak Neri; ²⁸ si Neri, anak Melki; si Melki, anak Adi; si Adi, anak Cosam; si Cosam, anak Elmodam; si Elmodam, anak Er; ²⁹ si Er, anak Josue; si Josue, anak Eliezer; si Eliezer, anak Jorim; si Jorim, anak Matat; si Matat, anak Levi; ³⁰ si Levi, anak Simeon; si Simeon, anak Judas; si Judas, anak Jose; si Jose, anak Jonan; si Jonan, anak Eliakim; ³¹ si Eliakim, anak Melea; si Melea, anak Mena; si Mena, anak Matata; si Matata, anak Natan; si Natan, anak David; ³² si David, anak Jesse; si Jesse, anak Obed; si Obed, anak Booz; si Booz, anak Salmon; si Salmon, anak Naason; ³³ si Naason, anak Aminadab; si Aminadab, anak Aram; si Aram, anak Arni; si Arni, anak Esron; si Esron, anak Fares; si Fares, anak Juda; ³⁴ si Juda, anak Jacob; si Jacob, anak Isaac; si Isaac, anak Abraham; si Abraham, anak Tare, si Tare, anak Nacor; ³⁵ si Nacor, anak Serug; si Serug, anak Ragau; si Ragau, anak Peleg; si Peleg, anak Heber; si Heber, anak Selah; ³⁶ si Selah, anak Cainan; si Cainan, anak Arfaxad; si Arfaxad, anak Sem; si Sem, anak Noah; si Noah, anak Lamec; ³⁷ si Lamec, anak Matusalem; si Matusalem, anak Enoc; si Enoc, anak Jared; si Jared, anak Mahalaleel; si Mahalaleel, anak Cainan; ³⁸ si Cainan, anak Enos; si Enos, anak Set; si Set, anak Adam; si Adam, anak Apo Dios.

4

Nan Nangdoldologan Satanas Ken Jesus

Mat. 4:1-11; Mar. 1:12-13

¹ Tinakdon nan Ispirito Santo si Jesus issan nabonyagana isnan ginawang ay Jordan danat ipango siya isnan bilig. ² Omdan pay issan bilig dat padasen Satanas ay mangdoldolog ken siya isnan epatpoo ay agew. Egay nangnangan si Jesus isnan deeyday agew et naowaowat siya issan nakwasana.

³ Dat ilogin Satanas ay mangdolog ken siya ay mangwani en, “No tet-ewa ay Anak Apo Dios sik-a dakat kanan ta maboliw nan naay bato is makan.” ⁴ Dat songbatan Jesus ay mangwani en, “Kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en baken makan et kedeng di katagowan di ipogaw.”

⁵ Dat ipangon Satanas si Jesus isnan ataatakdag ay bilig danat ipaila ken siya is sin-awyan nan am-in ay ili isnan batawa. ⁶ Dat kanan Satanas, “Idyak ken sik-a am-in dana ya nan kinabaknangda tay kowak am-in datona et mabalin ay idyak isnan olay sino ay laydek ay mang-idyaan. ⁷ Kowam am-in datona no sak-en nan dayawem ay apom.” ⁸ Ngem sinmongbat si Jesus et kanana, “Kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en, ‘Sak-en ay Diosyo nan daydayawenyo ya mensilsilbiyanyo et kedeng.’”

⁹ Dat kasin ipangon Satanas si Jesus id Jerusalem danat eyey siya isnan toktok di Templo danat kanan ken siya, “No tet-ewa ay Anak Apo Dios sik-a, kadya lomabtokka isna. ¹⁰ Tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en bilinena nan aanghelna ta ay-owananda ay ¹¹ mangtapaya ken sik-a ta adi masogatan nan dapanmo isnan bato.” ¹² Ngem dat songbatan Jesus siya ay mangwani, “Nan naisolat ay kalin Apo Dios et kanana gedan en adiyo dologen si Apo Dios ay Apoyo.” ¹³ Nakwas pay san nangpadpadasan Satanas ay nangdoldolog ken Jesus

danat taynan siya ta enggana is mamingsan kasin.

Nan Nangilogiyan Jesus Ay Ninisolo

Mat. 4:12-17; Mar. 1:14-15

¹⁴ Sinmagong si Jesus id Galilea et wada nan kabaelan nan Ispirito Santo ken siya isonga mendinamag isnan kailiili nan inik-ikkana. ¹⁵ Ninis-isolo siya isnan kasinasinagoga et daydayawenda am-in siya.

Nan Nang-adyanda Ken Jesus Id Nazaret

Mat. 13:53-58; Mar. 6:1-6

¹⁶ Inmey si Jesus isnan nasiknana ay ili ay Nazaret. Sinabado ay obayan di Judio dat isnan esay Sabado et inmey siya isnan sinagoga tay siya nan sigod ay ogalina. Dat tomakdeg ay mangibasa isnan kalin Apo Dios ¹⁷ isonga dadat ited nan insolat nan mamadto ay din si Isaias danat bilagen et datngana nan naisosolat ay naay,

¹⁸ “Wada nan Ispirito Santon Apo Dios ken sak-en tay pinilina sak-en ay mangipagtek isnan gawis ay damag isnan kodokdo. Inbaana sak-en ay mangbadang isnan maligligatan ta mapalobosan nan balod ya makaila kasin nan kollaw ¹⁹ ya mangipagtek isnan awnitna mangisalakanan isnan ipogawna.”

²⁰ Linolon Jesus san mabasbasa danat isagong isnan mensilsilbi dat tomokdo et men-isolo. Am-in nan ipogaw issan sinagoga et inenengnengda siya. ²¹ Danat ilogi ay mangwani ken daida, “Tinmet-ewa id wani ay agew san dinngeyo ay binasak ay naisosolat ay kalin Apo Dios.”

²² Laylayden am-in nan ipogaw siya gapo isnan gawis ay inbagbagana ngem nasdaawda dadat kanan, “Ay baken kad na san anak Jose ay kailiyan tako?” ²³ Danat kanan ken daida, “Waay nenemnemenyo nan kankanan nan ipogaw isna ay nan men-ag-agas et masapol ay agasana nan awakna esapay mamati nan

ipogaw isnan agasna. Kaneg todi nan nemnemenyo tay kaytenyo ay ikkak abes isna nan dinngeyo ay inik-ikkak id Capernaum. ²⁴ Ngem kanak ken dakayo en am-in ay ipogaw et patpatgenda nan mamadto isnan nateketeken ay ili ngem isnan osto ay ilina et adi patgen nan kailiyana siya. ²⁵ Kaneg din timpon Elias ay mamadto ay egay polos omod-odan is toloy tew-en ya kagedwa dat menbitil am-in ay ili id Israel. Wada nan ado ay balo issan deey ay ilida ²⁶ ngem egay inbaan Apo Dios si Elias ay mangbadang ken daida ay Judio nodi kedeng nan esa ay balo ay iSerepta is binadangana isnan ili id Sidon. ²⁷ Dat kaneg abes din timpon Eliseo ay esay mamadto et ado nan nakolit ay kailiyana id Israel dapay maid olay esa ken daida is inpagawisna nodi kedkedeng si Naaman ay iSiria is pinagawisna.”

²⁸ Palalo nan liget am-in nan ipogaw issan sinagoga issan nangdengnganda issan kinwanin Jesus tay kailiyana daida. ²⁹ Dadat tomakdeg et goyodenda si Jesus ay mangibala dadat iyey isnan toktok di bilig ay benget di ilida ta tekdagenda koma siya isnan deppas. ³⁰ Ngem dat kayet idaan Jesus isnan tangan nan napoponokanda et komaan.

Nan Nangipakaan Jesus Isnan Anito

Mar. 1:21-28

³¹ Linmayog si Jesus id Capernaum ay esay ili isnan probinsiyan di Galilea dat men-isolo isnan sinagoga isnan Sabado ay obayan di Judio. ³² Nasdaawda issan inikkan Jesus ay men-isolo tay inpailana nan kabaelana.

³³ Issan deey ay sinagoga et wada nan am-ama ay kinapet di makedse ay anito dat menbogaw is napinapigsa, ³⁴ “Ine. Jesus ay iNazaret, ay ngan di ngotom ken dakami? Ay dadaelem dakami? Getkek sika. Sika nan nasantowan ay inbaan Apo Dios.” ³⁵ Ngem dat kanan Jesus issan anito, “Igiginekmo. Taynam

si tosa.” Dat men-idogos san anito san am-ama et matokang isnan sasagangenda danapay taynan siya ay maid inommat. ³⁶ Nasdaawda am-in san nangiila dapay wasdin mangwani, “Ay ngen ngen nan wada ken tona? Dan kabaelana ay mangipakaan isnan makedse ay anito?” ³⁷ Siya di nan inikkan Jesus isonga nindinamag isnan am-in ay ili isdi.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Masaksakit

Mat. 8:14-17; Mar. 1:29-34

³⁸ Tinaynan Jesus san sinagoga et omey isnan baey da Simon. Nan katogangan Simon isdi et menpod-podot dadat ibaga ken Jesus en men-sakit siya. ³⁹ Dat sag-enen Jesus san in-ina et pagawisena san podotna dat mabanangon san in-ina et pakanena daida.

⁴⁰ Nakwas et nan obayada issan naonogan di agew isonga dat iyey nan omili nan am-in ay wada nan sakitda ken Jesus danat sag-es-aen ay mang-egen ken daida dat gomawis nan sakitda. ⁴¹ Nan anito gedan et tinaynanda nan ipogaw ay kinapetda dadapay ibogbogaw, “Sik-a nan Anak Apo Dios.” Daet paginken Jesus daida tay adina layden ay daida nan mangipagtek en siya nan Kristo.

Nan Nin-isolsolowan Jesus Isnan Kasinasinagoga

Mar. 1:35-37

⁴² Issan kawakgatana et nasapa si Jesus ay inmey isnan bilig ngem omey kayet an-anapen nan ipogaw siya. Dadat datngan siya et adida ipalobos ay taynana daida. ⁴³ Ngem danat kanan, “Masapol ay omeyak abes isolow isnan teken ay ili nan gawis ay damag maipanggep isnan mentolayan Apo Dios tay siya nan nangibaaana ken sak-en.” ⁴⁴ Isonga dat omey men-isolo isnan kasinasinagoga ay paggimongan di Judio.

5

Nan Nang-ayagan Jesus Isnan Tolo Ay Papasolotna

Mat. 4:18-22; Mar. 1:16-20

¹ Issan namingsan ay nin-isolowan Jesus isnan benget di baybay id Gene-saret et natogop nan kaipoipogaw isnan kad-ana et mendindinogosda tay kayatda ay dengngen nan kalin Apo Dios ay isolona. ² Maid sonya is tomakdegan Jesus danat ilaen nan doway bangka ay ninbebenget isnan baybay ay tinaynan nan mensidsidok tay inmeyda inowasan nan sidokda. ³ Dat omey si Jesus issan bangkan nan esay mensidsidok ay si Simon danat ibaga ken siya ta iyad-addawina is bassit isnan benget di baybay tasiyay tomokdowana ay mangisolo isnan kaipoipogaw.

⁴ Nakwas pay ay nin-isolo danat kanan ken Simon, “Ipagawgawam nan bangkam isnan kaadaeman nan baybay ta mensidok kayo.” ⁵ Dat kanan Simon, “Apo, inlalabimi ay ninsidsidok dapay maid polos inalami ngem no siya say kanam et ikkanmi.” ⁶ Dadat oy-oyen nan sidok et adoado nan inalada ay ikan et nganngani ay mabakas nan sidok isonga adida makaipangato. ⁷ Dadat wag-eyan san iib-ada isnan esay bangka ta badanganda daida. Inmeyda binadangan daida et pinopinoda san doway bangka is ikan et gistayda malimon. ⁸ Idi inilan Simon Pedro san inommat dat men-palintomeng ken Jesus et kanana, “Apo, mabainak ken sik-a tay man-agbasolak isonga taynam sak-en.” ⁹ Nasdaaw am-in san wada issan bangkan Simon issan nang-ilaanda isnan kaad-adon san sinidokanda ¹⁰ ya olay gedan san ib-an Simon issan esay bangka ay da Santiago ken Juan ay an-ak Zebedeo. Dat kanan Jesus ken Simon, “Adi kayo mabain ay maitapi ken sak-en. Ninsidsidok kayo is ikan ngem id wani isolok abes nan ikkanyo ay mensidok is ipogaw ta maitapida isnan mentolayan Apo Dios.” ¹¹ Isonga dadat ipakni nan

bangkada dadapay taynan am-in nan kowada et omonodda ken siya.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Nakolit

Mat. 8:1-4; Mar. 1:40-45

¹² Isnan namingsan ay kad-an Jesus isnan esay ili et sinmag-en nan am-ama ay nabayag ay nakolit dat menlokbob ay menseg-ang, “Apo, getkek ay kabaalam ay mangkaan isnan sakitko no kayatmo.” ¹³ Dat gen-an Jesus siya danapay kanan, “Kayatko ay maagasanka.” Dat dagos ay makaan nan kolitna. ¹⁴ Danat kanan ken siya, “Adim ibagbaga nan inikkak ken sik-a isnan teken ay ipogaw. Basta idadawesmo ta enka menpaila isnan padi damet idya nan limosmo ay mapalti ay kaneg din inbilin Moses ta pangtekan nan ipogaw ay ginmawiska.”

¹⁵ Ngem dinngen kayet nan kaipoipogaw san inikkan Jesus ken siya dadat omey et enda dengngen nan kankanana ya ta pagawisena nan wada nan sakitda. ¹⁶ Ngem no mamingsan et komaan si Jesus tay omey isnan bilig ay menlowalo.

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Napalalais

Mat. 9:1-8; Mar. 2:1-12

¹⁷ Issan esay agew ay men-isolowan Jesus isnan esay baey et wadada nan nangitotokdo ay Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg ay nagapo isnan probinsiya ay Galilea ya Judea ya isnan ili ay Jerusalem. Nan panakabalin Apo Dios ay mangipagawis isnan sakit et wada ken Jesus. ¹⁸ Dat domateng nan mang-aatangay isnan napalalais ay kayatda ay eyey issan baey ay kad-an Jesus. ¹⁹ Ngem nanapno nan baey is ipogaw et maid polos ikkanda ay mangisgep ken siya isonga insakyatda isnan atep san baey ay nadadata dadat lokaben nan atep dadat oy-oyen san napalalais et ompa issan tangan nan ipogaw ay sasangunan Jesus. ²⁰ Getken Jesus ay talkenda siya isonga danat kanan

issan am-ama, “Gayyem, napakawan et nan basolmo.”

²¹ Dat kasiaagasaas nan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo ay mangwani en, “Sino pay nan lalaki ay naay? Ayta dan iyiison tona nan awakna ken Apo Dios dapay kedkedeng si Apo Dios is makapakawan is basbasol?” ²² Ngem getken Jesus nan kankananda danat kanan, “Ngan nan apedyo nemnem-nemen? ²³ Ay ngan nan nalaklaka ay kanan, nan ‘Mapakawan nan basolmo’ wenna nan ‘Ibangonmo ta mendaanka?’ ²⁴ Ngem gapo tay adiyo patiyen et paneknekak ken dakayo ay wada nan kalebbengak isnan batawa ay mangpakawan is basol tay sak-en nan makwani en Iyon-an Am-in di Ipogaw.” Isonga danat kanan issan napalalais en, “Ibangonmo. Alaem nan dayonmo ta somaaka.” ²⁵ Nabanangon et san am-ama danat alaen san dayona et somaa ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ²⁶ Am-in san wada isdi ay nangi-ila et nasdaawda dadapay inmegyategyat dadat dayawen si Apo Dios ay mangwani en, “Kaskasdaaw nan inilami id wani.”

Nan Nang-ayagan Jesus Ken Levi

Mat. 9:9-13; Mar. 2:13-17

²⁷ Nakwas pay san nin-agasan Jesus dat bomala et ilana si Levi ay esay mensingsingil is bowis ay mangitotokdo isnan kabaybayadan di bowis. Dat kanan Jesus, “Omalika ta maitapika ken sak-en.” ²⁸ Dat taynan Levi nan oblana ya am-in ay kokwana isnan opisina daet omonod ken Jesus et maitapi ken siya. ²⁹ Inmeyda isnan baey Levi dat menpalti siya ta makikan da Jesus ya nan iib-an Levi ay mensingsingil is bowis ya nan tap-in di ipogaw.

³⁰ Idi inilan san ib-an san Fariseo ya san men-is-isolo is linteg ay makikikanda dadat kanan issan papasolot Jesus, “Aytay dakayon makikikan isnan sanada ay mensosowitik ay mensingsingil is bowis ya nan managbasol?” ³¹ Ngem si

Jesus nan sinmongbat et kanana ay mangiyalig, “Nan ipogaw ay maid sakitna et adina masapol nan doktol ngem nan ipogaw ay mensakit et daida nan makasapol isnan doktol. ³² Isonga inmaliyak tapno badangak nan mangtek ay nakabasol tapno menbabawida ngem baken nan mangnenemnem ay gawisda.”

Nan Nangisolowan Jesus Isnan Maipanggep Nan Mentepe
Mat. 9:14-15; Mar. 2:18-20

³³ Sinootda ken Jesus ay mangwani en, “Nan papasolot Juan et wada nan mentepeanda ay adi mangan isnan obaya dadapay menlol-owalo ay kaneg abes nan papasolot nan Fariseo dapay nan papasolotmo et adida mentepe.” ³⁴ Dat menpangngalig si Jesus ta ilawlawagna nan gapo ay adi mentepepe nan papasolotna et kanana, “Ay kananyo en adi makikan nan nadkat no daan pay nan nadawak ken daida? Adi mabalin. ³⁵ Ngem no omdan nan agew ay maapitan nan lalaki ay nadawak et siya di nan mentepeanda gapo isnan seg-angda.”

Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Balo Ya Logak Ay Solsolo
Mat. 9:16-17; Mar. 2:21-22

³⁶ Intoloy Jesus ay mensodok ta ipagtekna ken daida en adi kabalin ay maitapi nan nabayag ay sinoloda isnan isolsolona. Kanana, “Maid mangitakop is balo ay bado isnan logak. No ikkana na et kawasena nan balo ay bado dapay gedan nan baloy galot et adi maibagay ay maitakop isnan logak. ³⁷ Siya gedan isnan tapey. Maid mang-igwa is kabobobod ay tapey isnan naosal ay kodil* tay epdas kinmenteg dapay mo menlowag nan tapey et bomtak nan kodil et makawas nan tapey ya nan kodil gedan. ³⁸ Nan balo ay tapey et masapol ay maigwa isnan balo abes ay kodil tay mabinbinat et maid makawas. ³⁹ Maid abes mangkayat

ay ominom is olay gawis ay kapew-pewak ay tapey no epdas inminom isnan nabayag ay tapey tay kanana en gawgawis nan nabayag mo nan balo.”

6

Nan Kinwanin Jesus Maipanggep Isnan Obaya

Mat. 12:1-14; Mar. 2:23-28, 3:1-6

¹ Sinabado ay obayan di Judio et isnan esay Sabado indaan da Jesus isnan paypayewan. Dat menlosing nan papasolotna is kotimenda.

² Dat kanan nan tap-in di Fariseo, “Aytay dakayon menlosing is kotimenyo dapay lawaen nan linteg tako nan men-ani isnan obaya?”

³ Dat kanan Jesus, “Ayta dayon pabasolen daida? Ay egayyo binasa din inikkan da David isdin linmayawanda?*

⁴ isonga dadat songgep isnan baey Apo Dios et alaen David nan tinapay ay pala ken Apo Dios danat kanen danapay agtan nan iib-ana. Dapay kanan nan linteg tako en adi mabalin ay maipakan nan tinapay ay pala ken Apo Dios isnan ipogaw no bakenda padi. Ngem gapo tay naowatda et egay pabasolen Apo Dios daida.”

⁵ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Saken ay Iyon-an Am-in di Ipogaw nan kalebbeng isnan mabalin ay maikkan isnan obaya.”

⁶ Isnan esay Sabado kasin, sinonggep si Jesus isnan sinagoga ay men-isolo. Dat wada nan amama ay nabingoy nan kanawan ay ledengna. ⁷ Nan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo, kaytenda ay mangidalom ken Jesus isonga sis-iimenda siya no pagawisena nan nabingoy tay lawaenda nan menagas is sakit isnan obaya tay kananda en obla di. ⁸ Ngem getken Jesus nan nenemnemenda isonga danat kanan issan nabingoy, “Omalika ta itakdegmo isnan sasagangenmi.” Dat

* **5:37** Ilaem Mat. 9:17. * **6:3** Ilaem Mat. 12:3.

omey san nabingoy. ⁹ Dat sooten Jesus ken daida, “Ngan nan linteg tako isnan obaya? Ay ikkan nan gawis wenno nan ngawi? Ay ayyewan nan biyag wenno kawasen?” ¹⁰ Danat inengneng daida danat kanan issan nabingoy, “Oyadem nan ledengmo.” Inoyadna dat maoyad tet-ewa tay naagasan et. ¹¹ Ngem mamaslat nan Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg dadapay men-asitoya no ngan nan ikkanda ken Jesus.

Nan Nangpiliyan Jesus Isnan Apostolisna

Mat. 10:1-4; Mar. 3:13-19

¹² Issan esay agew tinmikid si Jesus isnan bilig ta ome y menlowalo danat ilalabi ay menlol-owalo ken Apo Dios. ¹³ Kawakgatana pay danat ayagan nan papasolotna et piliyena nan simpoo ya dow a ay nginadnana is aapostolis. ¹⁴ Datona nan ngadngadan nan pinilina. Si Simon ay nginadanan Jesus is Pedro ya nan besatna ay si Andres ya da Santiago ken Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago ay anak Alfeo, si Simon ay mangisaksakit isnan ilida, ¹⁶ si Judas ay anak Santiago ya si Judas Iscariote ay awnit mangisipsip ken Jesus.

Nan Nin-isolowan Jesus Ya Nan Nangipagawisana Isnan Masaksakit

Mat. 4:23-25

¹⁷ Linmayog si Jesus ya nan papasolotna ay nagapo issan bilig et omdanda pay isnan nasisimpa dat isaldeng Jesus ya nan ado ay pasolotna. Wadada gedan nan adoado ay nagapo id Judea ya id Jerusalem ya isnan il-ili isnan benget di baybay ay id Tiro ya Sidon. ¹⁸ Inmeyda ay mangdenge isnan kankanana dapay ta pagawisena nan wada nan sakitda et olay nan deeyday pinalpaligat di anito ay inmey et ginmawisda gedan. ¹⁹ Am-in nan ipogaw et kaytenda ay somag-en ay mangsikgad ken siya tay wada nan panakabalina ay magapo ken siya ay mangpagawis isnan am-in ay sakitda.

Nan Kinwanin Jesus Isnan Nagasat Ya Kaseseg-ang

Mat. 5:1-12

²⁰ Inilan Jesus san papasolotna danat kanan,

“Nagasat kayo ay mangtek isnan kolangyo tay awnit kayo maitapi isnan mentolayan Apo Dios.

²¹ Nagasat kayo ay manglaylayad ay mang-ikkan isnan layden Apo Dios tay awnit kayo mapnek.

Nagasat kayo ay menseseg-ang gapo isnan basolyo tay awnit kayo men-gasgasing.

²² Nagasat kayo no kaliliget nan ipogaw dakayo ya aamisenda ya bab-ainanda dadapay kanan en ngawi kayo gapo isnan mangpatpatiyanyo ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw.

²³ Men-gasing kayo tay olay no adoado nan ligatyo id wani et awnit dakkal nan ganabenyo ay idyan Apo Dios ken dakayo ay insaganana id daya. Tay nan ik-ikkanda id wani ken dakayo et siya gedan nan inik-ikkan din alal-apoda id sangadom isdin mamadton Apo Dios isonga men-galalasing kayo isnan maisowanyo ken daida.

²⁴ Ngem kaseseg-ang kayo ay kedeng nan kinabaknangyo is nenemenemenyo tay epdasyo ginanganas nan biyagyo.

²⁵ Kaseseg-ang kayo ay mamapnek id wani tay awnit kayo maowat.

Kaseseg-ang kayo ay men-gasgasing id wani tay awnit kayo menseseg-ang ya men-ag-aga.

²⁶ Kaseseg-ang kayo no it-it-ek nan ipogaw dakayo olay baken tet-ewa ay kaneg din inik-ikkan din alal-apoyo ay nang-it-it-ek isdin baken tet-ewa ay mamadto.”

Nan Insolon Jesus Maipanggep Isnan Maaamis

Mat. 5:38-48

²⁷ “Dakayo ay mendedenge isnan kankanak et masapol ay laylaydenyo nan mang-aamis ken dakayo ya ipailayo gedan nan gawis isnan mangliliget ken dakayo. ²⁸ No waday mang-aamis ken dakayo kananyo en badangan Apo Dios daida dayopay ilowallowan daida. ²⁹ No waday mangtipak isnan esa ay ipingmo dakat idoo nan topakna ya no waday mang-ala isnan abitom, bayam ta alaena gedan nan badom. ³⁰ No waday menkedaw ken sik-a dakat agtan ya no waday mang-ala isnan osalmo adim kankanen en isagongna. ³¹ Ikkanyo isnan ibayo nan kaytenyo ay ikkanda ken dakayo.

³² Ay kananyo ngen en it-it-ek Apo Dios dakayo no kedeng nan manglaylayad ken dakayo is laylaydenyo? Adi tay olay nan adi mamati ken Apo Dios et laylaydenda gedan nan manglaylayad ken daida. ³³ Ngan ngalod nan naitkenanyo no kedeng nan mang-ikkan is gawis ken dakayo nan mang-ikkananyo abes is gawis? Olay nan adi mamati ken Apo Dios et siya gedan di nan ik-ikkanda. ³⁴ Ya no kedeng nan mangisagsagong isnan bolodenda ken dakayo is pabolbolodanyo ay it-it-ek ngen Apo Dios dakayo? Olay nan adi mamati et menpabolodda gedan isnan ibada tay getkenda ay maisagong met laeng san inpabolodda. ³⁵ Isonga baken dana is ikkanyo koma nodi laylaydenyo nan mang-aamis ken dakayo dayopay ikkan nan gawis ken daida. Menpabolod kayo olay getkenyo ay adida isagong nan bolodenda tay no siya dana nan ik-ikkanyo et ipailayo dadlo ay anak Apo Dios dakayo et awnit gawis nan idyana ken dakayo. Tay maseg-ang siya olay isnan adi mangtek ay menyeyaman ya nan naimot. ³⁶ Masapol abes ay managseg-ang kayo ay kaneg nan Amayo ay managseg-ang.”

Masapol Ay Adi Pabasbasolen Nan

Ipogaw Nan Ib-ada

Mat. 7:1-5

³⁷ “Adiyo banbanagen nan ib-ayo ta adi abes banagen Apo Dios dakayo. Adiyo abes pabasbasolen nan ib-ayo ta adi gedan pabasolen Apo Dios dakayo. Nodi pakawanenyo nan ib-ayo ta pakawanen abes Apo Dios dakayo. ³⁸ Agtanyo nan ib-ayo et agtan gedan Apo Dios dakayo. Tay nan kaad-adon nan in-intedyo et siya gedan nan kaad-adon nan idyana ngem nasolsolok pay tay olay itamtamedna ya ibasbasasna ay mangisedsed et lomoslosoy kayet.”

³⁹ Dat sodoken Jesus nan naay, “Nan kowap et adi makaipango isnan kanegna ay kowap tay no ikkana na et maekdagda ay dowan isnan ketang. ⁴⁰ Maiwed maisolsolowan is nangatngato mo nan men-is-isolo ken siya ngem am-in nan oskila ay mangkewas isnan ad-adalena et awnit kanegna abes nan mistolona.”

⁴¹ Dat menpangngalig si Jesus maipanggep isnan menkalkali is basol di ib-ada et kanana, “Damen delawen nan bota isnan matan nan besatmo dapay adim madlaw nan kega sindomet ay bota isnan matam?

⁴² Ngan nan ikkam ay mangwani en, ‘Pangaasim besatko ta kaanek nan bota isnan matam,’ dapay adim malikna nan kega sindomet ay bota isnan matam? Sik-a ay aginsisingpet. Kaanem omon-ona nan dakkal ay bota isnan matam tasiyay makailaka ay gawis esakapay kaanen nan teeten ay bota isnan matan nan besatmo.”

Nan Kaiw Ya Nan Begasna

Mat. 7:16-20, 12:33-35

⁴³ “Nan gawis ay kaiw et adi bomgas is ngawi ya adi abes bomgas nan ngawi is gawis. ⁴⁴ Nan kailasi- nan nan am-in ay kaiw et nan ibgasda tay adi mabolas nan papaya isnan kawayan wenna nan alomani isnan sibat. ⁴⁵ Kaneg abes datako ay ipogaw, no nan gawis nan nemnemna et gawis nan ik-ikkana ngem no nan ngawi nan nemnemna et

ngawi abes nan ik-ikkana. Tay nan kalin di ipogaw et ipailana nan wada isnan nemnemna.”

Nan Dowa Ay Ninsaad

Mat. 7:24-27

⁴⁶“Dayon kankanan en sak-en nan Apoyo dakayopay adi patpatiyen nan ibagbagak? ⁴⁷ Am-in ay omali ken sak-en ay mangidnge ya mangpati isnan ibagbagak et siya na nan kaiyaligana. ⁴⁸ Kanegna nan esa ay ipogaw ay ninsaad is baeyna. Inkaobna ay gawis nan tokod enggana ay maipeg-nad isnan bato sanapay saaden nan baeyna. Isonga no men-inewang et dalaposena san baey ngem egay natokang tay menkeneg. ⁴⁹ Ngem nan ipogaw ay mangdedenge isnan kankanak danapay adi patiyen et kanegna nan nangsaaad is baeyna isnan lota ngem egayna pegnadan is bato ay menpatangan nan tokodna. Isonga idi men-inewang dat makibbek ay matokang san baeyna tay egay kasaad ay gawis.”

7

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Baan Di Kapitan Ay iRoma

Mat. 8:5-13

¹ Issan nakwasan pay san am-in ay kayatna ay ibaga isnan kaipoi-pogaw dat omey si Jesus id Capernaum. ² Id sidi et wada nan iRoma ay kapitan di adoado ay soldado. Wada nan baana ay laylaydena ay matmatey. ³ Dinngen san kapitan nan maipanggep ken Jesus danat ibaa nan aamam-a ay Judio ta enda aya-gan si Jesus ta omeyna pagawisen nan baana. ⁴⁻⁵ Dadat omey ken Jesus ay menseg-ang ay mangwani en, “Nan naay kapitan et olay baken Judio ngem laylaydena datako ay Judio dapay gedan ninpasaad is sinagoga isonga gawis abes no badangam siya.”

⁶ Dat makkey si Jesus ken daida. Idi naisag-enda isnan baey san kapitan, inbaan san kapitan nan gagayyemna ay mangibaga ken Jesus en, “Apo, olay adika kano songgep

tay mabain ken sik-a ⁷ isonga baken siya is nangsab-at ken sik-a. Getkena gedan ay omanay nan kalim is mangipagawis isnan baana ⁸ tay siya kano et kanegmo gedan ay wada nan nangatngato ay opisyal ay mangbabaa ken siya ngem wada gedan nan sosoldadona ay bab-aena. Et no ibagana isnan esay bab-aena en, ‘Omeyka,’ dat omey ay dagos, ya no ibagana isnan esang en, ‘Omalika,’ dat omali, ya no ibagana is esa en, ‘Ikkam na,’ danat ikkan tet-ewa. Isonga getkena ay omanay nan kalim is mangpagawis ken siya.”

⁹ Nasdaaw si Jesus issan dinngena dat menligos ay mangwani isnan ipogaw ay omon-onod ken siya, “Ibagak ken dakayo en maid polos dinasdas-ak is napigpigsa ay talek isnan Judio ay kaneg nan talek nan sana ay kapitan.”

¹⁰ Dat somagong et san deeyda ay binaan san kapitan issan baey dadat datngan ay ginmawis san baa ay masaksakit.

Nan Nangtagowan Jesus Isnan Anak Di Balo

¹¹ Egay pay nabayag dat omey si Jesus isnan ili ay Nain et nakkey nan papasolotna ya nan adoado ay ipogaw. ¹² Omdanda pay isnan soban di ili dadat sab-aten nan maboboweg ay omey mangikaob isnan natey. San deey lalaki ay natey et dalos kedkedeng is anak nan esay balo isonga adoado nan omili ay binmadang. ¹³ Olay si Jesus et palalo gedan nan seg-angna isnan nangilaana issan balo. Danat kanan ken siya, “Laton sa. Adika men-ag-aga.” ¹⁴ Daet somag-en si Jesus et gen-ana san inaawitda ay koong dat itakdeg san deeyday mang-aawit. Dat kanan Jesus, “Baballo, bomangonka.” ¹⁵ Dat tet-ewa mabanangon san natey dapay komali. Dat kanan Jesus issan balo, “Naay san anakmo.”

¹⁶ Am-in ay wada isdi et palalo nan egyatda dadat dayawen si Apo Dios ay mangmangwani en, “Esay

mamadton Apo Dios nan naay in-mali ken datako.” Dapay kanan es nan ib-ana, “Inmali si Apo Dios ay mangisalakan ken datako ay ipogawna.”¹⁷ Daet maibaag san inik-ikkan Jesus id Judea ya isnan am-in ay naliliwes ay il-ili.

Nan Inbagan Jesus Isnan Inbaan Juan

Mat. 11:2-6

¹⁸ Si Juan ay Menbonbonyag et wada isnan pagbalodan ngem getkena met laeng san ik-ikkan Jesus tay ibagbagan san papasolotna. ¹⁹ Danat ayagan san dow a et ibaana daida ta ome yda sooten ken Jesus no siya nan Kristo ay inbaan Apo Dios w enno waday teken is aw nit omali is mamas-ed.

²⁰ Idi inomdanda ken Jesus kinwanida en, “Inbaan Juan ay Menbonbonyag dakami ta sootenmi no sik-a nan masmas-ed ay magapo ken Apo Dios ay si Kristo w enno waday teken is sedsed-enmi.”

²¹ Issan inmayanda ken Jesus et adoado nan pagawgawisena ay masaksakit ya ipakak-aana nan anito ay kinmapet ken daida. ²² Danat kanan issan papasolot Juan, “Somagong kayo ken Juan ta ibagayo nan dinngeyo ya nan inilayo ay ik-ikkak. Tay nan kowap et makailada, nan pilay et makadaanda, nan nakolit et ginmawisda, nan toweng et makadngeda, nan natey et natagoda ya olay nan kodokdo et dinngeda nan naibagbaga ay gawis ay damag. ²³ Kananyo gedan ken siya en mabindisyonan nan ipogaw ay adi mendowadowa ay mamati ken saken.”

Nan Inbagan Jesus Maipanggep Ken Juan

Mat. 11:7-19

²⁴ Issan kinmaan an san papasolot Juan dat kanan Jesus issan kaipoipogaw, “Isdin inmayanyo isdin kadan Juan isnan bilig, ay ngan nan kaytenyo ay ilaen? Ay ninemnemyo ay si Juan et kanegna nan goon ay pakiwkiwiyen di dagem? Baken.

²⁵ Ay ngan ngalod nan enkayo inila? Ay esay ipogaw ay ninbado is gawigawis? Baken gedan tay nan ipogaw ay menbabado is gawigawis ya naganas nan biyagna et nan makite-tee isnan ali. ²⁶ Ay ngan ngalod nan enkayo inila? Ay esay mamadton Apo Dios? Owen, ngem ibagak ken dakayo ay nan inilayo et nangatngato mo is mamadto. ²⁷ Tay si Juan nan kakwaniyan nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin en, ‘Wada nan ibaak ay omon-ona ay mangisagana isnan daanem isnan omaliyam.’ ” ²⁸ Dat itoloy Jesus, “Ibagak ken dakayo en isnan am-in ay ipogaw et maid nangatngato mo si Juan. Ngem nan kababaan isnan mentolayan Apo Dios et nangatngato mo si Juan.

²⁹ Nan adoado ay ipogaw ya olay nan mensingsingil is bowis et dingeda san kinkinwanin Juan. Da tona nan nangtongpal isnan kayten Apo Dios isonga dadat menpabonyag ken Juan. ³⁰ Ngem nan Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg et egayda tinongpal nan kayten Apo Dios ay ikkanda isonga adyanda ay menpabonyag ken Juan.”

³¹ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Ay ngan nan mangidiligak ken dakayo ay ipogaw id wani? Menap-apos et kedeng nan getkenyo. ³² Kaneg kayo oongong-a ay adi polos mapnek tay no men-ay-ayamda isnan malkitan et kankanan nan ibada ken daida en, ‘Nin-ganggangs kami ngem egay kayo ninsala. Nin-ag-aga kami ngem egay kayo naki-aga.’ ³³ Kanak en kanegyo daida tay adi kayo polos mapnek. Inmali si Juan ay Menbonbonyag et at-atik nan kinkinana ya egay polos inmin-inom is bomoteng ay mainom dakayot kanan en, ‘Matawtawaw siya.’ ³⁴ Inmaliyak abes et nakikikanak ya nakiin-inomak ken dakayo dakayot kanan en, ‘Ilaenyo pod nan ipogaw ay naay. Bokatot ya men-inom danapay gayyem nan mensos-owitik ay mensingsingil is bowis ya nan

managbasol.' No siya ngalod sa di kankananyo et maid mabalin is ikkanmi ken Juan ay mangpagasing ken dakayo. ³⁵ Ngem olay no adyanyo nan initdok ya nan init-itdon Juan et mailanto isnan ogalin nan mamati ken Apo Dios ay nan it-itdomi et siya nan silib Apo Dios."

Nan Inmayan Jesus Isnan Baey Di Fariseo

³⁶ Inayagan nan esay Fariseo ay kangadan is Simon si Jesus ta omey makikan isnan baeyna. Dat omey si Jesus et makilikob. ³⁷ Issan deey ay ili et wada nan babai ay managbasol. Idi dinngena ay wada si Jesus ay makikikan issan baey di Fariseo dat omey ay mangikakawit isnan gawigawis ay palanggo ay kadan di nangina ay bangbanglo. ³⁸ Dat menpalintomeng isnan kad-an Jesus ay men-ag-aga dat menteded nan agana isnan sikin Jesus. Danat ponasan isnan bookna danat bisitowen danapay bokbokan is bangbanglo.

³⁹ San Fariseo ay nang-ayag ken Jesus et inilana danat kanan isnan nemnemna, "No tet-ewa ay mamadtona et getkena koma no ngan nan kaipogaw nan babai ay naay ay manggeg-een ken siya." ⁴⁰ Dat kanan Jesus, "Simon, wada nan ibagak ken sik-a." Dat kanan Simon, "Apo, ay ngan di ibagam?" ⁴¹ Dat kanan Jesus, "Wada nan doway aamam-a ay ninotangis siping isnan kadangyan. Nan esa et limang gasot nan otangna ya nan esang abes et limampoo. ⁴² Ngem gapo tay adida makabayad danat kaanen san otangda. Kadya ibagam ken sak-en no sino ken daida ay dowan nan dakdake nan layadna issan kadangyan?" ⁴³ Sinmongbat si Simon en, "Kanak en waay san ad-ado nan otangna ay nakaan." "Tet-ewa nan songbatmo," kinwanin Jesus. ⁴⁴ Dat ilaen Jesus san babai danat kanan ken Simon, "Ay iilaem nan babai ay naay? Sinangailim sak-en isnan

baeymo ngem maid inbaam is mangowas isnan sikik dapay siya nan ogali tako ngem si tona et inowasana nan sikik isnan agana danapay iponas nan bookna. ⁴⁵ Egaymo sinabat sak-en ay mangbisito ay kaneg gedan nan ogali tako ngem siya et egay somalsaldeng ay mangbisito isnan sikik enggana issan inmaliyak. ⁴⁶ Egaymo linanaan nan bookko ay kaneg nan ogali tako ngem siya et binokbokana nan sikik is nangina ay bangbanglo. ⁴⁷ Ibagak ngalod ken sik-a, gapo tay getkena ay adoado nan basolna ay mapakawan isonga siya na nan inikkana ay mangipaila isnan dakkel ay layadna ken sak-en. Ngem nan ipogaw ay mangwani en bassit nan basolna ay napakawan et bassit abes nan layadna."

⁴⁸ Dat kanan Jesus issan babai, "Napakawan nan basbasolmo."

⁴⁹ Nan ib-ada ay mangmangan et kinwanida isnan nemnemda, "Ay sino ngen nan ipogaw ay naay ay olay nan basol et pakawanena?"

⁵⁰ Ngem dat kanan Jesus issan babai, "Nan pammatim nan nangisalakan ken sik-a. Somaaka et ay menlamlamnin."

8

Nan Iinin-a Ay Nakkey Ken Jesus

¹ Egay pay nabayag dat omey si Jesus isnan kailili ay mangibagbaga isnan gawis ay damag maipanggep isnan mentolayan Apo Dios. Nakkey san simpoo ya doway ay pasolotna ² ya san pinagawis Jesus ay iinin-a ay nasaksakit ya tinoyan di anito. Naay nan ngadanda. Si Maria Magdalena ay tinaynan di pito ay anito, ³ si Juana ay asawan Cusa ay ap-apo isnan baey Herod ya si Susana ya nan adoado pay ay iinin-a ay nang-idya isnan tapin di kokwada ta badanganda si Jesus ya nan papasolotna.

Nan Am-ama Ay Ninbonobon Mat. 13:1-23; Mar. 4:1-20

⁴ Inmali nan kaipoipogaw ay na-gapo isnan natkenatken ay ili dadat

madagop tay kaytenda ay dengngen nan kalin Jesus. Dat mensodok si Jesus ken daida et kanana, ⁵ “Wada nan am-ama ay en ninbonobon isnan om-a. Idi insapowakna nan bonobon isnan om-a, naekdag nan tap-ina isnan daan et gatgatinan nan ipogaw dapay topken di koyat. ⁶ Nan tap-ina et naekdagda isnan kabatbatowan dat tomobo ngem namgaan nan lota isonga dadat maango. ⁷ Nan tap-ina et naekdagda isnan ginsatan ay sibit dat solinen di sibit nan tinmobo et mateyda. ⁸ Ngem nan tap-ina ay natekdag isnan gawis ay lota et tinmoboda dadapay bomgas is adoado.” Dat ibiyad Jesus ay mangwani en, “Dengngenyong ngalod no waday ingayo.”

⁹ Dat sooten nan papasolot Jesus ken siya nan kayat ay kanan nan sinodokna.

¹⁰ Sinmongbat si Jesus ay mangwani, “Owen tay naipagtek ken dakayo nan egay naipagtek id kasin ay maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ngem isnan tap-ina et ipangpangngaligko nan ikkak ay mangisolo ken daida tasiyay olay ililaenda et adida getken nan tet-ewa ya olay dengdengngenda et adida maawatan.

¹¹ Siya na nan kayat ay kanan san sinodokko. Nan bonobon et siya nan kanega kalin Apo Dios. ¹² Nan daan ay natekdagan di bonobon et kanegna nan ipogaw ay mangdenge isnan kalin Apo Dios ngem dat omey si Satanas et kaanena isnan nemnemna san dinngena tapno adi mamati ya maisalakan. ¹³ Nan kabatbatowan et kanegna nan ipogaw ay mangdenge ya mengasgasing ay mangdawat isnan kalin Apo Dios. Ngem adi lomamot nan kalin Apo Dios isnan nemnemna tay patiyena is sin-awyan danat dokogan ay dagos no mapaligatan gapo isnan pammatina. ¹⁴ Nan ginsatan ay sibit et siya nan mangdenge isnan kalin Apo Dios ngem makolkol nan nemnemna tay wedweda nan bo-

maknangana ya mengasgasingana is nenemnemna isonga adi bomgas tay nasolin nan kalin Apo Dios et kalingkingana. ¹⁵ Ngem nan gawis ay lota ay natekdagan di bonobon et siya nan ipogaw ay mangdenge isnan kalin Apo Dios danat is-ek ay gawis isnan nemnemna danapay itoltoloy ay mangpatpati engganay bomgas nan kalin Apo Dios isnan biyagna.”

Nan Naipatang Ay Silaw

Mar. 4:21-25

¹⁶ Danat itoloy ay mensodok, “Maid mangpasged is silaw danat salinan is timba wenna igwana isnan silok di podanan tasiyay adi kaila nan silangna nodi ipatangna tapno menpat-a no songgep nan ipogaw. ¹⁷ Siya abes nan kaneg nan epdas naikkan ay olay egay kagtek et awnit maipabala ya nan nenemnemnan ipogaw et awnit magtek met laeng. ¹⁸ Isonga dengngenyong ay gawis nan isolok tay nan mamati isnan isolosolok et masilawan nan nemnemna ta maawatana dat taptapiyan Apo Dios nan getkena. Ngem nan ipogaw ay adi mangidnge ya adi mamati et awnit mamaid nan atiatik ay getkena.”

Nan Inan Jesus Ya Nan Bebsatna

Mat. 12:46-50; Mar. 3:31-35

¹⁹ Inmey si inan Jesus ya nan bebsatna isnan kad-ana ngem adida makasag-en ken siya tay adoado nan ipogaw. ²⁰ Dat wada nan mangwani ken Jesus, “Wada da inam ya nan bebsatmo isnan pantew ay mangpaay-ayag ken sik-a.” ²¹ Dat kanan Jesus ken daida am-in en, “Owen, ngem bakenda kedeng is inak ya bebsatko tay am-in nan mangidnge isnan kalin Apo Dios et daida gedan nan inak ya bebsatko.”

Nan Nangipakin-ean Jesus Isnan Dagem Ya Danom

Mat. 8:23-27; Mar. 4:35-41

²² Isnan namingsan et ninlogan si Jesus ya nan papasolotna isnan bangka tay kinwanin Jesus en

omeyda isnan bas-ang di baybay.
²³ Idi om-omeyda dat maseyep si Jesus. Dat domateng nan napigsa ay dagem et masepyatan nan bangka et nganngani ay malimonda dat omegyat nan papasolotna ²⁴ isonga dadat gidowen si Jesus ay mangwani, “Apo, Apo, naay malimon tako.”

Dat bomangon siya et ipakin-ena nan dagem ya dalloyon. ²⁵ Danat kanan isnan papasolotna, “Dakayon omegyat? Ay maid talekyo ken Apo Dios?”

Ngem nasdaawda ya nakibtotda am-in dadat men-asikwani, “Manakabalin obpay nan ipogaw ay naay. Danan bilinen nan dagem ya danom dadat tet-ewa tongpalen?”

Nan Nangipakaan Jesus Isnan Anito

Mat. 8:28-34; Mar. 5:1-20

²⁶ Intoloyda ay men-gedang isnan baybay id Galilea ay omey isnan dedemangena ay lakon di Geraseno. ²⁷⁻²⁹ Dinmaka si Jesus isnan benget di baybay dat sab-aten nan esay lalaki ay kinapet di anito. Tawaw nan inidyada issan lalaki et nabayag ay aped menlalabos ya adi kasala isnan baey ay aped nan lil-iyang ay kadan di natey nan nintet-eeana. Et nabayag ay pinalpaligat san anito siya et olay ibalodda ya galotenda nan ledengna ya sikina is kawal, mensokpotna kayet dat patagtagen san anito siya isnan pondag. Issan nang-ilaana ken Jesus nin-owakis dapay menlokbob isnan sasagangena danapay ibibiyad ay mangwani, “Jesus ay Anak Apo Dios ay kangatowan, ay ngan di ngotom ken saken? Maseg-angka ta adika mangdosdosa.” Kinwanina di tay inbilin Jesus en komaan san makedse ay anito ken siya. ³⁰ Dat sooten Jesus ken siya, “Ay sino nan ngadanmo?” “Nan ngadanko et Linibo,” kinwanina tay kalibolibo nan anito ay kinmapet ken siya. ³¹⁻³² Dat menseg-ang san kaanianito ken Jesus en adina paeyen daida isnan longok ay kadosaanda.

Ngem isnan sasag-enenda adoado nan beteg ay mangmangan isnan bilig isonga dat kanan san kaanianito ken Jesus en palobosana daida tasiyay enda kapten nan kabetebeteg. Danat palobosan daida ³³ isonga dadat taynan san lalaki et kaptenda san kabetebeteg. Dat kanega naong-ong am-in san beteg et kasida tatagtag ay omey isnan depas dadat matekdag isnan baybay et malimonda.

³⁴ Issan nang-ilaan san mangbantay isnan beteg issan inommat dadat tomagtag et omeyda ibaga isnan kailiili. ³⁵ Dat omey nan nangdenge et enda ilan nan inommat dadat datngan san lalaki ay tinaynan di anito ay tinmotokdo isnan sag-en Jesus et ninbabado dadlo dapay gawis nan nemnemna dadat menkakikibtot am-in. ³⁶ San deeyda ay nang-ila et inbagada isnan kadatdateng ay ipogaw nan inkakkan san lalaki ay ginmawis. ³⁷ Gapo isnan dadama ay egyat san iGeraseno et inbagada ken Jesus en olay komaan isnan ilida.

³⁸⁻³⁹ Ngem san lalaki ay tinaynan di kaanianito et ninseg-ang ken Jesus en makaey koma ken siya. Ngem dat kanan Jesus ken siya, “Somaaka bawet ta enka ibaga nan gawis ay inikkan Apo Dios ken sik-a.” Dat menlogan da Jesus issan bangka et taynanda daida. Dat somaa san lalaki et ena ibaga isnan am-in ay kailiyana san inikkan Jesus ken siya.

Nan Nangtagowan Jesus Isnan Anak Jairo Ya Nan Nangipagawisana Isnan In-ina

Mat. 9:18-26; Mar. 5:21-43

⁴⁰ Sinmagong da Jesus isnan demang di baybay dat men-gasing nan kaipoipogaw isdi tay sisin-edda siya. ⁴¹ Dat domateng nan am-ama ay kangadan is Jairo ay esay apon di sinagoga isdi. Dat menpalintomeng isnan sagang Jesus ay menseg-ang ken siya ta omey id baeyda ⁴² tay matmatey nan bogtong ay anakday babai ay simpoo ya dowan nan tew-ena.

Dat makkey si Jesus et omon-onod kayet nan kaipoipogaw ay mang-al-alibongbong ken siya.

⁴³ Dat wada gedan nan in-ina isdi ay egay somalsaldeng nan basana is simpoo ya doway tew-en. Inamina am-in nan kokwana ay in-baybayadna is mang-agas ken siya ngem maid polos nakaagas. ⁴⁴ Inmey isnan dodokogan Jesus danat sik-gaden nan benget nan badon Jesus dat masanaldeng nan basana. ⁴⁵ Dat sooten Jesus, “Ay sino nan nangsik-gad ken sak-en?” Dat was-in mang-wani isnan kaipoipogaw isdi en bak-enda. Dat kanan Pedro, “Apo, adoado nan mang-al-alibongbong ken sik-a isonga nasikgadka adi.” ⁴⁶ Ngem dat kanan kayet Jesus, “Wada nan teken ay nangsikgad ken sak-en tay gegetkek ay wada nan masaksakit ay pinagawis nan panakabalinko.” ⁴⁷ Gintek san in-ina ay nasokalan siya dat menpaypayegpeg ay omey menpalintomeng isnan sasagangen Jesus. Et isnan sasagangen am-in di ipogaw, inbagana ken Jesus nan gapo ay nangsikgadana ken siya ya nan dagos ay ginmawisan nan sak-itna. ⁴⁸ Dat kanan Jesus ken siya, “Ina, ginmawiska gapo isnan pammatim ken sak-en. Somaaka ay menlam-lamnin.”

⁴⁹ Daan ay mentoytoya da Jesus is-san in-ina dat domateng nan nagapo issan baey Jairo et kanana ken siya, “Soma tako bawet Jairo, ta adim aped taktaken nan Apo tako.” Danat getken ay natey san anakna. ⁵⁰ Ngem dinngen Jesus san kinwanina danat kanan ken Jairo, “Adika menseseg-ang. No waday talekmo ken sak-en et awnit gomawis siya.”

⁵¹ Inomdanda issan baey et maid inpasgep Jesus is teken ay ipogaw nodi kedeng da Pedro, Juan, Santiago ya san aman ya inan nan onga. ⁵² Men-ag-aga am-in nan ipogaw issan pantew ngem dat kanan Jesus, “Adi kayo men-ag-aga tay egay katey nan onga ay sana nodi maseseyep et kedeng.” ⁵³ Dadat

sayoten siya tay getkenda ay natey et. ⁵⁴ Ngem dat songgep si Jesus et gen-ana nan ledeng san onga danat kanan, “Anakko, ibangonmo.” ⁵⁵ Dat somagong nan ab-abiikna et bomangon tet-ewa. Dat ibagan Jesus en pakanenda. ⁵⁶ Nasdaaw da amana ngem inbagan Jesus ken daida en adida ibab-aag isnan ipogaw.

9

Nan Nangibaaan Jesus Isnan Apostolisna

Mat. 10:5-15; Mar. 6:7-13

¹ Issan esay agew inayagan Jesus san simpoo ya doway ay apostolisna danat agtan daida is panakabalin ay mangipagawis isnan masaksakit ya mangipakaan isnan am-in ay anito. ² Danat ibaa daida ta omeyda ay mangibaga ay nganngani ay omali nan mentolayan Apo Dios dadapay pagawisen gedan nan masaksakit. ³ Inbagana ken daida en, “Adi kayo omikawkawit is olay sokod, sangi, makan, siping ya mensokatanyo no menbaat kayo. ⁴ No waday mangsangaili ken dakayo isnan baeyda dakayot adi men-at-aton enggana ay taynanyo nan ili ay deey. ⁵ Ngem no adida idnge dakayo isnan ili ay omayanyo dakayot komaan dakayopay pokpokon nan tapok isnan dapanyo ta ipailayo ay adyanda nan isoloyo.”

⁶ Dat omey san papasolotna isnan am-in ay il-ili ay mangibagbaga isnan gawis ay damag dadapay pagawisen nan wada nan sakitda.

Nan Nakolkolan Nan Nemnem Herod

Mat. 14:1-12; Mar. 6:14-29

⁷ Si Herod ay mentoltolay id Galilea et dinngena am-in nan inik-ikkan Jesus et nakolkol nan nemnemna tay wada nan mangwani en si Jesus et waay siya din si Juan ay Menbon-bonyag ay kasin natago. ⁸ Kanan nan ib-ana en siya din si Elias ay ninpaila dapay kanan kayet nan ib-ana en siya din esa ay mamadto id kasin ay natago. ⁹ Dat kanan Herod, “Dakpay

inapoto nan olon Juan ngem ay sino ngata nan ipogaw ay ibagbagada ay sana?" Enggana isdi et kaytena ay mang-ila ken Jesus.

Nan Nangpakanan Jesus Isnan Limay Libo Ay Ipogaw

Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Juan 6:1-14

¹⁰ Issan sinmagongan san simpoo ya doway apostolis ay inbaan Jesus dadat ibaga ken siya am-in nan inik-ikkanda. Danat ipakkey daida et kedkedengda is inmey isnan pondag id Betsaida ¹¹ ngem idi gintek nan ipogaw ay inmeyda dadat omonod. Dat ayagan Jesus daida et isolowana daida isnan maipanggep nan mentolayan Apo Dios danapay pagawisen nan masaksakit.

¹² Masmadem pay dat omey san simpoo ya doway pasolot Jesus ken siya et kananda en, "Nasdem datakopay daan isnan pondag. Ibagam kad ken da tona ta was-in omey isnan naisagsag-en ay il-ili ya isnan babae ay isnan il-ilit ta enda makilang-ay dadapay omapa." ¹³ Ngem dat kanan Jesus ken daida, "Dakayo nan mangpakan ken daida." Dadat kanan, "Limlima ay tinapay ya dod-owa ay ikan nan wada ken dakami et kedeng. Ay omey kami lomako is kanen nan naayda ay ipogaw?"

¹⁴ Dat ibilin Jesus isnan papasolotna ta patokdowenda daida is saglilimampoo. Waay limay libo ay lalalaki san wada isdi ngem egay kaibilang nan bababai ya nan oongong-a. ¹⁵ Dadat patokdowen nan kaipoipogaw. ¹⁶ Dat alaen Jesus san limay tinapay ya doway ikan dat mentangad id daya et men-iyaman ken Apo Dios esanapay amam-asen danat idya isnan papasolotna et iwatwatda. ¹⁷ Dadat mangan am-in et nabsogda dapay napno kayet nan simpoo ya doway lowa isnan binayanda ay tinogop san papasolotna.

Nan Nangibagaan Pedro En Kristo Si Jesus

Mat. 16:13-20; Mar. 8:27-30

¹⁸ Isnan namingsan ay kedkedeng da Jesus ya nan papasolotna dat menlowalo si Jesus. Nakwas pay ay makalowalo danat sooten ken daida, "Ay ngan nan pangwanin nan ipogaw ken sak-en?" ¹⁹ Dadat kanan, "Wada nan mangwani en sik-a din si Juan ay Menbonbonyag. Kanan nan tap-ina en sik-a din si Elias dapay kanan kayet nan tap-ina en kasin natago nan esa isdin mamadto id kasin." ²⁰ "Dakayo pay abes, ay ngan nan pangwaniyo ken sak-en?" sinootna ken daida. Dat kanan Pedro, "Sik-a si Kristo ay din inbagan Apo Dios ay awnit omali ay menapo."

²¹ Dat ibilin Jesus ken daida en masapol ay adida ibagbaga isnan olay sino ay ipogaw ²² danat itoloy ay mangwani, "Sak-en ay Iyon-an Amin di Ipogaw et masapol ay awnitak mapaligatan. Nan aamam-an di Judio ya nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg et awnit adyanda sak-en dadapay mangipapatey ngem kasinak matago isnan maikatlo ay agew."

Nan Ikkana Nan Maitapi Ken Jesus

Mat. 16:24-28; Mar. 8:34-9:1

²³ Isnan namingsan et kinwanina ken daida am-in, "No sino nan manglayad ay maitapi ken sak-en et masapol ay ibilangna ay natey et nan awakna ta baken nan laydena is ik-ikkana nodi nan laydek ta itoledna nan ligat ay kaneg nan mang-awawit isnan krosna ta omonod ken sak-en. ²⁴ Tay nan ipogaw ay kedeng nan awakna is nemnemnemena et awnit matey met laeng ngem nan adi mangnemnemnem isnan awakna gapo ken sak-en et awnit matey ngem matagotago ay engenggana ken Apo Dios. ²⁵ Ay waday ganaben di ipogaw ay mangkowa is am-in ay kinabaknang isnan bataan no matey daet adi dawaten Apo Dios? Maid adi. ²⁶ No sinoy mangadi ken sak-en ya nan it-itdok et awnitko abes adyan daida isnan omaliyak ay mangipailaan isnan

kangatok ya nan kangaton Ama ya nan kaangheanghelna. ²⁷ Tetewa nan ibagak, wada ken dakayo nan matatago pay laeng engganay ilaenda nan panakabalin Apo Dios isnan mentolayana.”

Nan Natkenan Nan Ilan Jesus

Mat. 17:1-8; Mar. 9:2-8

²⁸ Nallos nan waay esay domingo dat ayagan Jesus da Pedro, Juan ya si Santiago et omeйда menlowalo isnan bilig. ²⁹ Issan menlol-owalowan Jesus daet mateken nan angasna ya nan badona et pinmolapolaw ay mensilsilap. ³⁰⁻³¹ Dat nawanada nan ninpaila ay mensilsilang ay doway amam-a ay makitoytoya ken Jesus ay da Moses ken Elias ay ap-on di Judio id kasin. San kankananda et maipanggep isnan nganngani ay kateyan Jesus id Jerusalem. ³² Da Pedro et naseypanda ngem dadat magido et ilanda ay mensilsilang si Jesus ya san doway ay amam-a ay makitatakdeg ken siya.

³³ Idi komak-aan san doway amam-a issan kad-an Jesus, kinwanin Pedro ken siya, “Apo, gawis tay wada tako isna. Omset kami is tolo ay bawi ta pala ken sik-a nan esa, pala ken Moses nan esa ya pala ken Elias nan esa.” Ngem aped kinwanin Pedro di tay nasngang et adina getken nan kankanana.

³⁴ Daan ay menkalkali si Pedro daet kanaliboo et lingbana daida isonga inmegyat san papasolot Jesus. ³⁵ Dadat denggen nan kali ay nagapo isnan liboo ay mangwani, “Siya na nan Anakko ay pinilik ay mentolay isonga denggenyo nan kanana.”

³⁶ Idi sinmaldeng san kali, kedeng si Jesus is inilada. San papasolotna et egayda inbagbaga san inilada engganay sokod natago kasin si Jesus.

Nan Nangpakaan Jesus Isnan Anito Ay Nangpakedas Isnan Onga

Mat. 17:14-18; Mar. 9:14-27

³⁷ Kawakgatana ay ninlayogan da Jesus issan bilig et adoado nan ipogaw ay nangsab-at ken siya. ³⁸ Dat

wada nan esay am-ama ay mangibogbogaw, “Apo, seg-angam kad nan naay kedkedeng ay anakko ³⁹ tay wada nan anito ay mangkakapet ken siya et aped menbogbogaw dapay menkedas et tomaltalabotab nan topekna. Pakalokalowena ay adina taytaynan siya. ⁴⁰ Mensegseg-angak isnan papasolotmo ta pakaanenda koma nan anito ngem adida kabaelan.”

⁴¹ Dat kanan Jesus, “Palalo kayo od ay ipogaw id wani. Baken osto nan nemnemyo tay nabayagak ay nakite-tee ken dakayo et palalo nan anosko ngem adi kayo kayet pomati.” Danat kanan issan aman san onga, “Iyalim nan anakmo isna.” ⁴² Idi somagsagen san onga ken Jesus dat pakedasen san anito danapay ibkas siya. Ngem dat bilinen Jesus san anito ta komaan isonga dat gomawis san onga dat kanan Jesus ken amana, “Naay nan anakmo.” ⁴³ Am-in san nang-ila et nasdaawda isnan panakabalin Apo Dios.

Nan Nangibagaan Jesus Isnan Kateyana

Mat. 17:22-23; Mar. 9:30-32

Daan ay masmasdaaw nan kaipoi-pogaw issan am-in ay inikkan Jesus danat kanan issan papasolotna, ⁴⁴ “Adiyo kalkalingkingan nan naay ibagak ken dakayo. Sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et nganngani ay maitedak isnan mangdepap ken sak-en et kigadda ay mang-ikkan isnan kaytenda ay ikkan ken sak-en.” ⁴⁵ Ngem adi getken nan papasolotna nan kayatna ay kanan tay egayna inpagtek ken daida. Ngem mabainda ay mangsoot ken siya.

Nan Kanan Jesus Maipanggep Nan Kapatgan

Mat. 18:1-5; Mar. 9:33-37

⁴⁶ Nan papasolot Jesus et nintotyada no sino nan kapatgan ken daida. ⁴⁷ Ngem getken Jesus nan kankananda isonga danat ayagan nan esay onga et patakdegena isnan sag-ena ⁴⁸ danat kanan ken daida, “Nan manglayad ya mang-ayowan

isnan kaneg nan naay onga gapo isnan pammatina ken sak-en et siya gedan nan kaneg nan layadna ken sak-en. Et nan manglayad ken sak-en, laydena abes nan nangbaa ken sak-en ay si Apo Dios. Tay nan kababaan ken dakayo et siya nan kapatgan ken Apo Dios.”

Nan Adi Men-apos Et Daida Nan Bomadang

Mar. 9:38-40

⁴⁹ Dat kanan Juan, “Apo, inilami nan esay am-ama ay mangipakpakaan is anito isnan ipogaw gapo isnan pammatina kano ken sik-a. Ngem inyadimi siya tay baken tako ib-a.” ⁵⁰ Dat kanan Jesus ken siya ya isnan iib-ana, “Adiyo iyad-adi siya tay nan adi mang-ap-apos ken dakayo et daida nan bomadang.”

Nan Nang-adyan Nan iSamaria Ay Omapa Da Jesus Isnan Ilida

⁵¹ Idi nganngani nan kateyan Jesus ya nan katagowana kasin ya nan maipangatowana id daya, ninem-nemna ay masapol ay omey siya id Jerusalem. ⁵² Isonga inpaon-onana nan papasolotna ay mangisagana isnan awnitda omapaan isnan esay ili isnan probinsiya ay Samaria tay laosanda ay omey id Jerusalem. ⁵³ Ngem nan ipogaw isdi et adyanda ay omapa da Jesus tay id Jerusalem nan omayanda dapay adi patiyen nan iSamaria ay id Jerusalem nan osto ay pangdayawan ken Apo Dios. ⁵⁴ Issan nangtekan san papasolotna ay da Santiago ken Juan ay adyan nan iSamaria daida dadat kanan ken Jesus, “Apo, ay dawatenmi ken Apo Dios ta poowana daida?” ⁵⁵ Danat sagongen daida et sagiitena daida ⁵⁶ dadat omey isnan teken ay ili.

Nan Manglayad Ay Makkey Ken Jesus

Mat. 8:19-22

⁵⁷ Issan mendad-aananda kinwanin nan esay am-ama ken Jesus, “Omon-onodak ken sik-a olay intoy omay-ayam.” ⁵⁸ Dat kanan Jesus ken siya, “Owen, ngem nemnemem

ay gawis tay naligat nan ik-ikkak tay nan motit ya nan koyat et wada nan baeyda dapay sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et maiwed osto is baeyko is omil-illengak.” ⁵⁹ Danat kanan abes isnan teken ay am-ama, “Omonodka ken sak-en.” Ngem kanan san am-ama, “Apo, awnika od ta makilebenak ken ama sakpay omonod ken sik-a.” ⁶⁰ Dat kanan Jesus, “Nan iib-an amam ay adi malmati ken Apo Dios et kanegda natey isonga olay daida nan mangileben isnan iib-ada. Ngem sik-a, omeyka bawet ibagbaga nan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios.”

⁶¹ Wada kayet nan esay am-ama ay nangwani ken Jesus, “Apo, makkeyak abes ken sik-a ngem omeyak od ipagtek isnan ag-ik.” ⁶² Ngem daet kanan Jesus, “Nan mensamsama ay mangsagosagong isnan dokogna et baken gawis nan samaena. Kaneg abes nan makmakkey ken sak-en ay mangsagosagong isnan dodokogana et adida mappay isnan mentolayan Apo Dios.”

10

Nan Inbaan Jesus Ay Pitompoo Ya Doway Pasolotna

¹ Nakwas pay di dat piliyen Jesus nan teken ay pitompoo ya doway pasolotna danat ibaa daida ay sindodwa ta omon-onada ay omey menisolo isnan tonggal ili ay awnitna omayan. ² Dat mensodok si Jesus en, “Adoado nan egay namati ken Apo Dios et kanegda nan pagey ay maani. Dakayo ay mangisol-solo isnan kalin Apo Dios et kane-gyo nan men-ani ngem atiatik kayo isonga dawatenyo ken Apo Dios ay kakwa isnan maani ta omibaa is mangbadang ken dakayo. ³ Enkayo. Ibaak dakayo ay kanegyo nan naanos ay kalnilo ngem nan omayanyo et kanegda nan makedse ay aso. ⁴ Adi kayo omikawkawit is siping, sangi ya sapatos dakayot idadawes ay adi kayo mensaldesaldeng ay makitoya isnan ipogaw. ⁵ No songgep kayo

isnan esay baey kananyo en, 'Inmali kami ay mangipagtek isnan gawis ay biyag ay maid patenggana tapno tet-ewa ay menlamnin kayo.' ⁶ No waday manglayad ay mamati isnan isoloyo et dawatena ken Apo Dios nan gawis ay biyag ngem no adida patiyen et maid silbin nan insoloyo ken daida. ⁷ No waday mangsangaili ken dakayo isnan baeyda dakayot mentetee isdi ay adi kayo men-atoaton is teken ay baey. Nan idyada ken dakayo et kanenyo ya inomenyo tay lebbengna ay itedda nan kanegyo lagbo ay menisolo. ⁸ Isonga siya nan ikkanyo isnan omayanyo isnan teken ay ili. Kanenyo nan idyada ⁹ dayopay pagawisen nan masaksakit ya ibagayo ken daida en, 'Ipagtekmi ken dakayo ay inomdan nan mentolayan Apo Dios tapno maitapi kayo ken siya.'

¹⁰ Ngem no omey kayo isnan esay ili ya adyanda dakayo, omey kayo isnan kaponponokan nan ipogaw dakayot kanan, ¹¹ 'Pokpokenmi nan tapok ay pinomket isnan sikimi isnan iliyo ta mangipaila en maid teken is ikkanmi ken dakayo nodi inmali kami ay mangipagtek en inomdan nan mentolayan Apo Dios ngem gapo tay adyanyo nan isolsolomi et adi kayo maitapi ken siya.' ¹² Ibagak ken dakayo en isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et am-amed nan dosan san mang-adi isnan isoloyo mo nan iSodoma ay pinoowan Apo Dios id sang-adom gapo isnan dadama ay basolda." Siya di nan kinwanin Jesus issan pitompoo ya doway pasolotna.

¹³ Dat itoloy Jesus ay mangwani, "Aye nan awnityo dosa ay iCorazin ya iBetsaida. Tay inilayo nan kaskasdaaw ay inik-ikkak isnan iliyo dayopay egay inbabawi nan basbasolyo. Id sang-adom palalo nan dosan Apo Dios id Tiro ya id Sidon ngem no daida koma nan nang-ila isnan kaskasdaaw ay inik-ikkak isna waay nabayag ay ninbadoda is mensampet ay sako dadapay itotokdo isnan dapo ay mangipaila en inbabawida nan basbasolda. ¹⁴ Isonga no omdan

nan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et am-amed nan dosayo mo nan iTiro ya iSidon. ¹⁵ Dakayo pay abes ay iCapernaum ay mangipapan-gato isnan nemnemyo et awnit kayo maibkas isnan kad-an di apoy ay adi katkatkatey."

¹⁶ Dat kanan Jesus isnan papasolotna, "Nan mangidnge ken dakayo et sak-en nan idngeda, et nan mang-adi ken dakayo, sak-en nan adyanda ya nan mang-adi ken sak-en et si Apo Dios abes ay nangibaa ken sak-en nan adyanda."

Nan Sinmagongan San Papasolot Jesus

¹⁷ Adi pay issan nadandan dat men-galalasing ay mensagong san pitompoo ya doway ay inbaan Jesus dadat kanan ken siya, "Apo, olay nan anito et pinatida dakami gapo isnan panakabalin ay wada ken dakami."

¹⁸ Dat kanan Jesus, "Getkek ay epdas naabak si Satanas tay inilak ay naekdag ay nagapo id daya ay kaneg nan ikkan di kimat nan naekdagana. ¹⁹ Inidyak od nan panakabalinyo tasiyay olay gatgatinanyo nan oweg ya nan minoong et maid ngawi is om-ommat ken dakayo ya abakenyo gedan nan kabaellan Satanas. ²⁰ Ngem baken nan mangpatiyen nan anito ken dakayo is men-gasinganyo nodi nan men-gasinganyo et nan naisolatan nan ngadanyo isnan listaan di ngadan id daya tay siya nan kail-ana ay matagotago kayo ay engengana."

Men-gasgasing Si Jesus *Mat. 11:25-27, 13:16-17*

²¹ Idi nakwas san ibagbagan Jesus ken daida dat menlowalo ken Apo Dios tay inpagasing nan Ispirito Santo siya et kanana en, "Ama, sik-a nan Apo id daya ya isnan batawa. Men-iyamanak ken sik-a tay inpagtekmo isnan egay nakaadal nan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en ngem egaymo inpagtek isnan mangwani en nalaing ya masilib

tapno adida maawatan. Owen Ama, tay siya nan kayatmo ay maikkan.”

²² Danat kanan isnan ipogaw isdi, “Inyalin Ama nan am-in ay wada ken sak-en. Maid ipogaw is mangtek isnan am-in ay maipanggep ken sak-en nodi kedeng si Amak ya maid gedan mangtek isnan am-in ken Ama nodi kedengak ay Anakna ya nan pinilik ay mangipagtek isnan maipanggep ken siya.”

²³ Dat sagongen Jesus san papasolotna et kedengda isnan nangwaniyana en, “Dakayo et iilaenyo nan ik-ikkak ya dedengngenyon nan kankanak ²⁴ isonga nagasat kayo mo nan adoado ay mamadton Apo Dios ya ali id kasin tay kakakayatda ay mang-ila isnan il-ilaenyo id wani ngem egayda inila ya kaytenda abes ay mangdenge isnan dengdengngenyon id wani ngem egayda nakadnge.”

Sino Nan Makwani Ay Ib-a Tako

²⁵ Dat wada nan esay men-is-isolo isnan linteg Apo Dios ay inmey ken Jesus tay kayatna ay sikapan siya danat sooten, “Apo, ay ngan nan masapol ay ikkak ta matagowak ay eng-enggana ken Apo Dios?” ²⁶ Dat sooten abes Jesus ken siya, “Ngan nan kanan nan linteg isnan liblon Apo Dios? Ngan nan mang-awatam?”

²⁷ Dat songbatan san men-is-isolo, “Masapol ay laylayden tako ay ostosto si Apo Dios ay Apo tako isnan nemnem ya poso tako ya isnan am-in ay ik-ikkan tako ya masapol gedan ay laylayden tako abes nan iib-a tako ay kaneg nan pananglayad tako isnan awak tako.” ²⁸ Dat kanan Jesus, “Nan songbatmo et osto. Ikkam na et awnit matagotagoka.”

²⁹ Ngem tapno adi kabainan san men-is-isolo sinootna kasin ken Jesus, “Sino nan iib-ak?” ³⁰ Dat mensodok si Jesus et kanana, “Wada nan am-ama ay Judio ay nagapo id Jerusalem ay lomaylayog id Jerico dat sab-aten nan mangakew et

sogtosogtowenda dadapay pat-opat-owan dadat alaen am-in nan kowana ya nan badona dadat taynan ay matmatey. ³¹ Dat wada nan Judio ay padi ay lomaos et inilana san matmatey ay am-ama ngem dat omigid et teken nan idaana. ³² Dat wada kasin nan lomaos ay bomadbadang isnan Templon Apo Dios ay makwani en Levite et dinatngana san matmatey ay am-ama danat aped ilaen siya danapay laosan et kedeng. ³³ Wada pay nan lomaos ay iSamaria ay kaliliget nan Judio et idi inilana san am-ama dat dadama nan segangna. ³⁴ Dat omey et agasana nan nasogatan danapay bedbeden danat isakay san am-ama isnan kabayona et eyeyna isnan pag-abangan danat ay-ayowanan siya. ³⁵ Kawakgatana dat agtan san iSamaria is siping san kabaey isnan pag-abangan danat ibaga ken siya en, ‘Banbantayam siya ta no somagongak kasin isna ya no waday kolangna et awnitak anayan.’”

³⁶ Dat sooten Jesus issan men-is-isolo isnan linteg Apo Dios en, “Ken sik-a, sino ken da tona ay tolo nan kanam en ib-an san am-ama ay pinaligat di mangakew?” ³⁷ Danat kanan, “San nangseg-ang adi ken siya.” Dat kanan Jesus, “Omeyka et, ta ikkam abes nan gawis ay kaneg san inikkan san iSamaria.”

Nan Nangsangailiyan Da Marta Ken Maria Ken Jesus

³⁸ Isnan nindad-aanan da Jesus ya san papasolotna, dinatnganda nan esay ili ay kad-an nan in-ina ay kangadan is Marta ay nangsangaili ken da Jesus. ³⁹ Wada nan innodin Marta ay si Maria ay mangdedenge isnan isolsolon Jesus. ⁴⁰ Dapay kedkedeng si Marta is mensonsoni ay mang-ikkan isnan obla isonga nabbay dat omey ken Jesus et kanana, “Apo, kedkedengak is mensonsoni ay mang-ikkan isnan obla isonga no masegangka ken sak-en et ibagam ken innodik ta omali ay bomadang.” ⁴¹ Dat

kanan Jesus, “Marta, Marta, dakan aped madanagan is mensionsoniyam et kedeng ay adika od mendenge ken sak-en. ⁴² Si Maria et pinilina nan mapaay tay mendedenge ken sak-en et adi makaan san dinngena.”

11

Nan Insolon Jesus Ay Ikkan Di Menlowalo

Mat. 6:9-13, 7:7-11

¹ Isnan namingsan et ninlowalo si Jesus ken Apo Dios. Dat kanan nan esay pasolotna ken siya, “Apo, itdowam dakami ay menlowalo ay kaneg nan inikkan Juan ay nang-itdo isnan papasolotna.”

² Dat kanan Jesus ken daida, “No menlowalo kayo siya na nan kananyo.

Ama, madaydayaw koma nan ngadanmo.

Omdan koma ay dagos nan mentolayam.

³ Agtam dakami is menkatagomi isnan inagew.

⁴ Pakawanem nan basbasolmi dakami pay pakawanen abes nan nakabasol ken dakami.

Ya adim ipalobos dakami ay madoldolog ay menbasol.”

⁵⁻⁶ Dat mensodok si Jesus ay mangwani, “Kadya no waday gayyemmo dakat omey isnan baeyna isnan tangan di labi dakat kanan ken siya, ‘Gayyem, kadya omatedka is binayanyo tay wada nan dinmag-os ay sangailik dapay maid ipakanko.’ ⁷ Ngem sinmongbat san gayyemmo ay wada isnan baey, ‘Adika mangtawtaw tay epdas kami nindakig ya inpodanmi isnan an-akko et adiyak layden ay bomangon.’ ⁸ No ipapatim ay ngan ngata nan ikkana? Ibagak ken dakayo, olay no gayyemmo, adi bomangon ay mang-ated ken sika isnan masapolmo ngem gapo tay ipapatim et kapilitan ay bomangon et itedna nan am-in ay masapolmo.

⁹ Kaneg todi nan ikkanyo ay menlowalo ken Apo Dios. No waday masapolyo dayot dawaten ken siya

et awnit itedna nan masapolyo. No waday an-anapenyoy et awnityo datngan. No menkogkogkog kayo isnan segpan et awnit tokabana ta songgep kayo. ¹⁰ Tay am-in ay kadadanawat ya kalalanowalo ken Apo Dios et awnitna agtan ya am-in ay menkogkog et awnit tokabana nan eneb ta songgepda.

¹¹ Ken dakayo waay maid ama is en mang-idya is oweg isnan anakna no mendawat is ikan ¹² wenna agtana siya is gayaman no mendawat is itlog. ¹³ Adi, tay olay no ngawi kayo ay ama et getkenyo ay mang-ited isnan an-akyo is gawis. Ngem am-amed adi nan ikkan Ama tako id daya tay nan itedna isnan mendawat et nan Ispirito Santo.”

Baken Si Satanas Is Mangbad-badang Ken Jesus

Mat. 12:22-30; Mar. 3:20-27

¹⁴ Wada nan am-ama ay inomel di anito. Inilan Jesus danat pakaa-nen san anito et kasin dadlo menkali san am-ama. Nasdaaw san nangila ¹⁵ ngem kanan nan tap-ina en, “Si Beelzebub ay Satanas ay apon di dimonyo nan nang-idya ken tosa isnan kabaelana ay mangipakaan is dimonyo.” ¹⁶ Nan tap-ina et kayatda ay allilawen si Jesus isonga kananda en kasin omipaila is kaskasdaaw no tet-ewa ay si Apo Dios nan wada ken siya.

¹⁷ Ngem getken Jesus nan nenemnemenda isonga danat kanan ken daida, “Iyalig tako isnan sinpangbon. No mensaspe nan sinpangbon et adi mentoloy nan om-ombonanda. Kaneg abes nan sinbaey, no maid olnosda et mabokada. ¹⁸ Isonga adi mabalin ay sapeen Satanas nan bab-aana tay getkena ay no isapena daida awnit mamaid nan tolayna. Ay kananyo en si Satanas nan nangyali isnan kabaelak ay mangipakak-aan is anito? ¹⁹ No siya di into pay nan nagapowan nan kabaelan nan iib-ayo ay Judio ay mangipakaan is anito? Tay nan ik-ikkan nan ib-ayo et siya nan mangipaila ay baken si

Satanas is mangbadbadang ken sak-en. ²⁰ Siya nan kagtekana ay si Apo Dios nan nangyali isnan kabaalak ay mangipakpakaan is anito. Et siya gedan nan mangipagtek ay inmali nan mentolayan Apo Dios.”

²¹ Dat mensodok si Jesus ta ipagtekna en napigpigsa nan panakabalina mo si Satan. Kanana, “Si Satan et kanegna nan napigsa ay ipogaw ay mangbanbantay isnan baeyna et menbabalbeg ya men-gagamig siya ta maid mangakew isnan bonagna. ²² Ngem no sapeen ya abaken nan napigpigsa ay ipogaw san mangbanbantay is baeyna maalana nan balbeg ya gamig ay mangsalsalaknib koma issan kasapena danat alaen gedan nan bonag san inabakna et iwalasna isnan iib-ana.

²³ Isonga am-in ay adi maitapi ken sak-en, daida nan mang-ap-apos ken sak-en. Am-in nan adi bomadang ay mangponok isnan ipogaw et daida nan mangipaad-addawi isnan ipogaw ken sak-en.”

Nan Anito Ay Sinmagong Isnan Ipogaw

Mat. 12:43-45

²⁴ Dat itoloy Jesus ay mensodok ay mangwani, “Wada nan am-ama ay kinapet di anito dat taynan san anito san ipogaw et omey isnan bilbilig ay maid polos danom et men-an-an-anap is omillengana ngem maid datngana isonga danat kanan en, ‘Somagongak issan ipogaw ay nagapowak.’ ²⁵ Dat somagong et datngana san nagapowana ay nadalosan. ²⁶ Dat omey kasin menayag is pito ay anito ay makedkedse mo siya et komapetda issan ipogaw ay tinaynana. Dat am-am-amed ngawi et nan ommat issan ipogaw mo san damo.”

Sino Nan Nagasat

²⁷ Idi menkalkali si Jesus, inbiyad nan esay in-ina ay makikib-on isnan ipogaw ay mangwani en, “Nagasat

nan ina ay nangiyanak ya nang-ay-ayowan ken sik-a.” ²⁸ Dat kanan Jesus, “Nagasgasat kayet nan ipogaw ay mangidnge ya mamati isnan kalin Apo Dios.”

Nan Nindawatanda ken Jesus Ay Omipaila Is Kaskasdaaw

Mat. 12:38-42; Mar. 8:11-12

²⁹ Inaalibongbongan nan kaipoipogaw si Jesus danat itoloy ay mangwani, “Palalo nan kangawin di ipogaw id wani ay timpo tay laydenda ay omipailaak is kaskasdaaw sadapay mamati ken sak-en. Ngem maid polos ipailak nodi kedeng nan kaneg din kaskasdaaw ay inommat isdin si Jonas. ³⁰ Tay din si Jonas et nintetee isnan eges di dakkal ay ikan is toloy agew et siya nan pangilaslasinan nan iNineve ay siya nan inbaan Apo Dios ay mangibaga isnan kalina. Kaneg abes ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et nan awnit ommat ken sak-en nan pangilaslasinan nan ipogaw id wani.

³¹ Isnan awnit mabanagan nan ipogaw et wada nan in-ina ay reyna id Seba ay mangpabasol ken dakayo tay id kasikasin et nagapo siya isnan addaaddawi ay ili. Ngem inmey kayet ay mangdenge isnan insolon nan kasiliban ay ali ay din si Solomon. Isonga pabasolena dakayo tay adiyoy polos idnge ya patiyen nan inmali ken dakayo dapay nangatngato mo si Solomon.

³² Isnan mabanagan nan ipogaw et pabasolen gedan nan iNineve dakayo tay inbabawida nan basbasolda issan nangdengnganda isdin insolsolon din si Jonas dapay nan inmali ken dakayo et nangatngato mo si Jonas dapay adiyoy kayet patiyen.”

Nan Silaw Nan Awak

Mat. 5:15, 6:22-23

³³ Dat itoloy Jesus, “Maiwed mangpasged is silaw danat igwa isnan masasalinan wenno tangbana is sokong nodi masapol ay ipatangna

tapno menpat-a no songgep nan ipogaw.

³⁴ Nan mata et siya nan kaneg nan silaw nan awak isonga no gawis nan panguilam isnan ib-am et kaneg menpat-a nan awakmo tay gawis nan wada isnan nemnemmo. Ngem no ngawi nan panguilam isnan ib-am et kaneg menbolinget nan awakmo tay ngawi nan wada isnan nemnemmo.

³⁵ Makailanyo ngalod ta masilawan ay gawis nan nemnemyo. ³⁶ Tay no gawis nan nemnemyo ay maiwed ngawi is ik-ikkanyo et menpat-a nan awakyo ay kaneg nan kapat-an nan sisilangan nan silaw.”

Nan Nang-iyawan Jesus Isnan Fariseo Ya Nan Men-is-isolo Isnan Linteg

Mat. 23:1-36

³⁷ Nakakali pay si Jesus dat aya-gan nan esay Fariseo siya ta omeйда mangan isnan baeyda. Dat omey si Jesus et makilikob. ³⁸ Ngem nasdaaw san nang-ayag ken siya isnan nang-ilaana ay egay ninboo si Jesus ay kaneg nan ogalida esadapay mangan.

³⁹ Isonga dat kanan Jesus ken siya, “Dakayo ay Fariseo et kanegyo nan mang-owas isnan tasa ya nan palato ay kedkedeng nan maiila is owasana. Siya di nan kanegyo tay menboo kayo ngem adiyoy dalosan nan ngawi isnan nemnemyo ay kinaagom ya sowitik. ⁴⁰ Ong-ong kayo. Si Apo Dios ay nangsapo isnan awak ay daldalosanyo et sinapona gedan nan nemnem. ⁴¹ Isonga masapol ay dalosanyo nan nemnemyo tapno getkenyo ay mangseg-ang isnan ib-ayo. Tay no gawis nan nemnemyo ay adi kaiila et gawis abes nan ik-ikkanyo ay maiila.

⁴² Aye nan awnityo dosa dakayo ay Fariseo tay tet-ewa ay dalonyo tongpalen nan linteg Apo Dios ay kaneg nan mang-ag-agtanyo ken siya is bingayna ay olay nan kaatikan ay ap-apitenyo ay mangpabango isnan madengdeng ngem kalingkinganyo nan osto ay ikkanyo isnan ipogaw ya

nan mangipailaanyo ay laylaydenyo si Apo Dios. Gawis nan mang-itedanyo isnan bingayna ngem masapol ay adiyoy kalkalingkingan nan naayda ay kaam-amedan isnan linteg.

⁴³ Aye nan awnityo dosa dakayo ay Fariseo. Kaykayatyo ay dakayo nan wedweda ay tomokdo isnan kagawisan ay tokdowan isnan paggimon-ganyo ya madaydayaw isnan kad-an nan adoado ay ipogaw. ⁴⁴ Kaseseg-ang kayo. Kanan nan ipogaw en gawis no makikib-ada ken dakayo ngem adida getken ay apedda maalis isnan ngawi ay ogaliyo,” kinwanin Jesus.

⁴⁵ Dat kanan nan esay men-is-isolo isnan linteg ken Jesus, “Apo, isnan mangmangwaniyam issa et maitap-tapi kami ay mabab-ainan.”

⁴⁶ Dat kanan Jesus, “Aye nan awnityo dosa dakayo gedan ay men-is-isolo isnan linteg. Kanegyo ipaawit isnan ipogaw nan mendagsen ay awit tay ipapatiyo ay ikkanda nan lintegyo ay adi mabalin ay maikkan dayopay adi badangan daida. ⁴⁷ Kaseseg-ang kayo. Tay isapsapowanyo is pantiyong din mamadton Apo Dios id kasin ay pinatpatey din alal-apoyo. ⁴⁸ Nan pantiyong ay sapsapowenyo et siya nan kail-ana ay iyooowogyo din nangpatpateyan din alal-apoyo isdin mamadto id kasin. ⁴⁹ Siya na nan mangipaila ay tet-ewa nan kinwanin Apo Dios id kasin ay naay, ‘Awnitak ibaa nan mamadtok ya nan papasolotko ay mangisolotko isnan ipogaw ngem awnitda pateyen nan tap-ina dadapay aposen nan tap-ina.’ ⁵⁰ Isonga nan ipogaw id wani et awnit madosada gapo isnan napatpateyan nan am-in ay mamadto enggana isdin nakaboliwan nan batawa ⁵¹ ay menlogi isdin napatpateyan Abel enggana isdin napatpateyan Zacarias ay pinateyda isnan pantew ay ninbaetan nan Templo ya nan altar. Owen, ibagak ken dakayo ay awnit madosa

nan ipogaw id wani gapo ken daida am-in ay napatpatey.

⁵² Aye nan awnityo dosa dakayo ay men-is-isolo isnan linteg tay dakayo nan lebbengna ay mangisolo isnan kalin Apo Dios ngem egayyo insolo tay adi kayo od mamati ken siya dakayo pay iyad-adi nan ipogaw ay manglayad ay mamati,” kinwanin Jesus.

⁵³ Idi binmala si Jesus isnan baey di Fariseo, linmiget san deeyday Fariseo ya nan men-is-isolo is linteg isonga siya nan ninlogiyan nan adoado ay sos-ootenda ken siya ⁵⁴ tay kaytenda ay depapen no waday kanana is ngawi ta waday gapo is mangipabasolanda ken siya.

12

Nan Aginsisingpet Ay Fariseo

Mat. 10:26-27

¹ Napoposek nan ipogaw ay mang-al-alibongbong ken da Jesus isonga men-gin-ginatinda. Dat kanan Jesus issan papasolotna, “Makail-ilanyo ta adi kayo maalisan isnan aginsisingpet ay Fariseo ay kaneg nan bobod ay mang-alis isnan kaibobodana ay tinapay. ² Kananda en maid mangtek isnan ogalida ngem awnit gedan magtek. Tay nan am-in ay egay kagtek ay naikkan et awnit magtek met laeng. ³ Ya olay nan kankananyo isnan labi et awnit magtek isnan kagaw ya nan am-in ay inyag-agasaasyo isnan naeemban ay kowalto et awnit maipabala isnan pag-ag-aggonan.”

No Sino Nan Omegyatan Tako

Mat. 10:28-31

⁴ “Ibagak ken dakayo ay gagayyemko, adi kayo omeg-egyat isnan men-patpatey tay kedeng nan awak di ipogaw is pateyenda. ⁵ Si Apo Dios koma nan omegyatanyo tay no matey nan ipogaw et wada nan kalebbengana ay mang-igwa ken daida id impilno. Owen, siya nan masapol ay omegyatanyo. ⁶ Ngem dakdake abes nan layadna tay olay nan biding ay maiwed banolna ay malakowan nan lima is doway

galak et adi kalingkingan Apo Dios daida. ⁷ Am-amed kayo ay ipogaw et nenemnemen Apo Dios dakayo tay olay nan bookyo et getkena nan kabibilangda. Isonga adi kayo omegyat tay am-amed kayo is ipatpateg Apo Dios mo nan adoado ay biding.”

Nan Mamati Ya Nan Mang-apos Ken Jesus

Mat. 10:32-33, 12:32, 10:19-20

⁸ “Ibagak ken dakayo, nan mangibagbaga isnan kaipoipogaw en mamati ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et awnitko abes ibaga isnan aanghel Apo Dios en ipogawko daida. ⁹ Ngem nan mangibagbaga ay adyana sak-en et awnitak adyan abes siya isnan aanghel Apo Dios. ¹⁰ Am-in ay menkalkali is ngawi maipanggep ken sak-en et mabalin ay mapakawan nan basolna ngem nan menkalkali is ngawi maipanggep isnan Ispirito Santo et adi mabalin ay mapakawan. ¹¹ No idalomda dakayo isnan apon di Judio ya isnan howis gapo isnan pammatiyo ken sak-en et adi kayo madadanagan is awnityo isongsongbat isnan sos-ootenda ken dakayo ¹² tay nan Ispirito Santo nan awnit mangipagtek isnan isongbatyo,” kinwanin Jesus.

Nan Sodok Maipanggep Isnan Kadangyan

¹³ Nan esay lalaki ay nakikib-on isnan kaipoipogaw et kinwanina ken Jesus, “Apo, ibagam kad isnan besatko ta agtana sak-en is kowak isnan tawidmi ta adina bobokodan.” ¹⁴ Ngem dat kanan Jesus, “Kigad kayo adi tay egayak in mali ay mangbanag isnan tawidyo.” ¹⁵ Danat itoloy ay mangwani ken daida am-in, “Makail-ilanyo ta adi kayo men-ap-apal. Tay nan tet-ewa ay katagowan di ipogaw et baken nan kaad-adon di bonagna is kagapowana.”

¹⁶ Dat sodoken Jesus ken daida nan naay, “Wada nan esay kadangyan ay gawis nan ap-apitena. ¹⁷ Danat nemnemen, ‘Maiwed somya is

mangidolinak isnan am-in ay ap-
apitek. Ay ngan ngen nan ikkak?
18 A, siya na gayam nan ikkak.
Bakasek am-in nan agamangko ta
mensaadak is dadadakke tasiyay
omanay nan mangidolinak isnan
am-in ay ap-apitek ya nan bonagko
gedan. 19 Daket kanan isnan awakko
en nagasatak tay wada am-in nan
gawis ay masapolko is katew-etew-
en. Isonga mabalin ay gan-ganasek
nan biyagko. Owen. Manganak,
ominomak, dakpay gan-ganasen et
kedeng. 20 Ngem dat kanan Apo Dios
ken siya, "Tollolka tay mateyka is labi
et sino ngen di esa mang-ala isnan
am-in ay kokwam?" "

21 Dat kanan Jesus, "Siya na nan
maikkan isnan deeyda ay ipogaw ay
aped mangbobokod isnan kinabak-
nangda ngem bakenda baknang is-
nan pangil-an Apo Dios."

Si Apo Dios Nan Mang-it-ited Isnan Masapol Tako

Mat. 6:25-34

22 Dat kanan Jesus isnan papa-
solotna, "Siya na nan gapo ay ibagak
ken dakayo en adi kayo madanagan
is menkatagoyo ya is ibadoyo. 23 Tay
wedweda nan biyag mo nan makan
ya nan awak mo nan bado. 24 Ilaenyo
pod nan gayang. Adida menmola
ya men-ani et maid agamangda da-
pay pakanen kayet Apo Dios daida.
Am-amed nan mang-ayowanana ken
dakayo tay napatpateg kayo mo nan
koyat.

25 Olay enka menmemnemnem
ngem aykeka makaipaan-ando is
biyagmo is olay esay olas? 26 No nan
bassit et maid mabalinanyo is ikkan
dakayon aped madanagan is teken?
27 Ilaenyo pod nan sabsabong ay
tomobtobo. Adida men-obla ya adida
men-abe is badoda. Ngem ibagak
ken dakayo en mabmabgew nan sab-
sabong mo nan kagawisan ay badon
din si Ali Solomon ay kabaknangan id
sang-adom. 28 No gawis nan nemnem
Apo Dios isnan sabsabong isnan
tomotobowanda is sin-awyan dat

maango et mapoowan, am-am-amed
nan mangnemnemana ay mang-
bado ken dakayo. Kolang bawet
nan talekyo. 29 Adi kayo ngalod
madadanagan is kanenyo. 30 Tay siya
nan pilmi ay nenemnem nan adi
mamati ken Apo Dios. Ngem dakayo
et getken Amayo id daya nan am-
in ay masapolyo. 31 Isonga paam-
amdenyo kayet ay mangnemnem
isnan mentolayan Apo Dios et awnit
itedna ken dakayo nan am-in ay
masapolyo."

Nan Kad-an Nan Kinabaknang

Mat. 6:19-21

32 "Dakayo ay papasolotko ay ay-
ayowanak, adi kayo omegyat olay
at-atik kayo tay si Amayo id daya et
men-gasing ay mangitapi ken dakayo
isnan mentoltolayana. 33 Isonga
ilakoyo nan kokwayo dayopay ited
nan lakona isnan kokodokdo et
kanegyo isagana nan sopot ay adi
madondonot tay id daya nan kad-
an di kinabaknangyo et isdi adi
makeskesayan ya maiwed man-
gakew is makasag-en ya maiwed
ataming is mangbotbot. 34 Tay no id
daya nan kad-an nan kinabaknangyo
et siya gedan nan kad-an nan nem-
nemyo ngem no isnan batawa nan
kad-ana et siya abes nan kad-an nan
nemnemyo."

Nan Nakasagana Ay Baa

35-36 Intoloy Jesus ay mangwani
isnan papasolotna, "Masapol ay men-
sagana kayo ay kaneg nan mabab-
aa ay mangses-eed isnan apoda ay
inmey nakibabayas. Menbabadoda
ya mensisilawda ta no somaa nan
apoda ya menkogkog et ikakamoda
ay mangtokab isnan eneb. 37 Men-
galalasing nan mabab-aa no nagigi-
doda ya nakasaganada ay datngan
nan apoda. Ibagak ken dakayo en
awnit patokdownen nan apoda daida
isnan pagkakanan danat pakanen
daida. 38 Olay no tangan di labi
wenno maladladaw pay nan somaan
nan apoda et men-galalasing kayet

nan sanaday mabab-aa no nagigidoda. ³⁹ Adiyoy kalkalingkingan nan naay, no getken nan akinbaey nan osto ay olas ay omaliyan nan mangakew, adi polos kaseyep ta adi makasgep nan mangakew. ⁴⁰ Isonga dakayo et kanayon ay masapol ay mensasagana kayo abes tay maid mangtek no tongona nan omaliyak ay Iyon-an Am-in di ipogaw.”

Nan Matalek Ay Baa Ya Nan Adi Katalek

Mat. 24:45-51

⁴¹ Dat kanan Pedro, “Apo, ay dakami ngen nan mangibagbagaam isnan sodsodokem wenno nan am-in ay ipogaw?”

⁴² Dat kanan Jesus, “Nan matalek ya masilib ay baa et siya nan piliyen nan apoda ay mangipangpango isnan iib-ana ay baa ta siya nan kigad ay mang-ited isnan kanenda. ⁴³ Mengasing nan sanay baa isnan domatngan nan apoda no inikkana nan in-bilin nan apoda ken siya. ⁴⁴ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, gapo tay matalek siya et awnit siya nan mangitalkan nan apoda isnan am-in ay kowana. ⁴⁵ Ngem nan adi katalek ay baa et nenemnemena ay waay mad-madney nan somaaan nan apona isonga ngawi nan ikkana tay baigena nan ib-ana ay baa ay lalalaki ya bababai ya aped makikikan isnan ipogaw dapay menboteng. ⁴⁶ Daet somaa san apoda isnan agew ay adi getgetken san baa daet dosaen nan apoda siya et ipaliknana ken siya nan dosan di adi katalek ay baa danat pateyen.

⁴⁷ Nan baa ay mangtek isnan kayat nan apona ay ikkan ngem adina tong-palen et madosa siya is mendagsen. ⁴⁸ Ngem nan baa ay adi mangtek isnan kayat nan apona ay ikkan dat bomasol, mayapyap-ew nan dosana. Tay nan kaad-adon nan nait-ited ken siya et siya abes nan kaad-adon nan magamgam ken siya. Isonga no ad-ado nan nait-ited ken siya mo nan ib-ana et awnit ad-ad-ado pay nan magamgam ken siya.”

Si Jesus Nan Gapo Ay Masis-iyang Nan Kaipogaw

Mat. 10:34-36

⁴⁹ “Getkek ay nan inmalihak isnan batawa et siya nan gapo ay makawas nan olnos nan kaipogaw tay masis-iyanda ay kaneg nan ikkan nan apoy ay mangkawas isnan poowana isonga kaytek ay epdas makwas koma. ⁵⁰ Ngem masapol ay mapaligatak omon-ona et maol-olawak enggana ay makwas. ⁵¹ Ay kananyo ngen en inmalihak ay mangiyali is talna isnan batawa? Ngem baken nodi inmalihak ay mangsis-iyang isnan kaipogaw tay mamati nan tap-ina ken sak-en dapay adi mamati nan tap-ina. ⁵² Menlogi id wani, nan sinbaey no limada et awnitda masis-iyang tay men-innaposda et aposen nan tolo nan dowang, ya aposen abes nan dowang nan tolo. ⁵³ Olay nan sin-ama ya sin-ina et awnit men-innaposda am-in ya olay nan an-akda. Olay nan sinkatogangan et men-innaposda gedan.”

Nan Kailasinan Nan Timpo

Mat. 16:2-3

⁵⁴ Dat kanan gedan Jesus issan kaipogaw, “No ilaenyo nan mengitiyan ay liboo ay magapgapo isnan kaonogan di agew kananyo en awnit omodan dat omodan tet-ewa. ⁵⁵ No abes getkenyo ay magapgapo nan dagem isnan abagatan kananyo en awnit palalo abes nan atong dat pomoos tet-ewa. ⁵⁶ Aginlalaing kayo tay mabalinyo ay ibaga nan timpo no ilaenyo nan batawa ya nan daya. Ngem dakayon adi getken nan sinyal Apo Dios isnan ommat id wani.”

Makialiglo Esapay Maidalom

Mat. 5:25-26

⁵⁷ “Dakayo ay aginsisingpet, dayon adi nemnemen nan masapol ay ikkanyo? ⁵⁸ Id wani mabalin pay ay ibabawiyo nan basbasolyo ta mamati kayo ken sak-en. Tay kanegyo nan nakaotang ay awnit maidalom gapo isnan otangna. Esanapay idalom sik-a et masapol ay ipakatmo

nan kabaalam ay makialiglo tapno adina eyey sik-a isnan howis tay nan howis et awnit eyeyna sik-a isnan polis et nan polis awnit ibalod daka. ⁵⁹ Ibagak ken sik-a en adika makabala isnan pagbalodan enggana ay bayadam am-in nan otangmo. Kaneg todi nan awnit ikkan Apo Dios ken dakayo no adiyoy ibabawi nan basbasolyo esapay omdan nan pinagdosa.”

13

Nan Nangibagaan Jesus En Masapol Ay Ibabawi Nan Basbasol

¹ Issan nin-isolowan Jesus et wada nan tap-in di ipogaw ay inmey ken siya ay mangibaga isnan inikkan Gobilnadol Pilato tay inpapateyna nan iGalilea isnan mangpalpaltiyanda isnan idatonda ken Apo Dios. ² Dat kanan Jesus ken daida, “No napateyda ay keg todi, waay kananyo en siya nan mangipaila ay am-amed nan basolda mo nan ib-ada ay iGalilea. ³ Ngem ibagak ken dakayo en baken sa tay no adi kayo ibabawi nan basbasolyo et awnit matey kayo am-in ay kanegda. ⁴ Ngan pay abes nan kananyo isnan simpoo ya wao ay nagat-onan ay natey id Siloe ay sakop di Jerusalem? Ay kananyo ngen en am-amed nan basolda mo nan tap-in di kailiyanda? ⁵ Ngem baken gedan. Ibagak kasin ken dakayo, no adi kayo ibabawi nan basbasolyo et awnit matey kayo am-in ay kanegda.”

Nan Kaiw Ay Adi Bomgas

⁶ Dat ibagan Jesus nan naay sodsodok ken daida, “Wada nan kaiw ay makwani en higos ay inis-ek nan esay am-ama. Idi omdan nan bomgasana koma dat omey et ena ilaen no waday begasna ngem maid. ⁷ Isonga danat kanan issan mangbanbantay issan om-ana, ‘Ilam, toloy tew-en ay inmal-aliyak ay nang-il-ila isnan mola ay naay dapay maid polos begasna is dinasdas-ak. Poyowem na. Ay aped obpay tomotobona ay mangamin isnan abonon nan lota?’ ⁸ Ngem

dat kanan san mangbanbantay, ‘Apo, bay-am kadya ta kaobak od nan liliwesena daket abonowan ⁹ et no is tew-en dat bomgas, gawis, ngem no adi dakat ipapoyo.’” Siya na nan sinodok Jesus tay nan kaiw ay adi bom-bomgas et siya nan kaneg nan Judio ay adi mamati ken Apo Dios.

Nan In-ina Ay Binakog Di Anito

¹⁰ Sinabado ay obayan di Judio. Issan esay Sabado men-is-isolo si Jesus isnan sinagoga ¹¹ dat wada nan in-ina ay binakog di anito is simpoo ya wao ay tew-en et adi polos makatakdeg ay menleteg. ¹² Issan nang-ilaan Jesus ken siya danat ayagan et kanana, “Ina, gomawis nan sakitmo.” ¹³ Dat gen-an Jesus siya dat tomakdeg et menleteg dadlo danapay dayawen si Apo Dios.

¹⁴ Ngem nan ap-apo isnan sinagoga et nakaliget ken Jesus tay apedna pinagawis san in-ina dapay obaya. Isonga danat kanan isnan kaipoipogaw, “Enem ay agew nan menoblaan tako et siya dadi ay agew nan omaliyanyo ay menpaagasan ay baken nan obaya.” ¹⁵ Ngem dat kanan Jesus ken siya, “Dakayo ay aginsisingpet. Isnan obaya et menobla kayo gedan tay ipokayyo nan nowangyo ya bakayo ay mangipainom ken daida. No siya di nan ikkanyo, ¹⁶ ay ngawi ngen no menoblaak isnan obaya ta pagawisik nan in-ina ay naay ay apon din si Abraham dapay pinalpaligat Satanas is simpoo ya wao ay tew-en?” ¹⁷ Gapo isnan kinwanin Jesus, nabainan am-in san mang-ap-apos ken siya. Ngem san tap-in di ipogaw et men-gasingda isnan am-in ay kaskasdaaw ay inikkana.

Nan Kaneg Nan Mentolayan Apo Dios

Mat. 13:31-33; Mar. 4:30-32

¹⁸ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Naay di sodsodokko ay mangibaga isnan kaneg nan mentolayan Apo Dios ya nan adoado ay awnit maitapi ken siya. ¹⁹ Nan kanegna et nan

teeteen ay bowa ay nais-ek dat to-mobo et pomanga is dadadadakke et masasalinan nan bomaey ay koyat.”

²⁰ Danat kasin kanan, “Naay pay nan kaneg nan mentolayan Apo Dios. ²¹ Kanegna nan bobod ay intapin nan in-ina isnan tinapay ay olay bassit et bomma isnan kaibobodana.”

Nan Nalipit Ay Segpan
Mat. 7:13-14, 21-23

²² Issan inmayan Jesus id Jerusalem et nin-isolsolo isnan linal-aosana ay il-ili. ²³ Dat wada nan mensoot ken siya, “Apo, ay awnit atitik nan maisalakan ay adi omey id impilno ay kadosdosaan di ipogaw?”

Dat kanan Jesus ken daida, ²⁴ “Nan segpan isnan mentolayan Apo Dios et nalipit. Isonga ipakatyo nan kabaelanyo ay songgep id wani tay tetewa ay awnit adoado nan mangpadas ay songgep ²⁵ ngem no epdas inemban nan kabaey et adi kayo makasgep. Olay no menkogkog kayo dakayo pay mensegseg-ang en, ‘Apo, tokabam kad ta songgep kami,’ ngem awnit kanana ken dakayo, ‘Adiyak getken dakayo.’ ²⁶ Dakayot kanan kayet, ‘Dapay nakikikan kami ken sik-a ya insolsolowam dakami isnan ilimi.’ ²⁷ Ngem danat kasin kanan, ‘Adiyak getken no sino kayo tay bakenak ib-a dakayo. Komaan kayo issa, dakayo am-in ay mangik-ikkan is ngawi.’ ²⁸ Awnit menaga kayo dakayo pay men-owakis no ilaenyo da Abraham, Isaac ya si Jacob ay alal-apoyo ya nan am-in ay mamadto isnan mentolayan Apo Dios tay adi kayo makasgep. ²⁹ Madagop gedan nan ipogaw isnan kailiili isnan batawa et manganda isnan mentolayan Apo Dios ngem adi kayo kayet maitapi. ³⁰ Tay nan kananyo en adi mapaay ay ipogaw et daida nan maitapi ken Apo Dios ngem nan kananyo en mapaay ay ipogaw et daida nan adi maitapi ken Apo Dios.”

Nan Layad Jesus Isnan iJerusalem
Mat. 23:37-39

³¹ Issan olas ay deey inmey nan tap-in di Fariseo ken Jesus dadat kanan, “Gag-awis no komaanka isna tay kayat kano Ali Herod ay mangipapatey ken sik-a.” ³² Dat kanan Jesus ken daida, “Enkayo ibaga isnan sanay nasikap ay ali en isnan madandan ay agew et pakak-aanek nan anito dakpay pagawgawisen nan masaksakit et nganngani ay kewasek nan oblak.”

³³ Danat itoloy ay mangwani, “Masapol ay omeyak od id Jerusalem tay isdi nan kateyan nan am-in ay mamadton Apo Dios isonga masapol ay isdi nan kateyak gedan. ³⁴ Mensakit nan nemnemko isnan ipogaw id Jerusalem. Kaseseg-ang kayo ay iJerusalem tay ginaygayangyo ya pinatpateyyo nan mamadto ay inbaan Apo Dios ay mangisolo ken dakayo. Namin kaat ay kayatko ay ponoken dakayo ay kaneg nan ikkan nan manok ay mangsakoko isnan anakna ngem adyanyo. ³⁵ Isonga id wani kigad kayo et tay si Apo Dios et adiyet mentetee ay mangbadang ken dakayo. Ibagak ken dakayo en adi kayo kasin mang-il-ila enggana ay kananyo en, ‘Madaydayaw si Kristo ay inmali isnan ngadan Apo Dios.’”

14

Nan Nangipagawisan Jesus Isnan Am-ama

¹ Esay Sabado ay obayan di Judio kasin dat omey si Jesus ay makikan isnan baey di esay apon di Fariseo dat sis-iimen nan ipogaw isdi siya ² tay wada nan am-ama isdi ay nabotot. ³ Dat sooten Jesus isnan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo, “Ay lawaen nan linteg tako ay maipagawis nan masaksakit isnan obaya?” ⁴ Ngem apedda igiginek. Dat kayet gen-an Jesus san am-ama et gomawis danat pasaaen. ⁵ Dat kanan Jesus issan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo, “Kadya, no waday anakyo wenno bakayo is matekdag isnan bobon, ay adiyoy ngen padakaen

isnan agew di obaya?”⁶ Ngem adida makasongbat issan kinwanina.

Nan Nangbagbagaan Jesus Isnan Madkat Ya Mendekat

⁷ Inilan Jesus nan tap-in di ipogaw issan baey di Fariseo ay mangpili is kagawisan is mentokdowanda isonga danat bagbagaan daida et kanana en,⁸ “No waday mangdekat ken daita isnan babayas, adita pilpiliyen nan kagawisan ay tokdowan modatya waday nadkat is nangatngato pay mo daita.”⁹ Tay mabainanta no kanan san nangdekat ken daita en, ‘Kadya ikoyam nan tokdowam ken tona,’ datat en tomokdo isnan kaasiyan ay tokdowan.¹⁰ Isonga gawgawis no tomokdota isnan kaasiyan ay tokdowan tapno kanan san nangdekat ken daita en, ‘Gayyem, omalika isnan gawgawis ay tokdowan.’ Et no siya di nan ikkam et ibilang daka isnan ipogaw isdi ay nangatngato.¹¹ Tay nan mangipapangato isnan awakna et awnit maipagowab. Nan abes mangipabababa isnan awakna et awnit maipangato.”

¹² Dat kanan Jesus abes isnan nang-awis ken siya, “No menayagka is makikan isnan baeymo, baken kedeng nan makasobalit ay gagayyemmo, bebsatmo, ag-im ya nan baknang ay sag-ogongmo is ay-ayagam.”¹³ Nodi nan gawis ay ikkam et ayagam nan kaseseg-ang ay kaneg nan nababakog ya nan kowap¹⁴ tay adida makasobalit ken sik-a isnan ikkam ken daida et awnitka men-galalasing tay si Apo Dios nan kigad ay mangsobalit isnan inikkam ken daida no kasin matago nan nangpatpati ken siya.”

Nan Sodsodok Ay Laglagsak Mat. 22:1-10

¹⁵ Dinngen nan esa ay makioobong san inbagan Jesus en kasin matago nan mangpatpati ken Apo Dios danat kanan ken siya, “Aye, nagasat nan awnit makiobong isnan mentolayan Apo Dios.”

¹⁶ Dat kanan Jesus ken siya, “Tetewa nan kanam ngem olay no adoda ay naayagan et adida am-in makikan tay kanegda nan naay. Wada nan amama ay nangisagsagana is laglagsak danat paayagan nan adoado ay ipogaw.”¹⁷ Nganngani pay nan panangan danat ibaa nan baana ay omey mendekat isnan sangailiyena.

¹⁸ Ngem san deeyda ay naayagan was-inda ninlason. Nan damo ay naayagan et kinwanina issan nabaa, ‘Ibagam kad en adiyak makaey tay wada nan linakowak ay payew et masapol ay omeyak ilaen id wani.’¹⁹ Nan esa et kinwanina, ‘Ibagam isnan apoyo en laydek ay omey ngem wada nan linakowak ay simpoo ay nowang et masapol ay omeyak padasen ay mangisama ken daida.’²⁰ Nan esa et kinwanina abes, ‘Adiyak mabalin ay omey tay kaas-asawaak.’²¹ Dat somagong san nabaa et ibagana issan apona san kinkinwanin san ena inayagan. Dat makaliget san apona danapay kanan, ‘Ala, ikakamom ngalod ta omeyka isnan kaseseg-ang ay kodokdo ya olay nan nababakog, kowap ya nan pilay ta ibagam en omalida ay makikan.’

²² Isonga inmey san baana ngem issan inmalihan san deeyday inayagana et inilana ay adoado kayet nan naisagana danat ipagtek isnan apona.²³ Dat kanan san apona ken siya, ‘Omeyka kasin omayag is tapina ta mapno nan baeyko.’²⁴ Tay maid polos olay esa issan damo ay naayagan is esa mangtamtam isnan insagsaganak ay makan.’ ”

Nan Ligat Nan Maitapi Ken Jesus Mat. 10:37-38, 5:13; Mar. 9:50

²⁵ Issan omay-ayan Jesus id Jerusalem et adoado nan ipogaw ay mang-on-onod ken siya. Danat sagongen daida et kanana,²⁶ “Nan mangkayat ay maitapi ken sak-en et masapol ay paam-amdena sak-en mo nan am-in, ay kaneg da amana, nan asawana ya an-akna, nan bebsatna ya olay pay nan awakna.”²⁷ Nan

adi makaitpe isnan ado ay ligat ay olay matey gapo isnan pammatina ken sak-en et adi mabalin ay menpasolotko. Isonga nan maitapi ken sak-en et masapol ay nemnemenona omonona nan ligat sapay omonod.

²⁸ Kaspangaligan no waday men-saad ken dakayo is baey et koblalena omonona nan banolna no omanay nan sipingna is gastowena enggana ay makwas. ²⁹ Ngem no adina nemnemen danat aped saaden dapay adi omanay nan sipingna awnit adi makwas nan baey et am-in ay mang-ila et ammenganda siya ³⁰ ya kananda en, 'Ilanyo kod nan aped nangilogi ay mensapo is baey danat adi kewasen.'

³¹ Kaneg abes no omey makigobbat nan ali ay simpooy libo nan soldadona isnan ali ay dowampoy libo nan soldadona. Ay adina ngen nemnemen omonona no makaabak isnan kagobatna? ³² Dat no adi makaabak et omibaa is mangsabat isnan ali ay kagobatna ta mensoot no ngan nan ikkanda ta adida men-gobat. ³³ Isonga kaneg todi nan ikkanyo gedan ta nemnemenyo omonona ay masapol ay taynanyo am-in nan laylaydenyo esakayopay omonod ken sak-en.

³⁴ Nan mangmangwani en onodena sak-en ngem egayna tinaynan nan laylaydena et kanegna nan mentamnay ay asin tay gawis nan asin ngem no epdas tomamnay et adi kasin somidek. ³⁵ Isonga maid kaosarana nodi maiwasit tay olay isnan lota wenno nan abono et adi kappay nan asin. Kaneg todi ay maid kapaayan nan pasolotko no adina paam-amden sak-en. Dengngenyongalod no waday ingayo."

15

Nan Naamas Ay Kalnilo *Mat. 18:12-14*

¹ Nan mensingsingil is bowis ya nan ib-ada ay managbasol et omomeyda ay mangdengdenge isnan isololon Jesus. ² Dat menlili nan

Fariseo ya nan men-is-isolo isnan linteg ay mangwani en, "Ilanyo kod nan ipogaw ay naay et laylaydena ay makitoytoya isnan naayda ay managbasol ya aped makikikan ken daida."

³ Isonga dat sodoken Jesus nan naay ta ipagtekna nan layad Apo Dios isnan managbasol ay mangibabawi isnan basolna. ⁴ "Kadya, no wada ken dakayo nan kakwa is sin-gasot ay kalnilo dat maamas nan esa, ay ngan nan ikkana? Ay adina taynan nan siyampoo ya siyam isnan pagpastolan ta ena anapen san naamas enggana ay datngana? ⁵ No datngana san naamas ay daan ay natatago et men-galalasing. Danat boligan ⁶ et isaana danat ayagan nan gagayyemna ya nan sag-ogongna et kanana, 'Men-gasgasing tako tay dinatngak nan naamas ay kalnilok.' ⁷ Idiligko san gasing san kakwa isnan kalnilo isnan gasing Apo Dios idaya tay am-amed nan gasingna no menbabawi nan esa ay managbasol mo nan gasingna isnan siyampoo ya siyam ay ipogaw ay mangwani en adi masapol ay menbabawida."

Nan Naamas Ay Palata

⁸ Intoloy Jesus ay mensodok, "Kadya, no waday simpoo ay nabanol ay palatan di in-ina danat amasen nan esa, ay sino ngen nan ikkana? Pasgedana nan silaw danapay iyaamma ay mensigid ta anapena enggana ay datngana. ⁹ Et no datngana danat ayagan nan gagayyemna ya nan sagogongna et kanana en, 'Makigasgasing kayo ken sak-en tay naay dinatngak san palatak ay naamas.' ¹⁰ Ibagak ken dakayo ay kaneg tona nan ikkan nan aangel Apo Dios tay men-gasingda no menbabawi nan managbasol."

Nan Naamas Ay Anak

¹¹ Dat itoloy Jesus ay mensodok, "Wada nan am-ama ay kaanak is doway lalalaki. ¹² Dat kanan nan innodi ken amana, 'Ama, iyalim nan tawidko.' Isonga dat pigasen amada nan tawidda ay sin-agi. ¹³ Adi pay

nan nadandan dat ilakon san innodi am-in san tawidna danat alaen nan lakona et komaan. Inmey siya isnan addaaddawi ay ili danat gastogastowen san sipingna is komkompolti.

¹⁴ Idi naamin san sipingna dat domateng nan bitil isnan ili ay kadana et maiwed polos nabayan is ilakona is kanena. ¹⁵ Isonga dat omey menpabaa isnan esay baey di kadangyan isdi et pala banbantay di beteg. ¹⁶ Maooowat siya et kayatna ay mangan isnan kankanen di beteg tay egay polos inag-agtan san kabeteg siya is kanena. ¹⁷ Dat dadlo menmemnem et kanana en, 'Am-in nan baan Ama et mapnekda ay mangan dapay apedak wada isna ay matmatey is owatko. ¹⁸ Somagongak gayam ken Ama ta kanak, "Ama, nakabasolak ken Apo Dios ya ken sik-a abes ¹⁹ isonga adiyak et makwani en anakmo. Ngem alaem kad sak-en ta maitapiyak isnan baam."'

²⁰ Issan sinmagongana isnan kadanda et egay pay laeng omdan dat ilaen amana ay omal-ali et palalo nan seg-angna dat tomagtag ay mangsabat ken siya et sektena danapay bisitowen. ²¹ Danat tet-ewa kanan ken amana, 'Ama, nakabasolak ken Apo Dios ya ken sik-a abes isonga adiyak et makwani en anakmo.' ²² Ngem dat bogawan amana san baana, 'Ikamoyo ta alaenyo nan kagawisan ay bado ta ipabadoyo dayot pay-an nan ledengna is singsing dayopay pasapatosen. ²³ Omey kayo gedan alaen nan menlames ay koyaw di baka ta paltiyenyo ta isda tako datakopay men-gasgasing ²⁴ tay nan naay anakko kanak en natey ngem wada obpay ay matmatago. Naamas siya ngem kasin dinmateng.'

²⁵ Ngem maiwed san iyon-ana tay linmokso. Idi somas-aa, dinngena ay wada nan men-ganggangsa isnan baeyda. ²⁶ Isonga danat ayagan nan baada et sootena no dadan aped men-ganggangsa. ²⁷ Dat kanan nan baada en, 'Men-gasgasingda tay dinmateng dadlo nan innodim. Isonga

inpapaltin amam nan menlames ay baka tay sinmagong nan anakna ay maid inom-ommat ken siya.'

²⁸ Dat makaliget nan iyon-a et adiyet songgep isnan baeyda. Isonga dat bomala si amana et ayakena ta songgep. ²⁹ Ngem danat kanan ken amana, 'Ilam, kaat ay tewen ay nin-ob-oblaak ken sik-a ya pinatpatik nan inbilbilinmo ken sak-en ngem maid inyalim is olay anak di kalding tapno waday igasingko is mang-ayagak isnan gagayyemko. ³⁰ Domateng pay nan anakmo ay inmeyna aped inam-amas nan menkatagom ay ena inbababai dakat aped ipaltiyen is baka.' ³¹ Dat kanan amana en, 'Anakko, adim kankanen sa. Wadaka ay mentetee ken sak-en ay enggana. Sik-a am-in nan kakwa isnan wada ken sak-en. ³² Ngem gawgawis no men-gasgasing tako tay dinmateng nan naamas ay innodim ay kanak en natey dat obpay daan ay matmatago.'"

16

Nan Nasikap Ay Menbantay

¹ Nakwas di dat kanan Jesus abes isnan papasolotna, "Wada nan baa ay am-ama ay mamanggen isnan am-in ay kowan nan esay kadangyan ngem dat wada nan nangipagtek issan kadangyan en nan baana et apedna gasgastowen nan siping ay ipapag-ena. ² Isonga danat paayagan et kanana, 'Ayta dan dinngek ay keg todi nan ik-ikkam? Iyalim am-in nan listaan nan ay-ayowanam ay kokwak tay kaanek et sik-a isnan oblam.' ³ Dat kanan san baa isnan nemnemna, 'Ngan di esak pay ik-ikkan no kaanen nan apok sak-en isnan oblak? Adiyak kabaelan ay menkamanilo ya mabainak gedan ay menlimos. ⁴ A, owen, siya gayam na nan ikkak tasiyay waday gagayyemko is awnit mang-aw-awis ken sak-en isnan bab-aeyda olay no makaanak isnan oblak.' ⁵ Isonga danat ayagan ay sin-es-a nan nakaotang isnan apona. Kinwanina isnan omona, 'Kaat nan

inotangmo isnan apok?’⁶ Dat kanan san nakaotang, ‘Sin-gasot ay bolnay ay mantika.’ ‘Naay ngalod di lisibom. Itokdom ta isolatmo en limampoo et kedeng.’⁷ Naisoblat san esa danat es kanan, ‘Sik-a pay abes, kaat nan inotangmo?’ Danat isongbat en, ‘Sinlibo ay sako ay pagey.’ ‘Naay di lisibom. Isolatmo en waoy gasot,’ kinwanin san baa.⁸ San apona et init-ekna nan kinasikap san baana. Tay nan ipogaw isnan naay batawa ay adi mamati ken Apo Dios et nasiksikapda isnan ik-ikkanda mo nan mamati,” kinwanin Jesus.

⁹ Danat itoloy ay mangwani, “Isonga ibagak ken dakayo en osalenyo nan kinabaknangyo ay mangbadang isnan ib-ayo tay olay no maamin ngem maitapi kayo isnan biyag ay maid patenggana.¹⁰ Tay nan mang-ikkan is gawis isnan naited ken siya olay no bassit et matalek isnan dadakke ngem nan adi katalek isnan bassit ay banag et adi katalek isnan dadakke.¹¹ No ngalod adi kayo katalek ay mangayowan isnan kinabaknang isnan batawa, intoy ikkana ay maitalek ken dakayo nan tet-ewa ay kinabaknang ay wada ken Apo Dios?¹² No adi kayo matalek isnan bakenyo kowa et maid mang-ited ken dakayo is awnityo menkowa.

¹³ Nan baa et adi mabalin ay madodowa nan apona tay awnit laylaydena nan esa danapay aamisen nan esa isonga wada nan paamamdenda ken daida. Kaneg abes ken dakayo ay no nan kinabaknangyo nan nemnememenyo et adi kayo et makaikkan isnan layden Apo Dios.”

Nan Nangbagbagaan Jesus Isnan Deeyda Ay Fariseo

Mat. 5:31-32; Mar. 10:11-12

¹⁴ San deeyday Fariseo et dinngeda san kinwanin Jesus isonga dadat sayoten siya tay dadama nan layadda isnan siping.¹⁵ Dat kanan Jesus ken daida, “Dakayo nan aped mangmangwani isnan ipogaw en gawis

kayo ngem getken Apo Dios nan kaidipogawyo. Tay olay nan mapaay isnan ipogaw et adi paayen Apo Dios.

¹⁶ Nan linteg Apo Dios ay insolat din si Moses ya din mamadto id sang-adom et siya nan osto ay nasolsolot engganay nawada si Juan ay Menbonbonyag. Ngem id wani et maibagbaga nan gawis ay damag maipanggep isnan mentolayan Apo Dios isnan kaipoipogaw isonga adoda nan aped mangkayat ay maitapi olay ngawi kayet nan ogalida.¹⁷ Ngem nalaklaka ay mamaid nan batawa ya nan daya mo nan esay kali isnan linteg Apo Dios ay mangibaga isnan osto ay maikkan.

¹⁸ Naay nan esa ay adi mabalin ay mamaid. Nan lalaki ay makiidang isnan asawana dat makiasawa is teken et kaneg makikamkamolala gedan ya olay es nan lalaki ay mang-asawa isnan babai ay nakiidang.”

Nan Kadangyan Ya Si Lazaro

¹⁹ Dat mensodok si Jesus en, “Wada nan esay kadangyan ay menbababado is kanginaan ay bado ya inagew ay gan-ganasena nan biyagna.²⁰ Wada abes nan kodokodo ay si Lazaro ay nakikilop nan awakna is yam-an. Tinaynanda siya isnan segpan san kadangyan²¹ ta kanena koma nan iwaswasit san kadangyan. Olay nan aso et omeyda dildildilan nan yam-ana.²² Dat matey san kodokodo et eyey nan aanghel nan ab-abiikna isnan kad-an Abraham id daya. Matey pay san kadangyan dadat ikaob²³ et mapalpaligatan nan ab-abiikna id impilno. Idi mentangad danat ilaen si Abraham isnan addaaddawi et wada gedan si Lazaro isnan kadana.²⁴ Isonga dat menbogaw, ‘Amay Abraham. Maseg-angka ken saken. Ibaam kad si Lazaro ta itabawna nan gomotna isnan danom ta tedtedana nan dilak tay palalo nan ligatko ay mapopop-oowan isnan apoy.’²⁵ Ngem dat kanan Abraham, ‘Nemnemem anakko, issan natatagowam et wada am-in

nan kaykayatmo dapay si Lazaro et napalpaligatan ngem id wani gan-ganasena isna dapay ta mapalpaligatanka abes issa. ²⁶ Baken pay kedeng sa. Wada nan deppas isnan baet tako tapno nan mangkayat ay omey isnan kad-am ay magapo isna et adi makaey ya adi abes makaali isna nan magapo isnan kad-am.’ ²⁷ Dat kanan san kadangyan, ‘Dawatek ngalod ken sik-a, Ama, ta ibaam si Lazaro isnan baey amak ²⁸ ay kad-an nan limay bebsatko. Kanam ta omeyna bagbagaan daida tapno adida awnit omal-ali isna ay kad-an di ligat.’ ²⁹ Dat kanan Abraham, ‘Nan bebsatmo et wada nan insolat din si Moses ya din mamadton Apo Dios ay mangbagbaga ken daida. Bay-am nan bebsatmo ta kigadda ay mangdenge isnan kankananda.’ ³⁰ Sinmongbat san kadangyan, ‘Adi omanay sa, Amay Abraham. Ngem no waday matago is natey dat omey ken daida, et balbaliwanda nan ngawi ay ik-ikkanda.’ ³¹ Ngem dat kanan kayet Abraham, ‘No adida patiyen nan insolat din si Moses ya din mamadton Apo Dios, adida kayet mamati olay no waday matago is natey.’ ”

17

Nan Nangbagbagaan Jesus Isnan Papasolotna

Mat. 18:6-7, 21-22; Mar. 9:42

¹ Nakwas di dat kanan Jesus isnan papasolotna, “Tet-ewa ay wada nan maawisan di ipogaw ay menbasol ngem kaseseg-ang nan mangaw-awis isnan iib-ana ay menbasol tay mendalalagsen nan dosana. ² Gawgawis pay no naitaked nan losongan ay bato isnan bagangna dat maibkas isnan baybay mo nan mangipaypay-owana ay menbasol isnan esang ay kapatpati ken Apo Dios. ³ Isonga makail-ilanyo ta adiyoy awawisen nan ib-ayo ay mang-ikkan is ngawi.

No makabasol nan ib-am, sagiitem. Dat no menbabawi et pakawanem.

⁴ Olay no mamin pito ay bomasol ken sik-a isnan sin-agew ngem no tonggal makabasol ay omey ken sik-a ay mangwani, ‘Ibabawik nan basolko,’ masapol ay pakawanem.”

⁵ Dat kanan nan apostolis, “No siya sa ngalod, padakdakkelem nan pammatimi tapno mabalin esa ay ikkanmi.” ⁶ Dat kanan Jesus ken daida, “Baken nan kadakdaken di pammati is masapol nodi nan tet-ewa ay pammati tay olay no tee-teen nan pammatiyo ay kaneg nan kateteenan ay esek et mabalin ay kananyo isnan kaiw en, ‘Gabotem nan lamotmo dakat omey isnan baybay tasiyay tomobowam,’ danat tet-ewa tongpalen.

⁷ Kadya, no waday esa ken dakayo is waday baana is mensamsama wenno mangipaspastol is kalnilo, no domateng ay magapo isnan payew, ay kanam ken siya en, ‘Ikamom ta manganka?’ ⁸ Adi. Nodi kanam ken siya, ‘Mensokatka dakat isagana nan kanek dakat mangseed enggana ay makakanak esakapay mangan abes.’ Siya nan ikkam tay baam siya. ⁹ Et adi masapol ay men-iyaman nan kabaa isnan baana no tongtongpalena nan maibab-aa ken siya tay siya nan oblana. ¹⁰ Kaneg abes ken dakayo no kinwasyo am-in nan inbagan Apo Dios ay ikkanyo et adiyoy it-it-ek nodi kananyo en, ‘Aped tako is nabab-aa et inikkan tako et kedeng nan masapol ay ikkan tako.’ ”

Nan Nangpagawisan Jesus Isnan Simpoo Ay Nakolit

¹¹ Issan inmayan da Jesus id Jerusalem et indaana isnan baet nan Samaria ya Galilea. ¹² Nganngani ay omdanda isnan esay ili dat sab-aten nan simpoo ay nakolit daida. Tinmakdegda isnan ad-addawi bassit ¹³ dadat menbogaw, “Apo Jesus, maseg-angka kad ken dakami.” ¹⁴ Inilan Jesus daida danat kanan, “Enkayo ipaila nan awakyo isnan padi.” Issan mendad-aananda ay omey dat gomawis nan kolitda.

¹⁵ Issan nang-il-an nan esa ken daida ay ginmawis nan awakna dat mensagong ken Jesus dapay ibibiyad nan kalina ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ¹⁶ Dat menpalintomeng isnan sasagan-gen Jesus dapay men-iyaman ken siya. San sinmagong et iSamaria. ¹⁷⁻¹⁸ Dat kanan Jesus, “Ay kedeng nan sangaili ay naay is makaali? Ay egay obpay ginmawis am-in san simpoo ay lalalaki? Into pay san siyam? Ay adida makaali ta men-iyamanda abes ken Apo Dios?” ¹⁹ Dat kanan Jesus ken siya, “Ginmawiska gapo isnan pammatim ken sak-en. Itakdegmo ta somaaka.”

Nan Omaliyan Nan Mentolayan Apo Dios

Mat. 24:23-28, 37-41

²⁰ Isnan namingsan et sinoot nan tap-in di Fariseo ken Jesus no tongon nan omaliyan nan mentolayan Apo Dios. Dat kanan Jesus, “Baken nan mata nan osalen tako ay mangtek isnan omaliyan nan mentolayan Apo Dios ²¹ tay adi kaila. Isonga adi kabalina ay kanan nan ipogaw en, ‘Ilaem, naay,’ wenna, ‘Ilaem, deey nan mentolayan Apo Dios.’ Ngem nan tet-ewa et epdas in mali tay wada isna.”

²² Danat kanan isnan papasolotna, “Awnit wada nan agew ay kayakay-ayto ay ilaen sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw is olay sin-awyan ngem adi kayo makaila. ²³ Wadada nan awnit mangwani en, ‘Deey si Jesus. Ilaem kod isdi,’ wenna, ‘Ilaem kod isna.’ Ngem adi kayo kadi patpatiyen. ²⁴ Tay nan omaliyak kasin et kaneg nan kimat ay menpangsilaw isnan daya. ²⁵ Ngem masapol ay menligatak omon-ona tay mang-adi nan ipogaw id wani.

²⁶ Din inik-ikkan nan ipogaw isnan batawa isdin timpon Noah et siya nan ikkan nan ipogaw isnan awnitak omaliyan kasin. ²⁷ Tay esapay map-song nan batawa ay manglimon ken daida am-in et kaneg maid egyatda nodi ginan-ganasda nan biyagda ay

aped mangmangan dadapay omin-inom ya men-as-as-awa enggana is-san agew ay sinonggepan da Noah isnan bapor.

²⁸ Kaneg abes isdin timpon Lot id Sodoma. Am-in nan ipogaw et maid idngeda is kalin Apo Dios nodi apedda mangmangan dadapay omin-inom, lomaklakoda dadapay ilaklako, men-es-esekda ya mensasa-adda ²⁹ enggana isnan agew ay tinaynan da Lot id Sodoma dat wada nan apoy ya asopli ay kaneg nicket ay nagapo id daya et mapoowanda am-in.

³⁰ Kaneg todi abes nan ommat isnan agew ay kasinak omaliyan ay Iyon-an Am-in di Ipogaw. ³¹ Et isnan agew ay deey, nan wada isnan pantewna et adiyet songgep ay mangala isnan bonagna. Kaneg abes nan epdas linmokso et adiyet makasaa isnan baeyna. ³² Nemnemenyo din inommat isdin asawan Lot tay natey isdin nangsagongana ay mang-ila isnan ilida. ³³ Nan ipogaw ay kedeng nan awakna is ay-ayyewana et awnit matey met laeng ngem nan adi mangayyew isnan awakna gapo ken sak-en et awnit matey ngem matagotago ay eng-enggana ken Apo Dios. ³⁴ Ibagak ken dakayo ay isnan labi ay omaliyak et no waday doway ay lalalaki ay maseseyep isnan kama et maala nan esa ay maitapi ken sak-en dapay mataynan nan esa. ³⁵ No wada abes di doway bababai is menbaybayo et maala nan esa dapay mataynan nan esa. ³⁶ No waday doway lalalaki gedan isnan payew et maala nan esa dapay mataynan nan esa.”

³⁷ Dat sooten nan papasolotna ken siya, “Apo, intoy sana maikkanan?” Dat kanan Jesus, “No intoy kad-an di natey ay egay kaikaob et siya nan maponokan di koyat ta topkenda.”

18

Nan Balo Ya Nan Howis

¹ Dat mensodok si Jesus ken daida ta itdona ay masapol ay menlol-owaloda ay kanayon ya adida somad-sadot. ² Kinwanina en, “Wada nan esay howis isnan esay ili ay adi polos omegyat ken Apo Dios ya maid gedan baina isnan ib-ana ay ipogaw. ³ Et isnan deey ay ili et wada gedan nan esay balo ay babai ay kanayon ay ome y issan howis ay menseg-ang isnan kalintegana ay mangmangwani en, ‘Badangam sak-en isnan mangbosboso ken sak-en.’

⁴ Nabayag ay egay inkaskason san howis ngem omanono pay danat kanan isnan nemnema, ‘Olay no adiyak omegyat ken Apo Dios ya maid bainko isnan ib-ak ay ipogaw ⁵ ngem gawgawis no idyak et nan dawawatena tay no adi, awnit gedan omaliali ay mangtaktataktak et maamin nan anosko.’”

⁶ Dat itoloy Jesus, “Ilanyo san inikkan san ngawi ay howis. Olay no maid seg-angna et binadangana kayet san balo ta adi omeomey ay mangtaktataktak ken siya. ⁷ Isonga si Apo Dios et am-amedna badangan nan ipogawna no mensegseg-angda ken siya is inagew ya linabi ⁸ et itedna ay dagos nan dawatenda. Ngem olay no adoado nan badangan Apo Dios et waay atiatik kayet nan mamati ken sak-en isnan kasinak omalihan ay Iyon-an Am-in di Ipogaw.”

Nan Fariseo Ya Nan Mensingsingil Is Bowis

⁹ Naay di sodsodok Jesus isnan ipogaw ay mangnemnemnem ay gawisda ya men-iyaiyaw isnan ib-ada. ¹⁰ Danat kanan, “Wada nan doway lalaki ay inmey ninlowalo isnan Templo. Nan esa et Fariseo ya nan esa et mensingsingil is bowis. ¹¹ Tinmakdeg san Fariseo dat menlowalo ay mangwani en, ‘Meniyamanak ken sik-a Apo Dios tay bakenak kaneg nan ib-ak ay ipogaw tay agomda, lastogda ya makibababaida. Bakenak kaneg gedan nan naay sowitik ay mensingsingil is bowis. ¹² Gapo ken sik-a et dinomingo ay

adiyak mangmangan is doway agew ya id-idiyak abes nan pigasmo ay pagkasimpoon nan lagbok.’

¹³ Ngem san mensingsingil is bowis et tinmakdeg isnan ad-addawi dapay egay nintangad id daya tay mabain danapay aped kegkegkegen nan pagawna gapo isnan sakit di nemnemna ay mangmangwani en, ‘Apo Dios, maseg-angka ken sak-en tay adoado nan basolko.’” ¹⁴ Kinwanin et Jesus, “Ibagak ken dakayo esapay somaa san mensingsingil is bowis et pinakawan Apo Dios siya ngem san Fariseo et egay napakawan. Tay nan mangipapangato isnan awakna et awnit maipagowab met laeng ngem nan mangipabababa isnan awakna et awnit maipangato.”

Nan Nangbindisyonan Jesus Isnan Oongong-a

Mat. 19:13-15; Mar. 10:13-16

¹⁵ Issan esay agew et wadada nan nangyey isnan an-akda ken Jesus tapno kapposena daida ta mabindisyonanda. Ilaen pay san papasolot Jesus dadat iyadi ta adida taktaken siya. ¹⁶ Ngem dat ayagan kayet Jesus san oongong-a danat kanan isnan papasolotna en, “Palo-bosanyo nan oongong-a ay omali ken sak-en. Adiyoy iyadi daida tay nan mangtalek ken sak-en ay kaneg nan naayday oongong-a et daida nan maitapi isnan mentolayan Apo Dios. ¹⁷ Tet-ewa nan ibagak ken dakayo, maid teken is maitapi isnan mentolayan Apo Dios nodi nan mangtalek ken siya ay kaneg nan onga ay mangtalek isnan amana.”

Nan Kadangyan

Mat. 19:16-30; Mar. 10:17-31

¹⁸ Wada nan esay ap-apon di Judio ay nangwani ken Jesus en, “Apo, gawigawiska ay ipogaw, isonga ibagam kad no ngan nan osto ay ikkak tapno matagotagowak ken Apo Dios.” ¹⁹ Dat kanan Jesus, “Dakan aped kanan en gawigawisak dapay si Apo Dios et kedeng nan kagawisan. ²⁰ Getkem nan linteg Apo Dios ay kanana en, ‘Adika

mamabai, adika menpatpatey, adika men-ak-akew, adika menpabpabasol isnan ib-am ya masapol ay tongpalem da amam ken inam.’” ²¹ Dat kanan san lalaki, “Enggana isdin kaongak, tinongtongpalko am-in nan naayday linteg.” ²² Dinngen pay Jesus danat kanan, “Wada pay nan esang ay kolangmo. Ilakom am-in nan kokwam damet ipakdaw isnan kokodokdo nan lakona dakat mang-onod ta maitapi ken sak-en et awnit wada nan kinakadangyanmo id daya.” ²³ Idi dinngen san lalaki nan kinwanin Jesus dat mensesegang tay adina kayat ay taynan nan kinakadangyana.

²⁴ Inilan Jesus ay mensesegang san kadangyan danat kanan, “Naligat nan maitapiyan di kadangyan isnan mentolayan Apo Dios. ²⁵ Nalaklaka pay nan songgepan nan dakkal ay camel isnan lokaw di dagom mo nan maitapiyan nan kadangyan isnan mentolayan Apo Dios.” ²⁶ Dinngen nan ipogaw san kinwanin Jesus dadat sooten, “Apo, sino pay obpay nan maisalakan?” ²⁷ Dat kanan Jesus, “Nan adi mabalin ay ikkan nan ipogaw et mabalin ay ikkan Apo Dios tay maid polos adina kabaelan isonga am-in ay mangpatpati ken siya et maisalakan, kadangyan man wenno kodo.”

²⁸ Isonga dat kanan Pedro, “Ilan dakami et tinaynanmi nan babaymi ta maitapi kami ken sik-a.” ²⁹ Dat kanan Jesus, “Owen. Ibagak ken dakayo nan tet-ewa. Nan mangtaynan isnan baeyna, nan asawana, nan bebsatna, da amana wenno nan an-akna gapo isnan maitapiyana isnan mentolayan Apo Dios ³⁰ et adoado nan ganabena ken Apo Dios isnan naay bawata mo san tinaynana dapay wada nan biyagna ken Apo Dios ay maid patenggana.”

Nan Kasin Nangibagaan Jesus Isnan Kateyana

Mat. 20:17-19; Mar. 10:32-34

³¹ Nakwas ay kinwanin Jesus di danat ipaigid san simpoo ya

doway pasolotna danat kanan ken daida, “Dengngenyo. Omey tako id Jerusalem ay matongpalan am-in din insolsolat din mamadto id sang-adom maipanggep ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw. ³² Maidyaak isnan baken Judio et awnitda mangselselat, mangbaibain dadapay mangtobbatobba. ³³ Awnitda mangbaibaig sadapay mangpatey. Ngem awnitak kasin matago isnan maikatlo ay agew.” ³⁴ Ngem adi polos getken san pasolotna san inbagbagana tay adida maawatan nan kayatna ay kanan.

Nan Nangpagawisan Jesus Isnan Kowap

Mat. 20:29-34; Mar. 10:46-52

³⁵ Nganngani ay omdan da Jesus id Jerico et wada nan kowap ay tinmotokdo isnan benget di daan ay menlimlimos. ³⁶ Dinngena nan lomalaos ay kaipoipogaw danat sooten no ngan nan maik-ikkan. ³⁷ Dadat ibaga ken siya, “Naay lomaos si Jesus ay iNazaret.” ³⁸ Dat ibogaw san kowap, “Jesus ay apon din si David, seg-angam kad sak-en.” ³⁹ Dat islat san nang-on-ona ay mendad-aan et kananda en igiginekna. Ngem am-amed kayet ninbogaw ay mangwani, “Apon din si David, seg-angam kad sak-en.” ⁴⁰ Dat isaldeng Jesus et kanana en padangenda san kowap ta isag-enda ken siya. Naisagen pay san kowap dat sooten Jesus ken siya, ⁴¹ “Ay ngan nan kayatmo ay ikkak ken sik-a?” Dat kanan nan kowap, “Apo, kaytek ay makaila koma.” ⁴² “Makailaka et,” kinwanin Jesus. “Nan pammatim ken sak-en nan gapo ay makailaka kasin.” ⁴³ Dat maganawis et makaila dadlo daet omonod ken Jesus ay mangdaydayaw ken Apo Dios. Issan nangilaan san kaipoipogaw issan inommat dadat abes dayawen si Apo Dios.

19

Si Jesus Ya Si Zakeo

¹ Isnan mendad-aanan da Jesus id Jerico ² et wada nan kangadan is Zakeo ay baknang tay siya nan apon di mensingsingil is bowis. ³ Kayatna ay ilaen no sino nan kaneg Jesus ngem maid somya tay adoado nan ipogaw dapay gedan aptiaptik siya et adi makaila. ⁴ Isonga dat tomagtag et omey komaab isnan esay kaiw ay sikamolo tasiyay makaila isnan lo-maosan Jesus.

⁵ Wada pay ay maibatog si Jesus issan kad-an Zakeo danat tangaden siya et kanana, “Zakeo, ikamom ay lomayog tay is baeyyo nan omeyak ompaan.” ⁶ Dat malanayog si Zakeo issan kinokomabana ay kaiw et men-galalasing ay mangipango ken Jesus isnan baeyda.

⁷ Am-in san nang-ila issan inommat et men-ag-agotootda ay mang-mangwani en, “Dan aped omey si Jesus isnan baey nan managbasol ay deey?”

⁸ Ngem si Zakeo, tinmakdeg et kanana ken Jesus, “Ilam Apo, ipak-dawko isnan kokodokdo nan kagedwan nan kokwak. No wada abes di inallilawko et isagongko is mamin epat nan kaad-adona mo san inalak.” ⁹ Dat kanan Jesus, “Id wani ay agew maisalakan kayo ay sinbaey isnan dosa ay maid patenggana tay nan ikkam et kaneg din inikkan Abraham ay nangtalek ken Apo Dios. Siya di nan kagtekana ay tet-ewa ay apon din si Abraham sik-a. ¹⁰ Nan gapo ay inmaliyak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et ta ayagak nan ipogaw ay adi mamati ken Apo Dios tapno maisalakanda.”

Nan Pangngalig Isnan Kaosalan Nan Kowan Di Ipogaw

Mat. 25:14-30

¹¹ Dandaney omdan da Jesus id Jerusalem et inpagalop nan nanangnge ken siya en nganngani ay menpaila nan mentolayan Apo Dios. Dat sodoken Jesus nan naay ta getkenda ay egay kayet ninpaila.

¹² Kanana, “Wada nan nangato ay ipogaw ay inmey isnan addaaddawi ay ili ta dotokanda siya ay men-ali isnan ilina. ¹³ Ngem esapay omey, inayagana nan simpoo ay baana et agtana daida is sag-es-a ay palata ay balitok.* Danat ibaga ken daida en, ‘Ipaanakyo nan naay siping isnan kamaidko.’

¹⁴ Ngem kaliliget nan kailiyana siya isonga dadat omibaa is mang-onod ken siya ta enda ibaga isnan mangdotok ay adida layden siya is men-alida.

¹⁵ Ngem nadotokan kayet ay ali dat somaa danat ayagan san babaana ay inagtana is siping tay kayatna ay getken no kaat nan inyanak nan int-edna ay siping ken daida. ¹⁶ Dat omey nan esa et kanana en, ‘Apo, inmanak is simpoo ay palata ay balitok san inyalim.’ ¹⁷ Dat kanan san ali en, ‘Gawis nan inikkam. Gawiska obpay is baa. Isonga gapo tay matalekka isnan atiatik ay inpaikkak ken sik-a et mentolayka isnan simpoo ay ili ay sakop nan mentolayak.’

¹⁸ Dat abes omey nan maikadwa ay baa et kanana en, ‘Apo, inmanak is lima ay palata ay balitok san inyalim.’ ¹⁹ Dat kanan san ali ken siya en, ‘Sik-a abes et mentolayka isnan lima ay ili.’

²⁰ Dat omey san esa ay baa et kanana en, ‘Apo, naay san inyalim ay siping. Binongonko isnan panyo daket idolin. ²¹ Omegyatak od ken sik-a tay getkek ay masapol ay matongpal nan kankanam dakapay men-galansiyaan nan egaymo ninligatan ya ap-apitem gedan nan egaymo inis-ek.’ ²² Dat kanan san ali en, ‘Ngawika is baa. Moltaek sik-a isnan am-in ay kinwanim. Getkem ngalod ay masapol ay matongpal nan kanak et men-galansiyaak nan egayko ninligatan ya apitek nan egayko gedan inis-ek. ²³ Aytay ngalod damen egay ibangko ta no somaaak damet isagong nan siping

* **19:13** Esay palata ay balitok isnan naay sodsodok et siya nan kanega lagbon di esay ipogaw isnan tolo ay bowan.

ya nan binisna.’ ²⁴ Dat kanan et san ali issan deeyday tomatakdeg isdi en, ‘Alaenyo nan siping ken siya ta itedyo isnan nangipaanak is simpoo.’ ²⁵ Dadat kanan issan ali en, ‘Apo, dapay wada nan simpoo ay sipingna.’ ²⁶ Ngem kinwanin san ali en, ‘Ibagak ken dakayo no sino nan matalek isnan naidya ken siya et mataptapiyan pay is ad-ado ngem nan adi katalek et olay nan atiatik ay wada ken siya et mamaid.’ ²⁷ Danat kanan pay, ‘Nan deeyda ay mangbosboso ay adi mangkayat ay men-aliyak et iyaliyo daida ta pateyenyoy isnan sasagangek.’”

Nan Nangdayawanda Ken Jesus Isnan Inmayanda Id Jerusalem

Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Juan 12:12-19

²⁸ Nakwas ay ninkali si Jesus dat omon-ona ay omey id Jerusalem. ²⁹ Wada nan doway ili ay Betfage ya Betania ay gogowaben nan bilig ay makwani en Olivo tay adoado nan olivo ay kak-aiw et isnan inomdanan da Jesus isdi danat ibaa nan doway ay pasolotna et kanana, ³⁰ “Enkayo isnan ili ay deey et awnit datnganyo nan koyaw di kabayo ay egay kasak-sakayan ay naibabaod. Dayot okasen nan baodna ta iyaliyo isna. ³¹ No waday mensoot no dayon kak-aanen nan baodna dayot kanan en masapol nan apoyo.”

³² Dadat omey isdi et datnganda tet-ewa am-in san inbagan Jesus ken daida. ³³ Isnan mang-ok-okasanda isnan baodna dat kanan nan kakwa, “Dakayon kak-aanen nan baod tosa?”

³⁴ Dadat kanan “Owen tay masapol nan apo tako.” ³⁵ Dadat eyey ken Jesus dadat iyap-ap nan badbadoda isnan edeg nan kabayo dadat ipasakay si Jesus. ³⁶ Issan mendad-aanan san kabayo ay mensasakayan Jesus dat iyaplag nan kaipoipogaw nan badbadoda isnan daan ay daanena ta mangipaila ay daydayawenda siya.

³⁷ Inomdan pay da Jesus isnan dedemangen di Jerusalem ay men-

palayog isnan bilig ay Olivo dat ilogin nan kaipoipogaw ay omon-onod ken Jesus ay mangibibiyad isnan kalida ay men-iyaman ken Apo Dios dadapay dayawen siya gapo isnan kaskasdaaw ay inilada ay inik-ikkan Jesus. ³⁸ Kankananda en, “Hosanna. Mabindisyonan nan naay Ali tako. Madaydayaw nan ngadan Apo Dios isnan natalna ay daya.”

³⁹ Nan tap-in nan Fariseo ay makikib-on isnan kaipoipogaw et adyanda ay madayaw si Jesus isonga kinwanida ken siya, “Mistolo, paginkem nan papasolotmo.” ⁴⁰ Ngem dat kanan Jesus, “Ibagak ken dakayo en no iginekda et olay nan bato et mangdayawda gedan.”

Nan Nangseg-angan Jesus Isnan iJerusalem

⁴¹ Issan sinmag-enan Jesus id Jerusalem dat men-aga gapo isnan seg-angna isnan ipogaw isdi ⁴² danapay kanan, “Ay-ayyewka ay Jerusalem. No getkem koma id wani nan masapol tapno tomalnaka ngem id wani adika et makaila. ⁴³ Awnit domateng nan agew ay menligatka tay awnit likoben nan bosom sik-a is baked et maseyatanka ya nan am-in ay solsolim. ⁴⁴ Awnitda dadaelen sik-a ya nan ipogawmo et paapokenda am-in nan batbatom tay inadyam nan inmaliyan Apo Dios ay mangisalakan ken sik-a.”

Nan Nangipabalaan Jesus Isnan Men-il-ilako Isnan Templo

Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-19; Juan 2:13-17

⁴⁵ Inomdan si Jesus id Jerusalem dat omey isnan Templo danat pabal-aen san men-il-ilako isnan awnit ited nan ipogaw ken Apo Dios ⁴⁶ danat kanan ken daida, “Naisolat isnan kalin Apo Dios en, ‘Nan baeyko et paglol-owalowan di ipogaw.’ Siya di nan inbagan Apo Dios ngem ngan nan ik-ikkanyo? Dakayon aped ososalen is pagsos-owitikan?”

⁴⁷ Dat men-is-isolo et si Jesus isnan Templo ay inagew. Ngem nan

menkangangato ay papadi, nan men-is-isolo isnan linteg ya nan ap-apon di ipogaw et kayatda ay pateyen siya ⁴⁸ ngem maid somya is ikkanda ay mangpatey ken siya tay am-in nan ipogaw et laylaydenda ay deng-dengngen am-in nan kankanana.

20

Nan Nagapowan Nan Kalebbengan Jesus

Mat. 21:23-27; Mar. 11:27-33

¹ Isnan esay agew ay kad-an Jesus issan Templo ay men-isolsolo ya mangibagbaga isnan gawis ay damag dat omey ken siya nan menkangangato ay papadi, nan men-is-isolo isnan linteg ya nan aamam-a ² et kananda, “Ibagam kad ken dakami no ngan nan kalebbengam ay mang-ik-ikkan isnan am-in ay ik-ikkam. Ay sino nan nang-ited ken sik-a isnan lebbengmo?” ³ Dat songbatan Jesus daida en, “Sootek na od ken dakayo. Ibagayo ken sak-en ⁴ ay into nan nagapowan din kalebbengan Juan ay Menbonbonyag? Ay ken Apo Dios wanno isnan ipogaw?”

⁵ Dadat men-asisoot et kananda, “Ay sino nan isongbat tako? No kanan tako en nagapo ken Apo Dios et awnit kanana en, ‘Ayta ngalod dayon egay pinatpati din si Juan.’ ⁶ Ngem no kanan tako abes en nagapo isnan ipogaw et am-in nan ipogaw ay naayda et awnit gomayangda engganay matey tako tay kananda en tet-ewa ay mamadton Apo Dios din si Juan.” ⁷ Isonga dadat kanan en adida getken nan nagapowan nan kalebbengan din si Juan ay Menbonbonyag. ⁸ Dat kanan Jesus, “Adiyak ngalod abes ibagbaga nan nagapowan nan kalebbengak ay mang-ik-ikkan isnan ik-ikkak.”

Nan Nangiyaligan Jesus Isnan Menlebbeng Ay Judio

Mat. 21:33-46; Mar. 12:1-12

⁹ Dat sodoken Jesus na isnan kaipoipogaw, “Wada nan esay amama ay nin-esek is adoado ay onas

danat ipaayowan isnan ipogaw esapay omey isnan addaaddawi ay ili tay mabayag isdi. ¹⁰ Inomdan pay nan maapitan san onas dat ibaan san kakwa nan esa ay baana ta ena alaen nan pigasna. Ngem sinogtosogton san mang-ay-ayowan san baa dadat ipasaa ay maid polos ginegen-ana is onas. ¹¹ Binaana kasin nan esay baana ngem amamed nan inikkanda ken siya mo san damo. Binaibainanda pay esadapay pasaaen ay maid intedda gedan ken siya. ¹² Pinitlowana ay nangibaa isnan baana ngem sinogatanda dadat ipabala isnan onasan. ¹³ Dat kanan et san kakwa issan onasan, ‘Ay ngan ngen et di ikkak? Ibaak gayam nan laylaydek ay bogtong ay anakko et getkek ay awnitda idnge siya.’ ¹⁴ Ngem isnan nang-ilaan san mang-ay-ayowan issan onasan ken siya dadat mentotya et kananda, ‘Naay omali nan awnit mangtawid isnan naay om-a. Pateyen tako bawet siya ta datako nan mangkowa isnan tawidena.’ ¹⁵ Dadat ibala isnan onasan et pateyenda.”

Siya na nan sinodok Jesus danat kanan ken daida, “Ay ngan ngata nan ikkan nan kakwa isnan onasan isnan deeyda ay mang-ay-ayowan? ¹⁶ Awnit omey et pateyena daida danat ipaayowan nan om-ana isnan teken ay ipogaw.”

Dinngen san kaipoipogaw dadat kanan, “Ay inayan. Baken koma keg tosa abes nan ommat ken dakami.”

¹⁷ Dat inengneng Jesus daida et kanana, “Ay sino ngalod nan kayat ay kanan din naisolat id kasin ay naay, ‘Nan bato ay inadyan di nangaad isnan baey et siya nan kapatgan tay ipakekenegna nan baey.’

¹⁸ Et nan maipakpak isnan naay ay bato et masogasogatan ya no matekdag gedan nan naay ay bato et mamekmemekmek nan pontana.”

¹⁹ Getken nan men-is-isolo isnan linteg ya nan menkangangato ay papadi ay daida nan kankanana Jesus ay nang-adi isnan inbab-aan nan kakwa

issan onasan ya san napateg ay bato tay adyanda siya. Isonga kaytenda ay depapen ay dagos ngem omegyatda isnan kaipoipogaw.

Nan Nangsootanda No Bayadanda Nan Bowis

Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17

²⁰ Enggana isdi et ninses-eedda is gawis ay timpo ay mangdepapanda ken siya. Linagbowanda nan tap-in di lalalaki dadat ibaa daida ta omeyda aginsisingpet ay mang-allilaw ken Jesus tapno waday ikkanda ay mangdepap ken siya ta eyeyda isnan gobilnadol. ²¹ Dat omey san lalalaki ken Jesus et kananda en, “Apo, getkenmi ay ostoosto am-in nan kankanam ya it-itdom ya maid paam-amdem isnan nangato ya nababa ay ipogaw nodi isolsolom nan tet-ewa ay kayat Apo Dios ay ikkan di ipogaw. ²² Isonga ibagam kad no iyadin nan linteg tako nan mangbayadanmi is bowis ken Cesar ay ali id Roma.”

²³ Ngem getken Jesus ay siksikapanda siya isonga danat kanan, ²⁴ “Omyali kayo is esay siping. Ay sino nan kaangas ya kangadan isnan naay siping?” ²⁵ “Si Cesar,” insongbatda. Dat kanan Jesus, “No siya sa ngalod et kowan Cesar nan siping isonga ikkanyo ken Cesar nan kalebbengana dayopay abes ikkan ken Apo Dios nan kalebbengana.”

²⁶ Egayda nakaallilaw ken siya isnan kad-an nan adoado ay ipogaw ya nasdaawda isnan insongsongbatna isonga dadat iginek.

Nan Soot Maipanggep Isnan Matago Ay Natey

Mat. 22:23-33; Mar. 12:18-27

²⁷ Inmey abes nan tap-in di Sacerdote ken Jesus ay mangpadas ay mangsikap ken siya. Datona nan tap-in di Judio ay adi mamati ay kasin matago nan matey. Kinwanida ken siya, ²⁸ “Apo, insolat din si Moses id sang-adom en no matey nan lalaki ay inmasawa dapay maid anakda et masapol ay asawaen nan besat san

natey nan balo tasiyay omanakda et maibilang ay kaneg anak san natey. ²⁹ Kadya, id kasin et wada nan pitoy sin-ag-i ay lalalaki. Inmasawa nan iyon-a dat matey ay maid anakda. ³⁰ Dat asawaen nan maisned san aydona ay balo dat matey gedan ay maid anakda. ³¹ Et siyang na gedan nan inommat isnan maikatlo enggana isnan maikapito. Nateyda am-in ay maid anakda. ³² Kaodiyay ay natey san balo. ³³ Naay nan sootenmi, isnan katagowan nan natey, ay sino pay nan osto ay asawan san babai issan pito ay sin-ag-i tay inasawada am-in siya?”

³⁴ Dat songbatan Jesus et kanana, “Men-as-as-awa nan ipogaw id wani ³⁵ ngem adi men-as-as-awa nan awnit tagowen kasin Apo Dios ay paayena ay makitetee ken siya ³⁶ tay kanegda nan aanghel ay adi katkatey isonga adi masapol di omanakda. Daida nan an-ak Apo Dios tay kasinda matago. ³⁷ Adiyoy patiyen nan kasin katagowan nan ipogaw ay natey ngem pinaneknekan din si Moses ay kasin matago nan natey isdin nangisolatana isnan inommat isdin nakikaliyan Apo Dios ken siya isnan menbidbidang ay kaiw en, ‘Sak-en nan Dios ay daydayawen da Abraham, Isaac ya si Jacob.’ Siya na nan insolat Moses dapay epdas natey da Abraham issan nangwaniyan Apo Dios isdi. ³⁸ Et siya di nan manggetkan tako ay matatago kayet nan natey ay ipogaw Apo Dios tay adi kabalin ay kanan Apo Dios en daydayawenda siya kayet no egayda natago kasin.”

³⁹ Nan tap-in san men-is-isolo isnan linteg et kinwanida ken siya, “Apo, gawis nan insongbatmo,” ⁴⁰ tay adida et maitoled ay mensoot ken Jesus.

Nan Soot Maipanggep Ken Kristo
Mat. 22:41-46; Mar. 12:35-37

⁴¹ Dat sooten Jesus ken daida en, “Dadan kanan en alapon Kristo din si

David ⁴² dapay kanan David en ma-daydayaw ay Ap-apon si Kristo is-nan nangisolatana isnan naay isnan liblo ay Salmo,

‘Kinwanin Apo Dios ken Kristo ay Ap-apok en tomokdoka isnan makanawanko ⁴³ engganay abakek am-in nan bosom.’”

⁴⁴ Dat kasin sooten Jesus ken daida en, “No kanan David en Ap-apon si Kristo, dadan aped kanan en alapon Kristo si David? Ay baken Ap-apon David si Kristo?”

Nan Pangwanin Jesus Isnan Men-is-isolo Isnan Linteg

Mat. 23:1-12; Mar. 12:38-40

⁴⁵ Issan nangdangan san kaipoipogaw dat kanan Jesus isnan pasolotna, ⁴⁶ “Makail-ilanyo nan men-is-isolo isnan linteg. Kaykaytenda ay menbabado is gawigawis ay maisagsagayad tasiyay mailalasında ya kaytenda ay lispitowen nan ipogaw daida ay mangwani, ‘Omayam, Apo?’ no omeйда menpasyal. Pilpiliyenda pay nan kagawisan ay tokdowan isnan sinagoga ya nan kagawisan ay kadan no enda makikan. ⁴⁷ Dadapay tagikowaen nan kokwan di nabalo ay bababai. Ngem kaytenda ay malingban nan ngawi ay ik-ikkanda isonga andoandowenda nan lolowaloda. Ngem gapo is dana et awnit am-amed nan dosada.”

21

Nan In-gasing Nan Balo

Mar. 12:41-44

¹ Issan ninmoliyan Jesus danat ilaen nan babaknang ay mang-ippey isnan sipingda isnan maigigwaan di siping issan Templo. ² Inilana gedan nan kodokodoy babai ay balo ay nang-ippey isnan dodowa ay galak ay sipingna. ³ Dat kanan Jesus, “Ibagak ken dakayo en ad-ado nan inippey nan naay kodokodo ay balo mo san inigwan am-in san tap-ina. ⁴ Tay kedeng nan soblan di kinabaknangda is inigwada

ngem san balo et olay kodokodo et inigwana am-in ay menkatagona.”

Nan Nangibagaan Jesus Isnan Ngawi Ay Om-ommat

Mat. 24:1-14; Mar. 13:1-13

⁵ Nan tap-in san pasolotna et sodsodokenda nan Templo tay naalkosan is ganaganagwis ay batbato ya nan inig-igwada ay igasingda ken Apo Dios. Ngem dat kanan Jesus en, ⁶ “Owen. Ilanyo am-in nan naayda ngem awnit domateng nan timpo ay maid polos mabaybayan is olay esay batona tay awnit mapokada am-in.”

⁷ Dadat sooten ken Jesus, “Apo, ay tongon nan maikkanana? Ngan nan kailasinana no ommat sa?”

⁸ Dat kanan Jesus, “Makailanyo ta adi kayo maallilaw. Tay adoado nan awnit omali ay mangwani en daida nan Kristo ay inbaan Apo Dios ya kanan nan tap-ina en nganngani ay omdan nan omaliyan kasin Kristo. Ngem adiyoy patpatiyen daida tay baken tet-ewa nan kankananda. ⁹ Awnit dengngenyoy ay wada nan gobat ya golo ngem adi kayo makibkibtot tay masapol ay ommat da tona ngem baken di is menpatenggaan di batawa.”

¹⁰ Danat itoloy ay mangwani en, “Awnit men-asigobat nan kailili ya kaneg abes nan kagobigobilno. ¹¹ Awnit wada gedan nan adoado ay kaeegyay ay yegyeg, kabitibitil ya sakit ay mangpatey isnan adoado ay ipogaw isnan natkenatken ay il-ili. Id daya et wada abes nan kaeegyay ya kaskasdaaw ay kailasinan di awnit om-ommat. ¹² Ngem esapay ommat da tona kayman awnit depapen ya paligaten nan ipogaw dakayo. Awnit idalomda dakayo isnan sinagoga ay pagdalomanda ta maibalod kayo. Gapo isnan pammatiyo ken saken et awnit kayo maidalom isnan aali ya gogobilno. ¹³ Ngem olay tay awnit siya di nan wayayo ay mangibaga isnan gawis ay damag. ¹⁴ Ipasnekyo isnan nemnemyo ta adi kayo madadanagan is awnityo

isongsongbat ¹⁵ tay sak-en nan awnit mang-itdo isnan kankananyo ya silibyo et adi polos masopyat ya masongbatan. ¹⁶ Nan tap-ina ken dakayo et awnit idalom nan in-ayo ya am-ayo, nan bebsaty, nan ag-iyo ya nan gagayyemyo ya awnitda ipapatey dakayo. ¹⁷ Awnit aamisen am-in nan ipogaw dakayo gapo isnan kaitapiyanyo ken sak-en. ¹⁸⁻¹⁹ Ngem no anosanyo olay ngan di ik-ikkanda ken dakayo et adi kayo mabalin ay maisiyan ken sak-en.”

Nan Madadaelan Nan Ili Ay Jerusalem

Mat. 24:15-21; Mar. 13:14-19

²⁰ “No ilaenyo ay likoben di sosoldado id Jerusalem et getkenyo ay nganngani ay madadael ²¹ et masapol ay nan ipogaw id isna Judea et menbakwitda isnan bilbilig. Isonga nan mentetee id Jerusalem masapol ay komaanda ya nan linmokso abes et masapol ay adida somaa id Jerusalem. ²² Tay siya na nan pinagdodosa ay matongpalan nan am-in ay insolat din mamadto id kasin. ²³ Amamed kaseseg-ang nan maliton ya nan mensaskot isnan omdanan nan timpo ay naay tay domateng nan kaeegyay ay om-ommat isnan naay ay ili tay dosaen Apo Dios nan naayda ay Judio. ²⁴ Awnit mabetbet nan tap-ina ay mapatey dapay maiyey nan tap-ina isnan natkenatken ay il-ili ta menbalinda ay baa. Dadaelen nan baken Judio id Jerusalem engganay pasaldengen Apo Dios daida.”

Nan Omaliyan Kasin Jesus

Mat. 24:29-31; Mar. 13:24-27

²⁵ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Awnit wada pay nan kaeegyay ay ommat isnan agew, isnan bowan ya isnan taltalaw. Am-in ay ipogaw isnan batawa et awnitda omegyay isnan dakkal ay dalloyon ya napigsapigsa ay ngengen nan bay-bay. ²⁶ Matalimodawda gapo isnan egyatda tay adida getken nan awnit ommat pay isnan batawa tay am-in ay wada id daya et maikiwegda.

²⁷ Et siya na nan mang-ilaan nan kaipoipogaw ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan lomayogak ay maitatapi isnan liboo ay magapo id daya. Et somisilangak ay mangipaila isnan kangaton Apo Dios ya wada ken sak-en am-in nan kabaelana. ²⁸ No ommat nan naayda et adi kayo omeg-egyay nodi gomasing kayo tay siya nan manggetkanyo ay nganngani ay mapalobosan kayo isnan ligaty.”

Nan Ipailan Nan Kaiw

Mat. 24:32-35; Mar. 13:28-31

²⁹ Dat sodoken Jesus na ken daida, “Nemnemenyo nan kaiw ay higos ya nan tap-in nan kak-aiw ³⁰ tay no sombo nan toboda et getkenyo ay nganngani nan pinag-odan. ³¹ Kaneg abes no ilanyo nan om-ommat isnan batawa ay kaneg san inbagak ken dakayo et getkenyo ay nganngani ay omali nan mentolayan Apo Dios. ³² Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et ommat san inbagak esapay matey nan am-in ay ipogaw ay matatago id wani. ³³ Olay no mamaid nan batawa ya nan wada id daya ngem nan am-in ay kankanak et mawawada kayet ay eng-enggana.”

Nan Mensaganaan Nan Ipogaw Isnan Omaliyan Jesus

³⁴ “Makail-ilanyo ta baken nan masapolyo isnan batawa is paam-amenyo ya adi kayo menbay-bayanggodaw ya menboteboteng modatya madanatengak ay adiyoy getgetken. ³⁵ Tay no omaliyak et awnit makibtot am-in nan ipogaw isnan batawa. ³⁶ Isonga gawis no mensasagana kayo dakayo pay kanayon ay menlol-owalo tasiyay waday pigsayo ya toledyo ay mang-itpe isnan awnit om-ommat tapno maitatapi kayo ken sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan omaliyak kasin.”

³⁷ Inagew ay nin-isolsolo si Jesus isnan Templo ngem no malabi dat omey omapa isnan bilig ay Olivo. ³⁸ Winakgat ay masapasapa ay omey

nan kaipoipogaw isnan Templo ta dengngenda nan kankanana.

22

Nan Nakitolagan Judas Ay Isip-sipna Si Jesus

Mat. 26:1-5, 14-16; Mar. 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53

¹Nganngani ay omdan nan Fiestan di Linmaosan di Anghel. Siya gedan di nan agew ay mangkakananda is tinapay ay egay kabobodan. ²Nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg et nintotyada is ikkanda ay mangipapatey ken Jesus tay omegyatda ay mangpatey ken siya no iilaen nan kaipoipogaw tay laylayden nan ipogaw si Jesus. ³Daet kapeten Satanas si Judas Iscariote ay esa isnan simpoo ya doway pasolot Jesus ⁴et ena tolagen nan menkangangato ay papadi ya nan aap-apon nan gowaldiyan di Templo ay awnitna isipsip si Jesus ken daida dadapay mentotolag isnan ikkanda ay mangdepap ken Jesus. ⁵Palalo nan gasingda issan kinwanin Judas dadat kanan en awnitda agtan siya is siping. ⁶Inowenan Judas danat ilogi ay mennemnem is gawis ay timpo ay mangipadepapana ken Jesus ta adi iilaen nan ipogaw.

Nan Mensaganaanda Isnan Mangnanda

Mat. 26:17-25; Mar. 14:12-21; Juan 13:21-30

⁷Inomdan et nan agew ay mangkakanan di Judio is egay kabobodan ay tinapay et siya gedan nan mangpaltiyanda is kalnilo ay kaneg din inikkan din alal-apoda ay Judio isdin nanglaosan di anghel isnan bab-aeysa id Egipto tapno adina itapi ay mangpatey ken daida. ⁸Dat baaen Jesus da Pedro ken Juan ay mangwani en, “Enkayo isagana nan kanen tako is fiesta.” ⁹Dadat kanan, “Into pay nan laydem ay omey kami mensaganaan?” ¹⁰Dat kanan Jesus, “Enkayo id Jerusalem et awnityo sab-aten isdi nan lalaki ay mangbobolig is sinakdona. Dayot

onoden isnan baey ay segpena ¹¹dayot kanan isnan kabaey en, ‘Inbaan nan apo tako dakami ta sootenmi no into nan kowalto ay awnitmi manganan.’ ¹²Et awnit itdona ken dakayo nan dakedake ay kowalto isnan maikadwa ay galado dayot isagana nan kanen tako tay wada am-in nan masapol tako isdi.”

¹³Dadat omey et naikkan nan kinwanin Jesus dadat isagana nan kanda.

Nan Nin-obongan Da Jesus Ya Nan Papasolotna

Mat. 26:26-30; Mar. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25

¹⁴Inomdan nan osto ay olas ay mangananda dat malikob da Jesus ya nan aapostolisna. ¹⁵Danat kanan ken daida, “Esakpay menligat et palalo nan layadko ay makiobong ken dakayo isnan naay manganan tako ay mangipanemnem isdin inommat id Egipto. ¹⁶Ibagak ken dakayo en adiyak kasin mangmangan isnan keg tona ay kikan enggana ay matongpal nan tet-ewa ay kakwaniyana isnan mentolayan Apo Dios.”

¹⁷Danat alaen nan inomenda dat men-iyaman ken Apo Dios danat kanan ken daida, “Alaenyo na ta wasdin ominom ¹⁸tay ibagak ken dakayo en adiyak kasin omin-inom is basi enggana ay omali nan mentolayan Apo Dios.”

¹⁹Danat alaen abes nan tinapay et men-iyaman ken Apo Dios danat amam-asen et idyana ken daida ay mangmangwani, “Siya na nan awakko ay maidya ay mangisalakan ken dakayo. Et siya na nan awnityo ik-ikkan ay mangnemnemnem ken sak-en.”

²⁰Issan nakakananda danat idya kasin ken daida nan inomenda et kanana, “Siya na nan mangipaila isnan balo ay nakitolagan Apo Dios isnan ipogawna. Ipailana nan awnit men-ayosan nan basak ay mangowas isnan basbasolyo.”

²¹ Danat kanan, “Ngem ilaenyo. Nan awnit mangisipsip ken sak-en et wada isna ay makioobong. ²² Sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et tet-ewa ay awnitak matey ta matongpal nan naisolat id sang-adom ay ommat ken sak-en ngem kaseseg-ang nan sanay awnit mangisipsip ken sak-en.” ²³ Dat men-asisoot san aapostolis no sinoy awnit mangisipsip ken siya.

Sino Nan Tet-ewa Ay Kangatowan

²⁴ Maaw-awni pay dat mentotya nan papasolot Jesus no sino ken daida nan makwani en kangatowan. ²⁵ Ngem dat kanan Jesus ken daida, “Nan ali isnan batawa et wada nan kalinteganda isnan ipogaw dapay nan mentolay abes et kayatda ay day-dayawen di ipogaw daida. ²⁶ Ngem adi kabalin ay kaneg todi ken dakayo nodi nan kangatowan koma ken dakayo nan mangbadbadang isnan ib-ana ay kaneg nan ik-ikkan nan baa. ²⁷ Sino aya nan nangatngato, ay nan tomotokdo ay mapakpakan wenna nan baana ay mang-id-itya is kanena? Ay baken nan masilbiyan? Ngem sak-en pay ay apoyo et mensilbiyak ken dakayo ay kanega baa.

²⁸ Nakitete kayo ken sak-en et inan-anosanyo nan ligatko ya egay kayo nangtaytaynan. ²⁹ Isonga awnitko mentolayen dakayo ay kaneg nan inikkan Ama ay nangyali isnan kalebbengak ay mentolay ³⁰ tapno makiobong kayo isnan manganak isnan mentolayak, dakayopay tomokdo isnan tokdowan di ali ay mangbanag isnan am-in ay Judio ay aap-on din simpoo ya doway anak din si Israel.”

Nan Nangibagaan Jesus En Awnit Isot Pedro Siya

Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Juan 13:36-38

³¹ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Dengngem pod Simon. Layden Satanas ay mangdolog ken dakayo tasiyay masis-iyang kayo ay kaneg nan matap-an ay pagey et komaan nan

taep dapay mataynan nan begasna. ³² Ngem inol-owalowak sik-a, Simon, tapno adi mamaid nan pammatim. Getkek ay awnitka mangdokog ngem no somagongka et masapol ay papigsaem nan iib-am.” ³³ Ngem dat kanan Simon Pedro, “Apo, sak-en et adi kamam-aid nan pammatik et olay pay no maitapiyak ken sik-a isnan pagbalodan ya maitapiyak ken sik-a ay matey.” ³⁴ Dat kanan Jesus, “Ngem ibagak ken sik-a, Pedro, esapay mentan-o nan manok is wakgat et mamitlo ay mangisotka en adika mangtek.”

Nan Nangibagaan Jesus En Omikawit Nan Papasolotna Is Masapolda

³⁵ Dat kanan Jesus ken daida en, “Isdin nangibab-aaak ken dakayo ay maid inkawityo is sangi, siping ya sapatasyo, ay waday ninkolan-ganyo?” Dadat kanan, “Maid.” ³⁶ Dat kanan Jesus, “Owen, maid tay laylayden nan ipogaw sak-en isdi isonga inid-ityada nan masapolyo ngem id wani adyanda sak-en isonga nan wada nan sangina ya sipingna danat ikkawit. Nan maid gamigna danat ilako nan badona no maid sipingna ta lomako. ³⁷ Tay masapol matongpal din naisolat id kasin ay maipanggep ken sak-en isnan kalin Apo Dios ay mangwani en, ‘Siya et naitapi isnan dosan nan ninpatpatey’ et naay nganngani ay matongpal.” ³⁸ Dat kanan nan papasolotna, “Apo, naay di doway ay gamig.” Dat kanan Jesus, “Osto et sa.”

Nan Ninlowalowan Jesus Isnan Bilig Ay Olivo

Mat. 26:36-46; Mar. 14:32-42

³⁹ Kinmaan si Jesus ya nan papasolotna issan ili dadat omey isnan bilig ay Olivo tay siya nan ogalina. ⁴⁰ Inomdanda pay danat kanan ken daida, “Menlowalo kayo tasiyay adi kayo kadolog ay menbasol.” ⁴¹ Dat omad-addawi si Jesus ken daida dat menpalintomeng et menlowalo ay mangwani en, ⁴² “Ama, no mabalin

et kaanem koma nan naay ligatko. Ngem baken nan laydek is matongpal nodi nan laydem.”⁴³ Dat menpaila ken siya nan anghel ay nagapo id daya ay mangipapigsa ken siya.⁴⁴ Gapo isnan palalo ay ligatna danat ipapasnek ay menlowalo et kaneg basa nan lingetna ay ninteded isnan lota.

⁴⁵ Nakalowalo pay dat somagong isnan kad-an san papasolotna danat ilaen ay maseseyepda tay nabbayda gapo isnan dadama ay seg-angda ken siya. ⁴⁶ Dat kanan Jesus ken daida, “Dakayon aped maseseyep? Igidoyo ta menlowalo kayo tasiyay adi kayo kadolog ay menbasol.”

Nan Nadpapan Jesus

Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Juan 18:1-12

⁴⁷ Daan ay menkalkali si Jesus dat domateng nan kaipoipogaw ay inpangolon Judas ay esa isnan simpoo ya dow a ay pasolotna. Dat somag-en ken Jesus ta bisitowena ⁴⁸ ngem dat kanan Jesus, “Judas, ay mangbisitoka tapno ipailam ay sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw nan depapenda?”

⁴⁹ Wada pay ay ilaen nan papasolotna nan ommat ken Jesus dadat kanan, “Apo, ay makibinetbet kami?” ⁵⁰ Dat menpingasan nan esay pasolotna nan kanawan ay ingan nan baan nan kangatowan ay padi. ⁵¹ Ngem dat kanan Jesus, “Ado sa.” Danat kapposen nan ingan san baa dat gomawis.

⁵² Dat kanan Jesus isnan menkangangato ay papadi, nan aap-apon nan gowaldiyen di Templo ya nan aamam-a ay inmey mangdepap ken siya en, “Aykeak pomatey ta menaalmas kayo ay omali ay mangdepap ken sak-en?” ⁵³ Kaageagew ay nin-isolsolowak ken dakayo isnan Templo et egay kayo nangdepdepap. Ngem id wani inpalobos Apo Dios dakayo ay mangdepap isonga nan layden Satanas ya nan laydenyo nan matongpal.”

Nan Nangisotan Pedro Ken Jesus
Mat. 26:69-75; Mar. 14:66-72; Juan 18:15-18, 25-27

⁵⁴ Dinpapda si Jesus dadat eyey isnan baey san kangatowan ay padi et omon-onod si Pedro ngem omaaddawi. ⁵⁵ Dinentanda nan pag-anidowan isnan pantew dat makianido si Pedro. ⁵⁶ Dat ilaen nan esay baa si Pedro ay sisilangan nan apoy danat inengneng siya danapay kanan, “Naay di esay ib-an Jesus.” ⁵⁷ Dat isot Pedro ay mangwani isnan babai en, “Dapay adiyak getken si todi ay ipogaw.” ⁵⁸ Maaw-awni pay dat imatonan kasin nan esay lalaki si Pedro danat kanan, “Esaka gedan ken daida.” Ngem dat kanan Pedro, “Bakenko ib-a daida.” ⁵⁹ Maid pay esay olas dat wada kasin nan lalaki ay mangipapati en, “Tetewa ay ib-an nan lalaki ay naay si Jesus tay iGalilea siya gedan.” ⁶⁰ Dat kasin kanan Pedro, “Adiyak polos getken nan kankanam.” Daan ay menkalkali dat matanan-o nan manok. ⁶¹ Dat sagongen Jesus si Pedro et inengnengna. Dat maipanemnem ken Pedro san inbagan Jesus en, “Esapay mentan-o nan manok id wani ay agew et mamitlo ay nangisotka.” ⁶² Menbabawi si Pedro issan nangisotana ken Jesus isonga dat bomala et men-ogaog.

Nan Nangselselatanda Ya Nangtipipakanda Ken Jesus

Mat. 26:67-68; Mar. 14:65

⁶³ Dat ilogin nan mangbanbantay ken Jesus ay mangselselat dadapay tipaken siya. ⁶⁴ Kinobotanda nan matana dadat kanan, “Ibagam no sino nan nangtipak ken sik-a no tetewa ay mamadtoka.” ⁶⁵ Adoado pay nan kinkinwanida ay nangbaibain ken siya.

Nan Naeyeyan Jesus Isnan Menlelebbeng Ay Judio

Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Juan 18:19-24

⁶⁶ Kawakgatana pay dat madagop nan menlelebbeng ay Judio ay menkangangato ay papadi ya nan

men-is-isolo isnan linteg dat maeyey si Jesus isnan kad-anda et soma-lyaenda siya. ⁶⁷ Dadat kanan, “Kadya, ibagam no sik-a si Kristo ay inbaan Apo Dios.” Dat kanan Jesus, “No ibagak et adi kayo met laeng patiyen sak-en ⁶⁸ ya no mensootak et adi kayo met laeng songbatan. ⁶⁹ Ngem enggana id wani et tomokdo nan Iyon-an Am-in di Ipogaw ay mentolay isnan makanawan Apo Dios ay manakabalin.” ⁷⁰ Dadat kanan am-in, “Adi pay sik-a ngalod nan Anak Apo Dios?” Danat kanan, “Osto nan inbagayo.” ⁷¹ Dadat kanan, “Adi masapol pay laeng di mangpaneknek isnan basolna tay dinnge tako am-in ay apedna kankanan en Anak Apo Dios siya.”

23

Nan Naeyeyan Jesus Ken Pilato

Mat. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Juan 18:28-38

¹ Am-in san wada isdi ay nangidalom ken Jesus et tinmakdegda dadat eyey si Jesus ken Pilato ay gobilnadol ² et kasinda idalom ken siya ay mangmangwani en, “Sinokalanmi si tona ay mang-alallilaw isnan kailiyanmi ta adida kano baybayadan nan bowis ken Cesar danapay kankanan en siya si Kristo ay ali.”

³ Dat sooten Pilato, “Ay sik-a nan alin di Judio?” Dat kanan Jesus, “Osto nan kinwanim.”

⁴ Isonga dat kanan Pilato isnan menkangangato ay papadi ya nan kaipoipogaw, “Maid met masokalak is basol nan naay lalaki.” ⁵ Ngem ipapatida kayet ay mangwani en, “Dapay it-itdona isnan ipogaw en mengoloda. Inlogina id Galilea et enggana id isna Judea.”

Nan Naeyeyan Jesus Ken Herod

⁶ Issan nangdangan Pilato isna danat sooten no iGalilea siya. ⁷ Issan nangtekana ay nagapo si Jesus isnan ili ay sakop di Galilea ay mentoltolayan Herod danat paeyen

siya ken Herod tay wada si Herod id Jerusalem issan fiesta. ⁸ Mengalalasing si Herod isnan nangilaana ken Jesus tay nabayag ay dinngena nan maipanggep ken siya isonga laydena ay mang-ila isnan kaskasdaaw ay ik-ikkana. ⁹ Adoado nan sinos-oot Herod ngem egay polos sinmongsongbat si Jesus. ¹⁰ Nan menkangangato ay papadi ya nan men-is-isolo isnan linteg et tinmakdegda ay mangpabasbasol ken Jesus. ¹¹ Dat saysayoten ya selselaten da Herod ya nan sosoldadona si Jesus. Dadat badowan siya is badon di ali esadapay pasagongen ken Pilato. ¹² Enggana isdi ay agew dat men-gayyem da Herod ken Pilato dapay ninbinbinosoda id kasin.

Nan Naibagaan Nan Mapateyan Jesus

Mat. 27:15-26; Mar. 15:6-15; Juan 18:39-19:16

¹³ Dat paayagan Pilato nan menkangangato ay papadi ya nan ib-ada ay menlelebbeng ay Judio ya nan kaipoipogaw. ¹⁴ Danat kanan ken daida, “Indalomyo si tona ken sak-en ay mangwani en ipangpangolona nan ipogaw ay manggolo isnan gobilno. Ngem sinomalyak ay iilaenyo et maid nasokalak is ngawi ay mangipabasbasolanyo ken siya. ¹⁵ Olay si Herod et maid sinokalana is basolna tay inpasagongna siya ken dakami. Maid basol tona is apedna kapateyan. ¹⁶ Ipasaplitko et kedeng esakpay palobosan.” ¹⁷ Kinwanina di tay nan ogalida et tinew-en isnan fiesta ay deey et omipalobos nan gobilnadol is esay balod. ¹⁸ Dat igigiyaw nan kaipoipogaw en, “Ipapateymo kayet siya. Tay si Barabas nan kayatmi ay palobosam.” ¹⁹ Si Barabas et naibalod gapo tay nin-golo id Jerusalem dapay ninpatey.

²⁰ Gapo tay kayten Pilato ay mangipalobos ken Jesus isonga nakikali kasin ken daida ²¹ ngem in-giyawda kayet en, “Pailansam isnan kros.

Pailansam isnan kros.” ²² Dat pitlowan Pilato ay mangwani ken daida, “Aytay? Ay ngan pay di basolna? Maid getkek is inikkana is gapo is kapateyana. Pasaplitko et kedeng daket palobosan.”

²³ Ngem am-amedda in-giyaw en mailansa si Jesus isnan kros et nangabakda. ²⁴ Isonga dat tongpalen Pilato nan laydenda. ²⁵ Pinalobosana san nin-golo ya ninpatey tay siya nan laydenda danapay kanan en mapatey si Jesus ay kaneg nan inbagada.

Nan Nailansaan Jesus Isnan Kros
Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Juan 19:17-27

²⁶ Inkaanda si Jesus ay omey mangilansa isnan kros dadat sabaten nan esay lalaki ay si Simon ay iCirene ay nagapo isnan ilit. Omey koma id Jerusalem ngem inpatatida ay mangipabolig isnan kros ken siya dadat ipaonod ken Jesus. ²⁷ Adoado nan ipogaw ay inmonod ken Jesus et nan tap-in di bababai et men-agagada gapo isnan seg-angda ken siya. ²⁸ Ngem dat sagongen Jesus daida et kanana, “Dakayo ay bababain di iJerusalem et adiyoy ag-agaan saken nodi nan aw-awakyo ya nan anakyo bawet nan agaanyo. ²⁹ Tay awnit omdan nan timpo ay menligat nan ipogaw isonga awnit kananda en nagasat nan bababai ay maid anakda tay awnit maid ilaenda is menligatan di anakda. ³⁰ Siya di gedan nan awnitda mangwaniyan isnan bilbilig en gawgawis no magday ta gab-onanda daida gapo isnan palalo ay ligatda. ³¹ Tay no siya di nan ikkanda ken sak-en ay maid basolna et awnit am-amed nan ikkanda ken dakayo ay managbasol,” kinwanin Jesus.

³² Wada gedan nan doway ay mangakew ay inbowegda ta mapateyda ay maigisan ken Jesus. ³³ Wada pay ay omdanda isnan bilig ay makwani

en ingit di toktok wenna Calvary dadat ilansa si Jesus isnan kros. Inlansada gedan san doway ay mangakew isnan krosda et wada nan esa isnan makanawan Jesus ya nan esa isnan makanigidna. ³⁴ Dat kanan Jesus, “Ama, pakawanem nan mangik-ikkan isnan ngawi ken sak-en tay adida getken nan ik-ikkanda.” Daet menbobonot nan sosoldado esadapay pigasen nan badon Jesus.

³⁵ San kaipoipogaw et tomatakdegda ay mangboyboya dapay saysayoten nan aap-apon di Judio ay mangmangwani en, “Insalakana kano nan tap-in di ipogaw. Isonga isalakana koma abes nan awakna no tet-ewa ay siya si Kristo ay inbaan Apo Dios.”

³⁶ Sinaysayot gedan nan sosoldado. Sinmag-enda ken Jesus et agindaiidya is basi ³⁷ dadapay kanan, “Isalakanmo nan awakmo no sik-a tet-ewa nan alin di Judio.”

³⁸ Kinwanida di tay wada nan naisosolat isnan ngangatowena ay, “Si tona nan alin di Judio.”

³⁹ San esa abes ay mangakew ay nailansa et saysayotena si Jesus ay mangmangwani, “Ay baken sik-a si Kristo? Isalakanmo ngalod nan awakmo dakat abes isalakan dakami.” ⁴⁰ Ngem san ib-ana ay mangakew et iniyawna san ib-ana ay mangwani, “Ay adika omegyat ken Apo Dios? Nais-o tako am-in ay madosdosa ⁴¹ ngem lebbengna ay madosata gapo isnan inikkanta. Ngem si tona et maid ngawi is inikkana dapay aped madosdosa.” ⁴² Danat kanan ken Jesus, “Apo, mangnenemnemka no awnitka omali ay men-ali.” ⁴³ Dat kanan Jesus ken siya, “Ibagak ken sik-a, id wani ay agew maitapika ken saken ay makigasasing id daya.”

Nan Nateyan Jesus
Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Juan 19:28-30

⁴⁴ Kag-aw ay tinmenga nan agew dat bomolinget nan batawa engganay inmalas tres isnan sedem. ⁴⁵ Isnan Templo et nan menselede ay koltina ay manglilingeb isnan

nasantowan ay kowalto et aped nabisngat ay makadwa. ⁴⁶ Dat ibiyad Jesus nan kalina, “Ama, idyak nan ab-abiikko ken sik-a.” Osto ay kinwanina di dat maoyos nan leng-agna.

⁴⁷ Nan kapitan di sosoldado et in-ilana san inommat dat mendayaw ken Apo Dios ay mangwani, “Tet-ewa obpay ay maid basol nan ipogaw ay naay.” ⁴⁸ Inilan gedan san kaipoi-pogaw ay inmey ninboya san inommat dadat somaa ay dadama nan seg-angda. ⁴⁹ Ngem am-in san iib-an Jesus ya nan bababai ay naknakkey ken siya enggana id Galilea et natay-nanda tay kayatda ay ilaen nan om-mmat.

Nan Naikaoban Jesus

Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Juan 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Wada nan am-ama ay kangadan si Jose ay iyArimatea ay sakop di Judea. Siya et gawis ay ipogaw tay osto nan ik-ikkana et sedsed-ena nan menlogiyan nan mentolayan Apo Dios. Siya et esay ap-apon di Judio ngem egay naitapi isnan ngawi ay inik-ikkan nan iib-ana ken Jesus. ⁵² Inmey si Jose ken Pilato ay mangdawat isnan awak Jesus. ⁵³ Danat kaanen nan awak Jesus isnan krosna et bongonena isnan balo ay galot danat ippey isnan nakakaongan ay bato ay egay kaososal. ⁵⁴ Nganngani ay magisbet isnan Biyalnis et mensagana nan Judio tay siya nan menlogiyan nan obayada engganay magisbet kasin isnan Sabado.

⁵⁵ San bababai ay nang-on-onod ken Jesus enggana id Galilea et in-monodda ken Jose ta ilaenda nan maipay-an nan awak Jesus. ⁵⁶ Dadat somaa ay mangisagana isnan lana ya nan menbango ay agas ay awnitda iyapowap isnan awakna. Inomdan nan obaya isonga dadat omilleng tay siya nan bilin nan lintegda.

24

Nan Kasin Natagowan Jesus

Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Juan 20:1-9

¹ Wakgawakgat isnan Domingo dat omey san bababai issan naipay-an san awak Jesus et inkawitda nan menbango ay agas. ² Dinatnganda ay naolin nan bato ay tangeb san naipay-an Jesus ³ isonga dadat songgep ngem maid dinatnganda issan awakna. ⁴ Nasngangda isnan inommat dat mawanada nan doway lalalaki ay mensilsilang nan badoda. ⁵ Dadat menlokbob gapo isnan dadama ay egyatda ngem dat kanan san lalalaki ken daida en, “Aytay dayon an-anapen nan natago isnan kad-an di natey? ⁶ Maiwed si Jesus isna tay kasin natago. Ay kinalingkinganyo din inbagana ken dakayo isdin kad-ana id Galilea en ⁷ siya ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et masapol ay maidya isnan manag-basol et ilansada isnan kros ngem dat kasin matago isnan maikatlo ay agew?”

⁸ Ninemnem san bababai din inbagan Jesus ⁹ isonga dadat somaa et ibagada issan simpoo ya esay pasolotna ya san iib-ada san inommat. ¹⁰ Naay da san bababai ay nangibaga isnan aapostolis issan inommat, si Maria Magdalena, si Juana ya si Maria ay inan Santiago ya nan tapida ay bababai. ¹¹ Ngem egay pinatin san aapostolis daida tay kananda en waay baken tet-ewa nan inbagada. ¹² Ngem si Pedro et tinmagtag ay omey issan naipay-an Jesus danat osdongan et tet-ewa ay kedeng nan galot is inilana. Dat somaa ay mangnemnemnem isnan inommat.

Nan Ninpailaan Jesus Isnan Doway Pasolotna

Mar. 16:12-13

¹³ Issan deey met laeng ay agew et mendad-aan nan doway ay pasolot Jesus ay omey isnan ili ay Emaus. Waay nasolok ay simpoo ya esa ay kilometro nan kaad-addawina id

Jerusalem. ¹⁴ Sodsodokenda nan am-in ay inom-ommat ken Jesus. ¹⁵ Issan menkalkaliyanda dat somag-en si Jesus et maiboweg ken daida. ¹⁶ Inilada siya ngem egayda nakaimaton.

¹⁷ Dat kanan Jesus ken daida, “Ay ngan nan sodsodokenyo isnan mendad-aananyo?” Dadat itakdeg et maiila isnan angasda ay menseseg-angda. ¹⁸ Nan esa ken daida ay kangadan is Cleofas et kinwanina ken Jesus, “Waay kedengka is mentetee id Jerusalem is adi mangtek isnan inom-ommat isdi isnan nadandan ay agew.” ¹⁹ Dat sooten Jesus, “Ay ngan di inom-ommat?” Dadat kanan, “San inikkanda ken Jesus ay iNazaret. Siya nan tet-ewa ay mamadton Apo Dios tay inilan am-in nan ipogaw nan panakabalina isnan kinagawis nan insolsolona ya nan nakaskasdaaw ay inik-ikkana. ²⁰ Ngem nan menkangangato ay papadi ya nan menlelebbeng isnan ili tako et indalomda siya isnan gobilnadol dadat pailansa isnan kros. ²¹ Dapay kananmi en siya koma nan mangisalakan id Israel. Owen, et baken kedeng di. Id wani nan maikatlo ay agew enggana isdin nateyana. ²² Nan tap-in nan bababaimi et tinaada dakami tay inmeyda issan wakgawakgat issan naipay-an Jesus ²³ ngem egayda kano dinatngan nan awakna. Dadat mensagong ay mangmangwani en ninpaila kano nan aanghel ay nangwani en natago siya. ²⁴ Inmey gedan nan iib-ami issan naipay-ana et pinaneknekanda ay tet-ewa san kinwanin san bababai ay egayda inila si Jesus.”

²⁵ Dat kanan Jesus ken daida, “Ay apo, menkenteg nan toktokyo. Naligat nan mangpatiyanyo isnan am-in ay inbagbagan din mamadto. ²⁶ Ay baken aya masapol ay menligat si Kristo esapay omey id daya?” ²⁷ Danat ibaga nan maipanggep ken siya isnan naisolat id kasin ay kalin Apo Dios enggana isnan liblon Moses ya nan insolsolat din mamadto.

²⁸ Inomdanda pay issan ili ay omayanda dat itoloy Jesus ay mendaan ²⁹ ngem dadat ipakod siya ay mangmangwani, “Omapaka isna tay naay bomolinget.” Isonga dat makkey ken daida.

³⁰ Wada pay ay manganda danat alaen nan tinapay et men-iyaman ken Apo Dios danat amasen et idyana ken daida. ³¹ Dat kaneg natokaban nan matada et imatonanda siya ngem dat aped namanaid si Jesus. ³² Dadat men-asikwani en, “Tet-ewa obpay ay siya si Jesus iso gayam nga gawis nan nemnemta issan daan issan nangibagbagaana isnan maipanggep ken siya ay wada isnan liblon Apo Dios.”

³³ Dadat ikakamo ay mensagong id Jerusalem dadat datngan san simpoo ya esay pasolot ya nan tap-ina ay nadagop isdi ³⁴ ay mangmangwani en, “Tet-ewa obpay ay natago si Apo Jesus tay ninpaila ken Simon.” ³⁵ Dat abes ibagan san dowo san inommat issan daan ya san nangimatonanda ken Jesus issan nang-amasana issan tinapay.

Nan Ninpailaan Jesus Isnan Tap-in Nan Papasolotna

Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Juan 20:19-23; Apos. 1:6-8

³⁶ Daan ay sodsodokenda na ken daida dat mawanada si Jesus et kanana ken daida, “Somingpa nan nemnemyo.” ³⁷ Dat dadama nan egyatda tay kananda en ab-abiik Jesus nan iilanda.

³⁸ Ngem dat kanan Jesus ken daida, “Dakayon omegyat ya mendowad-owa no sak-en wenno bakenak? ³⁹ Ilaenyo nan sikik ya adpak et sak-en tet-ewa. Mangkappos kayo tasiyay mapnek kayo. Tay nan ab-abiik et maid awakna ya ingitna ngem wada ken sak-en ay iilanyo.”

⁴⁰ Kinwanina di danapay ipaila nan nalansaan ay adpana ya sik-ina. ⁴¹ Masmadaawda ya mengalalasingda ngem mendodowada kayet isonga dat sooten Jesus, “Ay

waday makan isna?” ⁴² Dadat agtan is dinawkis ay ikan ⁴³ danat isda dadapay iilaen.

⁴⁴ Danat kanan ken daida, “Nan nateyak ya nan natagowak kasin et siya din inbagbagak isdin kawad-ak ken dakayo. Tay masapol ay matongpal am-in din naisolat ay maipanggep ken sak-en isnan insolat din si Moses ya din tap-in di mamad-ton Apo Dios ya nan naisolat gedan isnan liblo ay Salmo.”

⁴⁵ Danat ipalawag ken daida nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin ta maawatanda ⁴⁶ danat kanan, “Siya na nan naisolat ay maipanggep ken sak-en, ‘Masapol ay menligat si Kristo esapay matey dat matago isnan maikatlo ay agew ⁴⁷ isonga am-in ay mamati ken siya dadapay ibabawi nan basbasolda et pakawanen Apo Dios daida.’ Masapol ay maibagbaga nan naay gawis ay damag isnan am-in ay il-ili isnan batawa menlogi id isna Jerusalem. ⁴⁸ Et dakayo ay nang-ila is dadi et masapol ay dakayo nan mangibagbaga en tet-ewa da tona. ⁴⁹ Ngem sesed-enyo id Jerusalem enggana ay dawatenyo nan panakabalin ay magapo id daya tay awnitak ibaa nan Ispirito Santo ay inbagan Amak.”

*Nan Naipangatowan Jesus Id Daya
Mar. 16:19-20; Apos. 1:9-11*

⁵⁰ Danat eyey nan papasolotna id Betania danat ipangato nan ledengna et bindisyonana daida. ⁵¹ Daan ay binbindisyonana daida danat taynan daida et maipangato id daya. ⁵² Dinaydayawda siya dadat somagong id Jerusalem ay dadama nan gasingda. ⁵³ Kanayon ay omeйда isnan Templo ay mendaydayaw ken Apo Dios.

Nan Gawis ay Damag ay Insolat Juan

Nan Maipanggep Isnan Insolat Juan

Nan naay ay insolat Juan et ipailana ay si Jesus nan makwani en Kali ay nawawawada ken Apo Dios esapay naboliw nan batawa dat menbalin is ipogaw et makitee isnan ipogaw isnan batawa. Intapin Juan nan gapo ay insolatna nan naay isnan nangibagana isnan menbasa en, "...nan naayda et naisolatda tasiyay patiyenyo ay si Jesus nan Kristo ay Anak Apo Dios et gapo isnan pammatiyo et matagotago kayo ay eng-enggana." (20:31)

Nakwas ay inbagan Juan en si Jesus nan makwani en Kali ay nawawawada danat ilogi ay mangibaga isnan inom-ommat isdin kad-an Jesus isna. Ibagana nan nateketeken ay nakaskasdaaw ay inik-ikkan Jesus ay mangipaila ay siya nan naikali ay mangisalikan ken datako danat ipagtek nan kayat ay kanan san kaskasdaaw isnan mangibagbagaana isnan sodsodok ya insolsolon Jesus. Insolat Juan gedan nan inkakan nan tap-ina ay namati ken Jesus dadat menbalin ay pasolotna dapay ligten nan tap-ina siya et adida patiyen. Isnan kapitolo 13 enggana isnan 17 et naibaga nan menkakadwaan da Jesus isnan papasolotna isdin labi esapay madpap ya nan inbagbagan Jesus ken daida issan deey ay labi ta mensaganada ya papipigsaenda nan nemnemda ay olay no ngan di ommat. Isnan kombosna et inbagan gedan Juan nan nadpapan Jesus ya nabistaana, nan nateyana ya nan kasina natagowan ya nan ninpailaana isnan papasolotna isdin kasina natagowan.

Dalon inbagan Juan isnan naay ay insolatna nan maipanggep isnan biyag ay maid patenggana ay gonoden tako no mamati tako ken Kristo. Et siya nan namnama nan am-in ay mangpati ay si Jesus nan daan ay omeay ken Apo Dios, nan mangibagbaga isnan tet-ewa ya nan mangited is biyag. Nan naiitken ay insolat Juan et nan ad-ado ay inbagana maipanggep isnan nangidildiligan Jesus isnan sigod ay wada isnan insolsolona ay kaneg nan danom, makan, silaw, kalnilo, nan kaiw ya nan begasna, pagey ya nan tapina pay.

Nan wada isna

Nan logina 1:1-18

Si Juan ay Menbonbonyag ya nan damo ay papasolot Jesus 1:19-51

Nan nin-isolsolowan Jesus 2:1-12:50

Nan kad-an Jesus id Jerusalem esapay madpap 13:1-19:42

Nan kasin natagowan Jesus ya nan ninpailaana 20:1-31

Nan ninpailaan Jesus id Galilea 21:1-25

Si Jesus Nan Kali Ay Ninbalin Ay Ipogaw

¹ Isdin loglogina ay esapay mawada nan batawa et nawawada nan Kali ay si Kristo et nawawada ken Apo Dios san Kali ya Dios gedan siya. ² Owen, nawawada siya ken Apo Dios esapay mawada nan naboliw. ³ Inpaboliw Apo Dios ken siya nan am-in et maiwed nawada no egayna boliwen. ⁴ Magapo ken siya nan biyag ya siya nan mangtangtanggew isnan nemnem di ipogaw ay kaneg silaw. ⁵ Tatanggewan nan silaw nan menbolinget et adi polos makaabak nan bolinget isnan silaw.

⁶ Wada gedan nan inbaan Apo Dios ay kangadan is Juan.* ⁷ Inmali ay mangipagtek issan silaw tasiyay dengen am-in di ipogaw dadat patiyen san silaw. ⁸ Baken si Juan san silaw ngem inmali ay mangipagtek issan

* 1:6 Si Juan ay naay et siya san menbonbonyag ay baken nan pasolot Jesus ay nangisolat isna.

silaw ay si Jesu Kristo. ⁹ Owen, siya nan tet-ewa ay silaw ay inmali isnan batawa ay mangtanggaw isnan am-in ay ipogaw.

¹⁰ Inmali san makwani en Kali isnan batawa et olay no naboliw gapo ken siya et egay kayet inmatonan nan ipogaw siya. ¹¹ Inmali isnan osto ay ilina ngem inadyan nan kailiyana siya. ¹² Ngem wadada nan nangdawat ya nangpati ken siya et daida nan inagtana is kalintegan ay menbalin ay an-ak Apo Dios. ¹³ Et baken kaneg nan ikkan nan sin-asawa ay omanak is ikkanda ay menbalin ay an-ak Apo Dios nodi isnan kabaelana ay Amada.

¹⁴ San Kali et ninbalin is ipogaw ay si Jesu Kristo dat makitee ken dakami. Am-in ay kinkinwanina et tet-ewa ya gawigawis nan inikikkana ay nangipaila isnan layadna. Inilami nan panakabalina ay inidyan Amana ken siya ay kedkedeng is Anakna.

¹⁵ Siya nan inpagtek Juan isdin nangwaniyana en, “Si tona din inbagak ken dakayo en awnit wada nan somosokat ken sak-en ay nangatngato mo sak-en tay nawawada esakpay mawada.”

¹⁶ Gapo isnan dadama ay layadna ken datako et id-id-idyana nan gawis ken datako. ¹⁷ Nan linteg Apo Dios nan inpagtek din si Moses ngem nan inpagtek Jesu Kristo et nan kinatet-ewan nan maipanggep ken Apo Dios ya nan layadna ken datako. ¹⁸ Maiwed nakail-ila ken Apo Dios nodi nan kedkedeng ay Anakna ay makitete ken Amana et siya nan nangipagtek.

Nan Inpagtek Juan Ay Menbonbonyag

Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18

¹⁹ Naay nan inommat isdin nangipagtekan Juan isnan maipanggep ken Jesus. Inbaan nan aap-apon di Judio id Jerusalem nan papadi ya nan iib-ada ay makwani en Levite ta sootenda ken Juan no

sino siya. ²⁰ Dat songbatan Juan et ibagana nan tet-ewa ay mangwani en, “Bakenak si Kristo ay inbaan Apo Dios.” ²¹ Ngem dadat kayet sooten, “Sinoka pay obpay? Ay sik-a din si Elias ay mamadto ay kasin natago?” “Bakenak,” kinwanin Juan. “Ay sik-a nan mamadto ay inbaan Apo Dios ay sesed-enmi?” kinwanida. “Baken,” kinwanin Juan. ²² Dadat kanan, “Ibagam ngalod ken dakami no sinoka tay masapol ay ibagami isnan nangbaa ken dakami. Ay ngan pay nan pangwanim isnan awakmo?” ²³ Dat kanan Juan, “Sak-en nan mangtongpal isdin kinwanin Isaias ay mamadto id kasikasin ay nangwani en,

‘Wada isnan bilbilig nan mangibogbogaw en enkayo menletgen nan daanen nan Apo tako ay awnit omali.’”

²⁴ Dat kayet sooten nan Fariseo ay tap-in di inbaan nan aap-apon di Judio en, ²⁵ “Ngan nan kalebbengam ay menbonbonyag no bakenka si Kristo, si Elias ya no bakenka san mamadto?” ²⁶ Dat kanan Juan, “Ibonyagko nan danom ngem wada nan naiddom ken dakayo ay adiyogetgetken ²⁷ et siya nan awnit mangsokat ken sak-en. Et gapo isnan kawedwedana et adiyak maibilang ay mangkaan isnan olay sapatosna.”

²⁸ Inommat am-in dana id Betania ay dedemangen di ginawang ay Jordan ay menbonbonyagan Juan.

Si Jesus Nan Mangkaan Is Basol

²⁹ Kawakgatana dat ilaen Juan si Jesus ay somagsag-en danat kanan, “Si todi nan mangkaan isnan basbasol di ipogaw isnan batawa gapo isnan awnitna kateyan. Inyalin Apo Dios siya ay kaneg kalnilo ay mapalti ta kaanena nan basol. ³⁰ Si todi san kinwanik en awnit wada nan mangsokat ken sak-en ay nangatngato mo sak-en tay nawawada esakpay mawada. ³¹ Egayak gintek no sino siya ngem inmaliyak ay mangibonbonyag is danom tasiyay ipagtekko siya isnan Judio.”

32-33 Danat kanan ay mangipagtek isnan inommat, “Egayak gintek siya ay sokod inbagan Apo Dios ay nangibaa ken sak-en en, ‘Awnitmo ilaen nan Ispirito Santo ay lomayog ay pomatong isnan esay lalaki et siya nan awnit mangibonbonyag isnan Ispirito Santo.’ Et tinmet-ewa tay inilak nan Ispirito Santo ay linmayog ay nagapo id daya ay kaneg kalapati dat pomatong ken Jesus. 34 Siya nan inilak isonga ipanekneko ken dakayo ay siya tet-ewa nan Anak Apo Dios.”

Nan Inmon-ona Ay Papasolot Jesus

35 Kawakgatana kasin dat wada da Juan ya nan doway ay pasolotna 36 danat inenengneng si Jesus ay lomaos danapay kanan, “Ilaenyo. Si tona nan kalnilon Apo Dios ay mangkaan isnan basbasol di ipogaw.”

37 Dinngen pay san doway pasolotna san kinwanina dadat omonod ken Jesus. 38 Dat mensagong si Jesus et ilaena daida ay omon-onod danat sooten, “Ay waday ibagayo?” Dadat kanan, “Rabbi, ay into nan menteteam?” (Nan kanan nan Judio isnan rabbi et mistolo.) 39 Danat kanan ken daida, “Akayo ta entako ilaen.” Isonga dadat makkey ken siya et enda ilaen nan menteteana dadat makitete ken siya issan sedem engganay nagisbet.

40 San esa ken daida ay doway et si Andres ay besat Simon Pedro. 41 Dat ikakamon Andres ay mang-anap ken Simon ta ibagana en, “Dinas-anmi nan Mesias.” Nan kayatna ay kanan et dinas-anda si Kristo ay sedsed-enda tay inbagan Apo Dios en awnitna ibaa.

42 Dat bowegen Andres si Simon et omeysa ken Jesus. Dat inengneng Jesus siya danat kanan, “Sik-a si Simon ay anak Juan ngem menngadanmo et nan Cefas.” (Nan ngadan ay naay isnan kalin di Judio et paliso nan kanana isnan ngadan ay Pedro ay makwani en bato.)

Nan Namatiyan Abes Da Felipe Ken Natanael

43 Issan kawakgatana dat kanan Jesus en omeysa isnan probinsiya ay Galilea. Dinatngana si Felipe danat kanan, “Makkeyka ken sak-en.” 44 Si Felipe et kailiyan da Andres ken Pedro ay nagapo id Betsaida id Galilea.

45 Dat anapen Felipe si Natanael danat kanan, “Dinas-anmi nan ipogaw ay insolat Moses isnan liblo ay naisolatan nan linteg ya din insolat din mamadto. Siya si Jesus ay iNazaret ay anak Jose.”

46 “Ayke waday gawis is magapo id Nazaret?” kinwanin Natanael. Dat kanan Felipe, “Aka bawet ta enta ilaen.” 47 Issan nang-ilaan Jesus ken Natanael ay om-omeysa isnan kad-ana danat kanan, “Naay di tet-ewa ay Judio ay maid ngawi isnan nemnemna.” 48 Dat sooten Natanael, “Ngan di mangtekam ken sak-en?” Dat kanan Jesus, “Inilak sik-a issan kad-am issan poon di kaiw esapay omeysa ayagan Felipe sik-a.” 49 Dat kanan Natanael, “Apo, sik-a od nan Anak Apo Dios. Sik-a nan ali ay sedsed-enmi isna id Israel.” 50 Dat kanan Jesus, “Ay nan namatiyam et gapo tay inbagak en inilak sik-a isnan poon di kaiw? Ngem awnit wada pay nan ilaem ay kaskasdaaw mo nan naay. 51 Ibagak et tet-ewa ay awnityo ilaen ay matokaban id daya et om-omeysa ya omal-ali nan aanghel Apo Dios ken sak-en ay makwani en Iyon-an Am-in di Ipogaw.”

2

Nan Danom Ay Ninbalin Is Tapey

1 Issan maikatlo ay agew et wada nan babayas id Cana ay sakop di Galilea. Wada si inan Jesus isdi 2 dapay nadkat gedan si Jesus ya san papasolotna. 3 Naamin pay nan tapey* dat kanan inan Jesus ken siya, “Naamin et nan tapeyda.” 4 Dat kanan Jesus, “Ina, adi masapol ay ibagam nan ikkak. Egay pay omdan

* 2:3 Nan tapey di Judio et nasapo isnan danom di obas ya kanegna nan ingel di tapey isna.

nan mang-ikkanak isnan inbilin Apo Dios.”⁵ Ngem dat ibagan inana isnan deeyday baa isdi en, “Tongpalenyo am-in nan ibagana ken dakayo.”

⁶ Nan Judio et wada nan abigda isnan menboowanda isonga wada nan enem ay bolnay isdi ay maipaypayan di danom et waay limay boti nan malaon di esa. ⁷ Dat kanan Jesus issan deeyday baa, “Ponowenyo dana is danom.” Dadat ponowen san deeyday bolnay ⁸ danat kanan, “Ala, gomaod kayo ta eyeyyo isnan apowen di baey ay naay.” Siya di nan inikkanda.

⁹ Dat tamtaman san apowen di baey san danom ay ninbalin is tapey daet masdaaw tay gawigawis. Ngem adina getken nan nagapowana tay kedengda ay baa is mangtek tay daida nan nang-ala. Danat ayagan san lalaki ay binommey ¹⁰ et kanana, “Nan ogalin di ipogaw et nan kagawisan ay tapey nan iyapagda omonona isnan sangailida et no maamin nan kagawisan dadat iyapag nan kaasiyan. Ngem sik-a et apay nga inpaod-odim ay nangiyapag isnan kagawisan ay tapey?”

¹¹ Nan naay inikkan Jesus id Cana ay esay ili id Galilea et siya nan damo ay kaskasdaaw ay inikkana ay nangipailaana isnan panakabalina dat omam-amed nan pammatin nan papasolotna ken siya. ¹² Nakwas pay san babayas dat omey da Jesus ken da inana, nan bebsatna ya nan papasolotna id Capernaum dadat mentetee isdi isnan nadandan ay agew.

Nan Nangipabalaan Jesus Isnan Men-il-ilako Isnan Templo

Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luc. 19:45-46

¹³ Nganngani nan Fiestan di Linmaosan di Anghel ay mangnemneman di Judio isdin nangbadangan Apo Dios isdin alal-apoda id sangadom isonga inmey da Jesus id Jerusalem ay makifiesta. ¹⁴ Dadat omey isnan Templo et datnganda nan men-ilaklako is baka, kalnilo ya kalapati ay awnit mapalti ay

iboyag nan ipogaw ken Apo Dios. Wada gedan isdi nan mensoksokat is siping. ¹⁵ Dat somalapid si Jesus is saplit et abowena am-in san bakbaka ya kakalnilo ta bomalada danapay tokangen nan lamisaan di mensoksokatanda is siping et maiwakat san sipingda. ¹⁶ Danat ibilin issan men-ilaklako is kalapati, “Ibalayo am-in dana. Ay inayan kayo pay, ay dakayon pabalinen ay pagilakowan nan baey Amak?” ¹⁷ Dat nemnemen san papasolotna nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin ay naay, “Apo Dios, dadama nan sakit di nemnemko tay adida polos paayen nan baeymo.”

¹⁸ Gapo isnan inikkan Jesus isnan Templo dat kanan nan aap-apon di Judio, “Ngan di kaskasdaaw ay ikkam ta kail-ana ay waday kalintegam ay mang-ikkan isna?” ¹⁹ Dat kanan Jesus, “No bakasenyoy nan baey Apo Dios ay naay et pasagongek kasin isnan tolo ay agew.”

²⁰ Dat kanan san deeyday Judio, “Aykeka makasaad kasin isna is tolo ay agew? Dapay epatpoo ya enem ay tew-en nan nasaadan nan Templo ay naay.”

²¹ Ngem nan baey Apo Dios ay kankanan Jesus et nan awakna. ²² Isonga idi natey si Jesus dat kasin matago et ninemnem san papasolotna ay tinmet-ewa nan kinwanina dadat patiyen nan naisolat id kasin ay kalin Apo Dios ya din inbagan Jesus isnan awnitna katagowan.

²³ Issan kawad-an Jesus id Jerusalem ay makifiesta et adoado nan mamati ken siya tay inilada nan kaskasdaaw ay inik-ikkana. ²⁴ Ngem getkena ay kolang kayet nan pammatida ken siya tay gegetkena nan kaipogawda ²⁵ et adi masapol di waday mang-itdo ken siya maipanggep isnan ipogaw tay gegetkena nan nemnemda am-in.

3

Si Jesus Ya Si Nikodemo

¹ Wada nan esay ap-apon di Judio ay Fariseo ay kangadan is Nikodemo. ² Isnan esay labi inmey ken Jesus et kanana, “Apo, getkenmi ay si Apo Dios nan nangibaa ken sik-a ay mangisolo ken dakami tay maiwed makaikkan isnan kaskasdaaw ay ik-ikkam malaksig no wada si Apo Dios ken siya.” ³ Dat kanan Jesus, “Tet-etet-ewa nan ibagak ken sik-a, maiwed makasgep isnan mentolayan Apo Dios no adi maiyanak kasin.” ⁴ Dat kanan Nikodemo, “Ayke mabalin ay maiyanak kasin nan ipogaw ay naeteng? Ay daan di songgepana isnan eges inana esapay bomala kasin?”

⁵ Dat kanan kasin Jesus, “Ibagak ken sik-a nan tet-ewa, adi mabalin ay maitapi nan ipogaw isnan mentolayan Apo Dios no adida maiyanak isnan danom ya Ispirito Santo. ⁶ Nan iyanak nan ipogaw et awatena nan nangiyanak ken siya ay ipogaw. Et nan ipogaw ay iyanak nan Ispirito Santo et awatena abes nan nangiyanak ken siya ay Ispirito Santo isonga menbalinda ay an-ak Apo Dios. ⁷ Isonga adika masdaaw no ibagak en masapol ay maiyanak kayo kasin. ⁸ Kaneg nan dagem et adi kaila ngem menpoypoyopoy isnan laylaydena. Dedengngem nan ngengena ngem adim getken nan magapgapowana ya nan omayayana. Siya na nan kaneg nan am-in ay maiyanak isnan Ispirito Santo.” ⁹ “Intoy ikakkana?” sinoot Nikodemo. ¹⁰ Dat kanan Jesus, “Esaka ay nangato ay mangisolsolo ken datako ay Judio dakapay adi getken na? ¹¹ Ibagbagak met nan tet-ewa ay getkek ya inilak ngem adiyoy kayet patiyen nan kankanak. ¹² Inpagtekkono nan maipanggep isnan wada isnan batawa ngem adiyoy patiyen. Intoy ikkanyo ngalod ay mangpati no ibagak ken dakayo nan

maipanggep isnan wada id daya? ¹³ Maiwed ipogaw is in-inmey id daya ay makaibaga isnan wada isdi nodi kedengak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw tay nagapowak id daya.

¹⁴ Et awnitak maipangato ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay kaneg din inikkan din si Moses ay nangilansa isnan sinang-oweg isnan sokod danat ipangato isnan kad-anda issan bilbilig* tay masapol ay awnitak mailansa abes esakpay maipangato ¹⁵ tasiyay am-in ay mamati ken saken et matagotagoda ay eng-enggana ken Apo Dios.” Siya di nan kinwanin Jesus.

¹⁶ Gapo tay dadama nan layad Apo Dios isnan ipogaw isnan batawa et inpaiyalina nan kedkedeng ay Anakna tasiyay am-in ay mamati ken siya et adida kadosdosa nodi matagotagoda ken Apo Dios. ¹⁷ Tay egay inbaan Apo Dios nan Anakna ay mangpabasol ken datako ay ipogaw nodi ta isalakana datako ¹⁸ tay am-in ay mamati isnan Anakna et adida madosa ngem nan adi mamati et awnit madosada is maid patenggana tay adida patiyen nan kedkedeng ay Anak Apo Dios. ¹⁹ Nan kapabasolanda et inmali nan silaw isnan batawa ngem pawedwed-en kayet nan ipogaw nan menbolinget mo nan menpat-a gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda. ²⁰ Tay adyan nan mang-ik-ikkan is ngawi nan menpat-a isonga adida somag-en isnan silaw tay adida layden ay maila nan ik-ikkanda. ²¹ Ngem nan mang-ik-ikkan isnan gawis et somag-enda isnan silaw tasiyay ipailada ay si Apo Dios nan mangbadbadang isnan gawis ay ik-ikkanda.

Nan Pangwanin Juan Ken Jesus

²² Nakwas pay di dat omey si Jesus ya nan papasolotna isnan tapin di ili isnan probinsiya ay Judea.

* **3:14** Isdin kad-an di Judio isnan bilbilig et binmasolda isonga inpaeyey Apo Dios nan kaoweoweg ay mangketeb ken daida ta mateyda. Ngem idi inbabawida san basolda, inbagan Apo Dios ken Moses en somapo is sinang-oweg ay gading ta mailansa isnan sokod danat ipangato et am-in ay mang-ila isdi et matagoda olay naketbanda.

Ninteeda isdi isnan nadandan ay agew et menbonbonyagda. ²³ Si Juan et menbonbonyag abes id Enon ay sag-en di Salim tay adoado nan danom isdi. Men-inonod nan ipogaw ay omey ken siya danat bonyagan daida. ²⁴ Egay pay naibalod si Juan issan deey ay menbonbonyagana.

²⁵ Issan esay agew et wada nan inmey ay nakisongbat isnan papasolot Juan maipanggep isnan bonyag ay kakaan di basol. ²⁶ Isonga dadat omey ken Juan et kananda, "Apo, din ib-am issan demang di ginawang ay Jordan ay inbagam ken dakami et menbonbonyag id wani et siya nan omay-ayan am-in nan kaipoipogaw isonga atiatik nan omal-ali isna."

²⁷ Dat kanan Juan, "Adi mensakit nan nemnemko olay no atiatik nan omali isna tay si Apo Dios nan mangidya isnan kalebbengan di ipogaw ay ikkan. ²⁸ Dakayo met laeng nan mangpaneknek isdin kinwanik en bakenak si Kristo nodi inbaan Apo Dios sak-en ay mangipagtek ken siya tasiyay mamatida ken siya. ²⁹ Nan kaidiligana et kaneg nan mangisagana is omasawaan nan gayyemna. No omey nan lalaki isnan babai ay asawaena et dadama nan gasing nan gayyemna tay men-asawada tet-ewa. Et siya nan kanegko abes ay nangisagana isnan omaliyan Jesus isonga dadama nan gasingko tay inmali et siya. ³⁰ Et siya nan masapol ay maipawedweda dakpay maipababa."

Nan Magapo Id Daya Nan Kangatowan

³¹ Nan magapo isnan bataba et ibataba isonga nan getkena et nan maipanggep isnan bataba ngem nan magapo id daya et siya nan kangatowan isnan am-in. ³² Ibagbagana nan inil-ilana ya nan dindinngena ngem atiatik nan mangpati isnan kankanana olay no siya nan kangatowan. ³³ Ngem nan mangidnge isnan ibagbagana et paneknekana ay tet-ewa nan kankan Apo Dios.

³⁴ Tay si Jesu Kristo ay inbaan Apo Dios et kankanana nan kalin Apo Dios tay inidyan Apo Dios nan am-in ay panakabalin di Ispirito Santo ken siya. ³⁵ Si Apo Dios et laylaydena nan Anakna isonga inidyana nan kabaelana ta makigad isnan am-in. ³⁶ Nan mamati isnan Anakna et matagotago ken Apo Dios ngem nan adi mamati et adi matagotago nodi dosaen Apo Dios ay eng-enggana.

4

Si Jesus Ya Nan Babai Ay iSamaria

¹ Nan Fariseo et mamaslatda issan nangdenganda ay adoado nan omomey ken Jesus ay menpabonyag ay amed ad-ado mo nan omomey ken Juan. ² (Ngem nan kinatet-ewana et egay ninbonbonyag si Jesus nodi kedeng nan papasolotna.) ³ Idi gintek da Jesus ay mamaslat nan Fariseo dadat komaan id Judea et somagongda id Galilea ⁴ et nan daanda ay omey et isnan probinsiya ay Samaria.

⁵⁻⁶ Kag-aw nan inomdananda id Sicar ay esay ili id Samaria ay sag-en di om-a ay inpatawid din si Jacob ken Jose ay anakna id sang-atom. Wada gedan isdi nan bobon din si Jacob. Nabbay si Jesus ay nindad-aan dat omey tomokdo isdi ⁷⁻⁸ dapay omey san papasolotna isnan ili ay lomako is kanenda.

Dat wada nan somakdo ay babai ay iSamaria dat kanan Jesus ken siya, "Omyalika kad is inomek." ⁹ Nasdaaw san babai issan kinwanin Jesus tay nan Judio et aamisenda nan iSamaria isonga danat kanan, "Judioka dakapay aped makiin-inom ken sak-en ay iSamaria?" ¹⁰ Dat kanan Jesus, "No getkem koma nan idyan Apo Dios ya no sinowak ay mangmangwani en painomem et ibagam koma tapno agtak sik-a isnan danom ay mang-idya is biyag." ¹¹ Dat kanan san babai, "Apo, maid met igaodmo dapay adaadaem nan naay ay bobon. Ay intoy apedmo mangalaan is danom ay mang-idya is biyag? ¹² Inpatawid din alapo tako

ay si Jacob nan naay bobon. Siya na nan sakdowanda isdin an-akna ya nan inmin-inoman din talakena. Ay kanam en nangatngatoka mo din si Jacob?”

¹³ Ngem dat kanan Jesus, “Nan mang-inom isnan danom ay naay et maewew kasin ¹⁴ ngem nan mang-inom isnan idyak ay danom et adi kaew-ewew. Tay nan danom ay idyak et menbalin ay kaneg balaan ay adi katkatdok isnan awakna ay mang-idya ken siya is biyag ay eng-ggana.”

¹⁵ Dat kanan san babai, “Apo, iyalim ngalod nan sanay danom tasiyay adiyak kasin maew-ewew ya mabmabbay ay somakdo isna.”

¹⁶ Dat kanan Jesus, “Enka ayagan si asawam dakayot omali isna.”

¹⁷ Dat kanan san babai, “Dapay maid asawak.” Dat kanan Jesus, “Tet-ewa nan inbagam ay maid asawam.

¹⁸ Namin limaka ay nakias-asawa et nan lalaki ay ibabaeymo id wani et bakenmo asawa. Tet-ewa nan inbagam.” ¹⁹ Dat kanan san babai, “Apo, mamadtoka obpay. ²⁰ Ay into ngalod nan osto ay mangdayawan tako ken Apo Dios? Tay nan bilig ay naay nan nangdaydayawan di alal-apomi ay iSamaria ken siya ngem dakayo et kananyo en id Jerusalem nan kadayawan Apo Dios et kedeng.”

²¹ Dat kanan Jesus, “Patiyem nan kanak, awnit omdan nan timpo ay baken nan bilig ay naay ya baken gedan id Jerusalem is mangdaydayawan nan ipogaw ken Apo Dios ay Ama. ²² Dakayo ay iSamaria et adiyoy getken no sino nan daydayawenyo ngem dakami ay Judio et getkenmi nan daydayawenmi tay nagapo isnan Judio nan awnit mangisalakan. ²³ Ngem inomdan nan timpo ay nan ikkan nan tet-ewa ay mangdayaw ken Apo Dios et dayawenda ay ostoosto isnan nemnemda ya isnan tet-etet-ewa ay pammatida tay si Apo Dios ay Ama et siya di nan laydena ay ikkan di mangdayaw ken siya. ²⁴ Si Apo Dios

et manakabalin ay adi kaila isonga olay no intoy kad-am et wada siya isonga masapol ay dayawenda siya isnan kinatet-ewa ya isnan osto ay nemnemda.”

²⁵ Dat kanan san babai, “Getkek ay awnit omali nan Mesias ay makwani en Kristo et awnit ipagtekna nan amin ken datako.” ²⁶ Dat kanan Jesus, “Nan kankanam ay awnit omali et sak-en ay makikalkali ken sik-a.”

Nan Dinmatngan Nan Papasolot Jesus

²⁷ Daan ay makikalkali si Jesus dat domateng san papasolotna et nasdaawda tay dinatnganda siya ay makitoytoya isnan babai. Ngem maid makasoot no ngan di masapol san babai ya dan aped makitoytoya ken siya.

²⁸ Dat taynan san babai nan kalam-bana et somagong isnan ili danat kanan isnan kakailiyana, ²⁹ “Akayo pod ta entako ilaen nan lalaki ay nangibaga isnan am-in ay inik-ikkak. Ay baken ngen siya di nan Kristo?” ³⁰ Isonga dadat menlobwat ay omey issan kad-an Jesus.

³¹ Issan kinmaan san babai isnan kad-an da Jesus dat kanan san papasolotna ken siya, “Apo, aka ta manganka od.” ³² Ngem danat kanan, “Wada nan kanek ay adiyoy getken.” ³³ Dat men-asikwani san papasolotna, “Ay wada ngen di nangyali is kanena?” ³⁴ Dat kanan Jesus, “Nan kanek et nan mangtongpalak isnan layden nan nangibaa ken sak-en ya nan mangke-wasak isnan ipaoblana. ³⁵ Olay kananyo en epat pay ay bowan esapay aani ngem ibagak ken dakayo en mentamaang kayo et ilaenyo nan ado ay egay mamati ken Apo Dios tay kanegda pagey ay maani et. ³⁶ Dakayo ay mangisol solo id wani nan kaneg nan men-ani et malagbowan kayo tay togopenyo nan nabgasan tapno waday biyagda ay maid patenggana. Nan nin-isolo id kasin et daida nan nintoned isonga

maigiddanda ay makigasing ken dakayo ay men-ani. ³⁷ Tay tet-ewa nan pangwanida id kasin en teken nan mentoned ya teken nan men-ani. ³⁸ Ibaak dakayo ay men-ani isnan egayyo ninbannogan. Teken nan nangibannog ngem makilak-am kayo isnan ninbannoganda.”

Nan Namatiyan Nan iSamaria Ken Jesus

³⁹ Adoado ay iSamaria nan namati ken Jesus issan deey ay ili gapo isnan nangwaniyan san babai en, “Inbagana ken sak-en nan am-in ay inik-ikkak.” ⁴⁰ Isonga inmeyda ken Jesus dadat ipapati ay makitee da Jesus ken daida dadat makitee is doway agew ⁴¹ et adoado pay nan namati ken siya gapo isnan insololona. ⁴² Kinwanida issan babai, “Mamati kami et baken gapo isnan inbagam nodi tay dinngemi abes nan kankanana et getkenmi ay siya tet-ewa nan mangisalakan isnan ipogaw isnan batawa tay idyana nan biyag ay maid patenggana.”

Nan Nangpagawisan Jesus Isnan Anak Di Opisyal

⁴³ Nakwas nan doway agew dat komaan da Jesus id Samaria et omeyda isnan probinsiya ay Galilea. ⁴⁴ Id kasin kinwanin Jesus en, “Nan mamadto et adi maipateg isnan ilina,” ⁴⁵ ngem issan inomdanda id Galilea ay nasiknana dat dayawen obpay nan kailiyana siya tay issan inmayanda id Jerusalem issan Fiestan di Linmaosan di Anghel et inilada am-in nan inik-ikkana.

⁴⁶ Dat omey da Jesus id Cana ay esay ili id Galilea ay din nangipabalinana is tapey nan danom. Id Capernaum et wada nan opisyal ay masaksakit nan anakna ay lalaki. ⁴⁷ Dinngena ay wada si Jesus id Galilea ay nagapo id Judea isonga dat omey menseg-ang ken siya ta ena koma pagawisen nan anakna ay matmatey. ⁴⁸ Ngem dat kanan Jesus, “Ay adi kayo mamati no maid ilaenyo is kaskasdaaw?” ⁴⁹ Dat kanan

san opisyal, “Apo, pangaasim ta enta esapay matey nan anakko.” ⁵⁰ Dat kanan Jesus, “Somaaka tay ginmawis nan anakmo.”

Pinatin san opisyal san inbagan Jesus dat somaa. ⁵¹ Issan kawakgatana ay egay kayet omdan dat sabaten nan baana ay mangibaga en ginmawis nan anakna. ⁵² Danat sooten no tongona nan ginmawisana dadat kanan en, “Nabaew nan podotna isnan nakwasan di kakan isnan kagaw id kob-a.” ⁵³ Nasdaaw siya tay ninemnemna ay siya di san osto ay nangwaniyan Jesus ken siya en, “Ginmawis nan anakmo.” Isonga dadat mamati ay sinbaey ken Jesus.

⁵⁴ Siya na nan maikadwa ay kaskasdaaw ay inikkan Jesus id Galilea isnan nagapowana id Judea.

5

Nan Nangpagawisan Jesus Isnan Masakit Dapay Obaya

¹ Nakwas pay di dat fiestan di Judio id Jerusalem isonga dat omey si Jesus ay makifiesta. ² Wada nan pag-emsan isdi ay nginadnan di Judio is Betsaida isnan sag-en di segpan nan kakalnilo. Isnan bengetna et wada nan limay bawi ³ ay mangipodpodanan nan adoado ay masaksakit ay kollaw, pilay ya nan napalalais (tay sedsed-enda nan menkiwiyan nan danom ⁴ tay mamin ado kano ay lomayog isnan pag-emsan nan esay anghel et pakiwiya nan danom et nan omon-ona ay manggatin isnan pag-emsan et gomawis kano nan kompolmi ay sakitna.) ⁵ Wada isdi nan lalaki ay nasasakit is tolompoo ya wao ay tew-en. ⁶ Issan nangilaan Jesus ken siya ay nangipopodan isdi et gintekna ay nabayag ay nasasakit isonga danat kanan, “Ay laydem ay gomawis?” ⁷ Dat kanan san masaksakit, “Apo, maiwed od mangippey ken sak-en isnan pag-emsan no menkiwi nan danom tay no kanak en omeyak dat wada et nan epdas inmey.” ⁸ Dat kanan Jesus, “Bomangonka. Alaem nan abekmo

ta mendaanka.”⁹ Dat maganawis san mensakit danat alaen nan abekna et mendaan et.

Sinabado ay obayan di Judio et isan agew ay deey et Sabado¹⁰ isonga kinwanin nan aap-apon di Judio issan lalaki ay ginmawis, “Obaya id wani et lawaen nan linteg tako nan mangaawitam isnan abekmo.”

¹¹ Danat kanan, “Dapay inbagan san ipogaw ay nangipagawis ken sak-en en alaek nan abekko ta mendaanak.”

¹² Dadat sooten ken siya, “Ay sino nan ipogaw ay sana ay nangwani issa?”

¹³ Ngem adi getken san lalaki san nangipagawis ken siya tay adoado nan ipogaw et kinmaan si Jesus ay egayda getken.

¹⁴ Maaw-awni pay dat anapen Jesus san lalaki ay deey danat datngan siya isnan Templo danat kanan, “Ilam, ginmawiska et. Adika bomasbasol kasin modatya waday ommat ken sik-a is am-am-amed ngawi.”

¹⁵ Dat komaan san lalaki et ena ibaga issan aap-apon di Judio en si Jesus obpay nan nangipagawis isnan sakitna. ¹⁶ Gapo isnan naay et kaliligetda si Jesus tay inpagawisna nan masaksakit isnan obaya.

¹⁷ Issan nang-ilaan pay Jesus ken daida danat kanan en, “Nan kananyo et no obaya datakot adi men-obla. Ngem si Apo Dios ay Amak, et adina isalsaldeng ay mang-ay-ayowan isnan ipogaw olay no obaya isonga masapol ay kaneg todi abes nan ikkak.”

¹⁸ Isnan kinwanina ay naay et am-amed ginmege nan aap-apon di Judio ay mangwani en mangpatey ken siya tay baken kedeng di egayna nangtongpalan isnan lintegda isnan obaya nodi iyis-isona nan awakna ken Apo Dios ay mangwani en Amana siya.

Nan Kalebbengan Jesus

¹⁹ Isonga dat kanan Jesus ken daida en, “Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, sak-en ay Anak Apo Dios et maiwed mabalinko is ikkan no makekedengak nodi ikkak et kedeng nan

ilaek ay ik-ikkan Ama. Tay am-in ay ik-ikkan Ama et siya abes nan ik-ikkak. ²⁰ Tay si Ama et laylaydena sak-en ay Anakna isonga ipailana ken sak-en nan am-in ay ik-ikkana et awnitna ipaikkan ken sak-en nan am-amed kaskasdaaw no da tona isonga awnit kayo masdaaw. ²¹ Si Ama et tagowena nan natey et siya abes nan ikkak ay Anakna tay agtak is biyag nan laydek ay agtan. ²² Tay baken si Ama is mangbanag isnan ipogaw nodi inyalina ken sak-en ay Anakna nan kalebbengak ay mangbanag isnan ipogaw ²³ tasiyay dayawenda am-in sak-en ay Anakna ay kaneg nan panangdayawda ken Ama. Nan adi mangpateg ken sak-en et adina gedan patgen si Ama ay nangibaa ken sak-en.”

²⁴ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Ibagak nan tet-ewa, am-in ay mangidnge isnan ibagbagak ya mamati isnan nangibaa ken sak-en et matagotago ay eng-enggana ya adi kadosdosa. Napakawan et nan basbasolna isonga makitetee ken Apo Dios ay eng-enggana. ²⁵ Ibagak nan tet-ewa ken dakayo et kaneg nan natey nan kaipoipogaw tay maisisiyanda ken Apo Dios ngem enggana id wani et dengngenda nan kalik ay Anakna et nan mangidnge et awnit matagotagoda. ²⁶ Tay si Ama nan kagapowan di biyag isonga inyalina nan kalebbengak ay mangidya gedan is biyag. ²⁷ Inyalina gedan nan kalebbengak ay mangbanag isnan ipogaw tay sak-en nan Iyon-an Am-in di Ipogaw. ²⁸ Adi kayo masdaaw isnan inbagak tay awnit omdan nan timpo ay am-in ay natey et dengngenda nan kalik ²⁹ et awnitda bomala isnan naipayanda. Am-in ay gawis nan inik-ikkanda et awnit matagotagoda ay eng-enggana ken Apo Dios ngem nan ngawi nan inik-ikkanda et awnit maid patenggan nan dosada.”

Si Amana Nan Mangpaneknek Ken Jesus

³⁰ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “No makekedengak et maiwed maikkak isonga kedeng nan ibagan Ama ken sak-en is banagek. Osto nan ikkak ay mangbanag isnan ipogaw tay baken nan laylaydek is ik-ikkak nodi kedeng nan layden Ama ay nangibaa ken sak-en. ³¹ No sak-en met laeng nan mangpanpaneknek isnan awakko et waay baken kapapati nan kankanak. ³² Ngem si Ama nan mangpaneknek ken sak-en et getkek ay tet-ewa nan ibagana maipanggep ken sak-en.

³³ Wadada nan inbaayo ay inmey ken Juan et inbagana nan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en. ³⁴ Adiyak od masapol di ipogaw is mangpaneknek ken sak-en ngem apedko ipanemnem ken dakayo din inbagan Juan tasiyay mamati kayo koma daket agtan dakayo is biyag ay eng-enggana ken Apo Dios. ³⁵ Si Juan et siya nan kaneg silaw ay menbidbidang tay tangtanggawana nan nemnem di ipogaw ngem apedyo ginanas is sinawyan nan insolsolona.

³⁶ Ngem wada nan mangpaneknek ken sak-en ay am-am-amed no si Juan. Nan naayday ik-ikkak ay ipaik-ikkan Ama et siya nan mangpaneknek isnan maipanggep ken sak-en ya mangipaila gedan ay si Ama nan nangibaa ken sak-en. ³⁷ Isonga si Ama ay nangibaa ken sak-en et siya gedan nan nangibaga isnan maipanggep ken sak-en ngem egayyo dindinnye nan kalina ya egayyo gedan inil-ila nan kanegna ³⁸ ya adiyao ipateg nan inbagana tay adiyao patiyen sak-en ay inbaana. ³⁹ Solsolowenyo nan kalin Apo Dios ay naisolat id kasin isnan liblo tay kananyo en no siya nan patiyenyo et matagotago kayo ay eng-enggana dapay sak-en nan kankanan san liblo. ⁴⁰ Ngem dayon ngalod adyan ay mamati ken sak-en tapno matagotago kayo ay eng-enggana?

⁴¹ Adiyak masapol nan dayaw di ipogaw ⁴² tay getkek nan gapo ay mang-adyanyo ken sak-en. Owen,

tay maiwed layadyo ken Apo Dios. ⁴³ Inmaliyak gapo isnan kalebbengan Ama ngem mang-adi kayo. Ngem no waday aped omali is teken ay wada nan kabaelana ay egay inbaan Apo Dios et siya nan dawatenyo. ⁴⁴ Ayke kayo od mamati? Tay laydenyo ay mendindinayaw ngem adyanyo ay mang-ikkan is gawis tasiyay dayawen nan kedkedeng ay Dios ay si Apo Dios dakayo.

⁴⁵ Ngem adiyao kanan en sak-en nan awnit mangpabasol ken dakayo ken Ama tay nan awnit mangpabasol ken dakayo et nan insolat din si Moses ay nangitalkanyo isnan namnamayo ay maisalakan. ⁴⁶ Tay no pinatpatiyao din si Moses et patiyenyo abes sak-en tay din insolat Moses et sak-en nan kankanana. ⁴⁷ Ngem gapo tay adiyao patiyen nan insolsolatna, intoy ikkanyo ay mangpati isnan ibagbagak?” kinwanin Jesus.

6

Nan Nangpakanan Jesus Isnan Li-may Libo Ay Ipogaw

Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17

¹ Nallos nan kaat ay agew dat gedangen da Jesus nan baybay ay Galilea ay makwani gedan en baybay ay Tiberias. ² Adoado nan ipogaw ay nang-onod ken siya gapo tay inilada nan kaskasdaaw ay inik-ikkana issan nangipagawisana isnan masak-sakit. ³ Tinmikid si Jesus ya nan papasolotna isnan bilig dadat tomokdo. ⁴ Issan deey ay timpo et nganngani nan kapatgan ay fiestan di Judio ay makwani en Linmaosan di Anghel.

⁵ Nintamaang si Jesus danat ilaen nan kaipoipogaw ay om-omey isnan kad-ana isonga danat kanan ken Felipe, “Ay into ngen lomakowan tako is kanen am-in nan ipogaw ay naayda?” ⁶ Getken Jesus nan awnitna ikkan ngem apedna kinwani di ta ilaena no ngan nan ikkan Felipe. ⁷ Dat kanan Felipe, “Isnan kaadadoda et adi omanay nan kaat ay gasot ay pisis is mailako is tinapay

ay kanenda olay no sin-at-ikenda ay mangpiggigas.”

⁸ Dat kanan nan esay pasolotna ay si Andres ay besat Simon Pedro, ⁹ “Wada nan esay baballo ay kabaon is limay tinapay ya doway ikan. Ngem ayke omanay di isnan naayda ay kaipoipogaw?”

¹⁰ Dat kanan Jesus, “Kadya patokdownenyo daida.” Isonga dat tomokdo am-in san ipogaw isnan kaloglogaman isdi et waay limay libo nan lalalaki ay egay kaibilang nan bababai ya nan oongong-a. ¹¹ Dat alan Jesus nan deeyday tinapay et men-iyaman ken Apo Dios danat ipawatwat isnan adoado ay tinmokdo. Siya di gedan nan inkana issan ikan et nanganda engganay nabsogda.

¹² Idi nabsogda am-in danat kanan isnan papasolotna, “Togopenyo nan binay-an ta maid makawas.”

¹³ Isonga dadat togopen am-in san binay-anda issan limay tinapay et napno nan simpoo ya doway lowa.

¹⁴ Issan nang-ilaan san kaipoipogaw issan kaskasdaaw ay inikkan Jesus dadat kanan, “Waay siya na nan tet-ewa ay mamadto ay inbaan Apo Dios isnan batawa.” ¹⁵ Gintek Jesus ay ipapatida ay mang-ala ken siya ta menbalinenda ay alida isonga dat makekedeng ay omey isnan bilig.

Nan Nindaanan Jesus Isnan Oson Di Danom

Mat. 14:22-33; Mar. 6:45-52

¹⁶ Nagisbet pay dat lomayog san papasolotna issan baybay. ¹⁷ Nalabi et dapay maid kayet si Jesus isnan kad-anda isonga dadat menlogan isnan bangka et men-gedangda koma ay omey id Capernaum ¹⁸ ngem dat domateng nan napigsa ay dagem et mendalloyon. ¹⁹ Idi lima wenna enem ay kilometro nan nallosanda dadat ilaen si Jesus ay mendad-aan isnan danom ay omey isnan bangka daet palalo nan egyatda. ²⁰ Ngem dat komali si Jesus ay mangwani en, “Adi kayo omegyay tay sak-en na.”

²¹ Dadat men-galalasing ay mangipalogan ken siya isnan bangka dadat maanedan isnan omayanda.

²²⁻²⁴ Issan kawakgatana et wada kayet nan adoado ay ipogaw issan kad-an san nin-iyamanan Jesus ay nangananda is tinapay. Kananda en waay wada kayet si Jesus isdi tay inilada ay es-esang ay bangka nan ninloganan nan papasolotna dapay egay nakilogan si Jesus. Ngem idi inilada ay maiwed si Jesus wenna san papasolotna isdi dadat et menlogan isnan bangka tay wada nan tap-in di bangka ay nagapo id Tiberias dadat omey anapen siya id Capernaum.

Si Jesus Nan Kaneg Makan Ay Mang-idya Is Biyag

²⁵ Issan nangdatnganan san kaipoipogaw ken Jesus issan demang di baybay dadat kanan ken siya, “Apo, ay tongona nan inmaliam isna?” ²⁶ Dat kanan Jesus, “Ibagak ken dakayo nan tet-ewa et mang-an-anap kayo gapo tay napnek kayo isnan tinapay ay kinanyo ay baken gapo tay naawatanyo nan kayat ay kanan nan kaskasdaaw ay inpailak ken dakayo. ²⁷ Adi kayo koma aped menligligat gapo isnan makan ay adi menbayag nodi anapenyoy nan makan ay mang-ited isnan biyag ay maid patenggana. Sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw nan mang-idya ken dakayo isnan makan ay naay tay si Apo Dios ay Amak nan nangyali isnan kalebbengak.”

²⁸ Isonga dadat sooten, “Ngan pay nan ikkanmi ay mangtongpal isnan kayat Apo Dios?” ²⁹ Dat kanan Jesus, “Siya na nan layden Apo Dios ay ikkanyo, patiyenyoy sak-en tay sak-en nan inbaana.”

³⁰ Dadat kanan, “Ngan ngalod di kaskasdaaw is ipailam tasiyay mamati kami ken sik-a? Ay ngan nan ikkam? ³¹ Tay din si Moses et pinakana din alal-apo tako isnan bilbilig is makan ay makwani en manna tay kanan nan naisolat id

kasin ay kalin Apo Dios en, 'Inagtana daida is makan ay nagapo id daya.' "

³² Dat kanan Jesus, "Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, baken si Moses is nang-idya isnan makan ay nagapo id daya nodi si Amak tay siya nan mang-idya isnan tet-ewa ay makan ay magapo id daya. ³³ Et nan makan ay idyan Apo Dios et siya nan magapo id daya ay mang-idya is biyag isnan kaipoipogaw." ³⁴ Dadat kanan, "Apo, agtam kad dakami ay kanayon isnan sanay makan." ³⁵ Dat kanan Jesus, "Sak-en nan makan ay mang-idya is biyag tay nan omali ay maitapi ya mamati ken sak-en et adi kaowat ya adi kaew-ewew. ³⁶ Ngem ibagak kasin din kinwanik en olay no mang-il-ila kayo et adi kayo kayet mamati. ³⁷ Am-in nan ipogaw ay iyalin Ama ken sak-en et awnitda mamati ken sak-en. Et nan omali ken sak-en et adiyak polos ad-adyan. ³⁸ Tay egayak nagapo id ngato ay omali ay mangikkan isnan laylaydek nodi nan layden nan nangibaa ken sak-en nan ikkak. ³⁹ Et siya na nan layden nan nangibaa ken sak-en ay ikkak, masapol ay aayewak ta maid maamas is olay esa isnan am-in ay inyalina ken sak-en nodi tagowek daida isnan kaodiyay ay agew. ⁴⁰ Tay siya na nan layden Amak, am-inda ay mangtek ya mangpati ay sak-en nan inbaan Apo Dios et agtak daida is biyag ay maid patenggana ken Apo Dios et sak-en nan mangtago ken daida isnan kaodiyay ay agew."

⁴¹ Nan Judio et mamaslatda ken Jesus gapo isnan nangwaniyana en siya nan makan ay nagapo id daya. ⁴² Dadat kanan, "Ay baken siya na si Jesus ay anak Jose? Getken tako da amana ken inana danat aped kankanan id wani en nagapo id daya?"

⁴³ Dat kanan Jesus, "Adi kayo menag-agotoot. ⁴⁴ Maid makaali ken sak-en no adi paaliyen Ama ay nangibaa ken sak-en et siya nan awnitak tagowen isnan kaodiyay ay agew. ⁴⁵ Insolat din deeyday mamadto en,

'Am-in nan ipogaw et itdowan Apo Dios,' ya nan am-in ay mangidnge ken Ama et daida nan omali ken sak-en. ⁴⁶ Ngem adiyak kanan en waday nang-ila ken Ama tay maiwed nakaila ken siya nodi kedengak ay nagapo ken Apo Dios ay Amak. ⁴⁷ Tet-ewa nan ibagak ken dakayo ay nan mamati ken sak-en et matagotago ay eng-enggana ken Apo Dios. ⁴⁸ Sak-en nan makan ay mang-idya is biyag. ⁴⁹ Din alal-apo tako et olay no kinanda nan makan ay manna isnan bilbilig ngem nateyda met laeng. ⁵⁰ Ngem nan mangan isnan makan ay nagapo id daya et adi katkatey. ⁵¹ Sak-en nan makan ay nagapo id daya ay mang-idya is biyag. Et nan mangkakan isnan naay ay makan et maagtan is biyag ay eng-enggana. Nan awakko et siya nan makan ay idyak isnan ipogaw isnan batawa tasiyay matagotagoda."

⁵² Dat mamaslat nan Judio dadapay men-asikwani en, "Into nan aped ikkan tosa ay mangiyali isnan awakna ta kanen tako?"

⁵³ Dat kasin kanan Jesus, "Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, no adiyokan nan awakko ya no adiyokan inomen nan basak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw et maiwed biyag ken dakayo. ⁵⁴ Tay nan mangkakan isnan awakko ya mang-inom isnan basak et daida nan matagotago ay eng-enggana ken Apo Dios et daida abes nan awnitak tagowen isnan kaodiyay ay agew. ⁵⁵ Tay nan awakko nan tet-ewa ay makan ya nan basak nan tet-ewa ay mainom. ⁵⁶ Nan mangkakan isnan awakko ya mang-inom isnan basak et makiteteen ken sak-en ya makiteteek abes ken siya. ⁵⁷ Tay si Amak ay nangibaa ken sak-en et siya nan kagapowan di biyag isonga matatagowak gapo ken siya. Siya di nan kaneg nan mangkakan ken sak-en et matatago abes gapo ken sak-en. ⁵⁸ Tay sak-en nan makan ay nagapo id daya ay baken kaneg din makan ay kinan din alal-apo tako id kasin dadat matey met laeng.

Ngem nan mangkakan ken sak-en et matagotago ay eng-enggana ken Apo Dios.”⁵⁹ Inbagan Jesus na issan nin-isolsolowana isnan sinagoga id Capernaum.

Si Jesus Nan Kali Ay Mang-idya Is Biyag

⁶⁰ Adoado nan naknakkey ken Jesus ay nangdedenge isnan inbagbagana ngem dadat kanan, “Adi kaokmon obpay nan naay isolsolona. Ayke ngen waday mangpati?”

⁶¹ Olay no maiwed nangibaga ken Jesus et gegetkena nan kankananda isonga danat kanan ken daida, “Ay mensakit obpay nan nemnemyo gapo isnan naay? ⁶² Ngan ngen pay nan nemnemyo no ilaenyo saken ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay somagong id daya ay nagapowak?”

⁶³ Nan mang-idya is biyag et nan Ispirito et nan ipogaw et maid maikkana isonga no patiyenyo nan kankanak et idyan Apo Dios ken dakayo nan biyag ay maid patenggana. ⁶⁴ Ngem wada kayet ken dakayo nan adi mamati.” Tay sigod ay getken Jesus nan adi mamati ya nan awnit mangisipsip ken siya. ⁶⁵ Danat itoloy ay mangwani en, “Siya na nan gapo ay inbagak ken dakayo en maiwed makaali ken sak-en no adi paaliyen Ama.”

⁶⁶ Gapo isnan kinwanina et adoado nan kinmaan ay naknakkey ken siya.

⁶⁷ Isonga danat kanan issan simpoo ya doway ay pasolotna, “Dakayo pay, ay mangtaynan kayo abes?”

⁶⁸ Dat kanan Simon Pedro, “Apo, ay sinoy teken is omayanmi dapay sika nan mangibagbaga isnan kali ay mang-idya is biyag ay eng-enggana?”

⁶⁹ Et id wani mamati kami et ay sika nan nasantowan ay inbaan Apo Dios ay mangisalakana.”

⁷⁰ Dat kanan Jesus, “Sak-en nan nangpili ken dakayo ay simpoo ya doway ngem wada kayet ken dakayo nan esa ay baan Satanas.” ⁷¹ San kankanana et si Judas ay anak Simon Iscariote tay siya nan awnit

mangisipsip ken siya olay no esa siya ken daida ay simpoo ya doway ay pasolotna.

7

Nan Inmayan Jesus Isnan Fiestan Di Bawbawi

¹ Nakwas pay di dat kedeng id Galilea is sinolsol Jesus ay egay inmey id Judea tay getkena ay layden nan aap-apon di Judio isdi ay mangpatey ken siya. ² Nganngani nan fiestan di Judio ay makwani en Fiestan di Bawbawi ³ isonga dat ibagan nan bebsat Jesus ken siya en, “Komaanka isna ay Galilea ta omeyka id Judea ay kad-an di adoado ay ipogaw ⁴ tay no laydem ay maititek et baken isna ay teeteen ay ili is apedmo mentetean. Enka koma adi isnan dakkell ay ili tasiyay ilaen amin nan ipogaw nan kaskasdaaw ay ik-ikkam.” ⁵ Kinwanida di tay olay bebsat Jesus daida et adida mamati ken siya.

⁶ Dat kanan Jesus ken daida, “Egay pay inomdan nan menpailaak id Jerusalem. Ngem dakayo, omey kayo tay ikkanyo nan laydenyo is olay ngan tosa ay agew. ⁷ Adi mabalin ay kaliliget nan adi mamati ken Apo Dios dakayo ngem kaliligetda saken tay ibagbagak ay ngawi nan ik-ikkanda. ⁸ Enkayo bawet makifiesta. Adiyak makkey tay egay inomdan nan menpailaak.” ⁹ Inbagan na ken daida dat kayet mentetee id Galilea.

¹⁰ Idi nallos san bebsatna ay omey makifiesta id Jerusalem dat abes omey si Jesus isdi ngem egayna inpagpagtek. ¹¹ Nan aap-apon di Judio et an-anapenda siya issan pagfiesta no into nan kad-ana.

¹² Nan kaipoipogaw ay nadagop id Jerusalem et sodsodokenda si Jesus maipanggep isnan ik-ikkana. Wada nan mangmangwani en, “Siya et gawis ay ipogaw.” Ngem nan tapina kananda en, “Baken, tay sosowitikena nan ipogaw.” ¹³ Ngem

inyaammada nan kalida tay omegy- atda ay dengngen nan aap-apon di Judio.

Nan Nin-isolowan Jesus Isnan Fiesta

¹⁴ Nintenga pay nan fiesta dat omey si Jesus isnan Templo et men- isololo. ¹⁵ Nasdaaw nan aap-apon di Judio isnan laingna dadat kanan, “Dan aped adoado nan getken nan ipogaw ay naay dapay egay nin- adal?”

¹⁶ Issan nangdengngan Jesus is- nan kinwanida danat kanan, “Nan isololok et baken nan nemnemko is kagapgapowana nodi ken Apo Dios ay nangibaa ken sak-en. ¹⁷ Nan manglayad ay mang-ikkan isnan layden Apo Dios et getkena no sak-en nan kagapgapowan nan kankanak wenna si Apo Dios. ¹⁸ Tay nan mang- gibagbaga isnan maipanggep isnan awakna et it-it-ekna nan awakna. Ngem nan manglayad ay mangi- dayaw isnan nangibaa ken siya et adi menlaslastog ya tet-ewa am-in ay kankanana. ¹⁹ Inidyan din si Moses nan linteg ken dakayo ngem maiwed olay esa ken dakayo is mangtongpal isnan linteg tay dakayon kanan en mangpatey kayo?” ²⁰ Dat kanan nan kaipoipogaw, “Maong-ong-ongka samet. Ay sinoy mangwani en pateyen dakaet en?”

²¹ Dat kanan Jesus, “Isdin nam- ingsan et naslat kayo tay Sabado nan nangpagawisak isnan masaksakit dapay obaya. ²² Ngem dakayo et segyatanyo nan an-akyo isnan maikawao ay agewna olay no Sabado ay obaya tapno tongpalenyo din inbilin Moses isnan kasegyatan di onga. (Ngem baken si Moses is nangibilin isnan kasegyatan di onga nodi din alal-apon.) ²³ No segyatanyo nan onga isnan obaya tasiyay tongpalenyo nan linteg Moses dakayon aped mamaslat ken sak-en gapo isnan nangipagawisak isnan masaksakit isnan obaya? ²⁴ Adi kayo aped menpabpabasol gapo isnan il-ilaenyo et kedeng nodi

nemnemenyo ay osto esakayopay menpabasol.”

Ay Si Jesus Nan Kristo?

²⁵ Nan tap-in di iJerusalem et kinwanida en, “Ay baken kad si tona nan laydenda ay pateyen? ²⁶ Ilaenyo. Menkalkali siya isnan kad-an nan kaipoipogaw dapay maid makasopyat ken siya. Ay getken ngen nan aap-apon tako ay siya tet-ewa nan Kristo ay inbaan Apo Dios? ²⁷ Ngem waay baken tay getken tako met am- in nan nagapowan tona ngem no omali si Kristo et maiwed mangtek kano is kagapowana.”

²⁸ Ngem issan men-isololowan Jesus isnan Templo et inbibiyadna ay mangwani, “Kananyo kayman en mangtek kayo ya getkenyo nan nagapowak. Ngem adiyo getken adi tay bakenak is kanemnem ay aped inmali nodi wada nan nang- ibaa ken sak-en et siya nan tet- ewa ay nagapowak. Adiyo getken siya ngem ²⁹ getkek siya tay siya nan nagapowak ya siya gedan nan nangibaa ken sak-en.”

³⁰ Idi kinwanina di dat depapen koma nan aap-apon di Judio siya ngem egay inpalobos Apo Dios isonga egayda nakadpap ken siya. ³¹ Ngem olay no kaneg todi et adoado kayet nan mamati ken siya dadat kanan, “Waay siya tet-ewa si Kristo. Tay no baken siya, ay wada ngen teken ay omali ay menpaila is am-amed kaskasdaaw mo nan inikkan tona?”

³² Dinngen nan Fariseo nan kankananan nan kaipoipogaw maipanggep ken Jesus isonga dat ibaan nan Fariseo ya nan aap-apon di papadi nan gogowaldiyan di Templo ta enda depapen si Jesus.

³³ Ngem dat kanan Jesus, “Maki- teeak ken dakayo is sin-awyan pay esakpay somagong isnan nangibaa ken sak-en. ³⁴ Et awnit kayo mang- an-anap ngem adi kayo makadateng tay nan omayak et adi kayo makaali.”

³⁵ Dat men-asikwani nan aap- apon di Judio en, “Ay into ngen

nan awnitna omayan tasiyay adi tako datngan? Ay omeyna ngen isolowan nan baken Judio isnan ililida ay inmayan nan ib-a tako ay Judio? ³⁶ Ay ngan ngen nan kayat ay kanan nan inbagana en awnit tako an-anapen siya ngem adi tako makadateng ya nan inbagana gedan en adi tako makaey isnan omayana?" kinwanida.

³⁷ Nan kaodiyay ay agew isnan Fiestan di Bawbawi et siya nan kawedwedaan. Issan deey ay agew tinmakdeg si Jesus danat ibibiyad ay mangwani, "No sino nan maewew dat omali ken sak-en ta ominom. ³⁸ Tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin en, 'Nan mamati ken sak-en et mawada ken siya nan kaneg balaan ay adi katkatdok ay mang-idya is biyag ay eng-enggana.'" ³⁹ Nan kayat ay kanan nan inbagan Jesus et nan Ispirito Santo ay nganngani ay dawaten nan mamati ken siya ngem egay kayet naidya tay masapol ay somagong si Jesus isnan kadayawana id daya esapay maidya.

⁴⁰ Nan tap-in nan nangdenge isnan naay ay inbagan Jesus et kinwanida en, "Tet-ewa obpay ay siya na nan mamadto ay sinsin-ed tako." ⁴¹ Nan tap-ina et kananda en, "Siya na si Kristo ay inbaan Apo Dios." Ngem nan tap-ina et kananda en, "Baken tay id Galilea nan nagapowana dapay baken kano isdi is kagapowan di Kristo. ⁴² Tay kanan nan kalin Apo Dios ay naisolat id kasin en magapo kano si Kristo isnan ap-on David et maiyanak id Betlehem ay ilin din si David." ⁴³ Isonga nateketeken nan pangwanin nan kaipoipogaw ken siya. ⁴⁴ Nan tap-ina et kayatda ay depapen siya ngem maiwed nakaitoled is mangikawe ken siya.

Nan Aap-apon Di Judio Ya Nan Fariseo Et Adida Mamati

⁴⁵ San gogowaldiyan di Templo et sinmagongda isnan aap-apon di papadi ya nan Fariseo dat sooten nan nangibaa ken daida en, "Dayon egay

inyali siya no?" ⁴⁶ Dat kanan san gogowaldiya, "Kaskasdaaw od nan kankanana tay maiwed makaikkan isnan ikkana ay men-isolo." ⁴⁷ Dat gilawen nan Fariseo daida ay mangwani, "Ay olay dakayo et naallilaw kayo gedan? ⁴⁸ Ayke kad waday apapo wenno Fariseo is mamati ken siya? ⁴⁹ Nan sanaday ninkaneneng-neng et adida od getken nan linteg Moses isonga nayaw-awanda."

⁵⁰ Dat menkali nan esa ken daida ay si Nikodemo. Siya din inmey nakikali ken Jesus. Kinwanina ken daida en, ⁵¹ "Kanan nan linteg tako en adi mabalin ay pabasolen tako nan ipogaw no adi tako somalyaen tasiyay getken tako nan inikkana."

⁵² Dadat kanan ken siya, "Dakan aped badbadangan siya? Ay kailiyam siya ay iGalilea? Basaem kod nan kalin Apo Dios ay naisolat id kasin et awnit getkem ay maiwed polos mamadto is magapo id Galilea." ⁵³ Dadat somaa am-in.

8

Nan Babai Ay Makiseyseyep Isnan Bakena Asawa

¹ Inmey si Jesus isnan bilig ay Olivo ay omapa ² dat issan kawakgatana et nasapa ay sinmagong isnan Templo dat alibongbongan nan ipogaw siya isonga danat itokdo et isolowana daida. ³ Dat iyey nan men-is-isolo isnan linteg ya nan Fariseo nan babai ay dinatnganda ay makiseyseyep isnan bakena asawa dadat patakdegen isnan sasagangenda am-in. ⁴ Dadat kanan ken Jesus, "Mistolo, dinatnganmi nan naay babai ay makiseyseyep isnan bakena asawa dapay wada nan asawana. ⁵ Isnan linteg tako et inbilin Moses en nan kaneg tona ay babai et masapol ay magayang ta matey. Ay ngan nan kanam?"

⁶ Kinwanida di tay kaytenda ay waday kanan Jesus is mangidalomanda ken siya. Ngem dat aped menyodong si Jesus et isolatna nan gomotna isnan lota. ⁷ Ngem kasasanootda od isonga dat tomakdeg si Jesus et

kanana ken daida, “Nan maiwed ngalod basolna ken dakayo et siya nan omon-ona ay manggayang ken siya.”⁸ Dat kasin menyodong et mensolat.

⁹ Issan nangdengnganda isnan kinwanina dadat masonson ay komaan ngem nan kaam-amaan nan inmon-ona ay kinmaan. Et kedeng si Jesus ya san babai ay tinmatakdeg is nataynan isdi. ¹⁰ Tinmakdeg si Jesus danat kanan issan babai, “Ay into da todi? Ay maid nataynan is manggayang ken sik-a?” ¹¹ “Maiwed, Apo,” kinwanin san babai. Dat kanan Jesus, “Olay sak-en et adiyak dosaen sik-a. Somaaka et ngem adika kasin menbasbasol.”

Si Jesus Nan Silaw Nan Ipogaw Isnan Batawa

¹² Kasin ninkali si Jesus isnan kaipoipogaw danat kanan, “Sak-en nan silaw ay mangtanggaw isnan nemnem di ipogaw isnan batawa. Nan mamati ken sak-en dat mang-onod et matanggawan siya ta makaan nan menbolinget isnan nemnemna tasiyay maagtan is biyag ay maid patenggana.”

¹³ Dat kanan nan Fariseo ken siya, “Kaneg baken kapapati nan ibagbagam tay sik-a met laeng nan mangpanpaneknek isnan awakmo.”

¹⁴ Dat kanan Jesus, “Olay no sak-en nan mangpanpaneknek isnan awakko et tet-ewa nan kankanak. Tay gegetkek nan maipanggep ken sak-en dakpay getken nan nagapowak ya nan somagongak ngem dakayo et adiyao getken. ¹⁵ Aped kayo menpabpabasol gapo isnan maiila ay ilanyo. Sak-en et adiyak menpabpabasol ¹⁶ ngem no pabasolek dakayo et tet-ewa nan ikkak ay mangipabasol tay bakenak kedeng nodi dowak kami ken Ama ay nangibaa ken sak-en. ¹⁷ Tay tet-ewa nan kanan nan lintegyo en no menpaliso nan kanan nan doway tistigo et mapati nan kananda. ¹⁸ Et dowak kami ken Ama ay nangibaa ken sak-en ay mangpaneknek isnan awakko.” ¹⁹ Dadat sooten, “Ay

into obpay di kad-an di amam is kankanam?” Dat kanan Jesus, “Adi kayo mangmangtek ya adiyao gedan getgetken si Ama. No mangmangtek kayo koma, getgetkenyo koma abes si Amak.” ²⁰ Inbagan Jesus am-in dana issan men-isolsolowana isnan mentetean nan maipaypay-an di siping isnan Templo. Ngem maid nangdepap ken siya tay egay pay inpalobos Apo Dios.

Adida Makaey Isnan Omayan Jesus

²¹ Intoloy kasin Jesus ay mangwani en, “No komaanak et awnit kayo mang-an-anap ngem adi kayo makadateng tay awnit kayo matey dapay egay kapakawan nan basbasolyo isonga adi kayo makaey isnan omayak.”

²² Isonga nin-asikwani nan Judio, “Aytay ngen danan kanan en adi tako makadateng ken siya? Ay awnitna pateyen ngen nan awakna?”

²³ Dat kanan Jesus, “Ibatawa kayo od et maipanggep isnan batawa nan getkenyo et kedeng. Ngem sak-en et idayaak isonga nan maipanggep abes isnan daya nan ibagbagak.

²⁴ Isonga inbagak en awnit matey kayo dapay egay kapakawan nan basbasolyo et maisisisisiyan kayo ken Apo Dios no adi kayo mamati ay sak-en nan inbaana.” ²⁵ Dadat sooten, “Ay sinoka obpay?” Dat kanan Jesus, “Kanayon ngalod ay ibagak ken dakayo enggana isdin damo ay nin-isolsolowak. ²⁶ No maipanggep ken dakayo et adoado nan mabalin ay kanak ay mangipabasol ken dakayo ngem adiyak ikkan nodi nan ibagbagak isnan ipogaw isnan batawa et nan tet-ewa ay dengdenggek ay kankanan nan nangibaa ken sak-en.”

²⁷ Ngem daida egayda naawatan ay si Apo Dios ay Amana nan kinwanina ²⁸ isonga dat kanan Jesus ken daida, “No ipangatoyo sak-en ay Iyon-an Am-in di Ipogaw isnan kros et siya nan mangtekanyo ay sak-en nan inbaan Apo Dios ya maiwed

teken is ikkak nodi nan it-itdon Ama ken sak-en. ²⁹ Nan nangibaa ken sak-en et kanayon ay wada ken sak-en ay mangbadbadang tay adina taytay-nan sak-en ay maeesa tay nan laydena et kedeng nan ik-ikkak.”

Nan An-ak Abraham

³⁰ Adoado ay Judio nan namati ken Jesus gapo isnan kinwanina ³¹ isonga danat kanan ken daida, “No patpatiyenyo nan isolsolok et dakayo nan tet-ewa ay papasolotko. ³² Daket ipagtek nan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en tasiyay mawayaan kayo.”

³³ Dadat kanan, “Ap-on din si Abraham dakami et enggana id kasin maiwed kabaa ken dakami. Damen aped kanan en awnit kami mawayaan?”

³⁴ Dat kanan Jesus, “Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, am-in ay bomasol et baan di basol. ³⁵ Nan baa et mabalin ay maipakaan isnan baey nan kabaa ken siya ngem nan anak et adi mabalin ay aped maipakaan isnan baey nan amana tay wada nan kalebbengana. ³⁶ Ngem no sak-en ay Anak Apo Dios nan mangwaya ken dakayo isnan basol et mawayaan kayo tet-ewa. ³⁷ Getkek ay ap-on din si Abraham dakayo ngem laydenyo pay laeng ay mangpatey tay adiyopatiyen nan isolsolok. ³⁸ Isolsolok nan inpailan Amak ken sak-en ngem dakayo et nan ik-ikkanyo et nan ibagbagan amayo.”

³⁹ Dadat kanan, “Dapay si Abraham din amami.” Dat kanan Jesus, “No tet-ewa ay an-ak Abraham dakayo et ikkanyo koma nan kaneg nan inik-ikkana. ⁴⁰ Ngem dakayon aped layden ay mangpatey dapay sak-en nan mangibagbaga ken dakayo isnan tet-ewa ay dinngek ken Apo Dios? Maiwed kaneg tosa is inik-ikkan din si Abraham nodi ⁴¹ nan ogaliyo et kaneg nan ogalin amayo.” Dadat kanan, “Baken kami nailistog tay es-esa nan Amami ay si Apo Dios et kedeng.” ⁴² Dat kanan Jesus, “No tet-ewa ay amayo si Apo Dios et manglaylayad kayo koma tay naayak ay nagapo ken

siya. Egayak aped inmali nodi inbaana sak-en. ⁴³ Ngem aytay dayon adi maawatan nan kankanak? Owen, gapo tay totowengenyo nan ibagbagak. ⁴⁴ Dakayo nan an-ak Satanas ay amayo isonga laydenyo ay mangtongtongpal isnan laydena. Enggana isdin damo et ninpatpatey siya. Maiwed tet-ewa is kankanana tay siya di nan sigod ay ogalina ay menlaslastog. Isonga siya nan kagapowan nan am-in ay kinalastog. ⁴⁵ Siya na nan gapo ay adi kayo mangpati olay no ibagak nan tet-ewa. ⁴⁶ Ay wada ken dakayo di mangpaneknek en binmasolak? Maid tay maiwed basolko. Isonga no ibagak nan tet-ewa, dakayon pay adi mangpati? ⁴⁷ Nan an-ak Apo Dios et idngeda nan ibagbagana. Ngem nan gapo ay adiyodnge siya et tay bakena an-ak dakayo.”

Nan Pangwanin Jesus Isnan Awakna

⁴⁸ Dat kanan nan deeyday Judio ken Jesus, “Tet-ewa nan kananmi en iSamariaka tay ap-aposem dakami ay Judio. Waay obpay naan-anitowanka.”

⁴⁹ Ngem dat kanan Jesus, “Egayak kaan-anitowan. Patpatgek si Amak ngem aped ngawi nan kankananyo ken sak-en. ⁵⁰ Adiyak oman-anap is mangdaydayaw ken sak-en ngem si Apo Dios ay mangbanbantay ken sak-en et siya nan mangpaneknek ay gawisak. ⁵¹ Ngem ibagak nan tet-ewa ken dakayo ay nan mangtongpal isnan ibagbagak et adi katkatey.”

⁵² Dat kanan nan Judio, “Id wani getkenmi ay tet-ewa ay naan-anitowanka. Tay din si Abraham ya din mamadto et nateyda id sang-adom dakapay aped kanan en adi katkatey di mangtongpal isnan kalim? ⁵³ Natey din napatteg ay alapo tako ay si Abraham ya din mamadto. Ay kanam en nangatngatoka no daida? Ay sinoka et en?”

⁵⁴ Dat kanan Jesus, “No idaydayawko nan awakko et maiwed

silbina. Nan mangidayaw ken sak-en et si Amak ay apedyo kankanan en Diosyo. ⁵⁵ Ngem adiyoy getken siya. Sak-en pay et getkek tay no kanak en adiyak getken et kampotanak ay kanegyo. Ngem tet-ewa ay getkek siya isonga tongtongpalek nan kankanana. ⁵⁶ Men-gasing din si Abraham ay alapoyo tay kanana en awnit mang-ila isnan omaliyak et id wani men-galalasing tay nang-ila.” ⁵⁷ Dat kanan nan Judio, “Maiwed pay limampoo is tew-enmo damet aped kanan en inilam si Abraham?” ⁵⁸ Dat kanan Jesus, “Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, nawadaak esapay naiyanak si Abraham.”

⁵⁹ Dadat menpidit is bato ay igayangda koma ken siya ngem dat itabonan Jesus daida et komaan isnan Templo.

9

Nan Nangpagawisan Jesus Isnan Naiyanak Ay Kowap

¹ Issan mendad-aanan Jesus et inilana nan esay lalaki ay naiyanak ay kowap. ² Dat sooten nan papasolotna ken siya, “Apo, ay sino nan kabasol isnan naiyanakana ay kowap? Ay siya ngen wenno nan makin-anak?”

³ Ngem dat kanan Jesus, “Nan nakowapana et baken gapo isnan basbasolna wenno nan makin-anak. Nakowap siya tasiyay maipaila nan panakabalin Apo Dios isnan mangpagawisana ken siya. ⁴ Masapol ay ikkan tako nan ipaik-ikkan nan nangibaa ken sak-en tay daan ay kag-aw et wada pay laeng nan waya tako. Tay no matey tako et maiwed mabalin is ikkan tako ay kaneg nan labi ay adi tako men-oblá. ⁵ Et isnan kawad-ak isnan bawata et sak-en nan silaw ay mangtanggew isnan nemnem di ipogaw.”

⁶ Kinwanina di dat mentobba isnan lota danat pekken et ipoklatna isnan matan san kowap ⁷ danapay kanan, “Enka mendaop isnan pag-emsan id Siloe.” (Nan kayat ay kanan nan Siloe et naibaa.) Isonga dat omey

mendaop san lalaki dat makaila et ay somaa.

⁸ Ilaen pay nan sag-ogongna ya nan nang-il-ila ken siya isdin menlimlimosana dadat kanan, “Ay baken si tona din tomototokdo isna ay menlimlimos?” ⁹ Nan tap-ina et kananda en, “Owen, siya si tosa,” ngem nan tap-ina et kananda en, “Baken. Ngem kanekanegna et kedeng.”

Isonga dat kanan san lalaki, “Owen, tet-ewa ay sak-en din menlimlimos.” ¹⁰ Dadat sooten, “Dakan aped makaila? Ay into nan inkakkam ay ginmawis?” ¹¹ Danat kanan, “Nan kangadan is Jesus et inlaokna nan tobbana isnan lota danat ipoklat isnan matak danat kanan en omeyak mendaop id Siloe isonga daket omey et issan nakadaopak daket tet-ewa makaila.” ¹² “Into pay nan kad-ana?” sinootda. Danat kanan, “Adiyak getken.”

Nan Ninsootan Nan Fariseo Isnan Kowap

¹³⁻¹⁵ Dadat eyey san ginmawis ay kowap isnan deeyday Fariseo. Dat sooten nan Fariseo nan inkakkan nan matana ay ginmawis. Danat kanan, “Pinoklatana nan matak is lota daket mendaop daket makaila.”

San agew ay nangsapowan Jesus isnan lota danat iyagas isnan matan san kowap et Sabado ay obayan di Judio ¹⁶ isonga kinwanin nan tap-in di Fariseo en, “Nan nang-ikkan isna adi et egay kagapo ken Apo Dios tay adina tongpalen nan linteg di obaya.” Ngem nan tap-ina et kananda baw en, “Ayke makaikkan di managbasol is kaskasdaaw ay kaneg nan naayda?” Dadat mensinopyat am-in.

¹⁷ Isonga dat kanan kasin nan Fariseo issan lalaki, “Kanam en inpagawisna nan matam. Et ngan ngalod nan pangwanim ken siya?” “Siya et mamadton Apo Dios,” kinwanina.

¹⁸ Ngem san deeyday aap-apon di Judio et adida patiyen ay kowap siya dat makaila isonga dadat paayagan da amana ¹⁹ et sootenda, “Ay si todi san anakyo? Ay tet-ewa

ay kowap isdin naiyanakana? Dan aped makaila id wani no?" ²⁰ Dat kanan da amana, "Owen, anakmi di et tet-ewa ay kowap isdin binmalaana. ²¹ Ngem maipanggep isnan makailaana id wani et adimi getken no ngan nan inikkana ya no sino nan nangpagawis isnan matana. Sootenyo baw ken siya tay naetngan met siya et getkena nan kankanana." ²² Siya di nan kinwanida tay omegyatda isnan aap-apon di Judio tay kananda en no sinoy mangwani en si Jesus nan Kristo ay inbaan Apo Dios et adida ipalobos ay maitapida isnan sinagoga. ²³ Isonga siya na nan gapo ay kinwanin da amana en sootenda ken siya.

²⁴ Dat kasin paayagan san Fariseo san lalaki et kananda en, "Isapatam ngalod ken Apo Dios en inbagam nan tet-ewa tay getkenmi ay managbasol nan nangpagawis ken sik-a." ²⁵ Dat kanan san lalaki, "Adiyak getken no managbasol siya. Basta nan getkek et kowapak daket makaila." ²⁶ Dadat sooten, "Ngem ngan nan inkana ay nangipagawis isnan matam?" ²⁷ Danat kanan, "Inbagak et ngalod ken dakayo ngem adiyoy patiyen. Dayon layden ay dengngen kasin? Ay laydenyo abes ay menbalin ay pasolotna?"

²⁸ Iniyawda siya ay mangwani en, "Sik-a adi nan pasolotna tay papasolot Moses dakami. ²⁹ Getkenmi ay makikalkali si Apo Dios ken Moses ngem nan ipogaw ay deey et adimi pay getken no intoy nagapowana." ³⁰ Dat kanan san lalaki, "Katakataataa obpay sa. Adiyoy obpay getken nan nagapowana danapay inpagawis nan matak. ³¹ Getken tako met ay adi id-idngen Apo Dios nan kankanana di managbasol ngem idngena nan mangdaydayaw ken siya ya nan mang-ikkan isnan laydena. ³² Enggana isdin naboliwan nan bawata et maiwed nadnadnge is nangipagawgawis is naiyanak ay kowap. ³³ No egay kagapo ken Apo Dios et adi koma makaikkan isna."

³⁴ Dadat kanan, "Naiyanakka ay managbasol dakapay aped isolosolowan dakami?" Dadat pakaanen siya.

Kaneg Kowap Nan Adi Mamati

³⁵ Issan nangdengnan Jesus ay in-pakaanda san lalaki danat anapen siya et kanana, "Ay mamatika isnan Iyon-an Am-in di Ipogaw?" ³⁶ Dat kanan san lalaki, "Apo, ibagam od no sino siya tasiyay mamatiyak ken siya." ³⁷ Dat kanan Jesus, "Siya nan iilaem ay makikalkali ken sik-a." ³⁸ "Mamatiyak et ken sik-a, Apo," kinwanin san lalaki dat menpalintomeng ay mangdayaw ken Jesus. ³⁹ Dat kanan Jesus, "Inmaliyak isnan bawata tasiyay mailasinan nan mamati ya adi mamati ken Apo Dios. Nan adi mamati ken Apo Dios et kanegda kowap ngem awnitak pagawisen daida no mamatida. Ngem nan aped mangmangwani en makailada tay getkenda kano si Apo Dios et daida nan kowap."

⁴⁰ Nan tap-in di Fariseo ay wada isdi et dinngeda san kinwanina dadat sooten, "Ay kanam en kowap kami abes?" ⁴¹ Dat kanan Jesus, "No getkenyo koma ay kowap kayo et pagawisen Apo Dios dakayo tasiyay mangpatiyanyo ken siya ta adina pabasolen dakayo. Ngem gapo tay apedyo kankanana en getkenyo si Apo Dios isonga siya nan mangipabasolana ken dakayo."

10

Si Jesus Nan Kagawisan Ay Menbanbantay

¹ Dat menpangngalig si Jesus ay mangwani en, "Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, nan ipogaw ay mangsakyat isnan baked kakalnilo ay baken nan segpana is segpena et mangakew. ² Tay nan mang-ay-ayowan isnan kakalnilo et kedeng nan segpan is segsegpena ³ tay wada nan mangbanbantay isnan segpan ay mangtokab isnan eneb no songgep nan mang-ay-ayowan

isnan kakalnilo. No ayagana nan ngadngadan nan kalnilona et gegetkenda nan kalina danat ipabala daida. ⁴ No inpabalana daida dat mangon-ona et onoden nan kakalnilona siya tay imamatananda nan kalina. ⁵ Adida aped omon-onod isnan teken ay ipogaw nodi itagtaganda tay adida getken nan kalina.”

⁶ Sinodok Jesus di ken daida ngem egayda naawatan nan kayat ay kanan nan ibagbagana ken daida ⁷ isonga dat kasin kanan Jesus, “Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, saken nan kanega segpan di pokokan di kalnilo. ⁸ Ngem am-in ay inmal-ali esakpay omali et kanegda mangakew tay baken tet-ewa nan insolsoloda. Ngem nan mamati ken sak-en et egayda id-idnge daida ⁹ tay saken nan segpan et am-in ay omali ken sak-en et awnitak isalakan daida et kanegda nan kalnilok ay songsonggep ya bomalbala ay mangmangan is gawis ay menkatagoda. ¹⁰ Nan mangakew et aped omali ta men-akew, menpalti ya mendadael et kedeng ngem inmaliyak tasiyay agtak nan ipogaw is gawis ay biyag et siya na nan biyag ay maid kolangna ken Apo Dios.”

¹¹ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Sak-en nan kagawisan ay mangbanbantay isnan kakalnilo. Nan gawis ay menbanbantay et olay matey gapo is ayyewna isnan kalnilona. ¹² Ngem nan malaglagbowan ay menbanbantay et taynana nan kalnilo no waday ilaena is dakkal ay atap ay aso ay omala is isdana isnan banbantayana tay bakena kowa daida. Isonga isdan san atap ay aso nan tap-ina danapay patagtagen nan tap-ina ta mabokada. ¹³ Siya nan gapo ay lomayaw nan menbanbantay tay aped malaglagbowan et kedeng isonga adina paayen nan kalnilo.

¹⁴⁻¹⁵ Ngem sak-en nan kagawisan ay menbanbantay tay nan ikkanmi ken Ama ay men-gin-ginetek et siya nan kaneg nan kalnilok tay getkek daida ya mangtekda abes.

Et olay mateyak basta matago nan kalnilok. ¹⁶ Wada pay nan tap-in di kalnilok ay egay naitatapi isnan naayda ay naipopokok et masapol ay iyalik daida isna ta idngeda abes nan kalik tasiyay maaam-inda ya ta maeesa nan mangbanbantay ken daida. ¹⁷ Laylayden Ama sak-en tay ikkak nan laydena ay olay siya nan kateyak tapno matagowak kasin. ¹⁸ Maiwed makapatey ken sak-en no adiyak ipalobos tay sak-en et kedeng nan kalebbeng isnan kateyak ya sak-en gedan nan kalebbeng isnan matagowak kasin. Siya na nan inbilin Ama ay ikkak,” kinwanin Jesus.

¹⁹ Nan deeyday Judio et ninsinopyatda kasin gapo isnan kinwanin Jesus. ²⁰ Adoado nan mangmangwani en, “Matawtawaw siya tay naan-anitowan. Dayon aped dengdengngen nan kankanana?”

²¹ Ngem nan tap-ina et kankananda en, “Nan naan-anitowan et adi makakali is kaneg tona. Ayke dat makaipagawis di anito is kowap?”

Adi Mamati Nan Judio Ken Jesus

²² Isnan pinagtedek et siya nan Fiestan di Daton id Jerusalem. ²³ Wada si Jesus issan fiesta et mendad-aan isnan makwani en Bangsal Solomon isnan Templo ²⁴ dat likoben nan Judio siya et kananda, “Tongona pay nan mangibagaam isnan tet-ewa ken dakami? Ibagam kad no sik-a nan Kristo ay inbaan Apo Dios.”

²⁵ Dat kanan Jesus, “Inbagak et ken dakayo ngem adi kayo mangpati. Nan ik-ikkak gapo isnan panakabalin Ama et siya dana nan mangipagpagtek ken sak-en ²⁶ ngem adi kayo mamati tay bakenko kalnilo dakayo. ²⁷ Tay nan kalnilok et idngeda nan kalik ya getkek gedan daida isonga mangon-onodda. ²⁸ Agtak daida is biyag ken Apo Dios ay eng-enggana et adida maisis-iyen ken siya ya maiwed makagowad ken daida ken sak-en. ²⁹ Si Ama nan nangyali ken

daida ken sak-en et siya nan kanga-towan isnan am-in isonga maiwed makagowad isnan banbantayana.

³⁰ Dakami ken Ama et es-esa kami.”

³¹ Dat kasin menpidit nan Judio is bato ta igayangda koma ken siya ³² isonga dat kanan Jesus, “Ngan nan gapo ay manggayang kayo? Adoado nan gawis ay inpail-ilak ken dakayo ay inpaik-ikkan Ama et into isnan naayda nan gapo ay manggayangan-ano?”

³³ Dat kanan nan Judio, “Adimi gayangen sik-a gapo isnan gawis ay inik-ikkam nodi nan mangiyiisowam isnan awakmo ken Apo Dios dakapay aped ipogaw et kedeng.”

³⁴ Dat kanan Jesus, “Ngem naisosolat isnan liblo isnan kalin Apo Dios ay mangwani en, ‘Kaneg kayo dios gedan.’ ³⁵ Isonga kinwanina en dios din aap-apoyo ay nangisololowana isnan linteg id sang-adom et adi mabalina ay sokatan tako din kinwanin Apo Dios. ³⁶ Sak-en nan pinilin Ama ay inbaana isnan batawa isonga dayon aped kanan en ap-aposek si Apo Dios gapo isnan nangwaniyak en sak-en nan Anakna? ³⁷ No baken nan ipaik-ikkan Ama is ik-ikkak et adiyu koma patpatiyen sak-en. ³⁸ Ngem no nan ipaikkan Ama nan ik-ikkak et olay no adiyu patiyen nan kankanak et patiyenyo koma nan gawis ay inik-ikkak tasiyay getkenyo ay tet-ewa ay wada si Ama ken sak-en ya wadaak abes ken siya.”

³⁹ Kananda kasin en depapenda siya ngem danat men-ikolipet ay komaan. ⁴⁰ Dat kasin somagong si Jesus isnan demang di ginawang ay Jordan ay ninbonbonyagan Juan et mentee isdi. ⁴¹ Adoado nan ipogaw ay inmey ken siya dadat men-asikwani, “Maiwed kaskasdaaw is inik-ikkan Juan ngem tet-ewa nan am-in ay inbagbagana maipanggep ken Jesus.” ⁴² Et adoado nan namati ken siya isdi.

11

Nan Nateyan Lazaro

* **11:1-2** Ilaem isnan 12:3.

¹⁻² Wada id Betania ay ili id Judea nan tolo ay sin-ag-i ay kangadan is Maria, Marta, ya Lazaro. Si Maria ay naay et siya nan nangibokbok isnan menbango ay lana isnan sikin Apo Jesus danapay iponas nan bookna.* Ninsakit si Lazaro ³ dat omibaa da Maria ken Marta is omey mangibaga ken Jesus en, “Apo, nan gayyemmo ay laylaydem et mensaksakit.”

⁴ Issan nangdengnan Jesus isna danat kanan, “Nan sakit Lazaro et adina ikatey nodi ta maipaila nan panakabalinko ta madaydayaw si Apo Dios ya sak-en abes ay Anakna.”

⁵ Si Jesus et laylaydena san tolo ay sin-agi ⁶ ngem issan nangdengngana ay mensaksakit si Lazaro dat mentee kayet issan kad-ana is doway agew ⁷ danat kanan isnan papasolotna, “Somagong tako id Judea.” ⁸ Dadat kanan, “Apo, egay nabayag din manggayangan koma nan Judio ken sik-a dakat aped kasin somagong isdi?” ⁹ Ngem dat kanan Jesus, “Olay, tay simpoo ya doway ay olas nan sin-agem isonga wada pay nan waya tako ay mang-ikkan isnan ikkan tako. Kanegna nan mendad-aanan nan ipogaw isnan kag-aw et adi maisagaw tay menpat-a ¹⁰ ngem no mendad-aan isnan labi et maisagaw tay menbolinget.” ¹¹ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Nan gayyem tako ay si Lazaro et naseyep ngem omeyak ay manggido.” ¹² Dat kanan nan papasolotna, “Apo, gawis no naseyep tay awnit gomawis.” ¹³ Kananda en waay tet-ewa ay naseseyep si Lazaro ngem nan kayat Jesus ay kanan et natey et ¹⁴ isonga danat kanan, “Natey si Lazaro ¹⁵ ngem men-gasingak tay maiwedak isnan kad-ana isnan nateyana tasiyay pomigsa nan pammatiyo no ilaenyo nan ikkak. Entako bawet ilaen siya.”

¹⁶ Si Tomas ay makwani en Ipi et kinwanina isnan iib-ana ay pasolot en, “Makkey tako ken Jesus id Judea ta olay no maitapi tako ken siya ay

matey.”

Si Jesus Nan Mangtago Isnan Natey Ya Nan Mang-idya Is Biyag

¹⁷ Issan inomdanan da Jesus id Betania et dinatnganda ay epdas naikaob si Lazaro is epat ay agew. ¹⁸ Toloy kilometro nan kaadaddawina id Jerusalem ¹⁹ isonga adoado nan Judio ay inmey nangliwliwaliw ken da Marta ken Maria gapo isnan nateyan nan besatda. ²⁰ Issan nangdenggan Marta ay omali si Jesus danat omey sab-aten siya ngem si Maria et nataynan isnan baeyda.

²¹ Dat kanan Marta ken Jesus, “Apo, no wadaka isna et egay koma katey nan besatko. ²² Ngem getkek ay olay id wani et idyan Apo Dios ken sik-a nan dawatem ken siya.” ²³ Dat kanan Jesus, “Awnit matago san besatmo.” ²⁴ Dat kanan Marta, “Owen tay getkek ay awnit matago siya isnan katagowan kasin di am-in ay natey isnan kaodiyan ay agew.” ²⁵ Dat kanan Jesus, “Sak-en nan mangtago isnan natey tay sak-en nan mang-idya is biyag. Am-in ay mamati ken sak-en olay no matey et awnit matago kasin ²⁶ et daida ay matatago gapo isnan pammatida ken sak-en et adida kaisis-iyen ken Apo Dios. Ay patiyem na?” ²⁷ Danat kanan, “Owen, Apo. Mamatiyak ay sik-a nan sinsin-edmi ay omali isnan batawa ay si Kristo ay Anak Apo Dios.”

²⁸ Kinwanin Marta di dat somaa et wag-eyena si Maria ta iyagasaasna ay mangwani, “Inmali nan Apo tako et paay-ayagana sik-a.” ²⁹ Issan nangdenggan Maria isna danat ikakamo et ena sab-aten si Jesus. ³⁰⁻³¹ San deeyda ay Judio ay wada isnan baey da Maria ay mangliwliwaliw ken siya et inonodda siya tay kananda en waay omey isnan naikaoban nan besatna ay men-aga. Ngem baken obpay is inmayana nodi issan kad-an Jesus tay egay kayet inomdan issan ili tay daan issan nangsab-atan Marta ken siya.

³² Inomdan pay si Maria issan kad-an Jesus dat menlokbob isnan sasangena danapay kanan, “Apo, no wadaka isna et egay koma katey nan besatko.”

³³ Inilan Jesus ay men-ag-aga siya ya nan Judio ay nakkey ken siya dat dadama nan seg-angna ³⁴ danat sooten, “Ay into nan nangikaobanyo ken siya?” Dadat kanan, “Apo, aka ta entako ilaen.” ³⁵ Dat men-aga abes si Jesus ³⁶ isonga dat kanan nan Judio, “Ilaenyo kod et dadama nan layadna ken Lazaro.” ³⁷ Ngem nan tap-ina et kinwanida, “Inpagawisna met san kowap. Ay maid ngen mabalin is inkana tasiyay egay katey koma si Lazaro?”

Nan Natagowan Kasin Lazaro

³⁸ Inmam-amed nan seg-ang Jesus issan sinmag-enana isnan liyang ay naipay-an san natey ay naeemban is bato. ³⁹ Danat ibilin en, “Kaanenyo nan bato.” Ngem dat kanan Marta ay besat san natey, “Apo, adi tay menpeleleteg tay maikap-at ay agew id wani isnan naikaobana.” ⁴⁰ Dat kanan Jesus ken siya, “Ay kinalingkingam nan inbagak en no mamatika et ilaem nan panakabalin Apo Dios?”

⁴¹ Dadat kaanen san bato dat mentangad si Jesus danapay kanan, “Ama, men-iyamanak tay id-idngem sak-en. ⁴² Getkek ay id-idngem sak-en ngem kanak na tasiyay nan mangdedenge ay naayda et mamatida ay sik-a nan nangibaa ken sak-en.” ⁴³ Kinwanina na danat ibibiyad ay mangwani en, “Lazaro, bomalaka.” ⁴⁴ Dat bomala ay nabebedbedan nan ledengna ya sikina ya nakokomonan nan angasna is galot. Dat kanan Jesus, “Kaanenyo nan naibebedbed ken siya tasiyay makadaan ay gawis.”

Nan Nintotyaanda Isnan Ikkanda Ay Mangpatey Ken Jesus

Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2

⁴⁵ Adoado issan deeyday Judio ay inmey nangliwliwaliw ken da Maria et namatida ken Jesus issan

nang-ilaanda isnan kaskasdaaw ay inikkana. ⁴⁶ Ngem nan tap-ina et sinmagongda isnan Fariseo ta ibagada san inikkan Jesus. ⁴⁷ Isonga nan Fariseo ya nan menkangangato ay papadi et inpadagopda nan aap-apon di Judio dadat kanan, “Ay ngan nan ikkan tako ken Jesus tay adoado nan kaskasdaaw ay ik-ikkana? ⁴⁸ No adi tako pasaldengen nan ik-ikkana et mamati nan am-in ay ipogaw ken siya daet siya nan men-apoda et awnit omali nan menlelebbeng ay iRoma et bakasenda nan Templo ya nan il-ili tako.”

⁴⁹ Ngem si Caifas ay kangatowan ay padi issan deey ay tew-en et kinwanina, “Maiwed polos getkenyo. ⁵⁰ Ay adiyoy getken en gawgawis no matey nan esa tapno matago nan kaipoipogaw isnan il-ili tako?” ⁵¹ Aped kinwanin Caifas di ay baken nan nemnemna is nagapowana ngem tay siya nan kangatowan ay padi isonga siya nan nangipanemneman Apo Dios en nganngani ay matey si Jesus ta kaarena nan basol di am-in ay Judio ⁵² ngem bakenda kedeng ay Judio nodi nan am-in ay an-ak Apo Dios ay mamati ken siya ay naiwakat isnan batawa tasiyay maesada.

⁵³ Enggana issan deey ay agew et ninemnemnem nan aap-apon di Judio nan ikkanda ay mangpatey ken Jesus ⁵⁴ isonga egay ninpail-ila si Jesus ya nan papasolotna id Judea nodi inmeyda nintee isnan ili ay Efraim ay sag-en di bilig.

⁵⁵ Nganngani nan Fiestan di Linmaosan di Anghel isonga adoado nan ipogaw ay nintikid id Jerusalem tasiyay ikkanda nan lintegda ay masapol ay men-emesda ta makaan nan dakes esapay omdan nan fiesta. ⁵⁶ Anaanapenda si Jesus et issan nadagopanda isnan Templo dadat men-asikwani, “Ay ngan nan kananyo? Ay omali ngata siya isnan fiesta?” ⁵⁷ Ngem nan menkangangato ay papadi ya nan Fariseo et inbilinda en no waday mangtek isnan kad-

an Jesus danat ibaga ken daida ta depapenda.

12

Nan Nanglanaan Maria Ken Jesus Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9

¹ Enem pay ay agew esapay menlogi nan fiesta dat omey si Jesus id Betania ay ilin Lazaro ay tinagona. ² Nakikan da Jesus isnan insagsaganada ay makan et binmadang si Marta ay mangpakan ken daida dapay makioobong si Lazaro ken Jesus. ³ Dat alaen Maria nan esay palanggo ay nangina ay menbango ay lana ay makwani en naldo et ibokbokna isnan sikin Jesus danat ponasan isnan bookna daet napno nan baey isnan bangon nan lana.

⁴ Ngem nan esay pasolot Jesus ay si Judas Iscariote ay awnit mangisipsip ken siya et kinwanina en, ⁵ “Dan egay kitdi nailako nan lana ay naay is tolong gasot ta maidya isnan kodokdo?” ⁶ Kinwanina di ngem baken gapo tay isakitna nan kodokdo nodi tay siya nan manggegeen isnan sipingda et apedna gasgastowen no laydena tay siya di nan ogalina.

⁷ Ngem dat kanan Jesus, “Bay-am si Maria. Tay nan inikkana ken sak-en et insaganana nan awakko isnan awnitak maikaoban. ⁸ Olay ket wawawawada nan kodokdo ay mabalin ay badanganyo ngem sak-en et adiyak makitetee ken dakayo ay engenggana.”

⁹ Dinngen nan adoado ay Judio ay wada si Jesus id Betania dadat omey isdi. Inmeyda ngem baken si Jesus et kedeng nan gaponan nodi ta ilaenda si Lazaro ay tinagona. ¹⁰ Isonga dat mentotolag nan deeday menkangangato ay papadi ta pateyenda gedan si Lazaro ¹¹ tay isnan natagowana et adoado nan Judio ay naisiyan isnan aap-apoda ta matatida ken Jesus.

Nan Nangdayawanda Ken Jesus Isnan Inmayanda Id Jerusalem

Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40

¹² Issan kawakgatana nan kaipoipogaw ay inmey makifiesta et dinggeda ay domatdateng si Jesus id Jerusalem ¹³ isonga dadat omala is lamos ay iyap-apda isnan daanen Jesus isnan enda mangsab-atan ken siya dadapay ibogbogaw ay mangmangwani en, “Hosanna. Madaydayaw nan naay Ali tako. Mabindisyonan nan inbaan Apo Dios ay omali mentolay ken datako ay Judio.”

¹⁴ Si Jesus et mensasakay isnan anak di kabayo. Et siya nan katongpalan nan kalin Apo Dios ay naisolat id kasin ay naay,

¹⁵ “Dakayo ay iJerusalem, adi kayo omeg-egyat tay naay omal-alin Aliyo ay mensasakay isnan anak di kabayo.”

¹⁶ Nan papasolotna et egayda naawatan nan kayatna ay kanan ngem isnan sinmagongan Jesus id daya et siya nan nangnemnemandan isdin naisolat id kasin maipanggep ken siya tay tinmet-ewa ay naikkan ken siya.

¹⁷ Nan nang-ila isdin nang-ayagan Jesus ken Lazaro isnan liyang ay nangtagowana ken siya et inpadamagda nan inommat. ¹⁸ Siya di nan gapona ay adoado nan nangsab-at ken Jesus tay dinggeda nan inikkana ay kaskasdaaw. ¹⁹ Ngem nan Fariseo et nin-asikwanida kayet en, “Ilaenyo, maid maikkan tako tay omon-ononod ken siya nan am-in ay ipogaw isnan batawa.”

Inpagtek Jesus Nan Nganngani Ay Kateyana

²⁰ Wadada nan baken Judio ay nagapo id Grecia ay inmey id Jerusalem ay makifiesta dadapay mendayaw ken Apo Dios. ²¹ Dadat omey ken Felipe et kananda en, “Apo, laydenmi ay mang-ila ken Jesus.” (Si Felipe san iBetsaida id Galilea.)

²² Dat omey ibagan Felipe ken Andres ta omeyda ipagtek ken Jesus.

²³ Dat kanan Jesus, “Nganngani nan kateyak ya nan kaipangatowak ay Iyon-an Am-in di Ipogaw. ²⁴ Nan awnitak maikaoban et siya nan kaneg nan mais-ekan nan esay bowa tay no adi kais-ek et adi bomgas ngem no mais-ek et awnit bomgas is adoado. Kaneg nan awnitak mateyan et awnit adoado nan maisalakan. ²⁵ Nan ipogaw ay kedeng nan awakna is ay-ayyewana et awnit matey met laeng. Ngem nan adi mang-ayyew isnan awakna isnan naay batawa gapo ken sak-en et awnit matey ngem matagotago ken Apo Dios ay eng-enggana. ²⁶ Nan manglayad ay menpabaa ken sak-en et masapol ay mang-on-onod tasiyay olay intoy kad-ak et wada siya abes isdi. Tay am-in ay menpabaa ken sak-en et awnit patpatgen Ama.”

²⁷ Dat itoloy Jesus ay mangwani, “Id wani et mangangawngaw nan nemnemko. Ngan ngata nan kanak ken Ama? Ay kanak ngen en, ‘Ama, ilisim koma sak-en isnan naay ommat ken sak-en?’ Ngem adi tay siya na nan gapo ay inmaliyak.” ²⁸ Danat kanan ken Apo Dios en, “O Ama, ipailam nan kadayawan nan ngadanmo.”

Dat wada nan kali ay nagapo id daya ay mangwani en, “Inpailak nan kadayawak isnan inik-ikkam et awnitak ipaila kasin.”

²⁹ San tinmatakdeg isdi et dinggeda san kali ngem kananda en waay ninkido. Nan tap-ina et kinwanida en nakitoya nan esay anghel ken siya. ³⁰ Ngem dat kanan Jesus, “San kali ay dinngeyo et bakenak is maipadngeana nodi ken dakayo.

³¹ Id wani et nan menlogiyan nan kabanagan nan ipogaw isnan batawa ya id wani nan kaabakan Satanas ay ap-apon di adi mamati. ³² No maipangatowak et awisek am-in nan kaipoipogaw ta mamatida ken sak-en.” ³³ Kinwanina na ta ipagtekna nan kateyana ay mailansa siya isnan kros.

³⁴ Dadat kanan, “Damen kanan en masapol ay maipangato ta matey

nan Iyon-an Am-in di Ipogaw dapay kanan nan linteg en nan Kristo et matatago ay eng-enggana? Ay sino obpay nan Iyon-an Am-in di Ipogaw? Ay baken siya nan Kristo?”

³⁵ Dat kanan Jesus, “Sak-en nan silaw et sin-awyan pay et kedeng nan menteak ken dakayo. Isonga omali kayo isnan silaw tay kakad-ana pay ken dakayo ta adi kayo kalabiyen. Tay nan mendad-aan isnan menbolinget et adina getken nan omayayana. ³⁶ Iso ngalod nga mamati kayo ken sak-en ay silaw isnan kakad-ak ken dakayo tapno matatanggewan nan nemnemyo.”

Nan Egay Namatiyan Nan Judio

Kinwanin Jesus di dat komaan et itabonana daida. ³⁷ Olay no inpailana nan adodo ay kaskasdaaw isnan kad-anda et egayda kayet namati ken siya ³⁸ et siya nan katongpalaan din insolat Isaias ay mamadton Apo Dios id sang-adom ay naay, “Apo, maiwed namati isnan inbagbagami ya maiwed gedan namati isnan inpail-ila ay panakabalinmo.”

³⁹ Nan gapo ay egayda namati et insolat gedan din si Isaias en,

⁴⁰ “Kaneg kinollaw Apo Dios nan dalon mang-adi ay mamati ya inpakentegna nan toktokda tay adida layden ay mangnemnem isnan tet-ewa isonga bobolagenda dadapay totowengen tay adida layden ay omali ken sak-en ta pakawanek nan basolda.”

⁴¹ Kinwanin Isaias na tay inilana nan kinadios Kristo id sang-adom danat ibaga nan maipanggep ken siya.

⁴² Ngem olay no kaneg todi et ado nan aap-apon di Judio ay namati ken Jesus ngem egayda inpapagtek tay omegyatda isnan Fariseo tay no getkenda et adida ipalobos ay maitapida isnan sinagogada ⁴³ ya tay laylaydenda ay madaydayaw isnan ipogaw mo nan madayawanda ken Apo Dios.

⁴⁴ Dat kasin menkali si Jesus et ibibiyadna ay mangwani en, “Nan mamati ken sak-en et bakenak kedeng is patiyenda nodi nan nangibaa gedan ken sak-en ⁴⁵ tay nan nangila ken sak-en et inilana gedan nan nangibaa ken sak-en. ⁴⁶ Inmaliyak ay silaw isnan batawa ta tanggewak nan nemnem am-in nan mamati ken sak-en ta adida mentete isnan menbolinget.

⁴⁷ Nan mangdenge isnan kalik danat adi tongpalen et bakenak is mangipabasol ken siya tay egayak inmali isnan batawa ay mangipabasol isnan ipogaw nodi inmaliyak ay mangisalaman ken daida. ⁴⁸ Ngem wada nan mangpabasol isnan mangadi ken sak-en ya nan kankanak tay nan mangpabasol ken daida et siya nan tet-ewa ay kinkinwanik isonga awnit madosada isnan kaodiyen ay agew. ⁴⁹ Tay bakenak is kanemnem isnan kinkinwanik nodi inbilin Ama ay nangibaa ken sak-en nan masapol ay kanak. ⁵⁰ Tay getkek ay nan bilin Ama nan mang-ida is biyag ay maid patenggana isonga nan inbilin Ama nan ibagbagak.”

13

Nan Nangdenasan Jesus Isnan Paspasolotna

¹ Ngannangi nan Fiestan di Linmaosan di Anghel et getken Jesus ay siya nan komaanana isnan batawa ay somagongana ken Amana. Et siya na nan timpo ay mangipailaana ay maid kolang di layadna isnan ipogawna isnan batawa tay enggana isdin damo et linaylayadna daida.

² Idi mangmangan si Jesus ya nan papasolotna isnan labi dat ipanemnem Satanas ken Judas ay anak Simon Iscariote en id wani ay labi nan mangisipsipana ken Jesus. ³ Ngem si Jesus et getkena ay inidyan Amana nan am-in ay panakabalin ken siya ya getkena gedan ay si Apo Dios nan nagapowana ya nan somagongana. ⁴ Dat tomakdeg et kaanena nan ninooon ay badona dat men-ibalikes

is towalya. ⁵ Danat pay-an nan palanggana is danom et denasana nan papasolotna danapay ponasan issan towalya ay inbalikesna.

⁶ Idi inomdan si Jesus ken Simon Pedro dat kanan Pedro, “Apo, ay sik-a nan mangdenas ken sak-en dapay apomi sik-a?” ⁷ Dat kanan Jesus, “Adim pay maawatan nan naay ay ik-ikkak ngem awnit to met laeng getkem.” ⁸ Dat kanan Pedro, “Adiyak layden ay sik-a nan mangdenas ken sak-en.” Dat kanan Jesus, “Ngem no adiyak denasan sik-a et adika et maibilang ay pasolotko.” ⁹ “Apo, baken ngalod kedeng nan sikik is owasam nodi nan ledengko ya nan toktokko gedan,” kinwanin Pedro.

¹⁰ Ngem dat kanan Jesus, “Nan epdas nin-emes et adi masapol ay men-emes kasin tay nadalos et nodi kedeng nan sikina is madenasan. Dakayo et nadalos kayo malaksig nan esa.” ¹¹ Getken Jesus nan awnit mangisipsip ken siya isonga siya nan gapo ay kinwanina en bakenda nadalos am-in.

¹² Idi dinenasana daida dat membado kasin et makitokdo ken daida. Danat sooten, “Ay maawatanyo san inikkak ken dakayo? ¹³ Kankananyo ken sak-en en Mistolo ya Apo et osto nan kananyo tay tet-ewa. ¹⁴ Iso ngalod nga no sak-en ay Apoyo ya Mistoloyo et ipababak nan awakko ta denasak dakayo et masapol abes ay mendinenas kayo ya adiyong pangangatowen nan awakyo. ¹⁵⁻¹⁶ Ibagak ken dakayo nan tet-ewa, maiwed baa is nangatngato mo nan apona ya maiwed naibaa is nangatngato mo nan nangibaa ken siya. Isonga sak-en ay apoyo et inpailak di ken dakayo tasiyay ikkanyo abes nan inikkak. ¹⁷ No getkenyo ya maawatanyo dana et nagasat kayo no tongpalenyoy.”

Nan Nangibagaan Jesus Isnan Awnit Mangisipsip Ken Siya

Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luc. 22:21-23

¹⁸ “Ngem baken kayo am-in is pangwaniyak en nadalos kayo tay getkek

nan nemnemyo ay pinilik. Ngem masapol ay maikkan na ta matongpal din naisolat ay kalin Apo Dios id kasin ay naay, ‘Nan esa ay nakikan ken sak-en et nangisipsip.’ ¹⁹ Ibagak na ken dakayo esapay ommat tasiyay no matongpal et awnit mamati kayo ay sak-en nan Kristo ay inbaan Apo Dios. ²⁰ Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, nan mangidnge isnan ibaak et mangidnge gedan ya nan mangidnge et idngena gedan nan nangibaa ken sak-en.”

²¹ Kinwanin Jesus di dat dadama ay mangangawngaw nan nemnemna isonga danat kanan, “Ibagak nan tet-ewa et mangisipsip nan esa ken dakayo.”

²² Dat men-asiila nan papasolotna tay adida getken no sino ken daida nan kankanana. ²³ Nan tomotokdo isnan sag-en Jesus et siya nan pasolot ay laylaydena ²⁴ dat sinyasan Simon Pedro siya ta sootena ken Jesus no sino ken daida nan kankanana. ²⁵ Isonga dat somag-en ken Jesus san deey pasolot et sadagana siya danapay sooten, “Apo, ay sino ken dakami nan kankanam?”

²⁶ Dat kanan Jesus ken siya et kedeng, “Siya nan mang-ityaak isnan itab-awko ay tinapay.” Isonga dat omala is tinapay et itab-awna danat idya ken Judas ay anak Simon Iscariote. ²⁷ Idi alaen Judas san tinapay dat kapten Satanas siya.

Dat kanan Jesus ken siya, “Ikkam ay dagos nan wada isnan nemnemmo.” ²⁸ San kinwanin Jesus ken Judas et egay naawatan nan papasolotna ay mangmangan ²⁹ ngem gapo tay si Judas nan manggegeen isnan sipingda et inpagalopda en inbagan Jesus en omey lomako is osalenda isnan fiesta wenna agtana nan kodokdo. ³⁰ Kinan pay Judas san tinapay dat bomala. San kinmaanana et nalabi.

Masapol Ay Menlinayad Nan Papasolot Jesus

³¹ Issan kinmaanan Judas dat kanan Jesus, “Maipaila nan kadayawak id wani ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ya siya abes nan maipailaan nan kadayawan Apo Dios. ³² Et no maipaila nan madayawan Apo Dios gapo ken sak-en et siya met laeng nan mail-an nan kinadayawko ay Anakna et maikkan ay dagos.

³³ An-akko, sin-awyan pay et kedeng nan kawad-ak ken dakayo. Awnit kayo mang-an-anap ngem ibagak ken dakayo id wani din inbagak isnan aap-apon di Judio en adi kayo makaey isnan omayak. ³⁴ Naay di balbalo ay bilin ay ipagtekko ken dakayo. Masapol ay menlilinayad kayo. Kaneg nan pananglayadko ken dakayo nan ikkanyo koma ay menlilinayad. ³⁵ No menlilinayad kayo et siya nan mangipagtek isnan am-in ay ipogaw en tet-ewa ay papasolotko dakayo.”

Nan Nangibagaan Jesus En Awnit Isot Pedro Siya

Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34

³⁶ Dat sooten Simon Pedro, “Apo, ay intoy omayam et en?” “Adi mabalin ay omonodka ken sak-en id wani ngem esaka met laeng omonod,” kinwanin Jesus. ³⁷ Dat kayet sooten Pedro, “Apo, ayta dan adi mabalin ay omonodak ken sik-a id wani dapay olay mateyak gapo isnan pammatik ken sik-a?” ³⁸ Dat kanan Jesus, “Kanam en olay no mateyka gapo isnan pammatim ken sak-en ngem ibagak nan tet-ewa ken sik-a et esapay mentan-o nan manok et mamitloka ay mangisot.”

14

Si Jesus Nan Daan

¹ Dat itoloy Jesus ay mangwani ken daida, “Olay no ngan di ommat et adi kayo koma mendanag nodi mamati kayo ken Apo Dios ya mamati kayo gedan ken sak-en. ² Tay nan kad-an Ama et omanay ay mentean di

kaipoipogaw et omeyak ay mangisagana isnan menteanyo. Egayak koma inbagana no baken tet-ewa. ³ Et isnan omayak ay mangisagana isnan awnityo mentean, awnitak somagong ay mang-ayag ken dakayo tasiyay makitee kayo isnan kad-ak. ⁴ Getkenyo met nan daan ay omey isnan omayak.” ⁵ Dat kanan Tomas ken siya, “Apo, adimi getken nan omayam isonga adimi gedan getken nan daan ay omey isdi.” ⁶ Dat kanan Jesus, “Sak-en nan daan tay keden-gak is kagapowan di biyag ya keden-gak is mangibagbaga isnan tet-ewa et maiwed makaey ken Ama no adi mendaan ken sak-en. ⁷ No tet-ewa ay mangtek kayo et getkenyo gedan si Ama et enggana id wani kanegyo inila siya tay nang-ila kayo.”

⁸ Dat kanan Felipe, “Apo, ipailam ngalod si Amam ken dakami ta mapnek kami.” ⁹ Dat kanan Jesus, “Felipe, nabayag ay wadaak ken dakayo dakapay adi mangtek kayet? Nan nang-ila ken sak-en et inilana gedan si Ama. Ngem dakan kayet kanan en ipailak si Ama? ¹⁰ Ay adim patiyen ay wadaak ken Ama ya wada abes si Ama ken sak-en? Nan inbagbagak ken dakayo et bakenak is nagapowana nodi si Ama tay siya nan mangipakalkali ken sak-en. ¹¹ Mamati kayo koma ay wadaak ken Ama ya wada abes si Ama ken sak-en. Ngem no adi kayo mamati isnan ibagbagak et mamati kayo koma gapo isnan naayda ay ik-ikkak. ¹² Ibagak nan tet-ewa ken dakayo, nan mamati ken sak-en et awnit ikkana nan ik-ikkak. Owen, dadakke pay mo da tona nan ikkana tay omeyak ken Ama. ¹³ Isonga am-in ay dawatenyo gapo isnan mangtalkanyo isnan kabaalak et tongpalek tasiyay maidayaw si Ama isnan ik-ikkak ay Anakna. ¹⁴ Owen, gapo isnan talekyo ken sak-en et olay am-in ay dawatenyo isnan ngadanko et awnitak ikkan.”

Nan Nangibagaan Jesus En Omali Nan Ispirito Santo

¹⁵ Intoloy Jesus ay mangwani en, “No laylaydenyo sak-en et tongpalenyo nan bilinko. ¹⁶ Awnitak dawaten ken Ama ta omibaa is teken ay mangbadang ay makitee ken dakayo ay eng-enggana ¹⁷ et siya nan Ispirito Santo ay mangipagtek isnan tet-ewa. Nan adi mamati ken sak-en et adida dawaten nan Ispirito Santo tay adida maimatonan siya. Ngem dakayo et gegetkenyo siya tay wada siya ken dakayo ay eng-enggana.

¹⁸ Adiyak taynan dakayo ay kaneg ngoso tay awnitak kasin somagong. ¹⁹ Isnan sin-awyan et awnit adi mang-il-ila nan adi mamati ken sak-en ngem dakayo ay mamati et awnit ilaenyo sak-en. Et gapo tay matagowak kasin isonga awnit kayo abes matagotago. ²⁰ No omdan nan agew ay deey et getkenyo ay wadaak ken Ama et wada kayo ken sak-en ay kaneg nan kawadak ken dakayo. ²¹ Nan mangdenge isnan bilinko danat tongpalen et siya nan manglaylayad ken sak-en. Nan manglaylayad ken sak-en et laylayden Ama ya laylaydek abes isonga awnitak ipagtek ken siya nan am-in ay maipanggep ken sak-en,” kinwanin Jesus.

²² Dat kanan Judas (baken si Judas Iscariote), “Apo, dakan aped ipagtek nan kaipogawmo ken dakami et kedeng ay baken isnan am-in ay ipogaw?” ²³ Dat kanan Jesus, “Nan manglaylayad ken sak-en et tongtongpalena nan ibagbagak. Siya gedan et laylayden Ama isonga dakami ken Ama et awnit kami omali ay makitee ken siya. ²⁴ Ngem nan adi manglaylayad ken sak-en et adina tongtongpalen nan ibagbagak. Bakenak is nagapowan nan kali ay dinngeyo nodi nagapo ken Ama ay nangibaa ken sak-en.

²⁵ Ibagbagak am-in dana tay daanak ken dakayo. ²⁶ Ngem awnit ibaan Ama nan bomadbadang ay si Ispirito Santo ay mangipagtek isnan maipanggep ken sak-en. Awnitna itdo nan maipanggep isnan am-in ay

gawis ya ipanemnemna am-in nan inbagbagak ken dakayo.

²⁷ Adi kayo madandanagan ya omeg-egyat tay idyak nan lamnin ken dakayo ta menlamlamnin kayo et nan naay ay lamnin ay magapo ken sak-en et maiwed kaneg di kagawisna isnan batawa. ²⁸ Dinngeyo san inbagak ay awnitak taynan dakayo ngem awnitak kasin somagong. No linaylayadyo sak-en et men-gasing kayo tay omeyak ken Ama ay nangatngato mo sak-en. ²⁹ Inbagak na id wani ken dakayo esapay ommat tasiyay no ommat et pomigsa koma nan pammatiyo ken sak-en. ³⁰ Adiyak bayabayagen ay makikalkali ken dakayo tay omal-ali si Satanas ay ap-apon di adi mamati ay ipogaw. Maiwed kabaelana ken sak-en ³¹ ngem ipalobosko ay ikkana nan kayatna ay ikkan tasiyay ipailak isnan am-in ay ipogaw ay laylaydek si Ama isonga tongtongpalek am-in ay ibagbagana ken sak-en.

Ala, akayo ta entako.”

15

Si Jesus Nan Kanega Kaiw

¹ Intoloy Jesus ay mangwani, “Sak-en nan kanega kaiw et si Ama nan mang-ay-ayowan. ² Kaanena am-in nan panga ay adi bombomgas. Ngem nan bombomgas ay panga kaanena nan pingpingina ay adi bombomgas tasiyay ad-ado nan ibgasda. ³ Kanegyo nan panga ay bombomgas tay nadalosan kayo tay patiyenyo nan inbagak ken dakayo. ⁴ Isonga itoltoloyyo ay mangtaltalek tasiyay menteteek ken dakayo. Tay no adi kayo mangtaltalek et adi kayo makaikkan is gawis. Kaneg nan panga et adi mabalin ay bomgas mo makaan isnan poona.

⁵ Sak-en nan kanega poon di kaiw et dakayo nan kanegna panga. Nan mangtaltalek ken sak-en et menteteek ken siya et awnit adoado nan ik-ikkana ay gawis tay no maiwedak et adi kayo makaikkan is

gawis. ⁶ Isonga nan adi maitoloy ay mentetee ken sak-en et maiwasit ay kaneg nan panga ay maango dat maponok et mapoowan. ⁷ Ngem no itoltoloyyo ay mentetee ken sak-en ya idngeyo nan kalik dakayot ibaga nan kayatyo ken Ama et awnit maikkan ken dakayo. ⁸ Siya na nan pakaidayawan Ama, no gawis nan ikkanyo et kaneg kayo bomgas is ado ta mangipail-anyo ay pasolotko dakayo. ⁹ Laylaydek dakayo ay kaneg nan pananglayad Ama ken sak-en isonga adiyoy taytaynan nan layadko ken dakayo. ¹⁰ No tongpalenyoy nan bilinko ay kaneg nan ikkak ay mangtongpal isnan bilin Ama et adi makak-aan nan layadko ken dakayo ay kaneg nan layad Ama ken sak-en ay adi makak-aan.

¹¹ Inbagak na ken dakayo tasiyay makigasgasing kayo ken sak-en ay eng-enggana. ¹² Siya na nan ibilinko, menlinlinayad kayo ay kaneg nan ikkak ay manglaylayad ken dakayo. ¹³ Nan kadakkelan ay layad ay ipailan nan ipogaw et olay matey siya basta matago nan gagayyemna ¹⁴ et dakayo nan gagayyemko no tongpalenyoy nan bilinko. ¹⁵ Id wani gagayyem nan pangwanik ken dakayo tay inbagak ken dakayo nan am-in ay dinngek ken Ama isonga baken et baa nan pangwanik ken dakayo tay nan baa et adina getken nan ik-ikkan nan apona. ¹⁶ Baken kayo is nangpili ken sak-en ay mangisolo ken dakayo nodi sak-en nan nangpili ken dakayo. Pinilik dakayo ay omey mang-ikkan is gawis et siya nan kanegyo begas ay adi kaam-am-amin et ited Ama ken dakayo nan am-in ay dawatenyoy isnan ngadanko tay mamati kayo ken sak-en. ¹⁷ Ibagak kasin san inbagak ken dakayo, menlinlinayad kayo.”

Nan Mang-aamisan Nan Adi Mamati Ken Jesus Isnan Paspasolotna

¹⁸ Kinwanin pay Jesus en, “Adi kayo masdaaw no aamisen nan adi mamati ken sak-en dakayo tay

inilayo nan inkanda ay nang-aamis ken sak-en. ¹⁹ No kanegyo koma nan adi mamati et laylaydenda dakayo tay ib-ada dakayo. Ngem bakenyoy kaneg daida tay pinilik dakayo ay mamati ken sak-en isonga siya na nan gapo ay aamisenda dakayo. ²⁰ Nenemnemenyoy nan inbagak ken dakayo ay maiwed baa is nangatngato mo nan apona. No inaamisda sak-en et awnitda aamisen abes dakayo. Ngem no tinongtongpalda koma nan inbagbagak et tongpalenda abes nan inbagbagayo. ²¹ Ngem awnit ikkanda na am-in ken dakayo gapo ken sak-en tay adida od mamati ken Apo Dios ay nangibaa ken sak-en. ²² No egayak koma inmali ay ninkali ken daida et bakenda basol nan adida mangpatiyon ken sak-en. Ngem id wani maiwed et ilasonda isnan basbasolda. ²³ Tay nan mang-adi ken sak-en et adyana gedan si Ama. ²⁴ Bakenda koma basol nan adida mangpatiyon ken sak-en no egayak inpaila ken daida nan kaskasdaaw ay maiwed polos makaikkan. Ngem id wani ay olay inilada nan inik-ikkak et adyanda kayet dakami ken Ama isonga dadama nan basolda. ²⁵ Ngem masapol ay ommat dana tasiyay matongpal nan insolat din mamadto id kasin ay naay, ‘Adyanda sak-en ay maiwed gapo na.’

²⁶ Awnitak ibaa ken dakayo nan Ispirito Santo ay magapo ken Ama tasiyay badbadangana dakayo ay eng-enggana. Siya nan mangpaneknek isnan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en. ²⁷ Et dakayo abes nan mangibaga isnan maipanggep ken sak-en tay naiboboboweg kayo ken sak-en engganay inlogik ay men-isolo et getkenyoy nan kaipogawko.

16

¹ Inbagak na ken dakayo tasiyay adiyoy kalkalingkingan nan pammatiyo olay ngan di awnitda ik-ikkan ken dakayo ² tay awnit adida ipalobos ay maitapi kayo isnan

sinagogada gapo isnan pammatiyo ken sak-en. Owen, awnit omdan nan timpo ay nan mangpatey ken dakayo et kananda en nan inikkanda et siya nan layden Apo Dios. ³ Siya na nan ikkanda ken dakayo tay adida getken si Ama ya sak-en. ⁴ Ngem ibagbagak na tasiyay mo ikkanda na ken dakayo dayot manemnem nan inbagbagak.”

Nan Ikkan Nan Ispirito Santo

“Egayak inbaga na id kasin tay daanak ken dakayo ⁵ ngem id wani ibagak na tay somagongak et isnan nangibaa ken sak-en. Ngem dan maiwed mensoot ken dakayo no intoy somagongak? ⁶ Getkek ay menseseg-ang kayo gapo isnan inbagbagak ⁷ ngem ibagak nan tet-ewa ken dakayo, pagawisanyo met laeng nan komaanak tay no adiyak komaan et adi mabalin ay omali nan Ispirito Santo ken dakayo ngem isnan komaanak et ibaak siya ta badbadangana dakayo. ⁸ Et isnan omaliyana awnit ipagtekna isnan adi mamati ken sak-en nan maipanggep isnan basolda. Ipagtekna gedan nan maipanggep isnan kinagawisko ya ipagtekna gedan nan maipanggep isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw isnan batawa. ⁹ Nan maipanggep isnan basol et nan mangtekanda ay nakabasolda isnan egayda nangpatiyen ken sak-en. ¹⁰ Nan maipanggep nan kinagawisko et nan mangtekanda ay sak-en nan pinilin Apo Dios ay mang-ikkan isnan laydena ya nan omayak ken siya ay awnit adi kayo mang-il-ila. ¹¹ Nan maipanggep isnan mangbanagan Apo Dios isnan ipogaw et nan mangtekanda isnan nabanagan Satanas ay ap-apon di adi mamati ya nan am-in ay baana.

¹² Adoado pay nan ibagak koma ken dakayo ngem id wani adiyoy pay laeng maawatan. ¹³ Ngem olay tay no omali nan Ispirito Santo et siya nan mangipagtek ken dakayo isnan

am-in ay tet-ewa. Nan awnitna it-itdo et baken nan nemnemna is kagapgapowana nodi nan dengngena ay ibagbagan Apo Dios danapay ipagpagtek nan awnit om-ommat. ¹⁴ Madayawak gapo ken siya tay awnit id-ana nan kayatko ay ibaga ken dakayo. ¹⁵ Tay nan nemnem Ama et siya abes nan nemnemko isonga inbagak en awnit id-an nan Ispirito Santo nan kayatko ay ibaga ken dakayo.”

Nan Mang-ilaanda Kasin Ken Jesus

¹⁶ Intoloy Jesus ay mangwani, “Isnan madandan ay agew awnit adiyoy il-ilaen sak-en ngem adi mabayag et awnit mang-ila kayo kasin.”

¹⁷ Dat kanan nan tap-in nan pasolot Jesus isnan iib-ada, “Ngan ngen nan kayat ay kanan nan inbagana en isnan madandan ay agew et adi tako il-ilan siya ngem adi mabayag datakot ilaen kasin siya ya nan kinwanina gedan en omayana ken Amana?” ¹⁸ Dadat men-asisoot en, “Ngan nan kayatna ay kanan isnan madandan ay agew? Adi tako maawatan nan inbagbagan.”

¹⁹ Getken Jesus ay kayatda ay sooten ken siya isonga danat kanan ken daida, “Ay men-as-asisoot kayo gapo isnan inbagak en isnan madandan awnityo adi il-ilaen sak-en ngem adi mabayag dakayot mang-ila kasin? ²⁰ Dengenyo pay nan ibagak ken dakayo, awnit kayo menaga dakayopay menseseg-ang gapo isnan awnit ommat ken sak-en dapay men-gasgasing nan adi mamati. Owen, awnit kayo menseseg-ang ngem awnit kayo kasin gomasing. ²¹ Kaneg nan omanakan nan babai et kaseseg-ang nan ilana gapo isnan menpasikalana ngem no epdas binmala nan onga et kalingkingana et nan sakitna gapo isnan gasingna isnan onga. ²² Kaneg abes ken dakayo, id wani menseseg-ang kayo ngem nan awnitak mang-ilaan kasin ken dakayo et awnit kayo men-galalasing. Owen, gasing ay maiwed

makakaan ken dakayo. ²³ Ngem no mang-ila kayo kasin et bakenak is mendawawatanyo nodi ken Ama. Owen, itedna nan am-in ay dawatenyo ken siya no iyosalyo nan ngadanko. ²⁴ Enggana id wani et maiwed dinawatyo ken Ama ay maipoon isnan pammatiyo ken sak-en. Mendawat kayo et awnit maagtan kayo tasiyay maid kolang di gasingyo.”

Inabak Jesus Si Satanas

²⁵ Intoloy Jesus ay mangwani, “Pangngalig nan inik-ikkak ay nangsodsodok is dana ken dakayo ngem awnit omdan nan timpo ay adi masapol ay menpangngaligak ay mensodsodok ken dakayo nodi ipapadawesko ay mangipagtek isnan tet-ewa maipanggep ken Ama. ²⁶ No omdan nan timpo ay deey awnit siya nan mendawawatanyo tay idyak nan kalebbenganyo ay mendawat et adiyet masapol ay idawdawatak dakayo ²⁷ tay laylayden Ama dakayo isonga itedna nan dawatenyo. Laylaydena dakayo gapo tay laylaydenyo sak-en ya patiyenyo ay nagapowak ken Apo Dios. ²⁸ Nagapowak ken Ama daket omali isnan batawa ngem id wani et taynak nan batawa tay somagongak ken Ama.”

²⁹ Dat kanan nan papasolotna ken siya, “Ilaem, maawatanmi nan kankanam id wani tay adim dadlo ipapangngalig. ³⁰ Id wani getkenmi ay getkem am-in isonga adi masapol ay mensoot kami ken sik-a tay getkem nan wada isnan nemnemmi. Siya na nan mangpatiyanni ay nagapoka ken Apo Dios.”

³¹ Dat kanan Jesus, “Ay mamati kayo dadlo id wani? ³² Ngem nganngani ay omdan nan timpo ay awnit kayo masis-iyann tay wasdin somaa et mataynanak ay maeesa. Ngem adiyak kaeesa tet-ewa tay wada si Ama ken sak-en. ³³ Inbagak na ken dakayo tasiyay menlamlamnin kayo isnan maitatapiyanyo ken sak-en tay awnit paligaten nan adi mamati

dakayo. Ngem olay, papigsaenyo kayet nan nemnemyo tay inabakko si Satanas ay ap-apon nan adi mamati ya nan am-in ay anito.”

17

Nan Lowalon Jesus

¹ Nakwas pay ay kinwanin Jesus na dat mentangad id daya et kanana, “Ama, inomdan et nan kateyak. Ipailam nan kinapategko tasiyay maipaila abes nan kinapategmo ken sak-en. ² Tay inyalim nan kalebbengak isnan am-in ay ipogaw tasiyay agtak is biyag ay maid patenggana nan am-in ay mamati ken sak-en. ³ Nan gapo ay matagotago nan ipogaw ay engenggana et nan pangtekanda ay sik-a et kedkedeng nan tet-ewa ay Dios ya nan pangtekanda ken sak-en ay Kristo ay inbaam. ⁴ Inpailak nan kinadiosmo isnan ipogaw isnan batawa tay kinwasko nan inbagam ay ikkak. ⁵ Ama, pasagongem sak-en isnan kad-am dakat mangipateg ay kaneg san panangipategmo ken sak-en issan kakad-ak ken sik-a esapay maboliw nan batawa.

⁶ Inpagtekko nan maipanggep ken sik-a isnan ipogaw ay inyalim ken sak-en tay ipogawmo daida dakat iyali ken sak-en. Tinongtongpalda nan kalim ⁷ et id wani getkenda ay sik-a nan nagapowan am-in nan inik-ikkak. ⁸ Inbagak am-in ken daida nan inbagam ken sak-en et pinatida. Getkenda ay tet-ewa ay nagapowak ken sik-a ya sik-a nan nangibaa ken sak-en ⁹ isonga ilol-owalolak daida. Baken nan adi mamati is ilol-owalolak nodi nan mamati tay ipogawmo ay inyalim.

¹⁰ Am-in ay ipogawko et ipogawmo gedan kaneg nan ipogawmo et ipogawko abes et daida nan nangipaila isnan kinapategko. ¹¹ Id wani somagongak ken sik-a tay komaanak isnan batawa ngem mataynanda isna. Manakabalin ay Ama, aywanam daida isnan panakabalinmo tasiyay maeesa nan nemnemda ay

kanegta. ¹² Isnan kawadak ken daida et inaywanak daida isnan panakabalinmo ay inyalim. Inaywanak daida et maiwed naisis-iyang nodi kedeng nan esa ay manglayad ay maisiyang tasiyay matongpal din naisolat ay kalim id kasin. ¹³ Nganngani ay somagongak ken sik-a isonga ibagak dana ta dengen nan papasolotko esakpay taynan daida tasiyay makigasgasingda ken sak-en. ¹⁴ Inpagtekko nan kalim isnan papasolotko ngem inaamis nan adi mamati daida tay bakenda od ib-a daida ay kanegko ay bakenko gedan ib-a daida. ¹⁵ Adiyak kanan en pakaanem daida isnan batawa nodi dawatek ta aywanam daida isnan panakabalin Satanas. ¹⁶ Tay nan papasolotko et bakenda kaneg nan adi mamati nodi kanegda sak-en. ¹⁷ Nan kankanam et tet-ewa isonga ipagtekmo ken daida nan maipanggep ken sik-a ta maisiyanda isnan ngawi tasiyay makaikkanda isnan laydek ay ikkanda. ¹⁸ Nan inikkam ay nangibaa ken sak-en et siya abes nan ikkak ay mangibaa ken daida ay omey isnan il-ili isnan batawa ay mangipadamag isnan maipanggep ken sik-a. ¹⁹ Gapo ken daida et mensaganaak ay matey tasiyay madalosanda tet-ewa ken sik-a.

²⁰ Baken kedeng nan naayda ay pasolotko is ilol-owalolak nodi olay nan am-in ay awnit mamati ken sak-en gapo isnan mangisol-solowanda isnan maipanggep ken sak-en. ²¹ Ilowalolak daida ta maesa koma nan nemnemda ay kanegta. Maitapida koma ken daita ay kaneg nan kawad-ak ken sik-a ya nan kawad-am ken sak-en tasiyay patiyen nan ipogaw ay inbaam sak-en. ²² Siya nan gapo ay idyak ken daida nan panakabalin ay kaneg nan panakabalin ay inyalim tasiyay maesada ay kanegta. ²³ Wadaka ken sak-en ya wadaak abes ken daida isonga maesada tasiyay maipaila isnan ipogaw ay inbaam sak-en

ya laylaydem daida ay kaneg nan pananglayadmo ken sak-en.

²⁴ Ama, linaylayadmo sak-en esakpay maboliw nan batawa et siya nan gapo ay inyalim nan kinadimosmo. Laydek ay daida ay mamati ken sak-en et maitapida ken sak-en id daya ta ilaenda abes nan kinadiosko. ²⁵ Ama ay nalinteg, nan adi mamati ken sak-en et adida getken sik-a ngem getkek sik-a ya getken nan mamati ay inbaam sak-en ²⁶ tay inpailak ken daida nan kinadimosmo et itoltoloyko ay mangipagtek tasiyay menlinlinayadda ay kaneg nan pananglayadmo ken sak-en ya tasiyay wadaak ken daida ay eng-enggana,” kinwanin Jesus.

18

Nan Nadpapan Jesus

Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53

¹ Issan nakalowalowan Jesus danat iboweg nan papasolotna et gomdangda isnan ginawang ay Kidron dadat omey issan kad-an di kak-aiw ay olivo. ² Si Judas ay nangisipsip ken Jesus et getkena nan kad-anda tay namin ado ay inmey da Jesus isdi. ³ Isonga inmey si Judas isdi ay mangboboweg isnan sosoldado ya nan tapin di gowaldiyan di Templo ay inbaan nan menkangangato ay papadi ya nan Fariseo. Ninseselewda ya nin-aalmasda ay inmey. ⁴ Gegetken Jesus nan awnit ommat ken siya isonga danat sab-aten daida et kanana, “Ay sino nan an-anapenyoy?” ⁵ Dadat kanan, “Si Jesus ay iNazaret.” Dat kanan Jesus, “Naayak.” (Si Judas ay nangisipsip et wada ay makitatakdeg ken daida.) ⁶ Ngem issan nangwaniyan Jesus en, “Naayak” dadat mensanod dadapay matokang. ⁷ Dat kasin sooten Jesus, “Sino ngalod nan an-anapenyoy?” Dadat kasin kanan, “Si Jesus ay iNazaret.” ⁸ Dat kanan Jesus, “Inbagak ngalod ay sak-en. No sak-en nan an-anapenyoy, bay-anyo nan iib-ak.” ⁹ Siya di nan kinwanina tasiyay matongpal san inbagana en,

“Ama, maid polos naisis-iyen isnan am-in ay inyalim ken sak-en.”

¹⁰ Si Simon Pedro et wada nan gamigna danat asoten et pingasana nan kanawan ay ingan Malco ay baan di kangatowan ay padi. ¹¹ Dat kanan Jesus ken Pedro, “Isiklangmo nan gamigmo. Ay kanam en adiyak maanosan nan ligat ay inyalin Ama?”

¹² San sosoldado, san apoda ya san gogowaldiya et dinpapda si Jesus dadat ogden nan ledengna ¹³ dadat eyey omona ken Anas ay katogangan Caifas ay kangatowan ay padi isdin deey ay tew-en. ¹⁴ Si Caifas nan nangbagbaga isnan Judio ay gawgawis mo matey nan esay ipogaw gapo isnan kaipoipogaw.

Nan Damo Ay Nangisotan Pedro Ken Jesus

Mat. 26:69-70; Mar. 14:66-68; Luc. 22:56-57

¹⁵ Si Simon Pedro ya nan esay ibana ay pasolot et inmonodda ken Jesus. San ib-an Pedro et getgetkena si Anas ay kangatowan ay padi isdin nallos ay tew-en isonga nakisgep ken Jesus issan pantew. ¹⁶ Ngem si Pedro et nataynan isnan lowangan di pantew isonga dat somagong san ibana et ibagana issan mangbanbantay isnan lowangan ta pasegpena si Pedro. ¹⁷ Dat kanan san babai ken Pedro en, “Ay baken sik-a nan esay pasolot nan ipogaw ay deey?” Dat kanan Pedro, “Baken.”

¹⁸ Issan labi ay deey et mentedek isonga dat mendenet nan deeyday baa ya san gogowaldiya et menanidoda dat makianido abes si Pedro ken daida.

Nan Nangsomalyaan Nan Kangatowan Ay Padi Ken Jesus

Mat. 26:57-66; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71

¹⁹ Isnan baey et somsomalyaen san kangatowan ay padi si Jesus maipanggep isnan papasolotna ya nan isolsolona. ²⁰ Dat kanan Jesus, “Nan ninkalkaliyak et isnan sagangnan kaipoipogaw tay nan ninisololowak et isnan kaponponokan

am-in di Judio ay kasinasinagoga ya isnan Templo. Maiwed polos kinkinwanik is naililimed. ²¹ Ngem dan sak-en od nan somsomalyaem ay baken nan naayda ay ipogaw ay nangdedenge ken sak-en is mensootam no ngan nan inbagbagak ken daida tay getkenda?”

²² Idi nakakali si Jesus dat tipaken nan esay gowaldiya siya danapay kanan, “Dan aped kaneg tosa nan ikkam ay mangsongbat isnan kangatowan ay padi?” ²³ Dat kanan Jesus ken siya, “No waday kinwanik is ngawi, ibagam. Ngem no maiwed dakan aped mangtipak?”

²⁴ Dat paeyey Anas si Jesus ay daan ay nababalod nan ledengna ken Caifas ay kangatowan ay padi.

Nan Nangisotan Kasin Pedro Ken Jesus

Mat. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luc. 22:58-62

²⁵ Daan ay tomatakdeg si Pedro ay men-an-anido dat kanan nan tap-ina ken siya en, “Ay baken kad sik-a nan esay pasolot todi?” Ngem dat isot Pedro ay mangwani, “Bakenak.”

²⁶ Nan esay baan di kangatowan ay padi ay agin san piningasan Pedro san ingana et kinwanina en, “Ay baken sik-a san inilak ay ib-an todi issan kad-an di kak-aiw?”

²⁷ Dat kasin isot Pedro en bakena ib-a si Jesus dat matanan-o nan manok.

Nan Naeyeyan Jesus Ken Pilato

Mat. 27:1-2,11-14; Mar. 15:1-5; Luc. 23:1-5

²⁸ Wisngit dat ikaan san aap-apon di Judio si Jesus issan baey Caifas et eyeyda isnan baey Gobilnadol Pilato. Ngem egayda songgep tay nan ogalida et no songgepda isnan baey di baken Judio et adi mabalin ay makikanda isnan Fiestan di Linmaosan di Anghel tay bakenda nada-los. ²⁹ Isonga dat bomala si Gobilnadol Pilato et ena sooten, “Ngan nan mangidalomanyo isnan naay ay ipogaw?” ³⁰ Dadat kanan, “Adimi aped iyali siya ken sik-a no maiwed

basolna.” ³¹ Dat kanan Pilato ken daida, “Kigad kayo ngalod ay mangbanag ken siya ay kaneg isnan lintegyo.” Dat kanan san deeyday Judio, “Ngem dakami ay Judio et maid kalebbenganmi ay mangipapatey is ipogaw.” ³² Siya di nan inommat ta matongpalan din inbagan Jesus ay ikkakan di kateyana.

³³ Dat songgep kasin si Pilato danat paayagan si Jesus et sootena en, “Ay sik-a nan alin di Judio?” ³⁴ Dat kanan Jesus, “Ay sik-a nan kanemnem isnan sinootmo wenno waday nangibaga ken sik-a?” ³⁵ Dat kanan Pilato, “Aykeak Judio? Nan kailiyam ya nan menkangangato ay papadiyo nan nangidalom ken sik-a isna. Ay ngan nan basolmo?” ³⁶ Dat kanan Jesus, “Baken isnan batawa is men-aliyak. Tay no isnan batawa koma waay makigobat nan ipogawko tasiyay adiyak maidya isnan Judio. Ngem baken isnan batawa is men-aliyak.” ³⁷ Isonga dat kanan Pilato, “Adi pay alika obpay?” Dat kanan Jesus, “Sik-a nan nangwani en aliyak. Siya na nan gapo ay naiyanakak isnan batawa ta ibagbagak nan tet-ewa. Et nan manglayad isnan tet-ewa, dengngenda nan ibagbagak.”

³⁸ Dat kanan Pilato, “Ay ngan ngen nan kinatet-ewa?” Dat bomala kasin et kanana issan deeyday Judio en, “Maiwed getkek is basol todi is apedna kadosaan.” ³⁹ Ngem gapo isnan ogaliyo ay tonggal Fiestan di Linmaosan di Anghel et omipalobosak is esay balod isonga ay laydenyo ta nan naay alin di Judio nan palobosak?” ⁴⁰ Dadat asigigiyaw ay mangmangwani en, “Baken siya nodi si Barabas nan palobosam.” Si Barabas et mangakew.

19

Nan Nangibagaanda En Mailansa Si Jesus

Mat 27:15-31; Mar. 15:6-20; Luc. 23:13-25

¹ Daet ipabaig Pilato si Jesus. ² Dat komawikaw nan sosoldado is sibit

et ipabedbedda ken Jesus ay kaneg kalagong di ali dadapay badowan is men-gadangdang ay kaneg badon di ali. ³ Dadat sag-enen siya ay mangmangwani en, “Madayaw kano nan alin di Judio,” dadapay tipatipaken siya.

⁴ Dat bomala kasin si Pilato et kanana issan kaipoipogaw, “Ilaenyo, ipailak siya ken dakayo tasiyay getkenyo ay maid met masokalak is gapo na ay apedak mangdosaan ken siya.” ⁵ Isonga dat bomala si Jesus ay ninbebedbed is sibit ya ninbabado is kaneg badon di ali dat kanan Pilato ken daida, “Ilaenyo, naay san ipogaw.”

⁶ Idi inilan san menkangangato ay papadi ya san menlelebbeng ay Judio si Jesus dadat kasigigiyaw en, “Pailansam isnan kros. Pailansam isnan kros.” Ngem dat kanan Pilato ken daida, “Dakayo ngalod nan mangilansa ken siya isnan kros tay maiwed nasokalak is gapo na is apedak mangdosaan ken siya.” ⁷ Dat kanan san deeyday Judio, “Ngem isnan lintegmi et lebbengna ay matey siya tay apedna kankanan en Anak Apo Dios siya.”

⁸ Issan nangdengngan Pilato isnan kinwanida et am-amed inmegyat ⁹ dat songgep kasin et sootena ken Jesus, “Ay into nan nagapowam?” Ngem egay sinmongbat si Jesus. ¹⁰ Dat kanan Pilato, “Dakan adi somongbat? Ay adim getken ay wada nan kalebbengak ay mangipalobos wenno mangipalansa ken sik-a isnan kros?” ¹¹ Dat kanan Jesus, “Maid kalebbengam ken sak-en no egay inidyan Apo Dios ken sik-a. Isonga nan nang-idya ken sak-en ken sik-a et dadama nan basolda.”

¹² Issan nangdengngan Pilato isna et palalo nan layadna ay mangipalobos koma ken siya. Ngem amamed inbogaw san deeyday Judio en, “No palobosam si tosa et mamagtek ay bakenmo gayyem si Cesar ay ali tako. Tay nan mangwani en ali nan awakna et ap-aposena si Cesar.”

¹³ Issan nangdengngan Pilato issan kinwanida danat ipabala kasin si Jesus dat omey tomokdo si Pilato isnan tokdowan di howis. San deey ay tokdowan et nadadatil is bato ay kanan nan Judio en Gabata. ¹⁴ Issan tinmokdowana ay mangbanag ken Jesus et kag-aw esapay menlogi nan fiesta. Dat kanan Pilato issan deeyday Judio, “Naay nan aliyo.” ¹⁵ Dadat kasigigiyaw en, “Papateymo. Papateymo. Pailansam isnan kros.” Dat sooten Pilato ken daida, “Ay laydenyo ay pailansak isnan kros nan aliyo?” Dat kanan san menkangangato ay papadi, “Maiwed teken is alimi nodi kedeng si Cesar.”

¹⁶ Dat idyan Pilato si Jesus ken daida ta mailansa isnan kros.

Nan Nailansaan Jesus Isnan Kros

Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43

¹⁷ Isonga dat alaen san sosoldado si Jesus et ipaboligda nan krosna dadat iyey isnan bilig ay makwani en ingit di toktok ay kanan di Judio en Golgota. ¹⁸ Isdi nan nangilansaanda ken siya isnan kros. Wada gedan nan doway lalalaki ay nailansa isnan krosda ay nanggagawa ken Jesus.

¹⁹ Dat ipasolat Pilato nan naay, “Si Jesus ay iNazaret ay alin di Judio” danat ipapaey isnan kros. ²⁰ Adoado nan Judio ay mangbasbasa isna tay san nailansaan Jesus et naisasag-en id Jerusalem dapay naisolat isnan kalin di Judio, kalin di iRoma ya isnan kalin di iGrecia. ²¹ San deeyday Judio ay menkangangato ay papadi et enda inbaga ken Pilato en, “Sokatam kad nan insolatmo ay, ‘Alin di Judio’ ta isolatmo en, ‘Kanakanan tona en siya nan alin di Judio.’” ²² Ngem dat kanan Pilato, “Nan epdasko insolat et siya nan maisosolat.”

²³ Idi inlansan san sosoldado si Jesus dadat alaen nan badbadona et pagkap-atenda ay mangpiggigas tay epatda. Inalada gedan nan an-ando ay badona ay inabe ay maid panaitana. ²⁴ Isonga dadat kanan, “Gawis

no adi tako singsingaten na ta menbonot tako no sinoy mang-ala.” Et siya nan natongpalan din kalin Apo Dios ay naisolat id kasin ay naay,

“Pinigpigasda nan badbadok. Ninsosogalda gapo isnan an-ando ay badok.”

Et siya di nan inkan san sosoldado.

²⁵ Issan sag-en nan kros Jesus et tinmatakdeg da inana ya san besat inana, si Maria ay asawan Cleofas ya si Maria Magdalena. ²⁶ Inilan Jesus si inana ya san esay pasolotna ay linaylayadna ay tinmatakdeg isdi isonga dat kanan Jesus ken inana, “Ina, si tosa et nan men-anakmo.” ²⁷ Danat abes kanan issan pasolotna, “Si ina et nan men-inam.” Et enggana isdi dat ayagan san pasolot si inan Jesus ta makitee ken siya.

Nan Nateyan Jesus

Mat. 27:45-56; Mar. 15:31-41; Luc. 23:44-49

²⁸ Getken Jesus ay nakwas am-in danat kanan, “Naewewak,” ta matongpalan nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin. ²⁹ Wada isdi nan nalaka ay basi dadat itab-aw nan galot ay naibedbed isnan pao dadat ipangato ta sopsopan Jesus. ³⁰ Sinopsopan Jesus san basi danat kanan, “Nakwas et am-in id wani,” dat maoyos nan lengagna.

³¹ Issan agew ay deey et Biyalnis et kanan nan Judio ay lawa no taynanda nan nailansa isnan kros isnan agew di obaya tay nan kawakgatana et ngitingit di obaya isonga dat dawaten san aap-apon di Judio ken Pilato en palobosana nan sosoldado ta gopongenda nan sik-sikin san deeyday nailansa tasiyay epdasda matey ta kakaananda isnan krosda. ³² Isonga dat omey san sosoldado et gopongenda san sik-sikin san doway ay naitapi ay nailansa ken Jesus. ³³ Omdanda pay ken Jesus dadat ilaen ay epdas natey isonga egayda et gopongen nan sikina. ³⁴ Ngem nan esay soldado et

indoy-okna kayet nan balbegna isnan gitang Jesus dat mabanala ay dagos nan basa ya danom. ³⁵ San nangila issan am-in ay inom-ommat et siya nan nangibagbaga isnan tet-ewa tasiyay patiyenyo abes. Tet-ewa nan ibagbagana tay getkena nan inom-ommat. ³⁶ Siya na san inommat ta matongpalan din naipagto ay kalin Apo Dios id kasin, “Maiwed esay ingitna is awnit magpong.” ³⁷ Wada gedan nan naisolat ay kanana en, “Awnit ilaenda met laeng san dinoy-okda.”

Nan Naikaoban Jesus

Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56

³⁸ Wada nan am-ama ay si Jose ay iyArimatea. Si Jose et mamati ken Jesus ngem egayna inpagpagtek tay omegyat isnan aap-apon di Judio. Ngem issan nateyan Jesus dat omey ken Pilato ay mangdawat isnan awak Jesus. Dat palobosan Pilato siya ay mang-ala ken Jesus isonga dadat omey ken Nikodemo et alaenda. ³⁹ Si Nikodemo san inmey nakitoya ken Jesus isdin esay labi. Issan inmayanda ken Jose et inkakawit Nikodemo nan limampoo ay kilo ay membango ay agas ay ninlaok nan libon di kaiw ay mira ya alos. ⁴⁰ Inalada nan awak Jesus dadat pakbowan issan membango ay agas dadapay bongonen isnan balo ay galot tay siya di nan ikkan nan Judio isnan natey sadapay ikaob. ⁴¹ Dadat eyey siya isnan kakak-aiwan ay kad-an di nakakaongan ay bato ay egay kaos-osal ay sag-en nan nailansaana. ⁴² Siya di nan nangiyanda tay naisasag-en dapay kamasdemana et menlogi san obayan di Judio.

20

Nan Namaidan Nan Awak Jesus Isnan Naipay-ana

Mat. 28:1-8; Mar. 16:1-8; Luc. 24:1-12

¹ Wisngit isnan Domingo dat omey da Maria Magdalena issan naipay-an

Jesus dadat ilaen ay nakaan san bato ay naitangeb. ² Dadat tomagtag ay omey ken Simon Pedro ya san esay pasolot ay linaylayad Jesus dat kanan Maria, “Inalada man nan Apo tako issan naipay-ana et adimi getken no intoy nangyanda ken siya.”

³ Dat omey si Pedro ya san esay pasolot issan naipay-an Jesus. ⁴ Mentagtagtagda ay dowangem san ib-an Pedro et makatagtag mo siya isonga inomdan omon-ona ⁵ danat osdongan et inilana san galot ay naibongon ken Jesus ngem egay sinonggep. ⁶ Omdan pay si Simon Pedro danat idadawes ay songgep danat ilaen san galot ay naibongon ken Jesus ay naibabadeng ⁷ ngem san galot ay naibebedbed issan toktok Jesus et nalolon ay naisisiyan issan galot ay naibongon issan awakna. ⁸ Dat abes songgep san ib-an Pedro. Issan nang-il-ana issan galot et siya nan namatiyana ay natago kasin si Jesus. ⁹ Ngem egayda kayet naawatan din naisolat ay kalin Apo Dios id kasin ay mangwani en awnit matago kasin.

Nan Ninpailaan Jesus Ken Maria Magdalena

Mat. 28:9-10; Mar. 16:9-11

¹⁰ Dat somaa san doway pasolot ¹¹ ngem si Maria Magdalena et nataynan ay men-ag-aga issan kad-an di naipay-an Jesus. Daan ay men-ag-aga dat men-osdong ¹² danat ilaen nan doway anghel ay ninbabado is polaw. Tinmotokdoda issan naipay-an san awak Jesus. Nan esa et wada isnan totongowen di toktok ya nan esa isnan sikiyan. ¹³ Dadat kanan, “Dakan aped men-ag-aga?” Danat kanan, “Inalada nan Ap-apo et adiyak getken nan nangyanda ken siya.”

¹⁴ Kinwanina di dat menligos danat ilaen si Jesus ay tomatakdeg isdi ngem egayna naimatonan ay si Jesus. ¹⁵ Dat kanan Jesus, “Dakan aped men-ag-aga? Ay sino nan an-anapem?” Ngem kanan Maria

Magdalena en waay siya san mangbanbantay issan kad-an di kak-aiw isonga danat kanan, “Apo, no sik-a nan nang-ala ken siya, ibagam kad no intoy nangyam ta omeyak alaen.”¹⁶ “Maria,” kinwanin Jesus. Dat sagongen Maria siya danat kanan, “Rabboni.” (Nan kanan tona isnan kalin di Judio et mistolo.)¹⁷ Ngem dat kanan Jesus, “Adika mangikawkawe tay egayak kayet ninsagong ken Ama. Omeyka bawet ibaga isnan papasolotko ay bebsatko en somagongak ken Amak ay Diosko ay siya nan Amayo ya Diosyo gedan.”

¹⁸ Isonga dat omey si Maria Magdalena et ibagana issan papasolot Jesus en inilana si Apo Jesus danapay inbaga san inbagan Jesus ken siya.

Nan Ninpailaan Jesus Isnan Papasolotna

Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49

¹⁹ Nalabi issan deey ay Domingo dat matogop san deeyday pasolot Jesus et mendakigda tay omegyatda isnan aap-apon di Judio. Ngem dat mawanada si Jesus issan kad-anda ay tomatakdeg danat kanan, “Menlamlamnin kayo.”²⁰ Danat ipaila nan adpana ya nan gitangna et dadama nan gasing san deeyday papasolotna issan nang-ilaanda isnan Apoda.

²¹ Dat kanan kasin Jesus ken daida, “Menlamlamnin kayo. Ibaak dakayo ay kaneg nan inkan Ama ay nangibaa ken sak-en.”²² Danat sip-oyan daida danapay kanan, “Dawatenyo nan Ispirito Santo.”²³ No pakawanenyo nan basbasol di ipogaw et pakawanen Apo Dios daida ngem no adiyoy pakawanen daida et adi pakawanen Apo Dios daida.”

Nan Ninpailaan Jesus Ken Tomas

²⁴ Issan ninpailaan Jesus issan papasolotna et maiwed si Tomas ay makwani en Ipi ay esa issan simpoo ya doway²⁵ isonga dat ibagan san iib-ana en inilada nan Apoda. Dat kanan Tomas, “No adiyak ilaen ya

kapposen nan kiblat di nalansaan isnan adpana ya adiyak kapposen nan gitangna et adiyak polos patiyen.”

²⁶ Nakwas nan esay domingo dat maponok kasin san papasolot Jesus isnan baey et wada et si Tomas. Naidadakig nan en-eneb ngem dat mawanada si Jesus ay tomatakdeg isnan kad-anda. Danat kanan, “Menlamlamnin kayo.”²⁷ Danat kanan ken Tomas, “Ilaem nan kiblat isnan adpak dakat kapposen dakapay oyaden nan ledengmo ta kapposem nan gitangko. Adika mendowadowa nodi mamatika.”²⁸ Dat kanan Tomas, “Sik-a nan Apok ya nan Diosko.”²⁹ Dat kanan Jesus ken siya, “Mamatika aya tay nang-ilaka? Nan mamati et olay no egayda nang-ila et dadama nan gasingda.”

Nan Gapo Ay Naisolat Nan Naay Ay Liblo

³⁰ Adoado pay nan inik-ikkan Jesus ay kaskasdaaw ay inpail-ilana isnan papasolotna ngem egay naisolat isnan naay ay liblo.³¹ Ngem nan naayda et naisolatda tasiyay patiyenyo ay si Jesus nan Kristo ay Anak Apo Dios et gapo isnan pammatiyo et matagotago kayo ay engenggana ken Apo Dios.

21

Nan Ninpailaan Jesus Isnan Pito Ay Papasolotna

¹ Nallos nan kaat ay agew dat kasin menpaila si Jesus isnan papasolotna isnan baybay id Tiberias. Siya na nan inkana ay ninpaila.² Nadadagop da Simon Pedro, Tomas ay makwani en Ipi, Natanael ay iCana ay esay ili id Galilea, san doway an-ak Zebedeo ya nan doway pay ay ib-ada.³ Dat kanan Simon Pedro issan iib-ana, “Omeyak mensidok.” Dadat kanan, “Makkey kami ken sik-a.” Isonga dadat omey et menloganda isnan bangka ngem maid polos inalada is ikan issan labi ay deey engganay nawakgat.

⁴ Isnan wisngit dat tomakdeg si Jesus issan benget di baybay ngem egay

naimatonan san papasolotna siya. ⁵Danat kanan ken daida, “Gagayyem, ay waday sinidokanyo?” Dadat kanan, “Maiwed polos.” ⁶Danat kanan ken daida, “Oy-oyenyo nan sidokyo isnan makanawan nan bangka et awnit wada nan alaenyo.” Isonga dadat oy-oyen nan sidok dadat adi makaipadaka isnan sidok tay adoado nan inalada ay ikan.

⁷Dat ibagan san pasolot ay linaylayad Jesus ken Pedro en, “Siya di si Apo Jesus.” Issan nangdengngan Simon Pedro ay siya si Apo Jesus dat menbado tay ninlalabos dat lomabtok isnan danom ta ena datngan si Jesus ⁸dapay mataynan san iib-ana isnan bangka ay manggoygoyod ay mangidaka isnan sidok ay nanapno is ikan tay waay siyampoo ay metro et kedeng nan kaadaddawida isnan benget nan baybay.

⁹Kinmay-atda isnan benget nan baybay dadat ilaen nan men-gag-aeb ay gabbang ay naiyooson nan ikan ya wada gedan nan tinapay. ¹⁰Dat kanan Jesus ken daida, “Omyali kayo isnan kaal-alayo ay ikan.”

¹¹Dat omey si Simon Pedro et ipadakana isnan benget di baybay san sidok ay nanapno is dadakke ay ikan. Sin-gasot ya limampoo ya tolo am-in ngem olay no adoado nan ikan et egay nabakas san sidok.

¹²Dat kanan Jesus ken daida, “Akayo ta mangan tako.” Ngem mabainda ay mangsoot no sino siya tay gegetkenda ay siya si Jesus. ¹³Dat alaen Jesus nan tinapay ya nan ikan et idyana ken daida. ¹⁴Siya di san maikatlo ay ninpailaan Jesus issan papasolotna enggana isdin natagowana.

Si Jesus Ya Si Pedro

¹⁵Nakakanda pay dat kanan Jesus ken Simon Pedro, “Simon ay anak Juan, ay am-amed nan pananglayadmo ken sak-en mo da tona?” Dat kanan Simon, “Owen, Apo, getkem ay laylaydek sik-a.”

Dat kanan Jesus, “No siya sa, banbantayam ngalod nan ipogawko tay daida nan kanegko kakalnilo.”

¹⁶Pinidwan Jesus ay mangwani, “Simon, ay anak Juan ay manglaylayadka?” Dat kanan kasin Simon, “Owen, Apo, getkem met ay laylaydek sik-a.” Dat kanan Jesus, “No siya sa, banbantayam nan kakalnilok.”

¹⁷Dat pitlowan Jesus ay mangwani, “Simon, ay anak Juan, ay manglaylayadka tet-ewa?” Dat menseseg-ang si Pedro tay namitlo ay sinoot Jesus no laylaydena siya danat kanan, “Apo, getkem nan am-in et getkem ay laylaydek sik-a.” Dat kanan Jesus ken siya, “Bانبantayam ngalod nan kakalnilok. ¹⁸Ibagak ken sik-a nan tet-ewa, issan kaongam et kigadka ay menbadbado dakat omey is laylaydem ngem no maam-amaka awnit wadada nan mangipadedepa ken sik-a dadapay igalot nan ledengmo dadat eyey sik-a isnan adim layden ay omayan.”

¹⁹Nan nangwaniyan Jesus isna et tasiyay ipagtekna nan awnit maikkan ken Pedro isnan mateyana ta maidaydayaw si Apo Dios. Dat kanan Jesus ken siya, “Mang-ononodka.”

²⁰Dat menligos si Pedro et ilaena ay omon-onod san pasolot ay linaylayad Jesus. Siya di san nangsadag ken Jesus isdin deey labi ay nangananda ay nangsoot en no sinoy awnit mangisipsip ken siya. ²¹Issan nang-ilaan Pedro issan deey ay pasolot danat kanan ken Jesus, “Apo, ay ngan pay nan awnit ommat isnan naay ay ipogaw?” ²²Ngem dat kanan Jesus, “No laydek ay matatago siya enggana ay omaliyak kasin, ay ngan di pangtom? Basta mang-ononodka bawet.”

²³Issan nangdengngan san pasolot Jesus et kananda en waay adi matmatey nan deey ay pasolot. Ngem egay kinwanin Jesus en adi katkatey nodi kinwanina et kedeng en, “No laydek ay matatago siya enggana ay omaliyak kasin, ay ngan di pangtom?”

Nan Kombos Nan Libro Ay Naay

²⁴ San deey pasolot ay kankanan Jesus et sak-en ay nangibaga ya nangisolat isnan naayda et getkenmi ay tet-ewa nan insolatko ay naay.

²⁵ Owen, adoado pay nan tap-ina ay inik-ikkan Jesus. No maisolatda koma am-in et kanak en adi omanay nan batawa is kaipay-an nan libro ay kaisolatanda.

Nan Inik-Ikkan Nan Aapostolis

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan liblo ay Nan Inik-ikkan Nan Aapostolis et siya nan toloy nan damo ay liblo ay insolat Lucas ay maipanggep ken Jesus. Nan osto ay kayatna ay ipagtek et nan inik-ikkan din inmon-ona ay papasolot Jesus ay nangibagbaga isnan maipanggep ken siya ay ninlogi id Jerusalem dat isnan kailili id Judea ya id Samaria enggana isnan kailili isnan batawa. Nan Ispirito Santo nan nangtaktakdo ay mangbadbadang ken daida. Ibagbagana isna nan nataptapiyan nan mamati ken Kristo ay ninlogi isnan Judio engganay maitapi gedan nan adoado ay baken Judio.

Nan liblo ay naay et napagkatlo ay nagedgedwa ay mangipaila isnan kaad-adon nan il-ili ay naibagbagaan nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus ya nan nangsolotan di ipogaw ken siya. Nan damo et nan ninlogiyana id Jerusalem maisned isdin sinmaan Jesus id daya. Nan maikadwa et nan naiwakatan nan gawis ay damag isnan tap-in nan ilin di Judio. Ya nan maikatlo et nan am-amedna naiwakatan enggana id Roma.

Nan esay napateg ay ibagbagan nan liblo ay naay et nan nangbadbadangan nan Ispirito Santo isnan mamati. Nan ninlogiyana et siya nan kinmapetana isnan mamati id Jerusalem isnan agew ay makwani en Pentecostes. Et ninlogi isdi danat itoltoloy ay mangbadbadang ya mangipapipigsa isnan mamati ya mangipangpango ken daida. Nan inom-ommat ay naibagbaga isna et ipailana nan kabaelan nan mait-itdo ay wada isnan gawis ay damag ay mangbadbadang isnan ipogaw ay mangpati.

Nan wada isna

Nan maisaganaan nan ipogaw ay mangpaneknek ken Jesus 1:1-26

a. Nan kaodiyan ay bilin ya inkalin Jesus 1:1-14

b. Nan naisokat ken Judas 1:15-26

Nan mangibagbagaanda isnan maipanggep ken Jesus id Jerusalem 2:1-8:3

Nan mangibagbagaanda isnan maipanggep ken Jesus id Judea ya id Samaria 8:4-12:25

Nan nin-isolsolowan Pablo 13:1-28:31

a. Nan damo ay omayan da Pablo ay men-itdo 13:1-14:28

b. Nan nadagopan nan papan-golon di mamati 15:1-35

c. Nan maikadwa ay omayan da Pablo ay men-itdo 15:36-18:22

d. Nan maikatlo ay omayan da Pablo ay men-itdo 18:23-21:6

e. Nan naibalodan Pablo id Jerusalem, Cesarea ya id Roma 21:7-28:31

Login Nan Solat

¹ Gayyem Teofilo:

Isdin damo ay liblo ay insolatko et inbagak am-in din inik-ikkan ya insolon Jesus menlogi isdin logina ² ya enggana isdin nangipangatowan Apo Dios ken siya id daya. Ngem esapay somaa id daya et wada nan inbilina isnan deeyda ay papasolotna ay pinilina ay makwani en apostolis. Nan Ispirito Santo nan nang-itdo ken Jesus isnan inbagbagana ken daida. ³ Namin ado nan ninpapailaana isnan aapostolis isnan kasina natagowan enggana ay nalpas nan epat poo ay agew. Adoado gedan nan inik-ikkana tasiyay maid gapona is adida mangpatiyay ay kasin natago. Inil-ilada siya et init-itdowana daida maipanggep isnan mentolayan Apo Dios.

⁴⁻⁵ Isnan esa ay agew nadagopda. Dat kanan Jesus ken daida, "Din si Juan et danom nan inosalna ay menbonyag ngem awnit nan Ispirito Santo nan ited Apo Dios ken dakayo ay kanegna ibonyag ken dakayo. Isonga adi kayo komak-aan id isna Jerusalem ta sed-enyo tay nganngani

ay omali. Siya di nan inkalin Ama ay inbagak abes ken dakayo.”

Nan Nangipangatowan Apo Dios Ken Jesus Id Daya

⁶ Isnan namingsan ay nadagopan da Jesus ya nan aapostolis et sinootda en, “Apo, ay id wani nan mangipakaanam isnan iRoma ay mentotolay ken datako tasiyay datako nan kalebbeng ay mentolay isnan am-in ay ili tako ay Judio?” ⁷ Dat kanan Jesus ken daida en, “Nan timpo ay mentolayan tako et adi kabalin ay getkenyo tay si Apo Dios et kedeng nan kalebbeng ay mangtek isnan awnit om-ommat isnan omal-ali ay agew ya nan timpo ay ommatana. ⁸ Ngem nan ipagtekko ken dakayo et siya na. Awnit kapten nan Ispirito Santo dakayo et itedna nan kabaelanyo ta tomoled kayo ay mangibagbaga isnan maipanggep ken sak-en id Jerusalem dat isnan kailiili id Judea ya isnan kailiili id Samaria enggana isnan kailiili isnan batawa.”

⁹ Nakwas nan initdon Jesus ay deey dadat ilan siya ay maipangato id daya. Nintangadda ay mang-ila ken siya enggana ay nasalanan isnan liboo. ¹⁰ Daanda pay ay mangiila id daya dat wada nan doway lalalaki ay anghel ay ninbabado is polaw ay natanakdeg isnan kad-an nan aapostolis. ¹¹ Dadat kanan, “Dakayo ay iGalilea, dakayon aped tatangaden id daya? Si Jesus ay inilayo ay naipangato id daya et awnityo kasin ilan nan omaliyana ay kaneg nan inmayana id wani.” ¹² Dat somagong nan aapostolis id Jerusalem ay magapo isnan bilig ay Olivo ay esay kilometro nan kaasag-ena.

Nan Nangpiliyanda Isnan Maisokat Ken Judas

¹³ Idi inomdan nan aapostolis id Jerusalem et inmeyda isnan baey. Dadat omey isnan maikadwa ay galado ay menteteanda. Siya dana nan ngadngadanda. Da Pedro ken Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago ay anak

Alfeo, Simon ay mangisaksakit isnan ilina yas Judas ay anak Santiago. ¹⁴ Inagew ay enda makilolowalo tay naeesa nan nemnemda maipanggep isnan pammatida ken Apo Dios. Wada abes nan bababai ay naitapi ken daida ya si Maria ay inan Jesus ya nan bebsat Jesus ay lalalaki.

¹⁵ Isnan esay agew ay nadagopan nan waay sin-gasot ya dowampoo ay mamati ken Jesus dat tomakdeg si Pedro et kanana, ¹⁶⁻¹⁸ “Dakayo ay bebsatko ay mamati ken Jesu Kristo, natongpal et nan inpanemnem nan Ispirito Santo ay insolat din si David ay maipanggep ken Judas tay am-in ay kankanan Apo Dios et masapol ay matongpal. Si Judas et nadotokan ay nakiobla ken dakami ay apostolis. Ib-ami siya ngem siya nan nangipango isnan nangdepap ken Jesus. Linagbowanda siya isnan ngawi ay inikkana dat maosal nan lagbona ay mailako is om-a. Dat mentekdag dat maboslayan nan egesna. ¹⁹ Idi gintek am-in nan iJerusalem nan inikkan Judas dadat ngadnan san om-a is Aceldama ay makwani en om-a ay nabasaan isnan kalida.” ²⁰ Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Siya na nan inpanemnem nan Ispirito Santo id kasikasin ay maipanggep ken Judas et naisolat isnan liblo ay Salmo. Kanana en,

‘Menbayen koma nan baeyna ta
maid kasin mentet-ee isdi.’
Wada abes nan naisolat ay mangwani,
‘Maidya koma nan saadna isnan tap-
in di ipogaw.’
Siya di nan naisolat.”

²¹⁻²² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Isonga omila tako is maisokat ken Judas ta waday maitapi ken dakami is mangpaneknek isnan kasin natagowan Apo Jesus. Anapen tako nan ipogaw ay nakiib-a ken datako enggana isdin damo. Masapol ay inilana am-in nan inik-ikkan Jesus ay menlogi isdin ninpabonyagana ken Juan et enggana isdin naipangatowana id daya.” Siya di nan

kinwanin Pedro. ²³ Dadat ibaga nan ngadan di doway ipogaw ay da Matias ken Jose ta mapili ken daida nan maisokat ken Judas. Nan tap-in nan ngadan Jose et Barsabas ya Justo. ²⁴ Dadat menlowalo ay mangwani en, “Apo, gapo tay sik-a nan mangtek isnan nemnem am-in nan ipogaw et ipagtekmo ken dakami nan piliyem ken datona ay dow ²⁵ ta maitapi ken dakami ay mangikkan isnan oblami ay aapostolis tasiyay siya nan maisokat ken Judas tay kinmaan ay omey isnan impilno.” Siya di nan lowaloda. ²⁶ Dadat menbobonot ken datodi ay dow. Et si Matias nan nabonot. Dat maitapi et maikasimpoo ya dow ken daida.

2

Nan Kinmapetan Nan Ispirito Santo Isnan Mamati Ken Jesus

¹ Idi inomdan nan esay fiestan di Judio ay makwani en Pentecostes daet madagop am-in nan mamati ken Jesu Kristo isnan esay baey. ² Dadat madanenge isnan kaneg ngengen di dagem ay nagapo id daya et pinmigma isnan baey ay nadadagopanda. ³ Dadat ilan nan adoado ay kanega apoy ay masisiyan ay omey pomatong am-in isnan ipogaw. ⁴ Dadat wasdin nakapet isnan Ispirito Santo et wasdin menkali isnan teken ay kali ay egayda solowen tay inpakalin nan Ispirito Santo daida.

⁵ Isnan timpo ay deey wada id Jerusalem nan adoado ay Judio ay mangdaydayaw ken Apo Dios ay nagapo isnan kailili isnan bawawa. ⁶⁻⁸ Idi dinngeda san ninngengenge dadat madagop isnan kad-anda et nasdanasdaawda tay was-in nangdedenge isnan osto ay kalina isnan komalkaliyan nan apostolis. Nasdaawda ay mangwani, “Dan getken nan iGalilea ay naayda nan kalin di kailili ay nagapowan tako? ⁹ Datako pay iPertia, iMedia, iyElam, iMesopotamia, iJudea, iCapadocia, iPonto ya iyAsia. ¹⁰ Wada pay nan

iFrigia, iPamfilia, iyEgipto ya nan nagapo isnan tapin di ili id Libia ay as-asag-en id Cirene ya nan nagapo id Roma abes. ¹¹ Nan tapi tako et Judio ngem nan tap-ina et baken Judio ngem solotenda nan ogalin di Judio. Nan tapi tako et iCreta ya nan tap-ina et iyArabia.” Kananda pay, “Dengngen tako ay kalkaliyenda nan nateketeken ay kali tako ay mangibaga isnan kaskasdaaw ay inikkan Apo Dios.” ¹² Nasdanasdaawda dadat men-asitotya ay mangwani, “Ngan nan aped mangtekan datona isnan nateketeken ay kali tako? Ngan nan kayat tona ay ibaga?” ¹³ Ngem wadada nan naitapi isnan kaipoipogaw ay mang-oy-oyaw isnan mamati ken Jesu Kristo ay mangwani en nabotengda.

¹⁴ Dat kanan Pedro ay mangipigsa isnan kalina ay mangitakdeg isnan simpoo ya doway apostolis ay mangwani en, “Dakayo ay iJerusalem ya am-in kayo ay ib-ami ay Judio, dedenggenyo pod nan kanak ta ibagak nan kayat tona ay kaliyen. ¹⁵ Egay kami kaboteng ay kananyo. Getkenyo ay adi kaboteng nan ipogaw isnan olas di alas nowibi isnan wakgat. ¹⁶ Ngem nan dinngeyo isnan menkalkaliyanmi isnan nateketeken ay kali et siya na nan inbagan din mamadton Apo Dios ay si Joel isnan nangibagaana isnan kinwanin Apo Dios. Kinwanina en,

¹⁷ ‘Siya na nan ik-ikkak isnan maod-odi ay agew. Awnitko ipakapet nan Ispiritok isnan kaipoipogaw. Nan an-akyo ay lalalaki ya bababai et awnitda ibagbaga nan itdok ken daida. Nan bababallo et awnit kaskasdaaw nan ipailak ken daida. Nan aamam-a et awnitda iitawen nan itdok ken daida. ¹⁸ Isnan siya di ay agew awnitko ipakapet nan Ispirito Santo isnan ibab-aak ay lalalaki ya bababai et enda ibagbaga nan itdok ken daida. ¹⁹ Awnit wada nan ipailak ay

kaskasdaaw id daya ya isnan batawa tay awnit ipailak nan kabaelak ay kaneg naisoyat ay basa, apoy ya kaeegyay ay asok. ²⁰ Awnit bomolinget nan agew ya gomadangdang nan bowan ay kaneg basa. Siya di nan ommat esapay omdan nan napateg ay agew ay omaliyan nan Apo. ²¹ Isonga mo sino nan menpabadang ken saken et daida nan maisalakan ay adiyak dosaen.'

Siya di nan kinwanin Apo Dios ay insolat din si Joel."

²² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, "Dakayo ay ib-ak ay Judio, dengngenyoy pod nan kanak. Si Jesu Kristo ay iNazaret et inpagtek Apo Dios ken dakayo ay siya nan inbaana tay adoado nan kaskasdaaw ay inik-ikkana ay mangipaila isnan kabaelana. Et getkenyo dana tay inilayo nan inpaikkan Apo Dios ken Jesus. ²³ Id kasin et ninenemnem Apo Dios nan ommat ken Jesus. Et natongpal tay inpapateyyo isnan iRoma ay makedse ay ipogaw et inlansada isnan kros. ²⁴ Ngem si Apo Dios et egayna ipalobos ay maitoloy ay matey si Jesus tay tinagona kasin. Tay nan tetey et maid kabaelana ay mangikawe ken siya.

²⁵ Si Jesus nan natongpalaan din insolat David ay mangwani,

'Getkek ay mamamamakkeyka, Apo Dios et olay no waday domateng isligat adiyak omegyay tay wadaka ay bomadang. ²⁶ Isonga men-galalasingak et maila nan gasingko isnan kankanak tay patiyek ay adi madonot nan awakko ²⁷ tay getkek ay adika mangkalkingking isnan kad-an di natey ya adim ipalobos ay madonot nan awakko tay sak-en nan mangtongtongpal ken sik-a. ²⁸ Inpagtekmo nan ikkak tapno matatagowak ay enggana et palalo nan gas-

ingko tay makiteteak ken sik-a.'

Siya di nan insolat din si David."

²⁹ Dat itoloy Pedro, "Dakayo ay bebsatko, laydek ay ipagtekko ay osto ken dakayo nan maipanggep ken David ay ali tako id kasin. Din si David et baken nan awakna is kinwanina tay natey et naikaob. Et daan ay mamaila nan naikaobana id wani. ³⁰ Ngem gapo tay mamadton Apo Dios din si David isonga gintekna ay awnit tongpalen Apo Dios nan insapatana ay awnit wada nan bomala ay apona ay mangsokat ken siya ay men-ali et si Kristo. ³¹ Gintek David ay awnit tomet-ewa nan inbagan Apo Dios maipanggep isnan kasin matagowan nan awnit men-ali ay si Kristo isonga kinwanina en adi kakalkingkingan ay adi madonot nan awakna isnan kad-an di natey."

³² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, "Si Jesus din inbagan din si David tay siya nan tinagon Apo Dios. Mabalina ay ibagami ken dakayo tay inilami am-in ay natago siya. ³³ Ngem id wani wada si Jesus id daya isnan makanawan Apo Dios ay Amana ay kad-an di madaydayaw. Et intedna ken Jesus nan epdasna inkali ken siya et siya nan Ispiritona ay inpaalina ken dakami. Isonga dinngeyo ya inilayo nan menkalkaliyanmi isnan nateketeken ay kali. ³⁴ Baken nan awakna is kinwanin David tay egay inmey nan awakna id daya nodi si Jesus nan inmey isonga kinwanin David nan maipanggep ken siya ay mangwani en,

'Kinwanin Apo Dios ken Kristo ay Ap-apok en tomokdoka isnan makanawanko ³⁵ enggana ay abakek am-in nan bosom ta sik-a nan Apo.'

³⁶ Dat itoloy Pedro ay mangwani, "Isonga dakayo ay ib-ami ay Judio, masapol ay getkenyo ay gawis ay si Jesus ay pinateyyo et siya nan pinabalina Apo Dios is Apo tako ya Ali tako ay kanan tako en Kristo."

³⁷ Idi dinngen nan kaipoipogaw nan kinwanin Pedro dat dadama nan seg-angda tay daida nan nangipapatey ken Jesus. Dadat kanan ken da Pedro, “Gagayyem, sino nan ikkanmi tapno makaan nan naay basolmi?”

³⁸ Dat kanan Pedro ken daida, “Wasdin mangdokog is basolna dat menpabonyag ay mangipagtek ay apowena si Jesu Kristo tapno pakawanena nan basolyo et itedna nan Ispirito Santo ta komapet ken dakayo. ³⁹ Tay nakitolag si Apo Dios ay mangwani en, ‘Am-in kayo ay ayagak et awnit komapet nan Ispirito Santo ken dakayo ya nan an-akyo ya nan ap-oyo, olay nan ipogaw ay baken Judio olay sino ay ipogaw ay ayagak et makapetda isnan Ispirito Santo.’”

⁴⁰ Menkalkali kayet si Pedro ay mangtogon ken daida ay mangwani en, “Masapol ay dokoganyo nan basolyo ta adi kayo maitapi isnan ipogaw ay madosa isnan impilno ay eng-enggana gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda.” ⁴¹ Dat adoado nan mamati ken Jesus et ninpabonyagda. Omey ay tolo ay libo nan bilang nan mamati isnan agew ay deey et maitapida issan deeyda ay namati isnan damo. ⁴² Nan mamati et kaageagew ay madagdagopda ta dengngenda nan it-itdon nan aapostolis. Isnan madagdagopanda et makilol-owalo ya makiap-apatda maipanggep isnan kankanan Apo Dios dadapay makikikan isnan kanemneman nan nateyan Jesus.

Napos-a Nan Nemnem Nan Mamati Ken Jesus

⁴³ Nan aapostolis et adoado nan inik-ikkanda ay kaskasdaaw ay mangipaila isnan kabaelan Apo Dios et inmegyat am-in nan ipogaw isnan il-ilaenda. ⁴⁴ Intoltoloy nan deeyda ay mamati ken Jesus ay madagdagop et pinos-ada am-in nan kok-owada tapno maiwalas ken daida am-in. ⁴⁵ Dadat omilako isnan payewda ya isnan kokwada ta ipigasanda nan ibada ay makasapol. ⁴⁶ Intoltoloyda

ay madagdagop isnan Templon Apo Dios id isdi Jerusalem ay kaageagew. Makiol-olnosda ay maob-obong ay mangmangan isnan bab-aeysda et dadama nan gasingda tay napopos-a nan nemnemda. ⁴⁷ Daydayawenda si Apo Dios et am-in nan omili id Jerusalem olay nan adi mamati ken Jesus, kananda en gawigawis nan ik-ikkan nan deeyda ay mamati ken Jesus. Inagew ay tapiyan Jesus nan mamati ken siya ay maisalakan.

3

Nan Ginmawisan Nan Napilay

¹ Isnan namingsan et inmey da Pedro ken Juan isnan Templo isnan alas tres isnan masdem tay siya nan olas ay menlowalowan di ipogaw isdi. ² Isnan segpan ay nginadnanda is Menbegew et wada nan am-ama ay pilay enggana isdin binmalaana. Winakgat ay aw-awitenda siya ay mang-eyey isnan Templo ta menlimlimos isnan songsonggep. ³ Idi ilana da Pedro ken Juan ay songgep isnan Templo daet menlimos ken daida. ⁴ Dadat ikikiyat siya dat kanan Pedro, “Ilam dakami.” ⁵ Danat ilan daida ta baleng waday itedda ken siya. ⁶ Ngem dat kanan Pedro, “Maid polos sipingmi ngem nan kabaelan Apo Jesus ay iNazaret et siya nan wada ay ibadangmi ken sik-a.” Danat kanan, “Mendaanka.” ⁷ Dat gen-an Pedro nan kanawan ay ledengna ta patakdegena daet naganawis nan sikina. ⁸ Dat matanakdeg et mendaan ta makkey ken da Pedro yas Juan ay songgep isnan Templo. San napilay et mendad-aan ay menyakyaking ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ⁹ Am-in nan ipogaw et inilada siya ay mendad-aan ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ¹⁰ Dadat imatonan ay siya san menlimlimos issan segpan ay makwani en Menbegew. Dadat masdaaw tay makadaan. ¹¹ Isnan nanggegen-anan nan napilay ken da Pedro ken Juan dat matanagtag nan kaipoipogaw ay omey isnan

kad-anda isnan kanandan Bangsal Solomon tay pilmi ay masdaawda.

Nin-isolo Si Pedro Isnan Templo

¹² Inilan Pedro nan kaipoipogaw danat kanan ken daida, “Dakayo ay ib-ami ay Judio, dakayon masdaaw ay mangwani en dan makadaan si tona? Dakayon ikikiyat dakami? Ay kananyo en gapo tay gawis kami ay ipogaw wenna nan kabaelanmi nan nangipagawis ken tona? ¹³ Baken dakami tay si Apo Dios ay dinaydayaw din alal-apo tako ay da Abraham ken Isaac yas Jacob nan nangipagawis ken siya ta madayaw si Jesus ay inbaana ken datako. Ngem indalomyo siya isnan iRoma dayopay inadyan isnan nangbistaan Pilato ken siya olay linayad Pilato ay ipalobos siya. ¹⁴ Ay apo kayo, inadyanyo nan gawigawis ay ipogaw ay maid polos basolna dayopay aped piliyen nan ninpatey is ipogaw is kayatyo ay mapalobosan. ¹⁵ Si Jesus ay mangited isnan biyag ay maid patenggana et siya nan pinateyyo. Ngem kasin tinagon Apo Dios siya et ibagbagami ay tet-ewa ay kasin natago tay inilami. ¹⁶ Gapo isnan kabaelan nan olay ngadan Jesus isonga ginmawis nan pilay nan ipogaw ay naay. Si Jesus nan nangipapigsa isnan nemnemna ay mamati ken siya isonga iilaenyo am-in ay nakaan nan pilayna.”

¹⁷ Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Dakayo ay bebsatko, getkek ay egayyo getken nan saad Jesus isonga inapateyyo. Olay nan ap-apoyo et egayda getken. ¹⁸ Nan inikkanyo ay mangpatey ken siya et siya din inbagan Apo Dios isdin mamadtona id kasin tay inbagada en nan pinilin Apo Dios ay mentolay et masapol ay mapaligatan ya matey gapo isnan basbasol di ipogaw. Et siya di nan natongpalan nan kinwanina. ¹⁹ Isonga dokoganyo nan basolyo ta nemnemnyo si Apo Dios ta kaanena nan basolyo ya itedna nan nasimpa ay nemnem ken dakayo. ²⁰⁻²¹ Si Jesus et

id wani masapol ay id daya nan kadana enggana isnan timpo ay kasin pagawisen Apo Dios nan am-in. Ngem awnit ibaana kasin si Jesus is Ali tako ay makwani en Kristo tay siya di nan sigod ay inbagan Apo Dios isdin mamadtona enggana id kasin.”

²² Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Olay din si Moses et kinwanina en, ‘Awnit dotokan Apo Dios nan esay ipogaw isnan ib-a tako is mamadto ay kaneg nan inikkana ay nangdotok ken sak-en et ipootyo ay mangdenge am-in isnan kankanana. ²³ Nan ipogaw ay adi mamati isnan kankanana nan mamadton Apo Dios ay deey et awnitda maisiyan isnan ipogawna et madosada ay eng-enggana.’

²⁴ Siya met laeng din kinwanin din am-in ay mamadton Apo Dios ay menlogi ken Samuel. Tay inbagada nan maik-ikkan isnan timpo tako id wani. ²⁵ Datako id wani et naitapi tako abes isnan inpabagan Apo Dios isdin mamadtona. Naitapi tako abes isnan nakitolagan Apo Dios isdin alal-apo tako tay kinwanina ken Abraham en, ‘Awnitak osalen nan esa ay Apom ay mangbadang isnan kaipoipogaw isnan batawa’. ²⁶ Isonga inbaan Apo Dios nan Anakna ta omali isnan batawa et datako ay Judio nan damdamo ay inmaliyana tay layden Apo Dios ay bomadang ken datako ta dokogan tako nan ngawi ay ik-ikkan tako.” Siya di nan kinwanin Pedro ken daida.

4

Nasomalya Da Pedro Ken Juan

¹ Daan ay menkalkali da Pedro isnan kaipoipogaw dat omey nan papadi ya nan apon di gogowaldiyan di Templo ya nan tap-in di Judio ay Saduceo isnan kad-an da Pedro. Nan Saduceo et daida nan mangwani en adi kasin matago nan matey ay ipogaw. ² Makaligetda tay isolsolon

da Pedro en kasin natago si Jesus isonga tet-ewa ay kasin matago nan ipogaw. ³ Isonga dadat ikawe daida et eyeyda isnan pagbalodan. Ngem gapo tay nasdem et, apedda inbalod daida ta mawakgat esadapay masomalya. ⁴ Adoado nan mamati isnan deeyda ay nangdedenge isnan kinkinwanin da Pedro. Nan kabibilang nan aamam-a ay mamati ken Jesus et omey ay limay libo.

⁵ Idi nawakgat nadagop id Jerusalem nan menlelebbeng isnan ilida, nan aamam-a ya nan men-isolo isnan linteg Apo Dios. ⁶ Dadat menmimiting ken da Caifas, Juan ya si Alejandro yas Anas ay kangatowan ay padi ya nan tap-in di agin Anas. ⁷ Dadat ipatakdeg da Pedro ken Juan isnan sasagangenda ta somalyaenda daida. Dadat kanan ken daida. “Sino nan kangadan isnan kananyo en nangipagawis isnan napilay ay naay? Sino nan nang-idya isnan kabaelayo ay mangipagawis ken siya?” ⁸ Dat itdowan nan Ispirito Santo si Pedro is isongbatna et kanana, “Dakayo ay ap-apomi ya aam-ami, ⁹ no maipanggep isnan gawis ay inikkanmi ay nangkaan isnan sakit nan pilay nan isomalyayo ken dakami ya no ngan nan inikkanmi ay nangipagawis ken siya et ¹⁰ dengngenyoy tay masapol ay getkenyo ya nan am-in ay ib-a tako ay Judio. Si Jesu Kristo ay iNazaret nan nang-idya isnan kabaelanmi ay mangkaan isnan sakitna. Et siya nan inlansayo isnan kros ngem tinagon kasin Apo Dios. ¹¹ Nan inpasolat Apo Dios ay mangwani en, ‘Nan bato ay inadyan di ninsaad is baey et siya nan kapatgan tay ipapaknegna nan baey.’ Et si Jesus nan naiyaligana. Owen si Jesus nan kapatgan. ¹² Tay maid teken is mabalin ay mangisalakan ken datako no baken si Jesus tay kedkedeng siya is inbaan Apo Dios ay mangisalakan isnan ipogaw.”

¹³ Idi nakakali si Pedro dat kanan nan menlelebbeng, “Dan datona ay

dowa nan natoled ay mangsongbat ken datako ay ap-apoda? Egayda nakaadal dadapay getken ay mangsongbat ken datako.” Masdaawda dadat nemnemen en daida nan nakiboweg ken Jesus. ¹⁴ Dapay san menlelebbeng et maid isongbatda tay wada san napilay ay makitatakdeg ken da Pedro et mamagtek ay tet-ewa nan kankananda. ¹⁵ Isonga nan inikkanda et inpabalada da Pedro ken Juan ya san napilay ta ikekedeng nan menlelebbeng is menkalkali. ¹⁶ Dadat mentototyay ay mangwani en, “Ngan di ikkan tako ken datodi tay tet-ewa ay kaskasdaaw nan inikkanda isnan napilay et getken am-in nan omili id Jerusalem isonga adi mabalin ay kanan tako en baken tet-ewa.” ¹⁷ Dadat kanan en, “Ibaga tako ken daida en madosada no kasinda sodsodoken si Jesus ta adi dengngen nan kaipoipogaw modatya patiyenda.”

¹⁸ Dadat kasin ayagan da Pedro et ibagada ken daida ta adida kasin sodsodoken si Jesus ya adida isolowan nan ipogaw maipanggep isnan ngadana. ¹⁹ Ngem da Pedro ken Juan et sinmongbatda ay mangwani en, “Nemnemenyo no sino nan layden Apo Dios. Ay dakayo nan osto ay patiyenmi wenno si Apo Dios? ²⁰ Adi mabalin ay isaldengmi ay mangibagbaga isnan inil-ilami ya dindinngemi ay maipanggep ken Jesus.” ²¹ Dat eg-egyaten nan menlelebbeng da Pedro esadapay palobosan daida tay adida getken nan ikkanda ay mangdosa ken daida tay omegyatda isnan kaipoipogaw tay daydayawenda si Apo Dios gapo isnan inikkan da Pedro isnan napilay. ²² Kaskasdaaw nan ginmawisan nan napilay tay solok is epatpoo nan tew-ena.

Nan Lowalon Nan Mamati Ken Jesus

²³ Idi naipalobos da Pedro ken Juan dadat omey isnan ib-ada ay mamati ken Jesus. Dadat ibaga nan kinwanin nan menkangangato ay papadi ya

nan aamam-a ken daida. ²⁴ Idi din-nge nan ib-ada dadat makilowalo ay mangdayaw ken Apo Dios ay mangwani en, “Apo, sik-a nan nangboliw isnan daya, nan batawa, nan baybay ya nan am-in ay mentetee. ²⁵ Olay din alapomi ay din si David ay esay ipogawmo et inpabagan nan Ispirito Santo ken siya nan insolatna ay,

‘Dan aped menpapangato ken Apo Dios nan ipogaw ay baken Judio? Dan aped nemnemen nan Judio ay mang-ik-ikkan isnan ol-olay ay maid silbina ay mang-apos ken Apo Dios? ²⁶ Mensagana nan alin di kailili et madagop abes nan menkangangato ay ipogaw ta gobatenda si Apo Dios ya nan Anakna ay makwani en Kristo.’

²⁷ Et natongpal san deey ay kinwanin David tay nadagop nan ibami ay Judio ya nan baken Judio ya nan ap-apo ay da Herod ken Poncio Pilato id Jerusalem ta mentotyada ay mangpatey ken Jesus ay mangtongtongpal ken sik-a dapay siya nan dinotokam ay mentolay isnan am-in ay ipogaw. ²⁸ Inikkanda ken Jesus nan ninenemnemmo ay ommat gapo isnan kayat ya panakabalinmo. ²⁹ Id wani, Apo, ilam pod nan ik-ikkanda ay mangipaegyat ken dakami ay inbaam. Et anayam nan toledmi ay mamati ken sik-a ta ibagbagami kayet nan kankanam. ³⁰ Pagawisem nan masaksakit ay ipogaw et ipailam nan kaskasdaaw ay maikkan gapo isnan kabaelan Jesus ay mangtongtongpal ken sik-a.” ³¹ Idi nakalawaloda daet mawedwed nan baey ay menteteanda dat takdownen nan Ispirito Santo daida dadat amed toled ay mangibagbaga kayet isnan kankanam Apo Dios.

³² Nan am-in ay mamati ken Jesus et makiolnosda isonga am-in nan kok-owada et pinos-ada ta kowada am-in ay maid mangibobokod. ³³ Pilmi nan kabaelan nan aapostolis ay mangibagbaga isnan nang-il-anda

ken Apo Jesus ay kasin natago. Et gawigawis nan badang Apo Dios ken daida. ³⁴ Am-in nan mamati et maid kolangda tay nan wada nan payewna wenno baeyna danat ilako et itedna nan lakona ³⁵ isnan aapostolis ta iwalasda isnan makasapol. ³⁶ Siya nan inikkan Jose ay esay iChipre ay esay apon din si Levi. Nan inpangadan nan aapostolis ken siya et Bernabe tay nan kayatna ay kanan et ipogaw ay mangipagasing is nemnem di napaligatan. ³⁷ Nan inikkana et nin-ilako is payewna danat ited nan lakona isnan aapostolis.

5

Nan Maipanggep Ken Da Ananias Yas Safira

¹ Wada pay nan esay am-ama ay kangadan is Ananias ya nan asawana ay si Safira. Inlakona nan ib-an nan kokwada. ² Dadat mentoya ay sin-asawa ta igagoda nan tap-in nan lakona. Danat ited nan tap-ina isnan aapostolis ay mangwani, “Naay nan lakon nan kokwami.” ³ Ngem kinwanin Pedro, “Ananias, damen patiyen nan kanan Satanas ken sik-a? Nan Ispirito Santo nan pinadasmo ay sikapan tay isotmo nan tap-in nan lakona. ⁴ Isnan egayna kailakowan, kokwam. Et sik-a nan kigad is ikkam isnan lakona. Ngem dayon aped nemnemen ay mang-ikkan isnan naay? Baken met aped ipogaw nodi si Apo Dios nan pinadasyo ay sikapan.” ⁵ Dinngen Ananias nan kankanam Pedro dat aped matokang et matey. Dat am-in ay mangdedenge isnan inommat ken Ananias et pilmi nan egyatda ken Apo Dios. ⁶ Dat pomika nan baballo et bongonenda nan awakna dadat ibala et ikaobda.

⁷ Nallos nan waay toloy olas dat omey nan asawana ngem egayna getken ay natey san asawana. ⁸ Dat kanan Pedro ken siya, “Ibagam mo tet-ewa ay siya na nan osto ay lakon nan inlakoyo ay kowayo.” Dat kanan nan babai en, “Tet-ewa ay siya sa.”

⁹ Dat kanan Pedro ken siya, “Dakayon nintolag ay mangsiksikap isnan Ispiriton Apo Dios? Ilam, naay omali nan nangikaob ken asawam esadat abes isoblat sik-a.” ¹⁰ Dat matokang et matey abes siya. Sinonggep san deeyda ay bababallo et idi ilaenda ay natey dadat ibala ay en mang-idlen isnan naikaoban asawana. ¹¹ Dat nan mamati ken Jesus ya nan am-in ay nangdedenge isnan inommat et inmegyaegyatda.

Nan Kaskasdaaw Ay Inik-ikkan Nan Aapostolis

¹² Nan aapostolis et adoado nan kaskasdaaw ay inik-ikkanda ay inilan nan ipogaw. Nan osto ay nadagopan nan deeyda ay mamati ken Jesus et nan bangsal nan Templon Apo Dios ay makwani en Bangsal Solomon. ¹³ Dinayaw am-in nan ipogaw daida ngem omegyatda ay maitapi ken daida no egayda mamati ken Jesus. ¹⁴ Ngem inmadoado met laeng nan aamama ya iinin-a ay naitapi ay mamati ken Apo Jesus. ¹⁵ Gapo isnan inik-ikkan di aapostolis et inpabala nan ipogaw nan masaksakit dadat eyey isnan kalsa dadat ipapodan daida isnan kamada wenno isnan abekda. Tay kananda en ta moke lomaos si Pedro et olay no kedeng nan alinewna is manglingeb ken daida et makaan nan sakitda. ¹⁶ Adoado pay nan nagapo isnan kailiili ay as-asagen id Jerusalem et ey-eyeyda nan masaksakit ya nan kinapet di anito et ginmawisda am-in.

Nan Napaligatan Di Aapostolis

¹⁷ Gapo isnan kabaelan nan aapostolis et linmiget nan kangatowan ay padi ya nan iib-ana ay Saduceo gapo isnan apalda. ¹⁸ Dat nan inikkanda et inmeyda ay mangdepap isnan aapostolis dadat eyey daida isnan pagbalodan. ¹⁹ Ngem isnan labi, inmey nan esay anghel Apo Dios et tokabana nan eneb nan pagbalodan danat ipabala daida ay mangwani en, ²⁰ “Enkayo isnan

Templo ta ibagayo isnan ipogaw nan maipanggep isnan biyag ay maid patenggana.” Siya di nan kinwanin nan anghel. ²¹ Isonga idi pinmat-a dadat omey isnan Templo ay menisolo. Mawakgat pay dat ayagan nan kangatowan ay padi ya nan iib-ana am-in nan menlelebbeng ya nan aamam-a ta menmitingda. Dadat omibaa is omey isnan pagbalodan ta ayaganda nan aapostolis. ²² Omdan pay nan deeyda ay gowaldiya ay inbaada dadat ilaen ay maiwed san aapostolis. Dadat somagong ay mangwani en, ²³ “Nan kananyo ay ayaganmi et maida. Inilami nan pagbalodan et daan ay naeemban ya daan ay naikakandado. Wada abes nan gowaldiya ay tomatakdeg isnan segpan. Ngem idi tinokabanmi et maid ipogaw.”

²⁴ Idi dinngen nan menkangan-gato ay papadi ya nan ap-apon di gogowaldiyan di Templo nan kinwanin nan deeyda ay binaada dadat kanan isnan nemnemda en, “Ngan ngata nan awnit ommat gapo ken daida?” ²⁵ Dat wada nan inmey ay mangibaga en, “San deeyda ay binalodyo et wadada isnan Templo ay men-is-isolo isnan ipogaw.” ²⁶ Dat omey nan deeyda ay gowaldiya ya nan ap-apoda ay mang-ala ken daida ngem egayda goyoden daida isnan nang-ayaganda ken daida tay omegyatda isnan kaipoipogaw modatya gayangenda daida tay daydayawen nan ipogaw nan aapostolis.

²⁷ Dadat eyey nan aapostolis isnan menmitmitingnan nan deeyda ay menlelebbeng. Dat kanan nan kangatowan ay padi en, ²⁸ “Binilbilinmi dakayo ta adiyoy isolsolo nan maipanggep ken Jesus. Dapay id wani et maid polos egay nangdedenge isnan isolsoloyo id Jerusalem. Et kanegyo layden ay madosa kami isnan nateyan Jesus.” ²⁹ Sinmongbat da Pedro ya nan iib-ana ay apostolis ay mangwani en, “Masapol ay patiyenmi nan inbagan Apo Dios ken dakami ta ibagbagami nan

maipanggep ken Jesus isonga baken nan kananyo ay aped ipogaw is pat-patienmi. ³⁰ Tet-ewa ay pinateyyo si Jesus ya inlansayo isnan kros ngem si Apo Dios ay dinaydayaw din alal-apo tako et tinagona kasin siya. ³¹ Danat ipangato siya ta tomokdo isnan makanawana ta siya nan men-apo ya siya nan mangisalsalakan ken datako tasiyay mawayaan tako ay Judio ay menbabawi tapno pakawanan Apo Dios nan basbasol tako. ³² Dakami nan nang-ila ay tet-ewa isonga ibagami ken dakayo. Et nan Ispirito Santo ay inpakapet Apo Dios ken dakami ay mamati ken Jesus nan mangpaneknek ay tet-ewa nan kankanami isnan mangipaik-ikkanana ken dakami isnan kaskas-daaw.” Siya di nan kinwanin Pedro.

³³ Isnan nangdengngan nan deeyda ay menlebbeng isdi et nakaligetda isonga kayatda ay pateyen daida. ³⁴ Ngem wada nan esay Fariseo ken daida ay kangadan is Gamaliel. Siya nan esay men-isolo isnan linteg Apo Dios et siya nan ikabain nan ib-ana. Tinmakdeg ay mangibaga ta ikaanda san aapostolis is sin-awyan.

³⁵ Inpabalada daida dat kanan Gamaliel, “Dakayo ay ib-ak ay Judio, nemnemen tako ay gawis nan ikkan tako ken datona. ³⁶ Nemnemenyo nan inommat id kasin tay no maid si Apo Dios isnan ipogaw et mamaid nan itdoda. Kaneg din binmal-an Teudas ay aped nangipangato isnan awakna issan kaat todi ngen ay tew-en et sinmolot nan waay epat gasot ay ipogaw ken siya. Ngem napatey siya et aped naboka nan papasolotna et namaid nan insolsolona. ³⁷ Nakwas di dat wada si Judas ay iGalilea isdin timpon di nasinsosan di ipogaw. Adoado abes nan naawis ay naki-boweg ken siya. Ngem napatey abes dat maboka nan namati ken siya. ³⁸ Isonga nan ibagak ken dakayo id wani et adiyoy paligaten nan naayda ay ipogaw. Bay-anyo daida tay siya met laeng nan ommat no aped nan

nemnemda nan nagapowan nan isolsoloda ya ik-ikkanda tay awnit mamaid abes. ³⁹ Ngem no si Apo Dios nan nang-idya isnan kabaelanda et adi mabalin ay ipasaldengyo. Isonga adiyoy itoltoloy ay mang-aamis ken daida modatya si Apo Dios nan aamisenyo.” Siya di nan kinwanin Gamaliel.

⁴⁰ Et siya di nan pinatida. Isonga kasinda inpaayag daida et ipabaibaigda daida. Dadat kanan, “Adi kayo kasin men-is-isolo isnan maipanggep isnan ngadan Jesus.” Dadat palobosan daida. ⁴¹ Napalobosanda dadat taynan nan deeyda ay menmitmiting et mengasingda tay maawatanda ay getken Apo Dios ay adida omegyay olay no mabainanda maipanggep isnan it-itdoda ay maipanggep ken Jesus. ⁴² Isonga winakgat ay om-omeyda kayet isnan Templo ya nan am-in ay bab-aey ay mangisolosolo ay si Jesus nan Kristo ay inbaan Apo Dios ay mentoltolay isnan ipogaw.

6

Nan Napiliyan Nan Nangbadang Isnan Aapostolis

¹ Issan timpo ay deey isnan inmadadowan nan mamati ken Jesus et nin-asisongbat nan mamati ay Judio ya nan iib-ada ay Judio ay naiyanak isnan teken ay ili ay Griego nan kalida. Dat menlili nan kakali is Griego ay mangwani en, “Apay nga mabaybayan nan bababaimi ay balo isnan mai-walasan nan makan isnan inagew?”

² Isonga inpaayag nan aapostolis am-iam-in nan deeyda ay mamati ken Jesus dadat kanan, “Adi mabalin ay mataktaktak kami isnan oblami ay mangibagbaga isnan kankanami Apo Dios ay maipanggep ken Jesus ta dakami nan mangiwalwalas is makan. ³ Isonga dakayo ay kadwami ay mamati ken Jesus et pomili kayo is pito ay nalaing ay amam-a ay mangagpati isnan Ispirito Santo ta daida nan dotokanmi ay mangiwalas isnan

makan. ⁴ Tapno dakami pay ay aapostolis et mabalin ay eesangenmi ay menlol-owalo ya mangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus.”

⁵ Dat iyoog am-in nan mamati ken Jesus nan kinwanin nan aapostolis. Et datona nan pinilida. Nan esa et si Esteban. Managtongpal isnan Ispirito Santo ya napigsa nan pammatina ken Jesus. Nan ib-ana et da Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas ya Nicolas ay iyAntiokia. Baken Judio si Nicolas ngem solsolotena nan ogalin di Judio. ⁶ Dadat eyey daida isnan aapostolis. Dat menlowalo nan aapostolis dadapay ipatang nan ledengda isnan olon nan deeyday pito tay siya nan ikkanda ay mangdotok ken daida.

⁷ Isonga inmad-ado nan nangdengdenge isnan kalin Apo Dios dat omadoado abes ay mamati ken Jesus id Jerusalem. Olay nan papadi et adoadoda ay mamati ken Jesus.

Nan Nang-ap-aposanda Ken Esteban

⁸ Si Esteban pay et kaskasdaaw nan inik-ikkana isnan ipogaw tay binadangan Apo Dios siya et adoado nan intedna ay kabaelana. ⁹ Ngem wadada nan ipogaw isnan sinagogan di Libertino, ay Judio ay nagapo id Cirene ya id Alejandria ya Judio ay iCilicia ya iyAsia et nakisongbatda ken Esteban. Ngem adida makaabak ken siya tay ¹⁰ initdowan nan Ispirito Santo siya isonga nalaing ay komali. ¹¹ Dadat lagbowen nan ipogaw ta menkampotda ay mangwani en, “Dinngemi nan kinwanin Esteban et aposena din si Moses yas Apo Dios.” ¹² Isonga nan kaipoipogaw ya nan aamam-a ya nan men-is-isolo isnan linteg Apo Dios et nakaligetda ken Esteban gapo isnan kinwanin nan deeyda ay menkampot. Dadat ikawe si Esteban et eyeyda isnan menlelebbeng. ¹³ Dadat ipatakdeg san deeyda ay menkamkampot ay mangwani en, “Si Esteban et adi somalsaldeng ay mang-ap-apos isnan linteg ay initdon din si Moses ya

ngawi nan kankanana maipanggep isnan Templo ¹⁴ tay dinngemi nan nangwaniyana en awnit dadaelen Jesus ay iNazaret nan Templo tako ya sokatana nan linteg ay initdon din si Moses ay tinawid tako.” ¹⁵ Iilan pay nan deeyda ay menlelebbeng si Esteban dadat ilaen ay somilang nan angasna ay kaneg angas di anghel.

7

Nan Insongbat Esteban

¹ Dat kanan nan kangatowan ay padi ay mangitaktakdeg isnan Judio ken Apo Dios ken Esteban en, “Ay tet-ewa nan kankananan datona?” ² Dat kanan Esteban ay mangwani en, “Dakayo ay ap-apok ya aam-ak ya bebsatko, nemnemenyo pod nan inik-ikkan Apo Dios ken datako ay Judio enggana id kasin. Si Apo Dios ay kangatowan et ninpaila ken Abraham ay din alapo tako isdin ninteteana id Mesopotamia isdin egay pay laeng nin-alisana id Haran. ³ Et kanan Apo Dios ken siya, ‘Komaanka isnan iliyo ay naay ta taynam nan agiyo ta enka isnan ili ay awnitko itdo ken sik-a.’ ⁴ Isonga kinmaan si Abraham id Mesopotamia ay mentetean nan ipogaw ay makwani en Caldeo et inmey nintetee id Haran. Idi natey din amana dat ipangon Apo Dios siya isnan naay ili ay mentetean tako id wani. ⁵ Issan inmaliyan Abraham isnan kad-an tako id wani et maid polos inidyan Apo Dios is dagana is olay teeteen. Ngem nakitolag si Apo Dios ay mangwani en awnitna idya ken siya ta ipatawidna isnan anakna ya nan ap-ona. Isnan nangwaniyana isdi et maid pay laeng anak da Abraham. ⁶ Et siya na nan tapin nan inbagan Apo Dios ken Abraham. Kinwanina en awnit omey nan ap-ona isnan ilin di teken ay ipogaw et awnitda mapilit ay menpabaa ay maid lagboda ya awnit maligligatan am-in nan ap-ona enggana ay makwas nan epat gasot ay tew-en. ⁷ Ngem kanan Apo Dios en, ‘Awnitko dosaen nan deeyda ay ipogaw ay

mangpaligat isnan ap-om. Et gapo isnan madosaanda et awnitda ipalobos nan ap-om ay komaan isdi ay omali kasin ay mangdaydayaw ken sak-en id isna.’” ⁸ Dat itoloy Esteban ay mangwani en, “Wada nan inbilin Apo Dios ken daida ta waday mangnemnemnemanda isnan nakitolagan Apo Dios ken daida. Et siya nan nangsegyatanda isnan anakda ay lalalaki. Isonga idi binmala nan anak Abraham ay si Isaac et isnan maikawao ay agewna siya nan inikkan amana ken siya. Et siya met laeng nan inikkan Isaac isnan anakna ay si Jacob. Siya abes nan inikkan Jacob isnan simpoo ya doway ay an-akna ay lalalaki ay kanan tako en am-a tako id kasin.

⁹ Din deeyday am-a tako ay an-ak Jacob et inapalanda nan innodida ay si Jose. Isonga inlakoda siya isnan iyEgipto ta eyeyda isnan ilida ta mabab-aa ay adi kalagbo. Ngem si Apo Dios et wada kayet ken siya ¹⁰ et binadbadangana siya isnan naligligatana. Gapo tay wada si Apo Dios ken siya ya wada nan intedna ay laingna et laylayden nan alin di Egipto ay makwani en Faro si Jose. Danat dotokan siya ay mengobilnadol isnan am-in ay ili id Egipto ya men-ap-apo abes isnan am-in ay ipogaw isnan baey Faro. ¹¹ Dat domateng nan bitil isnan kailili id Egipto ya id Canaan et napalipaligatan nan ipogaw. Din deeyday am-a tako ay an-ak Jacob et maid ikkanda ay omanap is kanenda. ¹² Isonga idi dinngen Jacob ay wada nan kasaoyan di makan id Egipto danat ibaa nan iiyon-an Jose ta omeyda manaoy is kanenda. Siya di nan damo ay inmayanda. ¹³ Isnan ikadwa ay inmayanda et ninpagtek si Jose ken daida. Danat ipagtek abes daida ken Faro. ¹⁴ Danat ipaayag da amana ay si Jacob ya nan am-in ay ag-ida ta omeyda id Egipto. Pitompooda ya lima am-in. ¹⁵ Inmey da Jacob am-in id Egipto. Et siya nan nintetean enggana ay natey. Siya

abes nan nateyan nan an-akna ay din am-a tako. ¹⁶ Ngem naisas-aa nan awakda id Sikem et naikak-aobda isnan liyang ay linakowan Abraham isnan an-ak Hamor isdi.”

¹⁷ Dat itoloy Esteban ay mangwani en, “Nganngani ay omdan nan nakitolagan Apo Dios ken Abraham et inmad-ado nan ap-on Jacob ay din alal-apo tako. ¹⁸ Isdin deey ay timpo et wada nan naisokat ay ali ay egay nangtek isdin gawis ay inik-ikkan din si Jose tay adoado nan nallos ay tew-en. ¹⁹ Nan ali et siniksikapana din alal-apo tako et pinaligatna daida ya inpapatina ay mabaybayan nan kaengaenga ta mateyda tasiyay adida omad-ado. ²⁰ Et siya di nan timpo ay naiyanakan Moses ay menbelelegew ay onga et linaylayad Apo Dios siya. Toloy bowan nan nangpasososowan inana ken siya. ²¹ Idi adida makaigago ken siya dadat baybay-an. Ngem dinatngan nan esay babai ay anak nan ali danat alan et talaknena ay kanegna anak. ²² Et naisolowan si Moses isnan am-in ay adal nan iyEgipto et nalailaing ay mangmangwani isnan kankanana ya mang-ik-ikkan isnan ik-ikkana.

²³ Idi epatpoo nan tew-en Moses danat kayten ay omey ilan nan kadalaana ay ap-on Jacob. ²⁴ Isnan inmayana et inilana ay am-amisen nan esay iyEgipto nan esay kailiyana. Dat omey ta badangana nan napaligatan et pateyena nan iyEgipto. ²⁵ Tay kanan Moses en waay gintek nan kadalaana ay siya nan pinilin Apo Dios ay mangipalobos ken daida isnan mapalpaligatanda ngem egayda obpay maawatan. ²⁶ Idi kasin napseng dat mensape nan doway ipogaw ay ap-on Jacob dat sekaken Moses daida ay mangipagawis koma isnan nemnemda ay mangwani en, ‘Bebnat, dakayon mensapsape dapay sin-ag-i kayo?’ ²⁷ Ngem indogos nan nakabasol si Moses danat kanan ken siya, ‘Ayke waday lebbengmo ay men-apo ken dakami ya mangibanag isnan ik-ikkanmi? ²⁸ Ay laydem ay

pomateyka ay kaneg nan inikkam isdin iyEgipto id kob-a?' ²⁹ Idi dinngen Moses san kinwanina dat omegyat et linmayaw ay omey id Midian. Nakiasawa isdi et isdi nan naiyanakan nan doway an-akna ay lalalaki.

³⁰ Nallos nan epatpoo ay tew-en ay nintetean Moses id Midian daet menpaila si Apo Dios ken siya isnan apoy isnan kad-ana isnan pondag ay gogowaben nan bilig ay Sinai. ³¹ Et nasdaaw si Moses tay nan inilana et nan kaiw ay aped menbidbidang ngem adi kanen nan apoy. Idi inmas-asag-en dinngena nan kalin Apo Dios ay mangwani en, ³² 'Sak-en si Apo Dios ay Dios din alapom ay da Abraham, Isaac yas Jacob.' Dinngen Moses dat aped menpayegpeg et omegyat ay mang-ila. ³³ Dat kanan Apo Dios ken siya, 'Kaanem nan sapatosmo, tay napateg nan naay lota ay menteteam tay wadaak isna. ³⁴ Tet-ewa ay inil-ilak nan mapalpaligatan nan ipogawko id Egipto. Dak-pay dengdengngen nan adawagda. Isonga inmaliyak ay mangisalakan ken daida isnan mabab-aaanda. Aka ta ibaak sik-a ay omey id Egipto.' Siya di nan kinwanin Apo Dios ken Moses." ³⁵ Dat itoloy Esteban ay mangwani en, "Din si Moses ay egay dinawat din kadalaana ay nangwaniyanda en, 'Ayke waday lebbengmo ay men-apo ken dakami ya mangibanag isnan ik-ikkanmi?' et siya kayet nan inbaan Apo Dios ay men-apo ya mangipalobos ken daida isnan napalpaligatanda. Et nan anghel ay ninpaila ken siya issan kaiw et binadbadangana siya. ³⁶ Din si Moses met laeng nan nang-ik-ikkan isnan kaskasdaaw isnan nangipangpangowana ken daida isnan kinmaananda id Egipto ya isnan inikkanda ay ginomdang isnan baybay ay makwani en Gadangdang ya nan inik-ikkana isnan epatpoo ay tew-en ay nindad-aananda isnan pondag. ³⁷ Din si Moses abes nan nangibaga isnan deeyda ay ap-

on Jacob ay mangwani en, 'Awnit dotokan Apo Dios nan esay ipogaw isnan ib-a tako is mamadtona kaneg nan inikkana ay nangdotok ken sak-en.' ³⁸ Nakidagop met laeng si Moses isdin alal-apo tako isnan bilig ay Sinai ay makitoya ken Apo Dios. Danat dawaten nan naisolat ay linteg ay naidya ken datako ay adi makak-aan ay eng-enggana. ³⁹ Ngem egay pinatin din alal-apo tako din si Moses. Et inadyanda siya ay men-apo-ken ken daida tay kayatda ay somagong id Egipto. ⁴⁰ Gapo tay nabayag si Moses isnan bilig ay Sinai, kinwanida ken Aaron ay iyon-an Moses en, 'Somapoka is dios tako is mangipangpango ken datako. Adi tako getken no ngan di inommat ken Moses ay nangipango ken datako issan linmayawan tako id Egipto.' ⁴¹ Dadat sapowen nan kanega anak di baka ay kinadiosda. Dadat ipaltiyay ay menlalagsak ya mangdaydayaw isnan sinapoda ay dios.

⁴² Isonga dinokogan Apo Dios daida et binaybay-ana daida ay mangdaydayaw isnan olay talaw id daya. Naisolat isnan liblon din mamadton Apo Dios nan nangwaniyan Apo Dios ken daida en,

'Dakayo ay nagapo isdin si Israel, ayke sak-en di inpaltiyanyo issan epatpoo ay tew-en ay nindad-aananyo isnan pondag? ⁴³ Nodi nan sinang didios ay sinapoyo nan dinaydayawyo. Inawityo pay nan baey ay nangipay-anyo isnan sinang didiosyo ay makwani en Moloch. Dayopay daydayawen nan sinapoyo ay sinang tatalaw ay makwani en Refam. Gapo isnan inik-ikkanyo et awnitko pakaanen dakayo isnan iliyo ta omey kayo isnan bas-ang nan ili id Babilonia ta mapaligatan kayo.'

⁴⁴ Ngem din alal-apo tako et egayda dinawat si Apo Dios is men-apo ken daida, olay no sinapoda ya

inkawkawitda din inos-osalda ay mangnemnemandanda koma ken siya issan nindad-aananda isnan pondag. Sinapon da Moses nan baey ay tolda ay kaneg nan inpailan Apo Dios ay toladena. ⁴⁵ Et siya nan inkawkawitda isdin sinonggepanda isnan ili ay inpatawid Apo Dios ken daida. Isdin timpo ay deey et si Josue nan naisokat ken Moses ay mangipangpango ken daida isdin nangipakaan Apo Dios isnan nateketeken ay ipogaw ay mentetee. Et isdi nan nintetean san baey Apo Dios enggana isdin timpon din si David ay ali. ⁴⁶ Din ali ay si David et linaylayad Apo Dios siya et sinootna ken Apo Dios no mabalin ay somaad is osto ay baeyna tay siya nan Diosna ay Dios gedan din si Jacob ay alapona id kasin. ⁴⁷ Ngem egay inyoog Apo Dios. Nodi si Solomon ay anakna nan kanana en mangsaad. ⁴⁸ Gawis tay sinaadna ngem getken tako ay nan osto ay mentetean Apo Dios ay kangatowan isnan am-in et baken baey ay sinaad di ipogaw olay no gawigawis. Kaneg nan insolat din mamadton Apo Dios ay mangwani en,

⁴⁹ ‘Sak-en nan ap-apo id daya ya isnan gagatinak ay bawata. Isonga olay ngan nan saadenyo et adi omanay is menteteak. ⁵⁰ Tay sak-en nan nangboliw isnan am-in ay wada id daya ya nan wada isnan bawata.’

Siya di din kinwanin Apo Dios.”

⁵¹ Dat itoloy Esteban ay mangwani ken daida en, “Ay apo kayo, ikekedseyo ay adi mangpati ken Apo Dios dayopay totowengen nan ibagbagana. Dayopay adyan abes nan Ispirito Santo. Nan inik-ikkan din alal-apo tako et siya kayet nan ik-ikkanyo. ⁵² Maid olay esa isdin mamadton Apo Dios is egay pinaligat din alal-apo tako. Olay din mamadto ay nangibagbaga isnan omaliyan nan napateg ay ipogaw ay si Jesus et pinateyda daida. Dakayo abes, siya met laeng nan inikkanyo tay dinpapyo si Jesus olay no maid

basolna dayot ipapatey. ⁵³ Dapay dakayo nan naitedan nan linteg Apo Dios ay inpaitedna ken Moses isnan aanghel ngem adiyoy patpatiyen.”

Nan Nangpateyanda Ken Esteban

⁵⁴ Idi dinngen nan deeyda ay menlelebbeng nan kinwanin Esteban et nakaligetda ay pilmi dadapay men-gegege. ⁵⁵ Ngem si Esteban et naitakdo nan Ispirito Santo daet mentangad id daya et masili isnan nang-il-ana ken Jesus ay tomatakdeg isnan makanawan Apo Dios. ⁵⁶ Dat kanan Esteban en, “Deey. Iilak ay napewak id daya et wada si Jesus ay Iyon-an Am-in di Ipogaw ay tomatakdeg isnan makanawan Apo Dios.” ⁵⁷ Dat menbogaw san deeyda ay menlelebbeng dadapay opopen nan ingada ta adida dedengngen nan kankanana. Dadat mapanika ay mangikawe ken siya. ⁵⁸ Dadat goyoden et eyeyda isnan benget nan ili ta gayangenda is bato tasiyay matey. San deeyda ay nangipabasol ken Esteban et kinaanda nan badoda et inbadengda isnan sag-en nan esay baballo ay Saulo nan ngadana. Inikkanda di ta bantayana ta maki-gayangda abes ken Esteban. ⁵⁹ Idi gaygayangenda dat menlowalo si Esteban ay mangwani en, “Apo Jesus, dawatem nan ab-abiikko.” ⁶⁰ Dat menpalintomeng et menbogaw ay mangwani, “Apo Jesus, adim pabasolen datona isnan naay ik-ikkanda.” Nakwas di dat matey. Et inyoog Saulo nan nangpateyanda ken siya.

8

Nan Nangpaligatan Saulo Isnan Mamati Ken Jesus

¹⁻² Natey si Esteban dat agaan nan amam-a ay mangpatpateg ken Apo Dios dadat ikaob siya. Et esangka ay agew nan nangpateyanda ken Esteban ya nan ninlogiyan nan nangpaligatanda isnan am-in ay mamati ken Jesus id Jerusalem. Dat masis-iyon nan deeyda ay mamati ken Jesus et omeysda isnan probinsiyan di Judea

ya Samaria. Et kedeng nan deeyda ay aapostolis is nataynan. ³ Ngem nan inik-ikkan Saulo et pinalpaligatna nan ipogaw ay mamati ken Jesus. Sinongsonggep isnan kabaebaey ay mangbalod isnan lalalaki wenna bababai ay mamati ken Jesus ta eye-yna isnan pagbalodan tay kayatna ay mamaid nan ipogaw ay mamati ken Jesus.

Naibagbaga Nan Maipanggep Ken Jesus Isnan Kailiili Id Samaria

⁴ Nan nasis-iyang ay ipogaw ay mamati ken Jesus et inmeyda isnan nateketeken ay ili ay mangibagbaga isnan kankanan Apo Dios ay maipanggep ken siya.

⁵ Si Felipe nan esa et inmey isnan esay ili id Samaria et inap-apatna si Jesus ken daida ay mangwani en si Jesus nan inbagan Apo Dios ay omali ay mentolay. ⁶ Nan kaipoipogaw id isdi et kaykayatda ay mangdengdenge isnan kankanan Felipe ya mang-il-ila isnan kaskasdaaw ay ik-ikkana. ⁷ Nan anito ay kinmapet isnan ipogaw et inpakaan Felipe daida dadat men-owakis ay mangtaynan isnan ipogaw ay kinapetda. Adoado abes nan napalalais ya nan napilay ay inpagawis Felipe. ⁸ Isonga men- galalasing nan omili isdi.

⁹ Wada abes nan am-ama ay kangadan is Simon ay somasalamangka. Masdaaw nan iSamaria isnan kabaelana. Men-et-etek siya ay mangwani en siya et nangato ay ipogaw. ¹⁰ Patiyen am-in nan omili olay sinoy kaipogawna, nangato wenna nababa. Et kananda en napigsa nan kabaelana ay inidyan Apo Dios ken siya. ¹¹ Et pinatpatin am-in nan ipogaw siya tay nabayag ay siniksikapana daida isnan inik-ikkana ay mensalsalamangka. ¹² Ngem idi pinatin nan ipogaw nan inbagbagan Felipe ay masapol ay apowenda si Jesu Kristo esadapay maitapi isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana dat menpabonyag am-in nan lalalaki ya

nan bababai. ¹³ Olay si Simon et namati abes isnan kabaelan Apo Dios dat menpabonyag. Dat makiboweg ken Felipe et nasdaaw isnan kaskasdaaw ay inik-ikkana.

¹⁴ Idi dinngen san deeyda ay aapostolis id Jerusalem ay dinawat nan iSamaria nan kalin Apo Dios dadat ibaa da Pedro ken Juan ay omeay isdi. ¹⁵ Idi inomdanda, inlowallowanda nan mamati ken Jesus tasiyay kapten nan Ispirito Santo daida. ¹⁶ Tay issan nabonyaganda et egay kinmapet ken daida tay basta nan ngadan Apo Jesus et kedeng nan ninpabonyaganda. ¹⁷ Dat ipatang da Pedro ken Juan nan ledengda isnan oloda ay mangilowalo ken daida. Dat komapet nan Ispirito Santo ken daida. ¹⁸ Dat si Simon ay somasalamangka et inilana ay kinmapet nan Ispirito Santo isnan ipogaw ay genan nan aapostolis danat pabal-en nan sipingna ¹⁹ ay mangwani en, “Mang-ated kayo is kabaelak tasiyay olay sino nan gen-ak et kapten nan Ispirito Santo daida.” ²⁰ Ngem kinwanin Pedro ken siya, “Maitapi nan sipingmo ken sik-a ay mapoowan isnan impilno tay apedmo kanan en mabalin ay malakowan nan badang Apo Dios ay adi kalakowan. ²¹ Maid polos biyangmo ay maitapi isnan ik-ikkanmi tay getken Apo Dios ay baken osto nan nemnemmo. ²² Dokogam nan ngawi ay nemnemmo. Menlowaloka ta moke pakawanen Apo Dios sik-a. ²³ Tay getkek ay palalo ay omapalka ya baan di basol sik-a.” ²⁴ Dat kanan Simon, “Ilowallowanyo ngalod sak-en ken Apo Dios ta adi ommat ken sak-en nan sana kankanam.”

²⁵ Nakwas pay ay inbagan da Pedro ken Juan nan inilada maipanggep ken Jesus ya inbagada nan kankanan Apo Dios dadat somaa. Ngem isnan somas-aaanda id Jerusalem et inbagbagada nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus isnan kailiili ay linal-aosanda id Samaria.

Nan Nang-itdowan Felipe Isnan

Opisyal Di Etiopia

²⁶ Ngem nan inommat ken Felipe et wada nan anghel Apo Dios ay nakitoya ken siya ay mangwani en, “Ipikam ta omeyka isnan kalsa ay magapo id Jerusalem ay omey id Gaza.” Et an-annawa ay pondag nan madaan. ²⁷ Inpikana dat omey. Danat datngan nan iyEtiopia ay nangato ay opisyal nan alida ay babai ay kangadan is Candace. Siya abes nan nang-ay-ayowan isnan kokwana am-in. Nan naay am-ama et nagapo id Jerusalem tay inmey ay nin-dayaw ken Apo Dios. ²⁸ Dat menlogan isnan kalisana ay somaa isnan ilina danapay basbasaen nan tap-in nan liblon Apo Dios ay insolat Isaias ay din mamadton Apo Dios. ²⁹ Inilan Felipe siya dat kanan nan Ispirito Santo, “Enka ta maisagenka isnan deey logan.” ³⁰ Dat tomagtag si Felipe et somag-en isnan logan et dedengngena nan basbasaen nan am-ama ay solat din mamadto ay si Isaias. Danat kanan ken siya, “Ay maawatam nan basbasaem?” ³¹ “Adiyak maawatan no maid mang-itdo ken sak-en,” kanan san am-ama. Danat ibaga ken Felipe ta makilogan. ³² Nan basbasaena isnan liblon Apo Dios et siya na. Kanana en,

“Kanegna nan kalnilo ay maeyey ay mapalti. Apedna igiginek ay kaneg nan kalnilo ay mapokpokisan ay maid polos lilina. ³³ Baibainanda siya dadapay adi somalyaen omona. Olay maid basolna ngem pinateyda kayet. Ngem olay natey et adi kabilang nan awnitna kaneg an-ak.”

Siya di nan binasana isnan liblon Apo Dios. ³⁴ Dat kanan san am-ama ken Felipe, “Kadya, sino nan inap-apat din mamadto ay si Isaias? Ay nan osto ay awakna nan kanana en awnit mapaligatan wenno nan teken ay ipogaw?” ³⁵ Dat ilogin Felipe ay mangiyispikal ken siya isnan kayat ay kanan nan insolat din si Isa-

ias. Inbagana nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus. ³⁶ Idi wada nan danom ay dinas-anda isnan mendad-aananda dat kanan san am-ama, “Naay di danom. Ay mabalin ay mabonyaganak isna?” ³⁷ Dat kanan Felipe, “Mabalin no mamatika ken Jesus.” “Mamatiyak,” kanan san am-ama, “Patiyek ay tet-ewa ay Anak Apo Dios si Jesu Kristo.” ³⁸ Danat ipasaldeng nan logan. Dadat lomayog ay dowa et domakdakda isnan danom. Dat bonyagan Felipe siya. ³⁹ Idi dinmakada isnan danom dat ikaan nan Ispirito Santo si Felipe et egay kasin inilan san am-ama siya. Ngem men-gasing nan nemnemna danat itoloy ay omey isnan omayana. ⁴⁰ Ngem si Felipe et aped wada id Azoto. Danat ibagbaga nan maipanggep ken Jesus isnan kailiili isdi enggana ay inomdan id Cesarea.

9

Nan Namatiyan Saulo

¹ Ngem si Saulo et intoltoloyna ay mangpalpaligat isnan mamati ken Jesus tay laydena ay pateyen daida isonga inmey isnan kangatowan ay padi ² ay menpasolat is solat ta eyeyna isnan kasinasinagoga ay madagdagopan di Judio id Damasco. Nan kanan nan solsolat et maidya nan kalintegan Saulo ay mangdepap isnan ipogaw ay lalalaki wenno bababai ay mamati ken Jesus ta eyeyna id Jerusalem. ³ Dat pomika si Saulo ay omey id Damasco. Idi inmas-asag-en isnan ili dat menkatatanggepan siya isnan pat-a ay nagapo id daya. ⁴ Dat matokang et dengngena nan kali ay mangmangwani, “Saulo, Saulo, dakan palpaligaten sak-en?” ⁵ Dat kanan Saulo, “Sinoka Apo?” “Sak-en si Jesus ay mangisakit isnan ipogawko ay palpaligatem. ⁶ Ibangonmo ta omeyka isnan ili ay omayam et awnit wada nan mangibaga ken sik-a isnan masapol ay ikkam.”

⁷ Nan ib-an Saulo et sinmaldengda ya ginminekda tay didingeda

nan kali ngem maid inilada is menkalkali. ⁸ Dat bomangon si Saulo ngem idi bitagena nan matana et adi makaila tay nakowap isonga pinadangda ay mangipango id Damasco. ⁹ Toloy agew nan nakowapana et egay mangmangan ya egay ominom.

¹⁰ Wada abes id Damasco nan esay am-ama ay kangadan is Ananias ay mamati ken Jesus. Ninpaila si Apo Jesus ken siya ay kaneg iitaw danat kanan, "Ananias." Dat songbatan Ananias, "Sinoy ibagam, Apo?" ¹¹ Dat kanan Apo Jesus, "Ipikam ta omeyka isnan kalsa ay Leteg isnan baey Judas ta ilam si Saulo ay iTarso ay menlollowalo. ¹² Tay wada nan inpailak ken siya ay kaneg iitaw et inilana sik-a ay sinonggep ay mangkappos isnan matana ta kasin makaila." ¹³ Ngem omegyat si Ananias isonga sinongbatana ay mangwani en, "Apo, adoado nan mangmangwani en dadama nan ik-ikkan Saulo ay mangpalpaligat isnan ib-ami ay mamati ken sik-a id Jerusalem. ¹⁴ Id wani kano wada nan solat ay inalana isnan menkangangato ay papadi id Jerusalem ta mabalin ay omali ay mangdepap ken dakami am-in ay mamati ken sik-a." ¹⁵ Ngem kinwanin Apo Jesus, "Olay, omeyka kayet tay pinilik siya ay en mangibagbaga isnan maipanggep ken sak-en isnan ipogaw ay baken Judio ya nan alida ya nan ib-ayo ay Judio ay daan pay laeng ay egay mamati ken sak-en. ¹⁶ Awnitko ibaga abes ken Saulo nan adoado ay ligat ay masapol ay liknaena gapo tay apowena sak-en."

¹⁷ Dat tet-ewa omey si Ananias et songgep isnan baey ay mentetean Saulo. Danat gen-an siya et kanana, "Besat ay Saulo, nan Apo tako ay si Jesus ay ninpaila ken sik-a isnan daan isnan inmaliam et siya met laeng nan nangibaa ken sak-en ay omaliyak ken sik-a ta kasinka makaila ya ta kapten nan Ispirito Santo sik-a." ¹⁸ Dat mapanokyatan nan matana et kasin makaila. Danat

ipika et mabonyagan. ¹⁹ Dat mangan et pomigsa nan awakna.

Nakitete si Saulo isnan mamati ken Jesus id Damasco isnan nandan dan ay agew. ²⁰ Dat omey isnan sinagoga ay madagdagopan nan ibana ay Judio et ibagbagana ay mangwani en, "Tet-ewa ay Anak Apo Dios si Jesus." ²¹ Nasdaaw am-in nan nangdedenge isnan kankanan Saulo. Dadat kanan, "Ay baken si todi nan nangpalpaligat isnan mamati ken Jesus id Jerusalem? Ay baken nan inmaliam isna et ta depapena nan mamati ta eyeyna isnan menkangangato ay papadi id Jerusalem?" ²² Ngem am-amed binmikas si Saulo ay men-isolo isnan ibana ay Judio id Damasco isnan maipanggep ken Jesus et adida makaabak ken siya tay nalaing ay mangpaneknek ay si Jesu Kristo nan inbaan Apo Dios ay omali ay mentolay.

²³ Idi nalalanganan is kaat ay agew dat mentotyana nan Judio ay adi mamati is ikkanda ay mangpatey ken Saulo. ²⁴ Kaageagew ya kalabilabi ay sesed-enda si Saulo isnan segpan nan ilida ta pateyenda no bomala. Ngem wada nan nangipagtek ken Saulo isnan layden nan ibana ay ikkan ken siya. ²⁵ Isonga isnan labi et inippey nan ibana siya isnan dakedake ay tiklis dadat oy-oyen isnan ataatakdag ay baked nan ilida. Nan nang-oy-oy ken siya et daida nan nangpati isnan kinkinwanin Saulo maipanggep ken Jesus. Et siya di nan inikkan Saulo ay kinmaan isnan ili et egayda pateyen.

Nan Inmayan Saulo Id Jerusalem

²⁶ Sinmagong si Saulo id Jerusalem et laydena ay maitapi isnan mamati ken Jesus. Ngem omegyatda tay adida patiyen no tet-ewa ay mamati siya ken Jesus. ²⁷ Ngem si Bernabe et inayagana siya ta ibowegna ay omey isnan deeyda ay aapostolis. Danat sodoken ken daida nan am-in ay inommat ken Saulo isnan nang-ilana ken Jesus isnan daan ya nan dinggena ay kalin Jesus. Inbagana abes

nan nangitolekana ay nangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus id Damasco. ²⁸ Isonga nakibob-oweg si Saulo ken daida id Jerusalem. Natoled abes ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus. ²⁹ Ngem wada abes nan iib-ana ay Judio ay Griego nan kalida ay makisongsongbatan Saulo isnan maipanggep ken Jesus. Ngem kayatda ay pateyen siya. ³⁰ Idi gintek nan mamati ken Jesus ay kayatda ay pateyen siya dadat ipango id Cesarea dadat palobwatan ta somaa id Tarso ay ilina. ³¹ Dat somingpa nan biyag nan mamati ken Jesus isnan probinsiya id Judea ya id Galilea ya id Samaria tay maid et mang-amamis ken daida. Dadat omad-ado dapay pomigsa nan pammatida tay apowenda si Jesus ya badangan abes nan Ispirito Santo daida.

Nan Inmayan Pedro Id Lidda Ya Id Joppe

³² Si Pedro abes et inmey ninpaspasyal isnan kailili ay kad-an di mamati ken Jesus. Nan esay inmayana et id Lidda. ³³ Dinas-ana isdi nan esay am-ama ay kangadan is Eneas ay napalalais ay ninpopopodan is wao ay tew-en. ³⁴ Dat kanan Pedro ken Eneas, “Ibanganmo ta lolonem nan kamenmo tay pagawisen Jesu Kristo sik-a.” Dat mabanangon siya. ³⁵ Nan omili id Lidda ya nan kaipoipogaw ay iSaron et inilada dadat mamati ken Jesus.

³⁶ Wada abes nan kangadan is Tabita ay in-ina ay mamati ken Jesus id Joppe. Nan pangwanida isnan kalin di Griego et Dorcas tay nan kanan nan ngadana et ogsa. Gawis am-in nan inik-ikkana isnan ipogaw danapay badbadangan nan kokodokdo. ³⁷ Ngem dat mensakit dat matey. Dadat banyosan et papodanenda isnan kowalto isnan maikadwa ay galado. ³⁸ Ngem gintek nan mamati ken Jesus ay wada si Pedro id Lidda ay sag-en nan ilida dadat ibaa nan doway ay amam-a ay omey mang-ayag ken siya ay mangwani, “Pangaasim ta

ikakamom ay omey id Joppe.” ³⁹ Dat mapika si Pedro et makkey ken daida. Idi inomdanda dadat ipango isnan kowalto ay kad-an san natey. Wadada isdi nan adoado ay bababai ay babalo ay men-ag-aga. Inpailada ken Pedro nan sinapon Dorcas ay badbado ya ew-ewes isnan egayna kateyan. ⁴⁰ Dat ipabalan Pedro daida am-in dat menpalintomeng ay menlowalo. Danat sagangen nan awak san natey et kanana, “Tabita, ibanganmo.” Dat menbitag nan matan san babai et ilana si Pedro dat bomangon. ⁴¹ Dat gen-an Pedro nan ledengna et patakdegena siya. Dat ayagan Pedro san deeyda ay bababai ay balo ya nan ib-ada ay mamati ken Jesus ta ilaenda si Dorcas ay kasin natago. ⁴² Nan inommat ken Dorcas et nagtek isnan am-in ay omili id Joppe dat omad-ado nan mamati ken Apo Jesus. ⁴³ Nintetee si Pedro id Joppe is nadandan ay agew isnan baey Simon ay mensapsapo is lalat.

10

Nan Inmayan Pedro Isnan Baey Di Baken Judio

¹ Id Cesarea et wada nan esay am-ama ay baken Judio ay kangadan is Cornelio. Siya nan kapitan di sin-gasot ay sosoldado ay nagapo id Italia. ² Olay no baken Judio si Cornelio et napigsa nan pammatina ken Apo Dios. Si Apo Dios nan daydayawenda ay sinbaey ya adoado nan badangna isnan Judio ay kokodokdo. Kanayon abes ay menlol-owalo. ³ Isnan esay agew isnan alas tres isnan kag-aw et inbaan Apo Dios nan esay anghelna ken Cornelio ay mangwani, “Cornelio.” ⁴ Dat omegyat si Cornelio et ikikiyatna. Danat kanan, “Sino nan ibagam, Apo?” Dat kanan nan anghel, “Nenemnemen Apo Dios sik-a tay getkena nan ik-ikkam ay menlowalo ken siya ya getkena gedan nan ik-ikkam ay mangbadbadang isnan kokodokdo ay ipogaw. ⁵ Bomaaka is omey mang-ayag ken

Simon Pedro id Joppe. ⁶ Makitetee siya ken Simon ay mensapsapo is lalat ay naisasag-en nan baeyna isnan baybay.” ⁷ Kinwanin nan anghel di dat komaan. Dat omayag si Cornelio is doway baana ya nan esay soldado ay kabadangna ay ibana ay mangdaydayaw ken Apo Dios. ⁸ Danat sodsodoken am-in nan inommat danat ibaa daida ta omeйда id Joppe.

⁹ Isnan kawakgatana et daan ay mendad-aan nan deeyday tolo ay omas-asag-enda et id Joppe. Esadapay omdan et inmey si Pedro isnan nasisingpa ay atep nan baey ay mentetean. Dat menlowalo isnan alas dosi isnan kag-aw. ¹⁰ Danat layden ay mangan tay naowat. Ngem egayda makaoto. Dat wada nan inpailan Apo Dios ken siya ay kaneg iitaw. ¹¹ Nan inilana et napewak id daya. Dat wada nan maoy-oy ay kaneg dakkal ay ewes ay napapadonan nan epat ay solina. ¹² Nan wada isnan ewes et am-iam-in ay menkiwkiwi ay kalasin di animal, oweg ya koyat. ¹³ Danat dengngen nan kali ay mangwani en, “Ibangonmo, Pedro, ta pomaltika is isdam.” Ngem isnan Judio et adoado nan law-enda isnan datodi ay maisda. ¹⁴ Isonga kinwanin Pedro, “Adi mabalin, Apo, tay maid inis-isdak is malawa ay maisda.” ¹⁵ Dat kasin kanan nan menkalkali, “Adim kanan en lawa tay adi law-en Apo Dios daida id wani.” ¹⁶ Namitlo ay inilana ya dinngena di dat ngomato nan ewes id daya. ¹⁷⁻²⁰ Dat nemnemen Pedro no sinonggen nan kayatna ay kaliyen. Dat komali nan Ispirito Santo ken siya ay mangwani en, “Dengngem nan ibagak. Wada nan tolo ay mang-anap ken sik-a. Ipikam ta lomayogka et adika mendodowa nodi makkeyka ken daida tay sak-en gedan nan nangbaa ken daida.” Dat omdan tet-ewasan deeyday toloy inbaan Cornelio ay mang-an-anap isnan baey Simon. Inomdanda isnan segpan dadat sooten mo siya nan baey ay mentetean Si-

mon Pedro. ²¹ Dat lomayog si Pedro et kanana isnan toloy amam-a, “Sak-en nan an-anapenyoy. Dakayon in mali?” ²² Dadat kanan en, “Si Kapitan Cornelio nan nangbaa ken dakami. Si Cornelio ay apomi et gawigawis ay ipogaw et si Apo Dios nan daydayawena. Olay nan ib-ayo ay Judio et gawigawis nan kankananda ay maipanggep ken siya. Et wada nan ninpaila ken siya ay esay anghel Apo Dios et inbagana ta ipaayagna sik-a ta dengngena no ngan di ibagam ken siya.” Siya di nan kinwanida. ²³ Dat pasgepen Pedro daida ta isdi nan kaseyepanda. Mawakgat pay dadat menlobwat. Naiboweg abes nan tap-in di mamati ken Jesus ay iJoppe.

²⁴ Inomdanda id Cesarea issan maikadwa ay agew et sisin-ed Cornelio daida. Wada abes nan ag-ina ya nan gagayyemna ay makiseseed tay inayagan Cornelio daida. ²⁵ Idi inomdan da Pedro dat omeysab-aten Cornelio siya. Dat menpalintomeng ay mangdayaw ken siya. ²⁶ Ngem inpatakdeg Pedro siya ay mangwani, “Itakdegmo tay ipogaw tako am-in. Bakenak dios ta dayawem sak-en.” ²⁷ Mentoytoyada ay songgep isnan baeyna dat ilan Pedro nan adoado ay nadagop ay ipogaw. ²⁸ Dat kanan Pedro ken daida, “Dakayo, getkenyo ay dakami ay Judio et law-enmi ay makiib-a isnan ipogaw ay baken Judio ya law-enmi abes ay songgep isnan baeyda. Ngem inpagtek Apo Dios ken sak-en ay madi no waday adyak is ipogaw gapo tay kanak en bakenda nadalos gapo tay adida solsoloten nan ogalimi. ²⁹ Isonga isnan nangipaayaganyo ken sak-en et egayak mendodowa ay omali. Isonga ibagayo kadya no dakayon nangipaayag.” ³⁰ Dat kanan Cornelio, “Id sinpang-etewna isnan kaneg tona ay alas tres et ninlowalowak. Dat katanakdeg nan anghel ay somili nan badona. ³¹ Kinwanina ken sak-en, ‘Cornelio, dengdengngen Apo Dios nan lowalom ken siya ya getkena nan ik-ikkam ay mangbadbadang isnan

kokodokdo ay ipogaw. ³² Bomaaka is omey id Joppe ta ayagana nan amama ay si Simon Pedro. Makiteteesiya ken Simon ay mensapsapo is lalat ay maisasag-en nan baeyna isnan baybay.' ³³ Siya di nan kinwanina isonga inpaayagko sik-a ay dagos et gawigawis tay inmalika. Et iilaen Apo Dios ay nadagop kami isna ta dengngenmi no ngan di laydena ay itdom ken dakami."

³⁴ Dat ilogin Pedro ay mangibaga en, "Tet-ewa ay maawatak id wani ay si Apo Dios et maid paam-amdena is ipogaw. ³⁵ Tay olay sino ay ipogaw, Judio wenna baken et no dayawenda si Apo Dios ya gawis nan ik-ikkanda et dawatena daida. ³⁶ Inpagtek Apo Dios ken dakami ay Judio ay ap-on din si Israel nan gawis ay damag ay mangwani en nakaan nan ligetna isnan basbasol di ipogaw gapo ken Jesu Kristo ay apon di kaipoipogaw. ³⁷ Waay dindinngeyo nan inik-ikkan ya nan insolsolon Jesus ay iNazaret isnan probinsiya id Galilea dat isnan kailili id Judea issan nakwasan din nin-isolsolowan Juan ay menbonbonyag. ³⁸ Isonga maawatanyo nan nangitapiyan Apo Dios isnan Ispiritona ya kabaelana ken Jesus. Olay no into nan inmay-ayana et inpagawisna nan masaksakit ya nan ipogaw ay kinapet di anito tay wada si Apo Dios ken siya. ³⁹ Et dakami nan nangilila isnan am-in ay gawis ay inikikkana id Jerusalem ya isnan kailili id Judea. Inilami abes nan nangilansaanda ken siya isnan kros ay nateyana. ⁴⁰ Ngem si Apo Dios et tinagona kasin siya isnan maikatlo ay agew. Et kasin ninpap-aila ken dakami. ⁴¹ Egay ninpap-aila si Jesus isnan am-in ay ipogaw ngem ninpap-aila ken dakami et nakikikan ya nakiin-inom ken dakami tay dakami nan pinilin Apo Dios ay mangibagbaga isnan inil-ilami. ⁴² Et inbaan Apo Dios dakami ay en mangibagbaga isnan gawis ay damag isnan kaipoipogaw. Ibagbagami gedan ay si Jesus nan pinilina ay mangbanag

isnan am-in ay ipogaw olay no epdasda natey wenna matatago kayet isnan kasina omaliyan. ⁴³ Olay id kasin et inbagbagan din mamadton Apo Dios en gapo isnan inikkan Jesus et mapakawan nan basbasol nan am-in ay mamati ken siya." Siya di nan inbagan Pedro ken da Cornelio.

Nan Namatiyan Nan Baken Judio Ya Nan Kinmapetan Nan Ispirito Santo Ken Daida

⁴⁴ Daan ay menkalkali si Pedro dat komapet nan Ispirito Santo isnan am-in ay mangdedenge. ⁴⁵ Nasdaawan ib-an Pedro ay Judio ay mamati ken Jesus tay olay nan ipogaw ay baken Judio et kapten nan Ispirito Santo daida. ⁴⁶ Nan nangtekanda ay kinmapet nan Ispirito Santo ken daida et kasida kakali is nateketeken ay kali ay mangdaydayaw ken Apo Dios. Dat kanan Pedro, ⁴⁷ "Nan naayda ay ipogaw, olay no bakenda Judio et kinmapet nan Ispirito Santo ken daida ay kaneg ken datako met laeng. Isonga adi mabalin ay iyadi tako nan kabonyaganda." ⁴⁸ Danat kanan ken da Cornelio, "Masapol ay menpabonyag kayo ta ipagtekyo ay ap-apowenyo si Jesus." Dat kanan da Cornelio en makitee si Pedro ken daida is madandan ay agew.

11

Sodsodoken Pedro Nan Inikikkana

¹ Egay nabayag dat nan aapostolis ya nan iib-ada ay mamati ken Jesus ay wada id Judea et dinngeda ay patiyen abes nan ipogaw ay baken Judio nan kanan Apo Dios ay maipanggep ken Jesus. ² Dat somaa si Pedro id Jerusalem. Dat wada nan ib-ana ay Judio ay mangipapati ay masapol ay masolot nan linteg Moses olay no mamatida ken Jesus. Dadat delawen si Pedro ³ ay mangwani en, "Dakan aped songgep isnan baey di baken Judio? Nakikikanka pay isdi. Dapay law-en nan linteg tako di is maikkan."

⁴Dat sodoken Pedro am-iam-in nan inommat. ⁵Kinwanina en, “Wadaak id Joppe et menlol-owalowak dat wada nan inpailan Apo Dios ken sak-en ay kanega iitaw et inilak nan maoy-oy-oy ay kanega dakkel ay ewes ay nagapo id daya ay napapadonan nan epat ay solina daet ompa isnan sag-enko. ⁶Daket isin-eng et am-iam-in ay menkiwkiwi ay kalasin di animal, oweg ya koyat nan mentetee. ⁷Daket dengngen nan kali ay mangwani en, ‘Ibangonmo, Pedro, ta pomaltika is isdam.’ ⁸Daket kanan, ‘Adi mabalin Apo, tay maid inis-isdak is malawa ay maisda.’ ⁹Dat kasin kanan nan menkalkali ay nagapo id daya en, ‘Adim kanan en lawa tay adi law-en Apo Dios daida id wani.’ ¹⁰Namitlo nan nang-ilaak ya nangdengngak isdi dat ngomato nan ewes. ¹¹Idi nginmato san ewes id daya dat siya nan inomdanan nan tolo ay amam-a ay nabaa ay nagapo id Cesarea. ¹²Inbagan nan Ispirito Santo en adiyak mendodowa ay makkey ken daida olay bakenda Judio. Nakkey abes nan naayda ay enem ay ib-a tako et inmey kami amin id Cesarea et sinonggep kami isnan baey da Cornelio. ¹³Dat apaten Cornelio nan nang-il-ana isnan anghel isnan baeyna ya nan inbagan nan anghel ken siya ay mangwani en, ‘Bomaaka is omey mang-ayag ken Simon Pedro. ¹⁴Et awnitna ibaga nan masapol ay patiyenyo ta mapakawan nan basolyo ta maisalakan kayo.’ Siya di nan kinwanin nan anghel ken Cornelio.” ¹⁵Dat itoloy Pedro ay mangwani en, “Issan menkalkaliyak et komapet nan Ispirito Santo ken daida ay kaneg met laeng din kinmapetana ken datako isdin damo. ¹⁶Daket nemnemen nan kinwanin Apo Jesus ken datako en, ‘Si Juan et binonyagana dakayo is danom ay mangipagtek ay mamati kayo ken Apo Dios ngem id wani ibonyag Apo Dios nan Ispiritona ken dakayo.’ Siya di nan kinwanin Apo Jesus. ¹⁷Si Apo Dios nan nangipakapet

isnan Ispiritona ken datako isdin namatiyan tako ken Apo Jesu Kristo. Paliso gedan isnan baken Judio et inpakapetna nan Ispiritona ken daida. Et sinowak is mangiyadi ken Apo Dios ay mang-ikkan isdi?” ¹⁸Idi dinngeda di dadat somaldeng ay mangdeldelaw ken siya et day-dayawenda si Apo Dios. Et kananda en layden Apo Dios obpay ay maidya nan biyag ay maid patenggana isnan olay ipogaw ay baken Judio no ibabawida nan basolda.

Nan Damo Ay Makwani En Kristiano

¹⁹Isnan nangpateyan nan Judio ken Esteban et nasis-iyen nan mamati ken Jesus tay pinalpaligat nan adi mamati ay Judio daida. Inomdan nan tap-ina enggana id Fenicia ya id Chipre ya id Antiokia. Inbagbaga kayet nan maipanggep ken Jesus ngem kedkedeng isnan iib-ada ay Judio is nangibagbagaanda. ²⁰Ngem wada nan iChipre ya iCirene ay mamati ken Jesus et inmeyda id Antiokia et inbagada abes nan gawis ay damag ay maipanggep ken Apo Jesus isnan baken Judio. ²¹Inted Apo Dios nan kabaelanda ay men-is-isolo isonga adoado nan nangibabawi isnan basbasolda ta mamatida ken Apo Jesus.

²²Nan mamati ken Jesus ay wada id Jerusalem et dinngeda di. Dadat ibaa si Bernabe ay omey mang-ila ken daida id Antiokia. ²³Idi inomdan isdi dat men-gasing isnan nang-il-ana isnan badang Apo Dios ken daida. Danat bagbagaan daida ta itoltoloyda ay mamati ken Apo Jesus olay ngan di om-ommat ken daida. ²⁴Si Bernabe et gawigawis siya ay ipogaw. Nan Ispirito Santo nan mang-it-itdo isnan ik-ikkana dapay napigsapigsa nan pammatina ken Apo Dios. Et adoado nan naitapi ken Apo Jesus gapo isnan insolona.

²⁵Kinmaan si Bernabe id Antiokia dat omey id Tarso ay mang-anap ken Saulo. ²⁶Idi dinatngana danat ayagan et somagongda ay dowada id Antiokia et nakatew-enda isdi ay

makibob-oweg isnan ipogaw ay mamati ken Jesus et adoado nan insol-solowanda. Nan mamati ken Jesus id Antiokia et daida nan damo ay mak-wani en Kristiano.

²⁷ Isnan ninteteanda id Antiokia et wadada nan mamadton Apo Dios ay nagapo id Jerusalem. ²⁸ Nan esa ay kangadan is Agabo et initdowan nan Ispirito Santo siya danat ibaga en awnit mabtil nan kailiili isnan batawa. Tinmet-ewa nan kinwanina isnan timpon Ali Claudio. ²⁹ Et nan deeyda ay mamati ken Jesus et nintotolagda ay mangipaw-it isnan badangda isnan ib-ada ay mamati ken Jesus ay wada id Judea. Nin-itedda isnan wada ay mabalin ay ibadangda. ³⁰ Nan nangyey isnan badangda et da Bernabe ken Saulo dadat ited isnan amam-an di mamati ken Jesus id Jerusalem.

12

Nan Naipalobosan Pedro Isnan Pagbalodan

¹ Isnan timpo ay deey inlogin Ali Herod ay mangpaligat isnan tapin di ipogaw ay mamati ken Jesus. ² Inpapotona nan olon Santiago ay besat Juan. ³ Idi inilana ay mengasing nan Judio isnan inikkana danat ipadpap si Pedro. Nan nangikkanana isdi et isnan fiesta ay manggananda isnan tinapay ay egay kabobodan. ⁴ Idi nadpap si Pedro dadat ipagowaldiya isnan simpoo ya enem ay sosoldado ngem masin-ep-atda ay mensinsinokat ay menbanbantay. Kanan Herod en ipapateyna siya isnan mangboyaan di kaipoipogaw no makwas nan fiesta. ⁵ Naibalod si Pedro ngem nan ib-ana ay mamati ken Jesus et adida somaldeng ay mangilol-owalo ken siya.

⁶ Nalabi et naseseyep si Pedro isnan betaay nan doway gowaldiya tay kanan Ali Herod en kawakgatana et ipaboyana siya ay maipapatey. Nakakawalan si Pedro is doway kawal ya nagogowaldiyaan abes nan segpan nan pagbalodan. ⁷ Dat aped

pomat-a nan kowalto et mawanada nan anghel Apo Dios. Dat iwedwed nan anghel ay manggido ken siya danat kanan, “Ikamom ta boman-gonka.” Dat aped natanekdag nan kawal ay naibabalod isnan ledengna. ⁸ Dat kanan nan anghel, “Isiglotmo nan balikes nan badom dakat mensapatos.” Inikkan Pedro di dat kasin kanan nan anghel, “Isadleyemo nan ewesmo ta omonodka.” ⁹ Dat bomala si Pedro ay omonod isnan anghel ngem nan wada isnan nemnemna et waay baken tet-ewa nodi iitaw et kedeng. ¹⁰ Linaosanda nan esa ay gowaldiya ya nan maikadwa dadat omdan isnan dakkel ay eneb ay landok isnan segpan ay bomala id deya. Dat aped matokaban ay maid mangtokab dadat bomala. Mendaanda pay isnan esa ay kalsa dat mamaid san anghel.

¹¹ Nakwas di dat nemnemen Pedro ay tet-ewa obpay nan inommat ken siya. Danat kanan, “Getkek id wani ay tet-ewa ay si Apo Dios nan nangbaa isnan anghelna ay mangisalakan ken sak-en ta adi pomatey si Ali Herod tasiyay adi maikkan nan layden nan Judio ay maikkan ken sak-en.”

¹² Danat nemnemen ay omey isnan baey da Maria ay inan Juan ay kangadan abes is Marcos. Siya di nan nadagopan nan mamati ken Jesus ay menlol-owalo. ¹³ Idi inomdan isnan segpan dat menkogkog dat omey nan esay baa ay si Roda ay mangtokab. ¹⁴ Mailalasila nan kalin Pedro ngem kinalingkingana ay mangtokab gapo isnan gasingna dat tomagtag ay en mangibaga ay wada si Pedro isnan segpan. ¹⁵ Ngem egayda patiyen ay kananda en. “Ay naong-ongka?” Ngem inapatina ay tet-ewa dadat kanan, “Waay nan anghelna.” ¹⁶ Ngem ninkogkog kayet si Pedro enggana ay enda tinokaban dadat ilan ay tet-ewa ay si Pedro dadat masdamasdaaw. ¹⁷ Dat ipaginek Pedro daida et sodokena nan inikkan Apo Dios ay nangipabala ken siya

isnan pagbalodan. Danat kanan, “Enkayo ibaga abes is ken da Santi-ago ya nan iib-a tako ay mamati ken Jesus.” Dat komaan et omey isnan teken ay ili.

¹⁸ Mawakgat pay dat palalo ay menngalngalawngaw nan mengogowaldiya isnan pagbalodan tay maid si Pedro. ¹⁹ Si Ali Herod pay et inbilina ay anapenda siya ngem adida makadateng. Isonga sinomalyan Ali Herod nan gogowaldiya danat ipapatey daida. Dat komaan si Ali Herod id Judea et omey menpasyal id Cesarea.

Nan Nateyan Ali Herod

²⁰ Si Ali Herod et nakaliget isnan ipogaw id Tiro ya id Sidon. Isonga maid somya is ikkanda ay omala is kanenda tay nan ili ay mentolayan Ali Herod nan magapowan nan kanenda. Isonga nin-an-anapda is limidyoda ay mang-ayak ken siya ta makaan nan ligetna. Nan inikkanda et inawisda si Blasto ta gayyemenda ta badangana daida tay siya nan kangatowan ay baan Ali Herod. Et tetewa ay binadangana daida ay makitoya ken Ali Herod. Dadat mensegang ken siya ta makaan nan ligetna ken daida. ²¹ Inomdan nan agew ay pinilin Herod ay menpailaana ta itedna nan songbatna ken daida. Dat menbado is nanginangina ay bado ay badon di ali dat omey tomokdo isnan tokdowan di ali et menkali isnan adoado ay ipogaw ay nadagop isdi. ²² Nakwas di dat menbogaw nan kaipoipogaw ay mangdayaw ken siya ay mangwani en, “Kalin di dios, baken aped kalin di ipogaw.” ²³ Dat dosaen Apo Dios siya tay laylaydena nan mangdayawanda ken siya dapay maid polos panangdayawna ken Apo Dios. Isonga inpa-eyna ay dagos nan esay anghelna ay mangipasakit ken siya. Dat aped mabanogis nan awakna et egay nabayag dat matey.

²⁴ Ngem nan kalin Apo Dios et naitoltoloy ay maipagtek ya inmad-ado nan ipogaw ay mamati.

²⁵ Da Bernabe ken Saulo et nakwas nan oblada id Jerusalem dadat komaan et somagongda id Antiokia. Inkawitda abes si Juan ay kangadan is Marcos.

13

Nan Nabaaan Da Bernabe Ken Saulo Ay Men-isolo

¹ Isnan mamati ken Jesus id Antiokia et wada nan naitapi ken daida ay mamadton Apo Dios. Wada abes nan nalaing ay men-is-isolo isnan kalin Apo Dios. Siya dana nan ngadanda. Da Bernabe, si Simeon ay kangadan is Niger, si Lucio ay iCirene yas Manaen ay esa ay tinalaken din aman Herod ay gobilnadol id Galilea yas Saulo. ² Isnan esay agew et menlol-owalo nan mamati ken Jesus dadapay mentepe ay adi mangmangan ta kedeng si Apo Dios is nennememenda. Dat kanan nan Ispirito Santo ken daida en, “Dotokanyo da Bernabe ken Saulo ta ikkanda nan ipaoblak ken daida.” ³ Isonga kasinda ninlowalo ya nintepe dadat ipatang nan ledengda isnan olon da Bernabe ken Saulo ay mangdotok ken daida. Dadat papikaen daida ta omeyda ikkan nan kayat Apo Dios ay ikkanda.

Si Elimas Ay Mensip-ok

⁴ Isonga da Bernabe ken Saulo ay inbaan nan Ispirito Santo et inmeyda id Seleucia. Dadat menlogan isnan bapor ay omey id Chipre. ⁵ Inomdanda pay id Salamina ay esay ili id Chipre dadat ibagbaga nan kalin Apo Dios isnan kasinasinagoga ay madagdagopan nan ib-ada ay Judio. Inkawitda si Juan Marcos ay mangbadang ken daida. ⁶ Pinasyalda am-in nan ili id Chipre enggana id Pafo. Dadat datngan nan esay Judio ay mensip-ok ay mangwani en siya nan esay mamadton Apo Dios ay mang-it-itdo isnan ibagbagana ngem baken tet-ewa kadi. Nan ngadana et Barjesus wenna Elimas tay nan kayat ay kanan nan Elimas isnan kalin di Griego et mensip-ok.

⁷ Siya nan esay ib-an nan nalaing ay gobilnadol id Chipre ay si Sergio Paulo. Isnan esay agew et inayagan nan gobilnadol da Bernabe ken Saulo tay laydena ay dengngen nan kanan Apo Dios. ⁸ Idi makikalkalida ken siya dat taktaken nan mensip-ok daida tasiyay adi patiyen nan gobilnadol si Jesus. ⁹ Dat liknaen Saulo ay kangadan abes is Pablo nan kabaelan nan Ispirito Santo ken siya et ikiyatna si Elimas. ¹⁰ Danat kanan ken siya, “Sik-a nan anak Satanas tay aposem am-in nan gomawisan nan ipogaw. Nalaingka ay menkamkam-pot ya mensiksikap. Dakan adi somaldeng ay mangbalbalinsowek isnan kankanan Apo Dios? ¹¹ Id wani et dosaen Apo Dios sik-a ta makowapka ta adika makaila is kaat ay agew.” Osto ay kinwanina di dat liknaen nan mensip-ok ay kaneg wada nan mangsasalin isnan matana et menkapkapokap ay omanap is mangpadang ay mangipango ken siya. ¹² Inilan nan gobilnadol di dat mamati tay nasdanasdaaw isnan insoloda ay maipanggep ken Apo Jesus.

Id Antiokia Pisidia

¹³ Nakwas pay di dat komaan da Pablo ya nan ib-ana id Pafo et menloganda kasin isnan bapor et omeйда id Perge ay esay ili id Pamfilia. Idi inomdanda isdi dat taynan Juan Marcos daida ay somaa id Jerusalem. ¹⁴ Ngem intoloy da Pablo ay omey et taynanda id Perge et omeyda isnan teken ay Antiokia ay ili id Pisidia. Wadada isdi isnan Sabado ay agew ay omil-illengan di Judio dadat songgep isnan sinagoga ay madagdagopan di Judio et makitokdoda. ¹⁵ Idi nakwas nan nangbasaanda isnan tap-in di naisolat ay linteg Moses ya nan naisolat ay kalin di tap-in di mamadton Apo Dios dat kanan nan apon di sinagoga ken da Pablo en, “Dakayo ay gagayyem, no waday isoloyo isnan ipogaw ay naayda, ibagayo.”

¹⁶ Dat tomakdeg si Pablo et ipaginekna daida danat kanan, “Dakayo ay ib-ami ay Judio ay kaalapo ken Israel ay din apo tako id kasin ya dakayo abes ay baken Judio ay mangpatpateg ken Apo Dios et dengngenyoy. ¹⁷ Nan daydayawen tako ay Judio et si Apo Dios. Siya nan nangpili isdin alal-apo tako ay an-ak din si Israel. Et siya gedan nan nangipaad-ado ken daida isdin ninteteanda id Egipto. Siya abes nan nangipaila isnan pigsana ay nangipango ken daida ay komaan id isdi. ¹⁸ Isdin ninteteanda isnan pondag et inan-anosana nan inik-ikkanda ay menlilili ken siya enggana ay inmey nan waay epatpoo ay tew-en. ¹⁹ Idi inomdanda id Canaan et binadbadangan Apo Dios daida ay mang-abak isnan ipogaw isnan pito ay ili isdi ta ipatawidna ken daida ay Judio. Nakwas nan epat gasot ya limampoo ay tew-en enggana isdin inmayanda id Egipto.

²⁰ Nakwas di dat menpilih si Apo Dios is mangibanbanag ken daida ay mensinsinokat enggana isdin timpon din si Samuel ay esay mamadtona. ²¹ Dat mendawat din alal-apo tako ken Apo Dios is ali ay men-apo ken daida. Isonga pinilin Apo Dios si Saulo ay anak Kis ay kaalapo ken Benjamin. Dat siya nan men-ali is epatpoo ay tew-en. ²² Dat kaanen Apo Dios si Saulo et isokatna si David ay men-ali ken daida. Naay nan kinwanin Apo Dios ay maipanggep ken David.

‘Nan anak Jesse ay si David nan laylaydek tay gawigawis ay ipogaw siya tay matalek ay mang-ik-ikkan isnan am-in ay laydek.’ ”

²³ Dat itoloy Pablo ay mangwani, “Din si David nan kaapo isnan mangisalsalakan ken datako ay ap-on din si Israel. Et siya si Jesus ay inkalin Apo Dios ay omali. ²⁴ Isnan egay pay laeng ninlogiyan Jesus ay men-isolo et wada si Juan ay menbonbonyag ay mangibagbaga isnan ib-a tako ay ap-

on Israel en dokoganda nan basolda ya menpabonyagda. ²⁵ Nganngani ay makwas nan lebbeng Juan ay men-isolo danat kanan isnan kaipoipogaw en, 'Waay kananyo en sak-en nan inbaan Apo Dios ay mangisalakan ken dakayo ngem baken. Ngem omal-ali ay mangsokat ken sak-en et gapo isnan kawedwedana et adiyak maibagay ay mangkaan isnan sapatosna.' Kinwanin Juan di."

²⁶ Dat itoloy Pablo ay mangwani en, "Dakayo ay ib-ak ay kaalapo ken Abraham, olay dakayo ay baken Judio ay mangdaydayaw ken Apo Dios et datako am-in nan nangipagtekan Apo Dios isnan maipanggep isnan mangisalakan ken datako. ²⁷ Ngem nan ib-a tako ay Judio ay iJerusalem ya nan ap-apoda et egayda getken ay si Jesus nan mangisalakan isnan ipogaw. Egayda maawatan ay si Jesus nan sinodsodok din mamadton Apo Dios id kasin olay no sinabado ay basbasaenda din insolatda. Ngem daida nan nangtongpal isnan kinwanin din mamadton Apo Dios tay kinwanida en masapol ay matey si Jesus. ²⁸ Isonga olay maid basolna is gapo ay matey siya ngem inbagada kayet ken Pilato ta ipapateyna. ²⁹ Siya di nan inikkanda tapno matongpal am-in nan epdas naisolat ay maipanggep ken siya. Dat wada nan nangkaan isnan awakna isnan kros dadat iliyang. ³⁰ Ngem tinagon Apo Dios siya kasin. ³¹ Et san nakiboboweg ken siya issan nagapowanda id Galilea ay enggana id Jerusalem et daida nan ninpapailaana is nadandan ay agew et daida id wani nan mangipagpagtek ken datako ay Judio ay kasin natago siya. ³²⁻³³ Siya di nan inmalianmi id wani ta ibagami ken dakayo nan gawis ay damag tay tinmet-ewa isnan timpo tako din nakitolagan Apo Dios isdin alal-apo tako id kasin isnan kasina nangtagowan ken Jesus. Kaneg nan naisolat isnan maikadwa ay Salmo en, 'Anakko sik-a, isonga id wani

ipagtekko ay sak-en nan Amam.'

³⁴ Id kasin abes inbagan Apo Dios nan maipanggep isnan kasin matagowan Jesus ay adi kasin matey ay enggana isnan nangwaniyana en,

'Ikkak ken sik-a nan badang ay inkalik isdin si David ay adi polos kasoksokat.'

³⁵ Tay nan inkalina ken David et naisolat isnan nangwaniyan David en,

'Adi kabalin ay iyoogmo, Apo, ay madonot nan awakko tay patiyek sik-a.'

³⁶ Tay si David et pinatina am-in nan inbagan Apo Dios ay ikkana isdin timpona. Ngem dat matey dadat ikaob isnan naikaoban din alapona gedan dat madonot nan awakna.

³⁷ Ngem si Jesus et egay nadonot nan awakna tay kasin tinagon Apo Dios siya. ³⁸ Isonga ibagami ken dakayo ay gagayyemmi en gapo isnan inikkan Jesus et mabalin ay pakawanan Apo Dios nan basol tako.

³⁹ Olay no patiyen tako am-in nan linteg din si Moses ngem baken kayet gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Ngem no si Jesus nan patiyen tako et gawis nan pangiilaana ken datako. ⁴⁰ Makailanyo ta adi ommat ken dakayo din inbagan din mamadton Apo Dios id kasin ay mangwani en,

⁴¹ 'Dakayo ay mang-oy-oyaw isnan kankanan Apo Dios et makailanyo tay awnit kayo masdaaw isnan ikkan Apo Dios dakayot maisiyan ken siya ay matey tay adi kayo mamati. Olay no ipootda ay gawis ay mangibaga ken dakayo et adi kayo met laeng mamati.'

Siya di nan naisolat." Siya di nan kombos nan inbagan Pablo ken daida.

⁴² Idi bomala da Bernabe ken Pablo isnan sinagoga dat kanan nan ipogaw en no mabalin koma ta tapiyanda kasin nan insoloda isnan omali ay Sabado. ⁴³ Idi nabokada

isnan sinagoga dat makiboweg nan adoado ay ipogaw ken da Pablo yas Bernabe. Wada ken daida nan Judio ya wada abes nan baken Judio ay mangsolsolot isnan ogalin di Judio. Dadat kanan ken daida en itoltoloyda ay mamati isnan gawis ay badang Apo Dios ken daida.

⁴⁴ Idi kasin Sabado dat kanega amiam-in nan omili id Antiokia nan inmey ay makidenge isnan maitdo ay nagapo ken Apo Dios. ⁴⁵ Ngem nan adi mamati ay Judio et pilmi ay inmapalda isnan nang-ilaanda isnan adoado ay ipogaw ay mangdengge ken da Pablo. Dadat makisongbat ken Pablo dadapay oyawen siya. ⁴⁶ Ngem da Pablo ken Bernabe et intoledda ay mangwani en, “Masapol ay dakayo nan damo ay maibagaan nan kalin Apo Dios tay Judio kayo ngem gapo tay adyanyo ya adiyoy layden ay matatago ken Apo Dios ay eng-enggana, isonga id wani omey kami isnan baken Judio ta ibagami ken daida. ⁴⁷ Tay siya nan inbilin Apo Dios ken dakami isnan nangwaniyana en,

‘Ibaak sik-a ay omey mang-itdo isnan baken Judio ay manglawag isnan nemnemda ta waday waya ay maisalakan nan am-in ay kaipoipogaw isnan batawa.’

Siya di din inbagan Apo Dios.” ⁴⁸ Idi dinngan nan deeyda ay baken Judio nan kinwanin Pablo dadat mengalalasing. Dadapay dayawen si Apo Dios gapo isnan inbagan da Pablo ay maipanggep ken Jesus. Dat amin ay pinilin Apo Dios ay manglayad ay mangdawat isnan biyag ay maid patenggana et mamatida. ⁴⁹ Dat maibagbaga nan maipanggep ken Apo Jesus isnan kailili id isdi.

⁵⁰ Ngem nan Judio ay adi mamati et tinoyada nan amam-a ay kalebbeng isnan ili ya nan babaknang ay inin-a ay mangsolsolot isnan ogalin di Judio ta aposenda da Pablo ken Bernabe. Dadat ilogi ay mangpaligat ken daida dadat ipapati ta komaanda isnan il-

ida. ⁵¹ Isonga nan inikkan da Pablo et inpigadda nan sikida ta makaan nan tapok ay mangipagtek ay adida kasin isolsolowan daida tay olay no dinngeda nan kali ay maipanggep ken Jesus et egayda patiyen. Dadat omey id Iconio. ⁵² Ngem nan deeyda ay mamati ken Jesus ay nataynan id Antiokia et egay makak-aan nan gasingda. Et wawawawada nan Ispirito Santo ken daida.

14

Id Iconio

¹ Id Iconio abes et inmey da Pablo ay men-isolo isnan sinagoga ay madagdagopan nan ib-ana ay Judio. Isnan nin-isolowan Pablo et adoado nan Judio ya nan baken Judio ay namati ken Jesus. ² Ngem nan Judio ay egay namati et inawisda nan baken Judio ta aposenda nan mamati ken Jesus. ³ Ngem nabayag kayet da Pablo ken Bernabe id isdi. Dadapay natoled ay men-is-isolo isnan maipanggep ken Apo Jesus. Et inpagtek Apo Jesus ay tet-ewa nan inbagbagada ay maipanggep isnan badangna isnan ipogaw tay intedna nan kabaelanda ay mang-ik-ikkan isnan kaskasdaaw. ⁴ Ngem nagegedwa nan nemnem nan kaipoipogaw ay omili id isdi maipanggep ken da Pablo. Wada nan mangsolot issan Judio ay adi mamati ngem wada abes nan mangsolot ken da Pablo. ⁵ Dat mentolag nan Judio ya nan baken Judio ay adi mamati ya nan menlelebbeng ken daida ta aamisenda da Pablo dadat gayangen ta mateyda. ⁶ Idi gintek nan aapostolis dadat lomayaw et inmeyda isnan tap-in di ili id Licaonia ay id Listra ya id Derbe ya isnan tap-in di ili ay naisasag-en isdi. ⁷ Dadat isolo kasin nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus.

Id Listra Ya Id Derbe

⁸ Wada id Listra nan esay amama ay pilay et egay polos nindadaan enggana isdin naiyanakana. ⁹ Dedengngen nan pilay nan kankanan da Pablo dat inengneng

Pablo siya et gintekna ay patiyena ay mabalin ay kaanen Apo Dios nan pilayna. ¹⁰ Danat ibiyad nan kalina ay mangwani, “Itakdegmo.” Dat katanakdeg et mendaan. ¹¹ Idi inilan nan kaipoipogaw nan inikkan da Pablo dadat ilogi ay menbogaw, “Dios dana ay ninpaila ay kaneg ipogaw et inmalida ken datako.” Ngem egay maawatan da Pablo tay nan kalida ay iLicaonia nan ikalkalida. ¹² Dadat ngadnan daida isnan ngadan nan diosda. Nginadnanda si Bernabe is Zeus ya si Pablo gapo tay siya nan ninkalkali et nginadnanda is Hermes ay esay diosda gedan. ¹³ Nan simbaan ay mangdayawanda isnan diosda ay si Zeus et wada isnan soban nan ili. Et nan padida et wada nan sabsabong ya bakbaka ay inyeyda isnan segpan nan ilida ta paltiyenda ay mangdayaw ken da Pablo. ¹⁴ Ngem idi gintek da Bernabe ken Pablo nan layden nan ipogaw ay ikkan dadat bisngaten nan badoda ay mangipagtek isnan mang-adyanda isnan ikkanda tay ngawi di ken Apo Dios. Dadapay tomagtag ay ome y isnan kad-an nan kaipoipogaw ay menbogaw ay mangwani en, ¹⁵ “Gagayyem, dayon aped ik-ikkan na? Ipogaw kami ay kanegyo met laeng. Inmali kami isna ta ibagbagami nan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo ta taynanyo nan sinang didiosyo ay maid kapaayanda ta patiyenyo si Apo Dios ay naleleng-agan. Si Apo Dios et siya nan nangboliw isnan daya, nan batawa, nan baybay ya nan am-in ay mentetee. ¹⁶ Id kasin et binaybayana nan kaipoipogaw ay mang-ik-ikkan isnan laylaydenda. ¹⁷ Ngem wada met laeng nan mangtekanda ay wada siya gapo isnan gawigawis ay inik-ikkana ay pala ken daida. Tay siya nan mang-it-ited isnan odan ya nan bomgasan di nais-ek ta waday katatagowanyo tasiyay men-gasing kayo.” ¹⁸ Ngem olay dinngeda nan kinwanin Pablo ay deey ngem kayakayatda kayet ay

ipaltiyan daida.

¹⁹ Nakwas di dat wada nan Judio ay adi mamati ken Jesus ay iyAntiokia id Pisidia ya nan iyIconio ay inmey id isdi Listra. Dadat awisen nan kaipoipogaw ta gayangenda si Pablo. Idi nakagayangda dadat goyoden ay mangyey isnan soban nan ili tay kananda en natey. ²⁰ Ngem idi likoben nan mamati ken Jesus siya dat bomangon et somagong isnan ili. Kawakgatana dat komaan da Pablo ken Bernabe ay ome y id Derbe.

Nan Simagongan Da Pablo Id Antiokia Siria

²¹ Idi inomdan da Pablo id Derbe dadat isolo nan maipanggep ken Jesus isdi et adoado nan mamati. Dadat somagong id Listra ya id Iconio enggana id Antiokia ay ili id Pisidia ²² ta papigsaenda nan pammatin nan ipogaw ay mamati ken Jesus issan damo ay inmayanda. Kinwanida en, “Itoltoloyyo kayet ay mamati ken Apo Jesus tay mapaligatan tako is nateketeken ay ligat esatakopay maitapi isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana.” ²³ Dadat mendotok is kalebbeng ay mangipangpango isnan iib-ada ay mamati isnan tonggal paggimgimongan nan mamati ken Jesus. Dadat mentepe ay mangilowalo ay mangitalek ken daida ken Apo Jesus ay mamatiyanda. ²⁴ Dadat idaan isnan probinsiya ay Pisidia et ome yda id Perge ay ili id Pamfilia. ²⁵ Insoloda nan maipanggep ken Jesus id Perge dadat ome y id Atalia. ²⁶ Dadat menlogan isnan bapor et somagongda id Antiokia id Siria. Sinmaada isdi isnan nangkewasanda isnan oblada tay siya di din ninlowalowan nan mamati ken Jesus ay nangidawat ken Apo Dios ta ay-ayowanana da Pablo ken Bernabe isnan oblada.

²⁷ Idi inomdanda id Antiokia dadat ipadagop nan mamati ken Jesus dadat ibaga am-in nan inpaik-ikkan Apo Dios ken daida. Inbagada abes ay inpalobos Apo Dios nan mangibagbagaanda isnan gawis

ay damag isnan baken Judio ta matatida abes ken Jesus. ²⁸ Nabayag nan nakitetean da Pablo ken Bernabe isnan mamati ken Jesus id isdi Antiokia.

15

Maipanggep Isnan Osto Ay Ikkana Nan Baken Judio Ay Mamati Ken Jesus

¹ Wada nan Judio ay iJerusalem id Judea ay inmey id isdi Antiokia dadat men-isolsolo isnan ipogaw ay baken Judio ay mamati ken Jesus. Kinwanida en, “Adi isalakan Apo Dios dakayo no adi kayo menpasegyat ay kaneg nan initdon Moses ay ogalimi ay Judio.” ² Isonga da Pablo ken Bernabe et pilmi nan inik-ikkanda ay makisongsongbat ay mangwani en adi masapol ay ikkanda. Isonga inbaan nan iyAntiokia ay mamati ken Jesus da Pablo ken Bernabe ya nan tap-ina ay omey id Jerusalem ta sootenda isnan aapostolis ya nan amama no sino nan tet-ewa. ³ Dat palobwaten nan mamati ken Jesus daida. Isnan nanglaosanda id Fenicia ya id Samaria et sinodsodokda isnan ibada ay Judio ay mamati ken Jesus nan mamatiyan nan baken Judio. Isonga men-galalasingda isnan nangdengnganda isdi.

⁴ Inomdanda id Jerusalem dat men-galalasing nan aapostolis ya nan aamama ya am-in nan mamati ken Jesus ay mang-ila ken daida. Dat sodsodoken abes da Pablo nan inik-ikkan Apo Dios ay mangbadang ken daida isnan inmay-ayanda. ⁵ Ngem wada nan Fariseo ay mamati ken Jesus et tinmakdegda ay mangwani en, “Masapol ay bilinen tako nan baken Judio ta menpasegyatda ya patiyenda abes am-in nan linteg Moses ay patpatiyen tako ay Judio.”

⁶ Dat menpamiting nan aapostolis ya nan aamama ay mangipangpango isnan mamati ta tolagenda nan kinwanin nan Fariseo ay maipanggep isnan linteg Moses. ⁷ Nabayag ay mentoltolagda dat tomakdeg si Pedro ay mangwani

en, “Bebsatko, getkenyo ay sak-en nan pinilin Apo Dios ken datako id kasin ay en mangisolo isnan baken Judio isnan maipanggep ken Jesus tasiyay dengngenda ta patiyenda. ⁸ Si Apo Dios ay mangtek isnan am-in ay nemnem di ipogaw et inpailana ay dawdawatena nan baken Judio no matatida ken siya tay inpakapetna nan Ispirito Santo ken daida ay kaneg met laeng nan inikkana ken datako. ⁹ Baken tako kedeng is kaam-amedan di layad Apo Dios. Tay dalosana nan basol nan ipogaw ay baken Judio met laeng no matatida ken siya. ¹⁰ No epdas inpagtek Apo Dios ay dawatena daida dayon layden ay mangpadas isnan anosna isnan mangmangwaniyano en masapol ay tongpalenda nan linteg tako dapay nan linteg ay kananyo en masapol ay tongpalenda et adi tako kabaelan ay mangtongpal? Olay din alal-apo tako id kasin et egayda nakaikkan. ¹¹ Nodi getken tako ay maisalakan tako gapo isnan badang Apo Jesus ken datako et siya gedan nan maisalakanan nan baken Judio.” Siya di nan kinwanin Pedro.

¹² Nakwas di dat gominek nan kaipoipogaw ta dengngenda nan mangsodokan da Bernabe ken Pablo isnan kaskasdaaw ay inik-ikkan Apo Dios ay mangbadang ken daida isnan nin-isolowanda isnan ipogaw ay baken Judio. ¹³ Nakwas abes di dat menkali si Santiago ay mangwani en, “Dakayo ay bebsat, dedengngenyopo pod nan kanak. ¹⁴ Sinodsodok Simon Pedro din damo ay nangipailaan Apo Dios isnan layadna isnan ipogaw ay baken Judio tasiyay wada abes ken daida nan menbalin is ipogawna. ¹⁵ Maiyiso abes nan kinwanin din mamadton Apo Dios ay naisolat id kasin ay mangwani en,

¹⁶ Kinwanin Apo Dios en, Awnitak kasin somagong ay men-ali et maisagong nan paliso isdin napigsa ay nin-aliyan din si David ¹⁷ tasiyay mang-anap nan kaipoipogaw olay nan

baken Judio ay inawisko ay menbalin is ipogawko. ¹⁸ Siya di nan kinwanin Apo Dios ay inpagtekna id kasin.’ ”

¹⁹ Dat itoloy Santiago ay mangwani en, “Isonga kanak en adi tako paligaten nan baken Judio ay mangdokdokog isnan pinatpatida id kasin ta mamatida ken Jesus. ²⁰ Nodi mensolat tako ken daida ta ibaga tako ta adida is-isda nan naiboyag isnan sinang didios ya adida is-isda nan napalti no egay nakaan nan basana isnan napaltiyana ya adida is-isda nan basa ya adida iseyseyep nan bakenda asawa. Tay no siya dadi nan ik-ikkanda et adi liligten ay pilmi nan Judio daida. ²¹ Tay getken amin nan Judio nan naayda ay linteg ya enggana id kasin insolsoloda nan linteg Moses isnan kasinasinagoga ay madagdagopanda ay sinabado. Isonga gawis no ibaga tako isnan baken Judio ta tongpalenda nan naayda ta adi masaktan nan nemnem di Judio.” Kinwanin Santiago di.

²² Dat owenan am-in nan aapostolis ya nan aamam-a ya nan amin ay mamati ken Jesus. Dadat kanan en pomilida isnan amam-ada ta makkeyda ken da Pablo yas Bernabe ay omey id Antiokia. Nan pinilida et nan doway ay apoda ay da Judas ay kangadan gedan is Barsabas yas Silas. ²³ Siya na nan inpaw-itda ay solat ken daida,

“Naay di solatmi ay aapostolis, amam-a ya ib-ayo ay mamati ken Jesus id isna Jerusalem ken dakayo ay bebsatmi ay baken Judio id issa Antiokia ya isnan kailili id Siria ya id Cilicia. ²⁴ Dinngemi ay mendodowa kayo gapo isnan insolon nan deeyda ay nagapo id isna ay inmey nangngawngaw isnan nemnemyo issa. Ngem baken kami is nangbaa ken daida. ²⁵ Isonga ninmiting kami isna et ninemnemmi en gawis no piliyenmi nan ibaami ay makkey ken da Pablo yas Bernabe ay gayyem tako. ²⁶ Datona ay ipogaw et adida kawatan nan biyagda olay mateyda

gapo isnan men-oblaanda ay pala ken Apo Jesu Kristo. ²⁷ Nan pinilimi ay makkey ken daida et da Judas ken Silas ta ibagada abes nan insolatmi ay naay. ²⁸ Nan kankananmi isna et inaboloyan abes nan Ispirito Santo. Adimi layden ay paligaten dakayo ay mangipapati ay tongpalenyoyan ogalimi. Basta siya dana nan gawis ay maik-ikkan. ²⁹ Adiyoy is-isda nan naiboyag isnan sinang didios ya adiyoy is-isda nan basa ya adiyoy is-isda nan napalti no egay nakaan nan basa isnan napaltiyana. Adiyoy abes iseyseyep nan bakenyo asawa. Gawigawis no siya dana nan tongtongpalenyoyan. Kedeng di is laydenmi ay ibaga ken dakayo issa.” Siya di nan insolatda. ³⁰ Idi nakasolatda dat komaan nan nangipaw-itanda isnan solat ay omey id Antiokia.

Idi inomdanda dadat ipadagop nan mamati ken Jesus dadat ited nan solat. ³¹ Basaenda pay dat gomasing nan nemnemda isnan gawis ay inbagbagana. ³² Da Judas ken Silas et mamadton Apo Dios daida et adoado nan insolsoloda isonga pinmigma nan pammatida. ³³ Nakwas nan kaat ay agew dat palobwaten nan mamati ken Jesus da Judas. Kinwanida en, “Sapay koma ta bobowegen Apo Dios dakayo isnan omayanyo.” Dadat somagong id Jerusalem ay kad-an di nangbaa ken daida. ³⁴ (-) ³⁵ Ngem nataynan da Pablo ken Bernabe id Antiokia ay men-isolo ya mangibaga isnan maipanggep ken Jesus ya wada gedan nan iib-ada ay men-is-isolo.

Inlogin Da Pablo Ken Silas Ay Men-isolo Isnan Kailili

³⁶ Nakwas nan kaat ay agew dat kanan Pablo ken Bernabe, “Enta pasyalen nan ib-ata ay mamati ken Jesus isnan kailili ay inmay-ayanta ay nangibaga isnan maipanggep ken Jesus ta ilanta no kas-anoda.” ³⁷ Inyoog Bernabe ngem laydena ay makkey si Juan Marcos. ³⁸ Ngem kanan Pablo en olay adi makkey siya

tay siya san linmayaw isdin kad-
anda id Pamfilia et egayna itoloy ay
mangbadang isnan oblada. ³⁹ Dadat
menbinogtak et mensiyanda. Isonga
inboweg Bernabe si Marcos et
menloganda isnan bapor ay omey
id Chipre. ⁴⁰ Ngem si Pablo et
pinilina si Silas is kadwana. Dat
ilowallowan nan mamati ken Jesus
daida ta badangan Apo Dios daida
isnan am-in ay omayanda. Dadat
omey. ⁴¹ Inmeyda isnan kailiili id
Siria ya id Cilicia ta papigsaenda nan
nemnem nan mamati ken Jesus isnan
paggingimonganda id isdi.

16

Si Timoteo Nan Nakiboweg Ken Da Pablo Yas Silas

¹ Inmeyda abes id Derbe ya id Lis-
tra. Dadat datngan si Timoteo ay esa
ay mamati ken Jesus. Nan inana et
Judio ay esa ay mamati abes ngem
si amana et Griego. ² Dinayaw am-
in nan mamati ken Jesus id Listra
ya id Iconio si Timoteo. ³ Et lay-
den Pablo ay makkey si Timoteo ken
daida ngem gapo tay gintek am-in
nan ipogaw ay baken Judio si amana
isonga sinegyatana ay kaneg nan
ogalin di Judio ta adi masaktan nan
nemnem di ib-ada ay Judio isnan il-
ili ay omayanda. ⁴ Isnan nangpasya-
landa isnan kailiili isdi et inbagba-
gada san kinwanin nan aapostolis
ya aman-a id Jerusalem ta siya di
nan solotenda. ⁵ Isonga nan mamati
ken Jesus isnan paggingimonganda
et pinmigma nan pammatida dapay
inagew ay omad-adoda.

Iniiitaw Pablo Nan iMacedonia Ay Menpakpakaasi

⁶ Nalpas di dadat idaan isnan
il-ili id Frigia ya id Galacia tay
inyadin nan Ispirito Santo nan
omayanda id Asia ay mangibaga
isnan maipanggep ken Jesus. ⁷ Idi
inomdanda isnan pep-eng nan
probinsiya id Misia dadat kanan
en omeyda id Bitinia ngem kasin
inyadin nan Ispiriton Jesus. ⁸ Isonga

dinaanda id Misia et inmeyda id
Troas. ⁹ Nalabi dat ipaiitaw Apo
Dios ken Pablo nan esay am-ama
ay iMacedonia ay tomatakdeg ay
menpakpakaasi ken siya ay mang-
wani en, "Omalika id isna Macedonia
ta badangam dakami." ¹⁰ Isonga
dakamit mensagana ay omey id
Macedonia tay gintekmi ay inayagan
Apo Dios dakami ay mangibaga isnan
maipanggep ken Jesus isnan ipogaw
isdi. Et sak-en si Lucas ay nakkey
gedan.

Mamati Si Lydia

¹¹ Ninlogan kami isnan bapor id
Troas dakamit mendagas id Samotra-
cia. Mawakgat pay dakamit omey
id Neapolis. ¹² Nindessaag kami isdi
dakamit mendaan ay omey isnan ili
ay Filipos. Siya nan esay dakkal ay
ili id Macedonia ay mentolayan nan
iRoma. Nintee kami isdi is nadandan
ay agew. ¹³ Isnan Sabado ay omil-
illengan di Judio et tinaynanmi nan
ili et inmey kami isnan benget di gi-
nawang tay kananmi en waay siya
nan madagopan nan ib-ami ay Ju-
dio ay menlowalo. Dakamit tomokdo
et makitoya kami isnan inin-a ay
nadagop isdi. ¹⁴ Wada nan esa
ay in-ina ay kangadan is Lydia ay
iTiatura ay men-ilaklako is nangina
ay lopot ay men-gadangdang. Olay
baken Judio siya ngem solsolotena
nan ogalin di Judio ay mangpatpateg
ken Apo Dios. Idi dinngena nan
kankanan Pablo dat ipanemnem Apo
Dios ken siya ta patiyena nan inba-
gana. ¹⁵ Dadat menpabonyag ay sin-
baey. Danat kanan ken dakami, "Mo
kananyo en tet-ewa ay mamatiyak
ken Apo Jesus, omali kayo isnan
baeymi ta makitee kayo." Inpapatina
isonga inmey kami.

Naibalod Da Pablo Id Filipos

¹⁶ Isnan esa ay agew, inmey kami
isnan paglowallowan dat maisab-at
nan babassang ay kinapet di an-
ito. It-itdowan nan anito siya isonga
ibagbagana nan awnit ommat is-
nan omali ay agew. Nan kabaa

ken siya et adoado nan inalada ay lagbon san babassang tay lagbowen nan ipogaw siya no ibagana nan awnit ommat ken daida. ¹⁷ Dat omonod ken dakami ken Pablo ay mangibogbogaw en, “Nan naayda ay ipogaw et inbaan di kangatowan ay Dios daida. Ibagada nan masapol ay ikkanyo ta maisalakan kayo.” ¹⁸ Nadandan ay agew nan mang-ik-ikkanana isdi enggana ay naoma si Pablo tay agindadayaw nan anito ken Apo Dios. Isonga dat sagongen Pablo nan babassang et kanana isnan anito en, “Gapo isnan kabaelan nan ngadan Jesu Kristo et ibagak en taynam siya.” Dat tet-ewa komaan nan anito ay dagos. ¹⁹ Idi gintek nan kabaa ken siya ay maid kasinda omalaan is siping dadat depapen da Pablo ken Silas dadat goyoden daida ay mangyey isnan kad-an di mentolay isnan malkitan. ²⁰ Dadat pabasolen daida isnan mentolay ay tinodingan nan iRoma ay mangwani en, “Datona ay Judio et ap-aposenda nan ili tako. ²¹ Tay adi mabalin ay soloten tako ay iRoma nan linteg ay isololoda.” ²² Dat nan kaipoipogaw abes et sapsapeenda da Pablo. Dat bisngaten nan mentoltolay nan badon da Pablo ay mangkaan dadat ipabaig daida. ²³ Nakwas ay nabaibaigda dadat ibalod daida. Dadat ibilin isnan gowaldiya ta bantayana daida ay gawis. ²⁴ Idi dinngan nan gowaldiya nan kinwanida danat ipa-ey daida isnan kowalto isnan dogon nan pagbalodan danat ippey nan sikida isnan nalolokawan ay kaiw ay pagipitan.

Nan Namatiyan Nan Gowaldiya

²⁵ Tengan di labi pay dat menlolowalo ya menkankanta da Pablo ken Silas ay mangdayaw ken Apo Dios dapay dedengngen nan ib-ada ay balod. ²⁶ Dat kayanegyeg nan batawa is napigsa et naiwedwed am-in nan pagbalodan. Dat aped matokaban am-in nan segpan ya aped makaan nan kawal ay naitaked

isnan kabalobalod. ²⁷ Binmangon nan gowaldiya et inilana ay natotokaban nan en-eneb isonga inasotna nan gamigna ay mangpatey isnan awakna tay kanana en waay linmayaw am-in nan balod. ²⁸ Ngem ninbogaw si Pablo ay mangwani en, “Adim ikkan sa. Wada kami isna am-in.” ²⁹ Dat ibagan nan gowaldiya ta waday mangyey is silaw. Dat menkakamo ay songgep et omey menpalintomeng ay aped menpaypayegpeg isnan sag-en da Pablo ken Silas. ³⁰ Danat pabal-en daida et sootena en, “Apo, sino nan masapol ay ikkak tapno maisalakanak ay maitapi ken Apo Dios?” ³¹ “Masapol ay patiyem si Apo Jesu Kristo ta maitapika ya nan pamilyam ken Apo Dios,” kinwanin Pablo. ³² Dat itdowan da Pablo daida am-in ay sinbaey isnan kankanan Apo Dios. ³³ Daan pay ay tangan di labi dat ayaagan nan gowaldiya daida et owasana nan sogatda isnan nangbaiganda ken daida dadapay menpabonyag am-in ay sinbaey. ³⁴ Danat ayagan da Pablo ken Silas isnan baeyda ta pakanena daida. Et men-gasingda am-in ay sinbaey tay ninbalinda is mamati ken Apo Dios.

³⁵ Mawakgat pay dat ibaan nan mentolay nan polis ta ipalobosda da Pablo. ³⁶ Dat ibagan san gowaldiya ken Pablo en, “Kanan nan mentolay en maipalobos kayo ken Silas. Isonga enkayo ya sapay koma ta badangan Apo Dios dakayo.” ³⁷ Ngem kinwanin Pablo isnan polis en, “Adi, tay apedda inpasaplit ya inpabalod dakami dadapay egay nangsomalya on-ona ta getkenda no tet-ewa ay waday basolmi. Dapay paliso nan kalebbenganmi isnan iRoma. Ayke mabalin ay igagoda nan inikkanda ken dakami ay mangwani en aped kami igiginek ay komaan? Gag-awis no daida ay mismo nan omali ay mangipalobos ken dakami.” ³⁸ Dat ibagan nan polis nan kinwanin Pablo isnan mentolay. Et inmegyatda isnan nangdengnganda ay iRoma gedan da

Pablo. ³⁹ Isonga inmeyda isnan pagbalodan ta menpakawanda esadapay ipango daida ay komaan isnan pagbalodan dadapay kanan no mabalin ta komaanda isnan ili. ⁴⁰ Isonga kinmaan da Pablo ken Silas isnan pagbalodan et omeйда isnan baey Lydia. Nakidagopda isnan ib-ada ay mamati ken Jesus et insolowanda daida ta pomigsa kayet nan pammatida. Dadat komaan.

17

Id Tesalonica

¹ Linaosan da Pablo ken Silas id Amfipolis ya id Apolonia dadat omdan id Tesalonica et wada isdi nan sinagoga ay madagdagopan di Judio. ² Tolo ay Sabado ay in-inmey si Pablo isnan sinagoga ay men-isolo isnan kalin Apo Dios. Tay nan ogalin Pablo no omey isnan teken ay ili et nan sinagoga nan omayana on-ona ay men-isolowan. ³ Nan insolsolona et nan naisolat ay kankanan Apo Dios ay masapol ay matey si Kristo dat kasin matago. Danat kanan, “Si Jesus ay ibagbagak ken dakayo et siya nan inbaan Apo Dios ay makwani en Kristo.” ⁴ Wadada nan Judio ay mamati et naitapida ken da Pablo yas Silas. Adoado abes nan mamati ay baken Judio ay nangsolsolot isnan ogalin di Judio ya nan inin-a ay wada nan kalebbenganda. ⁵ Ngem omapal nan Judio dadat dagopen nan mamakedse ay ipogaw ya nan menbaybayanggodaw ta menngalawngawda enggana ay magolo am-in nan omili. Dadat ipapati ay songgep isnan baey Jason ay esay mamati tay siya nan mentetean da Pablo. Tay laydenda ay pabal-en daida ta ilan nan kaipoipogaw. ⁶ Ngem egayda makadateng isonga ginoyodda da Jason ya nan ibana ay mamati ken Jesus dadat iyey daida isnan mentolay. Dadat pabasolen daida ay mangwani en, “Wada nan ipogaw ay manggolgolo isnan kailiili et naay inmalida abes isna.

⁷ Dat si Jason ay naay et palanglangayena daida. Et am-in nan mangpati ken daida et adida patiyen nan linteg Ali Cesar dadapay kanan en wada nan teken ay ali ay kangadan is Jesus.” ⁸ Idi dinngen nan mentolay ya nan kaipoipogaw nan kinwanida dadat makaliget. ⁹ Dadat moltaen da Jason ya nan ib-ana esadapay ipalobos daida.

¹⁰ Nalabi dat palobwaten nan mamati ken Jesus da Pablo ken Silas ta omeyda id Berea. Idi inomdanda isdi dadat omey isnan sinagoga ay madagdagopan nan ib-ada ay Judio. ¹¹ Nan Judio id Berea et gagawis nan nemnemda mo nan Judio id Tesalonica tay laylaydenda ay mangdengdenge isnan kankanan Apo Dios. Inagew ay basbasaenda nan naisolat ay liblon Apo Dios ta ilanda no tet-ewa nan isolsolon da Pablo. ¹² Isonga adoado nan mamati ken Jesus. Adoado abes nan wada nan kalebbenganda ay inin-a ya nan amam-a ay baken Judio ay mamati. ¹³ Ngem idi gintek nan Judio id Tesalonica ay inmey da Pablo id Berea ay mangisolo isnan maipanggep ken Jesus dadat omonod. Dadat omawis is ipogaw ta amisenda da Pablo. ¹⁴ Isonga nan mamati ken Jesus et inpalobwatda ay dagos si Pablo ta omey isnan ili isnan benget nan baybay ngem nataynan da Silas ken Timoteo id Berea. ¹⁵ Nan nangipango ken Pablo et nakkeyda enggana id Atenas. Dadat somaa id Berea et ibagada ken da Silas yas Timoteo nan kinwanin Pablo ta ikakamoda ay omey mangdateng ken siya.

Id Atenas

¹⁶ Nan kad-an Pablo id Atenas ay mangses-eed ken da Silas et inilana nan adoado ay tinagtago ay sinang didios di ipogaw id isdi et palalo nan sakit nan nemnemna. ¹⁷ Isonga naki-toytoya isnan Judio ya nan baken Judio ay mangdayaw ken Apo Dios isnan sinagoga. Winakgat abes ay omey isnan malkitan ay makitotya isnan madagdagop isdi. ¹⁸ Dat wada

nan omey ay makisongbat ken Pablo. Daida nan mangsolsolot isnan insolon din si Epicureo ya din si Estoicio. Wada ken daida nan mangwani en, “Ngan nan kankanam nan naay ay aped menkalkali is maid paayna?” Kanan abes nan tap-ina en, “Waay nan teken ay dios nan isolsolona.” Kananda di tay insolon Pablo nan maipanggep ken Jesus ya nan kasin matagowan di ipogaw. ¹⁹ Dadat ayagan siya et eyeйда isnan bilig ay kananda en Areopago ay pag-ag-aggonan di amam-a et kananda en, “Mo mabalin ta ipagtekmo ken dakami nan naay balo ay isolsolom. ²⁰ Nasdaaw kami isnan isolsolom tay teken. Ket no mabalin laydenmi ay getken nan kayat ay kanan nan kankanam.” ²¹ Siya di nan kinwanida tay am-in nan omili id Atenas olay nan nagapo isnan teken ay ili ay nakiili id isdi et iyaagewda ay mangibagbaga wenna mangdengdenge isnan balo ay solsolo.

²² Dat tomakdeg si Pablo isnan sasangunan nan ipogaw id isdi Areopago et kanana en, “Dakayo ay iyAtenas, inilak ay pilmi nan mangnemnemmanyos isnan diosyo ²³ tay pinasyalko nan iliyo et inilak nan adoado ay mangdaydayawanyo isnan kadiodiosyo et wada abes nan esa ay inilak ay naisolatan nan kali ay mangwani en, ‘Siya na nan mangdaydayawanmi isnan dios ay adimi getken.’ Nan Dios ay dayawenyos ay adiyos getken et siya nan ipagtekko ken dakayo id wani. ²⁴ Et siya si Apo Dios ay nangboliw isnan bawawa ya nan am-in ay mentetee. Et baken isnan sinang bab-aey ay sinapon di ipogaw is menteteeana tay siya nan Apo isnan am-in, nan daya ya nan bawawa. ²⁵ Et maid masapolna is mabalin is ibadang tako ay ipogaw ken siya tay siya nan mangiyal-ali isnan biyag tako ya am-iam-in ay masapol tako. ²⁶ Es-esang nan ipogaw ay binoliw Apo Dios isdin damo et siya nan poon nan kaipoipogaw isnan am-in

ay kailiili isnan bawawa. Enggana id kasikasin et pinilin Apo Dios nan timpon nan menlebbengan nan nateketeken ay ipogaw ya nan il-ili ay awnitda mentean. ²⁷ Inikkana di tasiyay nemnemnemenda siya koma ta moke siya di nan mangtekanda ken siya tay baken met ad-addawi ken datako. ²⁸ Kaneg nan esay nangwani en,

‘Si Apo Dios nan nangiyali isnan biyag ken datako. Siya abes nan nangiyali isnan nemnem tako ya wawawada siya ken datako isnan am-in ay ik-ikkan tako.’

Wada din nakaadal ay ib-ayo abes ay nangwani en,

‘Si Apo Dios nan kaanak ken datako.’

²⁹ Isonga kanak en nan anak et awatenda nan kaanak ken daida. No datako nan anak Apo Dios et adi kabalin ay kanan tako en balitok wenna bato si Apo Dios ay sinapon di nalaing ay ipogaw is tinagtago.

³⁰ Id kasin inan-anosan Apo Dios nan inik-ikkan din ipogaw ay egayna dosdosaen daida tay egayda getken siya. Ngem id wani et inbilina ay masapol ay dokogan am-in nan ipogaw nan ngawi ay ik-ikkanda. ³¹ Tay epdas ninemnem Apo Dios nan agew ay mangbanagana isnan kaipoipogaw ta ibagana nan maitapi ken siya ya nan adi. Inpagtekna ay si Jesus nan pinilina ay mang-ikkan is dana tay tinagona kasin siya. Si Apo Dios nan mangtek isnan timpo ay mangibanagana isnan kaipoipogaw et nan ikkana ay mangbanag et gawigawis.” ³² Idi dinngeda nan nangwaniyan Pablo en wada nan kasin matago ay ipogaw et nin-ammeng nan tap-ina. Ngem nan tap-ina et kinwanida en, “Laydenmi ay dengngen nan kankanam is mamingsan kasin.”

³³ Dat taynan Pablo daida. ³⁴ Wadada nan naitapi ken Pablo ay mamati ken Jesus. Nan esa et si Dionisio ay esay am-ama ay makipangbon isnan obong di Areopago. Si Damaris ay inina nan esa ya wadada abes nan tap-

ina.

18

Nan Mamati Id Corinto

¹ Nakwas di dat komaan si Pablo id Atenas et omey id Corinto.

² Dinatngana isdi da Akila ken Priscila ay sin-asawa ay iPonto. Judio datona et kadatdatengda ay nagapo id Italia tay inpakaan Ali Claudio amin nan Judio id Roma ay dakkel ay ili id Italia. Inmey si Pablo ay mang-ila ken daida. ³ Dat makitetee ken daida tay kanegna daida ay mensapsapo is lalat ay baey isonga nakiob-obra ken daida. ⁴ Sinabado ay omey si Pablo ay mangiyis-ispikal isnan maipanggep ken Jesus isnan sinagoga ta mamati koma nan Judio ya nan baken Judio.

⁵ Idi inomdan da Silas ken Timoteo ay nagapo id Macedonia daida nan makiobra dapay eesten Pablo ay mangibagbaga ay inagew isnan maipanggep ken Jesus isnan Judio. Ibagbagana en tet-ewa ay si Jesus nan makwani en Kristo ay inbaan Apo Dios ay mentoltolay. ⁶ Ngem inaposda ya inoyawda siya isonga inyagyag Pablo nan badona ta ipagtekna ay adina kasin isolsolowan daida. Kinwanina en, “Kigad kayo is ik-ikkanyo no madosa kayo tay id wani et maid bibiyangko ken dakayo. Isonga taynak dakayo ta omeyak ay mangisololo isnan baken Judio.”

⁷ Dat komaan et egay kasin menisolo isnan sinagoga ngem inmey isnan baey Tito Justo ay baken Judio ngem si Apo Dios nan daydayawena. Nan baeyna et naisasag-en isnan sinagoga. ⁸ Ngem si Crispo ay apon di sinagoga ya nan pamilyana et mamatida ken Jesus. Adoado abes nan iCorinto ay mamati isnan nangdengnganda isnan kinwanin Pablo dadat menpabonyag. ⁹⁻¹⁰ Isnan esay labi et ninpaitaw si Apo Dios ken Pablo ay mangwani, “Adika omegyat isnan ipogaw id isna tay adi mabalin ay aamisen daka tay wadaak ken sik-a. Isonga itoltoloy mo ay menisolo tay adoado pay laeng nan egay

mamati ay laydek ay maitapi ken sak-en.” ¹¹ Isonga nintetee si Pablo isdi is esay tew-en ya kagedwa ay mangisololo isnan kankanan Apo Dios.

¹² Idi men-gobinadol si Galion id Acaya dat makitoya nan Judio ay adi mamati et eyeeyda si Pablo ay mangidalom isnan gobinadol. ¹³ Kananda en, “Nan naay am-ama et aw-awisena nan ipogaw ta teken nan ikkanda ay mangdayaw ken Apo Dios ay bakenmi linteg.” ¹⁴ Kanan Pablo ta komali dat kanan Gobinadol Galion isnan Judio, “No waday inikkan tosa is ngawi et masapol ay dengek nan ibagayo. ¹⁵ Ngem gapo tay maipanggep isnan ogaliyo ya nan mentontonanyo isnan agiyo ya nan lintegyo nan lililiyenyo et adiyak layden ay mangdedenge is dasa. Isonga kigad kayo ay mangnemnem is ikkanyo.” ¹⁶ Danat ipakaan daida isnan kad-ana isdi. ¹⁷ Dat ikawen nan kaipoipogaw si Sostenes ay apon nan sinagogan di Judio dadat baigen isnan pantew nan mentetean nan gobinadol. Ngem olay inilan Gobinadol Galion nan ik-ikkanda et binaybay-ana daida.

Sinmagong Si Pablo Id Antiokia

¹⁸ Nabayag pay laeng si Pablo id Corinto danat taynan nan ib-ana ay mamati ken Jesus. Nakkey da Akila ken Priscila ken siya. Idi inomdanda id Cencrea dat menpaapolog si Pablo tay siya nan ogalida ta getken nan ib-ana ay wada nan insapatana ken Apo Dios. Dadat menlogan isnan bapor et omeyda id Siria. ¹⁹⁻²¹ Idi inomdanda id Efeso dat songgep si Pablo isnan sinagoga ay madagdagopan di ib-ada ay Judio ay makitoya ken daida. Laydenda ay makitetee siya ken daida ngem adina layden. Ngem isnan kinmaanana et inbagana ken daida en, “No layden Apo Dios, awnitak kasin omali.” Danat taynan da Akila ay sin-asawa et menlogan isnan bapor ay omey id Siria. ²² Nindessaag id Cesarea ay esay ili id Siria dat omey id Jerusalem ay mang-ila isnan mamati

ken Jesus isnan paggingimonganda isdi esapay omey id Antiokia id Siria. ²³ Nabayag isdi esapay kasin komaan et pasyalena am-in nan il-ili id Galacia ya id Frigia et men-is-isolo isnan mamati ken Jesus ta pomigpigma nan pammatida.

Nan Nin-isolowan Apolos Id Efeso Ya Id Corinto

²⁴ Daan si Pablo id Galacia ya id Frigia dat wada nan esa ay Judio ay iyAlejandria ay inmey id Efeso. Nan ngadana et Apolos. Nalaing siya ay men-isolo et adoado nan getkena maipanggep isnan kalin Apo Dios ay naisolat id kasikasin. ²⁵ Et wada din nangisolo ken siya maipanggep ken Apo Jesus ngem kedeng nan inbagan Juan ay din menbonbonyag is insolona. Nagaget si Apolos ay men-isolo isnan maipanggep ken Jesus ngem adina getken am-in. ²⁶ Idi tinmoled si Apolos ay men-isolo isnan sinagoga et siya di nan nangdengngan da Akila ken Priscila ken siya. Dadat ayagan ay makkey is baeyda et isoloda nan egayna getken maipanggep ken Jesus ya nan inikikkana. ²⁷ Dat layden Apolos ay omey men-isolo isnan probinsiya id Acaya. Isonga ninsolat nan ib-ana id Efeso isnan mamati ken Jesus id Acaya ta sangailiyenda siya ay gawis. Idi inomdan isdi et adoado nan badangna isnan ipogaw ay mamati gapo isnan nangipailaan Apo Dios isnan layad ya anosna ken daida. ²⁸ Nalaing siya ay makisongsongbat isnan Judio ay mang-ap-apos ken siya isonga inabakna daida tay inpailana nan wada isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangpaneknek ay si Jesus nan Kristo ay inbaan Apo Dios ay mangisalakan isnan kaipoipogaw.

19

Kinapet Nan Ispirito Santo Nan Ipogaw Ay iyEfeso

¹ Daan si Apolos id Corinto ay esay ili id Acaya dat omey si Pablo id Efeso et indaana isnan bilbilig ay

magapo id Frigia. Idi inomdan id Efeso dat wada nan dinatngana ay mamati. ² Danat sooten ken daida en, “Ay kinapet nan Ispirito Santo dakayo isnan namatiyanyo?” “Egay,” kinwanida. “Maid getkenmi isnan kanam en Ispirito Santo.” ³ Dat kanan Pablo kasin, “Sino nan kaneg din ninpabonyaganyo?” “Kaneg din inikkan Juan ay ninbonyag nan ninpabonyaganmi,” kinwanida. ⁴ Dat kanan Pablo, “Nan insolon Juan isdin ninbonyagana et inbagana isnan ipogaw ta menpabonyagda ay mangipaila ay ibabawida nan basbasolda. Ngem inbagana abes en masapol ay patiyen nan ipogaw nan maisokat ken siya ay si Jesus.” ⁵ Idi dinngeda di dadat mamati ken Jesus dadat kasin menpabonyag ngem nan naikadwa ay ninpabonyaganda et gapo isnan pammatida ken Jesus. ⁶ Idi inpatang Pablo nan ledengna ken daida dat kapten nan Ispirito Santo daida et komalida is nateketeken ay kali ay mangibaga isnan inpagtek Apo Dios ken daida. ⁷ Nan kabibilangda et waay simpoo ya dowa.

Nan Kad-an Pablo Id Efeso

⁸ Tolo ay bowan nan nin-isolowan Pablo isnan sinagoga ay madagdagopan nan ib-ana ay Judio id Efeso. Intoledna ay mangisolo isnan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios tasiyay maawisda ta patiyenda gedan si Jesus. ⁹ Ngem wada nan makedse ay ipogaw ay mang-adi ay mamati et oyawenda nan ibagbagan Pablo maipanggep ken Jesus isnan kad-an nan nadagop ay ipogaw. Isonga tinaynan Pablo daida dat makkey ken siya nan mamati ken Jesus. Inmeyda isnan oskilaan Tirano. Dat inagew ay menisolsolo si Pablo isdi. ¹⁰ Doway tewen nan nin-isolsolowana isdi isonga am-in nan ipogaw id Asia ay Judio ya nan baken Judio et dinngeda nan maipanggep ken Apo Jesus.

¹¹ Si Pablo et adoado nan inpaikkan Apo Dios ken siya ay maid nakailila is kanegna. ¹² Tay olay nan panyo wenno galot ay kapposena dat maiyey isnan masaksakit ya nan kinapet di anito et gomawisda ya taynan nan anito daida. ¹³ Ngem wada nan Judio ay mensip-ok ay om-omey ay mangipagawis isnan kinapet di anito. Dadat padasen ay mang-osal isnan ngadan Apo Jesus ay mangwani en, “Sik-a ay anito, komaanka id wani tay si Jesus ay insolon Pablo nan mangipakaan ken sik-a.” Siya di nan kinwanida isnan anito. ¹⁴ Nan tap-in nan nang-ikkan isdi et nan pito ay an-ak Sceva ay esa isnan menkangangato ay padin di Judio. ¹⁵ Ngem sinongbatan nan anito daida ay mangwani en, “Getkek da Jesus ken Pablo et omegyatak ken daida. Ngem dakayo et adiyak getken dakayo.” ¹⁶ Dat nan ipogaw ay kinapet nan anito et dinpapna daida et gapo isnan pigsan nan anito et inabakna daida am-in dadat lomayaw ay menlalabos ya nakiblakibladan. ¹⁷ Idi dinngen nan Judio ya nan baken Judio ay mentetee id Efeso dadat omegyatak isnan kabaelan Apo Dios dapay omam-amed nan kinapateg nan ngadan Apo Jesus. ¹⁸ Dat wada nan namati ken Jesus ay mensip-ok id kasin ay omey ken Pablo ta ipagtekda nan inik-ikkanda esadapay mamati. ¹⁹ Isonga adoado nan nangibala isnan inos-osalda ay mensip-ok ya mensapsapo. Dadat dagopen am-in et iilaen nan kaipoipogaw nan nangpoowanda. Nan banol nan deeyda et omey is limampoo ay libo. ²⁰ Isonga naiwalagawag nan maipanggep ken Jesus et inmadado nan mamati ken siya.

Nan Menbesa Ay iyEfeso Et Mengalawngawda

²¹ Idi nakwas di dat nemnemen Pablo ay omey isnan probinsiya id Macedonia ya id Acaya esapay omey id Jerusalem. Kanana abes en masapol ay omey id Roma. ²² Isonga in-

baana on-ona nan doway ay kabadangna ay da Timoteo ken Erasto ay omey id Macedonia. Dapay mataynan si Pablo isnan probinsiya id Asia ay kad-an nan ili ay Efeso et mentee isdi is sin-awyan. ²³ Isnan kawad-ana isdi et siya di nan ninlogiyan nan nin-golowan nan kaipoipogaw maipanggep isnan mamati ken Jesus. Siya na nan inommat. ²⁴ Wada nan am-ama ay kangadan is Demetrio ay nalaing ay menbesa is balitok. Adoado nan men-oblaena ay mensapsapo is sinang sisimbaan nan diosda ay babai ay nginadnanda is Artemis. Ilaklakoda nan sinang sisimbaan ay deey et dakkel abes nan galansiyada. ²⁵ Isonga menpamiting si Demetrio isnan men-oblaena ya nan am-in ay ib-ana ay menbesbesa et kanana en, “Dakayo ay kakadwak, getkenyo ay nan obla tako ay besa nan menkatagowan tako. ²⁶ Iilaen tako ya dedengngen tako abes ay adoado nan mamati isnan isolsolon Pablo id isna Efeso ya gistay am-iam-in nan kailiili isnan probinsiya id Asia. Et awisena daida ta dokoganda si Artemis tay kanana en baken tet-ewa ay dios nan aped sinapon nan ipogaw. ²⁷ Naligat na tay awnit maid mangpaay isnan sapowen tako ay menbesbesa. No ipalobos tako nan ik-ikkan Pablo et baken kedkedeng nan obla tako is adida paayen nodi awnitda kanan abes en maid bilang nan simbaan nan kangatowan ay dios tako ay si Artemis ya mamaid nan panangdayawda ken Artemis dapay siya nan dios nan kaipoipogaw isnan probinsiya id Asia ya nan kailiili isnan batawa.” Siya di nan kinwanin Demetrio.

²⁸ Idi dinngen nan menbesbesa nan kinwanina dadat makaliget dadat kasibobogaw ay mangwani en, “Madaydayaw si Artemis ay dios id Efeso.” ²⁹ Isonga nagolo am-in nan omili dadat asitatagtag ay omey isnan kadagdagopan di ipogaw dadat depapen da Gayo ken

Aristarco ay iMacedonia ay boweg Pablo isnan inmayanda id Efeso. Dadat goyoden daida ay mangyey isnan madagdagopan nan kaipoipogaw. ³⁰ Si Pablo abes et kanana en ta omey isnan madagdagopan nan kaipoipogaw ngem nan mamati ken Jesus et egayda inpalobos. ³¹ Olay nan gagayyem Pablo ay menlelebbeng isnan probinsiya et inbaada nan omey mangibaga ken Pablo ta adi menpail-ila koma isnan madagdagopanda. ³² Nan ipogaw isnan madagdagopanda pay et wasdin menbogbogaw is teken tay adi men-iso nan nemnemda tay nan kaadowan ken daida et egayda getken nan poon nan nadagopanda. ³³ Dat ipatakdeg nan Judio nan ib-ada ay si Alejandro isnan kadan nan kaipoipogaw ta iyispikalna koma nan om-ommat. Isonga tinmakdeg si Alejandro et pinadasna ay mangipaginek isnan ipogaw ta kaliyana daida. ³⁴ Ngem inmatonanda ay Judio siya dadat eesangen nan ibogbogawda is ngannani ay doway olas ay mangmangmangwani en, “Madaydayaw si Artemis ay dios id Efeso.” ³⁵ Ngem nan esay nangato ay ipogaw isnan ili et inpaginekna daida danat kanan ken daida, “Dakayo ay kailiyak ay iyEfeso, ayke maid mangtek ay datako nan mangbanbantay isnan simbaan nan madaydayaw ay dios tako ay si Artemis ya nan tinagtago ay bato ay nagapo id daya id kasin?” ³⁶ Maid mabalin is mangwani en baken tetewa na isonga masapol ay igiginekyo ay adi kayo kaneg matawtawaw. ³⁷ Nan ipogaw ay inyaliyo isna et maid inakewda isnan simbaan tako ya egayda oyawen nan dios tako. ³⁸ Isonga no wada nan ipogaw ay idalom da Demetrio ya nan ib-ana et wada nan howis isnan opisinada ya olay nan menlelebbeng isnan probinsiya et wadada abes. Isonga idalomda koma ken daida esapay songbatan abes nan idalomda. ³⁹ No waday tap-in di laydenyo is maibaga

et totyaen tako isnan osto ay miting tako. ⁴⁰ Tay gapo isnan inikkanyo id wani mabalin ay maidalom tako isnan apo tako id Roma et sino ngen nan isongbat tako tay maid osto is ninpoonan nan nin-golowanyo.” ⁴¹ Kinwanina di danat kanan en mabokada.

20

Nan Sinmagongan Da Pablo Isnan Il-ili Ay Pinaspasyalda

¹ Idi nakwas nan nin-golowan nan menbesbesa dat ayagan Pablo nan mamati ken Jesus ay mangipagaget ken daida isnan pammatida esanapay taynan daida ay omey id Macedonia. ² Isnan nangpaspasyalana isnan kailili id isdi ay men-is-isolo isnan mamati ken Jesus et ginmasingda dat omey id Acaya. ³ Tolo ay bowan nan ninteteana id isdi danat kanan en menlogan isnan bapor ta omey koma isnan probinsiya id Siria ngem dat maipagtek nan kanan nan Judio ay adi mamati ken Jesus en pateyenda siya. Isonga ninemnemna ay kasin idaan id Macedonia. ⁴⁻⁵ Idi inomdan kami id Filipos dat omon-ona nan ib-ami ay menlogan isnan bapor ay omey mangseed ken dakami id Troas. Daida da Sopatro ay anak Pirro ay iBerea ken Aristarco yas Segundo ay iTesalonica yas Gayo ay iDerbe yas Timoteo ya da Tikico ken Trofimo ay iyAsia. ⁶ Idi nakwas nan fiesta ay nangananda isnan tinapay ay egay kabobodan dakamit menlogan isnan bapor. Sak-en si Lucas ay nakkey abes. Inmey nan limay agew esamipay datngan nan ib-ami id Troas. Et nakadomingomi isdi.

Nan Natekdagan Eutico Id Troas

⁷ Isnan Domingo et nadagop kami am-in ay mamati ken Jesus ta kenenmi nan tinapay ay mangnemnemmanmi isnan nateyan Jesus. Dat men-isolo si Pablo enggana isnan tangan di labi tay kanana en komaan isnan kawakgatana. ⁸ Adoado nan silaw isnan kowalto id ngato ay ninteteanmi. ⁹ Nan esa ay baballo

ay si Eutico et intotokdona isnan tawa. Idi nabayag ay ninkalkali si Pablo dat mentomtom-e si Eutico dat maseyep isonga natekdag ay nagapo isnan maikatlo ay galadon nan baey. Idi enda bangonen dat obpay natey et. ¹⁰ Ngem linmayog abes si Pablo et enna gen-an danat kanan, “Adi kayo madanagan tay natago kasin.” ¹¹ Dat kasin tomikid si Pablo dakamit mangan isnan tinapay ay mangnem-nemanmi isnan nateyan Jesus. Dat kasin makikalkali si Pablo engganay mawakgat dat komaan. ¹² San baballo pay et inyeyda isnan baeyda dadat men-galalasing tay daan ay matatago.

Nan Inmayan Pablo Id Mileto

¹³ Ngem isnan komaanmi et inbilin Pablo ay menlogan kami isnan bapor ay omey id Asson dapay ta mendad-aan siya ay omey isdi esamipay dag-osen siya. ¹⁴ Idi ninsab-at kami id Asson dat makilogan ken dakami et omey kami amin id Mitilene. ¹⁵ Napseng dakamit kasin menlobwat et linaosanmi id Chio. Napseng abes dakamit domagos id Samos. Kasin mawakgat pay dakamit idadawes ay omey id Mileto ¹⁶ tay kananmi en adi kami domagos id Efeso tay adi layden Pablo ay mabayag kami id Asia tay menkakamo siya ay omdan id Jerusalem esapay omdan nan fiesta ay Pentecostes no mabalin.

Nan Inbagan Pablo Isnan Amaman Di Mamati Ken Jesus Id Efeso

¹⁷ Isonga isnan kad-anmi id Mileto et inbaan Pablo nan omey id Efeso ay mang-ayag isnan mangipangpango isnan mamati ken Jesus id isdi. ¹⁸ Idi inmalida danat kanan ken daida en, “Dakayo ay amam-a, getkenyo amin nan inik-ikkak isnan nakiteteak ken dakayo isnan probinsiyayo id isna Asia enggana isdin damo ay inmaliyak. ¹⁹ Tinongpalko amin nan inbagan Apo Jesus ken sak-en. Egayak aped ninpapangato. Getkenyo abes ay no mamingsan et mensakit nan nemnemko gapo

isnan inik-ikkan nan ib-ak ay Judio ay nangpalpaligat ken sak-en ay mangpatey koma ngem itoltoloyko kayet nan oblak. ²⁰ Getkenyo abes ay maid egayak inbagbaga is mengawisanyo isdin nin-it-itdowak ken dakayo isnan madagdagopanyo ya isnan bab-aeyyo. ²¹ Getkenyo abes ay insetko ay mangibagbaga isnan ib-ak ay Judio ya nan baken Judio ay masapol ay dokoganda nan basolda ta patpatiyenda si Apo Dios ya mamatida ken Apo Jesus. ²² Isonga id wani omeyak id Jerusalem tay siya nan inbagan nan Ispirito Santo ken sak-en. Et adiyak getken amin nan awnit ommat ken sak-en id isdi. ²³ Ngem inpagtek nan Ispirito Santo ken sak-en isnan kailili ay linal-aosanmi ay awnitak maibalod ya mapaligatan id Jerusalem. ²⁴ Ngem natatpateg nan bilin Apo Jesus is ikkak mo nan awakko isonga kedeng nan mangkewasak isnan inpaoblan Apo Jesus ken sak-en is nemnemnemek. Et siya nan mangibagbagaak isnan gawis ay damag ay mangipagpagtek isnan dakkal ay badang Apo Dios isnan ipogaw. ²⁵ Inbagbagak ken dakayo nan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana. Ngem menlogi id wani et getkek ay adi kayo kasin il-ilaen sak-en. ²⁶ Isonga ibagak ken dakayo en no waday awnit madosa isnan impilno et adi kabalin ay omipabasol kayo ²⁷ tay maid egayak inbaga isnan layden Apo Dios ay maipagtek ken dakayo. ²⁸ Isonga dakayo ay amam-a, pagawisenyo koma nan nemnemyo dayot abes banbantayan ay gawis nan ipogaw ay inted nan Ispirito Santo ay biyangyo tapno solsolotenda si Kristo ay osto. Isolowanyo ay gawis nan mamati ken Jesus tay nan nang-itedana isnan awakna ay matey nan insakbotna ken datako. ²⁹ Getkek ay no komaanak et awnit omali nan menisolo isnan baken tet-ewa ay kanegda atap ay animal ay mangpatey isnan talaken. Kanak di tay laydenda

ay madadael nan pammatin nan ipogaw Apo Dios ay banbantayanyo. ³⁰ Olay ken dakayo ay mamati et wada nan maitatapi ken dakayo ay awnit men-isolo isnan baken tet-ewa ta awisenda nan mamati ken Jesus ta daida nan patiyenda. ³¹ Isonga makailanyo. Nemnemenyo ta toladenyo nan inik-ikkak isnan toloy tew-en ay nakiteteak ken dakayo ay egayak somalsaldeng ay men-isolo ken dakayo ay olay no mamingsan et men-ag-agaak gapo isnan dakkel ay seg-angko ken dakayo. ³² Id wani italekko dakayo ken Apo Dios ya isnan mait-itdo maipanggep isnan pilmi ay badangna ken datako. Tay nan mait-itdo ay naay et kabaelana ay mangipapigsa isnan pammati tako ya mang-ited isnan gawis ay it-ited Apo Dios isnan ipogawna. ³³ Sak-en pay et egayak ninkedkedaw is sipingyo wenno badoyo. ³⁴ Tay getkenyo ay kigadak ay nin-ob-obla is ninkatagok ya nan ninkatagon nan iib-ak. ³⁵ Tay siya di gedan nan inpail-ilak ken dakayo et gawis no men-obla tako ta waday ibadang tako isnan makasapol tay nenemnemek nan kinwanin Apo Jesus en, ‘Amamed nan gasing nan men-ited ay mangbadang isnan makasapol mo nan gasing nan maagtan.’ ”

³⁶ Idi nakakali si Pablo dadat menpalintomeng am-in ay menlowalo. ³⁷ Dadat men-aga ay mangikawe koma ken siya tay adida layden ay komaan siya. ³⁸ Tay pilmi ay menseseg-angda gapo isnan nangdengnganda ay adida kasin esa men-in-inila. Dadat ipango siya enggana isnan bapor.

21

Nan Inmayan Pablo Id Jerusalem

¹ Dakami ken da Pablo et idi kasin kami ninlogan ay mangtaynan ken daida et indadawesmi id Coos. Isnan napsengana inmey kami id Rodas. Idi napseng abes dat id Patara. ² Et dinatnganmi isdi nan esay bapor ay omey id Fenicia. Dat siya

nan ninlogananmi. ³ Isnan omay-ayanmi et linaosanmi id Chipre isnan makanigidmi. Damit indadawes id Tiro ay esay ili isnan probinsiya id Siria dakamit mendessaag tay siya nan nangipadessaaganda isnan kalga. ⁴ Dinatnganmi nan mamati ken Jesus et nakadomingomi ay nakiteteak ken daida. Dadat ibaga ken Pablo ta adi omey id Jerusalem tay inpagtek nan Ispirito Santo ken daida en awnit mapaligatan id isdi. ⁵ Ngem idi nakwas nan ninteteanmi id isdi dakamit omey kayet. Dadat masinbabaey ay mangipango ken dakami enggana isnan baybay ay benget nan ilida. Dakamit menpalintomeng ay menlowalo. Idi nakapakada kami ken daida dadat palobwaten dakami. ⁶ Dakamit menlogan isnan bapor dadapay somaa isnan bab-aeysda.

⁷ Ninlogan kami enggana id Tolemaida ay nagapo id Tiro dakamit mendessaag. Nakiag-aggong kami isnan mamati ken Jesus id isdi et siya nan inmapaanmi. ⁸ Idi nawakgat dakamit komaan ay omey id Cesarea. Nan baey Felipe nan nakiteteanmi id isdi. Siya nan esa isnan pito ay napili ay mangbadang isnan aapostolis id Jerusalem id kasin. Men-is-isolo abes maipanggep ken Jesus. ⁹ Wada abes nan epat ay an-akda ay bababassang ay mamadton Apo Dios. ¹⁰ Nakiteteak kami id isdi is nadandan ay agew dat wada nan am-ama ay mamadton Apo Dios ay kangadan is Agabo ay inmali ay nagapo id Judea. ¹¹ Dat omali ay mang-ila ken dakami. Danat alan nan balikes Pablo et ibedbedna isnan ledengna ya nan sikina danat kanan en, “Siya na nan kayat ay ipagtek nan Ispirito Santo. Nan kakwa isnan balikes ay naay et siya nan awnit esa ogden nan Judio id Jerusalem ay kaneg met laeng nan naikkan isnan ledengko ya nan sikik ay nag-od. Awnitda abes idalom isnan baken Judio ay mangipapatey ken siya.” Kinwanin Agabo di. ¹² Idi dinngemi di dakamit menpakaasi

am-in ta adi koma omey si Pablo id Jerusalem. ¹³ Dat songbatan Pablo ay mangwani en, “Dayon agaan sak-en? Dayon pasakiten nan nemnemko? Nakasaganaak isnan mangibalodanda ken sak-en olay no mangpateyda id Jerusalem maipanggep isnan pammatik ken Apo Jesus.” ¹⁴ Idi adi kabalin ay ipapatimi nan kayatmi dakamit iginek et kananmi en, “Sapay koma ta nan layden Apo Dios di ommat.”

¹⁵ Nakwas nan ninteteami isdi dakamit mensagana ay omey id Jerusalem. ¹⁶ Wada abes nan mamati ken Jesus ay iCesarea ay nakkey abes id Jerusalem. Dadat ipango dakami isnan baey Nason ay iChipre tay siya nan kananda en menteanmi. Si Nason et nabayag ay mamati ken Jesus.

Nan Inbagan Santiago Ken Pablo

¹⁷ Nan mamati ken Jesus id Jerusalem et ginmasingda isnan inomdananmi isdi. ¹⁸ Idi napseng dakamit omey ay menpaila ken da Santiago ya nan am-in ay amam-a ay mangipangpango isnan mamati ken Jesus. ¹⁹ Idi nin-asiinilada dat sodsodoken Pablo am-iam-in nan inpaikkan Apo Dios isnan baken Judio isnan nin-isolowana ken daida. ²⁰ Idi dinngeda di dadat daydayawen si Apo Dios. Ngem kinwanida ken Pablo, “Besatmi, getkem et kalibolibo nan bilang nan Judio ay mamati ken Jesus et am-iam-inda et ipapatida ay mangwani en masapol ay matongpal nan linteg tako ay Judio. ²¹ Ngem wada nan nangibaga ken daida en initdowam kano nan Judio ay wada isnan ilin di baken Judio ta taynanda nan linteg tako ay initdon din si Moses. It-itdom kano ta adida segyatan nan an-akda ya adida soloten nan ogali tako. ²²⁻²⁴ Isonga sino nan ikkan tako ta getken nan ib-a tako ay egaymo initdo dadi tay kapilitan ay awnitda dengngen ay wadaka isna? Waay siya ngalod na nan gawis ay ikkam. Makkeyka isnan naayda epat ay amam-a ay wada

nan insapatada ken Apo Dios. Et omey kayo isnan Templo ta menpaila kayo isnan padi ta tongpalenyo nan kanan nan linteg tako ay maikkan. No makwas pay nan pitoy agew dakat bayadan nan masapolda ta mabalin ay apologan nan padi daida. Et awnit siya nan mangtekan nan ipogaw en tongpalem gedan nan linteg tako. ²⁵ Ngem nan baken Judio ay mamati ken Jesus et adimi kanan ta patiyenda nan linteg tako ay Judio. Kedkedeng san bilin ay insolatmi ken daida ta adida is-isda nan naiboyag isnan sinang didios ya adida is-isda nan basa ya adida is-isda nan napalti no egay nakaan nan basana isnan napaltiyana ya adida iseyseyep nan bakenda asawa.” Siya di nan kinwanin da Santiago ken Pablo. ²⁶ Isonga napseng dat maiboweg si Pablo isnan epat ay amam-a et omeyda isnan Templo et menpailada isnan padi ta ipagtekda nan agew ay kakwasan nan ikkanda esadapay menpalti ya menpaapolog.

Nadpap Si Pablo

²⁷ Nganngani ay makwas nan pitoy agew dat wadada nan Judio ay nagapo id Asia ay nang-ila ken Pablo isnan Templo. Dadat ibaga isnan kaipoipogaw ta sapeenda si Pablo dadat depapen ²⁸ dadapay menbogaw isnan ib-ada ay Judio ay mangwani en, “Akayo gagayyem. Mangbadang kayo tay si tona nan om-omey isnan kailiili ay men-is-isolo isnan naikakasiyo ken datako ay Judio ya nan Templo tako ya nan linteg tako ay initdon din si Moses. Nan esa pay ay inikkana et padogisena nan Templo tako tay inpasgepna nan baken Judio.” ²⁹ Kinwanida di tay inilada ay in-boboweg Pablo nan esay iyEfeso ay si Trofimo isnan ili id Jerusalem et kananda en waay inisgepna siya isnan Templo. ³⁰ Idi dinngem nan omili id Jerusalem di dadat makaliget dadat kasitatagtag ay en mangikawe

ken Pablo et goyodenda ay mangibala isnan Templo dadat emban.

³¹ Laydenda ay mangpatey ken siya koma ngem dinngen nan apon di soldado ay iRoma ay mentoltolay id Jerusalem ay men-golgolo am-in nan omili. ³² Danat ipaayag nan kakapitan ya nan sosoldadoda dadat asitadatag ay omey mangdateng isnan kaipoipogaw. Idi ilan nan ipogaw san apo ya san sosoldado dadat isaldeng ay mangbab-aig ken Pablo. ³³ Dat ikawen san apo si Pablo et ipag-odna is doway kawal danat sooten isnan kaipoipogaw no sino nan ngadana ya nan basolna. ³⁴ Ngem nateketeken nan insongbatda dadapay menngalngalawn-gaw isonga egay maawatan san apo nan kinwanida. Isonga kinwanina en maiyey isnan menteteanda ay sosoldado. ³⁵ Idi inomdanda isnan agdan dadat lak-eyen siya ay mangipapangato tay dadama nan inikkan nan kaipoipogaw ³⁶ ay nangboboweg ken daida dadapay menbogbogaw ay mangwani en, "Pateyen tako."

³⁷ Si Pablo pay isnan song-songgepanda isnan mentetean di sosoldado et kinwanina issan apo, "No mabalin koma wada nan ibagak ken sik-a." Dat nasdaaw san apo tay gintek Pablo nan kalina ay Griego tay siya nan inkalina. ³⁸ "Kanak en sik-a san iyEgipto ay ninpagolo isnan ipogaw id kasin ay apon di epat ay libo ay ninpatey is ipogaw ay nangboboweg ken siya isnan pondag," kinwanin san apo ken Pablo. ³⁹ "Bakenak," kinwanin Pablo. "Judiowak ay iTarso id Cilicia et waay maid egay nangtek isnan ilimi. Et wada nan kayatko ay ibaga isnan ipogaw ay naayda no mabalin." ⁴⁰ Dat owenan san apo dat tomakdeg si Pablo isnan agdan danat ipaginek nan kaipoipogaw. Idi ginminekda dat komali si Pablo isnan Hebreo ay kalin nan ib-ana ay Judio.

22

Nan Nangsongbatan Pablo Isnan

Judio

¹ Kinwanin Pablo en, "Dakayo ay bebsatko ya am-ak, dengngeny pod nan isongbatko isnan ipabasolda ken sak-en." ² Idi dinngeda ay Hebreo nan kalina dadat am-amed gominek. Dat itoloy Pablo ay mangwani en, ³ "Sak-en et Judiowak. Naiyanakak id Tarso ay esay ili isnan probinsiya id Cilicia. Ngem id isna Jerusalem nan nasiknak. Si Gamaliel din mistolok ay nangisolo ken sak-en am-in isnan linteg din alal-apo tako ay Judio. Napigsa nan pammatik ken Apo Dios ay kaneg ken dakayo abes id isna. ⁴ Tay sak-en abes et pinalpaligatko ya inpapateyko nan mamati ken Jesus. Olay lalalaki wenno bababai et dinpapak daida am-in ay mangipabalod. ⁵ Nan kangatowan ay padi ya nan am-in ay amam-a tako et getkenda nan inik-ikkak. Mabalin ay paneknekanda ay tet-ewa nan ibagbagak tay daida nan nangiyali is solat ay maipaw-it isnan ib-a tako ay Judio id Damasco ta mabalin ay omeyak id isdi ay mangdepap isnan mamati ken Jesus ta iyalik daida id isna Jerusalem ta madosada.

⁶ Ngem isnan nganngani ay omdananmi id Damasco et nakag-aw dat aped mapanat-a din kad-ak et masilanganak isnan pat-a ay nagapo id daya. ⁷ Daket matokang daket dengngen nan mangmangwani en, 'Saulo, Saulo dakan mangpalpaligat?' ⁸ Daket songbatan, 'Sinoka, Apo?' Danat kanan en, 'Sak-en si Jesus ay iNazaret ay mangisakit isnan ipogawko ay palpaligatem.' ⁹ Nan iib-ak pay et inilada nan pat-a ngem egayda dengngen nan ninkalkali ken sak-en. ¹⁰ Daket kanan, 'Sino nan masapol ay ikkak, Apo?' Danat kanan ken sak-en en, 'Ibangonmo ta omeyka id Damasco ta maipagtek ken sik-a isdi nan awnitak ipaikkan ken sik-a.' ¹¹ Ngem adiyak makaila tay nakowapak isnan nasiliyak issan pat-a. Isonga nan iib-ak et pinadanga sak-en ay mangipango enggana ay inomdan kami id Damasco.

¹² Wada id Damasco nan kangadan is Ananias. Gawis nan inik-ikkana ay mamati isnan linteg Moses isonga lispitowen am-in nan ib-a tako ay Judio id Damasco siya. ¹³ Dat omali siya et tomakdeg isnan sag-enko. Danat kanan ken sak-en, 'Besatko ay Saulo, mapokyatan nan matam ta makailaka.' Daket bitagen nan matak et ilak siya. ¹⁴ Danat kanan ken sak-en, 'Nan Dios ay dinaydayaw din alal-apo tako et pinilina sik-a ay mang-ila ya mangdenge isnan maibagay ay Anakna tay laydena ay getkem nan ipaikkana ken sik-a. ¹⁵ Tay sik-a nan awnit mangipagtek isnan kaipoipogaw isnan in-ilm ya dinngem. ¹⁶ Sino nan sedsedem? Ibangonmo ta menpabonyagka. Apowem si Apo Jesus ta makaan nan basolmo.' Siya di nan inbagan Ananias ken sak-en.

¹⁷ Idi sinmagongak id isna Jerusalem daket menlol-owalo isnan Templo tako dat wada nan kaneg iitaw ay inpailan Apo Dios ken sak-en ¹⁸ tay inilak si Jesus ay mangwani ken sak-en en, 'Ikakamom ay mangtaynan id isna Jerusalem tay awnit adi patiyen nan ib-am ay Judio id isna nan ibagbagam maipanggep ken sak-en.' ¹⁹ Ngem kinwanik ken siya, 'Waay mamatida, Apo, tay getkenda ngalod ay id kasin et sak-en nan nangbab-aig ya nangipabalbalod isnan mamati ken sik-a isnan kasinasinagoga ay madagdagopanda. ²⁰ Getkenda abes nan gasingko id kasin ay mangbantay isnan nangpateyanda isdin si Esteban ay esay nangibagbaga isnan maipanggep ken sik-a. Sak-en pay nan nanggegeen isnan badon di nangpatey ken siya.' ²¹ Danat kanan ken sak-en en, 'Olay, omeyka et tay ibaak sik-a ay omey menis-isolo isnan baken Judio isnan anaanaddawi ay il-ili.' " Siya di nan inbagan Pablo isnan kaipoipogaw.

²² Et dinngen nan kaipoipogaw siya enggana isnan nangwaniyana en omey isnan baken Judio da-

dat menbogaw ay mangwani en, "Pateyen tako siya tay gag-awis no matey." ²³ Et nakaligetda dadat aped iwasawas nan badbadoda ya itabtab-okda nan tapok gapo isnan ligetda. ²⁴ Dat ipasgep nan apon di sosoldado si Pablo isnan menteteanda ta ipabaigna ta ibagana nan tet-ewa no aytay dan aped nakaliget nan kaipoipogaw ken siya. ²⁵ Ngem idi ibaodda siya tasiyay baigenda koma dat komali si Pablo isnan kapitan ay tinmatakdeg isnan sag-ena ay mangwani en, "Ayke waday lebbengyo ay mangbaig isnan ipogaw ay waday kalintegana ay kanega iRoma no egay kasomalya onona?" ²⁶ Idi dinngen nan kapitan nan kinwanina danat omey ibaga isnan apona. Kinwanina en, "Sino nan aped tako ik-ikkan dapay wada nan kalintegan tona ay kanega iRoma?" ²⁷ Dat omey nan apo ay mangsoot ken Pablo ay mangwani, "Ibagam no tet-ewa ay iRomaka." Dat kanan Pablo en, "Owen, tet-ewa." ²⁸ Dat kanan nan apo, "Olay sak-en ngem dakkal nan inbayadko ta mabalin ay maibilangak ay iRoma." "Ngem sak-en," kanan Pablo, "maid inbayadko tay naiyanakak ay iRoma abes." ²⁹ Dat nan deeyday mangbaig koma ken siya et kinmaanda ya olay nan apoda et inmegyat isnan nangtekana ay apedna inpabaod nan ipogaw ay wada nan kalintegana ay kanega iRoma.

Nan Nangsomalyaan Nan Judio Ken Pablo

³⁰ Isnan napsengana et kayat nan apo ay getken nan osto ay mangipabasolan nan Judio ken Pablo isonga inpakaana nan naigagalot ken siya danat ipatogop nan menkangangato ay papadi ya nan am-in ay amam-an di Judio. Danat ipatakdeg si Pablo ta komali ken daida.

23

¹ Dat inengneng Pablo nan amam-a et kanana en, "Dakayo ay iib-ak ay Judio, getken Apo Dios ay enggana id

wani et ostoosto nan mangsolsolotak ken siya isonga maid babawin nan nemnemko.”² Ngem si Ananias ay kangatowan ay padi et inbagana isnan naisasag-en ken Pablo ta tampik-enda nan topekna.³ Dat kanan Pablo ken siya en, “Ayke adi dosaen Apo Dios sik-a abes tay aginngangata tay bistaem sak-en maipanggep isnan linteg tako ngem sik-a nan nakabasol tay inpatampikmo sak-en dapay iyadin nan linteg tako di is maikkan.”⁴ Dat kanan nan naisasag-en ken siya, “Damen aped oyawen nan kangatowan ay padin Apo Dios?”⁵ Dat kanan Pablo, “Mosaya gintekko ay siya nan kangatowan ay padi, gagayyem, ta egayak koma kinwani di tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en adi tako oyawen nan apo tako.”

⁶⁻⁸ Dat ilan Pablo nan amama ay wada nan daway dagop ay Fariseo ya Saduceo. Nan Saduceo et daida nan mamati ay adi kasin matago nan ipogaw no epdas natey ya kananda en maid anghel wenno ab-abiik. Ngem nan Fariseo et patiyenda ay wada am-in dadi. Dat nemnemen Pablo nan limidyona. Isonga ibibiyadna nan kalina ay mangwani en, “Gagayyem ay amama, sak-en et Fariseowak. Naiyanakak ay Fariseo. Isonga patiyek ya sedsedek nan kasin matagowan nan natey ay ipogaw. Dapay siya di nan apedyo mangipabasolan ken sak-en.” Et siya nan nin-asiligtan nan Fariseo ya nan Saduceo tay adi men-iso nan pammatida.⁹ Isonga ninngangalawngawda ay menbogaw. Dat tomakdeg nan tap-in di Fariseo ay men-is-isolo isnan linteg et ipapatida ay mangwani en, “Maid magtek is basol nan ipogaw ay naay tay waay tet-ewa ay ninpaila nan adi kaila wenno anghel ken siya.”¹⁰ Dadat am-amed men-asisongbat isonga inmegyat nan apon di sosoldado moditya men-ginoyodanda si Pablo et maanok-a nan awakna isonga inbilina isnan sosoldado ta enda eyey

isnan menteteanda.

¹¹ Dat isnan labi, ninpaila si Apo Jesus ken Pablo ay mangwani en, “Adika omegyat tay awnitmo ipagtek nan maipanggep ken sak-en id Roma ay kaneg met laeng nan inik-ikkam id isna Jerusalem.”

Nan Nangpadasan Di Epatpoo Ay Ipogaw Ay Mangdepap Ken Pablo

¹²⁻¹³ Isnan napsengana wada nan epatpoo ay Judio ay adi mamati ken Jesus ay nintoty no sino nan ikkanda ay mangpatey ken Pablo. Ninsapatada am-in ay adida mangmangan ya adida omin-inom engganay pateyenda si Pablo.¹⁴ Dadat omey makitoya isnan menkangan-gato ay papadi ya nan amam-an di Judio ay mangwani en, “Insapatami ay adi kami mangmangan engganay pateyenmi si Pablo.¹⁵ Isonga dakayo ay amam-ami et kadya ibagayo isnan apon di sosoldado ta iyalina si Pablo isnan naay pagmitinganyo ay kaneg laydenyo tet-ewa ay somalyaen siya ay gawis. Dakamit siimen siya isnan daan ta pateyenmi siya esapay omdan isna.”

¹⁶ Ngem nan kaanakan Pablo et dinngena ay siimen koma san deeyda ay ipogaw si Pablo. Isonga inmey isnan mentetean di sosoldado ay mangibaga ken Pablo.¹⁷ Dat ayagan Pablo nan kapitan danat kanan ken siya, “Eyeymo nan baballo ay naay isnan apoyo tay wada nan ibagana ken siya.”¹⁸ Isonga inyey nan kapitan danat kanan, “Nan balod ay si Pablo et inayagana sak-en ta ipangok nan baballo ay naay tay wada kano nan ibagana ken sik-a.”¹⁹ Dat padangen nan apo san baballo et gomaygay-edda ta makekedengda danat sooten no sino nan kayatna ay ibaga.²⁰ Dat kanan nan baballo isnan apon di sosoldado en, “Nan Judio et nintotolagda ta ibilinda ken sik-a ta eyeymo si Pablo isnan pagmitinganda is wakgat ta somalyaenda ay gawis kano.²¹ Ngem adim kadi patpatiyen daida tay

nasolok is epatpoo ay ipogaw nan mangsis-iim ken siya tay insapatada en adida mangmangan ya adida omin-inom engganay pateyenda siya. Nakasaganada et kedkedeng nan kanam is sesed-enda.”²² Dat kanan nan apo, “Adim ibagbaga ay inbagam nan naay ken sak-en.” Kinwanina di danat pabalaen san baballo.

Nan Nangyeyanda Ken Pablo Id Cesarea

²³ Dat ayagan nan apo nan doway kapitan danat kanan ken daida, “Isaganayo nan dowanggasot ay sosoldado ay mangipango ken Pablo id Cesarea ya nan dowanggasot ay menbabalbeg ya nan pitompoo ay mensakay is kabayo. Ngem sokod alas nowibi isnan labi esakayopay menlobwat.²⁴ Pasakayenyo abes si Pablo. Dayot bantayan siya ta maid ommat ken siya enggana ay id-anyo ken Gobilnadol Felix.” Siya di nan inbagana isnan kakapitan.²⁵ Ninsolat abes ay mangwani en,²⁶ “Apo Gobilnadol Felix, sak-en si Claudio Lisias nan mensolat et komostaka.²⁷ Nan ipogaw ay naay et dinpap nan Judio tay kananda en pateyenda. Ngem dakami ya nan sosoldado et dinatnganmi siya. Idi gintekko ay iRoma siya et inbaliwak.²⁸ Ngem gapo tay kayatko ay getken no sino nan ipabasolda ken siya et inyeyko isnan aamam-ada.²⁹ Isonga getkek ay maid basolna is gapo ay maibalod wenna mapatey tay maipanggep isnan lintegda nan gapo ay nakaligtanda ken siya.³⁰ Idi wada nan nangipagtek ken sak-en en wada nan mangsiim ken siya daket kanan en gawis no maiyey ay dagos ken sik-a. Inbilinko abes isnan nangidalom ken siya ta omeйда abes issa ta ibagada ken sik-a no sino nan ipabasolda ken siya.” Siya di nan naisolat.

³¹ Idi nalabi dat ipangon nan sosoldado si Pablo enggana id Antipatrissa tay siya nan inbilin nan apoda

ken daida.³² Kawakgatana dat somagong nan tap-in di sosoldado isnan menteteanda id Jerusalem daet kedeng nan nakasakay is kabayo nan nangiboweg ken Pablo.³³ Idi idanda si Pablo id Cesarea dadat iyey siya ya nan solat isnan gobilnadol.³⁴ Idi binasan nan gobilnadol nan solat danat sooten ken Pablo no sino ay probinsiya nan nagapowana dat ibagan Pablo en iCilicia siya.³⁵ Dat kanan nan gobilnadol ken siya en, “Esak somalyaen sik-a no omali nan nangidalom ken sik-a.” Kinwanina di danat ibaga ta magowaldiyaan si Pablo isnan baey ay inpasaad din ali ay si Herod.

24

Nan Nangsomalyaan Felix Ken Pablo

¹ Nallos nan limay agew dat omeय nan kangatowan ay padi ay si Ananias ya nan tap-in di amam-an di Judio ya nan esay abogadoda ay si Tertulo id Cesarea ta ibagada isnan gobilnadol nan ipabasolda ken Pablo.

² Idi inpaayag nan gobilnadol si Pablo dat ibagan Tertulo nan ipabasolda ken siya. Kanana en, “Madaydayaw ay Apo Gobilnadol. Gapo isnan gawigawis ay ik-ikkam ay mentolay ken dakami et sinmaldeng nan nang-aamis ken dakami dapay adoado nan nas-et isnan kad-anmi.³ Et am-in kami isnan kailiili et getkenmi am-in nan inik-ikkam et men-iyaman kami ken sik-a.⁴ Adiyak layden ay tawtawen sik-a ngem no mabalin ta anosam ay mangdedenge isnan naay atiatik ay ibagami ken sik-a.⁵ Nan ipogaw ay naay et getkenmi ay ngawi siya tay golgolowena amin nan Judio isnan kailiili isnan batawa. Siya gedan nan esay apon nan obon di ipogaw ay mamati ken Jesus ay iNazaret ay mangadadi ay mangsolot isnan tet-ewa.⁶ Pinadasna abes ay padogisen nan Templomi ay mangdaydayawanmi ken Apo Dios isonga dinpapmi.⁷ (-)⁸ No somalyaem et magtek ay tet-ewa

am-in nan ibagbagami.” Siya di nan kinwanin Tertulo ken Felix.

⁹ Nan iib-an Tertulo abes et ababoloyanda nan kankanana.

Nan Insongbat Pablo Isnan Naidalomana

¹⁰ Dat ipakalin Gobilnadol Felix si Pablo. Et siya na nan songbatna. Kanana en, “Getkek ay nabayag nan nintolayam ken dakami ay Judio isonga men-gasingak ay mangsongbat isnan ipabasol datona ken sak-en tay sik-a nan wada. ¹¹ Nalaka ay getkem ay egay nasolok is simpoo ya doway agew nan ninteak id Jerusalem. Inmeyak isdi ay mangdayaw ken Apo Dios isnan Templona. ¹² Maid polos nang-il-anda ken sak-en is makisongsongbatak isnan Templo wenna nanggolgolo isnan kaipoipogaw isnan kasinasinagoga wenna isnan kompolmi ay kadanda. ¹³ Maid polos mabalin is ikkanda ay mangpaneknek isnan naay ay ipabasbasolda ken sak-en. ¹⁴ Ngem kedeng na is getkek ay tet-ewa is kinwanida tay tet-ewa ay maitatapiyak isnan mamati ken Jesus ay kananda en teken ay solsolo. Si Apo Dios ay dinaydayaw din alal-apomi nan daydayawek abes ngem nan initdon Jesus nan solsolotek ay mangdaydayaw ken siya. Patiyek pay am-in nan naisolat isnan lintegmi ya nan am-in ay insolat nan mamadton Apo Dios id kasin. ¹⁵ Nan naayda ay amam-ami ay Judio et patpatiyenda ya sedsed-enda gedan nan patpatiyek ya sedsed-ek et siya di nan mangtagowan Apo Dios isnan am-in ay natnatey ay gawis wenna ngawi. ¹⁶ Gapo tay siya di nan patpatiyek et padpadasek ay mangikkan isnan gawis tasiyay adiyak mabainan ken Apo Dios ya isnan ipogaw.

¹⁷ Nabayag ay kinmaanank id Jerusalem et kadatdatengak ay en mang-ited isnan siping ay maibadang isnan ib-ak ay makasapol. Daket omey abes ay menpalti

ta maiboyag ken Apo Dios isnan Templona. ¹⁸ Et maid mabalin is ipabasolda ken sak-en tay siya di san ikikkak isnan nangdatngan nan Judio ay iyAsia ken sak-en isnan Templo. Kagapgapowak ay en ninpaila isnan padi. Maid met menngangalawngaw isdi ya maid abes adoado is ipogaw. ¹⁹ San deeyda ay iyAsia koma nan inmali ay mangidalom no waday ipabasolda ken sak-en. ²⁰ Ngem maida isonga nan naayda ay amam-ami nan mangibaga koma no tet-ewa ay waday getkenda is basolko isnan nangsomalyaanda isnan nadagopan nan amam-a id Jerusalem. ²¹ Nan getkek et kedeng ay kananda en basolko et nan inbagak ken daida isnan nangitakdegak ay nangibiyad isnan kalik ay mangwani en, ‘Nan gapo ay mangsomalyaanyo ken sak-en et gapo tay mamatiyak ay kasin matago nan natey ay ipogaw.’” Siya di nan kinwanin Pablo isnan gobilnadol.

Nan Nabalodan Pablo Isnan Kago-bilnadol Felix

²² Ngem si Gobilnadol Felix et adoado nan gintekna maipanggep isnan ik-ikkan nan mamati ken Jesus ya nan isolsoloda ay initdon Jesus. Isonga inpakaana daida tay kanana en ta omali si Lisias ay apon di sosoldado esanapay banagen. ²³ Danat ibilin isnan kapitan ta ipagowaldiyana si Pablo ngem adida palpaligaten dadapay ipalobos abes nan omayan nan gagayyemna ay mangyey isnan masapolna.

²⁴ Nallos nan nadandan ay agew dat wada da Felix ya nan asawana ay Judio ay si Drusila. Danat ipaayag si Pablo ta dengngenda nan ibagana maipanggep isnan pammati ken Jesu Kristo. ²⁵ Dat isolon Pablo ken siya nan maipanggep isnan gawis ay maikkan ya nan osto ay nemnem ta adi ik-ikkan di ipogaw nan ol-olay. Inbagana abes ay awnit banagen Apo Dios nan kaipoipogaw isnan batawa ta ibagana nan maitapi ken siya ya nan adi. Idi insolona di dat omegyat

si Gobilnadol Felix danat pabal-en siya ay mangwani en, “Olay omeyka id wani ta is mamingsan no waday wayak esakpay kasin ipaayag sik-a.”²⁶ Dat kanayon ay ipaayagna si Pablo ta mentoyada ngem nan wada isnan nemnemna et kanana en ta moke agtan Pablo siya is siping.²⁷ Nakwas nan doway tew-en dat maisokat si Porcio Festo ken Felix ay men-gobilnadol. Ngem gapo tay layden Felix ay it-it-ek nan Judio siya isonga egayna pinalobosan si Pablo.

25

Nan Nangbistaan Festo Ken Pablo

¹ Nakwas nan toloy agew enggana isdin ninlogiyan Festo ay men-gobilnadol id Cesarea dat omey id Jerusalem.²⁻³ Dat nan menkangangato ay papadi ya nan apon di Judio id isdi et inbagada nan lilida maipanggep ken Pablo dadapay mensegseg-ang ay mangipapati ta ipaeyeyna si Pablo id Jerusalem. Siya di nan kananda tay nenemnemenda ay siimenda siya isnan daan ta pateyenda.⁴ Ngem sinmongbat si Festo ken daida ay mangwani en, “Nagogowaldiyaan si Pablo id Cesarea dakpay nganngani ay somaa.⁵ Isonga no waday manglayad isnan ap-oyo ay makkey ken sak-en et gawis no id isdi nan mangidalomanyo ken Pablo no waday inikkana is ngawi.” Siya di nan insongbat Gobilnadol Festo isnan Judio.

⁶ Et waay wao weno simpoo ay agewna id Jerusalem esapay somaa id Cesarea. Dat isnan kawakgatana et inpaayagna si Pablo ta bistaena.⁷ Idi inomdan si Pablo dat likoben nan Judio ay nagapo id Jerusalem. Et adoado nan mendagsen ay inpabasolda ken siya. Ngem maid ikkanda ay mangpaneknek is basolna.⁸ Nan insongbat Pablo et kinwanina en, “Maid getkek is basolko isnan linteg weno isnan Templo tako. Olay ken Ali Cesar et maid gedan.”⁹ Ngem gapo tay kayat Gobilnadol Festo ay dayawen nan Judio siya isonga

sinootna ken Pablo en, “Ay laydem ay omey id Jerusalem ta isdi nan mangbistaak isnan dalomda ken sik-a?”¹⁰ Dat kanan Pablo en, “Adi, tay naayak ay mangitatakdeg isnan sasagangem et sik-a nan esay tinodingan Ali Cesar ay kalebbeng ay mangibanag isnan kasok. Ngem nan ib-ak ay Judio et maid biyanga ken sak-en tay getkem met ay maid basolko ken daida.¹¹ Tay no nakabasolak isnan lintegyo ya omanay is kapateyak et adiyak adyan. Ngem nan inpabasolda ken sak-en et maid kinatet-ewana isonga adi mabalin ay ipabanagmo nan kasok ken daida. Isonga laydek ay si Ali Cesar nan mangibanag.”¹² Dat makitoya si Gobilnadol Festo isnan ib-ana ay nalaing ay mangibanag danat kanan ken Pablo, “No si Ali Cesar nan laydem ay mangibanag isnan kasom et siya nan mangipaeyak ken sik-a.”

Nan Nangsodokan Festo Ken Ali Agripa Maipanggep Ken Pablo

¹³ Nallos nan kaat ay agew dat omey nan Alin di Judio ay da Agripa ya nan asawana ay si Bernice id Cesarea ta ipagtekda nan gasingda isnan nin-gobilnadolanan Festo.¹⁴ Idi nadandanda isdi dat sodoken Gobilnadol Festo ken Ali Agripa nan maipanggep ken Pablo ay mangwani en, “Wada nan esay balod isna ay tinaynan Gobilnadol Felix.¹⁵ Idi wadaak id Jerusalem et inbagan nan menkangangato ay papadi ya nan aamam-an di Judio nan inpabasolda ken siya tay kayatda ay ipapatey.¹⁶ Ngem inbagak ken daida ay bakenmi ogali ay iRoma ay mangipapatey isnan naidalom no egay mawayaan omona ay mangsongbat isnan ipabasol nan mangidalom ken siya.¹⁷ Isonga idi inomdan isna nan amam-a ay mangidalom ken siya daket banagen ay dagos isnan nawakgatana.¹⁸ Kanak en wada nan ngawi ay inikkana ngem idi inmalida et maid met.¹⁹ Nodi nan lilida ken siya et maipanggep isnan ogalida ay Judio ya nan esay ipogaw

ay kangadan is Jesus ay natey ay kanan Pablo en kasin natago. ²⁰ Gapo tay maid getkek ay mangbanag isnan kaneg todi ay lili isonga sinootko ken Pablo no laydena ay id Jerusalem nan mangbistaak isnan kasona. ²¹ Ngem adina layden di tay laydena ay sed-en nan mangbanagan Ali Cesar ken siya. Isonga inpagowaldiyak engganay mabalin ay maipa-ey siya isnan kad-an Ali Cesar.” Siya di nan kinwanin Gobilnadol Festo ken Ali Agripa. ²² Dat kanan Ali Agripa, “Laydek ay dengngen abes nan kanan Pablo.” Dat kanan Gobilnadol Festo, “Is wakgat ta esak ipaayag ta dengngem.”

²³ Isnan wakgat ninbado da Ali Agripa ken Bernice isnan gawigawis ay badoda ay men-et-etek dadat omey isnan pagbistaan. Nakkey abes nan aap-apon di sosoldado ya nan aap-apon di ili. Inpaayag Festo si Pablo dadat eyey siya. ²⁴ Dat kanan Gobilnadol Festo en, “Ali Agripa ya dakayo am-in ay wada isna, nan ipogaw ay iilaenyo ay naay et siya na nan inpapapatin nan kaJudiojudio id Jerusalem ya id isna Cesarea ay ipapateyko. ²⁵ Ngem sak-en, maid dinatngak is basolna is omanay is mapateyana. Isonga awnitak ipa-ey siya id Roma isnan kad-an Ali Cesar tay laydena ay siya nan mangbanag isnan kasona. ²⁶ Ngem maid getkek is isolatko ken Ali Cesar maipanggep ken siya. Et siya di nan poon nan nangyaliyak ken siya isnan sasagangenyo am-in ya am-amed ken sik-a Ali Agripa tasiyay waday isolatko no makabista tako ken siya. ²⁷ Tay baken osto no maipaeyey nan balod ken Ali Cesar no maid ibaga tako is basolna.”

26

Nan Insongbat Pablo Ken Ali Agripa

¹ Dat kanan Ali Agripa ken Pablo, “Kadya ibagam nan songbatmo.” Dat ipaginek Pablo nan ipogaw danat songbatan nan inpabasolda ken siya

ay mangwani en, ² “Apo Ali Agripa, dadama nan gasingko tay sik-a nan mangibagaak isnan songbatko isnan ipabasbasol nan ib-ata ay Judio ken sak-en. ³ Tay sik-a et getkem ay osto nan ogali tako ay Judio ya getkem gedan nan mensinsinongbatan tako. Isonga anosam kad ay mangdenge isnan kanak. ⁴ Getken am-in nan ib-ata ay Judio nan inik-ikkak enggana isdin kaongak tay nakiteteek ken daida isnan ilik ya id Jerusalem. ⁵ No laydenda ay mangibaga isnan tet-ewa et ibagada koma ay nabayag ay getkenda ay Fariseowak ay mang-atiw isnan tap-in di Judio ay mangsololot isnan linteg tako. ⁶ Gapo tay patpatiyek nan inkalin Apo Dios isdin alal-apo tako ay awnit kasin matago nan natey et siya nan gapo ay wadaak isna ay mabisbista. ⁷ Dapay siya nan sedsed-en nan am-in ay Judio isnan mangdaydayawanda ken Apo Dios isnan kaageagew ya kalabilabi. Et gapo isnan naay ay namnama et siya di nan mangipabasolanda ken sak-en, Apo Ali Agripa. ⁸ Ay adi kayo abes mamati ay kabaelan Apo Dios ay mangtago isnan natey ay ipogaw? ⁹ Olay sak-en id kasin esakpay mamati et kanak en gawis no aposek am-in nan mamati ken Jesus ay iNazaret. ¹⁰ Et siya di nan inik-ikkak id Jerusalem. Inyalin nan menkangangato ay papadi nan lebbengko ay mangibalod isnan mamati ken Jesus. Idi kinwanida en masapol ay mapateyda et inow-owenak abes tay kanak en gawis no mapateyda. ¹¹ Kanayon abes ay sinonggepak isnan sinagoga ay madagdagopanda ay mangpaligat ken daida. Pinadasko ay mangipapati ta taynanda nan pammatida. Dadama nan inik-ikkak ken daida tay olay isnan ilin di baken Judio et in-inmeyak gedan ay mang-amis ken daida. ¹² Et siya di nan inmayak id Damasco tay wada nan ginen-ak ay solat di menkangangato ay papadi ay mangwani en mabalin ay depapek

nan mamati ken Jesus. ¹³ Ngem isnan osto ay kag-aw Apo Agripa et nasilanganak isnan pat-a ay nagapo id daya ay napigpigs mo nan agew et nasilangan gedan nan bobowegko. ¹⁴ Dakamit aped matokang dat wada nan dinngek ay mangwani isnan kali tako ay Hebreo, ‘Saulo, Saulo dakan mangpalpaligat? Maid silbin nan ik-ikkam tay nan awakmo met laeng nan palpaligatem.’ ¹⁵ Daket sooten ay mangwani en, ‘Sinoka, Apo?’ Dat kanan Apo Jesus ken sak-en, ‘Sak-en si Jesus ay mangisakit isnan ipogawko ay palpaligatem. ¹⁶ Ngem ibangonmo tay ninpailaak ken sik-a ta ibaak sik-a ta makibadangka ay mangipagtek isnan maipanggep ken sak-en. Awnitmo ibagbaga nan inilam id wani ya nan awnitko ipaila ken sik-a isnan tap-in di agew. ¹⁷ Et sak-en nan mangibalbaliw ken sik-a no waday mangpadas ay mangpatey ken sik-a isnan mangibaaak ken sik-a ay omey isnan Judio ya nan baken. ¹⁸ Isolowam daida ta maawatanda nan maipanggep ken sak-en ta malawagan nan nemnemda ya dokoganda nan ngawi ya ta maabak nan kabaelan Satanas ken daida. Et no mamatida ken sak-en, pakawanen Apo Dios nan basbasolda tapno maitapida isnan ipogawna.’ Siya di nan kinwanin Jesus ken sak-en.” ¹⁹ Dat itoloy Pablo ay mangwani, “Isonga, Apo Ali Agripa, tinongpalko nan inpagtek Apo Jesus ken sak-en ²⁰ tay inbagbagak isnan kaipoipogaw ta dokoganda nan basolda ta si Apo Dios di patiyenda dadapay ik-ikkan nan gawis ay mangipagtek isnan pammatida. Id Damasco nan damo ay nangisolowak is dadi dat id Jerusalem dat isnan kailiili isnan probinsiya ay naay ay Judea dat abes isnan baken Judio. ²¹ Et gapo isnan insolsolok et dinpap nan Judio sak-en isnan Templo tay kananda en mangpateyda. ²² Ngem gapo tay si Apo Dios nan kanayon ay mangbadang ken sak-en isonga wadaak isna ay mangibagbaga kayet

is dadi isnan nangato wenno nababa ay ipogaw. Isonga nan ibagbagak et maid teken nodi nan inbagan gedan din mamadton Apo Dios id kasin ya nan inbagan din si Moses ay awnit ommat. ²³ Tay inbagada en awnit wada nan ibaan Apo Dios ay si Kristo et masapol ay matey siya ngem awnit siya nan damo ay kasin matago. Et siya nan mangipagpagtek isnan Judio ya nan baken Judio tapno malawagan nan nemnemda ta maisalakanda.”

²⁴ Daan ay menkalkali si Pablo dat menbogaw si Gobilnadol Festo ay mangwani en, “Natawawka Pablo. Waay nan dadama ay sinolom nan nangtawaw ken sik-a.” ²⁵ Dat songbatan Pablo ay mangwani en, “Adiyak matawtawaw, Apo Gobilnadol Festo, tay tet-ewa nan kankanak. Adiyak aped kankanak. ²⁶ Intoledko ay mangibaga isnan naayda ken Ali Agripa tay getkek ay getkena am-in dana tay inom-ommat isnan mangiilaan nan adoado ay ipogaw.” ²⁷ Danat itoloy ay mangwani isnan Ali, “Apo Ali Agripa, ay patiyem nan inbagan din mamadton Apo Dios id kasin? Getkek ay patpatiyem nan inbagada.” ²⁸ Ngem kinwanin Ali Agripa ken siya, “Ay kanam en nalaka nan mang-awisam ken sak-en ta maitapiyak isnan Kristiano?” ²⁹ Dat kanan Pablo, “Sik-a Ali ya am-in kayo ay mangdedenge ken sak-en id wani, olay nalaka wenno naligat ay mamati kayo ngem nan dawatek ken Apo Dios et ta maiyiso kayo koma ken sak-en basta adi kayo maibalod.” ³⁰ Dat bomala da Ali Agripa ya nan gobilnadol yas Bernice ya nan nakitotokdo ken daida. ³¹ Dadat mentotya ay mangwani en, “Si todi ay ipogaw et maid basolna is omanay is maibalodana wenno maipapateyana.” ³² Dat kanan Agripa ken Festo, “Mabalin ay palobosam siya no baken nan nangwaniana en si Ali Cesar nan mangbanag isnan kasona.”

27

Nan Ninlogiyan Nan Inmayan Da Pablo Id Roma

¹ Idi inomdan nan omayan Pablo id Italia ay kad-an Ali Cesar dakamit menlogan isnan bapor. Inpagowaldiyada da Pablo ya nan tap-in di balod ken Julio. Si Julio nan kapitan nan sosoldado ay makwani en gropon Augusto. ² Nan ninlogananmi et nagapo id Adrumeto ay ome y isnan il-ili id Asia. Sak-en si Lucas yas Aristarco ay iTesalonica id Macedonia et nakkey kami abes. Dakamit menlobwat. ³ Nawakgat nan inomdananmi id Sidon. Gapo isnan anos Kapitan Julio et inpalobosna si Pablo ay ome y mangpasyal isnan gagayyemna ta agtanda siya is masapolna. ⁴ Idi kasin kami ninlobwat ay nagapo id Sidon dat napigsa nan dagem ay sab-aten nan loganmi isonga indaanmi isnan igid nan ili id Chipre ay baken dadama nan dagem. ⁵ Linaosanmi nan demang nan probinsiya id Cilicia ya id Pamfilia dakamit omdan id Mira ay esay ili id Licia. ⁶ Et id isdi nan nangdatngan Kapitan Julio isnan esay bapor ay nagapo id Alejandria ay ome y id Italia ay omayanmi et siya nan ninlogananmi. ⁷ Iyam-aman nan loganmi isonga nabayag esakamipay demangen nan ili id Nido tay napaligatan kami isnan napigsa ay dagem ay mangsabsabat. Idi adi kami makaipadaan isnan bapor gapo isnan dagem damit teknen nan daanenmi et idaanmi isnan igid id Creta ay bassit nan dagem et dinmangmi id Salmon. ⁸ Ngem olay no inpadaanmi nan bapor isnan sag-en nan ili id Creta et napaligatan kami gedan. Dakamit omdan isnan ili ay makwani en gawis ay somaldengan di bapor ay sag-en id Lasea.

⁹ Ngem gapo tay nabayag kami isnan daan et kaeegyay ay menlogan isnan bapor tay pinaglelem. Isonga dat kanan Pablo ken daida

en, ¹⁰ “Gagayyem, kaeegyay no ipapati tako ay ome y kayet. No itoloy tako et awnit adoado nan madadael isnan kalga tako ya madadael abes nan naay bapor ya awnit wada abes nan matey ken datako.” ¹¹ Ngem nan kapitan et egayna patiyen nan kinwanin Pablo tay nan menmanmaniho ya nan kakwa isnan bapor nan patiyena et kedeng. ¹² Ad-ado abes nan manglayad ay itoloymi ay ome y mo dakami tay kananda en kaeegyay isdi is menteanmi isnan pinaglelem. Isonga kananda en, “Waay mabalin ay omdan tako id Fenix ay esay ili id Creta ta siya di nan mentetean tako isnan pinaglelem.” Kinwanida di tay gag-awis di is somaldengan di bapor tay adina sasanggan nan magapowan di dagem isnan pinaglelem.

Nan Nalemleman Da Pablo

¹³ Idi naegew dakamit menlobwat tay kananda en mabalin et. Damit idaan isnan sag-en nan igid id Creta. ¹⁴ Ngem kaloblobwat kami dat omdan nan napigsa ay lemlem ay nagapo isnan totongowen nan ili. ¹⁵ Et maisaplit nan bapor et paliwesena et adi kabalin ay pasagangenda isnan dagem isonga apedmi inpalobos ay padaanen nan dagem dakami isnan omayana. ¹⁶ Idi dinmangmi nan teeteen ay ili id Cauda et bakin kami nasalinan isnan dagem. Damit ilogan nan bangsa ay ginoygoyod nan bapor ngem napaligatan kami ay mangilogan tay mendagdagem. ¹⁷ Nailogan san bangsa dadat bedbeden nan bapor ta adi masisiyan nan tablana. Ngem omegyayta modatya mailomlom nan bapor isnan lagan tay at-atapew nan danom id Sirte isonga linolonda nan mensede ay galot ay osalenda ay mangsalapa isnan dagem et indogos nan dagem dakami isnan omayanmi gedan. ¹⁸ Idi nawakgat dat amamed pomigsa nan lemlem et pilmi nan ikkana isnan bapor isonga kinsayanda nan kalga ay mangiwasi ta yomap-ew. ¹⁹ Isnan maikatlo ay

agew inwasitda gedan nan tap-in di maosal isnan bapor. ²⁰ Nabayag ay egaymi il-ilan nan agew ya nan talaw isonga kananmi am-in en waay adi kami makaibaliw isnan awakmi tay napigsapigsa nan dagem.

²¹ Nabayag abes ay egay kami polos nangnangan dat tomakdeg si Pablo ay mangwani, “Gagayyem, mosaya tinongpalyo san kinwanik ta egay tako koma tinaynan id Creta. No siya di nan inikkan tako et egay tako napaligatan ya maid abes nadadael.

²² Ngem olay baw, papigsaenyo nan nemnemyo kayet tay awnit maid matey ken datako nodi kedeng nan bapor is madadael. ²³ Getkek di tay si Apo Dios ay daydayawek ay kakwa ken sak-en et id labi inbaana nan esay anghelna ay ninpaila ay mangwani ken sak-en ²⁴ en, ‘Adika omegyat, Pablo, tay masapol ay omeyka menpaila ken Ali Cesar. Et gapo isnan layad Apo Dios ken sik-a et awnit maid matey gedan isnan iib-am isnan bapor.’ Siya di nan kinwanin nan anghel ken sak-en. ²⁵ Isonga tomoled kayo ay iib-ak tay patiyek si Apo Dios ay awnit ommat am-in nan inbagana. ²⁶ Ngem awnit maid-ongpal nan bapor isnan teeteen ay ili isnan gawan di baybay et isdi nan maisalakanan tako.”

²⁷ Dowa ay domingo ay aped indog-dogos nan dagem nan bapor isnan gawan di baybay id Adriatico. Tengan di labi dat nemnemen nan men-ob-obla isnan bapor ay waay omasasag-en kami isnan lota. ²⁸ Dadat lokden nan kaad-adaem nan danom ngem dowampoo ay depa pay laeng. Sinomsomleg kami is atik dadat kasin lokden et simpoo ya limay depa damit getken en wada nan ili isnan sag-enmi. ²⁹ Dadat omegyat modatya maidongpal nan bapor isnan bato ay wada isnan benget nan ili. Isonga inoy-oyda nan epat ay landok ay napapalangan ay mangikawe isnan obet nan bapor damit ilolowalo ta epdas koma mawakgat. ³⁰ Ngem ngawi tay layden nan tap-

in di men-ob-obla isnan bapor ay lomayaw et agindaoooy-oy isnan landok ay mangikawe isnan bapor isnan sagangna ngem nan bangsa nan inpagowabda isnan baybay ay kananda kadi en ta menlogananda.

³¹ Idi gintek Pablo nan kayatda ay ikkan danat kanan isnan kapitan ya nan sosoldadona, “No lomayaw nan deeyda ay men-obla isnan bapor et awnit maid matago ken datako.”

³² Isonga ginedged nan sosoldado nan tali ay mangikawe isnan bangsa et matekdag ta adida makalayaw.

³³ Nganngani ay mawakgat dat menpakaasi si Pablo ta manganda. Kanana en, “Naay dowa ay domingo ay egay kayo polos nangnangan tay sinsin-edyo nan somaldengan nan dagem. ³⁴ Isonga pangaasiyo ta mangan kayo ta pomigsa kayo is bassit. Adi kayo madanagan tay awnit tako maisalakan am-in ya maid gedan masogatan ken datako.”

³⁵ Dat omala isnan esay tinapay dat menlowalo ken Apo Dios danat pit-ingen et kanena et inilada am-in. ³⁶ Isonga pinmigma nan nemnemda dadat mangan abes.

³⁷ Nan kabibilangmi am-in isnan bapor et dowanggasot ya pitompoo ya enem. ³⁸ Idi nakakanda dadat iwasit nan tap-in di kalga tapno amamed yomap-ew nan bapor.

Nan Naisaplitan Nan Bapor Isnan Bato

³⁹ Mawakgat pay dat maila nan benget di ili. Adida makailasin no sino nan kailina. Ngem inilada ay nadadata nan bengetna et kananda en waay mabalin ay ipad-anda nan bapor isdi. ⁴⁰ Isonga inokasda nan landok ay mangikawe et tinaynanda isnan baybay. Dadat okasen abes nan tali ay mangikawe isnan tabla ay mangipango isnan omayan nan bapor dadat ipangato nan mensede ay galot ay wada isnan sagang ta idogos nan dagem nan bapor isnan bengetna. ⁴¹ Ngem dat mailomlom nan sagang nan bapor isnan lagan

dat maikawe. Nan obetna pay et nasaplisaplit isnan napigsa ay daloyon isonga nadadael. ⁴² Dat kanan nan sosoldado en pateyenda koma nan balod ay gogowaldiyaanda ta adida lomayaw. ⁴³ Ngem dat iyadin nan kapitan tay laydena ay ibaliwan si Pablo. Isonga inbagana ta menlamew nan mangtek ta omeyda isnan benget nan ili. ⁴⁴ Dapay men-akbaya nan tap-ina isnan tabla ya nan tap-in di kaiw ay magapo isnan bapor. Isonga siya di nan inikkanmi et dinatnganmi nan ili et maid natey ken dakami am-in.

28

Nan Kad-an Pablo Id Malta

¹ Idi dinmaka kami esamipay getken ay Malta nan ngadan nan ili ay inomdananmi. ² Nan omili id isdi et gawigawis nan inikkanda ay nangay-ayowan ken dakami. Dinomnetda is men-anidowanmi tay men-ododan dapay mentedek. ³ Si Pablo et nangmong is maanido abes ngem idi inigwana isnan apoy dat bomala nan oweg ay menkedet et kinetbana nan ledengna. ⁴ Idi inilan nan omili nan oweg ay mentatayon isnan ledeng Pablo dadat men-asikwani, “Waay ninpatey is ipogaw tay dey olay egay katey isnan baybay ngem bakena gasat ay matago kayet.” ⁵ Ngem si Pablo et apedna inwakgi nan oweg isnan apoy et maid inommat. ⁶ Binanbantayan nan omili ta ilaenda no bomgeng nan ledengna wenno aped matokang ay matey. Idi nabayag dapay maid inommat dadat sokatan nan nemnemda et kananda en waay dios obpay gedan siya.

⁷ Isnan sag-en nan inomdananmi ay deey et wada nan kowan Publio ay esay apoda id isdi. Et gawis tay inpasgepna dakami et nakitetee kami ken siya is toloy agew. ⁸ Nan aman Publio et masaksakit ay menpodpodot dapay mentakki is basa. Isonga inmey si Pablo isnan kad-ana et gen-ana siya danat ilowalowan et makaan

nan sakitna. ⁹ Idi gintekda nan inommat daet am-in nan masaksakit isnan ili isdi et inmeyda ken Pablo et pagawisena daida. ¹⁰ Adoado abes nan inyalida ay mangipaila isnan gasingda ken dakami. Issan kinmaanami abes inyalida am-in nan masapolmi isnan daan.

Nan Inomdanan Da Pablo Id Roma

¹¹ Nintetee kami isdi is toloy bowan esakamipay komaan. Ninlogan kami isnan bapor ay nagapo id Alexandria ay nintetee isdi issan pinaglemlem. Nan inpangadanda isnan bapor et Singin ay Dios. ¹² Inomdan kami id Siracusa et toloy agewmi isdi. ¹³ Kasin kami ninlobwat et omey kami id Regio. Esay agewmi isdi danat ilogi ay mendagem isnan nagapowanmi isonga ninlobwat kami kasin et inomdan kami id Puteoli isnan nawakgatana. ¹⁴ Dinatnganmi isdi nan iib-ami ay mamati ken Jesus. Dadat kanan en makitetee kami ken daida is esay domingo. Nalpas nan esay domingo dakamit mendadaan ay omey id Roma. ¹⁵ Idi gintek nan mamati ken Jesus id Roma ay omey kami isdi dadat mangsab-at isnan malkitan id Appio. Nan tap-ina et isnan kad-an di toloy tindaan nan nangsab-atanda ken dakami. Idi inilan Pablo daida dat men-iyaman ken Apo Dios et pomigsa nan nemnemna. ¹⁶ Idi inomdan kami id Roma dat ipalobos nan soldado ay men-abang si Pablo isnan esay baey ngem wada abes nan gowaldiya ay makitetee ken siya.

Tinoyan Pablo Nan Judio Id Roma

¹⁷ Nallos nan toloy agew dat ipaayag Pablo nan aamam-an di Judio ay wada id Roma. Idi nadagopda danat kanan ken daida en, “Dakayo ay aamam-a, olay maid basolko isnan ib-a tako ay Judio wenno isnan ogalin din alal-apo tako ngem aped inpabasol nan iJerusalem sak-en ta maitedak isnan iRoma. ¹⁸ Idi sinomalyan nan iRoma sak-en dadat kayat ay ipalobos sak-en tay gintekda ay maid inikkak is omanay is

mangpateyanda ken sak-en. ¹⁹ Ngem nan ib-a tako ay Judio et daida nan nangiyadi isnan mapalobosak. Isonga masapol ay omaliyak isna ta ipabanagko ken Ali Cesar. Waay kananyo en idalomko daida ngem adyak. Maid idalomko. ²⁰ Et siya di nan poon nan nangipaayagak ken dakayo ta mensinagang tako ta ibagak ken dakayo nan poon nan naibalodak. Maid teken nodi gapo isnan pammatik isnan sedsed-en nan am-in ay Judio ay si Kristo ay awnit mentoltolay ken datako.” Siya di nan kinwanin Pablo isnan aamaman di Judio. ²¹ Dadat kanan ken siya, “Maid dinawatmi is solat is nagapo id Judea maipanggep ken sik-a. Olay gedan nan in mali ay ib-a tako et maid sinodsodokda is ngawi ay inikkam. ²² Ngem getkenmi ay nakaliget nan kaipoipogaw isnan kailiili ken dakayo ay mamati ken Jesus isonga laydenmi ay dengngen no sino nan kanam.” ²³ Dadat tolagen nan agew ay kasinda madagopan. Idi kasinda inmey isnan kad-an Pablo dadat madad-aoman isonga inlogin Pablo isnan wakgat enggana ay malabi tay adoado nan inbagbagana ken daida. Inbagana nan maipanggep ken Jesus ya nan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana. Laydena ay awisen daida ta mamatida abes ken Jesus isonga adoado nan inbagana ay wada isnan insolat din si Moses ya nan insolat nan tap-in din mamadton Apo Dios id kasin ay maipanggep ken Kristo. ²⁴ Et wadada nan naawis ngem nan tap-ina et egayda mamati. ²⁵ Idi adi kapos-a nan nemnemda dadat kanan en komaanda dat kanan Pablo ken daida,

“Tet-ewa nan inpanemnem nan Ispirito Santo ken Isaias ay esay mamadton Apo Dios id kasin ay maipanggep isnan alal-apo tako. Tay kinwanin Apo Dios ken Isaias en,

²⁶ ‘Ibaak sik-a ay omey mangibaga isnan ipogaw en, “Tet-ewa ay dengdengngenyo nan kankanak ngem maid po-

los maawatanyo. Tet-ewa ay boyboyaenyo nan ipapailak ken dakayo ngem adiyoy imatonan. ²⁷ Tay adiyoy nemnemen nan kayatko ay kanan. Nodi totowengenyo ya kokollawenyo ay mangad-adi isnan kankanak tay adyanyo ay mang-il-ila ya mangdengdenge ken sak-en dayopay adyan ay mangteken sak-en modatya dokoganyo nan basbasolyo ta sak-en di solotenyo ta isalakanko dakayo.” ’ ’ ’

Siya di nan kinwanin Apo Dios ay insolat din si Isaias ay inbagan Pablo isnan aamam-a. ²⁸ Dat itoloy Pablo ay mangwani en, “Isonga ipagtekkoken dakayo en id wani et layden Apo Dios ay maibaga nan maipanggep ken Kristo isnan ipogaw ay baken Judio tay daida nan mangidnge ta maisalakanda.” ²⁹ (-)

Nan Nintetean Pablo Id Roma

³⁰ Et doway tew-en nan nintetean Pablo isnan baey ay inabangana id Roma. Et am-in ay omey ken siya et men-gasing ay mangipasgep ken daida. ³¹ Insolsolona nan maipanggep isnan mentolayan Apo Dios ay maid patenggana ya maipanggep ken Apo Jesu Kristo. Et maid baina ay mangibagbaga is dadi dapay maid nangiyad-adi isnan inikkana.

Nan Solat Pablo Isnan Ipogaw id Roma

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan solat Pablo isnan mamati id Roma et naisolat ay mangipagtek isnan mangkaytana ay omey mangbisita ken daida. Nan kayatna et men-it-itdo isnan mamati id isdi is sin-awyan esanapay itoloy ay omey id Espanya.

Ninsolat ay mangipaawat ken daida isnan maawatana maipanggep isnan pammati ken Jesus. Laydena ay ipagtek ken daida nan masapol ay ik-ikkan nan ipogaw no mamatida ken Kristo. Isnan am-in ay solat ay insolat Pablo et nan naay ay solatna isnan iRoma nan kad-an nan kaadowan nan inbagana ay maipanggep isnan pammati ken Jesus. Idi pinakomostaana nan mamati id Roma ya inbagana nan mangilol-owalowana ken daida danat ibaga nan kayatna ay ipagtek isnan solat et siya na nan inikkan Apo Dios tapno mabalin ay gawis nan pangiilaana isnan ipogaw. Inbagana ay gapo isnan pammati et kedeng, maid teken. (1:17)

Kinwanin Pablo en am-in ay ipogaw, olay Judio wenno baken et masapol ay mapakawan nan basbasolda tapno mabalin ay maitapida ken Apo Dios tay palisoda ay managbasol. Ngem kedeng nan pammatin di ipogaw ken Jesu Kristo is gapo ay mapakawanda. Nan maisned et inbagan Pablo nan kaneg nan balo ay biyag ay wada isnan maitapi ken Jesus gapo isnan mapakawanan nan basbasolda. Nan mamati et makaan nan mangbosowanda ken Apo Dios ya mawayaanda ay adi mangitoltoy ay bomasol gapo isnan badang nan Ispirito Santo. Isonga maipalobosda ay adi maitapi isnan dosa ay maid patenggana.

Isnan kapitolo 5 engganay 8 et ibagbagan Pablo nan kaosalan nan linteg Apo Dios ya nan esa et nan

kabaelan nan Ispiriton Apo Dios isnan biyag di mamati. Nan maisned et ibagbagana nan planon Apo Dios isnan Judio ya nan baken Judio ay makwani en Gentil. Kinwanina en nan mang-adyanan nan Judio ken Jesus et siya nan epdas ninemnem Apo Dios tapno mawayaan nan tap-in di ipogaw ay mangdenge isnan badangna ta maisalakanda abes gapo isnan inikkan Kristo. Ngem kinwanin Pablo ay adi maitoltoy ay enggana nan mang-adyanan nan Judio ken Jesus.

Isnan maisned ay insolat Pablo et ibagbagana nan osto ay ikkan di mamati, am-amed nan maipanggep isnan ikkanda ay menlinayad. Inbagana gedan nan ikkanda ay men-silbi ken Apo Dios ya nan menlinayadanda ya nan masapol ay ikkanda ay mangtongpal isnan menlelebbeng ya nan osto ay maikkan no mendowadowa nan nemnemda maipanggep isnan bilin Apo Dios. Isnan kombos nan solat et inbagana nan mangdaydayawana ken Apo Dios ya nan ipalawalona ken daida ya nan ipogaw ay menpakomostaana.

Nan wada isna:

Login nan solat ya nan napateg ay inbagana 1:1-17

Nan maisalakanan di ipogaw nan masapol 1:18-3:20

Nan inikkan Apo Dios ay mangisalakan isnan ipogaw 3:21-4:25

Nan balo ay biyag ay magapo ken Jesu Kristo 5:1-8:39

Nan planon Apo Dios maipanggep isnan Judio 9:1-11:36

Nan ogalin di mamati 12:1-15:13

Nan kombos nan solat 15:14-16:27

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay esay baan Jesu Kristo ay mensolat ken dakayo id issa Roma. Napiliyak ay esay apostolisna. Dinotokan Apo Dios sak-en tapno om-omeyak ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay nagapo ken siya.

² Nan gawis ay damag ay kankanak

et inkalin Apo Dios id kasikasin. Inbagana isnan mamadtona et siya nan insolsolatda gedan isnan liblo ay inpasolatna. ³ Inpasolatna nan maipanggep isnan Anakna ay si Jesu Kristo ay Apo tako. Nan maipanggep isnan kaipogawna et naiyanak siya isnan naay ay batawa et nan alapona et din si David. ⁴ Ngem nan maipanggep isnan kadiosna et nan kasina natagowan nan pilmi ay nangipagtek ay siya nan Anak Apo Dios.

⁵ Gapo ken siya et inted Apo Dios ken sak-en nan gawis ay badangna danapay ninbalinen sak-en is esay apostolis Kristo. Inikkana di tapno aw-awisek nan kaipoipogaw ay nagapo isnan natkenatken ay il-ili tapno mamatida ken Kristo. Tay no siya di nan ommat et madaydayaw siya. ⁶ Maitatapi kayo gedan id issa Roma isnan ipogaw ay inayagan Apo Dios ay maitapi ken Jesu Kristo. ⁷ Isonga mensolatak ken dakayo issa ay laylayden Apo Dios ay inayagana ay menbalin is ipogawna. Sapay koma ta kanayon ay liknaenyo nan anos ya layad ya nan natalna ay nem-nem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama tako yas Apo Jesu Kristo.

Nan Mangkaytan Pablo Ay Pasyalen Nan iRoma

⁸ Nan damo ay kayatko ay ibaga et men-iyamanak ken Apo Dios gapo ken dakayo am-in tay nagtek isnan olay addaaddawi nan gawis ay pammatiyo. Et dengdengngen Apo Dios nan lowalok tay wada si Kristo ay mangitaktakdeg isnan mamati. ⁹⁻¹⁰ Gegetken Apo Dios ay tet-ewa nan kankanak en isnan tonggal menlowalowak et ilol-owalowak dakayo. Dawdawatek ken Apo Dios ay nang-itedak isnan awakko ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay maipanggep isnan Anakna tapno no kayatna et mangwaya ta omeyak pasyalen dakayo tay nabayag ay kakakakayatko. ¹¹ Tay pilmi nan layadko ay mang-ila ken dakayo tapno pomigpiggisa nan

pammatiyo isnan mangitapiyak ken dakayo isnan gawis ay maitdo ay nagapo ken Apo Dios. ¹² Nan kayatko ay kanan et ta mabadangan tako am-in. Mabadanganak gapo isnan mang-ilaak isnan pammatiyo ya mabadangan kayo abes isnan pammatik.

¹³ Bebsatko, kayatko ay getkenyo ay namin ado nan nangnemnemak ay omey pasyalen dakayo ngem kanayon ay wada nan nangipasaldeng ken sak-en. Kayatko ay pasyalen dakayo tay laydek ay wada kayet ken dakayo ay iRoma nan mamati gapo isnan ibagbagak ay kaneg nan namatiyan nan tapin di baken Judio. ¹⁴ Tay adi mabalin ay adiyak ibagbaga nan gawis ay damag isnan am-in ay kalasin di ipogaw ay nakaadal wenno egay wenno nan naidokalan wenno egay tay siya nan bilin Apo Dios ken sak-en. ¹⁵ Isonga men-galalasingak ay mang-itdo isnan gawis ay damag ken dakayo abes ay mentetee id issa Roma. ¹⁶ Adiyak polos mabain ay mangibagbaga is dana tay getkek ay siya nan mail-ilaan nan kabaelan Apo Dios ay mangisalakan isnan am-in ay mamati. Ngem nan mamati ay Judio nan damdamo ay naisalakan esapay maisalakan nan mamati ay baken Judio. ¹⁷ Men-gasingak ay mangibaga isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo tay siya di nan kagtekan nan inikkan Apo Dios tapno mabalin ay mapakawan nan basbasol di ipogaw tapno gawis nan pangiilaana ken daida. Kedkedeng nan mamatiyan nan ipogaw is gaponay ay mabalin ay mapakawanda. Kaneg na nan esay nakwani isnan inpasolat Apo Dios ay mangwani en, “Kedkedeng nan pammatin nan ipogaw is gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay matagotagoda ay enggana.”

Pilmi Ay Managbasol Nan Kaipogaw

18 Ipagpagtek Apo Dios nan mang-ad-adyana isnan ngawi isnan mangipap-ailaana isnan ligetna isnan ngawi ay ik-ikkan di ipogaw ya nan kamaid polos nemnemda ken siya. Masolsolin nan tet-ewa ay maipanggep ken siya gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda. 19 Kinwanik ay solsolinenda tay nalaka ay getkenda nan maipanggep ken siya no kayatda tay inpailan Apo Dios dadlo. 20 Tay ninlogi isnan nangboliwan Apo Dios isnan batawa et wada nan naipagtek ay maipanggep ken siya. Olay adi kaila ngem nalaka ay getken tako nan kadiosna ya nan pilmi ay kabaelana ay maid patenggana gapo isnan mangiilaan tako isnan binoliwna. Isonga maid polos lasonda ay adi mangtek isnan tet-ewa. 21 Getkenda ay wada si Apo Dios ngem adida kayet patgen dapay siya nan osto ay mapateg ya adida mensalamat ken siya. Nodi nan nemnemda et ninbalin is maid polos paayna isonga am-amed menbolinget nan nemnemda. 22 Kankananda en masilibda ngem am-amedda ninbalin ay adi makanemnem is ostoosto. 23 Tay imbis si Apo Dios ay kangatowan ya adi katkatey nan patpatgenda ngem nan sinang didios ay sapsapowenda ay paliso nan kail-anda isnan ipogaw ay nalaka ay mamaid wenna isnan koykoyat wenna isnan tap-in di matagtago nan patpatgenda. 24 Isonga baybay-an Apo Dios daida ay mang-ikkan isnan kompolmi ay kadodogis ay maikkan ay laydenda ay ikkan. Ibabainda nan awakda gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda. 25 Sinokatanda nan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios ta nan baken tet-ewa nan patiyenda. Tay nan patpatgenda et nan binoliw Apo Dios dadapay adi patgen nan nangboliw is dana dapay siya nan osto ay madaydayaw ay enggana. Tet-ewa sa.

26 Gapo tay siya dadi nan inik-ikkanda isonga baybay-an Apo Dios daida ay mang-ik-ikkan is-

nan kababain. Olay nan bababai, sinokatanda nan osto isnan baken osto ay nemnem ay maipanggep isnan awakda. 27 Paliso isnan ik-ikkan nan lalalaki. Dinokoganda nan osto ay omasawaan nan ipogaw tay nan iib-ada ay lalalaki nan big-bigawenda ay asawaen. Kababain di tay kadodogis nan ikkan nan lalalaki isnan iib-ada ay lalalaki. Isonga nan ngawi ay ommat isnan awakda gapo isnan kadodogis ay ik-ikkanda et maibagay ken daida. 28 Gapo tay adida paayen nan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios isonga binaybay-an Apo Dios daida ay mennemnemnem is baken osto ya maid kapaayana. Isonga ik-ikkanda nan baken gawis ay maikkan. 29 Nanapno nan nemnemda isnan am-in ay ngawi. Kaykayatda ay mangipasakit isnan iib-ada ay ipogaw dadapay adi mapnek isnan wada ken daida. Omaapalda, poma-pateyda, somasapeda, somisikapda, 30 somosolbogda ya tomatayoktokda. Kaseselatda si Apo Dios ya maid lispitoda isnan kompolmi ay ipogaw. Ipangatoda nan awakda dadapay men-et-etek. Kanayon ay nemnemenda nan awnitda ikkan ay ngawi dadapay adi polos patiyen nan napowanda. 31 Adida polos matalek ay ipogaw. Maid layadda wenna segangda ya maid nemnemda ken Apo Dios. 32 Olay getkenda nan linteg Apo Dios ay mangwani en osto no madosa ay eng-enggana nan ipogaw ay mang-ik-ikkan is dadi ngem ik-ikkanda kayet. Et baken kedkedeng di is ik-ikkanda nodi nan am-amed ngawi et nan men-gasinganda no soloten nan tapin di ipogaw ay mang-ikkan isnan kaneg nan ik-ikkanda.

2

Malak-am Nan Judio Gedan Isnan Madosaan Nan Kaipogaw

1 Ay kananyo en ngawingawi ay ipogaw da todi? Ngem kanak ken dakayo en maid polos lebbengyo ay mangbanag ken daida tay paliso

nan ik-ikkanyo isnan ik-ikkanda. Isonga no banbanagenyo daida et itaptapiyo ay mangbanbanag isnan awakyo. ² Getken tako ay ostoosto nan mangdosaan Apo Dios isnan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi ay kaneg da todi. ³ Isonga ayke osto no nemnemenyo ay adi kayo madosa dapay ik-ikkanyo nan ngawi ay paliso isnan ik-ikkan nan ipogaw ay banbanagenyo?

⁴ Adiyo patgen samet nan pilmi ay anos Apo Dios ken dakayo. Ay adiyo getken ay pilmi ay an-anosan Apo Dios dakayo tay sesesed-ena nan mangibabawiyanyo isnan ngawi ay ik-ikkanyo? ⁵ Ngem dakayo et adi kayo menbabawi tay menkentang nan oloyo. Isonga am-amed nan madosaanyo isnan agew ay mangipailaan Apo Dios isnan ligetna ay mangdosa isnan egay nangpati ken siya isnan mangbanagana ay maiyostosto isnan kaipoipogaw. ⁶ Tay awnit ited Apo Dios nan ostoosto ay maibagay isnan inik-ikkan nan tonggal esay ipogaw. ⁷ Nan ipogaw ay gawigawis nan inik-ikkana gapo isnan nanggamgammana isnan makiteana ken Apo Dios ay enggana ya nan mangdayawana ken siya et ited Apo Dios ken siya nan biyag ay maid patenggana. ⁸ Ngem nan ipogaw ay mangipaonona isnan kaykayatda ya mang-adi ay mangpati isnan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios tapno ik-ikkanda nan ngawi et awnitda lakamen nan pilmi ay liget Apo Dios. ⁹ Owen, siya di nan ommat isnan am-in ay ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi, olay no Judioda wenna baken. ¹⁰ Ngem nan mang-ik-ikkan isnan gawis et awnitda ganaben nan maitapiyanda ken Apo Dios ay enggana danapay ipangato ya dayawen daida. Ommat di abes isnan Judio ya nan baken Judio. ¹¹ Tay maid ipogaw is pawedwed-en Apo Dios isnan mangbanagana ken daida. ¹² Isonga am-in ay bomasbasol

ay olay no Judio wenna baken et madosada ay eng-enggana. Nan baken Judio et adida getken nan linteg Apo Dios ay intedna isnan Judio isonga baken nan lintegna is osalena ay mangbanag ken daida. Ngem madosada kayet ay maisiyan ken Apo Dios ay eng-enggana gapo isnan basbasolda. Ngem nan osalen Apo Dios ay mangbanag isnan Judio isnan basbasolda et nan lintegna tay sigod ay getkenda. ¹³ Tay baken nan mangtekan nan ipogaw isnan linteg Apo Dios is gapo ay gawis nan pangiilan Apo Dios ken daida nodi masapol ay tongtongpalenda.

¹⁴ Olay no adi getken nan baken Judio nan naayda ay linteg ay naited ken Moses et mailasin ay getkenda kayet nan osto ya nan baken osto ay maikkan ay kaneg nan naibaga isnan linteg. Isonga magtek ay nan nemnemda nan mangilinlinteg ken daida ay olay adida getken nan naisolat ay linteg Moses. ¹⁵ Ipap-ailada isnan ik-ikkanda ay getkenda nan osto ay maikkan ay kaneg nan inbilin Apo Dios isnan kaipoipogaw. Getkenda tay nan nemnemda nan mangibaga ken daida no gawis wenna baken gawis nan ik-ikkanda. ¹⁶ Isonga kaneg nan ibagbagak isnan gawis ay damag et madosa nan am-in ay bomasbasol. Awnit ommat di isnan agew ay ipabanag Apo Dios ken Jesu Kristo nan am-in, ay olay nan adi kakagtek ay wada isnan nemnem di ipogaw.

Baken Nan KaJudion Di Ipogaw Is Napateg Ken Apo Dios Nodi Nan Mangtongpalanda Isnan Bilbilina

¹⁷ Dakayo ay iib-ak ay Judio, wada nan ibagak ken dakayo. It-it-ekyo nan kaJudioyo ay mangmangwani en gawis nan nemnem Apo Dios ken dakayo tay wada ken dakayo nan lintegna. It-it-ekyo nan mangtekanyo ken siya ay tet-ewa ay Dios. ¹⁸ Tet-ewa ay getkenyo nan kayatna ay maikkan et gapo isnan mangtekanyo isnan lintegna

et oowenanyo nan gawis. ¹⁹ Isnan nemnemyo et maibagay kayo ay men-itdo isnan adi mangtek ken Apo Dios ay mangipagtek ken daida isnan adida getken. ²⁰ Nalaing kayo kano ay mang-eset isnan baken osto ay ik-ikkanda. Kaneg kayo kano mistolo is men-itdo is oongong-a. Mabalin ay ikkanyo kano tay getkenyo nan linteg Apo Dios ay kad-an nan am-in ay osto ya tet-ewa. ²¹ Ngem dakayo ay men-it-itdo et it-itdowanyo nan iib-ayo ngem kanak en aytay dakayon adi itdowan nan awakyo? Ibilbilinyo ken daida ay mangmangwani en, “Adi kayo mangak-akew.” Ngem ay tet-ewa ngen ay adi kayo mangak-akew? ²² Kankananyo abes en, “Adi kayo menkamkamolala.” Ngem ay tet-ewa ay adiyoy ik-ikkan ngen? Pilmi ay ad-adyanyo nan tinagtago ay sinang didios ngem ik-ikkanyo nan ngawi tay aped kayo song-songgep isnan kad-an da todi ay ngawi ken dakayo ay mang-ak-akew isnan nabanol ay wada isnan kad-anda. ²³ It-it-ekyo nan kawadan nan linteg Apo Dios ken dakayo ngem ibabainyo si Apo Dios isnan adiyoy mangtongtongpalan isnan lintegna. ²⁴ Kaneg nan naisolat ay mangwani en oy-oyawen nan baken Judio si Apo Dios gapo isnan il-ilaenda ken dakayo.

²⁵ Mapaay nan kaJudioyo no tongtongpalenyoy nan linteg Apo Dios. Ngem no adiyoy tongpalen et maid polos paayna. Kanegyo nan baken Judio ay baken ipogaw Apo Dios. ²⁶ Paliso isnan baken Judio tay no tongtongpalenda nan linteg Apo Dios et kanegda Judio met laeng abes ay ipogaw Apo Dios. ²⁷ Isonga awnit idalom nan baken Judio dakayo ay Judio ay mangwani en, “Lebbengna no madosa kayo.” Kananda di tay olay wada ken dakayo nan naisolat ay linteg Apo Dios ngem adiyoy tongtongpalen ay olay no ipailayoy nan maitatapiyanyoy isnan Judio isnan ninpasegyatanyoy ay kaneg nan ogali tako ay Judio. Dapay daida

ay baken Judio ay egay nasegyatan et tongtongpalenda nan linteg Apo Dios. ²⁸⁻²⁹ Tay nan tet-ewa ay Judio ay ipogaw Apo Dios et daida nan ipogaw ay ostoosto nan nemnemda. Baken nan menpasegyatan nan ipogaw is mangipaila ay tet-ewa ay ipogaw Apo Dios siya tay nan oson nan awakna et kedeng nan madalosan ay baken nan nemnemna. Tay nan masokatan nan nemnem di ipogaw tapno managtongtongpalda et nan Ispirito Santo nan kaobla ay baken nan linteg. Et daida nan tet-ewa ay ipogaw Apo Dios. Et olay maid dayawda isnan ipogaw ngem daydayawen Apo Dios daida.

3

Ostoosto Am-in Nan Ik-ikkan Apo Dios

¹ No kaneg todi nan tet-ewa, sino ngen nan kagag-awis nan kaJudion nan ipogaw isnan baken Judio? Ay waday paay nan kaJudio tako?

² Kaysan nan kagag-awisna. Tay nan damo et intalek Apo Dios isnan Judio nan damo ay kalina ay inpasolatna.

³ Tet-ewa ay adi matalek nan tapina ken daida. Ngem adi kabalin ay kanan tako en adi matalek si Apo Dios.

⁴ Tay olay no menkamkampung am-in nan ipogaw et adi polos mabalin ay menkamkampung si Apo Dios. Kaneg nan naisolat isnan kalina id kasikasin ay mangwani en,

“Tet-etet-ewa ay magtek ay ostoosto nan am-in ay ikkan ya nemnem Apo Dios isnan kankanana. Olay no waday mangipabasol ken siya ngem siya kayet nan tet-ewa.”

Siya di nan naisolat ay maipanggep ken siya.

⁵ Waay kankanana nan ipogaw ay mangilaslasol isnan bomasbasolanda en baken osto nan ikkan Apo Dios no dosaena daida gapo isnan basbasolda tay omam-amed kano mamagtek nan kinangatona no maidilig nan kinaostona isnan bomasbasolanda. ⁶ Ngem kanak en adi kabalin tay no baken osto

nan ik-ikkan Apo Dios et intoy ikkana ay mangbanag isnan amin ay ipogaw? ⁷ Ngem waay wada nan mangmangwani en adi lombeng no madosa gapo isnan kampot ay kankanana tay am-amed maila kano nan katet-ewan nan kankanana Apo Dios isnan menkamkampotana isonga am-am-amed kano maila nan kinangatonan. ⁸ Ngem nan songbatko et baken osto di tay no tet-ewa sa et gag-awis no ikkan tako nan ngawi tapno am-amed nan madayawan nan kinagawis Apo Dios. Siya sa nan kankanana nan mensolsolbog ay mangidalalom ken sak-en tay kananda en siya di nan it-itdok dapay baken tet-ewa. Isonga lebbengna nan awnitda madosaan.

Maid Ipogaw Is Ostoosto Nan Ik-ikkana

⁹ Isonga sino nan osto ay nemnemen tako? Ay mabalin ay kanan tako en gag-awis nan nemnem Apo Dios ken datako ay Judio mo nan nemnemna isnan baken Judio? Adi kabalin. Kaneg nan kinwanik en baan di basol datako am-in. ¹⁰ Kaneg na abes nan naisolat isnan kalin Apo Dios id kasikasin ay mangwani en, “Maid polos ipogaw is mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya. ¹¹ Maid polos makaawat isnan ostoosto ay maipanggep ken Apo Dios ya maid abes manggamang ay mangtek ken siya. ¹² Nodi teken nan an-anapenda isonga ninbalinda is adi mapaay ay ipogaw. Olay esang et maid mang-ikkan is ostoosto. ¹³ Kadodogis nan kankananda ay kaneg nan menpeteg ay magapgapo isnan beka. Nanapno nan dilada is kampot. Omi-pasakit nan kankananda ay kaneg nan kedet di oweg. ¹⁴ Liget ya amis nan kanayon ay kalkaliyenda. ¹⁵ Nalaka ken daida nan pomatey. ¹⁶ Dadadaelenda nan olnos ya ganas nan iib-ada ay ipogaw

ay olay kompolmi nan omay-ayanda. ¹⁷ Maid polos liklik-naenda is natalna ay nemnem. ¹⁸ Adida polos patgen si Apo Dios.”

Siya dadi nan inpasolat Apo Dios.

¹⁹ Getken tako ay inpasolat Apo Dios nan lintegna tapno tongpalen nan ipogaw ay nang-itedana. Isonga adi kabalin ay menlason nan olay esay ipogaw isnan mangbanagan Apo Dios ken datako tay olay wada ken datako nan linteg Apo Dios et adi tako tongtongpalen. ²⁰ Isonga ibagak en maid ipogaw is mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan mangtongtongpalana isnan lintegna tay adina tongpalen am-iam-in. Isonga nan mabalin ay kaosalan nan linteg et kedkedeng nan mangipagtekana isnan ipogaw ay wada nan basolna.

Nan Inikkan Apo Dios Tapno Mabalina Ay Gawis Nan Pangiilaana Isnan Ipogaw

²¹ Ngem id wani naipagtek nan inikkan Apo Dios tapno mabalin ay gawis nan pangiilaana isnan ipogaw. Ngem baken nan mangtongtongpalanda isnan lintegna is gapona ay olay napaneknekan nan maipanggep isnan inikkana isnan insolat Moses ya nan tapin di mamadtona. ²² Nan gapo ay mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan kaipoipogaw et gapo isnan pammati tako ken Jesu Kristo. Olay kompolmi ay ipogaw ay mamati ken Jesu Kristo et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida tay maid paam-amdena ken daida am-in. ²³ Tay managbasol tako am-in ya addaaddawi nan kinagawis tako isnan kinagawis Apo Dios. ²⁴ Ngem kaneg nan kinwanik en mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay nangsobot ken datako. Siya nan badang Apo Dios ken datako ay maid bayadna. ²⁵ Inted Apo Dios siya ta matey gapo isnan basbasol tako tapno mabalin ay mapakawan tako

gapo isnan mamatiyan tako ken siya. Inikkana di tapno ipailana ay maid polos baken osto isnan ik-ikkana tay tinongpalna ay mangdosa isnan basol. Tay olay inan-anosana nan binmasbasolan nan ipogaw id kasin ²⁶ngem id wani inpailana ay egayna aped baybay-an nan basbasol di ipogaw tay wada si Kristo ay nadosa gapo isnan basbasol tako isonga magtek ay ostoosto nan ik-ikkan Apo Dios. Et siya abes nan mangipap-aosto isnan am-in ay mamati ken Jesus tapno gawis nan pangiilaana ken daida.

²⁷ Isonga ay waday somya is mabalin ay it-it-ek tako nan ginmawisan tako? Maid. Tay baken nan nangtongpalan tako isnan linteg Apo Dios is gapo ay ginmawis tako nodi gapo isnan pammati tako ken Kristo. ²⁸ Tay patiyenmi ay kedkedeng nan mamatiyan nan ipogaw ken Jesu Kristo is gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay baken nan mangtongpalanda isnan linteg Moses. ²⁹ Nan gapo ay baken nan mangtongpalan nan ipogaw isnan linteg Moses is gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida et tay no keg todi kedkedeng nan Judio is maisalakan koma tay kedkedengda is mangtek isnan lintegna. Ngem baken di is tet-ewa tay olay no baken Judio et laklak-amen Apo Dios daida gedan. ³⁰ Es-esa nan Dios et siya nan Dios isnan am-in. Isonga gawis nan pangiilaana isnan ipogaw am-in ay Judio wenno baken gapo isnan pammatida. ³¹ Ngem baken di is kayatko ay kanan ay adi tako paayen nan linteg Apo Dios gapo tay mamati tako. Nodi am-amed tako tongpalen nan lintegna.

4

Si Abraham Nan Esay Pagbasalan Ay Nan Pammatin Nan Ipogaw Nan Gapo Ay Gawis Nan Nemnem Apo Dios Ken Daida

¹ Nemnemen tako si Abraham ay alapo tako ay Judio id kasikasin ta

getken tako ay osto ay baken nan mangtongpalan tako isnan linteg is gomawisan tako. Sino nan inommat ken siya? ² No gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan inik-ikkana et bagayna ay ninpadayaw siya. Ngem adi kabalin ay men-et-etek siya ken Apo Dios tay baken nan gawis ay inik-ikkana is gapo ay ningsing si Apo Dios ken siya. ³ Tay naibaga isnan inpasolat Apo Dios en adi mendowadowa si Abraham isnan kankanan Apo Dios isonga gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan pammatina.

⁴ Siya na nan esay pagbasalan. Nan ipogaw et no men-ob-obla, malagbo siya ngem adi tako kanan en sagot nan lagbona tay nan oblana nan sokatna. ⁵ Ngem baken keg todi nan ipogaw ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya tay maid mabalin is ikkana ay mangsokat isnan ited Apo Dios ay sagotna. Nodi nan pammatina ken Apo Dios ay mangpakpakawan isnan managbasol nan gapo ay makaganab siya. Tay nan pammatin nan ipogaw nan iilan Apo Dios sapay mabalin ay gawis nan pangiilaana ken daida. ⁶ Siya di nan wada isnan nemnem din si David isnan nangibagaana isnan pilmi ay gasing nan ipogaw ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay baken nan inik-ikkanda is gapo na. ⁷ Kinwanina en,

“Men-galalasing nan ipogaw ay pinakawan Apo Dios ay mangkalingking isnan basbasolda. ⁸ Owen, men-galalasing siya ay nangwaniyan Apo Dios en maid et basol is iilaek ken sik-a.”

Siya di nan kinwanin din si David.

⁹ Ay kedeng nan Judio ay mangsolot isnan esay lintegda ay mangwani en masapol ay menpasegyatda is mabalin ay manglikna isnan keg todi ay gasing? Baken. Tay mabalin ay malak-am abes nan baken Judio ay olay egayda ninpasegyat. Tet-ewa na tay kaneg nan inbagak ay naisolat

isnan kalin Apo Dios ay mangwani en adi mendowadowa si Abraham ken Apo Dios et gapo isnan pammatina et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya. ¹⁰ Isonga nemnemenyo na. Ay nasegyatan si Abraham sapay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya? Egay. Naodi nan ninpasegyatana. ¹¹ Inpasegyat Apo Dios siya tapno waday malkana ay mangpaneknek ay nan pammatin Abraham nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya ay olay egay pay laeng ninpasegyat. Isonga siya nan kaneg aman am-in nan ipogaw ay mamati ken Apo Dios et nan pammatida nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay olay adida menpasegyat. ¹² Si Abraham abes nan aman nan Judio ay nangsolot isnan ogalida ay menpasegyat. Ngem baken isnan ninpasegyatanda is gapona ay kanegda ama siya. Nodi nan pammatida ken Apo Dios ay kaneg nan pammatin Abraham ay olay egay pay laeng menpasegyat siya nan gapona.

¹³ Inkalin Apo Dios ken Abraham ya isnan aap-ona ay daida nan awnit mangtawid isnan batawa. Inkalin Apo Dios di gapo isnan gawis ay pangiilaana ken siya gapo isnan kamaid dowadowan Abraham isnan kankanana ay baken isnan nangtongtongpalana isnan adoado ay lintegna. ¹⁴ Tay no maited nan inkalin Apo Dios isnan ipogaw gapo isnan mangtongtongpalanda isnan lintegna et maid kaosalan nan pammatida. Ya maid paay abes nan inkalin Apo Dios ken daida tay adida makaganab gapo isnan adida makatongpalan isnan lintegna. ¹⁵ Nan tetewa ay it-ited nan linteg et siya nan kaliknaan nan liget Apo Dios. Tay kedeng nan kamaid linteg is kamaid basol.

¹⁶ Isonga nan inkalin Apo Dios et mabalin ay ganaben nan ipogaw gapo isnan pammatina. Masapol ay kaneg todi tapno matongpal nan inkalin Apo Dios ken datako am-in ay aap-on Abraham ay baken ked-

kedeng isnan Judio ay mangpatpati isnan linteg. Badang Apo Dios di ay maid bayadna isnan am-in ay mamati ay kaneg Abraham. Tay siya nan ama tako am-in ¹⁷ ay kaneg nan naisolat ay inbagan Apo Dios ken siya ay mangwani en, “Menbalinek sika is aman nan adoado ay kalasin di ipogaw.” Siya di nan kinwanina. Et natongpal nan kinwanina tay isnan nemnem Apo Dios et siya nan ama tako ay mamati. Si Apo Dios nan makabael ay mangtago isnan natey ya mangpawada isnan maid et siya nan Dios ay pinatpatin Abraham. ¹⁸ Pinatpatina nan kinkinwanin Apo Dios ay olay no kega adi kabalin ay matongpal nan inkalina. Isonga tetewa ay natongpal nan ninbalinana is aman nan adoado ay kaneg nan nangwaniyan Apo Dios ken siya en, “Awnit omadoado nan magapo ken sik-a.” ¹⁹ Egay kinmapsot nan pammatina isnan nangnemnemana isnan awakna ay maid polos kabaelana ay omanak tay nganngani ay sin-gasot nan tew-ena dapay si Sara ay asawana et adi kabalin ay maliton. ²⁰ Ngem maid sokat nan nangpatpatiyana ken Apo Dios dapay egay nindowadowa nan nemnemna isnan inkalin Apo Dios ken siya. Nodi inamedna kayet nan pammatina ya dinaydayawna si Apo Dios. ²¹ Egay polos nindowadowa nan nemnemna ay kabaelan Apo Dios ay mangtongpal isnan inkalina. ²² Et siya di nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya. ²³ Ngem nan naisolat ay mangwani en nan pammatina nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya et baken pala ken Abraham et kedeng is naisolatana. ²⁴ Nodi nalak-am tako. Tay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako abes ay mamati ken siya ay nangtago ken Jesus ay Apo tako. ²⁵ Naited si Jesus ay natey gapo isnan basbasol tako dat tagowen Apo Dios tapno mabalin ay gawis nan pangiilaana ken datako.

5

Inpailan Apo Dios Nan Pilmi Ay Layadna Ken Datako Isnan Inikkan Kristo Ay Pala Ken Datako

¹ Isonga gapo isnan pammati tako et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Ya gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay Apo tako et nakaan nan liget Apo Dios ken datako gapo isnan basbasol tako. ² Gapo ken Kristo et ginanab tako nan pilmi ay gawis ay badang Apo Dios ay naay tay mamati tako. Isonga men-galalasing tako isnan mangnamnamaan tako isnan awnit tako maitapiyan ken siya isnan kangatona. ³ Et baken kedeng nan gawis ay awnit ommat is gomasingan tako nodi men-gasing tako abes isnan ligat tay getken tako ay nan ligat et badangana datako tapno getken tako ay men-itpe. ⁴ Et no getken tako ay mangitpe isnan ligat et mapaneknekan ay matalek tako ay ipogaw. Dat nan banagna et getken tako ay awnit matongpal nan namnamaen tako. ⁵ Et adi tako mabainan gapo isnan namnamaen tako tay getken tako ay tet-ewa ay matongpal gapo isnan Ispirito Santo ay inted Apo Dios ken datako tay siya nan mangipaliklikna isnan pilmi ay layad Apo Dios ken datako.

⁶ Mamagtek nan pilmi ay layadna isnan inikkan Kristo tay isnan timpo ay pinilin Apo Dios et natey siya ay pala ken datako ay managbasol ay maid polos pigsana ay mangikkan isnan osto. ⁷ Naligat isnan kopolmi ay ipogaw ay matey ay pala isnan olay gawigawis ay ipogaw. Ngem waay wada samet nan makaikkan. ⁸ Ngem inpailan Apo Dios nan pilmi ay layadna tay natey si Kristo ay pala ken datako datakopay ngawingawi ay ipogaw ay bomasbasol ken siya. ⁹ Isonga amamed nan mangisalakanan Kristo ken datako isnan liget Apo Dios isnan mangbanagana isnan kaipoipogaw tay gawis et nan pangiilaan Apo Dios ken datako gapo isnan nateyan

Kristo. ¹⁰ Owen, inpagayyem Apo Dios datako ken siya gapo isnan nateyan nan Anakna dapay pilmi nan nang-ap-aposan tako ken siya. Isonga id wani isnan epdas tako nanggayyeman ken siya et amamed nan mangisalakanana ken datako gapo isnan matatagowan nan Anakna. ¹¹ Ngem baken kedeng dadi is gawis tay id wani et pilmi nan gasing tako gapo isnan mangtekan tako ken Apo Dios gapo ken Apo Jesu Kristo ay nangipagayyem ken datako ken siya.

Nan Ginanab Tako Ken Adam Ya Nan Mang-awatan Tako Ken Kristo

¹² Gapo isnan basol Adam id sangadom et siya nan ninlogiyan nan bomasbasolan di ipogaw. Et nan nateyana abes et gapo isnan binmasbasolana. Isonga am-in tako ay ipogaw et matey tako tay bomasbasol tako am-in. ¹³ Binmasbasol nan ipogaw esapay ited Apo Dios nan lintegna ken Moses. Isonga getken tako ay wada nan bilina ken daida tay no maid bilin et adi makwani en basol nan ngawi ay inik-ikkanda. ¹⁴ Getken tako ay wada nan basolda tay ninlogi ken Adam enggana ken Moses et natey nan kaipoipogaw gapo isnan basbasolda ay olay baken paliso nan basolda isnan basol Adam ay egay nangidnge isnan kinwanin Apo Dios ken siya.

Si Adam et wada nan naila ken siya ay maiyiso isnan inmali ay si Kristo. ¹⁵ Ngem baken nan inikkanda is men-isowanda tay nan om-ommat gapo isnan ited Apo Dios ay maid bayadna et baken paliso isnan om-ommat gapo isnan basol Adam. Tay gapo isnan basol nan esa et matey nan am-in ay ipogaw ngem gapo isnan gawis ay badang nan esa ay si Jesu Kristo et wada nan sonya ay maisalakan nan am-in. Isonga napigpigsana nan badang Apo Dios ay maid bayadna mo nan banag nan basol Adam. ¹⁶ Et teken abes nan banag nan inikkanda tay nan banag nan es-esa ay basol Adam et

nabanag nan ipogaw ay madosada ay eng-enggana. Ngem nan banag nan inikkan Kristo et olay adoado nan basbasol nan ipogaw et mabalin ay mapakawanda tapno gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay olay maid ibayadda. ¹⁷ Owen, gapo isnan basol nan esa et abaken nan tetey nan am-in. Ngem gapo isnan esay ipogaw abes ay si Jesu Kristo et napigpigsa nan banag nan inikkana. Kanak en napigpigsa tay am-in ay mangdawat isnan dadama ay badang Apo Dios ya isnan gawis ay pangiilaana ken daida ay sagotna et matatatago ya maitatatapida ken Jesus isnan mentolayana.

¹⁸ Isonga nan men-isowan da Adam ken Kristo et olay es-esa adoado nan naagambit isnan inikkanda. Tay nabanag ay madosa ay enggana nan am-in gapo isnan esa ay inikkan Adam. Et gapo isnan esay ostoosto ay inikkan Kristo et mabalin ay mapalobosan nan am-in ay adi madosa isonga matagotagoda ay enggana. ¹⁹ Gapo isnan egay nangpatiyen nan esa isnan kinwanin Apo Dios et ninbalinda is managbasol am-in. Kaneg todi abes nan ninbalinan ay gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan am-in ay mamati tay nan nangpatiyen nan esa abes nan gaponan. ²⁰ Inted Apo Dios nan lintegna tapno maimatonan nan maam-amedan nan basol. Ngem isnan naam-amedan nan basbasol et inmam-amed kayet nan badang Apo Dios. ²¹ Isonga id kasin inabak nan basol nan ipogaw et tetey nan banagna. Ngem id wani kaneg na nan nangabakan nan gawis ay badang Apo Dios isnan basol. Tay gapo isnan inikkan Apo Jesu Kristo et gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan ipogaw. Et nan banagna et matagotago tako ay enggana ken siya.

6

Nan Gapo Ay Mabalin Ay Abaken Tako Nan Ngawi

¹ Gapo tay napigpigsa nan badang Apo Dios mo nan basol ay ik-ikkan tako ay mabalin ngen ay kanan tako en itoltoloy tako ay bomasbasol tapno omam-amed pay nan badang Apo Dios? ² Adi polos mabalin. Tay naabak nan kabaelan nan basol ken datako. Isonga adi kabalin ay bomasbasol tako kayet. ³ Tay getken tako ay isnan ninpabonyagan tako ay mangipaila isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo et kaneg tako naitapi ken siya isnan nateyana. ⁴ Naitapi tako ken siya isnan nateyana ya isnan naikaobana tapno matago tako kasin isnan balo ay biyag ay kaneg nan natagowan Kristo kasin gapo isnan pilmi ay kabaelan Apo Dios ay Ama tako. ⁵ Tay no tet-ewa ay naitapi tako ken siya isnan nateyana et tet-ewa abes ay maitapi tako ken siya ay matatago kasin isnan biyag ay naitken isnan biyag tako id wani.

⁶ Getken tako ay naitapi nan inmona ay biyag tako ken siya isnan nateyana isnan kros tapno mamaid nan kabaelan nan basol ken datako tapno adi tako kasin mabab-aa isnan ngawi ay maik-ikkan. ⁷ Tay no matey nan ipogaw et mapalobosan siya isnan kabaelan nan basol. ⁸ Owen, gapo tay naitapi tako ken Kristo ay natey, patiyen tako gedan ay maitapi tako abes ken siya isnan biyagna. ⁹ Tay getken tako ay natago kasin siya ay adi katkatkatey. Namaid nan kabaelan nan tetey ken siya. ¹⁰ Issan nateyana et napatengga nan nang-awitana isnan basol di ipogaw isonga matatago siya ay mensilsilbi ken Apo Dios. ¹¹ Kaneg tona koma nan ik-ikkanyo. Nemnemenyo ay napatengga nan kabaelan nan basol ken dakayo tapno mensilbi kayo ken Apo Dios tay maitatapi kayo ken Jesu Kristo. ¹² Adi kayo koma menpaababak kasin isnan basol tapno baken nan ngawi ay kaykayatyo is tongtongpalenyoy. ¹³ Owen, adi tako ipalobos nan olay esay paltin di awak ay mang-ikkan isnan ngawi. Nodi ited tako ken Apo Dios nan awak

tako ay mang-ik-ikkan isnan gawis ay kayatna tay siya nan maibagay ay ikkan nan ipogaw ay naisalakan isnan tetey ay nangganab isnan balo ay biyag. ¹⁴ Isonga adi tako kasin menpabab-aa isnan ngawi tay baken nan linteg Moses ay maid kabaelana ay mangbadang ken datako is manggegeen ken datako. Nodi nan gawigawis ay badang Apo Dios nan wawawawada ken datako.

¹⁵ Isonga ay itoltoloy tako ay bomasbasol gapo isnan napalobosan tako isnan linteg Moses gapo isnan kawawawawadan nan anos ya layad Apo Dios ken datako? Adi kabalin.

¹⁶ Ay adiyoy getken ay madogdogdog kayo isnan nang-itedanyo isnan awakyo? No ipalobosyo nan awakyo ay mang-ik-ikkan isnan ngawi et nan ngawi nan kabaa ken dakayo. Et tetey nan banagna. Ngem no ipalobosyo nan awakyo ay mangtongtongpal ken Apo Dios et nan banagna et gawis nan pangilaana ken dakayo.

¹⁷ Ngem daydayawek si Apo Dios tay olay no nabab-aa kayo id kasin isnan ngawi ay maikkan ngem id wani et adi tay inpasnekyo isnan nemnemyo ay mangtongpal isnan tet-ewa ay mait-itdo ay naipadnge ken dakayo. ¹⁸ Et id wani, nan gawis ya osto ay maikkan nan kabaa ken dakayo tay napalobosan kayo isnan nangbab-aaan nan ngawi ken dakayo. ¹⁹ Inikwanik isnan nalaka ay maawatanyo tay egay pay laeng maeteng nan pammatiyo. Tay id kasin, ninpabab-aa kayo isnan basol isonga nan ngawi nan inik-ikkanyo. Ngem id wani sokatanyo koma ta nan gawis ya ostoosto nan menpabaaanyo.

²⁰ Isdin kabaan nan ngawi ken dakayo et maid polos nabab-aaanyo is gawis. ²¹ Ngem sino ngen nan ginanabyo isnan naikkan ay mababainanyo id wani dapay nan banag nan keg todi ay maikkan et tetey?

²² Ngem id wani ay napalobosan kayo, baken et nan ngawi ay maikkan is apoyo nodi si Apo Dios. Ginanabyo

dadlo nan biyag ay mensilbi ken siya. Et nan matagotagowanyo ay enggana ken siya nan banagna. ²³ Tay nan bayad nan basol et tetey ngem nan sagot Apo Dios isnan kaipoipogaw et biyag ay maid patenggana gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo ay Apo tako.

7

Nawayaan Tako Isnan Dati Ay Naisolat Ay Linteg

¹ Bebsatko, getkenyo nan maipanggep isnan linteg Apo Dios isonga maawatanyo ay kedkedeng isnan matatagowan nan ipogaw nan kawadan nan lebbeng nan linteg ken siya. ² Kaspangaligan nan babai ay inmasawa. Kankanan nan linteg en adi kabalin ay omasawa isnan teken aylalaki no daan pay laeng nan asawana. Ngem no matey siya dat mabalin ay omasawa kasin. ³ Isonga no makitee siya isnan teken aylalaki dapay wada pay laeng nan inmona et kanan tako en makikamkamolala siya. Ngem no matey nan asawana et maipalobos siya ay mangsolot isnan deey ay bilin. Isonga baken basol no omasawa kasin. ⁴ Kanegna abes ken dakayo, bebsatko. Kaneg kayo nakitetey ken Kristo isnan nateyana isonga maid et lebbeng nan linteg Moses ken dakayo. Et id wani teken nan menlebbeng ken dakayo et siya si Kristo ay natago kasin tapno mensilbi tako ken Apo Dios. ⁵ Tay isdin nangtongtongpalan tako isnan ngawi satakopay mamati et inam-amed tako ikkan nan ngawi isnan nangtekan tako isnan linteg tay laylayden nan sigod ay ogali tako ay mangipapapati isnan kaykayatna. Ngem nan banagna et tetey. ⁶ Ngem id wani napalobosan tako isnan naay ay linteg tay kaneg tako natey abes isnan nateyan Kristo. Isonga adi tako kasin mabab-aa isnan dati ay naisolat ay linteg nodi solsoloten tako nan balbalo et siya nan mensilbiyan tako ken Apo Dios gapo isnan badang nan Ispirito Santo ken datako.

Nan Osto Ay Kapaayan Nan Naisolat Ay Linteg

⁷ Ay kanan tako ngen en ngawi nan linteg gapo isnan nang-am-amedan tako isnan ngawi isnan nangtekan tako isnan linteg? Baken. Tay no maid linteg et adiyak mailasin nan kangawin nan ogalik. Kaspangaligan no adi kanan nan linteg en adi kayo men-ap-apal et baken am-amed nan mangkaytak ay ikkan. ⁸ Ngem gapo tay managbasolak et am-amedak manag-apal isnan nangtekak isnan linteg ay mangmangwani en adi kayo men-ap-apal. Ngem no maid linteg ay mang-adi isnan ngawi ay maikkan et adi maila nan basol. ⁹ Sak-en id kasin et maid danagko isnan binmasbasolak tay egayak pay laeng maawatan nan kayat nan linteg ay kanan. Ngem isnan nangtekak ay osto isnan kayatna ay kanan ay inayan, inmam-amedak obpay binmasol. ¹⁰ Isonga tetey nan inted nan linteg ken sak-en dapay nan ostoosto ay kaosarana et ipagtekna nan maikkan tapno matagotago nan ipogaw ay enggana. ¹¹ Ngem nang-sogsog nan basol isnan nangtekak isnan linteg ay mangipapati ay mang-ikkan isnan adyan nan linteg. Isonga tet-ewa ay binmasbasolak et siya nan kega nangpatey ken sak-en tay gapo isnan basol et madosa nan ipogaw ay eng-enggana. ¹² Isonga baken nan linteg is ngawi nodi nan ipogaw tay nan linteg Apo Dios et maid polos ngawi ya nan bilbilina et gawisda ya ostoostoda.

¹³ Ay kananyo en into nan ikkana ay gawis nan linteg dapay tetey nan itedna isnan ipogaw? Ngem baken kaneg todi. Nodi nan gapo ay awnit madosa nan ipogaw ay enggana et gapo isnan basbasolda. Nan gapo ay kaneg todi et tapno maila nan kangawingawin nan basol tay ipaadina datako ay mangtongpal isnan linteg dapay gawis. Et gapo isnan adi tako mangtongpalan isnan linteg et madosa tako ay enggana. Isonga gapo isnan ostoosto ay bilbilin Apo Dios

et am-amed nan kail-ilaan nan kangawin nan basol.

Nan Manggobgobat Isnan Ipogaw

¹⁴ Getken tako ay nagapo isnan Ispirito Santo nan linteg isonga gawis. Ngem sak-en apedak ipogaw ay nalaka ay bomasol. Mabab-aaak isnan ngawi. ¹⁵ Isonga kega adiyak maawatan nan ik-ikkak tay adiyak ikkan nan gawis dapay siya nan kayatko ay ikkan. Nodi nan ngawi ay kaseselatko nan ik-ikkak. ¹⁶ Isonga nan mamaslatak isnan ngawi ay ik-ikkak et siya nan mangipaila ay oowenak nan linteg ay siya nan gawis ay masolot. ¹⁷ Kega bakenak is mang-ik-ikkan isnan ngawi nodi nan mangkaytak ay bomasol nan mangipapapati ken sak-en.

¹⁸ Getkek ay maid polos gawis is mabalin ay ikkan nan naiyogali isnan kaipoipogaw tay managbasol tako am-in. Tay olay no kayatko ay ikkan nan gawis ngem adiyak kayet makaikkan. ¹⁹ Isonga adiyak makaikkan isnan gawis ay kayatko ay ikkan nodi nan ngawi ay adiyak layden nan apedko ik-ikkan. ²⁰ Isonga nan tet-ewa et bakenak is mangipapati ay mang-ikkan isnan basol nodi nan ngawi ay naiyogali ken sak-en nan mangipapapati ay ikkak dakpay adi layden ay mang-ikkan.

²¹ Isonga da tona nan likliknaek ay mangbab-aa ken sak-en. Olay laydek ay mang-ikkan isnan gawis et maid polos pigsak ay mang-ikkan isonga nan ngawi nan ik-ikkak kayet.

²² Nan nemnemko et men-gasing isnan am-in ay linteg Apo Dios.

²³ Ngem kaneg teken nan mangbab-aa isnan awakko. Et teken nan kayatna isnan kayat nan nemnem ay mangoowen isnan linteg Apo Dios. Isonga kanegna gobgobaten enggana ay maabak nan gawis tapno bomasolak. ²⁴ Ay apo, sak-en nan ipogaw ay maid polos gasingna. Sino nan mangisalikan ken sak-en isnan kangawik tapno adiyak itoloy ay omey isnan dosa ay maid

patenggana? ²⁵ Tay olay no kayat nan nemnemko ay mangtongpal isnan linteg Apo Dios ngem no kedkeden-gak et adi kabalin. Nodi napigpigsaya kayet nan mangkaytan nan awakko ay mangtongpal isnan ngawi. Ngem pilmi nan panangdayawko ken Apo Dios tay wada nan Apo tako ay si Jesu Kristo ay makabael ay mangipalobos ken sak-en tapno adiyak mabab-aa isnan ngawi.

8

Nan Biyag Ay Maid Patenggana Nan Ited Nan Ispirito Santo

¹ Isonga am-in ay ipogaw ay maitatapi ken Jesu Kristo et adida madosa ay enggana. ² Tay wada nan balo ay linteg ay nagapo isnan Ispirito Santo ay nangipalobos ken datako isnan bomasbasolan tako tapno adi tako madosa ay enggana. Tay gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo et inyalin nan Ispirito Santo nan balo ay biyag ken datako. ³ Inikkan Apo Dios nan adi kabalin ay ikkan nan linteg Moses gapo isnan kamaid pigsan nan kaipoipogaw ay mang-adi isnan ngawi. Inpaalina nan Anakna isnan naay ay batawa ay ninbalin is ipogaw ay kaneg tako tapno siya nan madosa ay pala isnan basbasol di ipogaw. Gapo isnan inikkan Kristo et kinaan Apo Dios nan kabaelan nan basol ay mang-aw-awis ken datako. ⁴ Inikkana di tapno mabalin ay tongtongpalen tako nan lintegna tay siya nan ostoosto ay maonod. Tongpalen tako tay nan Ispirito Santo nan patpatiyen tako ay baken nan ngawi ay kaykayat nan awak tako. ⁵ Nan ipogaw ay mangtongtongpal isnan kaykayatda et nan kayatda nan mangtimtimbeng isnan nemnemda. Ngem nan ipogaw ay mangtongtongpal isnan kayat nan Ispirito Santo et siya nan mangtimtimbeng ken daida.

⁶ Nan banag nan matimtimbengan tako isnan kaykayat tako et tetey. Ngem nan matimtimbengan tako isnan kaykayat nan Ispirito

Santo et tomalna nan nemnem tako datakopay ganaben nan biyag ay maid patenggana. ⁷ Tay nan ipogaw ay mangnemnemnem isnan kaykayatna et ap-aposena si Apo Dios. Adina tongpalen nan linteg Apo Dios tay nan tet-ewa et adi kabalin ay ikkana. ⁸ Isonga adi kabalin ay mengasing si Apo Dios ken siya.

⁹ Ngem baken kaneg todi ken dakayo. Tay no mentetee ken dakayo nan Ispirito Santo et tongtongpalenyo nan ipagtekna ken dakayo ay baken nan sigod ay ogaliyo ay mangkaykayat isnan basol is tongtongpalenyo. Ngem nan ipogaw ay adi mentetean nan Ispirito Santo et baken ipogaw Kristo. ¹⁰ Ngem no mentetee ken dakayo si Kristo et wada nan balo ay biyagyo. Olay awnit matey nan awakyo gapo isnan basolyo ngem nan ab-abiikeyo et matagotago ay enggana ken Apo Dios gapo tay gawis nan pangilaana ken dakayo isnan maitatapiyanyo ken Kristo. ¹¹ Et no wada ken dakayo nan Ispirito Apo Dios ay nangtago ken Kristo et awnitna tagowen abes nan awakyo isnan mateyanyo gapo isnan mentetean nan Ispiritona ken dakayo.

¹² Isonga, bebsatko, wada nan masapol ay tongpalen tako ngem baken nan sigod ay kaykayat tako is masapol ay matongpal. ¹³ Tay no siya dadi nan tongtongpalen tako et madosa tako ay eng-enggana. Ngem no menpabadang tako isnan Ispirito Apo Dios tapno baken nan ngawi ay kaykayat tako is ik-ikkan tako et matagotago tako ken Apo Dios ay eng-enggana. ¹⁴ Nan ipogaw ay mangidnge isnan kankanan nan Ispirito Santo et daida nan an-ak Apo Dios. ¹⁵ Tay nan naited ken datako et baken nan nemnem ay iyeeegyat di baa ay kaneg nan ipogaw ay mapopokok isnan linteg. Nodi nan Ispirito Santo nan naited ken datako et siya nan gapo ay kaanak Apo Dios ken datako. Et siya nan gapo gedan ay men-gasing tako ay mangwani en

Ama si Apo Dios. ¹⁶ Ipagpagtek nan Ispiriton Apo Dios isnan nemnem tako ay tet-ewa ay an-ak Apo Dios datako. ¹⁷ Et gapo tay an-ak Apo Dios datako et tawidana datako datako-pay makitawid abes isnan am-in ay itedna ken Jesus. Tay no makiligat tako ken Kristo isnan kaneg nan in-ommat ken siya id kasin et maitap-tapi tako abes ken siya isnan kangatona.

Nan Awnit Gomawisan Nan Am-in Nan Sesesed-en Tako

¹⁸ No nemnemek nan ligat ay liklik-naen tako et kega mamaid no nemnemek gedan nan dadama ay gawis ay awnit ipailan Apo Dios ken datako. ¹⁹ Olay nan am-in ay binoliw Apo Dios et kakakakayatda ay siya dat omdan nan timpo ay ipailan Apo Dios nan kaan-akna ken datako. ²⁰ Tay nan am-in ay binoliwna et nasokat nan kasasaadda ay adi makaikkan isnan osto ay kapaayanda gapo isnan binmasolan Adam. Ngem baken di is kayatda ay ommat ken daida nodi nan nangboliw ken daida nan nang-ikkan isdi. ²¹ Ngem olay no siya di nan inommat ken daida et namnamaenda kayet ay awnit kasinda gomawis ay adi madondonot ay maitapi isnan an-ak Apo Dios ay adi kasin matmatey. ²² Ninlogi isnan damdamo ay enggana id wani et palalo nan adawag nan am-in ay naboliw ay kaneg nan menpasikalan nan omanak. ²³ Ngem bakenda kedeng is men-ad-adawag nodi olay datako met laeng ay naitedan nan Ispirito Santo ay damdadamdamo ay naited ken datako ay mamati. Tay pilmi nan layad tako ay siya dat omdan nan timpo ay maila ay ostoosto nan kaanak Apo Dios ken datako ya nan mang-alaan tako isnan balo ay awak ay adi katkatey. ²⁴ Tay isnan namatiyan tako et naitapi nan namnamaen tako ay awnit matago kasin nan awak tako. Ngem no ilaen tako nan namnamaen tako et kaneg baken namnama tay epdas inommat. ²⁵ Ngem no adi tako pay

laeng ilaen nan namnamaen tako ay awnit ommat et an-anosan tako ay mangseseseed.

²⁶ Baken kedeng nan namnamaen tako is mangbadbadang ken datako isnan kinakapsot tako nodi olay nan Ispirito Santo. Tay olay isnan menlowallowan tako et adi tako getken nan ostoosto ay ilowalo tako ngem nan Ispiriton Apo Dios et ilolol-owallowana datako ay mangiyas-asog ken datako isnan kali ay maid makaikwani. ²⁷ Ngem si Apo Dios ay mangtek isnan am-in ay wada isnan nemnem tako et getkena abes nan nemnem nan Ispiritona tay ilol-owallowana nan ipogaw Apo Dios ay maipaliso isnan kayat Apo Dios ay ommat isnan ipogawna.

Maid Olay Esang Is Masapol Ay Madanagan Tako Gapo Isnan Layad Apo Dios Ken Datako

²⁸ Datako ay manglaylayad ken Apo Dios ay inayagana gapo isnan gandatna et getken tako ay am-in nan om-ommat ken datako et menbalinena ay masilbi ken datako. ²⁹ Et nan am-in ay epdas gintek Apo Dios ay mamati et daida abes nan epdasna pinili ay awnit maiyiso isnan Anakna tapno siya nan men-inoy-an am-in nan kanegna kabebesabsat. ³⁰ Isonga inayagan Apo Dios am-in ay epdasna gintek ay awnit mamati. Et daida nan ninbalinena ay gawis ken siya. Et am-in ay gawis isnan pangilaana et awnitna itapi daida isnan kinangaton nan Anakna.

³¹ Sino ngen nan kayat da todi am-in ay ipagtek? Nan ipagpagtekda ken datako et maid polos mabalin is mangipasakit ken datako tay pilmi nan layad Apo Dios ken datako. ³² Olay nan es-esang ay Anakna et inpalobosna siya ay matey ay pala ken datako am-in. No siya di nan inikkana ay adina ited ken datako nan am-in ay masapol tako? ³³ Isonga sino ngen nan makaidalom ken datako ay pinilin Apo Dios? Ay si Apo Dios? Baken, tay pinakawana

datako tapno gawis nan pangilaana ken datako. ³⁴ Et sino ngen nan makabanag ken datako ay mangwani en masapol ay madosa tako ay enggana? Ay si Kristo? Baken. Siya nan natey ay pala ken datako et kasin natago. Isonga wada siya id wani ay mangitaktakdeg ay mangbadbadang ken datako isnan makanawan Apo Dios ay kad-an di menlebbeng.

³⁵ Isonga ay waday mabalin is mangisiyan ken datako isnan layad Kristo ken datako? Maid. Olay kompolmi ay kalasin di ligat et maid kabaelanda. Nan danag tako wenno nan mangpaligatan nan ipogaw ken datako wenno nan kaeegyat ay ommat et adi mabalin ay isiyanda datako isnan layadna. Adi kabalin abes nan kakodo tako wenno nan kaow-owatan tako ya olay nan mateyan tako. ³⁶ Nan manglikliknaan nan mamati isnan ligat et siya nan kaneg nan inpasolat Apo Dios en,

“Gapo ken sik-a Apo, et eeepdenmi ay mapatey. Inbilangda dakami ay kaneg kakalnilo is maisagana ay mapalti.”

³⁷ Ngem olay wada am-in ay ligat et maid kabaelanda ay mang-abak ken datako tay wada si Kristo ay manglaylayad ken datako. ³⁸ Tay getkek ay maid polos makaisiyan ken datako isnan layadna. Nan am-in ay om-ommat isnan biyag tako ya olay nan tetey et maid polos kabaelanda. Olay anghel wenno nan tapin di adi kaila ay menlebbeng wenno kompolmi ay wada nan kabaelanda et adida makaisiyan ken datako ken Apo Dios. Ya olay nan om-ommat id wani wenno nan awnit ommat ³⁹ wenno nan am-in ay panakabalin ay wada id daya wenno nan panakabalin ay wada isnan batawa et adida makaikkan. Isnan am-in ay naboliw et maid polos makaisiyan isnan layad Apo Dios ken datako ay intedna gapo ken Jesu Kristo ay Apo tako.

9

*Lebbeng Apo Dios Ay Mang-ikkan
Isnan Kompolmi Ay Kayatna Ay Ikk*

¹⁻³ Nan ibagak ay naay et tet-etet-ewa tay adiyak menkamkampot gapo tay esaak ay mamati ken Kristo. Et nan nemnemko ay tatakdownen nan Ispirito Santo et panpaneknekana ay bakenko kampot. Nan kayatko ay ibaga et pilmi nan seg-angko ay maid makaipagasing gapo isnan bebsatko ay kakadalaak ay Judio. Gapo isnan layadko ken daida no mabalin koma olay sak-en nan adi maisalakan ya sak-en nan madosa ay pala ken daida. ⁴ Pilmi nan kinapategda tay daida nan pinilin Apo Dios et ninbalinena daida is an-akna. Et inpap-ailana nan kinadliosna ken daida. Wada abes nan nakitolagana ken daida ya intedna nan lintegna. Inpagtekna gedan nan osto ay ik-ikkanda ay mangdayaw ken siya ya adoado nan gawis ay inkalina ken daida. ⁵ Nan alal-apoda et napategda ay ipogaw id kasikasin. Et si Kristo ay kangatowan ay Dios et Judio siya isnan ninbalinana is ipogaw. Madaydayaw siya koma ay engenggana.

⁶ Ngem olay no ad-adyan nan adoado ay Judio ay mangpati ken Jesus et adi kabalin ay kanan tako en maid paay nan inkalin Apo Dios ken daida. Nodi tongpalen Apo Dios tet-ewa nan inkalina isnan ipogawna am-in ay baken kedeng nan Judio. Tay baken am-in ay nagapo isdin si Israel et ipogaw Apo Dios. ⁷ Baken gedan am-in ay kaalapo ken Abraham is tet-ewa ay aap-ona is mangtawid isnan inkalin Apo Dios ken siya. Kaneg nan kinwanin Apo Dios ken Abraham en, “Kedeng nan magapo isnan anakmo ay si Isaac is tet-ewa ay aap-om ay inkalik ken sik-a.” Et am-in nan mamati et daida nan kaneg nan nagapo ken Isaac. ⁸ Isonga getken tako ay baken nan nagapo isnan anak Abraham ay egay inkalin Apo Dios is ibilangna ay an-akna.

Nodi kedkedeng nan nagapo isnan anak Abraham ay inkalin Apo Dios. ⁹ Tay esapay maiyanak si Isaac et inkalin Apo Dios ken Abraham en, “Is tew-en et ipailak nan kabaalak ken Sara ay asawam tay awnit omanak is lalaki.”

¹⁰⁻¹² Et baken kedeng di is mangipaila ay ikkan Apo Dios nan kayatna ay ikkan tay isdin nalitonan Rebecca ay asawan nan alapo tako ay din si Isaac et wada nan inbagan Apo Dios ken siya. Esapay maiyanak nan doway an-akna ay lalalaki et kinwanin Apo Dios ken siya en awnit napatpateg nan innodi mo nan inoy-ana. Kinwanina di sapay wada nan ikkanda ay gawis wenna ngawi tapno magtek ay ikkan Apo Dios nan ik-ikkana gapo isnan epdasna mangnemneman isnan kayatna ay ommat. Isonga egay nagapo isnan inik-ikkan san sin-agi nodi nan epdas ninemnem Apo Dios ay awnit ommat nan nagapowana. ¹³ Kaneg nan naisolat ay nangwaniyan Apo Dios en, “Laylaydek si Jacob ngem si Esau et adi.”

¹⁴ Gapo tay kaneg todi nan inikkan Apo Dios isnan nangwaniyana isdi, ay kanan tako en baken osto nan ik-ikkana? Adi kabalin tay kalebbengana ay mang-ikkan isnan gawis ken siya. ¹⁵ Kaneg nan inbagana isdin si Moses ay mangwani en, “Seg-angak nan kayatko ay masegangan.” ¹⁶ Isonga baken nan ik-ikkan ya manglaydan nan ipogaw is gapo ay matongpal nan kayatda nodi gapo isnan seg-angna ken daida. ¹⁷ Kaneg nan naisolat ay kinwanin Apo Dios ken Faro ay ali id Egipto id kasikasin. Kinwanina en, “Ninbalinek sik-a ay apo tapno matongpal nan kayatko ay mangipaila isnan kabaalak isnan ikkam tapno maipagtek isnan kaipoipogaw isnan batawa.” Siya dana nan kinwanin Apo Dios. ¹⁸ Isonga getken tako ay seg-angan Apo Dios nan kayatna ay seg-angan ya pakentegenana nan olon nan kayatna ay pakentegen.

¹⁹ Gapo isnan kinkinwanik waay wada nan mangwani en, “No keg todi intoy ikkan Apo Dios ay mangipabasal isnan ipogaw? Tay no waday kayat Apo Dios et maid ipogaw is makaadi isnan kayatna.” ²⁰ Ngem kanak en ayke mabalin ay songbatan nan aped ipogaw si Apo Dios? Ay mabalin ay kanan nan banga isnan nangsapo ken siya en aytay dan kaneg tona nan nangsapowam ken sak-en? ²¹ Ay adi mabalin ay ikkan nan mensapo is banga nan kayatna ay ikkan isnan kolayeng ay sapowena is banga? No laydena et somapo is pala napatteg nan kaos-alana danapay sapowen nan tapina is kompolmi nan kaos-alana.

²² Kaneg todi abes nan inikkan Apo Dios tay lebbengna ay mang-ikkan isnan kayatna. No kayatna ay mangipaila isnan ligetna ya kabaalana isnan mangdosaana isnan ipogaw ay maibagay ay madosa ay enggana gapo isnan bomasbasolanda et lebbengna. Ngem inan-anosana daida. ²³ Inan-anosana tay lebbengna gedan ay mangipaila isnan pilmi ay kagawisna isnan ipogaw ay segseg-angana ay epdasna insagana tapno makiteeda ken siya ay eng-enggana. ²⁴ Et datako ay mamati nan ipogaw ay deeyda. Ngem baken kedeng nan Judio is inayagana nodi nalak-am nan baken Judio abes. ²⁵ Kaneg tona nan inpasolat Apo Dios ken Hosea ay mamadtona id kasin. Kinwanina en,

“Nan bakenko ipogaw et awnitko kanan en ipogawko daida. Et nan ipogaw ay maid layadko ken daida et awnitak kanan en daida nan laylaydek. ²⁶ Nan ipogaw ay egay nangtek ken sak-en ay makwani en bakenko ipogaw et awnit daida nan makwani en an-ak nan tetewa ay Dios.”

²⁷ Et wada abes nan inpabagan Apo Dios ken Isaias id kasikasin ay maipanggep isnan Judio ay ipogaw ay nagapo isdin si Israel. Kinwanina

en,
 “Olay no kaneg nan lagan isnan baybay nan kaad-adon nan nagapo isdin si Israel et atiatik ken daida nan awnit maisalakan. ²⁸ Tay awnit tongpalen Apo Dios nan inbagana ay dosaena nan ipogaw isnan batawa et adina pabayagen nan mang-ikkanana.”

²⁹ Kaneg abes nan esay kinwanina en,
 “No egay binay-an Apo Dios ay kangatowan nan atiatik ken dakami et namaid kami am-in ay kaneg nan inommat isdin iSodoma ya iGomora.”

³⁰ Sino nan kayat ay kanan nan naayda ay inbagak? Siya na nan bagna. Nan ipogaw ay baken Judio ay baken nan gawis ay pangiilaan Apo Dios ken daida is ninemnememda et daida nan nangdateng isdi gapo isnan pammatida. ³¹ Ngem nan Judio ay nanggamgam isnan gawis ay pangiilaan Apo Dios ken daida gapo isnan nangsolsolotanda isnan gawis ay linteg et egayda dinatngan. ³² Nan gapo ay egayda dinatngan et tay ipagalopda en nan mang-ik-ikkananda isnan gawis di mangdatnganda ay baken nan mamatiyanda ken Kristo. ³³ Isonga naseyatanda ken Kristo ay makwani en bato ay nadismayaanda ay naibaga isnan inpasolat Apo Dios. Kanana en,

“Ilaenyo, ipa-eyko id Jerusalem ay makwani en Sion nan bato ay madisdismayaan di ipogaw ay kaol-olinanda. Ngem nan kompolmi ay ipogaw ay mamati ken siya et adida polos mabainan.”

10

Baken Osto Nan Nemnem Nan Judio Maipanggep Isnan Maisalakanan Di Ipogaw

¹ Ngem bebsatko, nan nemnemko isnan iib-ak ay Judio et kakakakayatko ay maisalakanda. Siya di nan kanayon ay ilol-owalok ken Apo Dios. ² Getkek ay dadama nan

mangnemnemnemanda ken Apo Dios. Ngem adida getken ay osto nan maipanggep ken siya. ³ Adida ikaskaso nan inikkan Apo Dios tapno gawis nan pangiilaana isnan ipogaw. Nodi daida nan nangpadas ay somapo isnan wayada et siya nan mangsolsolotanda isnan linteg Moses. ⁴ Ngem baken osto di tay pinatenggan Kristo nan linteg Moses tapno nan pammatin nan ipogaw nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay baken nan mangsolsolotanda isnan linteg.

⁵ No nan mangsolsolotan nan ipogaw isnan linteg di nemnememda is gawis ay pangiilaan Apo Dios ken daida et pinaneknekan Moses ay adi kabalin di tay insolatna en, “Nan ipogaw ay mangtongpal isnan am-iam-in ay linteg et daida nan makaganab isnan biyag ay maid patenggana.” ⁶ Ngem naitken nan inpagtek nan kalin Apo Dios maipanggep isnan pammati tako ay siya nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Tay inpagtekna ay adi masapol ay ikkan tako nan adi mabalin ay maikkan ay kaneg nan inbilin nan linteg. Tay adi masapol ay kanan tako en masapol ay waday omey id daya is mangayag ken Kristo tay epdas inpaalin Apo Dios et. ⁷ Ya adi masapol ay kanan tako en masapol ay waday lomayog is omey isnan kad-an di natey ay mangtago ken Kristo tay epdas natago. ⁸ Nodi nan ipagtekna ken dakayo et wada ken dakayo nan damag ay nagapo ken Apo Dios tay wada isnan nemnemyo ya mabalin ay itoytoyayo. Nan damag ay naay et siya nan ibagbagami ay mangwani en nan pammatin nan ipogaw nan gapo ay maisalakanda. ⁹ Tay kankananmi en maisalakan kayo no tet-ewa ay patiyenyo ay tinagon Apo Dios si Jesus dayopay ipagtek nan patpatiyenyo ay siya nan kangatowan ay Apo. ¹⁰ Tay gapo isnan tet-ewa ay pammati tako et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Ya

gapo isnan mangipagpagtekan tako isnan patpatiyen tako et maisalakan tako ay adi madosdosa ay enggana. ¹¹ Kanan nan inpasolat Apo Dios en maid polos menbabawiyen nan kompolmi ay ipogaw ay mamati ken Jesus. ¹² Tay mabalin ay maitapi nan am-in. Tay maid nateknan nan Judio isnan baken Judio ken Apo Dios. Tay si Apo Dios nan Apon nan am-in et dadama nan badangna isnan am-in ay menpabadang ken siya. ¹³ Kaneg na nan naisolat isnan kalin Apo Dios tay kanana en nan am-in ay menpabadang ken Kristo ay menpaisalakan et isalakana.

Dinngen Nan Judio Nan Tet-ewa Ngem Egayda Pinati

¹⁴ Ngem ay mabalin ngen ay menpabadang nan ipogaw isnan adida patiyen? Adi kabalin. Et sino nan wayan nan ipogaw ay mamati ken Jesus no adida dengngen nan maipanggep ken siya? Maid. Et intoy ikkanda ay mangdenge no maid mangibaga? ¹⁵ Et into abes nan ikkanda ay mangibaga no maid nangbaa ken daida? Ngem naibaada. Tay naisolat isnan kalin Apo Dios en, “Kagagasing nan omaliyan nan mangibaga isnan gawigawis ay damag.” Siya dana nan naisolat. ¹⁶ Ngem baken am-in ay ipogaw et dawatenda nan gawis ay damag. Olay si Isaias ay esay mamadton Apo Dios id kasin et siya nan esa ay nangwani en, “Apo, atiatik nan mangpatpati isnan ibagbagami.” ¹⁷ Ngem nan kankanak et siya kayet nan tet-ewa ay masapol ay dengngen nan ipogaw nan maibaga sadapay mamati. Et nan maibaga et siya nan damag ay maipanggep ken Kristo.

¹⁸ Ngem sootek na. Ay egay dinngen nan Judio nan maipanggep ken Kristo? Dinngeda tay kanan nan inpasolat Apo Dios en nadnge isnan natkenatken ay ili. Naipagtek isnan am-in ay batawa. ¹⁹ Ngem kasinak sooten. Ay egayda getken ay maitapi

nan baken Judio? Getkenda tay inbagan Moses nan kinwanin Apo Dios isnan Judio ay mangwani en,

“Awnitak men-imonen dakayo gapo isnan ipogaw ay bakenko ipogaw. Paligtek dakayo gapo isnan ipogaw ay maid polos getkenda isnan maipanggep ken sak-en.”

²⁰ Olay si Isaias et natoled pay ay mangibaga isnan kinwanin Apo Dios ay maipanggep isnan baken Judio. Kinwanina en,

“Nangdateng nan egay nang-an-anap ken sak-en. Ninpailaak isnan ipogaw ay maid sinos-ootda is maipanggep ken sak-en.”

²¹ Ngem nan kinwanina ay maipanggep isnan nagapo isdin si Israel et kinwanina en,

“Nabayabayag nan nang-ay-ayagak isnan ipogaw ay mangikekeeg ya adi managpati.”

11

Nan Planon Apo Dios Isnan Judio Ya Isnan Baken Judio

¹ Mensootak kadya. Gapo tay inadyan nan Judio ay mamati et ay ipagalopyo en inadyan Apo Dios daida ay ipogawna? Egay. Tay sak-en nan esay ipogawna ay nagapo isdin si Israel. Si Abraham nan alapok id kasikasin. Et nan anak Israel ay si Benjamin nan osto ay nagapowak.

² Tet-ewa nan kinwanik en egay inadyan Apo Dios nan ipogawna ay pinilina isdin damdamo. Getkenyo nan kinwanin din si Elias ay esay mamadton Apo Dios isnan ninliliyana gapo isnan ngawi ay inik-ikkan nan kakadwana ay Judio. ³ Kinwanina ken Apo Dios en, “Apo, pinateyda nan tapin nan mamadtom. Dinadaelda nan am-in ay kapop-oowan nan ited nan ipogaw ken sik-a. Kedkedengak is nabay-an et olay sak-en et mang-an-anapda ta pomateyda.” ⁴ Ngem sino nan insongbat Apo Dios ken siya? Kinwanina en, “Wada pay nan ipogawko tay wada nan pito ay libo

ay adi mangdayaw isnan sinang didios ay kangadan is Baal.”⁵ Et paliso id wani ay timpo tay wada nan nagabis ay pinilin Apo Dios gapo tay kayatna ay ited nan gawis ay badangna ken daida.⁶ Tet-ewa nan kanak ay pinilina daida gapo isnan layadna ay mang-ited isnan gawis ay baken nan ik-ikkanda is gapona. Tay no masapol ay ostoosto nan ik-ikkan di ipogaw sadapay mapili et maid paay nan badang Apo Dios ken daida ay mang-ited isnan maisalakananda.

⁷ Isonga sino nan inommat? Egay dinatngan nan Judio nan inananapda. Kedkedeng nan atiatik ay napili is nangdateng. Nan adoado ay tapina ay Judio et kinmenteg nan oloda.⁸ Kaneg nan inpasolat Apo Dios ay mangwani en,

“Inted Apo Dios ken daida nan nemnem ay kaneg nan nemnem nan ipogaw ay maseseyep. Enggana id wani et olay mamamataanda et adida makaila. Ya olay maiingaanda et adida makadnge.”

⁹ Olay din si David et wada nan lowalona abes ay maipanggep ken daida. Kinwanina en,

“Sapay koma ta bitowan nan pilmi ay pap-aayenda daida et siya nan mabaesanda.¹⁰ Makowap nan nemnemda koma tapno adida makaawat isnan tet-ewa. Dadapay mapalpaligatan ay pilmi.”

Siya dadi nan kinwanin David.

¹¹ Sino nan nemnemnemenyo? Ay kananyo ngen en nan mang-adyanan nan Judio ay mangpati ken Kristo et siya nan madadaelanda ay adida kasin makasobli? Baken, nodi nan ninbanagan nan basolda ay adi mamati ken Kristo et siya nan gapo ay nalak-am nan baken Judio ay maisalakan tapno isnan mang-ilaan nan Judio et apalanda ay maisalakan abes.¹² Isonga no dadama nan mabadangan nan baken Judio gapo isnan basol nan Judio ya nan adida mangganaban isnan kayat Apo Dios

ay ited ken daida et am-amed gagawis nan ommat isnan baken Judio isnan somagongan nan Judio ay mamati ay osto ken Apo Dios.

¹³ Siya dana nan kanak ken dakayo ay baken Judio. Gapo tay inbaan Apo Dios sak-en ay esay apostolisna ay omey men-it-itdo ken dakayo et patpatgek nan naay ay oblak.¹⁴ Et ipapangatok ta modatya apalan nan iib-ak ay Judio nan mabadanganyo tapno maitapida koma ay mamati tapno maisalakanda abes.¹⁵ Tay isnan mang-aadyanan Apo Dios ken daida et ninbalin nan baken Judio is gagayyem Apo Dios. Isonga getken tako ay am-am-amed gawis nan ommat isnan kasin mangdawatan Apo Dios ken daida. Nan kagawisna et kega natey is kasin natago.

¹⁶ Siya na nan kaiyaligan nan kayatko ay kanan ay maipanggep isnan Judio ay daan ay ipogaw Apo Dios tay ipogawna nan alal-apoda. Kaneg na nan damdadamdamo ay begas di esek ay maited ken Apo Dios ay mangipagtek ay kowan Apo Dios nan am-iam-in. Nan esa pay no nemnemen tako nan kaiw. No kowan Apo Dios nan poopona, kowana met laeng nan tinmobo ay nagapo isnan poopona.¹⁷ Nan Judio et daida nan kaneg nan pangan nan esay kaiw Apo Dios. Ngem nabodasan nan tapin di pangan nan kaiw daet maisoop nan teken ay panga ay nagapo isnan aped tinmobo ay kaiw. Et dakayo ay baken Judio nan kanak en aped tinmobo ay kaiw tay id wani et maitatapi kayo isnan gawis ay ited Apo Dios isnan ipogawna ay Judio.¹⁸ Isonga adiyoy ipangato nan nemnemenyo ay mangwani en dakayo nan gagawis mo nan inmona ay panga. Tay masapol ay adiyoy kalkalingkingan ay baken kayo is mangipatobo isnan lamotna nodi nan lamotna nan mangipatobo.

¹⁹ Waay wada nan mangwani en, “Tet-ewa sa, ngem nabodasan nan inmona ay panga tapno nawayaak

ay maitapi.”²⁰ Ngem kanak en tet-ewa ay nabodasanda ngem nan gapo na et gapo tay egayda namati. Dapay nan gapo ay maitatapi kayo et gapo isnan mamatiyanyo. Ngem adiyo koma it-it-ek. Nodi masapol ay makailanyo²¹ tay no kinaan Apo Dios nan Judio ay ipogaw ay pinilina isnan damdamo et nalaklaka ay kaanena dakayo ay bakena ipogaw isnan loglogina.²² Siya na nan mangipap-aila isnan kaneg Apo Dios tay tet-ewa ay naanos siya ngem mendosa gedan. Dinosana nan egay nangpati ken siya danapay ipap-aila nan anosna ken dakayo ay mamati. Ngem masapol ay itoltoloyyo ay mamati ken siya tapno maitoloy abes nan anosna. Tay no adi, mabodasan kayo gedan.²³ Dapay nan Judio et no mamatida, isagong Apo Dios daida isnan sigod ay kad-anda tay kabaelana ay mang-ikkan.²⁴ Tay no mabalin ay itapin Apo Dios nan aped tinmobo ay kaiw isnan nais-ek ay kaiw et amamed nan kalakana ay mangisagong isnan sigod ay pangan nan nais-ek ay kaiw isnan dati ay kad-anda id kasin.

²⁵ Bebsatko, wada nan ipagtekko ken dakayo ay egay naipagtek id kasin. Kayatko ay ipagtek tapno adi kayo men-et-etek gapo isnan naisalakananyo dapay egay pay laeng nan Judio. Tay nan nang-adyanan nan tapin di Judio ay mamati ken Kristo et adi maitoloy ay enggana. Awnitda mamati abes ngem sokod maanay nan bilang nan baken Judio ay maisalakan.²⁶ Isonga awnit maisalakan nan nagapo isdin si Israel ay kangadan is Jacob met laeng. Naibaga isnan esay naisolat id kasin ay mangwani en,

“Awnit omali nan mangisalakan isnan kaipoipogaw ay magapo id Sion. Nan ikkana et kaanena nan ngawi isnan ap-on din si Jacob.²⁷ Et siya nan matongpalan nan nakitolagak ken daida ay awnitak kaanen nan basbasolda.”

Siya di nan kinwanin Apo Dios.

²⁸ Gapo isnan nang-adyanan nan Judio ay mamati isnan gawis ay damag et kega boson Apo Dios daida. Ngem gapo isdi et nawayaan kayo ay baken Judio ay mabadangan. Ngem no nemnemen tako nan nangpiliyan Apo Dios ken daida et gagayyem Apo Dios daida met laeng tay ipogawna nan alal-apoda.²⁹ Tay si Apo Dios et adi mabalin ay sokatana nan nemnemna no waday piliyena ya ikalina ay ited.

³⁰ Dakayo ay baken Judio, egayyo pinati si Apo Dios id kasin. Ngem id wani ay patpatiyenyo, sineg-angana dakayo ay mangpakawan isnan basbasolyo. Nan seg-angna ken dakayo et siya nan banag nan nang-adyan nan Judio ay patiyen si Kristo.³¹ Kaneg na abes nan Judio id wani. Adida patpatiyen si Apo Dios. Ngem awnitna met laeng seg-angan daida ay kaneg nan nangseg-angana ken dakayo.³² Tay kayat Apo Dios ay maawatan nan am-in ay ipogaw ay managbasolda tapno maawatanda abes nan seg-angna isnan am-in isnan mangisalakanana ken daida ay olay adoado nan basbasolda.

³³ Pilmi ay dadama nan gawigawis ay ik-ikkan Apo Dios ken datako. Nan getkena ya nan laingna ay mennemnem et maid kais-isona. Maid ipogaw is makaawat ay ostoosto isnan ninemnemna ya isnan ikkana ay mangipatongpal isnan ninemnemna.³⁴ Kaneg nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en,

“Ay waday mangtek isnan nemnem Apo Dios? Maid. Isonga maid makabagbaga ken siya.³⁵ Maid polos masapol Apo Dios tapno mabalin ay pabolodan nan ipogaw siya ta wada es di otangna.”

³⁶ Tet-ewa nan kanan nan naisolat tay siya nan nangboliw isnan am-in. Siya nan mang-ay-ayowan isnan am-in ta waday toloyda ya nan gapo ay naboliwda tapno madayaw siya.

Isonga daydayawen tako siya ay eng-enggana. Sapay koma.

12

Nan Osto Ay Isobalit Tako Ken Apo Dios

¹ Bebsatko, gapo isnan am-in ay gawis ay inik-ikkan Apo Dios ay pala ken datako ya gapo isnan seg-angna ken datako, kanak en pangaasiyo ta itedyo ken Apo Dios nan awakyo ay mang-ik-ikkan isnan kayatna tay siya nan gomasingana ken datako. Ikkam tako tay siya di nan osto ay maikkan no tet-ewa ay patgen tako si Apo Dios. ² Adi tako ipalpaliso nan ogali ya ik-ikkan tako isnan ogalin nan adi mamati. Nodi ipasokat tako ken Apo Dios nan nemnem tako tapno baken kaneg nan ogali tako isdin damo. Tay no siya di nan ikkan tako et mabalin ay getken tako nan ostoosto ya gawigawis ay kayat Apo Dios ay kapkapnekana.

Masapol Ay Osalen Tako Nan Laing Tako Ay Ostoosto

³ Gapo isnan lebbengko ay inyalin Apo Dios ay men-itdo ken dakayo kanak en adiyoy ipapangato nan awakyo. Nodi masapol ay nemnemenyo ay ostoosto nan laingyo ay inted Apo Dios gapo isnan pammatiyo. ⁴ Tay nan laing ay naited isnan mamati et natkenatken ay kaneg nan awak di ipogaw. Tay nan awak et adoado nan paltina ngem baken paliso nan oblada amin. ⁵ Kaneg na ken datako ay mamati. Tay olay adoado tako ngem kaneg tako es-esa gapo isnan maitatapiyan tako am-in ken Kristo. Tay paltin nan esa nan tonggal esa ken datako amin. ⁶ Isonga masapol ay ikkan tako nan ipaoblan Apo Dios ken datako sigon isnan laing ay intedna ken datako. Isonga no nan laingmo et nan mangibagaam isnan inpagtek Apo Dios ken sik-a, sigi, ikkam ay maitimbang isnan pammatim. ⁷⁻⁸ No

nan mangbadangam isnan makasapol is badang wenno nan men-itdowam isnan kalin Apo Dios isnan iib-am wenno nan mangbadangam ken daida ay mangsolot ken Apo Dios ay ostoosto di laingmo et masapol ay ipasnekmo isnan nemnemmo ay mang-ikkan ay gawis. No nan men-itedam isnan wada ken sik-a ay ibadangmo isnan makasapol di ipaikkana ken sik-a et ikkam ay gawigawis ay maid polos imotam. No nan laing ay men-ipango di inted Apo Dios ken sik-a et ipangom nan ipogaw ay naitalek ken sik-a ay ostoosto. Wenno nan mangbadangam isnan kaseseg-ang di getkem et mengasingka koma ay mang-ikkan.

⁹⁻¹⁰ Siya dana nan tapin nan kayat Apo Dios ay maikkan. Ipailayo ay tet-ewa nan layadyo isnan am-in ay ipogaw et nan iib-ayo ay mamati et nemnemenyo daida ay kanegyo tet-ewa bebsat. Patgenyo daida mo nan mangpatganyo isnan awakyo. Kaseselatyo nan ngawi dakayopay soloten ay kanayon nan gawis ay maik-ikkan. ¹¹ Adi kayo somadsadot nodi itoltoloyyo ay kanayon nan mang-ikkananyo isnan oblayo ay pala ken Apo Dios dakayopay mengasing ay mang-ikkan. ¹² Mengasing kayo abes isnan gawis ay namnamaen tako ay awnit ommat. Anosanyo koma nan naligat. Adiyoy taytaynan nan kanayon ay menlowallowanyo ken Apo Dios. ¹³ Men-ited kayo is badang isnan iib-ayo ay mamati ay makasapol is badang dakayopay mengasing ay mangsangaili isnan somikom. ¹⁴ Nan ipogaw ay mangpaligat ken dakayo et adiyoy nemnemen en gawis no dosaen Apo Dios daida. Nodi ilowaloyo ta badangana daida. ¹⁵ No mengasing nan iib-ayo ay ipogaw et makigasing kayo abes gapo isnan gasingda. Wenno no menseseg-angda et makiseg-ang kayo abes. ¹⁶ Iyesayo nan nemnemyo koma isnan iib-ayo ay mamati tapno adi kayo men-asisape. Adiyoy polos men-

lalasinen nan nemnemyo wenna ipapangato nan awakyo isnan iib-ayo ay ipogaw. Adi kayo menbab-ain ay mang-ikkan isnan oblan di baa.

¹⁷ No waday mang-ikkan is ngawi ken dakayo et adiyoy ibab-aes. Nodi nan kankanan nan am-in ay ipogaw en gawis et siya koma nan ik-ikkanyo. ¹⁸ No mabalin koma et bak-enka is mangiloglogi is ngalawngaw isnan ipogaw tapno gawis nan menginayyemanyo am-in. ¹⁹ Laylaydek ay bebsatko, adi kayo menbab-aes. Bay-anyo ken Apo Dios tay naisolat isnan inpasolatna en, “Sak-en ay kangatowan nan mang-ikkan isnan baes.” ²⁰ Isonga ikkan tako nan kaneg nan naisolat id kasin ay mangwani en no naowat nan bosom dakat pakanen. No naewew et painomem. Tay no siya di nan ik-ikkan tako et mabainan ay pilmi gapo isnan ngawi ay inikkana. ²¹ Isonga kanak en adi tako koma paabak nan gawis ay ik-ikkan tako isnan ngawi. Nodi nan kanayon ay ikkan tako et nan gawis tapno maabak nan ngawi.

13

Masapol Ay Patiyen Tako Nan Menlebbeng

¹ Siya dana pay nan ibagak. Am-in tako ay ipogaw et masapol ay patiyen tako nan menlebbeng isnan gobilno tay maid lebbeng is baken ken Apo Dios is nagapowana ya am-in nan menlebbeng et si Apo Dios nan nangipatakdeg. ² Isonga nan mang-adi ay mangpati isnan menlebbeng et adyana abes ay mangpati isnan kayat Apo Dios ay maikkan. Et siya di nan gapo ay madosa siya. ³ Nan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan gawis et maid iyegyatna isnan menlebbeng. Ngem nan mang-ik-ikkan isnan ngawi et omegyat. Isonga no laydenyo ay maid iyegyaty ken daida et nan gawis nan ik-ikkanyo. Tay no siya di nan ik-ikkanyo, mengasing nan menlebbeng ken dakayo. ⁴ Tay ipap-aoblan Apo Dios ken daida nan oblada tapno gawis nan biyagyo.

Ngem no ngawi nan ik-ikkanyo omegyat kayo koma tay mabalin ay osalenda nan lebbengda ay mendosa. Tay daida nan kaneg baan Apo Dios ay mangtongpal isnan kayatna ay mangdosa isnan ipogaw ay mang-ikkan isnan ngawi. ⁵ Isonga masapol ay tongtongpalen tako nan bilin nan gobilno tapno adi tako lak-amen nan liget Apo Dios. Ngem baken kedeng di is gapona nodi masapol ay tongpalen tako tay getken tako ay siya nan osto ay maikkan.

⁶ Isonga gapo tay si Apo Dios nan nangipatakdeg isnan gobilno et masapol ay bayadan tako nan bowis tako tay nan menlebbeng et ibab-aan Apo Dios daida ay mang-ik-ikkan isnan oblada ay pala ken datako. ⁷ Isonga am-in ay bowisyo et bayadanyo. Dayopay lispitowen nan menlebbeng tay siya nan ostoosto.

Nan Kapatgan Ay Bilin

⁸ No waday otang tako masapol ay adi tako bayabayagen ay mangbayad. Malaksig mo nan otang ay maid patenggana ay layad isnan iib-a tako. Tay no layden tako nan iib-a tako ay ipogaw et matongpal am-in nan linteg Apo Dios. ⁹ Tay nan bil-bilin ay mangmangwani en adi kayo menkamkamolala ya adi kayo menpatpatey ya adi kayo mangak-akew ya adi kayo men-ap-apal wenna nan kompolmi ay tapin di bilin et matongpaldam am-in isnan esay bilin ay mangwani en laylaydem nan iib-am ay kaneg nan manglaylaydam isnan awakmo. ¹⁰ Tay no laylaydem nan iib-am et maid polos ngawi is ikkan ken daida. Siya di nan gapo ay kinwanik en matongpal nan am-in ay linteg Apo Dios no laylayden tako nan iib-a tako.

¹¹ Masapol am-ameden tako ay ikkan nan gawis tay getken tako ay omas-as-asag-en nan agew ay omaliyan kasin Kristo. Isonga masapol ay adi tako komaneg nan maseseyep ay ipogaw nodi kanayon ay ik-ikkan tako nan obla tako ay

pala ken Apo Dios. ¹² Tay nganngani ay menpatengga nan labi. Adi mabayag dat somagong si Kristo ay mang-ala ken datako. Isonga dokogan tako koma nan am-in ay ngawi ay maikkan ta nan gawis di ikkan tako tay siya nan kaneg almas nan ipogaw ay nalawagan nan nemnemda. ¹³ Owen, nan ostoosto ay maikkan nan ik-ikkan tako koma tay siya nan maibagay isnan ipogaw ay nalawagan nan nemnemda. Adi tako menbotboteng ya ik-ikkan nan kababain ay ik-ikkanda. Ya adi tako mamabai ya lomalaki wenna men-ap-apal ya makisapsape. ¹⁴ Baken nan ngawi ay kaykayat nan awak tako is palaglagsaken tako. Nodi nan ogalin Jesu Kristo ay Apo tako nan toladen tako.

14

Adi Tako Men-asiiyaw Maipanggep Isnan Nateknan Nan Nemnem Nan Esa Ken Esa

¹ Nan ipogaw ay nakapsot pay laeng nan pammatida et masapol ay dawatenyo daida ay maitapi ken dakayo. Ngem adi kayo makisongsongbat ken daida gapo isnan naitkenan nan nemnemda ken dakayo. ² Tay natkenatken nan nemnem nan esa ken esa. Nan nemnem nan esa et baken ngawi nan mangkakanana isnan kompolmi. Dapay nan nakapsot nan pammatina et nenemnemena ay kedeng nan madengdeng is gawis ay kanena. ³ Nan ipogaw ay maid egyatna ay mangan isnan kompolmi et adina nemnemnemen koma ay gagawis siya mo nan ipogaw ay omegyat. Ya nan es ipogaw ay omegyat ay men-isda et adina ibanag nan ipogaw ay maid egyatna tay dinawat Apo Dios siya. ⁴ Isonga adi tako men-asibanag. Tay maid lebbeng tako ay mangbanag isnan ipogaw ay baan nan teken. Nodi si Apo Dios ay Apona nan lombeng ay mangbanag ken siya no gawis wenna baken nan ik-ikkana. Et gawis nan ik-ikkana tay

makabael nan Apona ay si Kristo ay mangipaosto ken siya.

⁵ Nan esa pay ay nateknan nan nemnem di mamati et kankanan nan tapina en masapol ay patpatgen tako nan tapin di agew mo nan tapina. Ngem kanan abes nan tapina en paliso am-in nan agew isonga adi masapol ay patgen tako nan esa mo nan esa. Ngem kanak en kigad nan esa ay mangnemnem isnan men-gawisana.

⁶ Tay nan ipogaw ay mangpateg isnan tapin di agew et ikkana tay siya nan gawis ken siya ay mangpateg ken Apo Dios. Paliso isnan ipogaw ay maid adyana is makan tay si Kristo nan patgena isnan men-iyamanana ken Apo Dios. Ya nan ipogaw ay mang-adi ay mensida et ikkana abes ay mangpateg ken Apo Jesus tay men-iyaman siya gedan isnan kanena.

⁷ Tay am-in tako ay mamati et baken tako et kedeng is kakwa isnan biyag tako ya olay isnan mateyan tako.

⁸ Tay isnan biyag tako masapol ay ipaona tako nan kayat Apo Jesus ken datako. Ya isnan mateyan tako et siya gedan nan kakwa ken datako. Isonga olay no matatago tako wenna matey tako et si Kristo nan kakwa ken datako. ⁹ Tay si Kristo et natey dat kasin matago tapno siya nan Apo tako isnan matatagowan tako ya isnan mateyan tako.

¹⁰ Isonga adi tako men-asidelaw wenna men-asibanag isnan maipanggep isnan kankanen tako. Tay am-in tako et si Apo Dios nan awnit mangbanag ken datako. ¹¹ Kaneg nan naisolat id kasin isnan kalin Apo Dios. Kinwanin Apo Dios en,

“Nan kaneg nan katet-ewan nan matatagowak et kanegna nan katet-ewan nan awnit men-palintomengan nan am-in ay ipogaw ken sak-en. Awnitda kanan am-in en tet-ewa ay sik-a nan Dios.”

¹² Isonga awnit sag-es-angena datako am-in ay mangipabaga ken datako isnan inik-ikkan tako isnan batawa.

Adi Tako Ikkan Nan Mangsakit Isnan Nemnem Nan Iib-a Tako

¹³ Gapo tay kaneg todi nan ommat adi tako iiyawen nan iib-a tako ay mamati. Nodi nemnemen tako ay baken koma nan kompolmi ay mangseyat ken daida ay mangsolot ay osto ken Kristo is ikkan tako. ¹⁴ Tay isnan nemnemko ay esay maitatapi ken Apo Jesus et maid makan is malawa. Ngem no basol isnan nemnem di tapin di ipogaw gagawis no adida kanen tay bomasolda no ipapatida ay mangkakan isnan kadodogisda. ¹⁵ Isonga no masaktan nan nemnem nan ib-am ay mamati gapo isnan mangkakanam isnan lawaena et baken layad nan ipailam ken siya. Isonga adim ipalobos ay madadael nan pammatin nan esay ipogaw gapo isnan makan tay natey si Kristo ay pala ken siya. ¹⁶ Owen, adi tako ikkan nan kanan nan tapin di ipogaw en ngawi ay olay baken ngawi isnan nemnem tako tapno maid domlawanda. ¹⁷ Tay isnan mentolayan Apo Dios et baken nan kanen nan ipogaw wenna nan inomena is napateg. Nodi nan napateg et nan osto ay maikkan ya nan natalna ay nemnem ya nan gasing ay it-ited nan Ispirito Santo. ¹⁸ Nan mang-ik-ikkan is dadi isnan men-ob-oblana ken Kristo et men-gasing si Apo Dios ken siya ya kagagasing nan tapin di ipogaw siya. ¹⁹ Isonga ipakat tako ay mang-ikkan isnan mang-olnos isnan nemnem di ipogaw ya nan mangbadang ken datako isnan mangsolotan tako ken Kristo. ²⁰ Kanak kasin nan kakakwanik. Adi tako koma dadaelen nan pammatin nan iib-a tako gapo isnan makan. Tet-ewa ay maid law-en Apo Dios is makan ngem basol tako mo siya nan maseyatan nan iib-a tako ay nakapsot nan pammatida. ²¹ Isonga gagawis no adi tako mangan is sida wenna ominom is alak wenna ikkan nan kompolmi ay maikkan no siya nan gapon ay maseyatan nan osto ay mangsolotan nan ipogaw ken

Kristo.

²² Isonga nan patpatiyen nan tonggal esay ipogaw ay maipanggep isnan mabalin ay kanena wenna inomena et itoltoloyna ay patiyen ngem adina isongsongbat isnan kaipoipogaw. Tay men-gasing nan ipogaw ay adi mendowadowa nan nemnemna gapo isnan patpatiyena. ²³ Ngem nan mendowadowa nan nemnemna gapo isnan makan et basolna no kanena tay olay kompolmi ay maikkan et no mendowadowa nan nemnem tako et tet-ewa ay bomasol tako no ipapati tako ay ikkan.

15

Ipaon-ona Tako Nan Iib-a Tako Ay Baken Nan Kayat Tako

¹ Datako ay napigsa nan pammatina ay maid adoado is mendowadowaan nan nemnemna et masapol ay an-anosan tako nan mendowadowaan nan nemnem nan nakapsot nan pammatina. Adi tako ipaon-on-ona nan nemnem tako. ² Nodi ipaona tako nan iib-a tako tapno mabadangan ya maipapigsada isnan pammatida. ³ Tay siya di nan kaneg nan inik-ikkan Kristo. Egayna inpaon-on-ona nan awakna nodi inan-anosana nan ngawi ay inik-ikkan nan ipogaw ken siya. Kaneg na nan naisolat id kasikasin ay maipanggep ken siya ay mangwani en, "Nan liget nan ipogaw ken sika, Apo Dios, et sak-en nan nangi-papasanda." ⁴ Nan kaneg todi ay naisolat ya nan am-in ay tapina ay naisolat id kasikasin et inpasolat Apo Dios tapno maisolowan tako tapno mabalin ay anosan tako nan ligat ya maliwliwaliwan tako tapno adi makak-aan ken datako nan gawigawis ay namnamaen tako. ⁵ Si Apo Dios nan mangliwliwaliw ya mangbadbadang ken datako tapno makaitpe tako isnan ligat. Sapay koma ta siya nan mangpos-a isnan nemnemyo gapo isnan mangtolto-ladanyo isnan ogalin Kristo. ⁶ Tay no

kaneg todi nan ik-ikkanyo et maeesa nan nemnemyo ay mangdaydayaw ken Apo Dios ay Dios ya Aman Jesu Kristo ay Apo tako.

⁷ Isonga ibagak ken dakayo en laydenyo ay mangdawat isnan iib-ayo ay mamati ay olay baken paliso nan nemnemda isnan nemnemyo. Dawatenyo daida ay kaneg nan nangdawatan Kristo ken dakayo tapno madayaw si Apo Dios. ⁸ Adiyokalkalingkingan ay inmali si Kristo ay mangbadang isnan Judio tapno ipailana ay tet-ewa nan inkalin Apo Dios isdin alal-apoda. ⁹ Ya nan esa ay inmaliyana et gapo isnan baken Judio gedan tay kayatna ay daydayawenda si Apo Dios abes gapo isnan seg-angna ay mangitapi ay mangisalakan ken daida. Siya di nan kaneg nan kinwanin Kristo ay naisolat id kasikasin ay mangwani en,

“Maitapiyak isnan baken Judio ay makidayaw ken sik-a. Olay nan kanta ay mangdayaw ken sik-a et kantaek.”

¹⁰ Kanan nan esa pay ay naisolat en,

“Dakayo ay baken Judio et maki-gasing kayo isnan ipogaw Apo Dios.”

¹¹ Ya nan esa pay. Kankanana en,

“Dakayo ay baken Judio et dayawenyo si Apo Dios. Am-in kayo ay ipogaw et daydayawenyo siya.”

¹² Nan esay mamadton Apo Dios ay si Isaias et kinwanina abes en,

“Awnit maiyanak nan esay apon Jesse. Awnit siya nan mentolay isnan am-in ay baken Judio. Et siya gedan nan kadan nan namnamada.”

¹³ Isonga kanak en sapay koma ta si Apo Dios ay nang-ited isnan namnamaenyo et itedna abes koma nan natalna ay nemnem ya dadama ay gasing gapo isnan pammatiyo ken siya. Tay no siya di nan ommat et pomigpigpigma nan mangpatiyanyo isnan namnamaenyo gapo isnan

kabaelan nan Ispirito Santo ay mangbadbadang ken dakayo.

Nan Mangkaytan Pablo Ay Mangibaga Isnan Gawis Ay Damag Isnan Addaaddawi Ay Il-ili

¹⁴ Bebsatko, isnan nemnemko et mapnekak ay nan kanayon ay ikkanyo et gawis. Getkek ay ostoosto nan mangtekanyo isnan maipanggep isnan pammatiyo. Mabalina ay isolowanyo nan iib-ayo. ¹⁵ Ngem insolatko nan inbagak tapno adiyokalkalingkingan. Maid dowadowak isnan inbagak tay wada nan lebbengko gapo tay sak-en nan esay apostolis Kristo ay pinilin Apo Dios. ¹⁶ Pinilina sak-en ay esay baan Jesu Kristo ay men-obla isnan baken Judio ay mangibagbaga ken daida isnan gawis ay damag ay nagapo ken Apo Dios. Isnan mang-ik-ikkanak is dana et ik-ikkak nan kaneg nan oblan nan mensilsilbi isnan Templon Apo Dios. Nan gapo ay mang-ik-ikkanak is dana et tapno dalosan nan Ispirito Santo daida tapno mabalina ay dawaten Apo Dios daida. ¹⁷ Adiyak mabain ay mangibagbaga isnan inik-ikkak ay pala ken Apo Dios gapo isnan mangtatakdowan Kristo ken sak-en. ¹⁸ Tay maid teken is ibagbagak nodi kedeng nan badang Kristo ken sak-en is gapo na ay nakabadangak isnan baken Judio ta mamatida. ¹⁹ Binadbadangana sak-en isnan inik-ikkak ya isnan kinkinwanik ya isnan kabaelak ay nang-ik-ikkan isnan kaskasdaaw gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo. Isonga inlogik id Jerusalem ay enggana id Ilirico et maid linaosak is egayak mangibagaan isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. ²⁰ Tay nabayag ay kakakakayatko ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan deeyda ay il-ili ay maid inmona tay adiyak layden ay taktaken nan epdas inmona. ²¹ Kayatko ay ikkan nan kaneg nan naisolat ay mangwani en,

“Nan egay mangdenge isnan maipanggep ken siya et awnitda ilaen siya ya awnitda maawatan nan maipanggep ken siya.”

²² Gapo isnan mangkaytak ay manggibaga isnan gawis ay damag isnan natkenatken ay ili et siya di nan gapo ay egayak pasyalen dakayo. ²³⁻²⁴ Ngem id wani kinwasko nan oblak isnan adoado ay ili ay naayda isonga kayatko ay pasyalen dakayo isnan omayak id Espanya tay ado ay tew-en ay ninemnemko ay pasyalen dakayo. No mabalin koma kayatko ay badanganyo sak-en isnan masapolko isnan omayak id Espanya no maiyiliwanak ken dakayo. ²⁵ Ngem id wani mensaganaak ay mangyey id Jerusalem isnan inolnong nan tapin di mamati ay mangbadang isnan mamati isdi. ²⁶ Tay nan mamati id Macedonia ya id Acaya et ninemnemda en gawis no men-olnongda is itedda isnan mamati ay makasapol id Jerusalem. ²⁷ Nin-gasingda ay mang-ikkan isdi et maibagay tay kega wada nan otangda isnan Judio. Kanak di tay maitapida isnan Judio ay kakwa isnan gawigawis ay badang Apo Dios ken daida isonga gawis no men-itedda is masapol nan Judio isnan biyagda. ²⁸ Isonga no id-anko nan ited nan baken Judio isnan Judio id Jerusalem daket ilogi ay menbiyahi ay omey id Espanya ngem domag-osak ken dakayo omona. ²⁹ Et getkek ay isnan omayak ken dakayo et gawigawis nan badang Kristo ken datako tapno am-amed pomigsa nan pammati tako.

³⁰⁻³¹ Nan esay kayatko ay ikkanyo bebsatko, et badanganyo sak-en ay mangilowalo ken Apo Dios ta badangana sak-en tapno adi saksakitan nan adi mamati ay Judio id Jerusalem saken. Ilowalowanyo sak-en koma gapo isnan layadyo ken Apo Jesu Kristo ya gapo isnan layad ay inted nan Ispirito Santo ken datako. Ilowaloyo abes tapno gawis nan mangdawatan nan Judio ay mamati id Jerusalem

isnan olnong ay eyeyko ken daida. ³² Tay no siya na nan ommat et pilmi nan gasingko ay omey ken dakayo no siya nan kayat Apo Dios. Et gapo isnan men-asiilaan tako, gomasing tako. ³³ Sapay koma ta si Apo Dios ay mang-it-ited isnan natalna ay nemnem nan mentetee ken dakayo.

16

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

¹ Wada nan esay mamati ay babai ay esay men-ob-obla isnan simbaan id Cencrea ay omey id issa ken dakayo. Febe nan ngadana. ² Kayatko ay dawatenyo siya ay gawis gapo tay ipogaw Kristo siya. Ikkanyo ken siya nan maikkan ay maibagay isnan ipogaw ay mamati. Badanganyo siya koma isnan masapolna tay adoado nan binadbadangana. Esangak abes ay binadangana.

³ Komosta ken Akila yas asawana ay Priscila ay men-ob-obla ay kanegko ay pala ken Jesu Kristo.

⁴ Olay nan biyagda et inpostada ay pala ken sak-en. Isonga mensalamatak ken daida. Ngem bakenak et kedeng is mensalamat nodi nan amin ay baken Judio isnan kasimbasimbaan isnan il-ilida.

⁵ Adoado pay nan kayatko ay menpakomostaan. Nan mamati ay madagdagop isnan baey da Akila et daida nan esa ya nan kanegko besat ay si Epeneto abes ay damdamo ay mamati isnan probinsiya ay Asia.

⁶ Komosta abes ken Maria. Pilmi nan oblana ay mangbadbadang ken dakayo. ⁷ Da Adronico ken Junia ay iib-ak ay Judio nan ib-ana ay menpakomostaak. Namatida sakpay mamati et esangka nan naibalodanmi id kasin gapo isnan pammatimi. Pilmi nan lispiton nan aapostolis ken daida. ⁸⁻⁹ Menpakomostaak ken Ampliato yas Estakis ay pilmi nan layadko ken daida gapo isnan pammatimi ken Apo Jesus. Ya si Urbano ay esay ib-a tako isnan men-ob-oblaan tako ken Kristo.

¹⁰⁻¹¹ Nemnemnemek abes si Apeles

ay esay napaneknekan ay gawigawis nan pammatina ken Kristo. Nan pamilyan Aristobulo ya nan mamati isnan pamilyan Narciso et komosta ken daida am-in. Komosta abes ken Herodion ay esay ib-ak ay Judio.

¹² Kananyo en komosta ken Trifena yas Trifosa ay tapin di men-ob-obra ay pala ken Apo Jesus. Si Persida abes ay laylayden nan am-in ay mamati issa. Siya nan esa pay ay pilmi nan oblana ay pala ken Jesus. ¹³ Komosta abes ken Rufo ay gawigawis nan mangsolsolotana ken Kristo. Itapiyo nan inana ay kanegko ina abes gapo isnan inik-ikkana ken sak-en. ¹⁴ Si Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas ya nan mamati ay maitatapi ken daida et ibagayo nan komostak ken daida am-in. ¹⁵ Itapiyo abes si Filologo yas Julia yas Nereo ya nan besatna ay babai yas Olimpasi ya nan iib-ada ay mamati. ¹⁶ Menpinakomostakayo abes ay mangipaila isnan menasilydanyo. Nan mamati isnan am-in ay tapin di simbaan et menpakomostada ken dakayo issa.

¹⁷ Wada nan bassit pay ay ibagak. Makailanyo tapno adiyoo dawdawaten nan ipogaw ay mangipasongsongbat ya mangipaaddawi isnan ipogaw isnan osto ay pammati ay naitdo ay inpasnekyo. Addawiyanyo daida ¹⁸ tay baken si Kristo ay Apo tako is men-ob-obraanda. Nodi kedeng nan awakda is nemnemnemenda. Gapo isnan laingda ay komali is gawigawis et nalaka ay maal-allilaw nan nalaka ay maawis. ¹⁹ Kinwanik dadi tay olay mangagtek isnan adoado nan osto ay mangsolsolotanyo ken Kristo ya siya nan esay men-gasingak ken dakayo ngem kayatko ay maam-amed nan mangtekanyo isnan ostoosto ay maikkan dayopay adi nemnemnemnan ngawi. ²⁰ Et si Apo Dios ay mang-it-ited isnan natalna ay

nemnem tako et adi mabayag danat ipagatin si Satanas ken dakayo. Sapay koma ta likliknaenyo abes nan badang ya layad Apo Jesu Kristo.

²¹ Menpakomosta ken dakayo si Timoteo ay ib-ak isnan oblami ay pala ken Kristo. Menpakomosta abes nan iib-ak ay Judio ay da Lucio yas Jason yas Sosipatro. ²² Si Tercio ay iba tako ay mamati ay mangipasolsolotak isnan naay ay solat et menpakomosta siya gedan. ²³ Menpakomosta ken dakayo gedan si Gayo ay menteeteak. Kanayon ay sangsangailiyena nan am-in ay mamati ay omal-ali isna. Maitapi ay menpakomosta nan besat tako ay si Cuarto yas Erasto ay mangidoldolin isnan siping di omili.*

²⁴ (-)
²⁵⁻²⁷ Sapay koma ta daydaydayawen tako si Apo Dios ay enggana gapo ken Jesu Kristo. Kedkedeng siya is makagtek isnan am-in. Siya abes nan makabael ay mangipapipigsa ken dakayo isnan pammatiyo ay kaneg nan kankanan nan gawis ay damag ay ibagbagak ay maipanggep ken Jesu Kristo. Nan gawis ay damag ay naay et egay naipagtek isnan ipogaw id kasin. Ngem id wani naipagtek isnan mangibagbaaganmi isnan insolat nan mamadton Apo Dios id kasin. Inbilin nan wawawawada ay si Apo Dios ta ibagbagami tapno waday sonya ay mamati am-in nan kaipoipogaw isnan batawa. Owen, dayawen tako siya koma ay enggana. Siya dana nan ibagak.

* **16:23** Isnan tapin di Biblia, naitapi nan versiculo 24 ay mangwani en, "Sapay koma ta wawawawada ken dakayo am-in nan badang nan Apo tako ay si Jesu Kristo."

Nan Damo ay Solat Pablo Isnan Ipogaw id Corinto

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan damo ay solat Pablo isnan mamati id Corinto et naisolat tasiyay badangana daida isnan kolang pay isnan pammati ya tapno mas-et nan baken osto ay ik-ikkanda tay nan nin-it-itdowan Pablo ken daida nan gapona ay mamatida ken Jesus.

Issan deey ay timpo et dakkel ay ili di Griego id Corinto et siya nan kapital nan Acaya ay esay probinsiya ay mentolayan di Roma. Nagtek nan deey ay ili gapo isnan kinabaknang nan ipogaw isdi ya nan nangsol-solotanda isnan sigod ay ogalida, nan adoado ay sinang didiosda ya nan ngawi ay ogalida ay mamabai ya lomalaki. Nan pilmi ay masapol ay esten Pablo ken daida et nan egay kapopos-aan nan nemnemda ya nan adida mangiyadyan isnan makikamkamolala. Adoado pay nan egayda maawatan ay osto ay kaneg nan maipanggep isnan ik-ikkanda isnan omasawaanda ya nan maik-ikkan isnan madagdagopanda isnan paggimonganda ya nan osto ay kaosalan nan laing ay ited nan Ispirito Santo isnan mamati ya nan matagowan kasin nan natnatey. Ngem inbagan Pablo ay mabalin ay getkenda nan osto ay maipanggep isnan naayda ay soot gapo isnan mangtekanda isnan gawis ay damag.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-9

Nan egay kapopos-aan nan nemnem nan mamati 1:10-4:21

Nan biyag di sinbaey ya nan kangawin nan mamabai ya lomalaki 5:1-7:40

Nan maipanggep isnan nateknan nan ik-ikkan nan mamati ya nan adi mamati 8:1-11:1

Nan osto ay maikkan isnan paggimongan di mamati 11:2-14:40

Nan kasin natagowan Jesus ya nan awnit matagowan nan mamati ken siya 15:1-58

Nan maolnong ay maited isnan mamati id Judea 16:1-4

Nan kombos nan solat 16:5-24

Nan Login Nan Solat

¹⁻² Sak-en si Pablo ay mensolat ken dakayo ay mamati ay ipogaw Apo Dios ay mentetee id Corinto. Et inaboloyan Sostenes ay ib-a tako ay mamati nan ibagak isnan naay ay solatko.

Esaak ay apostolis Jesu Kristo ay pinilina tay siya nan kayat Apo Dios ay ikkak. Mensolatak ken dakayo ay inalan Apo Dios ta menbalinena dakayo is ipogawna gapo isnan maitatapiyano ken Jesu Kristo. Owen, inayagana dakayo ay nadalosan ta ipogawna dakayo ay mang-ik-ikkan isnan kayatna. Baken kayo kedkedeng is inayagana nodi am-in ay ipogaw ay mamati ken Jesu Kristo ay Apo tako.

³ Sapay koma ta kanayon ay liknaenyon nan anos ya layad ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama tako yas Jesu Kristo ay Apo tako.

Nan Gawis Ay Inted Apo Dios

⁴ Kanayon ay men-iyamanak ken Apo Dios gapo isnan ganaganagwis ay it-itedna ay mangipaila isnan layadna ay mangbadang ken dakayo. Nabadangan kayo tay maitatapi kayo ken Jesu Kristo gapo isnan mamatiyano ken siya. ⁵ Isonga adoado nan badangna ken dakayo. Nan esay badangna et nan ostoosto ay mangawatanyo isnan tet-ewa ay mait-itdo ay maipanggep ken siya ya nan laingyo ay mangibagbaga is dana. ⁶ Owen, pinatiyo ay ostoosto nan inbagbagami ken dakayo ay maipanggep ken Kristo ⁷ isonga maid kolangyo isnan adoado ay kalasin di laing ay it-ited Apo Dios tapno mabadangan kayo ay mangsolsolot

isnan kayatna isnan mangsedsed- anyo isnan kasin omaliyan nan Apo tako ay si Jesu Kristo. ⁸ Et siya nan mangitoltoLOY ay mangbadang ken dakayo enggana isnan menpateng- gaan nan biyagyo tapno maid polos madlawanyo isnan agew ay kasina omaliyan. ⁹ Tay si Apo Dios ay nang- ayag ken dakayo tapno maiposa- kayo ken Apo Jesu Kristo ay Anakna et pilmi ay matalek siya.

Nan Baken Gawis Ay Ik-ikkan Nan iCorinto

¹⁰ Dakayo ay ib-ak ay mamati, wada nan ibagak ken dakayo gapo isnan lebbeng nan Apo tako ay si Jesu Kristo. Kanak en pangaasiyo ta eesangenyo nan nemnemyo. Adi kayo tekteknen. ¹¹ Kinwanik di bebsatko, tay wada isnan pamilyan Cloe nan nangibaga ay mensosongbat kayo gapo isnan nateknan nan nem- nem nan esa ken esa. ¹² Siya na nan ik-ikkanyo ay baken osto. Kankanan nan esa en, “Si Pablo nan solsolotek.” Dat kanan nan esa en, “Si Apolos nan solsolotek.” Wada nan tapina ay mangmangwani en, “Maitatapiyak ken Pedro.” Dat wada pay nan mangmangwani en, “Sak-en abes et si Kristo nan maitatapiyak.” ¹³ Ay apo, ayke mabalin ay am-amam- asenyo si Kristo? Ay sak-en nan natey isnan kros ay pala ken dakayo? Wenno ay nan nangsolutanyo ken sak-en nan gapo ay ninpabonyag kayo? ¹⁴⁻¹⁵ Men-gasingak tay bake- nak is nangbonyag ken dakayo tapno adi mabalin ay kananyo en gapo isnan nangsolutanyo ken sak-en nan ninpabonyaganyo. Tay kedkedeng da Crispo ken Gayo is binonyagak. ¹⁶ Ya da Estefanas ay sinbaey obpay kayman. Maid teken is getkek is binonbonyagak. ¹⁷ Tay baken nan menbonyagak is ipogaw is gapo ay inbaan Kristo sak-en. Nodi inbaana sak-en tapno ibagbagak nan gawis ay damag ay maipanggep ken siya. Et isnan nang-ik-ikkak is dana, baken nan kali ay mangipaila isnan silib di ipogaw is os-osalek tapno baken

nan silib ay kali nan makaawis isnan ipogaw. Nodi nan maawatanda ay nateyan Kristo ay pala ken daida di maawisanda.

Si Kristo Nan Kagtekan Nan Kabaelan Apo Dios

¹⁸ Nan adi mamati ay ipogaw ay adi maisalakan et no dengngenda nan damag ay ibagbagak ay maipanggep isnan nateyan Kristo isnan basbasol di ipogaw et kananda en maid sil- bina. Ngem ken datako ay mamati ay isalsalakan Apo Dios et getken tako ay siya nan esay nangipailaana isnan kabaelana. ¹⁹ Maila nan katet-ewan nan kinwanik isnan esay naisolat id kasin isnan kalin Apo Dios. Kin- wanin Apo Dios en,

“Nan silib di masilib ay ipogaw ay adi mamati et awnitak dadaelen tapno adi masilbi.

Ya nan laingda et awnitak ipaila ay maid polos paayna ken sak- en.”

²⁰ No kaneg todi nan awnit ikkan Apo Dios, sino ngen nan paay nan masilib ay ipogaw ya nan kalalain- gan ay mangtek isnan linteg Moses ya nan nalaing ay makisongbat ay wada isnan batawa? Tay olay no adoado nan getken nan adi mamati et inpailan Apo Dios ay maid kabae- lan nan silibda.

²¹ Nan gapo ay kanak en maid kabaelan nan silibda et tay getken Apo Dios ay adi mabalin ay nan silibda nan mangtekanda ken siya. Nodi gapo isnan silibna nan mangtekan di ipogaw ken siya tay ninemnemna ay maisalakan nan ipogaw gapo isnan mangpatiyanda isnan maipanggep ken Kristo ay ibagbagami. Ngem isnan nemnem nan adi mamati et maid silbin nan ibagbagami. ²² Tay isnan nemnem di Judio et kananda en masapol ay wada nan kaskasdaaw ay ipailan Apo Dios sadapay mamati. Et isnan nemnem di Griego et adida patiyen nan maibaga no isnan nemnemda et baken tet-ewa ay silib. ²³ Ngem nan ibagbagami et nan nateyan nan

mangisalakan isnan ipogaw ay si Kristo et siya nan adyan nan Judio ay dengngen ya isnan nemnem di Griego et maid paay nan kaneg todi ay inommat. ²⁴ Ngem isnan ipogaw ay nangpati isnan ayag Apo Dios ken siya ay olay no Griego wenno Judio et getkena ay nan inikkan Kristo ay nangisalakan isnan ipogaw nan nangipaila isnan kabaelan ya silib Apo Dios. ²⁵ Tay nan ik-ikkan Apo Dios ay maid paayna isnan adi mamati et nangatngato mo nan am-in ay silibda. Ya nan wada isnan nemnemda ay kinakapsot Apo Dios et napigpigsa mo nan am-in ay kabaelan di ipogaw.

²⁶ Bebsatko ay mamati, nemnemeno na. Atiatik nan ap-apo ken dakayo wenno madaydayaw isnan silib wenno anak di nangato ngem inayagan Apo Dios dakayo kayet ta mamati kayo ken siya. ²⁷ Tay pinilin Apo Dios nan ipogaw ay kankanan nan adi mamati en maid paayda tapno nan mangmangwani en daida nan mapaay ay ipogaw et daida nan awnit mabainan. Nan maid kabaelanda nan pinilina abes tapno mabainan nan mangmangwani en daida nan wada nan kabaelanda. ²⁸ Et nan nababa ay ipogaw ay adi paayen nan adi mamati et daida nan pinilin Apo Dios tapno maila ay nan mangipangato isnan nemnemda nan tet-ewa ay maid paayna ken siya. ²⁹ Inikkana di tapno magtek ay maid polos somya is ikkan di ipogaw ay mangipangato isnan awakda ken siya. ³⁰ Tay nan am-in ay wada ken datako et nagapo ken siya. Owen, siya nan nangitapi ken datako ken Jesu Kristo. Et siya di nan gapo ay wada nan silib tako ya nan gapo ay awnit maid mangdelawan Apo Dios ken datako. Si Kristo gedan nan nangsobot ken datako ya nan gapo ay mabalin ay nadosan tako ay ipogaw. ³¹ Isonga kaneg nan naisolat id kasin en no waday ipangato tako et baken nan awak tako nodi si Kristo nan maipangato.

2

Nan Damag Ay Maipanggep Ken Kristo Et Siya Nan Kapatgan

¹ Bebsatko, isdin inmayak ken dakayo ay mangibaga isnan ipabagbagan Apo Dios ay maipanggep ken Kristo et baken nan kali ay mangipaila isnan silib is kinkinwanik. ² Tay ninemnemko ay masapol ay kedkedeng si Jesu Kristo ya nan nateyana ken datako is wada isnan nemnemko. ³ Isdin nakiteteak ken dakayo et mabainak ay men-itdo modatya kolang nan getkek ay mangibaga isnan maipanggep ken Kristo. Isonga ninpaypayegpegak gapo isnan pilmi ay egyatko ay men-itdo. ⁴ Et isdin nin-itdowak ken dakayo et baken nan silib di ipogaw is inpailak isnan kinkinwanik ay nang-awis isnan kaipoipogaw. Nodi inpailan Apo Dios nan kabaelana gapo isnan Ispiritona et siya di nan kailasinana ay tet-ewa nan inbagbagak. ⁵ Kaneg todi nan inikkak tapno mamati kayo gapo isnan nangtalkanyo isnan kabaelan Apo Dios ay baken nan nangtalkanyo isnan silib di ipogaw.

⁶ Ngem wada nan silib ay ipagpagtekko isnan ipogaw ay naeteng nan pammatida. Ngem baken kaneg nan silib ay magapgapo isnan nemnem di ipogaw isnan batawa wenno silib ay magapgapo isnan aap-apo tay nan silibda et nakokombos ay kaneg nan nakokombosan nan men-ap-apowanda. ⁷ Nodi nan silib Apo Dios ay egay naipagtek id kasin nan ipagpagtekmi. Ngem sapay boliwen Apo Dios nan batawa et wada isnan nemnemna olay egayna inpagtek. Nan silib ay kanak et siya nan mangipagtek isnan inikkan Apo Dios tapno awnit tako maitapi ken siya isnan kangatona. ⁸ Nan nangangato ay ipogaw isnan batawa et egayda naawatan dana tay no naawatanda koma egayda pinatey si Kristo ay kangatowan ay Apo.

⁹Nan ibagbagami et siya nan kaneg nan inpasolat Apo Dios id kasikasin ay mangwani en,

“Wada nan insaganan Apo Dios isnan manglayad ken siya. Nan insaganana et nan egayda ilan wenno dinnge wenno ninemnem ngem siya dana nan awnit maited ken daida.”

Siya dana nan inpasolat Apo Dios.

¹⁰Et id wani da tona nan inpabagana isnan Ispirito Santona ken datako ay mamati. Tay maid adi getken nan Ispiriton Apo Dios. Olay am-in ay maipanggep ken Apo Dios et getkena.

¹¹Kaneg nan ipogaw, maid mangtek isnan wada isnan nemnem nan esay ipogaw no adina ibaga. Kedkedeng nan nemnemna is mangtek. Kaneg abes ken Apo Dios. Kedkedeng nan Ispiritona is mangtek isnan am-in ay maipanggep ken siya.

¹²Ngem datako ay mamati et baken nan nemnem ay kaneg nan nemnem di adi mamati isnan batawa is inted Apo Dios ken datako. Nodi nan ostoosto ay nemnem nan intedna gapo isnan nang-itedana ken datako isnan Ispiritona tapno ostoosto nan mangtekan tako isnan adoado ay intedna ken datako. ¹³Isonga isnan men-it-itdowanmi, adimi osalen nan kali ay mangipaila isnan silib di ipogaw nodi ibagbagami nan it-itdon nan Ispirito Santo ken dakami. Iyis-ispikalmi nan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios isnan ipogaw ay mentetean nan Ispirito Santo. ¹⁴Ngem nan ipogaw ay adi mamati ay adi mentetean nan Ispiriton Apo Dios et adyana ay mangdawat isnan magapgapo isnan Ispirito Santo. Maid paayna ken siya tay adi makaawat isnan kagawisda tay maid ken siya nan Ispiriton Apo Dios ay mangibagbaga ken siya isnan kagawisda. ¹⁵Ngem nan ipogaw ay mamati et wada ken siya nan Ispiriton Apo Dios isonga mabalin ay mailasina am-in ay om-ommat dapay maid makailasin isnan ik-ikkana isnan ipogaw ay adi mamati.

¹⁶Naisolat isnan inpasolat Apo Dios en,

“Ayke waday mangtek isnan nemnem Apo Dios wenno makabagbaga ken siya?”

Ngem kanak ken dakayo en wada nan getken tako ay maipanggep ken siya tay inpagtek Kristo nan nemnemna ken datako.

3

Nan Tet-ewa Ay Maipanggep Isnan Oblan Da Pablo Ken Apolos

¹Ngem bebsatko, isdin nakiteteak ken dakayo et egay kabalin ay itdowak dakayo ay kaneg nan nang-itdowak isnan ipogaw ay napigsa nan pammatida. Nodi init-itdowak dakayo ay kaneg oongong-a tay adoado pay nan inik-ikkanyo ay kaneg nan ik-ikkan di adi mamati.

²Isonga pinalakak nan init-itdok ken dakayo tay egay kayo nakadawat isnan maitdo ay pala isnan naeteng nan pammatina. Olay id wani et egay pay laeng maeteng nan pammatiyo.

³Tay adoado pay nan maiyisowan nan nemnemyo isnan adi mamati. Kanak di tay ik-ikkanyo id wani nan kaneg nan ik-ikkanda tay makisongsongbat kayo ya manag-apal kayo.

⁴Tay isnan mangmangwaniyan nan tapina ay sak-en nan solsolotenda dapay kankanan abes nan tapina ay si Apolos nan gawis ay masolsolot et maila ay paliso nan ik-ikkanyo isnan ik-ikkan nan adi mamati.

⁵Tay sinowak ya sino si Apolos? Baan Apo Dios dakami et kedeng ay nin-it-itdo ken dakayo tapno mamati kayo ken Jesus. Inikkanmi nan ipaik-ikkan Apo Dios ken dakami.

⁶Maidiligak isnan men-esek is mola tay sak-en nan nangibaga isnan pinatiyo. Et maidilig si Apolos isnan mensibog tay siya nan nangtapi isnan pammatiyo tapno am-amed pomigsa. Ngem si Apo Dios nan tet-ewa ay mangsiken ken dakayo tapno pomigpiggisa nan pammatiyo.

⁷Isonga atiatik nan silbin nan men-esek ya nan mensibog. Ngem nan mangsiken

ay si Apo Dios et siya nan dakedake nan silbina. ⁸ Nan menmola ya nan mensibog et paliso nan paayda. Et awnit maligalowanda ay osto isnan ik-ikkanda.

⁹ Dakami ay men-it-itdo ken dakayo et dakami nan men-ob-obra ken Apo Dios. Ngem dakayo nan men-oblaanmi. No iyaligko na et kanegyo nan payew wenno baey ay sapsapowen Apo Dios. ¹⁰ Gapo isnan laing ay inted Apo Dios ken sak-en et sak-en nan kaneg nan nangsapo isnan pagnadna. Et ostoosto nan nang-ikkanak is dana. Ngem teken nan ipogaw ay mang-anay isnan kolangna. Ngem masapol ay makailan nan ipogaw ay mang-anay tapno ostoosto nan itapina. ¹¹ Tay maid teken is mabalin ay osalen di ipogaw is pagnad nodi kedkedeng nan inosal Apo Dios ay si Jesu Kristo. ¹² Ngem mabalin ay natkenatken nan maosal ay itapida isnan pagnadna tay wada nan gawis ya wada nan baken gawis ay it-itdon di ipogaw. Kaneg nan mensaad is baey tay nan tap-ina et nan gawigawis ay mabayabayag nan osalenda ay kaneg nan segat wenno saminto wenno temtem ay bato. Ngem nan tap-ina et nan nakapsot nan osalenda ay kaneg nan segak-a wenno goon wenno galami. ¹³ Ngem awnit maila isnan agew ay mangbanagan Kristo isnan am-in nan inikkan nan ipogaw ay nin-it-itdo. Tay awnitna ipadas nan apoy isnan sinapoda tapno maila no makneg wenno adi. ¹⁴ Et no adi mapoowan nan intapida isnan pagnad et maagtanda is gawis is ligaloda. ¹⁵ Ngem no mapoowan adida maagtan. Nodi maisalakan nan awakda et kedeng. Kaneg nan ipogaw ay maisalakan isnan mapop-ooan ay baey.

¹⁶ Ay adiyoy getken ay dakayo nan kaneg baey Apo Dios tay mentetee si Apo Dios ken dakayo gapo isnan Ispiritona? ¹⁷ Isonga no waday mangdadael isnan baey Apo Dios ay mang-itdo isnan baken tet-ewa,

awnit dadaelen Apo Dios abes siya. Tay initken Apo Dios dakayo ay kowana ay menteteeana.

Maid Polos Lebbeng Nan Ipogaw Ay Men-et-etek

¹⁸ Adi kayo maal-allilaw ay mangnemnemnem en masilib kayo gapo tay adoado nan getkenyo isnan getken di ipogaw isnan batawa. No kaneg todi nan nemnemyo et kanak en gag-awis no menbalinenyo nan awakyo ay kaneg maid getkenyo tapno ganabenyo nan tet-ewa ay silib ay magapo ken Apo Dios. ¹⁹ Tay nan kankanan nan ipogaw isnan batawa ay silibda et maid paayna isnan nemnem Apo Dios. Kaneg nan naisolat isnan kalina ay mangwani en, “Awnit idadael Apo Dios nan laingda ken daida.” ²⁰ Inpasolat Apo Dios abes nan nakwani en, “Getken Apo Dios ay maid silbin nan nemnem di mangmangwani en masilibda.” ²¹ Isonga adiyoy ipapangato nan esay ipogaw isnan esa tay nakikowa kayo ken Kristo ay kakwa isnan am-in. ²²⁻²³ Isonga olay sak-en yas Apolos yas Pedro et baayoy dakami am-in. Am-iam-in ay wada isnan batawa, nan biyag, tetey, nan om-ommat id wani ya nan awnit ommat et kowayo am-in dadi. Owen kowayo tay kowan Kristo dakayo dapay kowan Apo Dios si Kristo.

4

Nan Osto Ay Nemnem Isnan Oblan Di Aapostolis

¹ Kaneg nan kinwanik en nan masapol ay wada isnan nemnemyo ay maipanggep ken dakami et baan Kristo dakami. Intalek Apo Dios ken dakami nan ibagbagami ay maipanggep ken Jesu Kristo ay egay gintek nan kaipoipogaw id kasin. ² Isonga ik-ikkanmi ay gawis tay nan masapol ay ikkan nan ipogaw ay wada nan oblana ay naitalek ken siya et masapol ay ik-ikkana nan kankanan nan apona. ³ Isonga

olay kompolmi nan mangnemnem-nemanyo isnan ikkak ay men-oblak tay baken kayo wenno kompolmi ay ipogaw is mangbanag ken sak-en no gawis nan oblak ay pala ken Apo Dios wenno baken tay si Apo Dios nan apok. Olay sak-en, adiyak kanan en ostoosto wenno baken. ⁴ Tay olay maid getkek is basolko, adiyak getken no siya nan tet-ewa. Isonga bakenak is mangwani en gawis nan oblak nodi si Kristo nan makaibaga isnan tet-ewa. ⁵ Isonga dakayo ay iCorinto, adiyao banbanagen nan iibayo ay ipogaw. Tay awnit kasin omali si Kristo ay mangbanag. Et siya di nan osto ay timpo ay mabanaganda tay awnitna ipaila nan tet-ewa ay wada isnan nemnem di ipogaw ay adi kagtek id wani. Dat dayawen Apo Dios daida isnan maibagay isnan inik-ikkanda.

⁶ Bebsatko, inbagak am-in nan maipanggep isnan oblami ken Apolos tapno waday adalenyo. Tay kayatko ay menbasal kayo ken dakami ta adiyao lakdangan nan kanan Apo Dios isnan solatna en masapol ay maid ipapangatoyo isnan tonggal esa ken dakayo. Isonga ngawi no kananyo en gag-awis nan esa isnan pinilina ay mang-it-itdo ken dakayo. ⁷ Dakayo ay men-et-etek, olay no waday laingyo, ay baken si Apo Dios is nang-ited is dadi? Ayke aped wada ken dakayo? Isonga no maited ken dakayo aytay dakayon men-et-etek ay kaneg dakayo nan nangsapo isnan laingyo?

⁸ Ay apo kayo ay iCorinto. Isnan nemnemyo et gintekyo et nan am-in ay masapol ay getkenyo. Kankananyo isnan nemnemyo en wada ken dakayo nan am-in ay laing ay it-ited Apo Dios. Kaneg dakayo nan men-ali. Ngem ken dakami ay aapostolis, egay pay laeng. Gawis no tet-ewa ay ali kayo tapno makiali kami abes. ⁹ Ngem isnan nemnemko kega kayat Apo Dios no dakami ay aapostolisna nan nababa isnan amin. Kanegmi nan ipogaw ay nabanag

ay maipapatey isnan pobliko ta boyaen nan am-in ay ipogaw ya nan aanghel abes. ¹⁰ Gapo isnan mangsolsolotanmi ken Kristo et kankananan nan adi mamati en maid nemnemmi ya kabaelanmi dadapay kanan en maid paaymi. Ngem dakayo et kankananyo en pilmi nan silibyo isnan mangtekanyo ken Apo Dios ya adoado nan kabaelayo dakayopay nangangato ay ipogaw. Waay siya nan wada isnan nemnemyo. ¹¹ Ngem dakami et enggana id wani ay timpo it-itpemi nan owat ya ewewmi ya kolang nan badomi. Maid osto is baeymi ya adoado nan mangpalpaligat ken dakami. ¹² Mapalpaligatan kami ay men-oblak tapno waday katagowanmi. Olay ngawi nan ikikkan di ipogaw ken dakami ya olay no ngawi nan kalkaliyenda ken dakami et ilowalowanmi daida tapno badangan Apo Dios daida. No paligatenda dakami et anosanmi. ¹³ No waday solbog is kankananda ay maipanggep isnan ik-ikkanmi et adimi songsongbatan is ngawi. Nodi iyammami ay mangwani isnan gawis. Nan nemnem nan tapin di ipogaw ken dakami et kankananda en dakami nan kangawian ay ipogaw ay maid polos paayna.

¹⁴ Egayak inbaga dana ay mangipabain ken dakayo. Nodi laydek ay itdok ken dakayo nan osto ay maikkan tay laylaydek dakayo ay kanegko anak. ¹⁵ Tay olay waday adoado is mangbagbaga ken dakayo gapo tay mamati kayo ken Jesus et kedkeden-gak is kanegyo ama. Sak-en nan amayo gapo tay sak-en nan gapo ay mamati kayo ken Jesu Kristo gapo isnan nangibagbagaak isnan gawis ay damag ken dakayo. ¹⁶ Isonga pangasiyo ta sak-en nan toladenyo.

¹⁷ Gapo tay laydek ay toladenyo sak-en et inbaak si Timoteo ay omey ken dakayo. Siya nan esay laylaydek ay anakko gapo isnan pammatina abes ken Kristo. Matalek siya ay ipogaw isonga inbaak siya tapno ipanemnemna ken dakayo kasin nan

kaneg nan ik-ikkak ay mangsolot ken Kristo ay maiyiso isnan it-itdok isnan ipogaw ay mamati isnan am-in ay ilili.

¹⁸ Wada ken dakayo nan mangipangato isnan awakda. Kankananda en waay omegyatak ay omey issa.

¹⁹ Ngem adi mabayag daket omey issa no siya nan kayat Apo Dios ay ikkak. Daket ilaen no tet-ewa ay waday kabaelan nan menpangato. Masapol ay maila isnan ik-ikkanda ay baken kedkedeng isnan kalkaliyenda. ²⁰ Tay nan maitapi isnan mentolayan Apo Dios et masapol ay maila nan kagawisda isnan ik-ikkanda ay baken kedkedeng isnan kankananda. ²¹ Isonga ngan nan laydenyo? Ay masapol ay omeyak id issa ay mangdosa ken dakayo wenna laydenyo ay men-gasingak ay mangipaila isnan layad ya anosko?

5

Nan Esay Basol Nan iCorinto

¹ Siya na nan esay delawek ken dakayo. Naibaga ken sak-en ay wada nan esay ib-ayo ay mamati ay asiya nan ik-ikkana. Inasawana nan ininana. Olay nan adi mamati et adida ikkan nan basol ay kaneg todi. ² Ngem dakayo et kankananyo en gawigawis nan mangsolotanyo ken Kristo dayopay inpalobos nan kaneg todi ay ommat. Gag-awis no menseseg-ang kayo gapo isnan ngawi ay basol ay inikkan nan esa ken dakayo.

Siya na nan kanak ay masapol ay ikkanyo. Pakaanenyo siya isnan maitatapiyana ken dakayo isnan simbaanyo. ³ Tay olay no maidak issa et epdasko ninemnem nan masapol ay maikkan. Isonga kanegak wada ken dakayo tay nan nemnemko et wada ken dakayo. ⁴ Gapo isnan lebbengko ay inted Jesus ay Apo tako ken sak-en, kanak en madagop kayo isnan simbaanyo. Et kanegak maitatapi gapo isnan kawadan nan nemnemko ken dakayo. ⁵ Et gapo isnan kabaelan Apo Jesus ay wada ken dakayo abes,

pakaanenyo san deey ay lalaki isnan simbaanyo tapno paligaten Satanas siya. Tay kayatko ay ibabawina nan basolna tapno maisalakan siya isnan agew ay mangbanagan Jesus isnan kaipoipogaw.

⁶ Adi polos lombeng ay men-etetek kayo. Ay adiyoy getken ay olay atiatik ay bobod nan maitapi isnan kompolmi et sin-awyan dadat maalis an am-in? Kaneg tona abes nan ommat ken dakayo no adiyoy kaanen nan esay ngawi. ⁷ Isonga kaanenyo nan ngawi ay ogali ay kaneg nan inik-ikkanyo id kasin tapno bomalo nan biyagyo tay nadalosan kayo gapo isnan mamatiyanyo. Nan gapo ay nadalosan kayo et gapo tay natey si Kristo isnan basbasol tako. Et nan nateyana nan naiyaligan nan menpalpaltiyanyo nan Judio is anak di kalnilo isnan mangnemnemanda isnan nanglaosan nan anghel ay adi mangpatey isnan iyon-a ay anakda. ⁸ Isonga pagasingen tako si Apo Dios ay kaneg nan ik-ikkan nan Judio ay mangipagasing ken siya isnan deey ay fiestada. Ngem baken kaneg nan ik-ikkanda ay adi mangbobod isnan tinapayda nan ikkan tako. Nodi nan kaanen tako et nan am-iam-in ay ngawi ay kaiyaligan nan bobod ta sokatan tako is osto ay nemnem ya gawis ay maikkan.

⁹ Nan inbagak isnan esay solatko id kasin et kinwanik en masapol ay maisiyan kayo isnan ipogaw ay mamabai ya lomalaki. ¹⁰ Ngem baken di is kayatko ay kanan en maisiyan kayo isnan adi mamati ay mang-ik-ikkan isnan kaneg todi ya omaapal wenna mangakew wenna nan mamati isnan baken tet-ewa ay dios. Tay adi mabalin ay maisisiyan tako ken daida tay maid teken is mentetean tako isnan naay batawa ay kad-an tako am-in. ¹¹ Nodi nan kayatko ay ikkanyo et adi kayo makigayyem isnan ib-ayo ay mangwani en mamati no ik-ikkana nan ngawi ay kaneg nan mamabai wenna botengan ya mangakew. No

managsolbog siya ay ipogaw wenna apalana nan wada isnan iib-ana wenna patpatiyena nan baken tet-ewa ay dios et adiyoy gaygayyemen. Ya adi kayo makikikan ken siya. ¹²⁻¹³ Maid biyang tako ay mangbanag isnan baken tako ib-a ay mamati tay si Apo Dios nan kabiyang is dadi. Nodi nan iib-a tako ay mamati nan masapol ay banagen tako. Isonga kaanenyoy isnan simbaanyoy nan mang-ik-ikkan isnan ngawi ay kaneg nan inbagan Apo Dios isnan solatna.

6

Nan Osto Ay Maikkan No Waday Men-asidalom Isnan Mangsolot Ken Kristo

¹ Naayda pay di ibagak. No waday idalomyoy isnan ib-ayoy ay mamati ayke gawis no nan adi mamati di mangipabanaganyoy? Nan mamati ken Jesus di mangipabanaganyoy koma. ² Ay adiyoy getken ay nan ipogaw Apo Dios nan awnit mangbadang ay mangbanag isnan am-in? No siya di nan awnityoy ikkan, ayke adi mabalin ay banagenyoy nan bassit nan pategna? ³ Olay nan aanghel et awnit tako badangan si Kristo ay mangbanag ken daida. Isonga amamed ay mabalin ay banagen tako nan maipanggep nan wada isnan batawa. ⁴⁻⁶ Isonga no waday kasoyoy aytay dayon eyey isnan adi mamati ay mangipabanag dayopay getken ay maid maiyisowan nan nemnemda isnan nemnem di mamati? Tay nan ik-ikkanyoy et men-asidalom kayoy dayopay ipabanbanag isnan ipogaw ay adi mamati. Kababain di is maikkan. Ayke maid nalaing ken dakayoy is makabanag isnan kasoyoy?

⁷ Olay nan men-asidalomanyoy et ngawingawi di. Kaneg inabak nan ngawi dakayoy. Gag-awis no baybayanyoy nan mang-ikkan isnan ngawiken dakayoy. Olay masos-owitik kayoy basta adiyoy omey ipabanbanag isnan adi mamati. ⁸ Ngem nan

ik-ikkanyoy et dakayoy nan mang-ik-ikkan isnan ngawi ya mangsowitik isnan ipogaw. Olay nan ib-ayoy ay mamati et sowitikenyoy daida. ⁹ Ay adiyoy getken ay adi maitapi isnan mentolayan Apo Dios nan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi? Adi kayoy masogsogsoganyoy ay mangpati isnan baken tet-ewa. Tay adi maitapi ken Apo Dios nan mamabai, nan menkamkamolala, nan lalaki ay mangbigaw isnan ib-ana ay lalaki ay asawaen ya nan mangpati isnan baken tet-ewa ay dios. ¹⁰ Adi maitapi abes isnan mentolayan Apo Dios nan menpidpidit, nan mangak-akew, nan naimot, nan managsolbog ya nan botengan. ¹¹ Id kasin kaneg todi nan inik-ikkan nan tapina ken dakayoy. Ngem id wani nadalosan kayoy tay pinakawan Apo Dios dakayoy. Ninbalin kayoy abes is ipogawna ay mensilbi ken siya. Et id wani gawis nan pangilaan Apo Dios ken dakayoy. Inommat am-in dadi gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay Apo tako ya nan Ispiriton nan Dios tako.

Adi Tako Ikkkan Nan Ngawi Tay Nan Awak Nan Mamati Nan Kaneg Baey Apo Dios

¹² Wada pay nan ibagak ken dakayoy. Tet-ewa ay am-in ay adi adyan Apo Dios et mabalin ay ikkan tako. Ngem adina kayat ay kaliyenen isnan mang-ikkan tako amin is dana et mabadangan tako. Ya nan esa et baken gawis no pakaam-amen tako nan esay maikkan ay olay baken basol. Tay no siya di nan ikkan tako et menbalin is basol tay nan pakaam-amen tako et siya nan menbalin ay apo tako. ¹³ Kaspangaligan nan makan. Wada nan kaosarana tay ninsapo si Apo Dios is makan tapno kanen tako ya sinapona nan eges di ipogaw tapno siya nan omayan nan kanen tako. Ngem adina kanan en dadamen tako. Tay baken dadi is napatepateg tay maid toloy nan makan ya nan eges di ipogaw. Ngem nan

awak nan ipogaw et baken nan kinababailona is kaosarana. Tay nan osto ay kaosalan nan awak tako et ta ikkan tako nan kayat Kristo et si Kristo abes et ay-ayowanana nan awak tako. ¹⁴ Masapol ay nan gawis nan mang-osalan tako isnan awak tako tay siya nan wada nan toloyna tay awnit tagowen Apo Dios gapo isnan kabaelana ay kaneg nan nangtagowana ken Kristo.

¹⁵ Ay adiyoy getken ay paltin nan awak Kristo nan awak nan mamati? Isonga ay mabalin ay om-omey kayo isnan kad-an di mabaybayadan ay bababai dapay wada si Kristo ken dakayo? Baken osto di. ¹⁶ Tay nan mangiseyepan nan ipogaw isnan kaneg da todi ay bababai et menbalinda is esa. Tay kinwanin Apo Dios en, "Nan dowa et menbalinda is esa." ¹⁷ Et wada nan maiyisowana ken Kristo ya nan maitatapi ken siya tay kanegda es-esang gedan gapo isnan napos-aan nan nemnemda. ¹⁸ Isonga adi kayo mamabai. Nan tapin di basol et baken nan awak is pangawiyena. Ngem nan babailo et nan awakna nan pangawiyena. ¹⁹ Ay adiyoy getken ay nan awakyo nan kaneg baey nan Ispirito Santo ay inted Apo Dios tay mentetee siya ken dakayo? Baken kayo is kakwa isnan awakyo nodi si Apo Dios. ²⁰ Tay nangina nan inbayadna tapno mabalin ay ipogawna datako. Isonga masapol ay madaydayaw si Apo Dios isnan am-in ay ik-ikkan tako.

7

Nan Bilbilin Ay Maipanggep Isnan Omasawaan Di Ipogaw

¹ Siya na nan songbatko isnan sinootyoy isnan solatyoy ay maipanggep isnan omasawaan nan ipogaw. No mabalin koma gawis no adida omasawa. ² Ngem tapno adi madolog nan ipogaw ay mamabai ya lomalaki et gag-awis no omasawada. ³ Et mentinongpal koma nan sinasawa. ⁴ Tay no omasawa nan

babai et baken siya et kedeng is kakwa isnan awakna. Nodi wada nan lebbeng nan asawana isnan awakna. Siyangna isnan lalaki. Wada nan lebbeng nan asawana isnan awakna. ⁵ Isonga no sinasawa kayo adi kayo men-asiadi malaksig no mentoya kayo omona tay laydenyo ay mangnemnem isnan lowaloyo ken Apo Dios is kaat ay agew. Dat no makwas nan kaat ay agew, maseyep kayo kasin tapno adi mabalin ay dologen Satanas dakayo ay omey isnan bakenyo asawa gapo isnan adiyoy makateppelan isnan kayatyo.

⁶ Nan kinwanik et mabalin ay omasawa nan ipogaw ngem baken di is bilin. ⁷ Tay isnan nemnemko et gagawis no adi omasawa nan ipogaw ay kanegko. Ngem getkek ay baken di is mabalin isnan am-in ay ipogaw. Tay natkenatken nan kabaelan ay it-ited Apo Dios isnan ipogawna.

⁸ Isnan egay omasawa pay laeng ya isnan balo ay babai et kanak en gawis no itoloyda ay adi omasawa ay kanegko. ⁹ Ngem no adi kabalin ay teppelenda nan kayat nan awakda et omasawada. Tay gagawis no omasawa nan ipogaw mo nan mangnemnemnemana isnan kaykatat nan awakna.

¹⁰ Siya na nan ibagak isnan sinasawa. Bakenko bilin nan naay nodi bilin Apo Jesus. Kanak en adi koma isis-iyen nan babai nan asawana. ¹¹ Ngem no taynana nan asawana et adi koma makias-asawa kasin. Kedkedeng nan sigod ay asawana is mabalin ay asawaena. Ya adi koma abes isis-iyen nan lalaki nan asawana.

¹² Naay da pay di ibagak isnan tapin di ipogaw. Sak-en nan mangwani tay egay inbagan Apo Jesus na. Kanak en no wada ken dakayo ay lalalaki ay mamati ngem adi mamati nan asawana et adina isis-iyen no men-gasing siya ay makitetee ken siya. ¹³ Siyang na isnan bababai ay mamati. No adi mamati nan asawana ngem no men-gasing siya

ay makitetee ken siya et adina isis-iyen. ¹⁴ Tay nan adi mamati isnan sin-asawa et ibilang Apo Dios siya ay kanegna ipogaw gapo isnan pamatin nan asawana. Tay no adi ikkan Apo Dios di et adi kalak-am abes nan an-akda. Ngem baken tay maibilangda abes ay kanegna an-ak.

¹⁵ Ngem no adi layden nan adi mamati ay makitetee isnan asawana ay mamati, olay, bay-ana. Adi masapol ay ikakawena tay kayat Apo Dios ay nasingpa nan biyag nan ipogawna. ¹⁶ Tay olay adim ipalobos, adim getken no awnit maisalakan nan asawam gapo isnan badangmo ken siya.

¹⁷ Ngem siya dana nan esay bilinko isnan am-in ay mamati. Nan sigod ay biyag ay inted Apo Dios ken datako et itoltoloy tako isnan mamatiyan tako. Adi masapol ay padasen tako ay sokatan. ¹⁸ Kaspangaligan, ay epdas kayo ninpasegyat isdin namatiyanyo? Adi masapol ay padasenyo ay sokatan. Wenno no egay kayo ninpasegyat isdin namatiyanyo, adi masapol ay menpasegyat kayo. ¹⁹ Tay baken nan menpasegyatanyo wenno nan adi kayo menpasegyatan is mappay nodi nan mangsololotanyo isnan bilbilin Apo Dios nan mappay. ²⁰ Isonga adi tako nemnemen ay masapol ay sokatan tako nan sigod ay biyag basta baken ngawi ken Apo Dios. ²¹ Ay baaka isnan namatiyam? Olay. Itoltoloymo ay mabaa. Ngem no waday somya ay mapalobosanka isnan mabab-aaam gawis no taynam. ²² Ngem ken Apo Dios olay no baaka isnan nemnem di ipogaw et bakenka baa isnan nemnemna no anakna sika. Et nan ipogaw ay olay baken baa isnan nemnem di ipogaw et baada tay baan Kristo daida no siya nan Apoda. ²³ Ipogaw Apo Dios dakayo tay sinobotna dakayo is nanginangina. Isonga adi kayo menpabaa isnan nemnem ya kankanan nan aped ipogaw tapno adi kayo maisiyan isnan mensilbilbiyanyo ken Apo

Dios. ²⁴ Kanak kasin nan kinwanik, bebsatko. Adiyoy nemnemen ay masapol ay masokatan nan sigod ay biyagyo no mamati kayo basta itoltoloyyo ay somag-en ken Apo Dios.

²⁵ Siya dana pay nan ibagak isnan omasawaan di ipogaw. No egay omasawa pay laeng nan ipogaw et ibagak nan wada isnan nemnemko ay maipanggep isnan gawis ay ikkanda. Maid inbilin Apo Jesus is maipanggep isnan naay ngem mabalin ay talkenyo nan ibagak tay matalekak gapo isnan layadna ay mangbadbadang ken sak-en. ²⁶ Gapo isnan inmam-amedan nan ligat nan ipogaw id wani et kanak en gawis no adi sokatan nan ipogaw nan kasasaadna. ²⁷ Nan kayatko ay kanan et no inmasawaka et adim isis-iyen nan asawam. No maid asawam adi masapol ay omasawaka. ²⁸ Ngem no laydem ay omasawa baken basol. Ngem gag-awis no adi kayo omasawa. Kanak di tay kayatko ay adi kayo kapaligatan isnan sigod ay ligat di sin-asawa.

²⁹ Bebsatko, nan kayatko ay ibaga et adi mabayag nan waya tako ay men-obla ken Apo Dios. Isonga menlogi id wani et nan ipogaw ay wada nan asawana baken nan asawana is madadanagana nodi nan oblana ken Apo Dios. ³⁰ Nan gasing wenno nan seg-ang wenno nan kinabaknang et baken dadi koma is mangiyadi isnan men-ob-oblaam ken Apo Dios. ³¹ Olay nan am-in ay wada isnan batawa et adi tako nemnemnemen ay pilmi tay maid toloyda. Tay awnit mamaid nan batawa ay mentetean tako id wani.

³² Nan kayatko et baken koma adoado nan danagyo. Tay nan ipogaw ay maid asawana, kedeng nan oblana ken Apo Dios ya nan ikkana ay mangipagasing ken siya is nenemnemena. ³³ Ngem nan inmasawa et masapol ay nemnemena nan biyagda isnan batawa tapno men-gasing nan asawana. ³⁴ Isonga adi maolnos nan nemnemna tay

nemnememena nan pamilyana danapay es nemnemnemen nan laydena ay ikkan ay pala ken Apo Dios. Siyang na isnan babai ay adi omasawa. Nemnememena omona nan masapol ay maikkan ay pala ken Apo Dios tay kayatna ay kedeng nan ipaik-ikkan Apo Dios is ik-ikkana. Ngem nan babai ay wada nan asawana et nan oblana ay mangipagasing isnan asawana nan nemnememena. ³⁵ Inbagak nan kinwanik tapno mabadangan kayo. Adiyak iyadi nan makiasawaanyo. Ngem inbagak tapno ostoosto nan ik-ikkanyo ya tapno adi kayo maisiyan isnan layadyo ay mang-ikkan isnan ipaik-ikkan Apo Jesus.

³⁶ Ngem no wada nan mentolag ay men-asawa dadat mentoya ay adi itoloy dat no liknaen nan lalaki ay adina mateppelan nan kayatna et itipona nan gayyemna. Bakem basol di. ³⁷ Ngem no nemnememena ay makaitpe ay adi makiasawa ya no nemnememena ay siya nan gawis ken siya ya maid mangpilit ken siya et gawis no ikkana. ³⁸ Isonga no omasawa nan ipogaw et gawis di ngem gagag-awis no adi omasawa.

³⁹ Nan mamati ay babai ay wada nan asawana et adi mabalin ay kasin omasawa no daan pay laeng nan asawana. Ngem no matey nan sigod et kigad siya no omasawa kasin ngem masapol ay mamati nan asawaena. ⁴⁰ Ngem isnan nemnemko et gagawis ken siya no adi omasawa kasin. Et waay siya abes nan nemnem nan Ispiriton Apo Dios.

8

Napatpateg Nan Ik-ikkan Tako Ya Nan Nemnem Tako Mo Nan Kanen Tako

¹ Siya na nan ibagak maipanggep isnan maisda ay sinootyo ay naiboyag isnan sinang didios no mabalin ay kanen tako. Tet-ewa ay getken tako ay maid kabaelan nan sinang didios. Ngem bakem nan mangtekan tako isna is makabadang

isnan iib-a tako tay mabalin ay men-et-etek nan ipogaw gapo isnan getkena. Ngem no pilmi nan layad tako isnan iib-a tako et siya nan makabadang ken daida. ² Tay no men-et-etek nan ipogaw ay mangmangwani en adoado nan getkena et ipailana ay bakem osto pay laeng nan nemnemna. ³ Ngem no laylayden nan ipogaw si Apo Dios et ibilangna siya ay anakna.

⁴ Ngem isnan nangsootanyo isnan isda et siya na nan ibagak. Getken tako ay bakem tet-ewa ay dios nan sinang didios tay es-esa et kedeng nan tet-ewa ay Dios. ⁵⁻⁶ Olay no waday adoado is patpatiyen nan ipogaw ay kananda en dios ngem ken datako et es-esang nan Dios ay Ama tako. Et siya nan nagapowan nan am-in ay wada. Ya nan matatagowan tako et tapno ik-ikkan tako nan kayatna. Es-esang abes nan Apo tako ay si Jesu Kristo ay nangboliw isnan am-in ya nang-ited isnan balo ay biyag tako. Ngem isnan adi mamati adoado nan dios ay ap-apowenda ay mentetee isnan batawa ya id daya. ⁷ Olay isnan tapin di mamati et adida maawatan kayet ay bakem tet-ewa ay dios nan sinang didios. Tay inmingsada ay mangpatpati ken daida. Isonga no kananda nan naiboyag isnan sinang didios et basol isnan nemnemda. Tay mendowadowa nan nemnemda maipanggep isnan sinang didios tay bakem napigsa nan pammatida ken Apo Dios.

⁸ Ngem ibagak ken dakayo en bakem nan kankanen tako is gapo na ay gawis nan nemnem Apo Dios ken datako. Paliso no kanen tako wenno adi. ⁹ Ngem masapol ay makailan tako nan iib-a tako ay nakapsot pay laeng nan pammatida ta adida bomasol gapo isnan ikkan tako. ¹⁰ Tay olay bakem ngawi isnan nemnemmo ngem no waday mang-ila ken sik-a ay makikanka isnan baey di sinang didios waay kanana en mabalin ay maitapi siya ay mangan dapay mendowadowa

nan nemnemna no basol di wenna baken. ¹¹ Isonga gapo isnan inikkam olay getkem ay baken basol di et madadael nan pammatin nan ib-am ay nakapsot nan pammatina dapay siya abes nan esay nateyan Kristo. ¹² Isonga binmasolka ken Kristo gapo isnan binmasolam isnan ib-am ay mamati ay mangipasakit isnan nemnemna gapo isnan kinakapsot nan pammatina. ¹³ Isonga no bomasol nan ib-ak ay mamati gapo isnan menisdaak isnan naiboyag isnan sinang didios et adiyak polos ikkan tapno adi bomasol siya gapo ken sak-en.

9

Nan Lebbeng Nan Aapostolis

¹⁻² Olay nawayaak ay mangnemnem isnan ikkak ngem baken nan awakko is paon-on-onaek. Olay esaak ay menlebbeng ay apostolis Kristo ya esaak ay nang-ila ken siya ay Apo tako ngem adiyak ipapati nan kayatko. Olay no kanan nan tapin di ipogaw en bakenak apostolis ngem getkenyo ay tet-ewa ay apostolisak tay nan maitatapiyano ken Kristo gapo isnan mamatiyano nan kailasinana ya mangpaneknek ay tet-ewa ay men-ob-oblaak ay pala ken siya. ³ Et siya dadi nan songbatko isnan ipogaw ay adi mangpati ay apostolis Kristo sak-en.

⁴ Nemnemenyo nan ik-ikkanmi. Wada nan lebbengmi ay omala isnan men-itdowanmi is kanenmi ya inomenmi ngem adimi ik-ikkan dadi. ⁵ Wada nan lebbengmi abes ay omasawa ya mangikawit isnan asawami isnan omayanmi ay men-itdowan ay kaneg nan ik-ikkan Pedro ya nan tapin di apostolis ya nan bebsat Jesus. ⁶ Isonga baken osto no kananyo en masapol ay menlagbo kami ken Bernabe ta waday katagowanmi. ⁷ Baken di is osto tay kaspangaligan, maid soldado is manglaglagbo isnan awakna nodi nan men-ob-oblaana nan manglagbo ken siya. Ya maid menmola is adi mangbolas isnan begas nan molana.

Ya maid menpaspastol is adi mangin-inom isnan gatas nan pastolna.

⁸ Ay nagapo isnan nemnem di ipogaw nan kakakwanik? Baken, tay paliso nan kinwanin Apo Dios isnan linteg ay inpasolatna ken Moses. ⁹ Tay naisolat isnan linteg Moses nan mangwani en, “Adika op-opotan nan topek nan baka ay men-ilik isnan pagey.” Sootek ken dakayo en ay kedeng nan baka is nenemnemen Apo Dios? ¹⁰ Baken adi. Inbagana na tay ninemnemna nan ipogaw. Tay osto isnan omey makialado wenna makiani ay mangnamnama isnan lagboda. ¹¹ Isonga am-amed ken dakami tay nan napatepateg ay nagapo ken Apo Dios nan initedmi ken dakayo isonga bagayna no agtanyo dakami is katagowanmi ay atiatik nan banolna. ¹² Isonga no osto ay maagtan nan tapin di ipogaw et am-amed kami is maagtan.

Ngem olay no bagayna ay omala kami et egay kami omal-ala. Nan gapo ay egay kami inmala et tay adimi layden no waday mangsolin isnan gawis ay damag ay ibagbagami. Isonga olay no mapalpaligatan kami ay men-an-anap is katagowanmi et an-anosanmi. ¹³ Ngem wada nan lebbengmi ay omala no laydenmi. Kaneg nan ipogaw ay men-ob-obla isnan Templon Apo Dios. Ay adiyoy getken ay maagtanda is kanenda? Ya nan menpalti isnan maiboyag ken Apo Dios isnan Templona et wada nan kowada isnan paltiyenda. ¹⁴ Siyang na isnan ipogaw ay omey mangibagbaga isnan gawis ay damag. Tay siya nan esay bilin Apo Jesus ay siya nan mang-alaanda isnan katagowanda.

¹⁵ Ngem sak-en, egayak inmal-ala isnan men-itdowak olay waday lebbengko ay omala. Et baken di is gapo ay inbagak na ta maagtanak. Olay mateyak gapo isnan owatko. Gag-awis di mo nan makaanan nan gasingko ay mangwani en adiyak kalagbo ay men-itdo. ¹⁶ Tay maid lebbengko ay maidayaw gapo isnan

mangibagbagaak isnan gawis ay damag. Nodi masapol ay ikkak tay inayan no adiyak ikkan tay siya nan tet-ewa ay ipaob-oblan Apo Dios ken sak-en. ¹⁷ No apedko nemnem ay ikkan ay egay inpaoblan Apo Dios ken sak-en et osto no maagtanak is lagbok. Ngem gapo tay siya nan inpaoblana ken sak-en ay egayak ninemnem inmona et ik-ikkak tay siya nan intalekna ken sak-en.

¹⁸ No keg todi, sino ngen nan ligalok ay mang-ik-ikkan isnan oblak? Nan ligalok et nan gasingko ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay adi bayadan nan mangdengdenge ay olay waday lebbengko ay omala is katagowak ken daida.

¹⁹ Isonga gapo tay maid manglagbo ken sak-en maid abes kalebbengan nan ipogaw ay mangibaa ken sak-en. Ngem olay no keg todi nan tet-ewa et mabaaak isnan kompolmi gapo isnan layadko ay mang-ikkan tapno waday maawis is adoado ay mangsolot ken Kristo. ²⁰ Kaspangaligan no wadaak isnan Judio solotek nan ogalin di Judio tapno maawisda ay mangsolot ken Kristo. No kananda en masapol ay masolot nan linteg Moses, olay solotek tapno idngeda nan ibagak. Ngem getkek ay adi masapol ay masolot nan linteg Moses tapno maisalakan nan ipogaw.

²¹ Isnan ipogaw ay baken Judio ay adi mangsolot isnan linteg Moses et adiyak soloten abes tapno patiyenda nan ibagak ay maipanggep ken Kristo. Ngem adina kayat ay kanan en adiyak solsoloten nan bilin Apo Dios tay wada nan inbilin Kristo et siya dadi nan solsolotek. ²² Isnan ipogaw ay nakapsot nan pammatida et adiyak ikkan abes nan kananda en basol olay getkek ay baken tet-ewa ay basol. Ikkak tapno mabalin ay badangak daida isnan pammatida. Isonga ipamosposak nan kompolmi ay napateg isnan nemnem di ipogaw tapno waday maawis is mangpati ken Kristo tapno

maisalakanda. ²³ Am-in dadi et ik-ikkak tapno omadoado nan mamati ken Jesu Kristo tay kayatko gedan ay maitapiyak isnan gawis ay ited Kristo isnan mangsolot ken siya.

Masapol Ay Maiyaddawi Tako Isnan Ngawi Tapno Adi Kaanen Apo Dios Nan Badangna

²⁴ Iyaligko nan mangsolotan tako ken Kristo isnan kaneg nan ikkan nan menlomba. Getkenyo ay olay adoado nan makilomba ngem es-esa nan mangabak ay maligalowan. Keg datako abes tay masapol ay ipapati tako ay mang-ikkan isnan gawis ta maagtan tako is ligalo. ²⁵ Nan ikkan nan makikontis ay mangtetena isnan am-in tapno pomipigsa nan awakna et siya di nan kaneg nan ikkan tako koma ay mangipapigsa isnan pammati tako. Ikkana di tapno mangabak ay mang-ala isnan ligalo ay nalaka ay menpatengga. Ngem nan ligalo tako isnan ik-ikkan tako et maid patenggana. ²⁶ Keg sak-en tay adiyak aped ik-ikkan nan maid paayna ay mangtaktaktak isnan oblak ken Apo Dios. ²⁷ Nodi tenek nan am-in tapno abakek nan ngawi ay kayatko ay ikkan tay adiyak layden no awnit adi ligalowan Apo Dios sak-en gapo isnan inik-ikkak dakpay esay mangibagbaga isnan gawis ay damag isnan ipogaw isnan osto ay ikkanda.

10

¹ Tay no adi itoltoloy nan ipogaw ay mangtongpal ken Apo Dios et waay ngen kaanena nan badangna ken daida. Adiyoy kalkalingkingan, beb-satko, nan inommat isdin alal-apo tako id kasikasin. Binadbadangan Apo Dios daida am-in tay maitap-tapi siya isnan liboo ay mangibob-oweg ken daida. Binadanganana daida abes ay nanggedang isnan baybay ay Gadangdang nan ngadana. ² Et din si Moses nan nangipangpango ken daida isdin inommatan todi isonga napos-a nan nemnemda am-in ay nangsolot ken siya. ³ Pinakpakan

Apo Dios daida am-in isnan makan ay nagapgapo ken siya. ⁴ Olay nan tapin di danom ay inin-inomda et in-pabalana isnan bato. Naiyalig san bato ken Kristo ay mang-it-ited isnan masapol nan ipogawna. Tay si Kristo nan nangtaktakdo ken daida ay nang-it-ited isnan masapolda.

⁵ Ngem olay binadbadangan Apo Dios daida am-in et atiatik ken daida nan men-gasingana tay atiatik nan managtongpal. Nagtek ay tet-ewa di tay natey nan adoado ken daida isnan kad-anda isnan pondag. ⁶ Inpasolat Apo Dios nan inommat id kasin ta makailan tako ay adi manggamgam isnan ngawi ay kaneg nan inik-ikkanda. ⁷ Adi tako gedan ikkan nan kaneg nan inik-ikkan nan tapina ken daida ay manggasgasing isnan sinang didios. Getken tako ay inikkanda di tay naisolat isnan kalin Apo Dios nan mangwani en, “Nakwasda ay nangkakan isnan pinaltida ya inminomda ay mangdayaw isnan sinang didios ay sinapoda dadat ikkan nan ol-olay.” ⁸ Adi tako abes mamabai ya lomalaki ay kaneg nan inikkan nan tapina ken daida tay siya nan gapo ay natey nan dowampoo ya tolo ay libo isnan sin-agew. ⁹ Ya adi tako koma padpadasen nan anos Apo Dios ay kaneg nan inikkan nan tapina tay siya nan gapo ay inpay Apo Dios nan menkedet ay oweg ay mangpatey ken daida. ¹⁰ Nan esay ngawi ay inikkan nan tapina et ninmotmotda isnan inikkan Apo Dios isonga inbaan Apo Dios nan esay anghel ay mangpatey ken daida.

¹¹ Nan am-in ay inikkan Apo Dios ay nangdosa ken daida et inommat tapno waday men-adalan tako. Et naisolatda tapno makailan tako tapno adi tako madosa ay kaneg datodi. Tay id wani nganngani ay menpatengga nan batawa. ¹² Isonga no waday ipogaw is mangnemnem en adina ikkan nan ngawi tay napigsa nan pammatina et makailana ta modatya nalaka ay bomasol siya.

¹³ Maid naitkenan nan madologam isnan madologan nan am-in ay ipogaw. Ngem si Apo Dios et pilmi ay matalek ay mangbadang ken sik-a. Tay adina ipalobos ken sik-a nan adim kabaelan ay mang-adi. Nodi no waday ipalobosna et itedna abes nan kabaalam ay mang-adi tapno adim ikkan.

Baken Gawis No Malaolaokan Nan Pammatin Nan Ipogaw

¹⁴ Isonga dakayo ay laylaydek, adi kayo maitaptapi ay mangdaydayaw isnan sinang didios ta adi kayo madosa ay kaneg din alal-apo tako. ¹⁵ Gapo tay getkenyo ay mennemnem, kanak en nemnemenyo no tet-ewa wenno baken nan ibagak. ¹⁶ Nan mang-inoman tako isnan meniyamanan tako ken Apo Dios ay mangipanemnem isnan nin-ayosan nan basan Jesus ay badangna et siya nan mangipaila isnan maitatapiyan tako ken Kristo. Ya nan manganan tako isnan naamaamas ay tinapay ay mangnemneman tako isnan awak Jesus isnan nateyana et siya nan esay mangipaila isnan maitatapiyan tako ken siya. ¹⁷ Gapo tay es-esa ay tinapay nan naam-amam-as ay pala ken datako et ibagana ay olay adoado tako et kaneg tako es-esa gapo tay es-esa nan maitatapiyan tako ay si Kristo.

¹⁸ Nan esa ay pagbasalan et siya nan ik-ikkan di Judio. Tay no maitapida ay makikan isnan pinaltida ay iboyagda ken Apo Dios et ipailada ay maitatapida ken Apo Dios ay maitedan nan pinaltida.

¹⁹ Ay maawatanyo nan kayatko ay ibaga gapo isnan kinwanik? Ay kananyo en tet-ewa ay dios nan sinang didios wenno kananyo en mappay nan napalti ay iboyagda ken daida? Baken di is kayatko ay kanan. ²⁰ Nodi nan kayatko ay kanan et nan paltiyen nan adi mamati ay iboyagda isnan sinang didiosda et nan adi kaila ay akin-apo ken Satanas ay aanito nan tet-ewa ay mangiboyboyaganda ay baken si Apo Dios.

Isonga adiyak layden no maitapi kayo isnan ik-ikkanda tay adiyak layden ay maitapi kayo isnan aanito. ²¹Tay adi kabalin ay maitaptapi kayo isnan mainom ay mangipagtek isnan mamatiyano ken Kristo dakayot abes maitapi isnan mangipagtek isnan mamatiyano isnan anito. Ya adi kabalin abes ay makikan kayo isnan mangipanemnem ken Kristo dakayot makikan abes isnan naiboyag isnan anito. ²²Tay no kaneg todi nan ikkanyo et padpadasenyo ay mangipaliget ken Apo Dios. Ayke kayo napigpigma mo siya tapno abakenyo siya?

Nemnemen Tako Omona Nan Iib-a Tako

²³ Wadada nan mangwani en, “Nawaya kami ay mang-ikkan isnan laydenmi basta baken basol.” Ngem kanak en baken am-in nan ik-ikkan tako et mabadangan nan ib-a tako.

²⁴ Tay masapol ay nemnemen tako omona nan iib-a tako satakopay nemnemen nan awak tako. ²⁵ Isonga kanak en baken basol no kanenyo nan lang-ay ay ilakoda isnan malkitan no adiyos sos-ooten no naiboyag isnan sinang didios gapo isnan mendowadowaan nan nemnemyo. ²⁶ Mabalina ay kanenyo tay nan batawa ya nan am-in ay wada et kowan Apo Dios. ²⁷ Isonga no ayagan nan adi mamati sik-a ay makikan dat no laydem dakat omey ya kanem nan kompolmi ay itedda. Ngem adim nemnemnen ay masapol ay sootem no inboyagda nan lang-ay. ²⁸⁻²⁹ Ngem no waday mamati isdi is mangwani ay naiboyag isnan sinang didios dakat adi kanen tay siya nan mangipaila ay basol isnan nemnemna no kanem. Isonga adim kanen tapno adi masaktan nan nemnemna.

Waay wada nan mangwani en, “Aytay daken adi kanen dakpay getken ay baken basol di?” Kananda pay en, “Dan masapol ay solotek nan nemnem di esa dapay baken osto nan nemnemna? ³⁰ Tay no

men-iyamanak ken Apo Dios isnan makan aytay dadan delawen sak-en?” Waay siya di nan sootenyos. ³¹ Ngem ibagak nan gapo ay masapol ay adi tako kanen. Nan gapo na et tay masapol ay madayaw si Apo Dios gapo isnan am-in ay ik-ikkan tako ay olay isnan kanen tako wenno isnan inomen tako. ³² Masapol ay adi mapasaksakitan nan nemnem nan iib-a tako am-in ay olay no Judioda wenno baken wenno iib-a tako ay mamati. ³³ Toladenyo sak-en tay adiyak ipaona nan awakko nodi padpadasek ay mangipagasing isnan am-in ay ipogaw gapo isnan am-in ay ik-ikkak. Ik-ikkak di tapno idngeda nan ibagbagak tapno maisalakanda.

11

¹ Owen, toladenyo sak-en ay kaneg gedan nan mangtoltoladak ken Kristo.

Nan Osto Ay Ikkana Di Babai Isnan Simbaan

² Wada abes nan ibagak ay maipanggep isnan osto ay maikkan isnan madagdagopanyos isnan simbaanyos. Nan damo et gawis tay adiyos kalkalingkingan nan init-itdok ken dakayo dayopay solsoloten nan sigod ay bilin ken datako ay inbagbagak ken dakayo. ³ Ngem wada pay nan masapol ay getkenyo et siya na. Nan babai et nan asawana nan apona. Nan lalaki abes et si Kristo nan apona ya nan apon Kristo et si Apo Dios. ⁴ Isonga no menlowalo nan lalaki wenno waday ibagana isnan inpagtek Apo Dios ken siya et masapol ay adi men-aapongot. Tay no menkakalogong et kega ipababana nan awakna isnan ipogaw dapay si Kristo nan Apona. Et no siya di nan ikkana, ipabaina si Kristo. ⁵ Ngem no menlowalo abes nan babai wenno men-ibaga isnan inpagtek Apo Dios ken siya et masapol ay men-aapongot tay no adina ikkana et ipabaina nan asawana tay adina ipaila ay nabababa siya mo nan lalaki. Kababain isnan babai

ay adi men-aapongot ay kaneg nan menpaapolog. ⁶ Isonga no adina layden ay komonan nan olona et kanak en menpaapolog siya. Ngem no mabain siya isnan mang-ikkanana isdi komonana koma nan olona no omey makisimba.

⁷ Nan gapo ay gawis no adi menkalogong nan lalaki isnan simbaan tay siya nan kailaan nan kinaapon Apo Dios. Ngem nan babai et siya nan kailaan nan kinaapon nan lalaki. Isonga gawis no men-aapongot. ⁸ Tay baken nan babai is nagapowan nan lalaki nodi nagapo isnan lalaki nan babai. ⁹ Ya egay binoliw Apo Dios nan lalaki ay pala isnan babai nodi binoliwna nan babai ay pala isnan lalaki. ¹⁰ Isonga masapol ay komonan nan babai nan olona ay mangipaila isnan kababana isnan lalaki tay olay nan aanghel id daya et il-ilaenda.

¹¹ Ngem isnan maitatapiyan tako ken Kristo, adi mabalin ay kanan nan lalaki en adina masapol nan babai. Kaneg abes nan babai tay adi mabalin ay kanana en adina masapol nan lalaki. Tay men-asisapolda ay dowa. ¹² Tay olay nagapo nan damo ay babai isnan lalaki ngem id wani et maid lalaki is adi maiyanak isnan babai. Ngem nan am-iam-in et nagapo ken Apo Dios.

¹³⁻¹⁵ Nemnemenyo na no tet-ewa weno baken. Ay baken gawis isnan nemnem di ipogaw no andoando nan book di bababai? Ay baken di is esay mangipabgew ken daida? Owen siya tay inted Apo Dios ken daida ay mangipaila ay gawis no makomonan nan oloda. Siya dadi nan mangipagtek ay baken gawis no adi komonan nan bababai nan oloda no menlowaloda ken Apo Dios isnan simbaan. Ngem teken isnan lalalaki tay no paandowena nan bookna ay kaneg babai et maibabain siya. ¹⁶ No waday ipogaw is menlili gapo isnan inbagak kanak en kedeng di is itidok ay maipanggep isnan bababai ya kedeng di is ik-ikkan nan mamati

isnan am-in ay simbaan. Isonga siya gedan nan masapol ay ik-ikkanyo.

Nan Osto Ay Maikkan Ay Mangtongpal Isnan Esay Bilin Kristo Ay Mangnemneman Nan Ipogaw Ken Siya

¹⁷ Isnan mangibagaak isnan osto ay tapin di maikkan et adi mabalin ay kanak en gawis nan ik-ikkanyo isnan madagdagopanyo. Tay kaneg maid silbin nan madagdagopanyo ay mangnemnem ken Apo Dios tay adado nan ngawi ay ikkanyo mo nan gawis. ¹⁸ Tay nan esay dinngek et masis-iyen nan nemnemyo. Et midyo patiyek ¹⁹ tay siya nan sigod ay ogalin di ipogaw. Ngem waay maosal nan masis-iyenan nan nemnemyo tay siya nan mangipasokal isnan ostoosto ay nemnem di esang ken esang.

²⁰ Mail-ila ay baken gawis nan nemnemyo tay isnan madagdagopanyo ay makikan ay mangnemnem isnan nateyan Jesus et baken si Jesus is nemnemenyo. ²¹ Tay nan tonggal esa et ibobokodna nan eyeyna ay adina iwalas isnan iib-ana. Isonga wada nan maboteng gapo tay sobla nan kanen ya inomena dapay maooowat nan tapina. ²² Ayke maid baeyyo is mangananyo? Aytay dan maid lispitoyo isnan iib-ayo ay mamati ay ipogaw Apo Dios dayopay ipabain nan kokodokdo? Ayke mabalin ay kanak en gawis nan ik-ikkanyo?

²³ Ibagak ken dakayo kasin nan osto ay ikkanyo ay inpagtek Apo Jesus ken sak-en. Ikkanyo nan kaneg nan inommat isdin labi ay naisipsip siya. Nan inommat et inalan Apo Jesus nan tinapay ay kanenda. ²⁴ Dat men-iyaman ken Apo Dios danat amam-asen ay mangiwalas. Danat kanan en, "Siya na nan awakko ay itedko ay matey ay pala ken dakayo. Ik-ik-ikkanyo nan naay ay inikkak ay mangnemnemnem ken sak-en." ²⁵ Nakwas nan nangananda danat alaen nan inomenda. Danat kanan en, "Nan naay ay mainom et siya

nan kaiyaligan nan balo ay tolag Apo Dios isnan ipogaw. Nan mangipatet-ewa isnan balo ay tolag et nan basak ay men-ayos isnan mateyak. Ik-ik-ikkanyo na ta adiyoy kalkalingkingan sak-en.” Siya dadi nan inbilin Jesus. ²⁶ Et isnan mangtongtongpalanyo isnan inbilina ay naay et ipagtekyo nan nateyana enggana isnan kasina omaliyan.

²⁷ Gapo tay nan mang-ik-ikkan takon isdi nan mangipagtek isnan nateyan Jesus et no waday aped maitapi ay makikan ay adi mangnemnem ay osto isnan kaos-alana et bomasol siya tay adina lispitowen nan mangipanemnem isnan nateyan Jesus. ²⁸ Isonga masapol ay nemnemen nan ipogaw omona no maid kaibabainana esapay mabalin ay maitapi ay makikan ya maki-inom. ²⁹ Tay no waday aped maitapi ay adi mang-awat ay osto isnan maipanggep isnan mangipanemnem isnan nateyan Jesus et dosaen Apo Dios siya. ³⁰ Siya di nan gapo ay adoado nan masaksakit ya nakapsot ken dakayo ya wada abes nan natey. ³¹ Ngem no nemnemen takon omona nan ikkan takon tapno adi takon ik-ikkan nan ngawi et adi dosaen Apo Dios datako. ³² Ngem no dosaen Apo Dios datako ay mamati et ikkana di tapno adi takon itoloy ay mang-ikkan isnan ngawi ta adina itapi datako isnan ipogaw ay adi mamati ay awnit madosa ay enggana.

³³ Isonga bebsatko, no madagop kayo ay mangan gapo isnan mangtongtongpalanyo isnan bilin Kristo et masapol ay mensineed kayo. ³⁴ No wada es naowaowat et mangan siya omona isnan baeyna tapno adi dosaen Apo Dios siya. Awnitak ibaga nan tapin di ibilinko ken dakayo isnan omayak id issa.

12

Nan Osto Ay Mang-osalan Nan Mamati Isnan Laing Ay Nagapo Isnan Ispirito Santo

¹ Bebsatko, id wani songbatak nan sinootyoy ay maipanggep isnan laing ay ited nan Ispiriton Apo Dios isnan ipogawna tay kayatko ay getkenyoy ay ostoosto. ² Tay id kasin sakay-opay mamati et getkenyoy ay naawis kayo ay mamati isnan sinang didios ay maid leng-agda. Gapo isnan nangpatiyanyo ken daida et nalilo kayo ay inmaddawi isnan tet-ewa ay Dios. ³ Ngem isnan mamatiyanyo ken Apo Dios et mabalin ay getkenyoy no tet-ewa ay magapo ken siya nan kankanan nan ipogaw wenna baken. Tay adi kabalin ay nagapo isnan Ispiriton Apo Dios no kankanan nan ipogaw en ngawi koma nan ommat ken Jesus. Ya adi kabalin abes ay kanan nan ipogaw ay si Jesus nan kangatowan ay Apo no baken nan Ispirito Santo is mangipagtek ken siya.

⁴ Ngem isnan laing ay maited isnan ipogaw Apo Dios et adoado ay kalasi ngem es-esa nan mang-ited ay nan Ispirito Santo. ⁵ Adoado abes nan kalasin di obla ay mangbadang isnan iib-a takon ngem es-esa nan kaikkanana ay nan Apo takon ay si Kristo. ⁶ Adoado nan kailaan nan kabaelan Apo Dios ken datako ngem kedkedeng siya is nagapowana. ⁷ Tay tunggal esay mamati et maagtan is mangipaila ay wada ken siya nan Ispirito Santo ngem nan kaosalan nan intedna et ta menbinadang takon. ⁸ Ited nan Ispiriton Apo Dios isnan esay ipogawna nan silibna ay mangibaga isnan maipanggep ken siya. Isnan esa et itedna nan laingna ay mangiyispikal is dadi. ⁹ Nan Ispiritona met laeng nan mang-ited isnan kabaelan nan esay ipogaw ay mangipagawis isnan sakit. Ya siya met laeng nan mang-ited ay mangipapigsa isnan talek nan esa ken Apo Dios. ¹⁰ Isnan esa et agtana siya is kabaelana ay mang-ikkan isnan kaskasdaaw. Nan laing ay itedna isnan esa et ibagbagana nan kayat Apo Dios ay maibaga. Nan esay laing ay itedna isnan esang et nan kabaelana

ay mangilasin isnan nagapowan nan ibagbagan nan ipogaw no nagapo isnan Ispiriton Apo Dios wenno ken Satanas. Nan laing ay itedna isnan esa et nan laing ay menkali isnan kali ay egayna solowen. Nan esay laing ay itedna isnan esang et getkena ay mangiyispikal isnan kanan nan kali ay egayna solowen. ¹¹ Kedkedeng nan Ispiriton Apo Dios is nagapowan am-in nan laing ay naayda. Et siya abes nan mangnemnem isnan kayatna ay ited isnan tonggal esay ipogaw.

Es-esa Nan Awak Nan Mamati Gapo Isnan Maitatapiyanda Ken Kristo

¹² No nemnemen tako nan awak di ipogaw et adoado nan paltina ngem es-esa ay awak. Siyangna ken Jesu Kristo ya nan mamati ken siya. ¹³ Tay olay no adoado tako ay mamati et kaneg es-esa nan awak tako gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesus, olay no Judio wenno baken ya baa wenno baken. Tay es-esa nan Ispirito ay naited ken datako et siya nan nang-esa ken datako isnan naitapiyan tako ken Jesus isnan men-pabonyagan tako.

¹⁴ Kaneg nan kinwanik isnan awak. Baken es-esa nan paltina nodi adoado. ¹⁵ Adi mabalin ay kanan nan siki en, “Bakenak is esa ay maitatapi isnan awak tay bakenak is ledeng.” Olay no kanana di baken tet-ewa tay adi mabalin ay adi maitapi isnan awak.

¹⁶ Paliso isnan inga. Adi kabalin ay adi maitatapi isnan awak olay kanana en, “Bakenak is mata isonga adiyak maitatapi isnan awak.”

¹⁷ Nemnemenyo na. No mata et kedeng nan awak di ipogaw into nan ikkana ay mendenge? Wenno no inga et kedeng nan awak into nan ikkana ay mensongsong? ¹⁸ Ngem baken kaneg todi tay binoliw Apo Dios nan ipogaw ay mangippey isnan am-in ay paltin di awakna isnan ostoosto ay mentetean. ¹⁹ Tay no es-esa nan paltina ayke makwani en

awak? ²⁰ Ngem nan kinatet-ewana et adoado nan paltina ngem es-esa ay awak. ²¹ Isonga adi kabalin ay kanan nan mata isnan ledeng wenno nan olo isnan siki en, “Adik masapol sik-a.” ²² Nodi nan tet-ewa et nan ipagalop tako ay waay adi kapaay isnan awak et daida nan am-amed ay masapol tako mo nan tapina. ²³ Ya nan paltin di awak ay kanan tako en at-atik nan paayna et daida nan pabegewen tako isnan menbadowan tako. Ya nan paltin di awak ay maibabainan tako et salinan tako ay gawis. ²⁴ Ngem adi tako salinan nan gawis nan kaiilaana tay adi masapol. Isonga getken tako ay sinapon Apo Dios nan awak tapno patpatgen tako nan atiatik nan paayna. ²⁵ Inikkana di tapno maid pakaam-amden tako isnan awak nodi paliso nan ikkan tako ay mang-ayowan isnan am-in ay paltin nan awak tako. ²⁶ No mensakit nan esay paltin di awak et liknaen nan awak am-in. No madayaw nan esay paltina et men-gasing nan am-iam-in.

²⁷ Isonga kaneg tako nan es-esa ay awak ay adoado nan paltina tay es-esa nan maitatapiyan tako ay si Kristo. Keg datako nan awakna. Ngem adoado tako ay paltina. ²⁸ Isonga natkenatken nan obla tako ay ipaoblan Apo Dios ken datako ay mamati. Nan damdamo ay kapatgan et nan oblan nan apostolis. Nan maikadwa et siya nan oblan nan mamadton Apo Dios ay osalena ay mangibaga isnan kayatna ay ibaga. Nan maikatlo et siya nan oblan di men-it-itdo isnan kalina. Nan omonod et daida nan mang-ikkan isnan kaskasdaaw ya nan mabalin ay mangipagawis isnan sakit di ipogaw ya nan mangbadang isnan iib-ada ya nan mangipangpango isnan iib-ada ay mamati ya nan makakali isnan kali ay egayda solowen. ²⁹ Ayke kedkedeng nan apostolis am-in wenno mamadto am-in wenno ipogaw ay men-itdo am-in di men-ob-oblaen Apo Dios? Baken. Ya baken am-

in ay makaikkan isnan kaskasdaaw
³⁰ wENNO mangkaan isnan sakit di ipogaw wENNO menkali isnan teken ay kali wENNO mangibaga isnan kayat ay kanan nan makakali isnan teken ay kali.

³¹ Gawis am-in nan kabaelan ay ited Apo Dios ngem gawis no nan napatpateg di dawatem. Ngem nan men-asilaydan tako et siya pay laeng nan kagawisan.

13

Nan Kagawisan Ay Nemnem

¹ Tay olay getkek ay mangikali isnan natkenatken ay kalin di ipogaw ya olay no getkek ay kaliyen nan kalin di aanghel ngem no maid layadko isnan iib-ak ay ipogaw et maid polos paay nan mangtekak isnan adoado ay kali. Nodi apedak ngalawngaw ay kaneg nan adi kagaeb ay gangsa. ² Olay no getkek nan am-in ay maipanggep ken Apo Dios ya nan adi kagtek no baken siya is mangipagtek, ya no nalaingak ay mangibaga isnan kayat Apo Dios ay ipagtek isnan kaipoipogaw ya olay no mabalin ay bilinek nan bilig ta men-alis isnan teken gapo isnan kapigsan nan pammatik ngem no maid layadko isnan kaipoipogaw et maid polos paayko. ³ Olay pigasek nan am-in ay bonagko ay mangipakdaw ya itapik nan awakko ay mapoowan ay matey ngem no baken nan layadko isnan kaipoipogaw is gapona et maid ganabek isnan mangikkanak is dana.

⁴ Siya dana nan kaneg nan layad ay ibagbagak. Managkoya ya managbadang. Maid apal ken siya ya baken napasindayaw. Nan ipogaw ay gawigawis nan layadna et adina ipapan-gato nan awakna. ⁵ Managlisipito siya ya adina ipapati nan kayatna. Adi abes nalaka ay makaliget ya nalaka ay kalingkingana nan ngawi ay ikkan nan ipogaw ken siya. ⁶ Baken nan ngawi ay ik-ikkan nan iib-ana is kagagasingna nodi nan gawigawis ay maik-ikkan di kagagasingna. ⁷ Nan

ipogaw ay dadama nan layadna et adi kaom-oma ay mang-itpe isnan am-in ay om-ommat ken siya ya maid lilina. Adi kakak-aan nan talekna ya nan namnamana isnan iib-ana.

⁸ Nan am-in ay laing ya kabaelan ay it-ited Apo Dios isnan ipogawna et awnitda mapatengga. Ngem nan layad et maid patenggana. Tay nan laing nan ipogaw ay mang-it-itdo isnan inpagtek Apo Dios et awnit makombos. Ya nan laing ay menkali isnan kali ay egay nasolo et wada abes nan pep-engna. Olay nan getken nan ipogaw id wani ay maipanggep ken Apo Dios et awnit adi maosal.

⁹ Tay nan getken tako id wani et egay kaanay. Ya nan mait-itdo ay nagapo ken Apo Dios et kolang pay laeng tay adi tako getken nan am-in.

¹⁰ Ngem no maanay nan getken tako ta maid kolangna, adiyet maosal nan laing ay wada ken datako id wani.

¹¹ Kaneg nan onga tay isdin kaongak et nan wada isnan nemnemko ya nan inikkak ay mennemnem ya nan inikkak ay menkali et kaneg onga. Ngem id wani ay am-amaak et tinaynak nan ogalin di onga. ¹² Siya na nan kaneg nan awnit ommat ken datako tay awnit tako getken nan am-in no ilaen tako ay mismo si Jesus. Ngem id wani kaneg tako mensalsalming isnan masasalimaawan ay salming ay adi mangipaila ay ostoosto isnan iilaen tako. Kanak di tay adi tako getken nan am-in id wani. Ngem awnit maiyiso nan mangtekak isnan maipanggep ken Apo Dios isnan mangtekana ken sak-en. ¹³ Isonga kanak en wada nan tolo ay mappay ay eng-enggana, nan mangtaltalkan tako ken Apo Dios ya nan gawis ay namnama ya nan gawigawis ay layad. Ngem nan kagawisan isnan tolo et nan layad. Isonga siya na nan nenemnemen tako koma ay ikkan.

14

Napatpateg Nan Laing Ay Mangipagtek Isnan It-itdon Apo Dios Mo

Nan Makakaliyan Nan Ipogaw Isnan Kali Ay Ipakalin Nan

Ispirito Santo

¹ Ipakatyo nan kabaelanyo ay menlinayad ngem gawis abes no dawatenyo ken Apo Dios nan tap-in di laing ay it-itedna isnan ipogawna, am-amed nan laing ay mang-itdo isnan ipagpagtek Apo Dios ay baken nan menkaliyanyo isnan teken ay kali. ² Tay no menkali nan ipogaw isnan teken ay kali ay egayna solowen et kedeng si Apo Dios is toytoyaena. Baken nan ipogaw tay adida maawatan. Tay nan ab-abiikna nan mangipakalkali ken siya isnan adi getken nan tapin di ipogaw. ³ Ngem nan ipogaw ay mangipagtek isnan inpagtek Apo Dios ken siya et wada nan badangna isnan mangdenge tay ipapigsana nan nemnemda ya nan ikkanda ay mangsolot ken Jesus danapay badangan daida isnan madadanaganda. ⁴ Isonga nan menkali isnan teken ay kali et kedkedeng nan awakna is badangana ngem nan mangipagtek isnan kankananan Apo Dios et nan iib-ana ay mamati nan badbadangana. ⁵ Kayatko koma ay makaikali kayo am-in isnan kali ay egayyo solowen ngem mas kaykayatko pay no ipagtekyo nan kankananan Apo Dios. Tay mapap-aay nan mang-ikkan isdi malaksig no makaiyispikalka isnan kayat ay kanan nan kaliyem tapno mabadangan nan iib-am ay mamati.

⁶ Bebsatko, nemnemenyo na. No omeyak ken dakayo dat nan teken ay kali di osalek ay men-itdo, ay mabadangan kayo ngen? Adi, tay masapol ay waday ipagtekko isnan inpagtek Apo Dios ken saken wanno waday itdok isnan getkek ay maipanggep ken siya tapno tet-ewa ay mabadangan kayo. ⁷ Tay kaspangaligan nan kalaleng wanno kotengteng. No nalaolaok nan kalina ayke getken nan mangdenge nan osto ay ayogna? ⁸ Kaneg abes nan tanggoyob ay osalen nan soldado ay

mang-ayag isnan iib-ana. No baken osto nan ikkana ay mangtanggoyob, ayke maawatan nan sosoldado ta mensaganada ay makigobat? ⁹ Siyang na ken dakayo. No nan kali ay adi maawatan di osalenyo et maid mangtek isnan kankananyo. Kaneg dagem di toytoyaenyo.

¹⁰ Tet-ewa ay adoado nan kalasin di kali isnan batawa ya wada nan kayatda ay kanan am-in. ¹¹ Ngem no adiyak maawatan nan kali ay kalkaliyen nan esa et tekenak ken siya ya teken siya ken sak-en. ¹² Isonga gapo tay laydenyo ay maagtan is laing ay magapo isnan Ispirito Santo, padasenyo koma ay mang-ala isnan laing ay mangbadang isnan iib-ayo ay mamati.

¹³ Isonga no nan menkaliyanyo is teken ay kali di inted nan Ispirito Santo is laingyo, menlowalo kayo tapno itedna abes nan laingyo ay mangibaga isnan kayatna ay kanan. ¹⁴ Tay no menlowalowak isnan teken ay kali daket adi maawatan et nan ab-abiikko nan mang-ikkan ngem nan nemnemko et adi kailak-am. ¹⁵ Isonga sino nan gawis ay ikkak? Siya dana. Menlowalowak ken Apo Dios isnan kali ay ipakalin nan ab-abiikko ngem menlowalowak abes isnan kali ay getkek. Menkantaak ay mangdayaw ken Apo Dios isnan kali ay ipakalin nan ab-abiikko ngem menkantaak abes isnan kali ay getkek. ¹⁶ Tay no dayawen tako si Apo Dios isnan teken ay kali et adi mabalin ay owenan nan adi makaawat nan kanan tako ay mangdayaw ken siya tay adida getken nan kali ay inosal tako. ¹⁷ Olay no gawigawis nan mangdayawam ken Apo Dios ngem adi mabalin ay mabadangan nan adi makaawat.

¹⁸ Men-iyamanak ken Apo Dios tay naagtanak is laing ay menkali isnan kali ay egayak solowen. Waay abakek dakayo am-in. ¹⁹ Ngem baken di is kapatgan tay nan gag-awis et olay lima ay kali et kedeng di ibagak ay men-itdo isnan kaipoipogaw basta

maawatanda mo nan simpoo ay libo nan bilangna dadat adi maawatan.

²⁰ Bebsatko, sapay koma ta baken nan laing ay menkali isnan kali ay egayyo solowen is gamgamgamanayo tay kaneg kayo oongonga is mennemnemnem no siya di nan ikkanyo. Nodi nan naeteng koma ay nemnem di wada isnan nemnemyo. Ngem no maipanggep isnan ngawi, komaneg kayo koma engnga ay adi mangtek ay mangikkan is ngawi. ²¹ Nemnemenyo nan kinwanin Apo Dios ay mangwani en, “Awnitak osalen nan teken ay ipogaw ay menkali isnan teken ay kali tapno ibagada nan kayatko ay ibaga isnan naayda kaipoipogaw. Ngem olay no siya di nan ikkak et adida kayetomidnge.” Siya di nan kinwanin Apo Dios. ²² Magtek isnan kinwanina ay nan mang-osalan Apo Dios isnan menkaliyan nan ipogaw isnan teken ay kali et siya nan kailasinan nan adi mamati ay tet-ewa ay adida mamati. Baken isnan ipogaw ay mamati is kaosarana. Ngem nan mangipagtekan nan mamadto isnan kayat Apo Dios ay ipagtek et siya nan kailasinan nan mamati ay tet-ewa ay mamatida. Isonga baken isnan adi mamati nan kaosarana. ²³ Isonga no madagop kayo ay mamati isnan paggingimonganyo dakayot menkali am-in isnan teken ay kali, ay adi kanan ngen nan adi mamati en matawtawaw kayo? ²⁴ Ngem no aam-inenyoy ay mangipagtek isnan kayat Apo Dios ay kanan dat songgep nan adi mamati et maamowana nan ngawi isnan ogalina isonga nemnemen. ²⁵ Danat liknaen ay getken Apo Dios nan am-in ay basolna ay adi maila isnan ipogaw. Isonga ibabawina et dayawena si Apo Dios danapay kanan en tet-ewa ay wada si Apo Dios ken dakayo.

Masapol ay Maolnos Nan Maikkan Isnan Simbaan

²⁶ Isonga bebsatko, sino ngen nan gawis ay maikkan? Ibagak ken dakayo en nan mangbadang isnan

ipogaw isnan pammatina et siya nan gawis. Isonga no madagop kayo gawis no waday menkanta ay mangdayaw ken Apo Dios. Wada nan mangbiyang ay men-itdo. Biyangen nan tapina ay mangipagtek isnan initedon Apo Dios ken daida. Menkali nan tapina isnan teken ay kali dat waday mangibaga isnan kayatna ay kanan isnan ipogaw. ²⁷ Ngem no waday menkali isnan teken ay kali, masapol ay adi somolok is tolo ay ipogaw ya masapol ay masin-es-ada ay komali. Masapol gedan ay waday mangipalawag isnan kananda. ²⁸ Ngem no maid mangipalawag et adida ikkan isnan simbaan. Nodi nan makekedenganda di mangikkanandata kedeng si Apo Dios is makikaliyanda.

²⁹ No waday mangipagtek isnan kayat Apo Dios ay ibaga et gawis no dowawenno tolo nan mangikkan. Ngem masapol ay nemnemen nan am-in ay mangdenge no tet-ewa ay magapgapo isnan Ispirito Santo nan kankanana. ³⁰ Menbinanesda abes ay mangibaga. No waday ipagtek nan Ispirito Santo isnan esa isnan menkalkaliyan nan esa et gawis no isaldeng nan inmona ay menkalkali. ³¹ Tay mabalin ay komali kayo am-in ngem masapol ay mensinonson kayo tapno maitdowan ya mabadangan nan am-in ay mangdedenge. ³² Tay mabalin ay geddangan nan mangipagtek nan ipagpagtekna. ³³ Tay baken nan ngalawngaw is layden Apo Dios nodi nan laydena et nan naolnos.

Baken Nan Bababai Is Men-itdo Isnan Simbaan

³⁴ Isnan am-in ay simbaan di mamati et baken koma nan babai is men-itdo. Adida maipalobos ay mangikkan isdi tay masapol ay nabababada mo nan lalalaki tay siya nan kanan nan linteg ay naisolat id kasin isnan kalin Apo Dios. ³⁵ No waday adida maawatan, gawis no somaada sadapay sooten isnan asawada. Tay kababain di is maikkan

no adoado nan kalin di babai isnan simbaan.

³⁶ Ay adiyoy layden ay patiyen nan kanak? Ay magapo ngen ken dakayo nan gawis ay damag wenna kedkedeng kayo is mangtek isna? Baken adi. ³⁷ Nan mangwani en wada nan ipagpagtek Apo Dios ken siya wenna no kanana en siya nan esay mamad-ton Apo Dios et masapol ay patiyena gedan ay tet-ewa ay bilin Apo Dios nan insolatko ken dakayo. ³⁸ Ngem nan adi mangpati et adi tako abes patiyen nan kankanana.

³⁹ Bebsatko, nan kayatko ay kanan ay maipanggep isnan laing ay ibagbagak et gag-awis no dawatenyo ken Apo Dios nan laing ay mangipagtek isnan ipagtekna ken dakayo. Ya mabalin abes ay menkali kayo isnan teken ay kali. ⁴⁰ Ngem masapol ay maolnos am-in.

15

Nan Kapatgan Isnan Gawis Ay Damag

¹ Bebsatko, kasinak ipanemnem nan inbagak id kasin ken dakayo ay pinatiyo ay daan ay patpatiyenyo id wani. Et siya nan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. ² Et siya abes nan maisalakananyo no itoltoloyyo ay patiyen, malaksig no baken tet-ewa ay mamati kayo.

³ Et siya dana nan kapatgan ay inbagbagak id kasin ay naitdo ken sak-en. Inbagak nan nateyan Kristo ay pala isnan basbasol di ipogaw ay epdas inpasolat Apo Dios id kasikasin. ⁴ Inbagak abes nan naikaobana ya nan nangtagowan Apo Dios ken siya isnan maikatlo ay agew ay inbagan abes nan epdasna inpasolat. ⁵ Inbagak nan nimpailaana ken Pedro ya nan kasina nimpailaan ken daida am-in ay aapostolisna. ⁶ Idi nakwas di dat menpaila ay namingpingsan isnan adoado ay mamati ken siya ay nasolok is limang gasot. Adoado nan daan ken daida id wani. ⁷ Dat menpaila siya abes

ken Santiago dat kasin isnan am-in ay aapostolisna.

⁸ Et sak-en nan naodi ay nimpailaana. Et kanegak naiyanak ay kolang nan binowana tay golpi nan namatiyak ken siya ay baken kaneg nan namatiyan nan tapin nan aapostolisna. ⁹ Tay isnan nemnemko et adiyak maibagay ay menbalin is esay apostolisna. Sak-en nan kababaan tay sakpay mamati et pinalpaligatko nan mamati ken siya. ¹⁰ Ngem gapo isnan anos ya layad Apo Dios ken sak-en et nan ogalik id wani et baken kaneg nan ogalik id kasin. Et wada nan paayko ken Apo Dios id wani isonga nasilbi nan anosna ken sak-en. Tay napigpigsa nan men-ob-oblaak ken Apo Dios mo nan men-oblaan nan tapina. Ngem nan tet-ewa et bakenak is mang-ikikkan nodi magapgapo isnan badang Apo Dios ken sak-en. ¹¹ Ngem no maipanggep isnan gawis ay damag ay ibagbagami ay patpatiyenyo et paliso am-in nan kankananmi ay aapostolis.

Nan Baken Tet-ewa Ay Kankanan Nan iCorinto

¹² Aytay dan kanan nan tapina ken dakayo en adi kasin matago nan ipogaw ay natey dapay nan esay inbagbagami et kasin natago si Kristo? ¹³ Tay no tet-ewa ay adi matago kasin nan ipogaw waay egay kasin natago si Kristo. ¹⁴ Et no egay natago si Kristo et maid paay nan ibagbagami ya maid polos paay nan pammatiyo. ¹⁵ No tet-ewa nan kankananyo ay adi kasin matago nan ipogaw ay natey, kampo nan ibagbagami ay maipanggep ken Apo Dios damipay ibagbaga en tinagon Apo Dios si Kristo. ¹⁶ Tay no adi matago kasin nan ipogaw ay natey et egay tinagon Apo Dios si Kristo. ¹⁷ Et no kaneg todi maid polos paay nan mamatiyanyo ken Kristo ya egay pay laeng napakawan nan basbasolyo. ¹⁸ Ya nan mamati ken Kristo ay natey et egayda

naisalakan isnan dosa. ¹⁹ No kedeng isnan matatagowan tako is ka paayan nan namnamaen tako ay magapo isnan pammati tako ken Kristo et kaseseg-ang tako ay ipogaw mo nan am-in.

Nan Kasin Natagowan Kristo Nan Kailasinan Nan Awnit Kasin Matagowan Nan Mamati Ken Siya

²⁰ Ngem nan tet-etet-ewa et tinagon Apo Dios si Kristo. Siya nan damo ay natago kasin isnan am-in ay natey ay mangipatet-ewa isnan awnit kasin matagowan nan am-in ay mamati ken siya. ²¹ Nan gapo ay matey nan ipogaw et gapo isnan inikkan nan esay ipogaw id sang-asang-adom ay si Adam. Siyang na abes isnan awnit matagowan di ipogaw tay esay ipogaw nan gapon. ²² Tay kaneg nan mateyan tako gapo isnan kaap-on Adam ken datako et kaneg abes nan matagowan tako gapo isnan maitatapiyan tako ken Kristo. ²³ Ngem si Kristo nan damo ay kasin natago tay siya di nan osto. Et awnit abes omonod nan am-in ay ipogawna isnan agew ay kasina omaliyan. ²⁴⁻²⁵ Makwas pay di dat omdan nan kaodiyen ay timpo. Dat abaken Kristo am-in ay ninkangangato ay mang-ap-apos ken siya olay no ipogaw wenna si Satanas ya nan iibana ay dimonyo. Tay awnit mentolay si Kristo engganay abakena am-in ay mangbosboso ken siya. Danat ited am-in nan mentolayana ken Amanan ay si Apo Dios.

²⁶ Ngem wada pay nan masapol ay maabak kayet et nan tetey. Tay masapol abes ay kaanen Kristo nan esay boson di ipogaw ay tetey tapno adida matey. ²⁷ Getken tako di tay naibaga isnan kalin Apo Dios en, "Awnitna ited nan am-in ken Kristo tapno maid nangatngato mo siya." Ngem adi maitapi si Apo Dios isnan am-in ay men-apowan Kristo tay siya nan mang-ikkan is dadi. ²⁸ Isnan mangabakan Jesus ay Anak Apo Dios isnan am-in danat isagong nan am-in ken Apo Dios ay nang-ited is dana

ken siya. Itapina nan awakna ay mangipababa tapno si Apo Dios nan kangangatowan.

²⁹ Ngem isnan kankananyo ay adi matago kasin nan ipogaw ay natey kanak en no tet-ewa ay adida matago kasin, aytay dakayon menpabonyag ay mangitakdeg isnan natey ay egay ninpabonyag ay kananyo en badang ken daida? Tay no esada adi kasin matago sino ngen nan paay nan mang-ik-ikkananyo is dasa? ³⁰ Ya nan esa et aytay dakamin ipalobos nan biyagmi ay olay matey gapo isnan mangibagbagaanmi isnan maipanggep ken Kristo no adi matago kasin nan natey? ³¹ Dapay nan kinatet-ewana et inagew ay malililigatanak. Patiyenyo di tay inbagak nan tet-etet-ewa gapo isnan gasingko ken dakayo ay bebsatko gapo isnan pammati tako ken Jesu Kristo ay Apo tako. ³² No adi kasin matago nan natey maid polos paay nan napalpaligatak ay kaneg nan inommat id Efeso. Tay intoltoyda ay nangsapsape ken sak-en. Ngem maid silbin nan nang-it-itpeak isnan ligat no esaak matey daket esa adi kasin matago. Tay no kaneg todi et ikkan tako ngalod nan kaneg nan kanayon ay kankanen di ipogaw en, "Gag-awis no nan gomasingan tako nan ikkan tako tay no matey tako dat kedeng."

³³ Ngem adi kayo maal-allilaw tay baken di is tet-ewa. Makailanyo ta adi kayo makigaygayem isnan baken osto nan nemnemda modatya malak-am kayo. ³⁴ Mennemnem kayo pod ay osto. Dokoganyo nan ngawi ay ogaliyo. Kanak di ta menbain kayo. Tay wada pay laeng nan tapiyo ay adi mangtek ken Apo Dios.

Nan Nateknan Nan Balo Ay Awak Isnan Sigod

³⁵ Isnan matagowan kasin nan natey et waay wada nan mangsoot ay mangwani en, "Into nan ikakkana? Sino nan kaneg nan awakda?" Siya dadi nan sootenda. ³⁶ Ngem kanak

en ay maid nemnemyo? Nemnemen tako pod nan mola. No is-ekmo nan bowan di mola sino nan ommat? Ay adi masapol ay maikaob nan bowa sapay tomobo nan mola? ³⁷ Ya nan esa, kedkedeng nan bowa is mais-ek olay pagey wenna teken. Ngem no tomobo baken bowa nan kailaana nodi teken. ³⁸ Tay sapowen Apo Dios nan tobona ay kaneg nan kayatna. Tonggal esa ay mola ay bolboliwena et tobowana daida isnan maibagay isnan esa ken esa.

³⁹ Paliso no nemnemen tako nan awak nan matatago tay nateketeken. Tay teken nan begas nan ingit nan ipogaw isnan begas nan ingit nan animalis. Ya teken abes nan begas nan ingit di koyat isnan ikan. ⁴⁰ Wada abes nan mentetee id daya ay teken isnan mentetee isnan batawa. Teken nan begew nan wada id daya isnan begew nan wada isna. ⁴¹ Olay nan wada id daya ay kaneg nan agew, teken nan begewna isnan begew nan bowan. Dat teken abes nan katalatalaw. Olay nan katalatalaw et naitken nan esa isnan esa.

⁴² Siya dadi nan mangipaila ken datako isnan nateknan abes nan awak nan ipogaw ay tagowen Apo Dios isnan awak tako id wani. Tay nan awak nan ipogaw ay tagowen Apo Dios et adi katkatkatey. ⁴³ Nan awak tako no matey et maid kabaelana dapay madonot. Ngem no matago kasin et menbelelegew ya wada nan kabaelana. ⁴⁴ No maikaob et aped awak di ipogaw ngem isnan mangtagowan Apo Dios isnan awak tako et wada nan maiyisowana ken siya. Kaneg nan katet-ewana ay wada nan awak di ipogaw id wani et siya abes nan katet-ewana ay wada nan awak ay wada nan maiyisowana ken Apo Dios. ⁴⁵ Getken tako dadi tay wada nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en naagtan nan damo ay ipogaw ay si Adam is biyagna et siya nan kaneg tako ay nagapo ken siya. Ngem nan biyag ay nagapo ken Adam et matey. Ngem ninbalin si Kristo is ipogaw ay

makwani en kombos Adam ay mang-ited isnan biyag ay maid patenggana. ⁴⁶ Ngem baken nan balo ay awak ay maid patenggana is damo ay wada ken datako nodi nan awak ay matey. ⁴⁷ Si Adam et naboliw ay nagapo isnan lota ngem si Kristo et id daya nan nagapowana. ⁴⁸ Et gapo tay nagapo tako ken Adam, matey nan awak tako. Ngem am-in ay maitatapi ken Kristo et wada ken daida nan biyag ay maid patenggana ay kaneg nan biyag Kristo. ⁴⁹ Owen, tet-ewa ay kaneg tako nan nagapo isnan lota. Et kaneg na abes nan katet-ewan nan awnit kakaneg tako isnan nagapo id daya.

Nan Mangabakan Kristo Isnan Am-in

⁵⁰ Bebsatko, nan kayatko ay kanan gapo isnan kinkinwanik et adi mabalin ay maitapi tako isnan kad-an nan mentolayan Apo Dios no adi masokatan nan awak tako. Tet-ewa na tay adi mabalin ay maitapi nan awak ay matey isnan kad-an di adi katkatey ay eng-enggana. ⁵¹ Ibagak ken dakayo nan egay kaawatan id kasin. Siya na nan awnit ommat isnan mamati. Awnit tako esa adi matey am-in ngem am-in tako et masokatan nan awak tako. ⁵² Isnan ommatana, kaneg nan menkedeman nan mata ay siasawyan. Ommat na isnan agew ay matanggoyoban nan tanggoyob Apo Dios. Tay awnit madnge nan tanggoyob Apo Dios dat matago kasin nan awak nan mamati ay natey et adiyet katkatey. Dapay maigiddan ay masokatan nan awak nan egay pay laeng natey ta adida katkatey abes. ⁵³ Tay masapol ay maagtan tako ay sinkapogtong nan biyagna is balo ay awak ay adi katkatkatey ya masokat nan awak tako ay nalaka ay madonot is awak ay adi kadondonot. ⁵⁴ No ommat di dat matongpal nan naisolat id kasin ay mangwani en, "Awnit mamaid nan tetey ta adiyet matmatey nan ipogaw. ⁵⁵ Into pay obpay di kabaelam ay tetey? Naabakka et dadlo. Na-

maid nan kabaalam ay mangipaegyay isnan ipogaw.” Siya na nan naisolat id kasin. ⁵⁶ Tay nan bomasbasolan nan ipogaw et siya nan kagapowan nan kabaalam nan tetey ay mangpaligat ken daida. Ya nan kagapowan nan kabaalam nan basol ay mangdosa isnan ipogaw et gapo tay wada nan linteg Apo Dios. ⁵⁷ Ngem dayawen tako si Apo Dios tay it-itedna ken datako ay mamati nan kabaalam tako ay mang-abak isnan tetey gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay Apo tako. ⁵⁸ Isonga kanak ken dakayo ay laylaydek ay bebsatko en itoltoltoyoy ay mamati ya adi masoksokatan koma nan nemnemyo olay waday mangdoldolog ken dakayo. Ik-ikkanyo ay kanayon nan oblayo ay pala ken Kristo tay getken tako ay mapaay nan am-in ay ikkan tako ay pala ken siya.

16

Nan Gawis Ay Maikkan Ay Maipanggep Isnan Olnong

¹ Wada nan bassit pay ay ibagak. Nan maipanggep isnan olnongyo ay pala isnan mapalpaligatan ay mamati id Jerusalem et ikkanyo abes nan kaneg nan inbilinko isnan mamati id Galacia. ² Kinwanik en dinomingo ay men-ited kayo is mabalin ay itedyo sigon isnan olnongyo. Isaganayo tapno baken nan omayak issa is men-ol-olnonganyo. ³ Et no omdanak issa et ipaw-itko isnan ipogaw ay talkenyo ay mangawit ta iyeyda id Jerusalem. Et wada abes nan solat ay ipaw-itko ay mangipagtek ay daida nan inbaak. ⁴ Ngem no esaak makanemnem ya gag-awis isnan nemnemko ay sak-en di esa mang-awit isnan maiyey dadat makkey ken sak-en.

Nan Tapina Ay Ibagbagan Pablo Isnan Kombos Nan Solatna

⁵ Nemnemnemek ay omeyak ay men-itdo isnan probinsiya ay Macedonia daket pasyalen dakayo. ⁶ Et mabayagak ngata is bassit ken

dakayo. Waay makiteeak ken dakayo engganay makwas nan pinag-andap. Et gawis no badanganyo sak-en isnan masapolko isnan mangtaynanak ken dakayo. ⁷ Tay adiyak layden ay pasyalek dakayo id wani dat siasawyan et kedeng. Nodi kayatko ay mabayagak is bassit no ipalobos Kristo sak-en ay mang-ikkan.

⁸ Ngem menteteek id isna Efeso engganay omdan nan fiesta ay makwani en Pentecostes ⁹ tay wada nan gawis ay somya id wani ay men-itdowak isna ay olay adoado nan mang-ap-apos ken sak-en.

¹⁰ No omey si Timoteo ken dakayo, sangailiyenyo ay gawis tay ib-ak siya ay men-ob-obla isnan Apo tako ay si Kristo. ¹¹ Isonga lispitowenyo siya ay gawis. Ikkanyo nan gawis ken siya tapno men-gasing ken dakayo isnan komaanana ay somagong ken sak-en tay sesed-ek siya ya nan iibana ay bebsat tako ta denggek nan ibagana.

¹² Si Apolos ay esay besat tako et inbagak ken siya en kakakakayatko no makkey siya isnan iib-a tako ay mamati ay mangpasyal ken dakayo. Ngem adina layden ay omey id wani. Awnit omey no waday wayana.

¹³ Isnan mangsolsolotanyo ken Kristo et makailanyo ta maitoloy ay osto nan pammatiyo. Am-amed kayo pomigsa koma ay mang-ikkan isnan kayat Apo Dios. Adi kayo omegyay ay mangsolot ken siya olay naligat. ¹⁴ Ya isnan am-in ay ikkanyo et ipailayo nan gawis ay layad.

¹⁵ Bebsatko, getkenyo da Estefanas ay sinbaey ay daida nan damodamo ay mamati id Acaya. Et isdin damo enggana id wani adoado nan badangda isnan iib-ada ay mamati. ¹⁶ Kanak en patiyenyo koma nan kankananda ya nan kankananda abes nan tapin di ipogaw ay kaneg todi nan ik-ikkanda.

¹⁷ Pilmi nan gasingko isnan in-maliyan da Estefanas ken Fortunato yas Acaico tay naksayan nan iliwko ken dakayo gapo ken daida.

¹⁸ Pinagasingda sak-en ay kaneg nan nangipagasinganda ken dakayo. Lispitowenyo ay gawis nan ipogaw ay kanegda.

¹⁹ Gapo isnan maitatapiyan tako am-in ken Kristo et menpakomosta nan ipogaw isnan kasimbasiimbaan isnan il-ili ay probinsiyan di Asia ken dakayo. Am-amed nan pakomostan da Akila ken asawana ay Priscila ya nan am-in ay madagdagop isnan baeyda ay mensolo isnan maipanggep ken Apo Dios. ²⁰ Olay nan am-in ay mamati isna et kananda en gawis koma nan biyagyo. Ipailayo nan pananglispitoyo ya nan men-asilayadanyo no men-asiilakayo.

²¹ Isnan inpasolatko ay naay et sak-en nan nangitoloy ay nangisolat isnan kombosna. ²² Nan kayatko et omali koma ay dagos si Kristo. Nan aginapati ay maid polos layadda ken Kristo et awnitda madosa ay enggana. ²³ Sapay koma ta likliknaenyo nan badang ya layad nan Apo tako ay si Jesus. ²⁴ Wada ken dakayo am-in ay mamati nan layadko abes. Siya na nan kombos nan insolatko isna.

Nan Maikadwa ay Solat Pablo Isnan Ipogaw id Corinto

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan maikadwa ay solat Pablo isnan iCorinto et insolatna isnan timpo ay naligatana ken daida tay nasokat nan nemnem nan tap-in di iCorinto ken siya. Nan tap-in di mamati isdi et wada nan ngawi ay inbagbagada ay maipanggep ken Pablo ngem baken kadi tet-ewa. Ngem olay no siya di nan inik-ikkanda et inpailan Pablo kayet nan pilmi ay anosna ay mangses-eed isnan menbabawiyanda. Et isnan nangbasaanda isnan solatna, ninbabawida ay tet-ewa. Isonga dadama nan gasing Pablo.

Isnan login nan solat et ibagbagan Pablo nan gawis ay nemnemna ken daida. Iyis-ispikalna nan gapo ay pilmi nan nangsagiitana ken daida isnan nang-iyawanda ya nang-aposanda ken siya. Danat ibaga nan dadama ay gasingna tay gapo isnan nangislatana ken daida et ninbabawida ya ginmawis nan nemnemda kasin ken siya.

Nan esa ay inbagana isnan mamati isdi et men-olnongda koma is ibadanga isnan mamati id Judea ay makasapol is badang. Isnan kombos nan solatna et inbagan Pablo nan kalin-tegana ay men-apostolis tay wada nan ipogaw id Corinto ay aped mangmangwani en daida nan tet-ewa ay apostolis ay nangatngato mo si Pablo dapay baken kadi tet-ewa. Isonga inpagtek Pablo nan tet-ewa.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-11

Nan nemnem Pablo isnan mamati id Corinto 1:12-7:16

Nan maited ay badang isnan mamati ay makasapol id Judea 8:1-9:15

Nan nangpaneknekan Pablo isnan kalebbengana ay men-apostolis 10:1-13:10
Kombos nan solat 13:11-14

Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay nagapowan nan solat ay naay et aboloyan abes Timoteo ay ib-a tako ay mamati. Apostolis Jesu Kristo sak-en gapo tay esangak ay pinilin Apo Dios. Menso-latak ken dakayo ay mamati id issa Corinto ya nan am-in ay ipogaw Apo Dios isnan probinsiyayo ay Acaya. ² Sapay koma ta kanayon ay lik-naenyo nan anos, nan layad ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Ama tako ay Apo Dios yas Jesu Kristo ay Apo tako.

Si Apo Dios Nan Mangbadbadang Isnan Ipogaw Ay Mapalpaligatan

³ Dayawen tako si Apo Dios ay Aman Apo Jesu Kristo ya Diosna tay dadama ay maseg-ang ken datako danapay ay-ayowen datako isnan am-in ay ligat. ⁴ Liwliwaliwena datako tapno getken tako abes nan ikkan tako ay mangliwliwaliw isnan iib-a tako ay mapalpaligatan. Mabalin ay badangan tako daida gapo isnan inadal tako ay badang Apo Dios ken datako. ⁵ Owen, tay nan kaad-adon nan mapalpaligatak ay kaneg din napalpaligatan Kristo et siya nan kaad-adon nan badang Apo Dios ken sak-en gapo isnan maitatapiyak ken Kristo. ⁶ Isonga olay no mapalpaligatan kami isnan mangibagbagaanmi isnan gawis ay damag tay menpaay ken dakayo tay siya di nan mabadanganyo ya maisalakananyo. Et nan mangliwliwaliwan Apo Dios ken dakami isnan ligat et siya nan mangtekanmi ay mangliwliwaliw ken dakayo isnan ligatyo tapno mabalin ay anosanyo. ⁷ Isonga maid danagmi ken dakayo tay getkenmi ay no mapalpaligatan kayo ay kanegmi et badangan Apo Dios dakayo gedan ay

kaneg nan mangbadbadangana ken dakami.

⁸ Wada nan ibagak bebsatko, tay laydek ay getkenyo nan inommat ken dakami isnan il-ili id Asia. Dadama nan napalpaligatanmi isdi. Isonga kanak en adi kami makaitpe isnan mendalalagsen ay ligat. ⁹ Tay isnan nemnemmi et waay siya di nan timpo ay mateyanmi. Ngem inommat di ta baken nan awakmi is talkenmi nodi si Apo Dios ay makabael ay mangtago isnan matey. ¹⁰ Et tet-ewa ay insalakana dakami ta adi kami matey. Et getkek abes ay itoltoloyna ay mangisalakan ken dakami isonga dadama nan talekko ken siya. ¹¹ Et nan lowaloyo pala ken dakami nan esa ay mangbadang ken dakami. Et isnan mangsongbatan Apo Dios isnan lowalon nan adoado et maadoado abes nan mangdayaw ken siya ay men-iyaman isnan gawis ay badangna.

Inbagan Pablo Nan Gapo Ay Sinokatana Nan Nemnemna

¹² Men-gasing kami ay mangwani en maid polos getkenmi is inikkanmi is ngawi isnan ipogaw, am-amed ken dakayo. Ostoosto nan inik-ikkanmi ya maid polos kampot is wada isnan nemnemmi tay si Apo Dios nan nagapowana. Isnan am-in ay ik-ikkanmi et baken nan silib di ipogaw is magapgapowana nodi nagapo isnan badang Apo Dios isonga makaikkan kami isnan ostoosto. ¹³⁻¹⁴ Magtek ay maid kampot isnan nemnemmi tay maid sinalinanmi isnan am-in ay insolatko ken dakayo tay nalaka ay mabasa ya maawatan. Sapay koma ta nan bassit ay getkenyo id wani ay maipanggep isnan ogalimi et namnamaenmi ay awnit mataptapiyan enggana ay omdan nan agew ay kasin omaliyan Kristo tapno awnit maipaliso nan gasingyo ken dakami isnan gasingmi ken dakayo.

¹⁵⁻¹⁶ Gapo tay namnamaek ay men-gasing kayo ken dakami et

ninemnemko en gawis no dinmag-os kami koma isnan kad-anyo isnan inmayanmi id Macedonia dakamit kasin domag-os isnan somagonganmi. Kayatko no mamindowa ay ilaenmi dakayo tapno mamindowa ay mabadangan kayo. Et isnan komaanak ay omey id Judea gawis no bomadang kayo. ¹⁷ Waay kananyo ngen en no kaneg todi nan kayatko aytay dan egay natongpal? Ay kananyo ngen en nalaka ay masokat nan nemnemko gapo tay egayak tinongpal nan omayak ken dakayo? Ngem adiyoy koma kanan en adiyak matalek ay ipogaw ay kaneg nan ipogaw ay maid nemnemna ken Apo Dios ay mangwani en owen dat nalaka ay sokatana nan nemnemna. ¹⁸ Tay baken tet-ewa di. Tay tet-etet-ewa nan ibagbagami ken dakayo ay kaneg nan katet-ewan nan kankanana Apo Dios. ¹⁹ Tay nan Anak Apo Dios ay si Jesu Kristo ay inbagbagami ken da Silas yas Timoteo ken dakayo et adi polos masokatan nan kankanana am-in. ²⁰ Et siya nan natongpalan nan am-in ay inkalin Apo Dios ay maipanggep isnan mangisalakan isnan kaipoipogaw. Isonga gapo ken Kristo, oowenan tako nan katet-ewan nan inkalin Apo Dios et siya nan esay madaydayawana. ²¹ Et si Apo Dios nan mangipapapigsa ken datako isnan mangsololotan tako ken Kristo. Pinilina datako ay menbalin is ipogawna ay mangikkan isnan obla ay pala ken siya. ²² Intedna nan Ispiritona ken datako ay kailasinan nan maitatapiyan tako ken siya. Et gapo isnan kawadan nan Ispiritona ken datako getken tako ay tongpalena nan am-in ay awnitna ited ken datako.

²³ Ngem ibagak id wani nan gapo ay egayak inmey id issa ay mangpasyal ken dakayo. Egayak inmey tapno maagtan kayo is waya ay manggibabawi isnan basbasolyo ta adi masapol ay dosaek dakayo. Getken Apo Dios ay tet-ewa di. ²⁴ Ngem baken na is kayatko ay kanan ay

pilpilitenmi dakayo maipanggep isnan pammati tako ken Kristo tay ostonan pammatiyo. Ngem laydenmi ay mangbadang ken dakayo isnan mangsolsolotanyo ken siya tapno matapiyan nan gasingyo.

2

¹ Owen, tet-ewa di. Egayak inmey tay epdasko ninemnem ay adiyak layden ay mangipaseg-ang kasin ken dakayo. ² Tay maid mangpagasing ken sak-en no baken dakayo. Et adi mabalin ay pagasingenyo sak-en no menseseg-ang kayo. ³ Isonga siya di nan gapo ay ninsolatak omona ken dakayo. Inikkak di tapno ibabawiyo koma nan ngawi tapno adi mensakit nan nemnemko gapo ken dakayo no omeyak issa. No mabalin koma et dakayo nan mangipagasing ken sak-en. Tay mamatiyak en no mengasingak et mengasing kayo abes. ⁴ Isonga isnan ninsolatak et ninayos nan agak gapo isnan dadama ay seg-angko. Ngem egayak ninsolat ay mangipaseseg-ang ken dakayo nodi ninsolatak tay kayatko ay ipaila nan pilmi ay layadko ken dakayo.

Masapol Ay Mapakawan Nan Nakabasol

⁵ Nan binmasol issa et bakenak is nasakitan nodi dakayo. Ngem baken kayo am-in is nasakitan. Kanak en baken kayo am-in tay adiyak layden ay paam-ameden nan kadagsen nan basol nan binmasol. ⁶⁻⁷ Isonga id wani omanay nan nangdosaan nan adoado ken dakayo ken siya. Isonga teknenyo nan nemnemyo ta pakawanenyo ya pagasingenyo siya tapno adi palalo ay menseseg-ang gapo isnan baina. ⁸ Pangaasiyo ta kasinyo ipaila nan layadyo ken siya. ⁹ Tay nan ninsolatak ken dakayo et tapno mapaneknekan no managpati kayo. ¹⁰ Isonga kanak en nan pakawanenyo et pakawanek abes. Tay no waday masapol ay mapakawan et pakawanek tapno mabadangan kayo abes et getken Kristo ay tet-ewa nan kankanak.

¹¹ Tay adiyak layden no tongpalenyo si Satanas ay mangkayat ay bomasolkayo tay getken tako ay siya di nan oblana.

Nan Oblan Da Pablo Et Nan Mangibagbagaanda Isnan Maipanggep Ken Kristo

¹² Itoloyko ay ibaga nan inmayak id Macedonia. Isnan inomdanak id Troas ay mangibaga isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo et gawis nan wayak ay men-itdo ay men-oblak ken Apo Jesus. ¹³ Ngem gapo tay egayak inila nan gayyemko ay si Tito et nadanaganak ay pilmi. Isonga tinaynak nan gagayyemko ay mentetee isdi ta itoloyko ay omey id Macedonia. ¹⁴ Idi dinatngak siya et gawigawis nan inbagana ken sak-en isonga pilmi nan nangdayawak ken Apo Dios. Daydayawek siya tay isnan maitatapiyanmi ken Kristo et si Apo Dios nan Apomi ay mangipangpango ken dakami tapno am-in ay omay-ayanmi et osalena dakami ay mangibaga isnan gawigawis ay damag. ¹⁵ Mengalalasing si Apo Dios ken dakami gapo isnan mangibagbagaanmi ken Kristo. Et si Kristo ay ibagbagami et wada nan ipagpagtekna isnan am-in ay ipogaw ay omay-ayanmi ay mamati wenna adi mamati. ¹⁶ Nan mangpati isnan kananmi et laydenda ay mangdenge isnan ibagbagami tay siya nan maagtananda is biyag ay maid patenggana. Ngem nan adi mamati ay adi maisalakan et adyanda ay mangdenge tay siya di nan mangtekanda ay awnitda madosa ay eng-enggana. Isonga gapo tay napatepateg nan oblami kanak en maid ipogaw is maibagay ay mang-ikkan. ¹⁷ Ngem makaikkan kami tay inpaikkan Apo Dios ken dakami. Ibagbagami nan kayatna ay maibaga gapo isnan maitatapiyanmi ken Kristo. Maid polos ngawi isnan nemnemmi isnan mangik-ikkananmi is dadi tay getkenmi ay iilaen Apo Dios dakami. Bakenmi kaneg nan adoado ay ipogaw ay men-it-itdo isnan kalin Apo Dios

ay nan kalagbowanda et kedeng nan gamgamamanda.

3

¹ Ay sino nan nemnemnemenyo ay maipanggep ken sak-en gapo isnan kinkinwanik? Ay kananyo en men-et-etekak? Ay masapol ay waday ipailami is solat is nagapo isnan teken ay ipogaw ay mangpaneknek isnan kagawis nan ogalimi? Wenno masapol ay waday ipasolatmi ken dakayo ta ipailami isnan ipogaw isnan teken ay ili ay omayanmi ay men-itdowan? Siya di nan ik-ikkan nan tapin di ipogaw ngem adi masapol di ken dakami ² tay dakayo nan kinasolatmi ay mangpaneknek ay tet-ewa nan ibagbagami tay mamati kayo gapo isnan oblami. Getkek ay tet-ewa di. Et nalaka ay getken nan tapin di ipogaw gedan. ³ Mailila isnan ik-ikkanyo ay nagapo ken Kristo nan pammatiyo et dakami nan inosalna ay nangibaga isnan pinatiyo. Bakenyo kaneg nan tet-ewa ay solat ay tinta nan naisolat nodi nan Ispirito Apo Dios ay naleleng-agan ay Dios nan nangisolat. Et baken nan nadadapig ay bato ay kaneg nan naisolatan nan linteg Moses is nangisolatana nodi isnan nemnemyo ay mamati.

⁴ Mabalín ay kanak en ostoosto nan ik-ikkanmi tay si Apo Dios nan talkenmi ay bomadbadang gapo tay maitatapi si Kristo ken dakami. ⁵ Tay getkenmi ay maid mabalín is ikkanmi is osto no kedkedeng nan awakmi is talkenmi. Nodi nan gapo ay makaikkan kami isnan ikkanmi et gapo tay badbadangan Apo Dios dakami. ⁶ Tay an-anayana nan kabaelanmi ay mangibaga isnan balo ay nakitolagana. Nan naay ay nakitolagana et baken kaneg nan damdamo ay naisolat ay linteg ay inbagan Apo Dios ken Moses. Nodi nan Ispirito Santo nan mangipagpagtek. Tay nan damo ay naisolat ay linteg et dosa ay maid patenggana nan itedna tay maid makasolot. Ngem nan ited

nan Ispirito Santo et biyag ay maid patenggana.

Nan Balo Ay Tolag Et Siya Nan Kagawisan

⁷⁻⁸ Wada pay nan ibagak isnan nateknan nan nakitolagan Apo Dios isnan lintegna. Nan linteg ay naisolat isnan bato et naila isdi nan kinangaton Apo Dios. Ya olay si Moses ay nang-itedana et sinmilang ay pilmi nan angasna gapo isnan naisagenana ken siya. Et olay mamam-aid nan silangna, adi kayet makaila nan Judio ken siya tay nasilida. Isonga no naila nan kinangaton Apo Dios isnan linteg ay nang-ited isnan tetey, ay baken am-am-amed nan kail-an nan kinangaton Apo Dios isnan ik-ikkan nan Ispiritona ay mang-ited isnan biyag ay maid patenggana? ⁹ Owen, tay no maila nan kangaton Apo Dios isnan linteg ay mang-ited isnan dosa ay maid patenggana et am-am-amed nan mailaan nan kangatona isnan balo ay nakitolagana ay mang-ited isnan gawis ay pangiilaana isnan kaipoipogaw ta makiteeda ken siya ay eng-enggana. ¹⁰ Minaid nan kagawis nan nakitolagan Apo Dios nan kagawis nan linteg ay inmona. ¹¹ Tay no maila nan kangaton Apo Dios isnan nalaka ay mamaid, am-am-amed nan kail-an nan kangatona isnan maid patenggana.

¹² Gapo tay getkenmi ay kaneg todi nan pateg nan patpatiyenmi et maid salsalinanmi isnan mangibagbaganmi isnan am-in isnan nakitolagan Apo Dios ay maipanggep ken Kristo. ¹³ Bakenmi kaneg si Moses ay nangsalin isnan angasna tapno adi ilaen nan Judio nan maimaidan nan silang nan angasna. ¹⁴ Ngem san deeyda ay Judio et menkenteg nan oloda. Olay nan Judio id wani ay timpo no basaenda nan insolat Moses id kasikasin et kaneg nasasalinan nan nemnemda tay adida maawatan nan tet-ewa ay kayat Moses ay ibaga. Kedkedeng nan mangtekanda ken Kristo is mabalín ay maawatanda. ¹⁵ Owen,

tet-ewa sa tay olay id wani no mabasa nan linteg Moses et kaneg wada nan mangsasalin isnan nemnemda. ¹⁶ Ngem no mamatida ken Kristo et makaan nan mangsasalin isnan nemnemda. ¹⁷ Tay si Kristo nan Ispirito Santo ay mentetee isnan mamati. Et siya nan mangwaya isnan mabab-aan nan ipogaw isnan linteg ya isnan ngawi ay maikkan. ¹⁸ Isonga getken tako ay ostoosto nan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo ya nan kangatona tay nakaan nan nangsasalin isnan nemnem tako. Isonga gapo isnan mang-il-ilaan tako ken siya et gomawgawgawis tako engganay maipaliso tako ken Kristo. Et si Apo Jesus ay Ispirito Santo nan mang-ik-ikkan is dana.

4

Nan Ogalin Nan Mang-it-itdo Isnan Gawis Ay Damag

¹ Gapo tay nan gawigawis ay kaneg todi nan ibagbagami et maid polos egyatko ay mangibaga ay olay no mapalpaligatak. Et maid teken is nagapowan nan kalebbenganmi ay mang-ikkan no baken nan layad ya seg-ang Apo Dios. ² Isonga inadyanmi ay mang-ikkan isnan kababain ay mangibabain isnan ipogaw no magtek. Adimi sik-sikapan nan kaipoipogaw. Maid sokokatanmi isnan kankanan Apo Dios nodi kedeng nan tet-ewa is ibagbagami. Et siya dadi nan ik-ikkanmi ay mangpaneknek isnan ipogaw ay maid ngawi isnan nemnemmi. Et getken Apo Dios ay tet-ewa di tay iilaena dakami. ³ Ngem wada nan kasalanan nan gawis ay damag ay ibagbagami et kedkedeng isnan adi mamati ay awnit madosa ay eng-enggana. ⁴ Nan gapo ay adida mamati et gapo tay kinowap Satanas ay apon nan ipogaw isnan batawa nan nemnemda tapno adida getken nan kagawis nan damag ay mangipaila isnan kangaton Kristo ay mangipaila isnan kaneg Apo Dios.

⁵ Tay nan ibagbagami et baken nan awakmi nodi si Jesu Kristo et siya nan Apo ay inbaan Apo Dios. Et kanegmi nan baa ay men-ob-obla ken dakayo ay pala ken Kristo. ⁶ Tay si Apo Dios ay nangboliw isnan mangsilsilaw isnan menbolinget et siya gedan nan nangtanggew isnan nemnemmi ta ipailana nan kangatongatona ay il-ilaen tako ken Kristo.

Intalek Apo Dios Nan Kabanolan Ay Maitdo Isnan Aped Ipogaw

⁷ Nan gawigawis ay damag ay intalek Apo Dios ken dakami tapno ibagbagami et siya nan kababanolan. Ngem ken datako ay ipogaw ay atiatik nan pateгна ay kaneg nan banga ay atiatik nan banolna nan nangitalkana tapno magtek ay nan kabaelana ay maid polos naiy-isowana nan magapgapowan nan kabaelan nan ipogaw ay mang-ikkan isnan naitalek ken daida. ⁸ Tay adoado nan mapalpaligatanmi ngem namnamaenmi ay mamaid. Namin ado ay magogolo nan nemnemmi ngem egay naam-amas. ⁹ Palpaligaten nan ipogaw dakami ngem wawawawada si Apo Dios ay bomadbadang ken dakami. Nganngani ay pateyenda dakami ngem naibaliwan kami. ¹⁰ Sasasagangenmi nan kateyanmi ay kaneg nan in-ommat ken Jesus ngem gapo isnan badangna ken dakami et daan kami ay matatago. Isonga siya nan mangpaneknek ay daan ay matatago si Jesus. ¹¹ Tet-ewa nan kinwanik tay isnan matatagowanmi et kanayon ay wada nan ommat ay nganngani ay mateyanmi gapo isnan pammatimi ya nan oblami ay pala ken Kristo. Om-ommat di tapno mail-ila nan manakabalin ay biyag Kristo ken dakami ay aped ipogaw ay maid kabaelana. ¹² Owen, tet-ewa nan mapalpaligatanmi ay pilmi ngem gawis di tay siya nan gapo ay matagotago kayo ay eng-enggana ken Apo Dios.

Awnit Masokat Nan Sigod Ay Awak Di Ipogaw Is Balo

¹³ Isonga olay no mapalpaligatan kami et itoltoloymi kayet ay mangibaga isnan maipanggep ken Apo Dios tay paliso nan pammattimi isnan pammatin nan esay ipogaw id kasikasin ay nangwani en, “Patpatiyek nan kankanan Apo Dios isonga ibagbagak.” ¹⁴ Tay getkenmi ay si Apo Dios ay nangtago ken Apo Jesus et awnitna tagowen dakami gapo isnan maitatapiyanmi ken siya. Awnitna alaen datako amin ay mamati ay mangitapi ken siya isnan kad-ana. ¹⁵ Isonga amin ay ligat et it-iptemi gapo isnan mangbadbadanganmi ken dakayo. It-iptemi nan ligat tapno omadoado nan ipogaw ay mangtek isnan layad Apo Dios. Isonga omadoado abes nan men-iyaman ken Apo Dios et siya dadi nan esay madayawana. ¹⁶ Isonga adi kami somadsadot ay mangibagbaga is dana. Tay olay no komapkapkapsot nan awak tako et inagew ay pomigpigpigsas nan biyag ay wada ken datako ay adi katkatkatey. ¹⁷ Isonga olay no likliknaen tako nan ligat et olay tay siasawyan. Tay isaganan gedan nan ligat datako isnan gawigawis ay awnit tako ganaben ay maid patenggana. ¹⁸ Tay nan kanayon ay wada isnan nemnemmi et baken nan mail-ila isnan batawa ay gamgamgaman nan kaipoipogaw nodi nan wada id daya ay awnit ganaben nan mamati nan nemnemnemenmi. Tay nan mail-ila et wada nan patenggada dapay nan adi kaila et maid patenggada.

5

¹ Tay getken tako ay olay matey nan sigod ay awak et wada nan balo ay awak ay ited Apo Dios ay naitken isnan awak tako tay nan balo ay awak et adi katey ya id daya nan mentetean. ² Isnan matatagowan tako isnan naay batawa et naligaligat nan biyag tako isonga kayat tako ay pilmi ay siya dat maisokat nan balo

ay awak ³ tapno waday awak tako is mentean nan ab-abiik tako ay dagos no taynan tako nan awak tako ay sigod. ⁴ Tet-ewa nan kinwanik tay naligaligat nan biyag tako id wani. Adoado nan madanagan tako. Ngem adiyak kanan en kayatko ay matey ta taynak nan sigod ay awakko nodi nan kayatko et ta maisokat nan balo ay awak ay adi katkatey isnan sigod. ⁵ Et si Apo Dios nan nangisagana ken datako ay mangganab isnan balo ay awak ya intedna nan Ispiritona ay mentetee ken datako ay mangpanpaneknek ay awnit tako maagtan.

⁶ Isonga gapo tay wada nan Ispirito Santo ken dakami adi kami madanagan. Getkenmi ay maiyaaddawi kami ken Apo Jesus id daya isnan naay kadaanmi isnan naay batawa. ⁷ Ngem olay tay nan pammatti tako nan napateg ay olay adi tako iilaen. ⁸ Isonga men-gasing kami kayet. Ngem gag-awis no taynanmi nan awakmi tapno makitee kami ken Apo Dios id daya. ⁹ Ngem olay nan kadaanmi wenna nan makiteanmi ken siya et nan mangipagasinganmi ken siya met laeng nan kapatgan ken dakami. ¹⁰ Tay am-in tako et awnit banagen Kristo datako tapno ganaben tako nan inik-ikkan tako no gawis wenna ngawi.

Gapo Isnan Inikkan Kristo Et Wada Nan Somya Isnan Ipogaw Ay Menbalin Is Gayyem Apo Dios

¹¹ Isonga gapo tay getkenmi ay kaeegyat nan menbanagan Kristo, siya nan mangipakpakatanmi ay mang-awis isnan ipogaw tapno patiyenda dakami. Getken Apo Dios ay maid ngawi isnan nemnemmi isnan men-it-itdownanmi. Et sapay koma ta getkenyo abes. ¹² Adiyak menpangangato isnan nangwaninyak is dadi. Nodi ibagak nan tet-ewa tapno adi kayo polos mabab-ain ay mangsalaknib ken sak-en isnan mangdeldelaw ken sak-en. Baken nan tet-ewa ay gawis ay nemnem is napateg ken daida nodi nan mamaila

ay maid pategda ken Apo Dios nan patpatgenda.

¹³ Ngem nan nemnemmi et baken kaneg nan nemnemda. Tay no kanan nan tapin di ipogaw en matawtawaw kami et olay tay pala ken Apo Dios nan am-in ay ik-ikkanmi. Wenno no kanan nan tapina en ostoosto nan nemnemmi et mabalin abes tay pala ken dakayo abes nan oblami. ¹⁴ Olay kompolmi nan kankananda tay nan tet-ewa et nan mangtekanmi isnan pilmi ay layad Kristo nan gapo ay ik-ikkanmi nan oblami. Tay getkenmi ay linak-am nan esa nan tetey ay pala isnan am-iam-in. Isonga am-in ay ipogaw et kanegda naitapi abes ken Kristo ay natey isnan nateyana. ¹⁵ Natey si Kristo ay pala isnan am-in tapno isnan matatagowan tako et adi tako ipaon-on-ona nan kayat tako. Nodi nan kayat Kristo ay natey dat kasin matago ay pala ken datako nan paon-on-onaen tako.

¹⁶ Isonga isnan nemnemko baken nan maiila ay napateg isnan ipogaw ay adi mamati is gapo ay kanak en gawigawis nan ipogaw. Nodi nan ostoosto ay wada isnan nemnem di ipogaw nan gapo ay gawisda wenno baken. Ngem nan nemnemko id kasin ken Kristo et kaneg nan nemnem nan adi mamati. Ngem nasokat et id wani. ¹⁷ Tay nan ipogaw ay maitatapi ken Kristo et kanegda ninlopton tay binmalo nan nemnemda isnan nangtaynananda isnan sigod ay ogalida.

¹⁸ Nan balo ay nemnem et nagapo ken Apo Dios tay kinaana nan mangsolsolin ken datako ken siya gapo isnan inikkan Kristo. Danat italek ken datako nan omayan tako mangibagbagaan isnan inikkana tapno getken nan ipogaw ay na-maid nan mangsolsolin ken daida isnan maitapiyanda ken Apo Dios. ¹⁹ Ibagbaga tako ay si Kristo nan kadan nan somya ay mangpakawanan Apo Dios isnan basbasol di ipogaw tapno waday somya ay gayyemena daida. Siya dana nan intalek Apo

Dios ken datako ay ome y tako ibagbaga. ²⁰ Isonga dakami nan kinatopek Kristo ay mangipagtek isnan kayatna ay ipagtek. Isonga as-asoganmi dakayo ta adiyoy itoloy ay mang-adi ken Apo Dios ta maki-inawat kayo ken siya. Tay aw-awisen Apo Dios dakayo isnan ibagbagami. ²¹ Tay inpaalina si Kristo ay maid polos basolna ta siya nan manglakam isnan basbasol tako. Inikkana di tapno waday somya ay maitapi tako ken siya isnan kinagawisna gapo isnan maitatapiyan tako ken Kristo.

6

¹ Isonga gapo tay maitatapi kami ken Apo Dios ay makiob-obla isnan oblana kanak en mensilbi kayo koma ken Apo Dios ta mapaay nan nangdawatanyo isnan inikkana ay mangisalakan ken dakayo. ² Tay awnit komombos nan timpo ay badangan Apo Dios nan kaipoipogaw. Kaneg nan mangwaniyan Apo Dios id kasikasin en,

“Wada nan osto ay timpo ay mangdedengak isnan lowaloyo ya wada nan osto ay timpo ay mangbadangak ay mangisalakan ken dakayo.”

Siya di nan kinwanina. Isonga kanak en menpabadang kayo ken siya id wani tay daan nan timpo ay mangisalakan isnan mamati ken siya. Tay adi tako getken nan komombosana.

Nan Ligat Ay It-itpen Da Pablo Nan Mangipaila Ay Si Apo Dios Nan Nangibaa Ken Daida

³ Isnan men-ob-oblaanmi ay pala ken Apo Dios et maid ik-ikkanmi is mabalin ay delawen nan kaipoipogaw tapno maid lasonda ay mang-adi isnan ibagbagami. ⁴ Nodi isnan am-in ay ikkanmi et ipail-ilami ay baan Apo Dios dakami. Mail-ila isnan mang-an-anosanmi ay mang-it-itpe isnan am-in ay ligat ya kaeegyay ay om-ommat ken dakami. ⁵ Inan-anosanmi nan nangpatpat-owanda ken dakami ya nan naibalbalodanmi

ya nan nangliklikobanda ay mangpatey koma ken dakami ya nan naligat ay oblami. Init-itpemi nan owatmi ya seyepmi. ⁶ Mail-ila ay si Apo Dios nan men-ob-oblaanmi isnan kamaid ngawi isnan nemnemmi ya isnan osto ay mangtekanmi ken siya ya isnan gawis ay nemnem ya gawis ay ikkanmi isnan ipogaw. Mail-ila abes isnan badang nan Ispirito Santo ken dakami ya isnan layadmi isnan ipogaw. ⁷ Inpaililami ay si Apo Dios nan men-ob-oblaanmi isnan mangibagbagaanmi isnan tet-ewa ya isnan kabaelan Apo Dios ay wada ken dakami. Nan kanegmi almas et nan kagawis nan ogalimi. Et siya nan osalenmi ay ibanget ya mangsalaknib ken dakami no waday mang-ap-apos. ⁸ Itoltoloymi ay mang-ikkan isnan gawis ay olay no maipapangato kami wenna ipapagowabda dakami. No iiyawenda dakami wenna day-dayawenda dakami et adi katken nan ik-ikkanmi. Olay kankanan nan tapin di ipogaw en agin-iisolo kami ngem nan ibagbagami et tet-ewa. ⁹ Isnan nemnem di tapin di ipogaw et maid paaymi ngem getken nan tapina nan tet-ewa ay maipanggep ken dakami. Matmateyan kami ngem ilaenyo et daan kami kayet. Nadosdosa kami ngem baken sobla tay osto ay men-gawisanmi. ¹⁰ Wada nan mangipaseseg-ang ken dakami ngem egay makak-aan nan gasingmi. Kodokdo kami ngem pabaknangenmi nan adoado ay ipogaw isnan gawis ay magapgapo ken Apo Dios. Maid gamengmi isnan batawa ngem maiwed abes bakenmi gameng tay maitapi kami ay makikwa isnan kowan Ama tako id daya.

¹¹ Ilaenyo ay iCorinto, maid egayak inbaga ken dakayo ya pilmi abes nan layadko ken dakayo. ¹² Baken kami is maid layadna ken dakayo nodi dakayo nan maid layadna ken dakami. ¹³ Isonga mensobalit kayo ta manglayad kayo tay dakayo nan kanegko an-ak.

Masapol Ay Adi Maipalpaliso Nan Mamati Isnan Adi Mamati

¹⁴ Nan esay ibilinko ken dakayo et adi kayo makias-asawa wenna makisossosyo isnan adi mamati ay ipogaw. Tay sino ngen nan men-isowan nan ostoosto ay maikkan isnan ngawi? Kaneg na nan adi men-isowan nan pat-a isnan bolinget. ¹⁵ Kaneg abes da Kristo ken Satanas et maid men-isowanda. Isonga maid abes men-isowan nan mamati ken Kristo isnan adi mamati. ¹⁶ Ayke maibagay no maitapi nan sinang didios isnan mentetean Apo Dios? Adi adi. Isonga siyang na ken datako. Adi kabalin ay matapiyan tako is ngawi tay datako ay mamati nan mentetean nan naleleng-agan ay Dios. Kaneg nan kinwanin Apo Dios en,
“Awnitak mentee ken daida. Sak-en nan Diosda ya daida nan ipogawko.”

¹⁷ Isonga kankanan Apo Dios en,
“Taynanyo nan am-in ay ngawi. Adi kayo maipalpaliso ken daida. Am-in ay baken natalos ken sak-en et adiyoy sagsag-enen. No kaneg todi nan ik-ikkanyo et dawatek dakayo ay omali ken sak-en. ¹⁸ Et sak-en nan Amayo ya dakayo nan an-akko.”

Siya dadi nan kinwanin nan kangatowan ay Apo.

7

¹ Gagayyemko, gapo tay keg da todi nan inkalin Apo Dios ken datako et kaanen tako koma nan am-in ay ngawi ay maik-ikkan ya ngawi ay nemnem. Ipakat tako ay pagawgawisen nan ogali tako engganay maanay gapo isnan mangpatpatgan tako ken Apo Dios.

Nan Layad Pablo Isnan iCorinto

² Kasinko kanan en pangaasiyo ta men-gasing kayo ken dakami tay maid ngawi is inikkanmi ken dakayo. Maid inpaililami is ngawi ay ogali is mangipangawi ken dakayo ya maid siniksikapanmi. ³ Egayak kinwani na

ay mangipabasol ken dakayo. Tay tet-ewa nan kinwanik en laylaydek dakayo. Olay makiteek ken dakayo ay engganay mateyak et mabalin no siya nan kayat Apo Dios. ⁴ Pilmi nan talek ya gasingko ken dakayo. Olay napalpaligatan kami ngem nakaan nan danagmi isnan inmaliyan Tito. Men-galalasingak gapo isnan gawis ay inbagana. ⁵ Tay isdin inmayanmi id Macedonia et magogolo ay pilmi nan nemnemmi gapo isnan pilmi ay ligat ay dinatnganmi. Napalpaligatan kami isnan mang-ap-apos ken dakami ya isnan dadama ay danagko gapo isnan mangnemnemnemak isnan mamati ay inidowak modatya mamaid nan pammatida. ⁶ Ngem si Apo Dios ay mangipasingsingpa isnan nemnem di madadanagan et kinaana nan danagmi gapo isnan inmaliyan Tito. ⁷ Et baken ked-kedeng nan nang-ilaanmi ken siya is nangipasingpa isnan nemnemmi nodi am-amed nan gasingmi isnan gawis ay inbagana ay maipanggep ken dakayo. Tay inbagana nan nangipagasinganyo ken siya ay mangibaga isnan pilmi ay layadyo ay mang-ila ken sak-en ya nan pilmi ay seg-angyo isnan nangipasakitanyo isnan nemnemko. Inbagana abes ay kayatyo ay ikkan nan inbilinko ken dakayo.

⁸ Isonga id wani maid babawik isnan damo ay solatko ken dakayo olay getkek ay nasaktan nan nemnemyo is sin-awyan gapo isnan kinwanik. Ngem issan nangisolatak ninbabawiyak tay gintekko ay masakitan kayo. ⁹ Ngem id wani men-galalasingak tay nan nasakit nan nemnemyo nan gapo ay tinaynanyo nan ngawi. Tay nan inikkanyo ay menseg-ang et pinaay Apo Dios. Isonga nabadangan kayo gapo isnan solatko. ¹⁰ Tay nan osto ay seg-ang ay kaneg nan layden Apo Dios et siya nan mangbadang isnan ipogaw ta ibabawida nan ngawi tapno maisalakanda. Isonga maid polos babawiyo isnan ninbabawiyanyo. Ngem nan menseseg-

angan nan ipogaw ay adi mamati ken Apo Dios et maid badang nan menseg-angana nodi iyeyna isnan tetey tay olay menseseg-ang et baken nan basbasolna is menseseg-angana. ¹¹ Isonga nemnemenyo nan gawis ay inommat gapo isnan seg-angyo ay inpaliknan Apo Dios ken dakayo. Tay naam-amed nan layadyo ay mangikkan isnan osto id wani. Palalo ay kayatyo ay mangipaila ay baken ngawin nan nemnemyo. Inadyanyo ay pilmi nan naibabainanyo ay inikkan nan ib-ayo. Inmegyat kayo modatya madosa kayo. Kayatyo ay pilmi ay men-gasingak ken dakayo kasin. Pilmi nan mang-ad-adyanyo isnan ngawi tay dinosayo ay osto nan nakabasol. Isnan am-in et inpailayo ay maid polos egayyo esten isnan masapol ay mas-et. ¹² Isonga baken kedeng nan nakabasol wenna nan nasaktan is gapo ay ninsolatak. Nodi am-amed kayo is gapo ay ninsolatak ta ipagtekko ken dakayo isnan pangiilaan Apo Dios ay tet-ewa ay laylaydenyo ay mangipagasing ken dakami. Isonga siya dadi nan ginmasinganmi.

¹³ Et am-amed nan gasingmi isnan nang-ilaanmi ken Tito tay men-galalasing siya isnan nakaan nan danagna gapo isnan gawis ay inilana ken dakayo. ¹⁴ Esapay omey si Tito ken dakayo et inbagak ken siya nan adoado ay gawis ay ik-ikkanyo. Danat ilaen ay tet-ewa isonga egayak nabain isnan kinwanik. Issan am-in ay inbagak ken dakayo et maid polos kampot. Et id wani nagtek abes ay tet-ewa nan kinwanik en gawigawis kayo. ¹⁵ Id wani inmamamed nan layad Tito ken dakayo no nemnemnemena nan gawis ay inikkanyo ay nangidnge isnan inbagbagana. Inmegyat kayo ay adi mangtongpal isnan am-in ay inbagbagana. ¹⁶ Isonga men-galalasingak id wani tay getkek ay mabalin ay talkek dakayo ay mang-ikkan isnan ostoosto.

8

Nan Maipanggep Isnan Badang Isnan Makasapol

¹ Bebsatko, laydek ay getkenyo nan gawigawis ay inikkan nan mamati isnan probinsiya ay Macedonia gapo isnan nangbadbadangan Apo Dios ken daida. ² Tay olay pilmi nan mapalpaligatanda ya dadama nan kakododa ngem gapo isnan pilmi ay gasingda ken Apo Dios adoado nan intedda ay badangda isnan iib-ada. ³ Gapo tay kayatda ay ikkan et ad-ado nan intedda mo nan nabay-an ay masapolda. ⁴ Maid nangibagbaga ken daida ay masapol ay mentedda nodi daida nan nangwani ken dakami en, “Pangaasiyo ta maitapi kami ay bomadang isnan iib-a tako ay mamati id Judea ay makasapol is badang.” ⁵ Et ad-ado nan intedda mo nan wada isnan nemnemmi ay ikkanda. Tay sadapay men-ited is badangda et intalekda on-ona nan biyagda ken Apo Dios. Dadat italek abes ken dakami tay getkenda ay siya nan layden Apo Dios ay ikkanda.

⁶ Isonga inbagami ken Tito ay nangipalogi ken dakayo ay mented is badangyo ta kasin omey issa ta badangana dakayo ay mangikwas isnan epdasyo inlogi id kasin. ⁷ Gawigawis koma no wedwedaenyo nan itedyo ay badangyo isnan kodokdo ay kaneg nan kawedwedan nan pammatiyo, nan osto ay mangtekanyo isnan tet-ewa ay mait-itdo, nan laingyo ay mang-itdo is dana, nan mangtongtongpalanyo ken Jesus ya nan pilmi ay layadyo ken dakami.

⁸ Egayak bilinen dakayo ay mented ngem kinwanik dadi tay kayatko ay ipasagid nan inikkan nan iMacedonia tapno maila nan kinatetewan nan layadyo. ⁹ Tay getkenyo nan kaneg nan layad Jesu Kristo ay Apo tako ay mangbadang ken datako. Tay olay siya nan kangatowan ay kakwa isnan am-in ngem

tinaynana am-in dadi isnan ninbalinana is ipogaw gapo isnan layadna ken datako. Inikkana di tapno wada nan somya ay maitapi tako ken siya isnan kangatona ay makikwa isnan am-in. ¹⁰ Isonga bagbagaak dakayo ta itoloyyo nan epdasyo inlogi id tew-en. Tay dakayo nan damdamo ay nangnemnem ya damdamo met laeng ay nangilogi isdi. ¹¹ Isonga itoloyyo ay mangikwas ay men-ited is mabalin ay itedyo tapno maipaliso nan ikkanyo isnan wada isnan nemnemyo. ¹² Tay no tet-ewa ay laydenyo ay men-ited et men-gasing si Apo Dios ay mangdawat isnan mabalin ay itedyo. Baken nan ad-ado ay adi mabalin ay itedyo is nemnemenana.

¹³ Adiyak kanan en badbadbadanganyo nan ib-ayo engganay mapaligatan kayo. ¹⁴ Ngem nan kayatko ay kanan et gawis no nan soblan nan osalenyo nan itedyo ay ibadang ken daida tapno no awnit kayo makolanagan et itedda abes nan soblaenda ay mangbadang ken dakayo. Gawis no kaneg todi nan maik-ikkan tapno palipaliso. ¹⁵ Kaneg nan naisolat id kasin en, “Nan nangsolok isnan inalana et maid nabay-an ken siya dapay nan nang-ala isnan atiatik et inmanay.”

¹⁶ Men-iyamanak ken Apo Dios tay inpalisona nan nemnem Tito isnan nemnemko ay bomadang ken dakayo. ¹⁷ Nagtek ay tet-ewa na tay epdasna ninemnem ay kayatna ay omey ken dakayo sakpay sooten ken siya no mabalin. ¹⁸ Ipakkeymi ken Tito nan esay ib-a tako ay mamati ay getkegetken nan ipogaw isnan am-in ay paggimongan di mamati gapo isnan laingna ay mangibagbaga isnan gawis ay damag. ¹⁹ Et siya abes nan pinilin nan mamati isnan tapin di paggimongan ay makkey ken sak-en ay mangiyey id Jerusalem isnan inolnongyo. Ikkanni di tapno am-amed nan madayawan Apo Dios ya tapno ipailami nan gawis ay nemnemmi ay mangbadang isnan kodokdo. ²⁰ Bakenak kedkedeng

is mang-ikkan tapno maid somya is mangdelawanda ken dakami ay mangwani en keskesayenmi nan kasipisiping ay ol-olnongenmi. ²¹Tay baken kedkedeng nan ostoosto ken Apo Dios is laydenmi ay ik-ikkan nodi ikkanmi isnan ipogaw abes.

²²Wada nan esa pay ay besat tako ay makkey ken daida ay omey issa. Namin ado ay pinanpaneknekak siya et nail-ila ay nagaget siya ay mang-ikkan isnan oblana ken Apo Dios. Et id wani am-amed nan mangkaytana ay mangbadang ken dakayo tay pilmi nan panangtalekna isnan gawis ay ogaliyo. ²³Isonga si Tito et siya nan ib-ak ay men-obla ay pala ken dakayo ya nan iib-ana ay bebsat tako et daida nan kinaawak nan mamati isnan tapin di simbaan. Gapo isnan gawis ay ik-ikkanda et maday-dayaw si Kristo. ²⁴Isonga ipailayo nan layadyo ken daida tapno mapaneknekan isnan iib-ayo ay mamati isnan tapin di simbaan. Ya tapno getkenda abes ay tet-ewa nan gawis ay inbagak ken daida ay maipanggep ken dakayo.

9

Itoltoloy Pablo Ay Mangibaga Isnan Maipanggep Nan Olnong

¹Getkek ay adi masapol ay bagbagaak dakayo maipanggep isnan olnong ay maited isnan iib-a tako ay mamati id Judea ²tay getkek ay siya nan kayatyo ay ikkan. Isonga inbagbagak dakayo isnan iMacedonia ay mangwani en, “Nan ipogaw isnan probinsiya ay Acaya et nakasaganada ay bomadang enggana id tew-en.” Et gapo isnan inbagak ay maipanggep ken dakayo et adoado nan naitapi ay men-ited is badangda abes. ³Ngem ipa-eyko san deeyda ay inbagak tapno maila ay tet-ewa nan kinwanik ay maipanggep isnan gawis ay ik-ikkanyo ya tapno isnan omayak issa epdas naisagana nan itedyo ay kaneg san epdasko kinwani. ⁴Tay no waday iMacedonia is makkey ken

sak-en ay omey issa, mabainanak no egay maisagana dakpay kinwani en tet-ewa ay naisagana. Et bakenak kedkedeng is mabainan nodi olay dakayo gedan.

⁵Isonga ninemnemko en gawis no omeyda omona tapno epdas maisagana nan inkaliyo sakpay omdan issa. Tay no keg todi nan ikkanyo et maila ay nan gasingyo nan magapowan nan itedyo ay adi kayo mapilit. ⁶Nemnemnyo pod na. No atiatik nan is-ek nan ipogaw atiatik abes nan apitena. Ngem no adoado nan is-ekna et adoado abes nan awnitna apiten. ⁷No men-ited tako et gawis no tonggal esa ay mangnemnem omona isnan osto ay mabalin ay itedna. Danat ited gapo isnan gasingna ay mang-ikkan ay adi mapilit siya tay kagagasing Apo Dios nan men-gasing ay men-ited. ⁸Tay kabaelan Apo Dios ay mang-ited ken datako isnan ad-ado mo nan masapol tako tapno adi tako polos makolongan ay men-ited is ad-ado isnan makasapol. ⁹Kaneg nan kanan nan esay inpasolat Apo Dios ay maipanggep isnan ipogaw ay maid polos imotna en,

“Adoado nan it-itedna ya badbadangana nan kodokdo. Isonga adi makalkalkingkingan nan gawigawis ay ik-ikkana.”

Siya di nan kanan nan naisolat. ¹⁰Tay si Apo Dios ay mang-it-ited is esek isnan menmola ya isnan kanen di ipogaw et siya met laeng nan mangtaptapi isnan wada ken datako tapno mataptaptapiyan abes nan gawis ay ik-ikkan tako ay men-ited. ¹¹Owen, adoado nan ited Apo Dios ken datako tapno adoado abes nan ited tako isnan makasapol. Et no iyeymi nan itedyo isnan makasapol dadama nan men-iyamananda ken Apo Dios. ¹²Isonga doway banag nan ik-ikkanyo tay mabadangan nan iib-a tako ay mamati ay makasapol ya madayaw ay pilmi si Apo Dios.

¹³Tay no maila ay tet-ewa nan kankananyo ay pammatiyo isnan

bomadbadanganyo et adoado nan mangdaydayaw ken Apo Dios gapo isnan gawis ya osto ay mangsol-solotanyo isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. Dadapay dayawen si Apo Dios isnan badangyo ken daida ya isnan tapin di ipogaw. ¹⁴ Et isnan mangilowalowanda ken dakayo maitatapi nan layadda gapo isnan gawigawis ay ik-ikkanyo gapo isnan mangbadbadangan Apo Dios ken dakayo ay mang-ikkan. ¹⁵ Daydayawen tako si Apo Dios gapo ken Kristo ay Anakna ay insagotna ken datako ay maid polos makaatiw isnan kagawisna.

10

Nan Songbat Pablo Isnan Mangdeldekan Ken Siya

¹⁻² Naayda pay di ibagak. Nan kayatko et ta gawis nan ik-ikkanyo tapno adiyak dosaen dakayo tay kayatko ay ikkan ken dakayo nan kaneg nan ik-ikkan Kristo ay mang-an-anos ken datako. Ngem getkek ay wada nan mangmangwani en no maiyaaddawiyak et natoledak ay mangislat ken dakayo ngem no sasagangek dakayo et egyatanak ay ipogaw. Ngem sak-en ay mismo nan mangwani en pangaasiyo ta adi masapol ay ipailak nan toledko no omeyak issa. Tay wada nan kalin-tegak ay mangipaila isnan toledko isnan ipogaw ay mangmangwani en ngawiyak ay kaneg nan ik-ikkan nan adi mamati. ³ Ngem baken tet-ewa di tay olay apedak ipogaw ay maid kabaelana, makaikkanak met laeng isnan oblak tay baken nan awakko is talkek ay manggobat isnan am-in ay ngawi ay mang-ap-apos ken Apo Dios. ⁴ Tay nan os-osalenmi ay pinakaalmasmi et naitken isnan wada isnan bawawa. Ngem isnan nemnem Apo Dios et daida nan kapipigsaan tay daida nan kad-an nan kabaelan ay mang-dadael isnan mang-ap-apos ken siya. ⁵ Abakenmi am-in nan lason nan ipogaw ay mang-adi isnan

am-in ay maipanggep ken Apo Dios. Abakenmi abes nan ipapan-gatoda ay mangsosolin ken daida isnan mangtekanda ken Apo Dios. Isonga sokatanda nan nemnemda tapno si Kristo nan patiyenda. ⁶ Isonga magtek isnan kinwanik ay nakasaganaak ay mangdosa isnan ipogaw ay adi mangpati isnan ibag-bagak. Ngem agtak dakayo omona is wayayo ay menbabawi.

⁷ Baken osto nan nemnemyo tay adiyoy paneknekan omona nan wada isnan nemnem di ipogaw. Tay wada nan mangmangwani en wada nan lebbengda ay men-obla ken Kristo. Ngem no siya di nan kankananda masapol ay getkenda ay menlebbeng kami gedan. ⁸ Tay olay no adoado nan ibagbagak ay maipanggep isnan lebbengko et adiyak mabain tay tet-ewa ay si Kristo nan nangiyali tapno badangak dakayo ay baken nan mangdadaelak isnan pammatiyo is kaosalana.

⁹ Adiyak layden no apedyo kankanana en, “Padpadasen Pablo ay paegyaten dakami isnan insol-solatna.” ¹⁰ Tay baken tet-ewa nan mangmangwaniyan nan tapin di ipogaw isdi. Kankananda en, “Natoled si Pablo ay nangisolat isnan kankanana. Ngem no iilaem siya et kaneg kin-oy tay maid toledna ya maid paay nan kalkaliyena.” ¹¹ Ngem kanak en masapol ay maawatan nan mangmangwani is dana ay nan kankanak isnan solatko et siya nan awnitak ikkan no omeyak isnan kad-anyo.

¹² San deeyda ay ipogaw ay mangipasindayaw isnan awakda et mabainak ay mangipaliso isnan awakko isnan awakda. Tay nangatngatoda mo sak-en. Ngem lablabakko kadi di. Tay baken osto nan ik-ikkanda tay kedkedeng nan ipogaw ay maiyiisowan nan nemnemda ken daida is mendildili-ganda. Adida nemnemen nan kankanana Apo Dios en gawis. Isonga maid polos paay nan nemnemda.

¹³ Ngem dakami et adimi kankanan en dakami nan nang-ikkan isnan egaymi inikkan. Nodi kedeng nan ostoosto ay inpaik-ikkan Apo Dios ken dakami is kankananmi en inikkanmi. Et nan oblami ken dakayo nan esay ipap-aoblan Apo Dios ken dakami. ¹⁴ Isonga nan nin-it-itdowanmi ken dakayo et siya nan biyangmi. Tay dakami nan damdamo ay inmey ken dakayo ay nang-itdo isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. ¹⁵ Adi kami men-et-etek ay mangwani en dakami nan nang-ikkan isnan inpaoblan Apo Dios isnan teken ay ipogaw. Nodi nan kayatmi et omostoosto koma nan pammatiyo tapno mabalin ay taynanmi dakayo ay omey isnan teken ay ili ¹⁶ ta iyeymi abes nan gawis ay damag isnan tapin di naiad-addawi ay il-ili ay maid ipogaw is men-it-itdo tapno baken nan biyang nan teken is it-ekmi ay mangwani en biyangmi.

¹⁷ Ngem kaneg nan nakwani isnan solat Apo Dios en, "No layden nan ipogaw ay mendayaw et baken nan awakna is dayawena nodi si Apo Dios nan dayawena." ¹⁸ Tay baken nan mangdayayawan nan ipogaw isnan awakna is mangpanpaneknek ay tet-ewa nan kankanana nodi nan mangdayawan Apo Dios ken siya et siya nan mangpaneknek ay tet-ewa ay gawis siya.

11

Nan Tet-ewa Ay Maipanggep Isnan Lebbeng Pablo

¹ Wada nan ibagak ay adiyak polos layden ay kanan tay kaneg adi kapaay ngem anosanyo koma. ² Ngem mapilitak ay mangwani gapo isnan pilmi ay mangnemnemmak ken dakayo modatya maawis kayo isnan dolog. Tay iimonak dakayo ay kaneg nan mang-iimonan Apo Dios ken dakayo. Tay intedko dakayo ken Kristo ay kaneg nan mang-itedan nan ama isnan anakna ay babasang isnan lalaki ay asawaena.

Isonga kayatko ay mapopos-a nan pammatiyo. ³ Ngem omegyatak modatya masokat nan gawis ay nemnemyo ken Kristo ay mangpati isnan baken tet-ewa. Kaneg todi nan inommat ken Eva id kasikasin tay nasikapan siya gapo isnan laing nan oweg ay si Satanas ay nangdolog. ⁴ Madanaganak tay tonggal waday omey ay mangibagbaga ken dakayo isnan teken ay Jesus ay baken si Jesu Kristo ay ibagbagami et nalaka kayo ay maawis. Wenno mo ibagada nan teken ay ispirito ay baken nan Ispirito Santo ay inted Apo Dios wenno teken ay damag ay kananda en gawis ay damag et nalaka ay dawatenyo. ⁵ Isonga masapol ay ipailak ay bakenak nababa mo nan aginpapangato ay baken tet-ewa ay apostolis ay inmey ken dakayo. ⁶ Olay bakenak nalaing ay men-osal isnan menkapapateg ay kali ngem adiyak menkolang isnan getkek ay maipanggep ken Apo Dios. Inpailami ay tet-ewa di isnan am-in ay inil-ilayo ken dakami.

⁷ Wada nan sootek. Ay kananyo en nakabasolak tay inbababak nan awakko ay egay ninpalagbo ken dakayo isnan mangibagbagaak ken dakayo isnan gawis ay damag ay nagapo ken Apo Dios? Adiyoy kanan en ngawi di. Nodi inikkak di tapno mabadangan kayo. ⁸ Tet-ewa ay maid inalak ken dakayo. Nodi nan mamati isnan teken ay il-ili nan nang-alaak isnan masapolko isnan nin-it-itdowak ken dakayo. Kanegak nangakew tay nan teken ay ipogaw nan nang-alaak isnan inos-osalko dapay bakenda is nin-oblaak. ⁹ Tay issan nakiteteak ken dakayo et baken kayo is naligligatan ay nangilaklak-am ken sak-en no waday masapolko. Nodi nan mamati ay nagapo id Macedonia nan nang-ited isnan masapolko. Isonga baken kayo is pinalpaligatko et ibagak ken dakayo ay awnit siya gedan nan itoltoloyko ay ikkan. ¹⁰ Et tet-etet-ewa ay maid makaipasaldeng ken sak-en isnan ik-

ikkak ay adi omal-ala is katagowak isnan am-in ay probinsiyan di Acaya. Tet-ewa di ay kaneg nan katet-ewan nan ibagbagan Kristo ay wada ken sak-en.

¹¹ Ay kananyo en maid layadko ken dakayo tay adiyak omala ken dakayo is masapolko? Adiyoy kanan tay getken Apo Dios ay laylaydek dakayo. ¹² Ngem itoltoloyko kayet ay ikkan nan sigod ay ik-ikkak tapno maid somya ay kanan nan men-et-etek ay men-it-itdo en paliso nan ik-ikkanda isnan ik-ikkak. Bakentet-ewa tay malaglagboda dapay dakami et adi.

¹³ San deeyda ay men-it-itdo et kankananda en aapostolis Kristo daida dapay baken tet-ewa kadi. Al-allilawenda nan it-itdowanda. Nan ipap-ailada et nan gawis ngem ngawi nan wada isnan nemnemda. ¹⁴⁻¹⁵ Ngem baken kaskasdaaw di tay nan apoda ay si Satanas nan kanegda. Tay mabalin ay menpaila siya ay kanegna nan anghel Apo Dios. Isonga siya nan ik-ikkan nan baana abes. Ipailada ay daida nan mang-it-itdo isnan gawis. Ngem nan awnit ommat ken daida et ngawi ay kaneg nan kangawin nan ik-ikkanda.

¹⁶ Kanak kasin en adiyoy nemnemen ay maong-ong-ongak gapo tay nan awakko nan ibagbagak. Ngem olay kankananyo basta dengngenyoy kayet nan ibagbagak. ¹⁷ Ngem ibagak ken dakayo omona ay baken nan kaneg nan ogalin Jesus ay Apo tako nan mangibagbagaak isnan awakko. Nodi toladek nan kaneg nan ik-ikkan nan baken osto nan nemnemna. ¹⁸ Ngem masapol ay ikkak nan ik-ikkan nan adoado ay makitetee ken dakayo ay mang-it-it-ek isnan baken napateg ta dengngenyoy abes nan ibagbagak. ¹⁹ Tay nan mang-os-osalanyo isnan silibyo et nan manglaylaydanyo ay mangdenge isnan maid paayna. ²⁰ Owen, maiila ay laylaydenyo nan adi kapaay tay laylaydenyo nan ipogaw ay mangibab-aa ken dakayo wenno

mang-al-ala isnan kowayo wenno mangipapangato isnan awakna ken dakayo wenno mang-amis ken dakayo. ²¹ Ayke gawis di? Bakentet-ewa nan toledko. Ngem nan kankananda ay maipanggep isnan awakda et mabalin ay kanak gedan ay olay adi kapaay.

²² Kankananda en Judioda ay makwani en Hebreo. Esangak abes ay Hebreo. Kankananda en din si Israel nan nagapowanda. Esangak abes ay nagapo ken siya. Ay din si Abraham nan alapoda? Olay sak-en abes. ²³ Kankananda abes en men-ob-oblada ay pala ken Kristo. Olay kanegak maong-ong-ong ngem ipapatik kayet ay mangwani en amamed nan oblak ken Kristo. Ililaenyo nan katet-ewana tay adoado nan inik-ikkak ay pala ken Kristo mo daida. Ad-ado abes nan naibalbalodak gapo isnan inik-ikkak ay pala ken siya. Adi mabalin ay mabilang nan napatpat-owak. Namin ado ay ngannganiyak ay matey. ²⁴ Naminlima ay inab-ablatan nan Judio sak-en is sintotlompoo ya siyam. ²⁵ Namintolo ay napat-owanak is kaiw. Isnan namingsan pay et nagayangak is bato et napyadak. Isnan ninlogloganak isnan bapor et namintolo nadadadaelda. Isnan namingsan et ginengen-ak nan tabla et naitaptappakak isnan baybay is sin-agew ya sinlabiyan. ²⁶ Isnan inmay-ayak isnan natkenatken ay ili et adoado nan kaeegyay ay in-inmat ken sak-en. Nan esa et nan napigsa ay danom isnan ginawang. Nan tapina et nan mangakew. Wada abes nan kaeegyay ay nagapo isnan ngawi ay inik-ikkan nan ib-ak ay Judio ya nan baken Judio ya nan aginapati. No mamingsan wada nan ngawi ay ommat ken sak-en isnan dadadake ay il-ili ya isnan maid bab-aey ya isnan ninlogloganak isnan bapor.

²⁷ Mail-ila ay tet-ewa ay apostolis Kristo sak-en isnan naligaligat ay obla ay ik-ikkak. Mail-ila abes tay namin ado ay egayak naseyseyep ya

naow-owatak ya naew-ewewak ya nasnaskawak tay maid omanay is osalek. ²⁸ Dakpay kanayon ay madanangan gapo isnan mangnemnemnemak isnan mamati ken Kristo. ²⁹ Tay no waday nakapsot nan pammatida kanegak liliknaen abes nan kinakapsotda. Wenno no waday makabasol et pilmi nan seg-angko.

³⁰ Ngem nan kinatet-ewana et adiyak layden ay mangibaga isnan kabaalak. Nodi laydek ay mangibaga isnan kinakapsotko tapno magtek ay nan kabaelan Kristo nan nagapowan nan kabaalak. ³¹ Si Apo Dios ay Dios ya Aman Apo Jesus et getkena ay tetewa. Siya nan madaydayaw ay engengana.

³² Siya na nan esay inommat ay nangipaila isnan kinakapsotko tay id Damasco, kayat nan gobilnadol ay pinilin Ali Aretas ay mangpadpap ken sak-en. Isonga wada nan sosoldado ay inbaana ay omey mangbantay isnan segpan nan ili. ³³ Ngem egayda nakadateng tay nangbadang nan mamati ay nangipalayaw ken sak-en. Pinalonganda nan tiklis daket men-onog et oy-oyenda sak-en isnan ataatakdag ay toping ay baked nan ilida.

12

Itoloy Pablo Ay Mangibaga Isnan Tap-in Nan Lebbengna

¹ Naayda pay di ibagak. Kaneg nan kinwanik en adiyak layden ay mangit-ek isnan awakko ngem kapilitan ay ikkak ay olay adi kapaay. Isonga ibagak nan tapina ay inommat ken sak-en ay maipanggep isnan inpailan Apo Jesus ken sak-en. ² Enggana isdin inommatana et simpoo ya epat ay tew-en nan nallos. Nan inommat et naiyeyak id daya isnan kad-an Apo Dios. Adiyak getken no kedkedeng nan ab-abiikko is inmey wenno naitapi nan awakko. Getken Apo Dios di. ³ Owen, inmeyak isnan mentetean Apo Dios ay makwani en Paraiso ngem kedkedeng si Apo Dios

is mangtek no naitapi nan awakko wenno egay.

⁴ Id daya, dinngek nan adi kabalin ay maibaga tay maid kali is makaibaga ya adi gedan ipalobos Apo Dios ay ikkak. ⁵ Nan inommat ken sak-en ay deey et no kayatko ay it-ek et lebbengna ngem adiyak layden. Nodi nan kinakapsotko nan ibagbagak. ⁶ Ngem no kayatko ay ipangato nan awakko et adi kabalin ay kananyo en maong-ong-ongak tay tet-ewa ay inommat nan ibagbagak. Ngem adiyak layden ay men-et-etek tapno maid mangipapangato ken sak-en. Nodi laydek no nan osto ay il-ilaen ya dengdengngan nan ipogaw ken sak-en di mang-alaanda is mangnemnemanda ken sak-en.

⁷ Gapo tay adi layden Apo Dios ay ipapangatok nan nemnemko gapo isnan nabanobanol ay inpailana ken sak-en et inpalobosna nan esay baan Satanas ay mangpalpaligat ya mangpasaksakit ken sak-en. ⁸ Olay namintolo ay ninlowalowak ken Apo Jesus ta pakaanena ⁹ ngem kinwanina en, “Adi masapol tay omanay nan badangko ken sik-a tay ostoosto nan kailaan nan kabaalak isnan nakapsot ay ipogaw.” Isonga men-gasingak isnan kinakapsotko tasiyay wawawawada nan kabaelan Kristo ay mangbadbadang ken sak-en. ¹⁰ Isonga men-gasingak isnan ligat ya isnan kaeegyat ya isnan kinakapsotko. No iiyawenda sak-en ya mangpalpaligatda gapo isnan mangsolsolotak ken Kristo et olay tay no maid pigsak et maam-amed nan badangna ay mangipapigsa ken sak-en.

¹¹ Gapo tay nan awakko nan inbagak kaneg baken osto nan nemnemko ngem napilitak ay mangwani gapo isnan ik-ikkanyo. Dapay gagawis koma no dakayo nan mangibaga isnan tet-ewa ay maipanggep ken sak-en. Tay olay no maid kabaalak ngem baken nan agin-aapostolis is nangatngato mo sak-en ay olay no isnan nemnemda

et daida nan kangatowan. ¹² Inil-
ilayo ay tet-ewa ay apostolisak isnan
kaskasdaaw ay inik-ikkak issan
nakiteteak ken dakayo. Inan-anosak
ay mang-ik-ikkan isnan mangipaila
isnan panakabalin Apo Dios. ¹³ Ayke
waday nateknan nan inik-ikkak
ken dakayo isnan inik-ikkak isnan
tapin di mamati isnan tapin di il-ili?
Kedkedeng nan egayak nin-al-alaan
is katagowak ken dakayo is naitken
isnan inikkak. Ngem ayke basol di?

¹⁴ Nakasaganaak id wani ay omey
mang-ila kasin ken dakayo. Et siya
nan maikatlo ay omayak issa. Adiyak
kayet omal-ala ken dakayo is mas-
apolko ta adi kayo mapaligatan tay
baken nan kowayo is gangamgamak
nodi dakayo nan kayatko ay awisen
ta nan ostoosto nan soloteny. Tay
sak-en nan kanegyo ama et nan
ama nan mangtalaken isnan an-
akna. Baken nan an-ak is mang-
ikkan. ¹⁵ Isonga men-gasingak ay
manggastos isnan wada ken sak-
en. Olay nan biyagko et itedko ta
mabadangan kayo. Ay makmak-
sayan nan layadyo ngen ken sak-en
isnan maam-amedan nan layadko
ken dakayo?

¹⁶ Nan esay idaldalomda ken sak-
en et kankananda en olay maid inyal-
aliyo is katagowak ngem inallilawko
dakayo kano ay nin-al-ala is kom-
polmi. ¹⁷ Ngem nan isongbatko et
ibagayo no intoy inkakkak. Ay waday
inal-alan nan inbab-aaak ay inmey
ken dakayo? Maid polos. ¹⁸ Tay si
Tito nan esay inbaak et nakkey nan
esay ib-a tako ay mamati. Ay wa-
day inalana ken dakayo? Maid polos.
Nodi paliso nan nemnemna ya nan
inikkana isnan nemnemko ya inik-
ikkak.

¹⁹ Gapo isnan adoado ay inbagak
ay ipagalopyo en salsalaknibak nan
ik-ikkak? Adi. Nodi nan ibagbagak et
nan maibagay ay ikkan nan mamati
ken Kristo tay baken kayo is mang-
banag ken sak-en nodi si Apo Dios
nan mang-ikkan. Isonga nan kin-
wanik et inbagak tapno mabadangan

kayo ay gagayyemko. ²⁰ Omegyatak
ay datngan nan adiyak layden ay
ilaen ay ikkanyo no omeyak issa.
Dat no kaneg todi et ilaenyo abes
nan adiyoy layden ay ilaen ken sak-
en tay masapol ay dosaek dakayo.
Tay madadanaganak ay mangdateng
isnan ngawi ay kaneg nan solbog,
nan imon, nan bonget, nan imot
ya nan etek. No adi kayo maol-
nos ya mensinongbat kayo wenna
mentinayoktok kayo et siya dadi nan
adiyak layden. ²¹ Omegyatak mo-
datya ipabain Apo Dios sak-en ken
dakayo ay mangdateng isnan ngawi.
Daket menseseg-ang ay pilmi gapo
isnan adiyoy mangibabawiyen isnan
ngawi ay kinababailoyo ya nan tap-
ina ay kaneg tona.

13

Masapol Ay Madosa Nan iCorinto No Adida Ibabawi Nan Ngawi Ay Ik- ikkanda

¹ Siya na nan maikatlo ay omayak
ken dakayo. Kanan nan naisolat is-
nan kalin Apo Dios en, “No waday
mangidalom isnan ib-ana et masapol
ay waday dowo wenna tolo is mang-
aboloy isnan katet-ewana.” ² Issan
naikadwa ay inmayak ken dakayo
et inbagak isnan nakabasol ya is-
nan tapin di ipogaw en no omeyak
kasin ya adida paylaeng ibabawi nan
ngawi et dosaek daida. Et kasinko
ibaga id wani. ³ Gapo tay kayatyo
ay paneknekak ay si Kristo tet-ewa
nan nangibaa ken sak-en et awnitak
ipaila nan lebbengko ay mangdosa
isnan mang-ikkan isnan ngawi. Tay
si Kristo ay wada ken sak-en et maid
polos kapsotna ay mangdosa isnan
nakabasol nodi dadama nan kabae-
lana ay mang-ikkan. ⁴ Olay kanan
nan tapin di ipogaw en maid kabae-
lan Kristo issan nangpateyanda ken
siya ngem nan katatagowana id wani
gapo isnan kabaelan Apo Dios et
siya nan mangipaila isnan kabaelan
Kristo. Et paliso ken dakami tay
no mamingsan kega maid pigsami

abes gapo isnan anosmi isnan maitatapiyanmi ken siya. Ngem no masapol ay awnitko dosaen dakayo et awnityo ilaen ay napigpigsagak ay kaneg nan pigsan Jesus gapo isnan kabaelan Apo Dios. ⁵ Isonga ilaenyo nan ik-ikkanyo ta paneknekanyo no tet-ewa nan pammatiyo. Aykeyo adi getken ay wada si Jesu Kristo ken dakayo? Malaksig no baken tet-ewa nan pammatiyo. ⁶ Ngem gawis no getkenyo ay tet-ewa ay apostolis Kristo sak-en ya tet-ewa nan kabaelak.

⁷ Nan ilol-owalok ken Apo Dios et ta maid koma ngawi is ik-ikkanyo. Ngem baken di is gapo na ay kayatko ay madayaw kami. Tay olay no adi patiyen nan tapin di ipogaw ay wada nan lebbengko basta gawis nan ik-ikkanyo. ⁸ Tay no gawis nan ik-ikkanyo et adi kabalin ay ipailak nan lebbengko ay mangdosa ken dakayo. Tay nan kaosalan nan lebbengko et kedkedeng isnan mang-ap-apos isnan tet-ewa ay mait-itdo ay nagapo ken Apo Dios. ⁹ Isonga kaneg nan kinwanik en men-galalasingak no adi masapol ay ipailak nan kabaelak ay mendosa. Olay no kankanan nan tapin di ipogaw en nakapsot kami, basta gawigawis nan mangsolotanyo ken Jesus. Tay nan kayatko ya nan ilol-owalok ken Apo Dios et nan gomawisan nan ik-ikkanyo. ¹⁰ Isonga isolatko nan naayda ay ibagbagak sakpay omey issa tapno estenyo omona nan ngawi ay ik-ikkanyo tapno adi masapol ay ipailak nan lebbengko ay inted Apo Dios ken sak-en. Tay nan tet-ewa ay kaosalana et ta badangak dakayo isnan mangsolotanyo ken Jesus ay baken nan mangdadaelak isnan pammatiyo is kaosalana.

Nan Kombos Nan Naay Solat

¹¹ Bebsatko, siya dana nan kanak isnan kombos nan naay ay solatko. Estenyo nan ogaliyo tasiyay madiosan kayo. Patiyenyo nan ibagbagak isna. Pos-aenyo nan nemnemyo ta adi kayo men-asisongbat.

No kaneg da todi nan ikkanyo et makitetee ken dakayo si Apo Dios ay manglayad ya mang-ited isnan talna.

¹² No men-asiila kayo et ipailayo nan pananglispitoyo ya nan layadyo.

¹³ Menpakomosta nan mamati isna ken dakayo.

¹⁴ Kanayon koma ay liknaenyo am-in nan badang ya anos Apo Jesu Kristo ya nan layad Apo Dios ya nan kawadan nan Ispirito Santo ken dakayo. Sapay koma ta matongpal am-in nan inbagak.

Nan Solat Pablo Isnan Ipagaw id Galacia

Nan Maipanggep Isnan Solat

Idi naibagbaga nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus isnan baken Judio dat adoado ken daida nan namati. Isonga kanan nan tap-in di Judio en masapol ay tongpalenda nan linteg Moses tapno dawaten Apo Dios daida is an-akna. Ngem inbagbagan Pablo ay nin-isolo isnan iGalacia id kasin en adi masapol tay baken mang-solsolotan di ipogaw isnan linteg Moses is gapo ay maisalakanda. Nodi kedkedeng nan pammatida ken Jesus is gapo ay mabalin ay gawis nan pangilaan Apo Dios ken daida. Ngem wada nan inmey isnan mamati id Galacia ay mang-ap-apos ken Pablo ay teken nan init-itdoda. Kinwanida en masapol gedan ay masolot nan linteg Moses sapay gawis nan pangilaan Apo Dios isnan ipogaw.

Nan naay solat Pablo isnan iGalacia et naisolat tasiyay somagong isnan osto ay pammati nan deeyday ipogaw ay naaw-awis isnan baken tet-ewa ay mait-itdo. Pinaneknekana ken daida nan osto ay kalebbengana ay esay apostolis Jesu Kristo. Inpagtekna ay nan kalebbengana ay ninbalin is apostolis et nagapo ken Apo Dios ay baken isnan aped kopolmi ay ipogaw. Laydena ay maawatan nan iGalacia ay ostoosto ay kedkedeng nan pammati ken Jesus is gapo ay gawis nan pangilaan Apo Dios isnan ipogaw. Isnan kombos nan solatna et inpagtek Pablo ay nan gawis ay ogalin di mamati et siya nan banag nan menlinlinayadanda gapo isnan pammatida ken Jesu Kristo.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-10

Nan kalebbengan Pablo ay esay apostolis 1:11-2:21

Nan gawis ay damag ay mangipagtek isnan badang Apo Dios 3:1-4:31

Nan mawayaan di mamati ay adi mangsolot isnan linteg Moses ya nan masapol ay ikkanda 5:1-6:10
Kombos nan solat 6:11-18

Nan Login Nan Solat

¹⁻³ Sak-en si Pablo ay esay apostolis Jesu Kristo ay mensolat ken dakayo ay mamati ken siya ay mentetee isnan il-ili id issa probinsiya ay Galacia. Menpakomosta nan iib-a tako ay mamati ay wada isna ken dakayo id issa. Sapay koma ta kanayon ay liknaenyo nan layad ya anos ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama yas Jesu Kristo ay Apo tako.

Apostolisak et baken nan ipogaw is nangpili wenno daida nan nangwani ken sak-en en ibagak nan maipanggep ken Kristo. Nodi si Jesu Kristo yas Apo Dios ay Ama ay nangtago ken Kristo nan nangpili ken sak-en ta ikkak nan ipaikkana. ⁴ Gapo tay laydena ay mabadangan tako ay mangtaynan isnan ngawi ay maikikkan isnan batawa isonga inted Kristo nan biyagna ay mangsobot ken datako isnan nangtongpalana isnan layden Apo Dios ay Ama tako. ⁵ Siya nan osto ay madayaw ay engengana. Sapay koma.

Es-esa Nan Tet-ewa Ay Gawis Ay Damag

⁶ Bebsatko issa, masdaawak ay pilmi gapo isnan ik-ikkanyo id wani tay sin-awyan dakayot dokogan si Apo Dios ay nang-ayag ken dakayo gapo isnan layad ya anos Kristo isnan ipogaw. Dat teken nan dayopay solsoloten ay mait-itdo ay kananyo en gawis ay damag. ⁷ Dapay baken dadi is tet-ewa ay gawis ay damag nodi kedkedeng nan maipanggep ken Kristo is tet-ewa. Ngem wada nan men-it-itdo ay mangngawngawngaw isnan nemnemyo tay laydenda ay sokatan nan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. ⁸ Ngem

kanak ken dakayo en no waday men-it-itdo is maibabangsa isnan gawis ay damag ay inbagami ken dakayo et kapilitan ay dosaen Apo Dios ay mangipa-ey ken siya isnan impilno. Olay dakami wenno anghel di mangikkan isdi et madosa kami gedan. ⁹ Inbagak ken dakayo id kasin nan kakakwanik ngem kasinko ibaga tay siya nan masapol ay patiyenyo. Kanak en no waday men-it-itdo is damag ay naitken isnan gawis ay damag ay pinatiyo ay nagapo isnan initdomi et masapol ay madosa siya isnan impilno.

¹⁰ Gapo tay kinwanik di, ayke mabalin ay kananyo en nan madayawak di an-anapek? Baken, nodi nan tetewa ay an-anapek et nan gomasingan Apo Dios ken sak-en tay no nan mangdayawan nan kaipoipogaw ken sak-en di an-anapek et bakenak gawis is baan Kristo.

Ibagbagan Pablo Nan Nagapowan Nan Lebbengna Ay Men-apostolis

¹¹ Bebsatko, laydek ay getkenyo ay baken nan nemnem di ipogaw is nagapowan nan gawis ay damag ay inbagak ken dakayo. ¹² Baken gedan ipogaw nan nang-itdo is dana nodi si Jesu Kristo nan nangipagtek ken sak-en.

¹³⁻¹⁴ Dinngeyo nan inikkak ay nangsolsolot isnan pammatin di Judio sakpay mamati ken Jesus. Ninlasiak isnan adoado ay ibak ay katew-enak isnan nangwanwandanmi isnan linteg din al-apomi. Isonga pinalpaligatko ay pilmi nan ipogaw Apo Dios ay mamati ken Jesu Kristo tay kanak en adida banolen nan linteg din alal-apomi. Isonga din laydek et maid polos mangsolot ken Jesus. ¹⁵ Ngem teken obpay nan mang-osalan Apo Dios ken sak-en. Tay sakpay maiyanak epdas nangpili et gapo isnan layadna, inayagana sak-en ta mamatiyak isnan Anakna. ¹⁶ Isonga isnan inomdanan nan timpo ay kayat Apo Dios ay ipagtek ken sak-en ay tetewa ay Anakna si Jesus tapno omeyak ibagbaga

nan maipanggep ken siya isnan ipogaw ay baken Judio et maid polos esa is ipogaw is inmayak ay ninpaitdowan. ¹⁷ Olay isnan tapin di aapostolis ay wada id Jerusalem ay damo ay pinilina et egayak inmey ay ninpaitdo ken daida. Nodi inmeyak ay dagos id Arabia. Idi nakwas nan ninteteak isdi daket somagong id Damasco. ¹⁸ Nallos nan tolo ay tew-en enggana isdin namatiyak daket komaan id Damasco et omeyak id Jerusalem ay mangpasyal ken Pedro. Nakiteteak ken siya is doway domingo. ¹⁹ Ngem kedkedeng si Pedro ya si Santiago ay besat Jesus is apostolis is inilak isdi. Maid teken. ²⁰ Getken Apo Dios ay baken kampot dana.

²¹ Issan kinmaanank id Jerusalem et inmeyak nin-is-isolo isnan ilili id Siria ya id Cilicia. ²² Ngem issan timpo ay deey, egay kayet getken nan mamati id Judea sak-en. ²³ Nodi nan mangtekanda et kedeng et nan mangmangwaniyan nan tapin di ipogaw en, "Nan nangpalpaligat ken datako id kasin ay si Pablo, et siya nan men-it-itdo isnan maipanggep ken Kristo id wani dapay id kasin adyana no waday mangsolot ken Jesus." ²⁴ Issan nangtekanda ay ninbalbaliw nan nemnemko et dinaydayawda si Apo Dios.

2

Nan Nakitoyaan Pablo Ken Da Santiago

¹ Idi nakwas nan simpoo ya epat ay tew-en daket omey kasin id Jerusalem ay mentet-ean nan aapostolis. Nakkey si Bernabe daket iboweg si Tito abes. ² Inmeyak id Jerusalem tay inpagtek Apo Dios ken sak-en ay kayatna ay omeyak ilawlawag isnan mamati isdi nan kaneg nan kankanak ay mang-itdo isnan gawis ay damag isnan ipogaw ay baken Judio ay makwani en Gentil. Inpalawagko omona isnan nangangato ay mangipangpango isnan mamati isdi tapno getkek

no owenanda nan it-itdok wenna adi. Tay no adida owenan kega maid silbin nan oblak ay inikkak ya nan ikkak ay men-it-itdo ken daida ay Gentil. ³ Et tet-ewa ay inaboloyanda am-in. Isonga tet-ewa nan it-itdok ay mangwani en adi masapol ay soloten nan baken Judio ay mamati nan adoado ay linteg di Judio. Olay si Tito ay esay baken Judio et egayda kanan ken siya en masapol ay menpasegyat siya ay kaneg nan kanan nan esay linteg di Judio. ⁴ Kedeng nan aginsosolot ken Kristo is nangwani en masapol ay menpasegyat siya. Inmalida ay mensiim ay mangtek isnan it-itdok isnan baken Judio. Nan gaponan et tay adida layden ay mapalobosan tako ay mangtaynan isnan linteg di Judio gapo isnan pammati tako ken Jesus. Nodi laydenda no mabab-aa tako isnan menkaliligat ay linteg. ⁵ Ngem egaymi polos patiyen nan kankananda tapno adi madadael nan tet-ewa ay gawis ay damag tapno masolotanyo ay osto.

⁶ Kaneg san kinwanik, san deeyday menpangpango et maid intapida wenna sinokatanda isnan it-itdok. Ngem olay no daida nan ipangan-gaton nan tapin di ipogaw et getkek ay maiwed paam-amden Apo Dios isonga palipalisoda am-in isnan nemnemko. ⁷⁻⁹ Ngem tet-ewa, maid sinokatanda isnan it-itdok. Nodi isnan nangtekanda ay wada nan kabaalak gapo isnan badang Apo Dios ken sak-en, kinwanin nan mangipangpango ay da Santiago ken Pedro yas Juan ken dakami ken Bernabe en, “Gawis nan ikkanyo isonga itoloyyo ta badanganyo dakami ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Kristo. Ome kayo isnan Gentil dakamipay ome isnan Judio.” Kinwanida di gapo tay gintekda ay intalek Apo Dios ken sak-en nan ikkak ay mangibagbaga isnan gawis ay damag isnan baken Judio ay kaneg nan nangtalkana ken Pedro ay mang-itdo is dana isnan Judio. Tay

si Apo Dios nan mangbadbadang ken Pedro ay men-itdo isnan Judio isnan maipanggep ken Kristo et siya gedan nan mangbadbadang ken sak-en ay men-it-itdo isnan baken Judio. ¹⁰ Ya kinwanida gedan en, “Adiyo kalkalingkingan ay mangbadbadang isnan kodokdo.” Daket kanan, “Owen,” tay siya nan esay kaykayatko ay ikkan. Daket taynan daida.

Nan Nangsagiitan Pablo Ken Pedro

¹¹ Ngem isnan inmaliyan Pedro id Antiokia et wada nan baken gawis ay inikkana. Isonga sinagiitko siya isnan sagang nan tap-in di mamati. ¹² Tay issan kaal-alina et osto nan ikkikana tay makikikan isnan baken Judio ay mamati ay kaneg nan ikkikan nan tapin di Judio ay mamati isdi. Ngem idi inmali nan nagapo ken Santiago ay Judio ay mangbanbanol isnan lintegda dat adiyet makikikan si Pedro isnan baken Judio tay omegyat isnan mangbanbanol isnan linteg modatya oyawenda siya. Tay nan linteg di Judio et law-enda ay makikan isnan baken Judio. ¹³ Isonga wada nan nangsolot ay tapin di Judio isnan inikkan Pedro olay getkenda ay baken osto di. Olay si Bernabe et sinmolot gedan.

¹⁴ Siya di nan gapo ay sinagiitko da Pedro tay baken nan kaneg todi is mait-itdo isnan gawis ay damag. Isonga kinwanik ken Pedro isnan napoponokanmi am-in en, “Olay no esaka ay Judio kanegka baken tay adim soloten nan adoado ay linteg di Judio tay getkem ay adi masapol. No sik-a ay Judio nan adi mangsolot isnan linteg tako, damen aped ilakam nan baken Judio ay mangsolot?” ¹⁵ Kanak en, “Tet-ewa ay Judio tako ay mangtek isnan linteg Apo Dios. Baken tako Gentil ay adi mangtek isnan lintegna. ¹⁶ Ngem getken tako kayet ay adi mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako gapo isnan mangsolotan tako isnan linteg. Nodi kedkedeng nan pammati tako

ken Jesu Kristo is gapo na. Isonga olay no Judio tako et baken nan linteg Moses is talken tako nodi pinati tako si Jesu Kristo ta gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako tay baken nan mangsolsolotan tako isnan linteg is mangwaniyana en gawis tako." Siya di nan kinwanik ken Pedro.

¹⁷ Isonga id wani baken nan mangsolotan tako isnan linteg Moses is nenemnemen tako ta gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Nodi nan pammati tako ken Kristo nan namnamaen tako ay kaisalakanan tako. Siya na nan gapo ay kankanan nan tapin di ipogaw en bomasbasol tako. Isonga pabasbasolenda si Kristo gapo isnan mangpatiyen tako ken siya. Ngem baken kadi di is tet-ewa ay basol. ¹⁸ Nodi tet-ewa ay bomasolak no sagongek nan init-itdok id kasin ay mangmangwani en masapol ay soloten nan ipogaw nan linteg di Judio tapno gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya. ¹⁹ Owen, siya di nan tet-ewa ay basol tay isnan nangsolsolowak isnan linteg et getkek ay adiyak makaikkan isnan am-in isonga getkek ay baken di is mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken sak-en. Isonga tinaynak nan linteg tapno nan kayat Apo Dios et kedeng di kanayon is ikkak. ²⁰ Isonga isnan nateyan Kristo kegak naitapi gedan ay natey tay natken nan nemnemko id wani. Et baken et nan laydek is ik-ikkak nodi nan layden Kristo tay wada siya ay mangtatakdo ken sak-en. Isonga gapo isnan pammatik ken siya, laylaydek ay mang-ikkan isnan layden Kristo ay Anak Apo Dios ay natey pala ken sak-en gapo isnan layadna. ²¹ Tay no mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan ipogaw gapo isnan mangsolsolotanda isnan linteg et maid silbin nan nateyan Jesus. Ngem tay adi kabalin isonga natey. Isonga adi polos mabalin ay kanak en maid paay nan nateyan Jesus ay badang Apo Dios ken datako tapno mabalin

ay maisalakan tako.

3

Nan Pammatin Di Ipogaw Nan Gapo Ay Mabalin Ay Maisalakanda

¹ Ay apo, dakayo ay iGalacia. Maiila ay wada nan manggolgolo isnan nemnemyo. Dayon aped patiyen nan it-itdoda dapay inpaawatko ay gawis ken dakayo nan gapo ay natey si Kristo? ² Wada kad nan sootek. Ay nan nangsolsolotanyo isnan linteg di Judio di gapo ay inted Apo Dios nan Ispiritona ken dakayo? Baken. Nodi intedna gapo tay pinatiyo nan inbagak ay maipanggep ken Kristo. ³ Isonga ayke mabalin ay itoltoloyyo ay mangsolot ken Kristo no nan mang-ikkananyo isnan linteg di talkenyo dapay nan Ispiriton Apo Dios nan masapolyo isnan namatiyanyo ken siya? ⁴ Ay maid paay nan adoado ay inommat ken dakayo? Waay wada. ⁵ Owen, tay getkenyo ay baken nan nangsolotanyo isnan linteg is gapo ay inted Apo Dios nan Ispiritona ken dakayo ya inpail-ilana nan kaskasdaaw nodi gapo isnan nangpatiyanyo isnan dindinngeyo ay maipanggep ken Kristo.

⁶ Siyang na ken Abraham ay alapomi id kasikasin. Nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya et tay pinatpatina nan kankanan Apo Dios. ⁷ Isonga getken tako ay maibilang en ap-on Abraham nan ipogaw no gawis nan pammatida ay kaneg nan pammatina. ⁸ Olay nan baken Judio et maitapida gedan isnan ipogaw ay gawis nan pangiilaan Apo Dios no mamatida. Inpagtek Apo Dios di ken Abraham id kasikasin. Kinwanina en, "Gapo ken sik-a awnitak badangan nan adoado ay ipogaw isnan am-in ay kailiili." Isonga epdas nagtek isnan naisolat ay kalin Apo Dios nan gawis ay damag ay mangibaga isnan badangna isnan kaipoipogaw.

⁹ Isonga am-in ay ipogaw ay gawis nan pammatida et mabadanganda ay kaneg nan nangbadangan Apo

Dios ken Abraham id kasin gapo isnan pammatina. ¹⁰ Ngem am-in ay mangtalek isnan mangsol-solotanda isnan linteg Moses et nabanagda ay awnit madosa isnan impilno. Nan gapo na et tay naisolat isnan kalin Apo Dios en, “Masapol ay maid malakdangan is olay esa isnan naisolat ay lintegna ta adi madosa nan ipogaw isnan dosa ay maid patenggana.” ¹¹ Ngem maid makaikkan isnan am-in. Isonga nagtek ay maid ipogaw is gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan mangsol-solotana isnan linteg. Nodi kinwanin Apo Dios en kedeng nan pammatin nan ipogaw is gapo ay gawis nan pangiilaana ken siya. Et siya di nan gapo ay matagotago siya ken Apo Dios ay eng-enggana. ¹² Baken nan mamatiyam isnan linteg is gapo ay mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken sik-a nodi nan mangtongpalam isnan linteg. Tay naibaga isnan kalin Apo Dios en, “Masapol ay ikkam am-in nan lintegna esapay mabalin ay matagotagoka ay eng-enggana.” ¹³ Ngem gawis tay sinobot Kristo datako ta adi tako mabanag ay madosa ay eng-enggana gapo isnan adi tako makasolotan isnan am-in ay linteg. Adi tako madosa tay si Kristo nan nanglak-am isnan dosa tako. Nan inommat ken siya et kaneg nan naisolat id kasin isnan kalin Apo Dios ay mangwani en, “Nan kailasinan nan pilmi ay mangdosaan Apo Dios isnan ipogaw et maisakkey isnan kaiw.” ¹⁴ Inalan Kristo nan dosa tako tapno maitapi nan Gentil ay mangganab isnan badang ay inkalin Apo Dios isdin si Abraham ya tapno ganaben tako nan inkalina ay Ispiritona gapo isnan pammati tako.

Napatpateg Nan Badang Ay Inkalin Apo Dios Mo Nan Lintegna

¹⁵ Bebsatko, no isnan nemnemyo et napatpateg nan linteg Apo Dios mo nan inkalina ay badangna et ibagak ken dakayo nan pagbasalan ta

maawatanyo ay gawis en adi maka-sokat nan linteg isnan badang ay inkalin Apo Dios. Et siya na. Isnan ipogaw, no wada nan mentolaganda et adi mabalin ay masokatan no epdasda pinilmaan. ¹⁶ Kaneg todi nan inommat isdin nang-itedan Apo Dios isnan inkalina ken Abraham ya isnan awnitna apo ay si Kristo issan nintolaganda. Ngem baken isnan am-in ay ap-ona is nang-itedana nodi kedeng isnan esa. ¹⁷ Nan gapo ay kanak en kaneg todi nan inommat tay sokod nakwas nan epat gasot ya tolompoo ay tew-en esapay ited Apo Dios nan lintegna. Isonga san nintolaganda ken Abraham et adi mabalin ay sokatan nan lintegna tay epdasda inowenan san nintolaganda. ¹⁸ Tay no ited Apo Dios nan am-in ay kayatna ay ited isnan ipogaw gapo isnan mangsolotanda isnan lintegna et maid paay nan badang ay inkalina. Ngem baken kaneg todi. Tay no nemnemen tako si Abraham et getken tako ay inted Apo Dios nan intedna ken siya gapo tay inkalina.

Nan Kaosalan Nan Linteg Ay Inted Apo Dios Ken Moses

¹⁹ Waay kananyo en no keg tosa, ngan ngalod nan gapo ay inted Apo Dios nan lintegna? Ngan nan kaosalana? Siya na nan songbatko. Inted Apo Dios nan lintegna ay mangipagtek no sino nan basol. Ngem maosal et kedeng engganay maiyanak nan esay apon Abraham ay si Kristo ay nang-itedana isnan kinwanina. Et nan esay kailasinana ay nabanbanol nan inkalin Apo Dios mo nan linteg et tay nan aanghel nan inbaana ay nang-ited isnan linteg ken Moses. Dat ibagan Moses isnan ipogaw. ²⁰ Ngem nan inmali ay nang-ited isnan inkalina et siya ay mismo.

²¹ Ngem adi mabalin ay kanan tako en kontalaen nan linteg Apo Dios nan inkalina tay no waday linteg is mabalin ay mang-ited is biyag ay maid patenggana et tet-ewa ay siya nan inosal Apo Dios tapno waday

somya ay gawis nan pangiilaana ken daida. ²² Ngem kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en, “Maid polos ipogaw is maid basolna tay baan nan basol datako am-in.” Tet-ewa di tasiyay kedeng nan mamatiyan nan ipogaw ken Jesu Kristo is gapo ay ited Apo Dios ken daida nan badang ay inkalina ay biyag ay maid pateng-gana.

²³ Esapay inomdan nan timpo ay mamati nan ipogaw ken Kristo et kaneg tako balod tay pinopokok nan linteg datako tapno baken nan ngawi is ik-ikkan tako. Pinopokokna datako engganay inmali san pinatpati tako. ²⁴ Tay binanbantayan nan linteg nan ipogaw ta ipagtekna no sino nan basol engganay naiyanak si Kristo. Ngem egay kaanen nan linteg nan basbasol tako. Ngem isnan inmaliyan Kristo wada dadlo nan somya ta gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan ipogaw gapo isnan pammatida. ²⁵⁻²⁶ Isonga gapo isnan pammati tako ken Kristo et maibilang en an-ak Apo Dios datako am-in tay siya nan maitatapiyan tako. Isonga baken et nan linteg is mangbanbantay ken datako. ²⁷ Owen, tay am-in ay ipogaw ay menpabonyag ay mangipagtek ay mamatida ken Kristo et maitapida ken siya. Isonga wada nan maiyisowanda ken siya isnan ogalina. ²⁸ Isonga isnan ipogaw ay mamati, adi nemnemnemen Apo Dios no sino nan kaipogawda no Judioda wenno baken ya no baada wenno baken. Adina abes nemnemnemen no lalalakida wenno bababaida tay palipalisoda am-in. Kega es-esa nan kalasin di ipogaw ken siya gapo isnan maitatapiyanda ken Kristo. ²⁹ Isonga no maitatapika ken Kristo et apon Abraham sik-a et nakitawidka isnan inkalin Apo Dios ken siya.

4

Nan Esay Maidiligan Nan Linteg Moses

¹ Naay di esay pagbasalan ay amed mang-anay isnan maawatanyo issan

kaibagbagak. Isnan kaongan pay laeng nan anak di baknang ay awnit mangtawid isnan am-in ay kowan amana et bassit nan naitkenana isnan baan amana ay olay siya nan awnit mangtawid isnan am-in. ² Tay adi mabalin ay kikigadena ay mangikkan isnan kayatna nodi masapol ay tongpalena nan kanan nan mang-ay-ayowan ken siya. Ya baken siya is mangnemnemnem isnan kaosalan nan awnitna tawiden engganay omdan nan timpo ay inbagan amana ay mang-alaana isnan tawidna. ³ Siya na nan kaneg tako id kasin satakopay maawatan nan tet-ewa. Keg tako oongong-a ay mabab-aa isnan nang-ik-ikkan tako isnan adoado ay paik-ikkan nan ipogaw ay mangipagasing isnan diosda. ⁴ Ngem inpaalin Apo Dios nan Anakna ay maiyanak isnan bawata isnan osto ay timpo ay pinilina. Naiyanak ay Judio ay mangsolsolot isnan linteg Moses ⁵ tapno sobtena datako isnan mababalodan tako isnan linteg tapno menbalin tako ay an-ak Apo Dios. ⁶ Isonga id wani an-ak Apo Dios dakayo et siya nan gapo ay intedna nan Ispiriton nan Anakna ken dakayo. Isonga mabalin ay kananyo en Ama no menlowalo kayo ken siya. ⁷ Baken kayo et kaneg nan baa nodi an-ak Apo Dios dakayo. Isonga awnit ited Apo Dios ken dakayo nan am-in ay ipatawidna isnan an-akna.

⁸ Id kasin sayopay getken si Apo Dios et pinatpatiyo ya sinolsoloty nan baken tet-ewa ay dios. Keg kayo baa ken daida. ⁹ Ngem gapo isnan nangnemneman Apo Dios ken dakayo omona et getkenyo siya id wani. Dan no getkenyo si Apo Dios aytay dayon aped layden ay somagong isnan inik-ikkanyo ay maid paayna? Ay laydenyo ay menbaa kasin? ¹⁰ Dayon kankanan en masapol ay soloteny no nan ik-ikkan di Judio ay men-obaya ya menpalti isnan agew ay patpatgenda ta badangan Apo Dios dakayo? ¹¹ No keg tona nan ik-ikkanyo omegyatak

tay keg maid paay nan oblak ay nin-it-itdo ken dakayo.

*Mensakit Nan Nemnem Pablo
Gapo Isnan Ik-ikkan Nan iGalacia*

¹² Bebsatko, pangaasiyo ta to-ladenyo sak-en. Tay baken nan linteg di Judio is solsolotek. Et siya nan kanegyo id kasin isdin kamaid linteg is getkenyo.

Isdin nakiteteak ken dakayo id kasin, gawigawis nan inik-ikkanyo ken sak-en. Isonga pangaasiyo ta nan gawis ay ikkanyo ay mang-pati isnan ibagbagak di itoltoloyyo.

¹³ Isdin nasakitak et siya nan gapo ay nakiteteak ken dakayo ya getkenyo ay siya nan damok ay mang-itdo ken dakayo isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. ¹⁴ Et

olay napalpaligatan kayo gapo isnan ngawi ay sakitko egay kayo nadis-dismaya ya nang-ad-adyan nodi nang-an-anos kayo. Sinangailiyo sak-en ay kaneg anghel is nagapo ken Apo Dios. Gawis nan inik-ikkanyo ken sak-en ay kaneg si Jesu Kristo nan sinangailiyo. ¹⁵ Ngem

aytay dan teken nan nemnemyo id wani? Dan maid gasingyo ken sak-en dapay id kasin et pilmi din gasingyo? Tet-ewa di tay din nakiteteak ken dakayo et no mabalin et kaanenyo nan matayo ta iyaliyo ken sak-en ta isokatko isnan matak ay mensakit. ¹⁶ Ngem dakayon natken id wani?

Ay kananyo ngen en bosbosowek dakayo gapo isnan mangibagbagaak isnan tet-ewa ken dakayo?

¹⁷ Nan men-it-itdo ken dakayo ay mangwani en masapol ay solotenyono nan linteg Moses et as-asokalanda nan kankananda tapno gawis nan nemnemyo ken daida. Ngem baken nan gomawisanyo is nenemnemenda. Nodi laydenda ay dokoganyo sak-en ya nan it-itdok. ¹⁸ Baken

ngawi no waday makigayyem ken dakayo basta nan gaponan et laydenda ay bomadang ken dakayo. Olay no wadaak issa wenna maidak. ¹⁹ Dakayo ay an-akko, mensakit nan

nemnemko gapo isnan ik-ikkanyo. Mensakit ay kaneg nan likliknaen nan babai isnan menpasikalana. Siya nan kaneg nan likliknaek isnan mangsesed-ak isnan osto ay mangsolotanyo isnan ogalin Kristo. ²⁰ Kayatko no wadaak koma issa ta mabalin ay mentotyako. Tay naligat ay maawatan ya magtek nan osto ay kanak gapo tay naiyaddaad-dawiyak ken dakayo.

*Nan Esa Pay Ay Maidiligan Nan
Linteg Moses*

²¹ Dakayo ay mangnemnemnem en masapol ay solotenyono nan linteg Moses, ay getkenyo nan kankananan linteg ay deeyda? Dengngenyono ta ibagak. ²² Naisolat isnan kalin

Apo Dios din dowayo ay anak Abraham. Nan esa et anak din asawan Abraham ay baana ya nan esa et anak din asawana ay sigod. ²³ Naliton din asawana ay baa et baken kaskas-daaw tay sigod ay malitlitonan nan babai. Ngem egay naliton nan sigod ay asawana no egay inkalin Apo Dios ay awnit omanak tay nain-iin-ina siya.

²⁴⁻²⁵ Wada nan kayat ay kanan nan inommat ay keg tadi. Siya dana nan kaiyaligan san dowayo asawan Abraham. San baa ay kangadan is Agar et aligna nan linteg ay inted Apo Dios ken Moses isnan bilig ay makwani en Sinai ay wada id Arabia. Nan gapo ay kanak en alig Agar nan linteg Moses et tay am-in ay ipogaw ay mangtaltalek isnan linteg Moses et daida nan kaneg nan an-ak Agar ay baa tay bab-aaen nan linteg daida. Et nan mangtaltalek isnan linteg Moses et daida nan Judio ay adi mamati ken Jesu Kristo. ²⁶ Ngem nan kaiyaligan nan sigod ay asawan Abraham et siya nan esay katolagan ay inted Apo Dios ay mangwani en badangana nan ipogaw ay mangpati ken siya. Et am-in tako ay mamati ken Kristo et datako nan kaneg an-ak nan babai ay baken baa tay adi tako mabab-aa isnan linteg.

²⁷ Wada nan kanegna isnan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en,

“Gomasingka ay babai ay maid anakna. Olay egayka omanak menlagsakka gapo isnan gasingmo. Tay sik-a ay tinaynan asawam et ad-ado nan kanegmo an-ak mo nan babai ay egay taynan asawana.”

²⁸ Bebsatko, datako ay mamati nan palpalison din si Isaac ay anak nan baken baa. Tay naiyanak siya gapo isnan nangpatiyen nan napowana isdin inkalin Apo Dios. Et datako abes, an-ak Apo Dios datako gapo tay pinati tako nan inkalina. ²⁹ Issan deey ay timpo nan inyanak san asawan Abraham ay baa et pinalpaligatna nan anak ay naiyanak gapo isnan badang nan Ispiriton Apo Dios. Et olay id wani siya gedan nan om-ommat tay palpaligaten nan adi mamati nan ipogaw ay mamati. ³⁰ Ngem sino nan kanan nan naisolat isnan kalin Apo Dios? Kinwanin Apo Dios ken Abraham en, “Pakaanem nan asawam ay baa ya nan anakna tay adi mabalin ay makitawid nan anakna isnan awnit tawiden nan anak nan baken baa.” ³¹ Bebsatko, getken tako ay baken nan baa is makin-anak ken datako isonga awnit tako makitawid isnan ipatawid Apo Dios.

5

Adiyet Mabab-aa Nan Mamati Isnan Linteg Moses

¹ Pinalobosan Kristo datako ta adi tako kasin mabab-aa isnan linteg. Isonga adi kayo kasin somagsagong isnan kabaa ken dakayo. ² Ibagak ken dakayo en maid polos paay Kristo ken dakayo no kananyo en masapol ay soloteny no esay linteg ay mangwani en menpasegyat kayo. ³ Ibagak kasin ken dakayo en no laydenyo ay menpasegyat et masapol ngalod abes ay tongpalenyo amiam-in nan linteg Moses. ⁴ Isonga nan ipogaw ay mangnemnemnem en masapol ay solotena nan linteg

Moses esapay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya et maisiyan ken Kristo ya adi maitapi isnan badang Apo Dios isnan ipogaw ta maisalakan. ⁵ Ngem datako et namnamaen tako nan gawis ay pangiilaan Apo Dios ken datako gapo isnan pammati tako ken Kristo et nan Ispiritona nan mangbadbadang ken datako isnan mangses-eedan tako isnan katongpalana. ⁶ Tay nan ipogaw ay maitatapi ken Jesu Kristo et baken nan ninpasegyatana wenno nan egayna ninpasegyatan is gapo ay gawis nan nemnem Apo Dios ken siya. Nodi nan gapo na et nan pammatina ay maipaila isnan manglaylaydana isnan ib-ana ay ipogaw.

⁷ Id kasin gawigawis nan inikikkanyo ay mangsolot ken Kristo. Ngem sino nan nangngawngaw ken dakayo ta adiy o et patiyen nan tet-ewa? ⁸ Baken si Apo Dios ay nangayag ken dakayo ta mamati kayo isnan Anakna is nagapowana. ⁹ Olay no es-esa ay ipogaw nan nanggolo isnan nemnemyo mabalin ay ngomawi kayo am-in. Kaneg nan bobod. Olay atiatik nan osalem, alisana amin nan mangipay-am. ¹⁰ Ngem talkek nan badang Kristo ken dakayo ta adiy o patiyen nan mait-itdo ay teken isnan initdok. Et nan manggolgolo ken dakayo et awnit madosa.

¹¹ Wada nan mangmangwani abes en it-itdok kano en masapol ay menpasegyat nan Gentil no mamati siya. Ngem ibagak ken dakayo ay bebsatko, baken tet-ewa di tay no tet-ewa, adi koma mangpalpaligat nan Judio gapo isnan it-itdok ay maipanggep isnan nateyan Jesus. Dapay nan mangmangwaniyak en adi masapol ay masolot nan linteg Moses nan kaliligetda ken sak-en. ¹² Sapay koma ta taynan nan ipogaw ay manggolgolo dakayo.

¹³ Bebsatko, kayat Apo Dios ay mawayaan kayo ta adi kayo mapilpilit ay mangsolot isnan linteg Moses. Ngem adiy o kanan

en nawayaan kayo isnan linteg ta ikkanyo nan kompolmi ay kayatyo. Nodi menbinadang kayo gapo isnan menlinayadanyo. ¹⁴Tay no soloteny no nan bilin Apo Dios ay mangwani en laydem nan ib-am ay ipogaw ay kaneg nan manglaylaydam isnan awakmo et matongpal nan am-in ay lintegna tay am-in ay linteg et wada isna. ¹⁵Ngem no men-asiliget kayo, makailanyo modatya madadael nan olnosyo ay mangsololot ken Kristo.

Naitken Nan Kayat Nan Ispirito Santo Isnan Kayat Di Ipogaw

¹⁶ Siya dana nan kayatko ay ikkanyo. Soloteny ay gawis nan am-in ay kayat nan Ispirito Santo ken dakayo ta adiy koma ikkan nan ololay ay layden nan awakyo. ¹⁷ Tay nan kayat di ipogaw ya nan kayat nan Ispirito Santo et baken paliso. Kegda menbinoso isonga no mamingsan adi tako makaikkan isnan kayat tako ay ikkan tay mensinopla nan gawis isnan ngawi. ¹⁸ Ngem no nan kayat nan Ispirito Santo nan solotem et adi masapol ay solsoloteny nan linteg Moses.

¹⁹⁻²⁰ Nalaka ay mailasin nan aped magapgapo isnan kayat di ipogaw. Et siya dana; nan mamabai, mamati isnan sinang didios, mensapsapo isnan ib-ada ay ipogaw, malililit, makisosongbat, manag-apal, naimot, omaapos ya adi menkinaawatan, ²¹ mabotboteng ya nan tapina ay kaneg datona. Kasinko ibaga nan kaneg nan inbagak id kasin. Kanak en makailanyo tay nan ipogaw ay mang-ikkan isnan da tona et adida mabalin ay maitapi isnan mentolayan Apo Dios.

²² Ngem dakkal nan nateknan nan maikkan ay magapgapo isnan Ispirito Santo. Siya dana nan magapgapo ken siya; layad, gasing, natalna ay nemnem, anos ya gawis nan ik-ikkam isnan ib-am, matalekka isnan ipogaw, ²³ managpakombaba ya getkem ay mangtena isnan am-in ay ikkam.

No ikkam am-in da tona et tongtongpalem nan am-iam-in ay linteg. ²⁴ Et nan makwani en ipogaw Jesu Kristo et taynanda nan ngawi ay inik-ikkanda id kasin ta adida patpatiyen nan ol-olay ay kaykayatda. ²⁵ Gapo tay wada nan balo ay biyag gapo isnan nang-itedan Apo Dios isnan Ispiritona ken datako et masapol ay ikkan tako ngalod nan gawis ay it-itdon nan Ispiritona ken datako. ²⁶ Masapol ay adi tako pangangatawen nan nemnem tako ya adi tako makisosongbat ya kaanen tako nan ngawi ay apal isnan nemnem tako.

6

Menbinadang Tako

¹ Bebsatko, naay di kasinko ibaga. No waday mamati is makabasol masapol ay badangan nan ipogaw ay napigsa nan pammatina ya anosana ay mangbadang ken siya ay mangipaila isnan layadna. Ya makailana tay mabalin ay madolog siya gedan. ² Menbinadang kayo ay mamati no waday menligatan nan esa ken dakayo. No siya di nan ik-ikkanyo et matongpal nan bilin Kristo ay mangwani en menlinayad tako. ³ Adi kayo mendine ay mangwani en adiy masapol nan badang nan ib-ayo. Tay no keg tona nan nemnem nan ipogaw et al-allilawena nan awakna tay baken di is tet-ewa. ⁴ Isonga masapol tonggal esa ay mangnemnem isnan ik-ikkana ta paneknekana omona no osto wenno baken. Et no mapaneknekan ay gawis am-in nan inikkana, men-gasing siya. Ngem baken koma nan kinakolang nan ib-am is mangidililigam isnan kabaelam ta mabalin ay kanam en gagawiska mo siya. ⁵ Tay tonggal esay ipogaw et wada nan kinakapsotna ay nalaka ay bomasolana. Et siya nan masapol ay makailana.

⁶ Siya na nan esay it-itdok. Nan ipogaw ay mait-itdown isnan kalin Apo Dios et masapol ay agtana isnan

wada ken siya nan ipogaw ay mang-it-itdo ken siya.

⁷ Siya dana pay nan ibagak ken dakayo. Adi kayo masiksikapan. Tay nan ik-ikkan nan ipogaw ay gawis wenno ngawi et siya nan awnitna apiten tay adi mabalin ay maallilaw si Apo Dios. ⁸ No nan layden nan ipogaw et nan ik-ikkana ay ol-olay, awnit madosa siya ay eng-enggana. Ngem no ik-ikkana nan layden nan Ispirito Santo et awnitna ganaben nan biyag ken Apo Dios ay ited nan Ispirito Santo ken siya ay maid patenggana. ⁹ Isonga adi tako koma maom-oma ay mang-ik-ikkan isnan gawis tay no itoltoloy tako ay mang-ikkan awnit siya nan apiten tako no omdan nan osto ay timpo. ¹⁰ Isonga kanayon koma ay ikkan tako nan gawis isnan am-in ay ipogaw isnan matatagowan tako. Am-am-amed isnan ib-a tako ay mamati.

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

¹¹ Isnan naay kombos nan solatko ken dakayo et sak-en ay mismo nan nangisolat. Isonga ilaenyo baw nan kadadaken nan solatko. ¹² Kanak en nan men-it-itdo ken dakayo ay mangwani en masapol ay men-pasegyat kayo ta maisalakan kayo et ik-ikkanda dadi ta madayawda. Ikkanda di abes tay no kananda en omanay nan nateyan Jesus gapo isnan basbasol di ipogaw et paligaten nan ib-ada ay Judio daida. Isonga kankananda en masapol ay masolot nan linteg Moses gedan. ¹³ Ngem olay ninpasegyatda adida kadi solsoloten nan am-in ay linteg Moses. Laydenda ay menpasegyat kayo ta mabalin ay men-etekda ay mangwani isnan tapin di ipogaw en, “Ilaenyo, ninpasegyatda gapo tay solsolotenda nan it-itdomi.” ¹⁴ Ngem sak-en, baken nan kaneg todi is laydek ay ibaga. Nodi laydek ay ibaga nan nateyan nan Apo tako ay si Jesu Kristo ay pala ken sak-en. Gapo isnan inikkana et id wani maid polos laydek isnan am-in ay maik-ikkan isnan batawa ay

mang-ap-apos ken Apo Dios tay maid polos paayda ken sak-en. ¹⁵ Tay nan napatepateg isnan biyag tako et nan balo ay nemnem ay nagapo ken Apo Dios. Baken nan menpasegyatan nan ipogaw. ¹⁶ Sapay koma ta liknaen nan am-in ay mangpatpati isnan kakakwanik nan seg-ang ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios. Daida nan ipogaw Apo Dios olay no Judio wenno baken.

¹⁷ Menlogi id wani, adi kayo koma pomaligat ay mangsongsongbat isnan kankanak. Tay nan naay adoado ay kablatko ay nagapo isnan mang-ad-adi ken Jesus et da tona nan mangipagtek isnan kinatet-ewan nan men-ob-oblaak ay pala ken Jesus.

¹⁸ Bebsatko, sapay koma ta wawawawada ken dakayo nan layad ya anos Jesu Kristo ay Apo tako.

Siya dana et kedeng nan ibagak.

Nan Solat Pablo Isnan Ipagaw id Efeso

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan naay ay insolat Pablo isnan mamati id Efeso et nan awnit ikkan Apo Dios ay mangpos-a isnan am-in ay wada isnan batawa ya id daya ta kedeng si Kristo is apoda. (1:10). Siya nan gapo ay binagbagaan Pablo nan mamati tapno osto nan ik-ikkanda ta mapos-a nan nemnemda.

Pangngalig nan tap-in nan inosal Pablo ta ipailana nan kaneg nan mapos-aan tako ay mamati. Kanana en nan mamati et kanegda nan esay awak et si Jesu Kristo nan kaneg olon nan awak ay deey. Kanana abes en kaneg baey nan mamati et si Kristo nan kanegna tokod. Indiligna pay nan sin-asawa ken Jesu Kristo ya nan mamati ken siya.

Nan wada isna:

Nan login nan solat 1:1-2

Nan mapos-aan Kristo ya nan mamati ken siya 1:3-3:21

Nan ik-ikkan nan mamati ken Kristo 4:1-6:20

Kombos nan solat 6:21-24

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay pinilin Apo Dios ay esay apostolis Jesu Kristo. Naay di solatko ken dakayo ay ipogaw Apo Dios id issa Efeso ay mangitoltoloy ay mamati ken Jesu Kristo.

² Sapay koma ta kanayon ay lik-naenyo nan layad, anos ya natalna ay nemnem ay magapo ken Apo Dios ay Ama ya ken Jesu Kristo ay Apo tako.

Nan Kaskasdaaw Ay Seg-ang Apo Dios

³ Dadama nan panangdayaw tako ken Apo Dios ay Dios ya Aman Jesu Kristo ay Apo tako. Gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo et dadama nan badang Apo Dios ken datako tay inpaiyalina isnan Ispiritona nan am-in ay gawis ay nagapo id daya. ⁴ Gapo ken Jesu Kristo et

olay isdin egay kaboliwan nan naay batawa et epdas pinilin Apo Dios datako ay men-ipogawna ta menbalinena datako is nadiosan ay maid polos basbasolna ken siya. ⁵ Id sangadom et ninemnem Apo Dios ay menbalinena datako is an-akna maipoon isnan ikkan Jesu Kristo. Siya nan layden Apo Dios ay ommat ken datako gapo isnan dadama ay layadna ken datako. ⁶ Isonga daydayawen tako si Apo Dios gapo isnan gawigawis ay egayna inyim-imot ay badangna ken datako tay inbaana ken datako nan laylaydena ay Anakna ay si Jesu Kristo. ⁷ Nan basan Jesu Kristo ay inmayos isdin nateyana et siya nan nangsakbot ken datako isnan basbasol tako isonga pinakawan Apo Dios datako. Gapo tay managseg-ang siya ⁸ et dakkell nan badangna ken datako ay maid kankanegna. Si Apo Dios et getkena nan am-in ay wada ya ostoosto nan am-in ay ikkana. ⁹ Isonga inpagtekna ken datako nan awnit maikkan ay egayna inpagtek isnan tap-in di ipogaw ay epdasna ninemnem id sangadom ay awnit matongpal gapo ken Kristo. ¹⁰ Siya na nan planona. No makwas nan am-in ay masapol ay ommat dat pos-aen Apo Dios nan am-in ay wada isnan batawa ya id daya ta kedeng si Kristo is Apo.

¹¹⁻¹² Am-iam-in ay om-ommat et epdas ninemnem Apo Dios ay awnit ommat. Kaneg nan nangpiliyana ken dakami ay Judio ta dakami nan omon-ona ay mamati ken Jesu Kristo. Tay enggana id sangadom et dakami ay Judio nan nanges-eed isnan inbagana ay awnit omdan ta madayaw si Apo Dios gapo isnan panakabalina. ¹³ Ngem id wani gawis tay dakayo ay baken Judio et inpailan Apo Dios ay ipogawna dakayo tay inidyana ken dakayo nan Ispiritona ay kaneg din inbagana. Inikkana di tay namati kayo ken Kristo issan nangdengnganyo isnan gawis ya tetewa ay mait-itdo maipanggep isnan inikkan Apo Dios ay mangisalakan

ken datako. ¹⁴ Nan makitetean nan Ispirito Santo ken datako et siya nan manggetkan tako ay tet-ewa ay tongpalen Apo Dios nan am-in ay inkalina isnan ipogawna isonga getken tako ay awnitna dawaten datako. Daydayawen tako nan kaskasdaaw ay seg-ang Apo Dios.

Nan Lowalon Pablo Pala Isnan Mamati

¹⁵ Gapo tay dinngek nan pamatiyo ken Apo Jesus ya nan dadama ay layadyo abes isnan am-in ay ib-ayo ay ipogaw Apo Dios ¹⁶ et adiyak isalsaldeng ay men-iyaman ken Apo Dios gapo isnan inikkana ken dakayo ya ilol-owalowak dakayo ken siya. ¹⁷ Menlol-owalowak ken Apo Dios ay kadayawan ay Ama tako ay nangibaa ken Apo Jesu Kristo. Dawdawatek ay itedna koma ken dakayo nan silib ay magapo isnan Ispirito Santo ay mangipagtek isnan am-in ay maipanggep isnan kinadionsa tapno getkenyo siya ay osto. ¹⁸ Idawdawatko pay ken Apo Dios ay silawana nan nemnemyo tapno getkenyo ay osto nan awnitna ited ken dakayo ay biyag ay maid patenggana tay siya nan gapo ay pinilina dakayo. Laydek abes ay getkenyo nan kinaado ya kinagawis nan awnitna ited isnan ipogawna. ¹⁹ Idawdawatko gedan ay liklik-naenyo koma nan kabaelana ay mangbadang ken datako ay mamati ken siya. Inpailan Apo Dios nan kapigsan nan kabaelana ay maid kanegna ²⁰ isdin nangtagowana ken Jesu Kristo isdin nateyana danat ipangato id daya et patokdowena isnan makanawana ay kad-an di madaydayaw. ²¹ Isonga wada si Jesus id daya et siya nan kangatowan ay Apo id wani ay eng-enggana. Maiwed nangatngato mo siya isnan am-in ay manakabalin ay apo isnan batawa ya id daya ay maila ya adi kaila. ²² Inpangaton Apo Dios si Jesu Kristo ay men-ayo isnan am-in ay wada et siya gedan nan pinilin Apo Dios ay Apon di mamati. ²³ Isonga

datako ay mamati ken Jesu Kristo et kanega datako nan awakna ya siya nan kaneg tako olo. Tay si Kristo ay kangatowan ay Apo isnan am-in et siya nan mangipaik-ikkan isnan am-in ay laydena ay maikkan et datako nan mang-ik-ikkan ya datako gedan nan mangipagtek isnan kanegna.

2

Si Apo Dios Nan Mangipabalo Isnan Biyag Tako

¹ Id kasin, isdin egay kayo namatiyan et kaneg kayo natey gapo isnan basbasolyo. ² Din ogaliyo et kaneg nan ngawi ay ikkan nan mangnemnemnem isnan biyagda isnan naay ay batawa et kedeng tay pinatpatiyo gedan nan layden Satanas ay apon am-in di anito ya nan mang-adi ay mangpati ken Kristo. ³ Olay datako id kasin et inik-ikkan tako abes nan aped tako is laylayden ay olay no getken tako ay ngawi. Nan layden nan awak tako ya nan wada isnan nemnem tako et siya nan aped tako inik-ikkan. Isonga no egay tako namati ken Jesu Kristo et masapol ay dosaen Apo Dios datako ay kaneg nan adi mamati.

⁴ Ngem olay no kaneg todi et dadama kayet nan seg-ang ya badang Apo Dios tay dadama nan layadna ken datako. ⁵ Olay no kaneg tako natey gapo isnan menbasbasolan tako et intapina datako isnan balo ay biyag ken Kristo. Nan seg-ang Apo Dios nan gapo ay intapina datako ken Jesu Kristo tapno maisalakan tako. ⁶ Et gapo isnan naitapiyan tako ken siya et awnitna ipangato datako ta wada nan kalebbengan tako ay makitolay ken siya id daya. ⁷ Nan gapo ay inikkan Apo Dios nan naay et ta maila ay eng-enggana nan kinapigsan nan layadna ya nan seg-angna ken datako gapo isnan naitapiyan tako ken Jesu Kristo. ⁸ Tay nan seg-ang Apo Dios et kedeng nan gapo ay dawaten datako no mamati tako. Et maiwed polos inik-ikkan tako is gapo ay insalakana datako

nodi siya nan kanemnem et kedeng.
⁹ Isonga adi mabalin ay men-etek nan ipogaw ay mangwani en nan gawis ay inikkana nan gapo ay insalakan Apo Dios siya. ¹⁰ Tay si Apo Dios et kedeng nan mangipabalo isnan biyag tako gapo isnan naitapiyan tako ken Jesu Kristo tapno ikkan tako koma nan gawis ay ninemnemna id kasin ay awnit tako ikkan.

Pinos-an Jesu Kristo Nan Nemnem Nan Am-in Ay Mamati Ken Siya

¹¹ Isonga dakayo ay baken Judio ay makwani en Gentil et nemnemenyo din kanegyo id kasin. Dakayo et kanan nan Judio en egay kayo naibilang ay ipogaw Apo Dios tay egay kayo od kasegyatan. Owen, tay id kasin et inbagan Apo Dios en masapol ay masegyatanda tay siya nan mangipaila ay ipogaw Apo Dios daida. Ngem maid silbin nan apedda ikkan isnan awakda no adida ikkan pay nan layden Apo Dios. ¹² Ngem nemnemenyo din egayyo naitapiyan ken Kristo. Kaneg kayo naiyaddaaddawi ken Apo Dios tay baken kayo Judio ay ap-on Israel ay pinilin Apo Dios ay ipogawna. Isonga egay kayo gedan nailak-am isdin inkalin Apo Dios isnan ipogawna en awnit omali nan mangisalakan ken daida. Isdin nangitoltoloyanyo isnan sigod ay ogaliyo et maid namnamayo ay awnit dawaten Apo Dios dakayo tay egayyo getken nan maipanggep ken siya. ¹³ Ngem id wani gawis tay naitapi kayo ken Apo Dios ya ken dakami ay ipogawna gapo isnan nateyan Jesu Kristo. ¹⁴ Isonga inamong Jesu Kristo datako ay Judio ya nan baken Judio et ninbalin tako ay kaneg sin-ag-i. Inesangna nan nemnem tako tay minaidna nan poon nan men-inaamisan tako ¹⁵ tay isnan nateyana et minaidna nan linteg ay naited ken Moses ya am-in nan bilbilina ay pinatpatimi ay Judio id kasin ta maeesang si Apo Dios is solsolotenmi ay Judio ya dakayo ay baken Judio. Isonga id

wani et siya nan kaolnosan tako tay pinabalona datako ay ninbalinena ay es-esa ay ipogaw gapo isnan maitatapiyan tako ken siya. ¹⁶ Gapo isnan nateyan Jesu Kristo isnan kros et siya nan nakaan nan kedse tako tay pinos-ana nan nemnem tako ay mamati ay Judio ya Gentil ay kaneg esay ipogaw tasiyay somag-en tako ken Apo Dios. ¹⁷ Isonga inmali si Kristo ta ibagana ken dakayo ay naiyaaddawi ken Apo Dios ya ken dakami gedan ay naisasag-en ken siya nan gawis ay damag ay mabalin ay maitapi tako ken Apo Dios. ¹⁸ Et nan maitatapiyan tako ken Kristo nan gapo ay makasag-en tako am-in ken Apo Dios ay Ama tako tay wada nan Ispirito Santo ken datako id wani.

¹⁹ Isonga dakayo ay egay kaibilang ay ipogaw Apo Dios id kasin et naitapi kayo id wani ken dakami ay ipogawna et men-an-ak Apo Dios datako am-in. ²⁰⁻²² Et maitapi tako am-in isnan baey ay sas-aadena ay mentetean di Ispirito Santo. Si Jesu Kristo et siya nan kanegna tokod tay siya nan mangipapakneg ya mangipadadakkal isnan baey dapay nan aapostolis ya nan mamadton Apo Dios et daida nan kanega kiling san baey tay daida nan omon-ona ay mangipagtek isnan maipanggep ken Jesus. Gapo isnan maitatapiyan nan mamati ken Kristo et kanegda nan kaiw ay nateketeken ngem wada nan kaoslanda am-in isnan baey. Isonga dakayo pay ay mamati nan tap-in di isaad Apo Dios isnan gawis ay baeyna.

3

Si Pablo Nan Mangipagtek Isnan Maipanggep Ken Apo Dios Isnan Baken Judio

¹ Gapo isnan am-in dadi ay kaibagbagak et ilol-owalowak dakayo. Owen sak-en si Pablo ay naibalod gapo isnan nangibagbagaak ken dakayo ay baken Judio isnan maipanggep ken Jesu

Kristo. ² Waay getkenyo met ay si Apo Dios nan nangyali isnan kalebbengak ay mangipagtek ken dakayo isnan layadna ya nan segangna ta mabadangan kayo. ³ Tay inpagtek Apo Dios ken sak-en nan egay naipagtek id kasin et siya nan insolatko isnan logiyan nan solat ay naay. ⁴ No basaenyo ay osto et awnityo getken ay tet-ewa ay inpagtekna ken sak-en nan awnit ommat isnan maipanggep ken Kristo. ⁵ Egayna inpagtek isdin ipogaw id kasin ngem id wani nan Ispiritona nan nangipagtek ken dakami ay aapostolis ya mamadton Apo Dios. ⁶ Et siya na nan inpagtekna. Baken kami kedeng ay Judio is dawaten Apo Dios nodi olay dakayo gedan ay baken Judio ta maitapi kayo isnan mamati ken Kristo dakayopay maagtan isnan am-in ay inkalin Apo Dios en itedna isnan ipogawna gapo isnan pammatiyo ken Jesu Kristo issan nangdengnganyo isnan gawis ay damag.

⁷ Inbaan Apo Dios sak-en ta ibagak nan gawis ay damag et inyalina gedan nan laingko ay mang-ikkan gapo isnan kabaelana. ⁸ Olay sak-en nan kababaan isnan am-in ay ipogawna ngem sak-en kayet nan pinilina ay mangibaga ken dakayo ay baken Judio isnan dadama ay layad Kristo ken datako ay maid kanegna. ⁹ Tay si Apo Dios ay nangboliw isnan am-in ay wada et inbaana sak-en ay mangipagtek isnan am-in ay ipogaw nan ikkana ta matongpal nan panggepna ay egayna inpagtek id kasin enggana id wani ¹⁰ tasiyay no ilaen nan aap-apon di aanghel id daya ya nan tap-in di manakabalin ay adi kaila nan gawis ay ikkan Apo Dios ken datako ay mamati dadat getken ay osto nan kinapigsan di silibna ya nan kinagawis di nemnemna. ¹¹ Tay olay id kasin et siya din ninemnemna ay ikkana ken datako et siya nan tet-ewa ay inikkana isnan nateyan Jesu Kristo ay Apo tako. ¹² Isonga id wani adi tako mabain ay menlowalo ken

Apo Dios tay getken tako ay idngena datako gapo isnan pammati tako ken Jesu Kristo. ¹³ Isonga adi kayo koma menseseg-ang gapo ken sak-en tay olay no mapalpaligatak et paggawisanyo met laeng.

Nan Lowalon Pablo

¹⁴ No nemnemek nan am-in ay inik-ikkan Apo Dios ay Ama tako daket menpalintomeng ken siya ay mangilowalo ken dakayo. ¹⁵ Siya nan makwani en Ama tay siya nan nagapowan nan am-in ay wada isnan batawa ya id daya. ¹⁶ Adoado nan badang Apo Dios ken datako gapo isnan kabaelana ay maid kanegna. Isonga idawdawatko ken siya ta papigsaen nan Ispirito Santo nan nemnemyo ¹⁷ ta liknaenyo koma ay tet-ewa ay wada si Jesu Kristo ken dakayo gapo isnan pammatiyo. Idawdawatko abes ta pomigpigsakayet nan layadyo ken Apo Dios ya isnan ib-ayo ¹⁸ ta mawada ken dakayo ya nan am-in ay ipogaw Apo Dios nan laing ay manggetek ya makaawat isnan kinaam-amed nan pigsan nan layad Jesu Kristo ken datako. ¹⁹ Tet-ewa ay maiwed makagtek ay osto isnan kapigsan nan layadna ngem mataptapiyan koma nan getkenyo ta maanay nan komaneganyo ken Apo Dios.

²⁰ Madaydayaw si Apo Dios ay manakabalin ay mangbadbadang ken datako tay olay no ngan di dawaten tako wenno nemnemen tako et mabalin ay ikkana tay napigsa nan kabaelana ay mang-ikkan mo nan aped tako nenemnemmen. ²¹ Am-in tako ay mamati et daydayawen tako siya gapo isnan nangpos-aana ken datako ya gapo abes ken Jesu Kristo isonga si Apo Dios nan daydayawen tako ay eng-enggana. Sapay koma.

4

Mapopos-a Koma Nan Nemnem Di Mamati

¹ Sak-en ay naibalod gapo ken Apo Jesus et ibagak en pangaasiyo

koma ta tongpalenyoy nan am-in ay maibagay ay ikkan nan pinilin Apo Dios. ² Kaneg tona nan ikkanyo koma, managkoya kayo ay adi kayo men-et-etek nodi men-inanos kayo ay menlinayad. ³ Nan Ispirito Santo nan mangpopos-a isnan nemnem tako isonga gawis no itoltoloy tako ay mang-ik-ikkan isnan masapol ta adi kangawngaw nan mapopos-aan tako. ⁴ Tay am-in tako ay naitapi ken Jesu Kristo et kaneg tako esay awak ya es-esa nan Ispirito Santo ay makitetee ken datako am-in. Esang abes nan namnama tako gapo isnan nangpiliyan Apo Dios ken datako. ⁵ Es-esa nan patiyen tako et siya nan es-esa ay Apo tako ya es-esa nan mangipaila ay naitapi tako ken Kristo et siya nan kabonyagan tako. ⁶ Es-esa si Apo Dios ay Ama tako am-in et siya nan kangatowan ay Apo isnan am-in ya wada siya ay mangbadbadang ken datako am-in.

⁷ Ngem olay no es-esa nan pammati tako et nateketeken nan laing tako tay wasdin esa ken datako et inagtan Kristo is osto ay laingna. ⁸ Tay wada nan naisolat ay kalin Apo Dios ay maipanggep ken Kristo ay mangwani en, "Inabakna nan bosona danat ikawit nan adoado ay baana isnan somagongana id daya danat idya nan gawis ay laing isnan ipogawna." ⁹ Ngan ngen nan kayatna ay kanan isnan nangwaniana en somagong id daya? Kanana met en in mali siya tet-ewa isnan naay ay batawa ay nagapo id daya. ¹⁰ Tay san nagapo id daya et siya nan sinmagong kasin isonga id wani siya nan kangatowan ay Apon nan am-in ay nawada. ¹¹ Et siya abes nan mang-id-idya is gawis ay laing isnan ipogawna ta makaikkanda isnan kayatna. Pinilina nan tap-ina ay men-apostolis ya nan tap-ina ay makwani en mamadto ay mangibagbaga isnan kankanana. Wadada abes nan pinilina ay omey mangibagbaga isnan gawis ay damag isnan kailili ya wadada abes nan mang-it-itdo ya mangbadbadang isnan mamati.

¹² Nan gapo ay inyalin Kristo nan laing tako et ta menbinadang tako ta pomigsa koma nan pammatin nan ipogawna ay kanegna awak ¹³ ya ta mataptapiyan nan getken tako ay maipanggep ken Jesu Kristo ay Anak Apo Dios ta maeteng nan pammati tako ken siya. Tay no siya di nan ommat et mapopos-a nan nemnem tako dapay omosto et awaten tako nan gawigawis ay ogalin Jesu Kristo.

¹⁴ No siya di nan ikkan tako et baken tako dadlo kanega onga ay nalaka ay mamati isnan kompolti ay dengngena tay adi tako aped mamatpati isnan teken ay solsolo ya adi tako gedan masiksikapan isnan nalaing ay men-al-allilaw ay mangisolsolo isnan baken tet-ewa. ¹⁵ Owen, baken nalaka koma ay masokatan nan pammati tako nodi kalkaliyen tako isnan ib-a tako nan tet-ewa ay mait-itdo gapo isnan layad tako ken daida ta omosto nan pammati tako ken Jesu Kristo et komaneg nan ogali tako isnan ogalina tay siya nan kaneg tako olo ¹⁶ ya datako nan kanegna awak. Iyap-apowana datako ta mapopos-a nan nemnem tako ay menbinadang. Tay am-in ay paltin di awak et no ikkanda nan layden nan olo et pomigpigsa ya domakdakkal nan awak. Et siya nan kaneg tako no menlinayad tako.

Komaneg Koma Isnan Ogalin Apo Dios Nan Ogaliyo

¹⁷ Ibagak nan naay ken dakayo tay si Apo Jesus nan mangkayat ay ibagak. Masapol ay adiyoy itoltoloy ay mang-ikkan isnan ogalin nan adi mamati ken Apo Dios tay nan ik-ikkanda ya nan nemnemda et adi kapaay. ¹⁸ Gapo tay menkenteg nan toktokda ay adida kabagbagaan et egay natanggawan nan nemnemda isonga maiwed ken daida nan biyag ay ited Apo Dios. ¹⁹ Isonga maid polos baina tay apedda ik-ikkan nan layden nan awakda ay adida ten-en nan ik-ikkanda ay ngawi.

²⁰ Ngem dakayo et baken kaneg todi nan sinolsoloyo isnan maipanggep ken Kristo. ²¹ Tay din-geyo met nan tet-ewa ay initdomi ay maipanggep ken siya et siya nan solsolotenyoy. ²² Isonga kaanenyoy nan sigod ay nemnemyoy ya ogaliyoy tay nan ngawiy ay layden nan awak tako et siya nan mang-allilaw ken datako ay mang-ik-ikkan isnan ngawiy ya siya nan mang-engew ay mangipan-gawiy ken datako. ²³ Isonga masapol ay masokatan nan ogaliyoy ya nan nemnemyoy is gawis. ²⁴ Dawatenyoy nan mangpabalowan Apo Dios isnan biyagyo ta komaneg kayo ken siya et maila ay napabalo nan biyagyo isnan tet-ewa ya nadiosan ay ik-ikkanyoy.

²⁵ Isonga adiyoy tako koma menkamkam pot nodiy nan tet-ewa et kedeng nan kankanan tako isnan ib-a tako tay datako ay mamati et naitapiy tako am-in isnan awak Jesu Kristo. ²⁶ No makaliget tako datakot pabaewen nan nemnem tako ta adiyoy tako bomasol ay mang-ikkan is ngawiy. Adiyoy tako koma itoltoloy nan liget tako isnan sin-agew ²⁷ tapno maid wayan Satanas ay mangdolog ken datako. ²⁸ No waday mangakew ken dakayo et masapol ay isaldengna et ta bomikas ay men-obla is katagowana ya tasiyay wada gedan di ibadangna isnan kodokdo. ²⁹ Adiyoy tako koma menkalkali is ngawiy nodiy am-in ay kankanan tako et nan bomadang ay mangipapigsa ya mangipaostoy isnan nemnem di mendedenge. ³⁰ Nan esa pay et adiyoy tako koma ipaseseg-ang nan Ispirito Santoy tay nan menteteana ken datako nan mangipaila ay ipogaw Apo Dios datako ya siya abes nan mangipagtek ay maitapiy tako ay maisalakan isnan kasin omaliyan Jesu Kristo. ³¹ Isonga adiyoy koma aamisen nan ib-ayoy. Masapol ay kaanenyoy am-in ay sakit di nemnemyoy ya nan bongetyoy ken daida. Adiyoy kayoy makisapsape ya makisongsongbat ya adiyoy taytayoktoken nan ib-ayoy. ³² Baken koma kaneg todi nan ikkan

tako nodiy men-inanos tako ya ipaila tako nan seg-ang tako isnan ib-a tako. Menpinakawan tako ay kaneg nan inikkan Apo Dios ay mangpakawan ken datako gapo ken Jesu Kristo.

5

Mentetee Kayo Koma Isnan Menpat-a

¹ Gapo tay datako nan an-ak Apo Dios ay laylaydena et siya koma nan toltoladen tako ta komaneg tako ken siya. ² Laylayden tako koma nan ib-a tako ay kaneg nan pananglayad Kristo ken datako. Inyoogna nan awakna ay matey tasiyay mabalin ay pakawanen Apo Dios nan basbasol tako isonga pinagasingna si Apo Dios isnan inikkana. ³ Isonga adiyoy kayoy koma makikamkamolalaya men-ag-agom. Adiyoy kayoy aped mensodsodok isnan kaneg todi ay ngawiy. Baken kaneg todi koma nan ikkan nan ipogaw Apo Dios. ⁴ Adiyoy maibagay ay menkalkali is ngawiy wenno naalas nan ipogawna nodiy nan gawis koma nan kankanana tasiyay madayaw si Apo Dios ⁵ tay gegetken tako ay adiyoy mabalin ay maitapiy isnan mentolayan Kristo ya si Apo Dios nan mang-ik-ikkan is ngawiy ay kaneg nan makikamkamolalaya nan naagom. Nan naagom et nan kinaagomna nan kinadiosna tay siya nan kapatgan ken siya. ⁶ Adiyoy kayoy maal-allilaw isnan menkamkam pot ay mangmangwani en baken ngawiy nan mang-ikkan isnan kaneg todi. Tay nan kaneg todi ay maik-ikkan et siya nan gapo ay makaliget si Apo Dios isnan adiyoy mangpati ken siya isonga dosaena daida. ⁷ Isonga adiyoy kayoy maibob-oweg isnan kaneg da todi ay ipogaw. ⁸ Tay id kasin et kaneg menbolinget nan nemnemyoy ngem id wani ay tinanggewan Jesu Kristo nan nemnemyoy et kaneg kayoy mentetee isnan menpat-a gapo isnan naitapiyanyoy ken siya isonga ikkanyoy nan osto ay ikkan nan mentetee isnan menpat-a. ⁹ Tay

nan ipaik-ikkan Jesu Kristo isnan tinanggewana et nan am-in ay gawis, nan nalinteg ya nan tet-ewa. ¹⁰ Solowenyo koma dayopay ikkan nan layden Apo Jesus. ¹¹⁻¹² Adi kayo makiik-ikkan isnan adi kapaay ay ik-ikkan di egay katanggewan di nemnemna. Owen, tay nan ik-ikkanda ay ngawi ay adida ipapaila et kababain is aped masodsodok. Ngem nan gawis ay ik-ikkanyo et siya nan kanega silaw ay mangipaila isnan kangawin nan ik-ikkanda tasiyay omapalda koma isnan gawis dadat isaldeng nan ngawi. ¹³ Tay no masilawan nan wada isnan menbolinget et maila nan tet-ewa ay kanegna. ¹⁴ Daet no ilaenda nan kangawida et matanggewan nan nemnemda dadat menbalin is gawis. Et siya nan gapo ay wada nan day-eng ay naay,
 “Magidoka ay naseyep. Matagoka ay natey,
 Ta tanggewan Kristo nan nemnemyo.”

¹⁵ Isonga masapol ay nemnemen tako ay gawis nan ik-ikkan tako ta adi tako kaneg maong-ong-ong nodi kaneg tako koma nan masilib ¹⁶ ay mang-ik-ikkan is gawis. Siya di nan ikkan tako koma tay id wani et adoado nan mang-ik-ikkan is ngawi. ¹⁷ Adiyoy koma oong-ongen nodi nemnemenyo nan layden Apo Jesus ay ikkanyo. ¹⁸ Adi kayo menbotboteng tay nan maboteng et adina getken nan kankanana ya nan ik-ikkana. Nodi nan Ispirito Santo koma nan mangipanemnem ken dakayo isnan gawis. ¹⁹ No madadagop kayo dakayot menkanta ay mangdayaw ken Jesu Kristo ngem masapol ay tet-ewa koma ay dayawenyo siya isnan nemnemyo ta baken kedeng nan topekyo is mangdaydayaw. ²⁰ Ya men-iyaman kayo ken Apo Dios ay Ama tako isnan am-in ay om-ommat olay no gawis wenno naligat gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay Apo tako.

Nan Osto Ay Ikkana Nan Sin-asawa

²¹ Menpinateg kayo tay siya nan layden Kristo ay Apo tako ay ikkanyo. ²² Dakayo ay bababai et patgenyo nan as-awayo ay kaneg nan panangpategyo ken Apo Jesu Kristo. ²³ Tay nan lalaki nan apowen nan asawana ay kaneg gedan si Jesus ay apon nan mamati ken siya tay kaneg siya nan olon di mamati tay siya nan nangisalakan ken datako ay kanegna awak. ²⁴ Isonga masapol ay patiyenyo ay bababai nan am-in ay kanan nan as-awayo ay kaneg nan mangpatpatiyen tako isnan am-in ay layden Kristo.

²⁵ Dakayo abes ay lalalaki, masapol ay laylaydenyo nan as-awayo ay kaneg nan pananglayad Jesu Kristo isnan ipogawna. Tay nan inikkana et intedna nan awakna ta isalakana datako ²⁶ tasiyay menbalinena datako ay ipogawna ay maid basolna. Tay kanegna inowasan nan basbasol tako isnan nabonyagan tako ay mangipaila ay patiyen tako am-in nan wada isnan kalin Apo Dios. ²⁷ Nan gapo ay natey siya et ta kaanena nan am-in ay basol tako tasiyay no omali siya ay mang-ala ken datako et gawis tako ay maid polos kadelawana isnan pangilana. ²⁸ Isonga dakayo ay lalalaki et masapol ay laylaydenyo nan as-awayo ay kaneg nan pananglayadyo isnan awakyo tay nan asawam et kanegmo gedan awak. ²⁹ Tay maiwed ipogaw is mang-adi isnan awakna nodi ayowanana. Et kaneg todi nan ik-ikkan Kristo ken datako ay mamati ³⁰ tay ibilangna ay awakna datako. ³¹ Wada nan naisolat ay kalin Apo Dios ay kanana en, “No makiasawa nan lalaki et taynana nan amana ya inana ta maiposa isnan asawana et menbalinda ay es-esa.” ³² Naligat ay magtek nan kayatna ay kanan ngem ken sak-en et idiligko nan sinasawa ken Kristo ya nan mamati ken siya. ³³ Ngem naay pay di kanana ay maipanggep ken dakayo ay sinasawa. Sik-a ay lalaki et masapol ay laylaydem nan asawam ay kaneg nan

pananglayadmo isnan awakmo. Ya sik-a pay abes ay babai et masapol ay patpatgem abes si asawam.

6

Nan Osto Ay Ikkana Nan Onga

¹ Dakayo ay ongong-a, patiyenyo nan ama ya inayo tay siya nan osto ay ikkan nan maitapi ken Jesu Kristo ² tay wada nan bilin Apo Dios ay mangwani en, “Masapol ay patpatgem da amam ken inam.” Siya di nan omon-ona ay bilin Apo Dios ay wada nan ibagana ay ommat no matongpal. ³ Kanana en, “No tongpalem na et gawis nan ommat ken sik-a daka-pay matatago ay mabayag isnan naay ay batawa.”

⁴ Dakayo pay ay am-a ya in-a et adiyoy paligligten nan an-akyo nodi it-doyo nan gawis ay layden Jesu Kristo ya bagbagaanyo daida tasiyay gawis nan ik-ikkanda.

Nan Osto Ay Ikkana Nan Baa Ya Nan Apoda

⁵ Dakayo ay baa et patiyenyo nan apoyo isnan batawa. Ipakatmo koma nan kabaalam ay mang-ikkan isnan ibagana ken sik-a ay kaneg nan ikkam no si Kristo nan mangbaa ken sik-a. ⁶⁻⁷ Bakem koma kedeng nan mangiil-an nan apom ken sik-a is mang-ikkanam isnan oblam ta dayawen daka nodi men-gasingka dakapay men-gaget koma ay mang-ikkan isnan am-in ay ibagana tay siya nan layden Apo Dios. Ikkam di tay nenemnemem ay bakem kedeng nan ipogaw is apom nodi nan osto ay apom et si Kristo ⁸ tay getkenyo ay ligalowan Apo Dios nan mang-ik-ikkan is gawis olay no baa siya wenno bakem.

⁹ Dakayo abes ay wada nan baana et masapol ay gawis abes nan ikkanyo isnan baayo. Adiyoy paegyaten daida tay getkenyo ay es-esang si Apo Dios id daya ay Apoyo isnan baam et maiwed pawedweden is ipogaw.

Nan Kaneg Salida Ay Ited Apo Dios

¹⁰ Siya na nan kombos nan ibagak ken dakayo. Gapo isnan maitatapiyanyo ken Jesu Kristo et dawatenyo ay papigsaena koma nan pammatiyo. Mabalin ay ikkana gapo isnan panakabalina. ¹¹ Tay datako et kaneg tako makigobgobat isnan boso tako ay si Satanas ay mang-al-allilaw ken datako isonga masapol ay osalen tako nan am-in ay inted Apo Dios ay salida ta adi tako maabak. ¹² Tay bakem ipogaw nan kaboso tako nodi si Satanas ya nan menkakekedse ay kaanianito ya nan tap-in di adi kaila ay mang-ik-ikkan is ngawi ay menap-apo isnan naay ay batawa ay kad-an di menbolinget ay nemnem. ¹³ Siya di nan gapo ay masapol ay osalen tako am-in nan salida ay inyalin Apo Dios tasiyay nakasagana tako no waday ommat is ngawi ta olay no pomigsa nan ikkan Satanas et adi polos makaabak ken datako.

¹⁴ Isonga isagana tako nan naayda ay kanega salida ay masapol ay osalen tako. Nan mangibagaan tako isnan tet-ewa et siya nan kanega balikes ay salida. Nan gawis ay ik-ikkan tako et siya nan kanega salidan di pagaew. ¹⁵ Nan kaneg tako sapatos ay mangipagawis isnan mendad-aanan tako et nan manglaydan tako ay mangibaga isnan gawis ay damag. ¹⁶ Nan mentoltoloyan di pammati tako ken Jesu Kristo et siya nan kaneg tako kasay tay siya nan isalida tako isnan ngawi ay nemnem ya nan kae-egyay ay om-ommat tay daida nan kaneg menbidbidang ay balbeg ay igaygayang Satanas. ¹⁷ Nan kaneg abes salidan nan olo tako et nan pammati tako isnan nangisalakanan Jesu Kristo ken datako. Ya nan kaneg tako gamig ay manggobat ken Satanas et nan kalin Apo Dios ay inted nan Ispirito Santo. ¹⁸ Nan esa pay ay salida ay wada ken datako et nan lowalo. Masapol koma ay kanayon ay menlowalo tako isnan badang nan Ispirito Santo. Itoltoloyyo ay menlol-owalo olay ngan nan om-ommat dayopay adi kalkalingkingan

ay ilowalowan nan am-in ay ipogaw Apo Dios.

¹⁹ Ilol-owalowanyo koma abes sak-en ta itdon Apo Dios nan kankanak no men-isolowak ya ta tomoledak ay mangipagtek isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo ay egay naipagtek enggana id wani.

²⁰ Siya di nan nangibaaan Apo Dios ken sak-en et siya nan gapo ay maibabalodak id wani. Isonga ilol-owalowanyo sak-en ta tomoledak koma ay mangibaga isnan kayatna.

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

²¹ Si Tikico nan ibaak ken dakayo ta ipagtekna nan am-in ay om-ommat ken sak-en. Siya nan esay gawigawis ay ib-ak ay naanos ay mangbadbadang ken sak-en isnan ik-ikkak ay pala ken Jesu Kristo. ²² Isonga inbaak siya ken dakayo ta ipadamagna nan om-ommat ken dakami isna ya ta papigsaena nan nemnemyo.

²³ Dakayo ay bebsatko ay mamati et sapay koma ta si Apo Dios ay Ama tako ya si Apo Jesu Kristo nan mangipigsa isnan pammatiyo tapno liknaenyo nan natalna ay nemnem ya menlinayad kayo. ²⁴ Ya sapay koma ta liknaen nan am-in ay manglaylayad ay eng-enggana ken Apo Jesu Kristo nan gawis ay badang ya segang Apo Dios.

Nan Solat Pablo Isnan Ipagaw id Filipos

Nan Maipanggep Isnan Solat

Naay nan solat Pablo isnan iFilipos. Daida nan damon di namati ken Kristo id Europa gapo isnan sololon Pablo. Naibabalod si Pablo isdin nangisolatana isnan naay et mensakit nan nemnemna gapo isnan ngawi ay kankanan nan tapin di men-is-isolo maipanggep ken siya dapay madanagan isnan deeyday mamati ay wada id Filipos tay wada nan baken osto ay naitdo ken daida. Ngem olay no siya di et maila isnan naay ay solat nan gasing Pablo ya nan talekna gapo isnan pammatina ken Jesu Kristo.

Nan osto ay gapo ay nangisolatan Pablo isnan naay et ta menpasalamat isnan badang nan deeyday mamati ay wada id Filipos ken siya. Bagba-gaana gedan daida tapno papigsaena nan pammatida olay no ngan nan ommat ken siya wenno ken daida. Inbagana en ipababada nan awakda ay kaneg nan inikkan Jesus tapno adida men-im-imot ya men-et-etek. Inpanemnemna ken daida ay wada nan osto ay biyagda gapo isnan maitatapiyanda ken Kristo et nan layad Apo Dios ken daida nan gapo na. Tay naidya ken daida na gapo isnan pammatida ay baken gapo isnan nangtongpalandi isnan linteg di Judio. Inpanemnem Pablo gedan nan gasing ya nan talnan di nemnem ay inidyan Apo Dios ken daida isnan naitatapiyanda ken Jesu Kristo.

Nan wada isna:

Login di solat 1:1-11

Nan inommat ken Pablo 1:12-26

Nan biyag di maitapi ken Kristo 1:27-2:18

Nan planon Pablo ken da Timoteo ken Epafrodito 2:19-30

Pamagbaga maipanggep isnan men-ap-apos ya nan ngawi ay solsoloda 3:1-4:9

Nan gasing Pablo isnan badang di iFilipos 4:10-20

Kombos di solat 4:21-23

Nan Login Nan Solat

¹ Dakami da Pablo ken Timoteo ay baan Jesu Kristo nan mensolat ken dakayo ay mangipangpango ya mangbadbadang isnan mamati id issa Filipos ya ken dakayo am-in abes ay ipogaw Apo Dios issa gapo isnan pammatiyo ken Jesu Kristo. ² Sapay koma ta kanayon ay liknaenyo nan anos, layad ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama ya ken Jesu Kristo ay Apo tako.

Nan Lowalon Pablo

³ Isnan am-in ay mangnemnemak ken dakayo daket men-iyaman ken Apo Dios ⁴ ya men-gasingak isnan mangilol-owalolak ken dakayo am-in ⁵ gapo isnan nangbadbadanganyo ken sak-en isnan ik-ikkak ay mang-it-itdo isnan gawis ay damag maipanggep ken Jesu Kristo. Tay enggana isdin namatiyanyo enggana id wani et nangbadbadang kayo. ⁶ Isonga getkek ay itoltoloy Apo Dios nan gawis ay ik-ikkana isnan biyagyo engganay maanaanay isnan omaliyan kasin Jesu Kristo. ⁷ Kanayon ay nemnemnemak dakayo et osto no siya nan ikkak tay makilaklak-am kayo isnan oblak ay inted Apo Dios. Kaneg id kasin et binadbadanganyo sak-en isnan nangipanpaneknekak ay tet-ewa nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo ya id wani et itoltoloyyo ay olay naibabalodak. Isonga makilaklak-am kayo isnan badang Apo Dios ken sak-en. ⁸ Getken Apo Dios ay dadama nan iliwko ken dakayo tay laylaydek dakayo ay kaneg nan pananglayad Jesu Kristo ken dakayo.

⁹ Siya na nan ilowalok ken Apo Dios. Idawdawatko ay pomigpiga kayet koma nan layadyo ken siya ya nan ikkanyo abes ay menlinayad ta mataptapiyan nan getkenyo maipanggep ken Apo Dios ya nan kabaelayo ay mangtek ken siya.

¹⁰ No siya di et getkenyo ay mang-ikkan is gawis ta awnit maiwed mangipabasol ken dakayo isnan omaliyan kasin Kristo tay gawis nan ogaliyo. ¹¹ Dat omad-ado nan gawis ay ik-ikkanyo ay ipaikkan Jesu Kristo tay kedeng siya is makapaikkan. Siya nan ikkana ta madaydayaw si Apo Dios.

Nan Badang Nan Nabalodan Pablo

¹² Bebsatko, waay kananyo en sinmaldeng nan maibagbagaan nan gawis ay damag gapo isnan naibalodak. Ngem egay tay amed pinmigma nan maibagbagaana. ¹³ Tay dinngen nan am-in ay sosoldadon di ali ya nan am-in ay ipogaw isna ay maid teken is gapo ay naibalodak nodi kedeng nan pammatik ken Jesu Kristo. ¹⁴ Isonga pinmigma nan pammatin nan adoado ay bebsat tako ken Apo Jesu Kristo isnan nang-ilaanda isnan ik-ikkak isnan naay ay pagbalodan dadat amed tomoled ay mangibaga isnan kalin Apo Dios.

¹⁵ Tet-ewa ay wadada nan mangibagbaga isnan maipanggep ken Kristo ay baken is ostō ay gandatda nodi gapo isnan apalda ken sak-en. Ngem wada nan tap-ina ay ostō nan gandatda ¹⁶ tay nan maipanggep ken Kristo nan ibagbagada gapo isnan layadda ken sak-en tay getkenda ay inpalobos Apo Dios ay naibalodak ta paneknekak ay tet-ewa nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo. ¹⁷ Ngem san deeyda ay ompal et apedda it-itdo nan maipanggep ken Kristo tay laydenda ay daida koma nan mangipango isnan ado ay ipogaw tay kananda en no siya nan ikkanda et omam-amed nan ligatko isnan naay ay pagbalodan no dengngek nan ik-ikkanda. ¹⁸ Ngem olay no siya di et olay. Tay no ngawi wenna gawis nan gandatda basta maitdo nan maipanggep ken Jesu Kristo et men-gasingak met laeng.

¹⁹ Owen, mentoltoloy nan gasingko tay getkek ay paggawisak nan am-in ay inommat ken sak-en gapo isnan

lowaloyo ya nan mangbadbadangan nan Ispirito Santo ken sak-en ay nan nangbadbadang gedan ken Jesu Kristo. ²⁰ Nan namnamak ya nan ostō ay laydek et ta maiwed koma ik-ikkak is gapo ay mabainak ken Apo Dios. Et adi koma makmaksayan nan toledko ta id wani ya isnan omali ay agew et maitoltoloy ay madaydayaw si Jesu Kristo isnan ik-ikkak isnan katatagowak ya olay no mateyak. ²¹ Tay ken sak-en et isnan matatagowak et ta ipailak koma nan kinagawis Jesu Kristo ngem no mateyak et gawgawis pay tay omeyak ken siya. ²² Ngem no matatagowak et makaitoloyak isnan naay ay nabanol ay ik-ikkak. Isonga no sak-en nan menpili et adiyak getken no ngan nan kagawisan ²³ tay tet-ewa ay laydek nan dowā. Kanak en gagag-awis no komaanak isnan naay bātawā ta makiteeak ken Kristo ²⁴ ngem gapo tay masapolyo sak-en et waay gawgawis no adiyak matey id wani. ²⁵ Isonga gegetkek ay adiyak matey id wani tay masapol ay wadaak ken dakayo tapno pomigpigma kayet nan pammatiyo dakayopay am-amed gomasing. ²⁶ Kayatko gedan ay matatago pay tapno isnan awnitak somagongan kasin ken dakayo et siya nan amedyo mangdayawan ken Jesu Kristo.

²⁷ Ngem olay no ngan nan ommat et masapol ay ikkanyo nan ostō ay ikkan nan mamati isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo. Dat olay no omeyak issa wenna adi et nan dengdengngek koma ay maipanggep ken dakayo et itoltoloyyo ay maeesa nan nemnemyo ay manggobat ken Satanas ya nan baana ta itakdegyo nan pammatiyo. ²⁸ Adi kayo koma omeg-egyat isnan mangbosboso ken dakayo. Tay no tomoled kayo et siya nan mangipagtek ay maabakda et madosada ay eng-enggana dapay dakayo nan mangabak tay si Apo Dios nan mangbadbadang ken dakayo ta maitapi

kayo ken siya ay eng-enggana. ²⁹ Tay naagtan kayo is waya ay mamati ken Jesu Kristo ta madayaw siya. Ngem baken kedeng nan pammatiyo is naited nodi masapol gedan ay mapaligatan kayo ta madayaw siya. ³⁰ Isonga maitapi kayo ken sak-en ay manggobat ken Satanas ay kaneg nan inil-ilayo ay nakigobgobatak id kasin ya nan dengdenggenyo ay ik-ikkak id wani.

2

Nan Ogalin Kristo Nan Toladen Tako Koma

¹ Getkenyo ay pinmigma nan nem-nemyo gapo isnan pammatiyo ken Jesu Kristo ya isnan layadna ken dakayo. Makitetee ken dakayo abes nan Ispirito Santo ay mangbadbadang ken dakayo. Getkenyo abes ay menlinayad ya mensinegang. ² Isonga anayenyo pay nan gasingko isnan amedyo mangeesangan isnan nemnemyo ay nan menginayyemanyo ya menlinayadanyo. ³ Baken koma nan madayawanyo ya mait-ekanyo is ik-ikkanyo nodi ipababayo nan nemnemyo dayopay patgen nan iib-ayo. ⁴ Baken kedeng nan paggawisanyo is nemnemenyo nodi olay nan masapol nan iib-ayo.

⁵ Soloteny koma nan kaneg nan nemnem Jesu Kristo.

⁶ Olay no Dios si Kristo et adina nem-nemnemen nan kinangatona

⁷ Nodi tinaynana nan kinangatona et menbalin is ipogaw danat ibilang ay baa siya.

⁸ Isnan ninbalinana is ipogaw et in-pababana nan nemnemna

Ta tongpalena nan gandat Apo Dios ken siya ay enggana isnan kaeegyat ay ikateyna ay nan mailansaana isnan kros.

⁹ Isonga siya nan gapo ay inpangaton Apo Dios siya

Ta siya nan kangangatowan isnan am-in ay wada

¹⁰ Ta nan am-in ay wada et dayawenda siya.

Nan wada id daya ya isnan batawa ya nan natnatey gedan

Et awnitda menpalintomeng am-in ay mangdayaw ken siya

¹¹ Ay mangwani en si Jesu Kristo nan es-esa ay Apo.

Et siya di nan kaidaydayawan Ama tako ay si Apo Dios.

Nan Mamati Et Kaneg Silaw Isnan Batawa

¹² Isonga naay di ibagak ken dakayo ay laylaydek. No siya di nan inik-ikkan Kristo et masapol abes ay managpati tako. Isnan kad-ak ken dakayo et pinatpatiyo sak-en ngem id wani ay maiwedak ken dakayo et amamed koma nan ikkanyo ay mangpati isnan ibagbagak. Itoltoloyyo ay mang-ikkan isnan layden Apo Dios ta matongpal nan gandatna ay omosto nan pammatiyo. Ngem gapo tay adi kayo makatongpal no adina badangan dakayo et masapol ay ikabainyo ya iyegyaty siya. ¹³ Tay si Apo Dios ay mentetee ken dakayo nan mang-it-ited isnan layadyo ay mang-ikkan isnan laydena ya isnan kabaelayo ay mangtongpal gedan.

¹⁴ Isnan am-in ay ik-ikkanyo et masapol ay adi kayo menlilili ya adi kayo gedan makisongsongbat

¹⁵ ta maiwed koma makaipabasol ken dakayo ay an-ak Apo Dios. Olay no makitetee kayo isnan mang-

ik-ikkan is ngawi isnan naay ay batawa et adi kayo koma maal-

alisan isnan ngawi ay ik-ikkanda nodi maila koma ay gawis ya osto nan

ik-ikkanyo tay kanegyo nan silaw ay mangtanggaw isnan nemnem

di ipogaw isnan batawa. ¹⁶ Tay nan kalin Apo Dios ay it-itdoyo et

siya nan mang-ited ken daida isnan biyag ay maid patenggana. No siya

di nan ik-ikkanyo et men-gasingak ay mang-it-ek ken dakayo isnan

omaliyan kasin Kristo tay nan ik-ikkanyo nan mangipaila ay mapaay

nan inpakpakatko ay inik-ikkan. ¹⁷ Waay awnitak mapatey gapo isnan

oblak ay pala ken Apo Dios ngem

olay tay siya nan mangipapigsa isnan pammatiyo. Kaneg nan pammatiyo nan igasingyo ken Apo Dios isonga men-gasingak tay kega anayan nan kateyak nan igasingyo. ¹⁸ Isonga olay no awnitak matey et makigasing kayo koma ken sak-en.

Da Timoteo Ken Epafrodito

¹⁹ Adi mabayag et ibaak si Timoteo ken dakayo no ipalobos Apo Jesu Kristo tasiyay no somagong siya daket men-gasing gapo isnan ipadamagna ay maipanggep ken dakayo. ²⁰ Maid teken is ib-ak ay mangnem-nemnem is paggawisanyo nodi siya et kedeng ²¹ tay nan tap-ina et kedeng nan paggawisanda is apedda nemnemnemen ay baken nan layden Jesu Kristo ay ikkanda. ²² Ngem si Timoteo et getkenyo met ay gawis nan ogalina tay kaneg kami sinama gapo isnan mang-it-itdowanmi isnan maipanggep ken Jesu Kristo. ²³ Isonga ibaak siya ken dakayo ay dagos no getkek nan mabanagan nan kasok. ²⁴ Et sapay koma abes ta ipalobos Apo Jesu Kristo ay adi mabayag daket omey gedan ken dakayo issa.

²⁵ Ngem kanak en masapol ay pasagongek issa ay dagos nan iba tako ay si Epafrodito. Kanegko besat siya tay nakiiib-a ken sak-en ay kaneg soldadon Apo Dios gedan. Siya nan inbaayo ken sak-en ay mangbadang isnan am-in ay masapolko. ²⁶ Ngem ipasaak siya ken dakayo issa tay mailiw ken dakayo et am-amed nan seg-angna isnan nanggetkana ay dinngeyo ay nasakit siya. ²⁷ Tet-ewa ay pilmi nan sakitna tay nganngani ay matey ngem sineg-angan Apo Dios siya et ginmawis. Baken kedeng siya is sineg-angan Apo Dios nodi sak-en gedan ta adi omam-amed nan ligatko no matey siya. ²⁸ Isonga kakakakayatko ay pasagongen siya ta gomasing kayo kasin no ilaenyo siya ya ta makesayan nan danagko gedan. ²⁹ Ipailayo koma ay mengasing kayo isnan somagongana issa tay siya nan tet-ewa ay besat

tako gapo isnan pammatina ken Apo Dios. Nan ipogaw ay kaneg ken Epafrodito et gawis no patgenyo. ³⁰ Tay gistay ay matey gapo isnan inik-ikkana ay maipanggep ken Kristo. Adina imotan nan biyagna ay mangbadbadang ken sak-en isnan kamaidyo.

3

Nan Osto Ay Paggawisan

¹ Kasinak ibaga ken dakayo ay bebsatko en men-galalasing kayo koma gapo isnan naitapiyanyo ken Apo Jesu Kristo. Adiyak maomoma ay mangibagbaga isnan inbagbagak ken dakayo tay masapol ay maawatanyo ay osto ta adi mangawngawngaw nan pammatiyo. ² Makailanyo nan menkenteg nan toktokda ay mang-ik-ikkan isnan ngawi tay ipapatida en no egay kayo kasegyatan et adi kayo kano maitapi ken Apo Dios. ³ Ngem datako nan tet-ewa ay an-ak Apo Dios tay baken kadi nan segyat di kailasinan nan tet-ewa ay anakna nodi nan mangdaydayawan tako ken Apo Dios isnan kabaelan nan Ispirito Santo ya nan mangipapangatowan tako ken Jesu Kristo. Siya nan osto ay talken tako, ay baken nan maikkan isnan awak tako ta katongpalan nan linteg ay kaneg nan kasegyatan di ipogaw.

⁴ No waday ipogaw is mabalin ay talkena isnan am-in ay inik-ikkana et maid teken nodi sak-en. No waday mangwani en maitapi siya ken Apo Dios gapo isnan inik-ikkana ya nan kaipogawna et am-amed ken sak-en ⁵ tay ilaenyo, tet-ewa ay Judiowak tay Judio gedan da ama isonga nasegyatanak isdin maikawao ay agewko. Sak-en nan esay apon din si Israel tay nan anakna ay din si Benjamin nan apok et maid apok is baken Judio. No maipanggep isnan linteg ay inted Apo Dios ken Moses et tinongpalko am-in dadi tay Fariseowak. ⁶ Pilmi nan nangpalpaligatak isnan mamati ken Jesus tay kanak en mamaidenda

nan lintegmi. Maiwed met nang-pabpabasol ken sak-en maipanggep isnan linteg Moses tay tinongtong-palko od am-in.

⁷ Ngem am-in dadi ay kanak en paggawisak et id wani ibilangko ay maid obpay paayda tay si Kristo et kedeng nan mang-ited is pagawisan di ipogaw. ⁸ Baken kedeng di nodi ibilangko ay maid polos paay nan am-in no idiligko daida isnan kagawisan ay maid kanegna isnan makiib-aak ken Jesu Kristo ay Apok. Gapo ken siya et tinaynak nan am-in tay laydek ay getken ay osto si Jesu Kristo ⁹ tapno maitatapiyak ken siya. Baken nan gawis ay ikkak ay mangtongpal isnan linteg di gapo ay maibilangak ay gawis nodi isnan pammatik ken Jesu Kristo. Tay si Apo Dios nan kagapowan nan kinagawis nan mamati ken siya et gawis nan pangiilaana ken daida gapo isnan pammatida. ¹⁰ Isonga laydelaydek ay maawatak ay osto si Kristo. Padasek koma abes nan kabaelan Kristo ay wada ken siya isnan kasina natagowan. Kayatko ay mapaligatak ay kaneg nan napaligatana ya olay no mateyak ay kaneg nan nateyana ¹¹ tay namnamaek ay no mateyak et tagowen kasin Apo Dios sak-en ta makiteteek ken siya ay eng-enggana.

Ipakat Tako Ay Mang-ikkan Isnan Layden Apo Dios

¹² Adiyak kanan en getkek ay osto nan maipanggep ken Kristo ya adiyak kanan gedan en maiwed kolang isnan ogalik. Ngem ipakatko nan am-in ay kabaalak ta ganabek koma nan gandat Kristo isnan nangpabalinana ken sak-en ay ipogawna. ¹³ Bebsatko, adiyak kanan en makaikkanak isnan am-in ay laydek ngem id wani et baken nan am-in ay inik-ikkak is nemnem-nemek nodi ipakatko ay mang-ikkan isnan layden Kristo. ¹⁴ Ipakpakatko ay mang-ikkan isna ta ganabek nan gon-gona ay awnit ited Apo Dios ken datako ay nan maitapiyan tako ken

siya id daya gapo isnan inikkan Jesu Kristo.

¹⁵ Kaneg todi koma nan nemnem tako am-in ay naeteng nan pammatina. Ngem no wada nan teken di nemnemna ken dakayo et si Apo Dios nan mang-itdo isnan osto. ¹⁶ Nan masapol et nan mang-ik-ikkan tako isnan am-in ay getken tako ay layden Apo Dios.

¹⁷ Bebsatko, nan inil-ilayo ay inik-ikkak nan toltoladenyo koma. Inpaililami nan osto ay maikkan isonga ilaenyo nan deeyday mangsolot tetewa ¹⁸ tay kaneg din inbagbagak id kasin et adoda nan mang-ik-ikkan is ngawi ay mang-ap-apos ken Jesu Kristo tay kanegda iyawen nan nateyana isnan kros. No nemnemek daida et pilmi nan sakit di nemnemko isonga mentedtedted nan agak. ¹⁹ Tay nan layden nan awakda et kedeng nan tongtongpalenda ay kaneg siya nan diosda. Et nan kababain ay maik-ikkan nan laydenda ay ipail-ila ya nan katatagowanda isnan batawa et kedeng nan apedda nemnemnemen. Ngem nan menbanaganda et madosdosada ay eng-enggana isnan impilno.

²⁰ Ngem teken ken datako ay mamati tet-ewa tay olay no mentetee tako isnan batawa id wani ngem awnit tako omey id daya ay osto ay ili tako. Et siya gedan nan magapowan nan sedsed-en tako ay si Apo Jesu Kristo ay nangisalakan ken datako. ²¹ Et awnitna menbalinen nan naay kaseseg-ang ay matmatey ay awak tako is kaneg nan gawis ay awakna. Et mabalin ay ikkana di gapo isnan kabaelana ay men-apo isnan am-in ay wada.

4

¹ Isonga dakayo ay bebsatko, pagpagsaenyo nan pammatiyo ken Jesu Kristo. Mailiiliwak ken dakayo ay laylaydek tay dakayo nan mangipagasgasing ken sak-en ya dakayo

pay nan gon-gonak isnan men-itidowak.

Nan Pamagbagan Pablo

² Dakayo Evodias ken Sintike, pan-gaasiyo ta menkinaawatan kayo tay keg kayo sinbesat gapo isnan pam-matiyo ken Jesu Kristo. ³ Et sik-abes ay matalek ay gayyemko, kadya badangam da tona ay bababai ta menkinaawatanda. Tay ninbikasda abes ay nangbadbadang ken sak-en isdin nangipadamdamagak isnan maipanggep ken Kristo. Owen, daida ken da Clemente ya nan tap-in di nangbadbadang ken sak-en. Epdas inlistan Apo Dios daida isnan liblona ay listaan di matagotago ken siya ay enggana.

⁴ Kanayon ay men-gasing kayo koma gapo tay wada si Jesu Kristo ken dakayo. Kasinek kasin ay mangwani en men-galalasing kayo koma.

⁵ Ipailayo nan anosyo isnan am-in ay ipogaw. Nganngani nan omaliyan kasin nan Apo tako. ⁶ Adi kayo koma aped madadanagan is kopolmi nodi menlowalo kayo ken Apo Dios ta dawatenyo ken siya nan am-in ay masapolyo dakayopay menyamanan ken siya gapo isnan am-in. ⁷ No siya di nan ik-ikkanyo et gawis nan nemnemyo isnan mamatiyanyo ken Jesu Kristo tay idyan Apo Dios nan natalna ay nemnem ay adi tako manemnem.

⁸ Siya na nan kombos nan ibagak ken dakayo ay bebsatko, nemnemenemyo nan tet-ewa ya nan napateg ya nan am-in ay osto ya gawis ay ikkan nan ipogaw. Nan am-in ay kadadayaw nan nenemnemenyo koma. ⁹ Nan sinolsoloyo ken sak-en ay inil-ilayo ya nan dindinngeyo et siya dadi nan ikkanyo. Et adi taytayan Apo Dios dakayo danapay pagawisen gedan nan nemnemyo.

Nan Gasing Pablo Isnan Badangda Ken Siya

¹⁰ Men-galalasingak ya daydayawek si Apo Dios gedan tay olay

no nabayag ay egay kayo nangbadbadang ngem isnan inpaiyaliyo id wani et ipailayo kasin ay kayatyo ay mangbadang ken sak-en. Getkek ay egayyo kinalingkingan sak-en ngem maid wayayo ay bomadang. ¹¹ Adiyak kanan na gapo isnan kakolang di masapolko tay inmingisaak ay mang-itpe isnan kopolmi ay ommat. ¹² Pinadpadasko nan kakolang di masapolko ya nan kasoblana gedan isonga id wani olay no maowatak wenno mamabsogak ya olay no kolang wenno sobla nan masapolko et mapnekak gedan ay adiyak menlilili. ¹³ Mabalina ay makaitpeak isnan am-in ay ommat tay nan kabaelan Kristo nan mangbadbadang ken sak-en.

¹⁴ Ngem olay no siya di et gawis met laeng tay mangbadbadang kayo isnan maligligatak. ¹⁵ Dakayo ay iFilipos et getkenyo met ay din damdamon di nangibagbagaak isnan gawis ay damag isdin nagapowak id Macedonia et maid teken is nangbadbadang ken sak-en nodi dakayo. Kedeng dakayo ay mamati id issa nan nangiyal-ali isdin masapolko. ¹⁶ Olay isdin kad-ak id Tesalonica et baken namnamingsan ay inpawpawityo nan masapolko. ¹⁷ Men-gasingak isnan mangbadbadanganyo ken sak-en ngem nan am-amedko mengasingan et nan kawadan nan awnityo gon-oden ay gon-gona ken Apo Dios. ¹⁸ Id wani gapo isnan inpaw-ityo ken Epafrodito et adiyak makolongan is masapolko nodi sobla. Ya nan inyal-aliyo ken sak-en et bakenak kedeng is nangiyaliyanyo nodi ken Apo Dios gedan isonga mengasing siya gedan tay laydena nan inikkanyo. ¹⁹ Et si Apo Dios ay kakwa isnan am-in et siya nan mangidya ken dakayo isnan am-in ay masapolyo gapo isnan naitapiyanyo ken Jesu Kristo. ²⁰ Isonga si Apo Dios ay Ama tako nan daydayawen tako ay eng-enggana koma.

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

²¹ Sak-en ya nan bebsatko isna et nemnemnemenmi dakayo issa am-in ay ipogaw Apo Dios gapo isnan pammatiyo ken Jesu Kristo. ²² Am-in nan ipogaw Apo Dios id isna Roma et menpakomostada ken dakayo gedan ngem am-amed nan deeyda ay wada isnan baey Ali Cesar.

²³ Sapay koma ta si Apo Jesu Kristo nan mangbadbadang ken dakayo am-in issa.

Nan Solat Pablo Isnan Ipagaw id Colosas

Nan Maipanggep Isnan Solat

Naay nan solat Pablo isnan mamati ay wada id Colosas ay esay ili ay asagen di Efeso id Asia. Baken si Pablo isnan nangisolsolo isnan mamati ken Kristo id isdi ngem kinwanin Pablo en wada nan biyangna ken daida tay inbaana nan mamati id Efeso ay omey id isdi. Gintek Pablo en wada nan men-is-isolo isnan baken tet-ewa id Colosas ay mangipapati en masapol kano ay daydayawen di ipogaw nan adi kaila esadapay maisalakan ya maitapi ken Apo Dios. Insoloda gedan en masapol ay matongpal nan am-in ay ogalida ay kaneg nan mensegyat ya nan masapol ay ikkanda isnan makmakan ya nan ib-an di ogali. Dat isolat Pablo na ta iyadina nan mangpatpatiyanda isnan deeyday baken tet-ewa. Kanana en kedkedeng si Jesu Kristo isnan makaited ken daida isnan osto ay kaisalakananda dapay nan deeyday baken tet-ewa ay solsolo et apedna paaddawiyen daida ken Jesus.

Inpaw-it Pablo ken Tikiko nan naay ay solat ay omey isnan iColosas. Inpaiyeyna gedan si Onesimo (4:9). Si Onesimo nan baa ay inpasagong Pablo ken Filemon ay apona. Et siya nan gapo ay insolatna nan solat ay Filemon.

Nan wada isna:

Login di solat 1:1-8

Nan kaneg Kristo ya nan inik-ikkana 1:9-2:19

Nan balo ay biyag is ken Kristo 2:20-4:6

Kombos di solat 4:7-18

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay nagapowan nan solat ay naay et inaboloyan abes Timoteo ay ib-a tako ay mamati. Apostolis Jesu Kristo sak-en gapo tay esangak ay pinilin Apo Dios.

² Mensolatak ken dakayo ay matalek

ay bebsatmi ay ipogaw Apo Dios id issa Colosas gapo isnan pammati tako ken Jesu Kristo.

Sapay koma ta kanayon ay lik-naenyo nan anos, layad ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama tako.

Nan Men-iyamanan Pablo Ya Nan Lowalona

³ No ilowalowanmi dakayo ken Apo Dios ay Aman Jesu Kristo ay Apo tako et kanayon ay men-iyaman kami ken siya ⁴ tay dinamagmi ay napigsa nan pammatiyo ken Jesu Kristo ya pilmi abes nan layadyo isnan am-in ay ipogaw Apo Dios. ⁵ Siya di nan ik-ikkanyo tay getkenyo ay awnityo dawaten nan insaganan Apo Dios ken dakayo id daya et siya dadi nan namnamayo enggana isnan nangdengnganyo isnan tet-ewa ay gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo. ⁶ Nan naay gawis ay damag ay inomdan ken dakayo id kasin et maipadamdamag id wani isnan am-in ay il-ili isnan batawa isonga mamati nan adoado ay nangdenge dadat sokatan nan ogalida ay kaneg nan nasokatan din ogaliyo gedan isdin namatiyanyo. Tay engganay dinngeyo na et napadasanyo nan badang Apo Dios isonga getkenyo et nan kinatet-ewana. ⁷ Nan nang-itdo isnan naayda ken dakayo et si Epafras ay esay matalek ay baan Jesu Kristo. Siya nan esa ay laylaydek ay ib-ami ay men-it-itdo. ⁸ Inbagana ken dakami nan manglaylaydanyo isnan ib-ayo ay maid teken is nagapowana nodi nan Ispirito Santo.

⁹ Isonga engganay dinngemi nan pammatiyo ken Jesu Kristo et adimi isalsaldeng ay mangilol-owalo ken dakayo. Dawdawatemi ken Apo Dios ta ipagtekna ken dakayo nan am-in ay laydena ay ik-ikkanyo ya ta awatenyo koma nan am-in ay silibna ay ipagtek nan Ispiritona.

¹⁰ Dat mabalin ay ikkanyo nan layden Apo Dios ta dakayo nan mangipaila isnan gawis ay ogalin di mamati ken Kristo ya nan mangipagasing ken siya daet dadlo omad-ado nan getkenyo ay maipanggep ken Apo Dios. ¹¹ Dawdawatemi abes nan panakabalin Apo Dios ay maid kanegna ta siya nan mangipigsa isnan pammatiyo ta olay ngan di ommat ken dakayo et mabalin ay maanosanyo ya gomasing kayo. ¹² Et baken siya di et kedeng nodi menyaman kayo pay ken Dios Ama ay nang-idya isnan kalebbengan tako ay makitawid isnan ipatawidna isnan ipogawna ay natanggawan nan nemnemda. ¹³ Insalakana datako isnan kabaelan Satanas ay apon di menbolinget nan nemnemda. Tay intapina datako isnan mentolayan Jesu Kristo ay laylaydena ay Anakna ay ¹⁴ nangsobot ken datako ta mapakawan nan basbasol tako.

Nan Kaneg Jesu Kristo Ya Nan Inikkana

¹⁵ Si Jesu Kristo et siya nan nangipaila no ngan nan kaneg Apo Dios ay adi kaila. Si Kristo ay kangatowan et nawawada esapay mawada nan am-in ay naboliw ¹⁶ et gapo ken siya et naboliw am-in ay wada id daya ya isnan batawa. Tay siya nan nangboliw isnan am-in ay maila ya nan adi kaila, olay nan aanghel ya nan tap-in di manakabalin ay adi kaila ya nan kababaan enggana isnan kangatowan. Inpasapon Apo Dios dana ken Kristo et siya na nan naikkan ta madayaw si Kristo. ¹⁷ Nawawada si Kristo esapay mawada nan am-in et mentoltoloy nan am-in ay wada gapo ken siya. ¹⁸ Siya gedan nan kaneg tako toktok ay mamati ya datako nan kanegna awak. Tay siya ay Anak Apo Dios nan nagapowan nan balo ay biyag tako tay natago kasin siya isonga matatago abes ay enggana nan mamati ken siya. Isonga siya nan kangatowan isnan am-in. ¹⁹ Layden

Apo Dios ay nan am-in ay wada ken siya et masapol ay wada gedan ken Jesu Kristo ay Anakna isonga paliso nan kadiosda. ²⁰ Et layden Apo Dios gedan ay maipos-a kasin ken siya nan am-in ay wada isnan batawa ya id daya tay naisiyanda ken siya. Isonga kinaana nan naisiyananda isnan inmayosan nan basan Kristo isnan nateyana isnan kros.

²¹ Olay dakayo id kasin et naiyaad-dawi nan nemnemyo ken Apo Dios tay kanegyo bosu siya gapo isnan ngawi ay ninemnemyo ya nan inik-ikkanyo. ²² Ngem id wani baken kaneg todi tay ninbalinen Apo Dios dakayo ay ib-ana gapo isnan nateyan nan Anakna isnan kros. Gapo isdin nateyana et nadalosan nan basbasolyo tasiyay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken dakayo ay maid kadeldelawanyo. ²³ Ngem masapol ay ipakatyo ay mangitoltoloy isnan pammatiyo. Adi kayo koma kaaw-awis ay mangtaynan isnan pammatiyo ya isnan dinngeyo tay maid teken is namnaman di ipogaw ay maitapi ken Apo Dios no baken nan naay ay gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo. Nan naay ay makwani en gawis ay damag et naiwalas isnan batawa. Et sak-en si Pablo ay esay mangibagbaga.

Nan Badang Pablo Isnan Mamati

²⁴ Olay no mapalpaligatak isnan naay ay pagbalodan gapo isnan naay ay it-itdok ken dakayo ay baken Judio et men-gasingak kayet tay an-anayak nan am-in ay kinwanin Kristo en masapol ay liknaek gapo isnan iiba tako ay mamati ay kanegna awak. ²⁵ Si Apo Dios nan nangpili ken sak-en ta badangak nan am-in ay mamati. Am-amed dakayo ay baken Judio ta ipagtekko ken dakayo nan am-in ay kinwanin Apo Dios ay maikkan. ²⁶ Enggana id sang-adom et maid nakagtek isnan ninemnem Apo Dios ay awnit maikkan ngem id wani et inpagtekna ken datako ay ipogawna ²⁷ et maitapi kayo gedan

ay baken Judio isnan ipogaw ay nangipagtekana. Maid kais-ison nan kaskasdaaw ay ninemnemna ay naay, makitetee si Kristo ken datako et siya nan poon nan namnama tako ay maitapi ken Apo Dios. ²⁸ Isonga si Kristo nan ibagbagami isnan am-in ay ipogaw. Itoltoloymi ay mangbagbaga ya mang-it-itdo isnan am-in ay getkenmi ay maipanggep ken Kristo tasiyay maeteng koma nan nemnemda am-in maipanggep isnan pammatida. ²⁹ Ipatatko ay mang-ikkan is dana isnan am-in ay kabaelak et nan napigsa ay kabaelan Jesu Kristo nan nagapowan nan kabaelak.

2

¹ Dakayo ay iColosas ya iLaodicea ya am-in ay mamati ay egayko inil-ila, kayatko ay getkenyo ay ipakpakatko nan kabaelak gapo ken dakayo. ² Tay nan laydek ay ommat ken dakayo et ta pomigsa pay nan pammatiyo ya mapos-a nan nemnemyo gapo isnan tet-ewa ay menlinayadanyo. No siya di et maawatanyo ay osto ta maid dowad-owayo isnan gawis ay mait-itdo ay inpagtek Apo Dios ay egay naipagtek id kasin et siya nan maipanggep ken Jesu Kristo. ³ Tay wada gedan ken Jesus nan nemnem ya nan am-in ay silib Apo Dios isonga siya et kedeng nan makaipagtek isnan ipogaw. ⁴ Ibagak nan naayda ken dakayo ta adi kayo kaal-allilaw isnan nalaing ay men-allilaw. ⁵ Tay olay no adiyak makitetee ken dakayo issa, adiyak kalkalingkingan dakayo et men-gasingak gapo isnan napos-aan nan nemnemyo ya isnan kinapigsan nan pammatiyo ken Kristo.

Nan Kinagawis Nan Biyag Di Mamati Ken Kristo

⁶ Tet-ewa ay dinawatyo si Jesu Kristo ay Apoyo isonga masapol abes ay siya nan patiyenyo ay bomadang isnan am-in ay ikkanyo. ⁷ Nan pammatiyo ken siya et kaneg nan kaiw koma ay andoando nan lamotna

tasiyay napaot. Solowenyo pay nan naitdo ken dakayo ay maipanggep ken siya tasiyay pomigsa kayet nan pammatiyo ya kanayon ay meniyaman kayo ken Apo Dios.

⁸ Makailanyo nan mang-aw-awis ken dakayo tay kayatda ay allilawen dakayo ta daida koma nan solotenyo. Kaneg gawis nan it-itdoda ngem nan kinatet-ewana et maid paayna tay aped nan ogalin di ipogaw id kasin ay nagapo isnan ninemnemda ay maipanggep isnan naay batawa nan it-itdoda ay baken nan nagapo ken Kristo. ⁹ Tay si Jesu Kristo et ninbalin is ipogaw ngem wada kayet ken siya nan am-in ay wada ken Apo Dios ¹⁰ isonga am-amed nan kabaelan Jesu Kristo mo nan am-in ay manakabalin et nangatngato siya mo daida. Et dakayo et maid kolangyo isnan am-in ay masapolyo tay wada ken dakayo nan am-in ay wada ken siya gapo isnan naitapiyanyo ken siya.

¹¹ Id kasin et wada nan inbagan Apo Dios ay menpasegyat nan Judio tay siya nan mangipaila ay ipogawna daida ngem id wani et wada nan teken ay makaan abes ken datako ay mangipaila ay ipogawna datako. Nan makaan id wani gapo isnan maitapiyan tako ken Kristo et baken nan segyat nodi nan makaanan nan ngawi ay nemnem tako. ¹² Tay nan kakaan nan nemnem tako ay ngawi et maipaila isnan kabonyagan tako tay kaneg tako natey ya kaneg tako naitapi ken Kristo ay naikaob datakot matago isnan balo ay biyag ken siya gapo isnan pammati tako isnan kabaelan Apo Dios ay nangtago ken Jesu Kristo gedan. ¹³ Isdin egay kayo namatiyan et kaneg kayo natey gapo tay egay nakaan nan basolyo ya maid getkenyo ay baken Judio isnan linteg Apo Dios. Ngem id wani tinagon Apo Dios dakayo tay intapina dakayo isnan balo ay biyag Jesu Kristo. Pinakawan Apo Dios nan am-in ay basol tako. ¹⁴ Id kasin et masapol ay madosa tako tay egay tako tinongpal nan linteg

Apo Dios ngem id wani et adi masapol ay dosaena datako ay mamati tay kinaana nan basbasol tako isdin nangikalowan Kristo isdin nateyana isnan kros. ¹⁵ Et isdin nateyana inabakna si Satanas ya nan iib-ana et siya abes nan nangipailaana ay kinaana nan kabaelan nan dimonyo tay inabakna daida isnan panggil-an nan am-in ay wada.

¹⁶ Isonga adiyoy koma patpatiyen nan mangpabasbasol ken dakayo ay mangmangwani en lawa nan tapin di makan ya mainom ya nan kananda en masapol ay maikkan isnan menobayaanda ay kaneg nan bomeskaan nan bowan ya nan Sabado ya nan tapin di agew ay ibilangda ay napateg. ¹⁷ Tay am-in da tona et apedda is pangngalig ay naitdo id kasin isnan maipanggep isnan awnit domateng. Ngem epdas dinmateng met si Jesus ay Kristo isonga soloten tako siya. ¹⁸ Adi kayo abes masiksikapan isnan mangwani en maid paayyo isonga masapol kano ay dayawenyo nan aanghel ta daida nan kinatopekyo kano ken Apo Dios ta itapina dakayo ken siya koma. Kanan nan naayda ay ipogaw en wada kano nan inpagtek Apo Dios ken daida ngem adiyoy kadi patpatiyen tay apedda men-et-etek tay nan nemnemda et kedeng nan nagapowana ay baken ken Apo Dios. ¹⁹ Egayda itoltoloy ay mamati ken Kristo dapay si Kristo nan kaneg tako toktok ya datako ay mamati nan kanegna awak. Am-in ay masapol nan awak ta masiken et magapo isnan toktok et siya gedan nan mangoolnos isnan awak ta masiken ay osto ay kaneg nan layden Apo Dios ay ommat ken datako.

²⁰ Dakayo ay mamati et kaneg kayo naitapi ken Kristo isnan nateyana isonga siya nan naipalobosanyo isnan ogalin di ipogaw ya isnan kananda en bilin di adi kaila. No siya di dayon aped patiyen kayet nan lawlawaenda ay mangwani en ²¹ adiyoy gengen-an dadi ya adiyoy tamtamaman dana? ²² Nan na-

gapowan nan deey ay bilin et nan nemnem di ipogaw et kedeng dapay binoliw Apo Dios nan am-in ta osalen nan ipogaw et maamin. ²³ Nan bilinda ay deey et kanega wada nan kinagawisna tay kananda en masapol ay paligatenda nan awakda dadapay ipabababa nan nemnemda ay mangipaila ay ipakpakatda ay mangdayaw ken Apo Dios. Ngem maid paay nan ik-ikkanda tay wada kayet nan laylayden nan awakda ya ngawi ay nemnemda.

3

¹ Ngem isnan natagowan kasin Kristo et naitapi tako ay natago isnan balo ay biyag. No siya di, masapol ay paayen tako nan mapaay ken Kristo isnan makanawan Apo Dios id daya ay kad-an di mentolay. ² Nan wada koma isnan nemnem tako et nan maipanggep ken Kristo ta baken nan wada isnan naay batawa. ³ Tay datako ay mamati et kaneg tako natey isnan naay batawa. Ngem natago tako kasin tay wada ken datako nan biyag Jesu Kristo ay adi kaila ay wada ken Apo Dios id daya. ⁴ Tay si Kristo nan nagapowan nan tet-ewa ay biyag tako et no somagong kasin et mailak-am tako isnan pat-an nan kinagawisna tay wada tako ken siya.

Nan Sigod Ay Inik-ikkan Tako Ya Nan Maik-ikkan Id Wani

⁵ Isonga masapol ay adyanyo ay mang-ikkan isnan am-in ay ngawi ay sigod ay ogalin di ipogaw isnan batawa ay kaneg nan mamabai ya lomalaki ya nan am-in ay layden nan awak ay ngawi. Baken kayo koma naagom tay nan naagom et nan kinagomna nan kinadiosna tay siya nan kapatgan ken siya. ⁶ Awnit dadama nan panangdosan Apo Dios isnan mang-ikkan isnan kaneg da tadi. ⁷ Isdin egay kayo namatiyan et nakiik-ikkan kayo abes is dadi.

⁸ Ngem id wani masapol ay isaldengyo abes ay mang-ik-ikkan am-in is dana. Adi kayo koma

lomigliget, makisongsongbat ya adiyoy taytayoktoken nan ib-ayoy. Adiyoy gedan aamisen nan ib-ayoy. Masapol ay adiyoy aped pabalbalen nan ol-olay ay ngawi ay kali. ⁹ Adi kayoy pay menlinlinastog tay inwasityoy nan sigod ay nemnemyoy ya ogaliyoy ¹⁰ dayopay dinawat nan baloy ay nemnem ay inted Apo Dios. Et an-an-anayana nan naay ay gawis ay nemnem ta mabalin ay maawatan takoy nan maipanggep ken Apo Dios datakopay komankankaneg ken siya. ¹¹ Ken Apo Dios et maiwed nateknan nan am-in ay ipogaw ay inpabalina ay an-akna ay olay no Judio wenno baken, olay nasegyatan wenno egay ya olay no nakaadal wenno egay, olay baa wenno baken. Palipalisoda am-in ken Apo Dios tay ipogawna daida ay mamati ken Jesu Kristo et wada siya ken daida.

¹² Dakayoy nan pinilin Apo Dios ay ipogawna ay laylaydena isongay masapol ay nan laydena nan ik-ikkanyoy koma. Managseg-ang ya managbadang kayoy koma isnan ib-ayoy. Adiyoy koma pangangatowen nan awakoy nodi ipabababayoy nan nemnemyoy ta adiyoy paseseg-angen nan ib-ayoy ya managkoyay kayoy. ¹³ Men-inanos kayoy isnan iib-ayoy ta no waday bomasol dakayot menpinakawan ay dagos. Menpinakawan kayoy ay kaneg nan inikkan Apo Jesus ay nangpakawan ken datako. ¹⁴ Nan kapapatgan ay ikkanyoy et menlinayad kayoy tay nan layad nan osto ay poon nan kapopos-an nan mamati. ¹⁵ Nan olnos ay nagapoy ken Jesu Kristo nan dawdawatenyoy tay pinos-an Apo Dios datako ay kaneg awak Jesu Kristo isongay laydena ay gawis nan menkakadwaan takoy. Ya adi takoy koma kalkalingkingan ay meniyaman ken siya. ¹⁶ Adiyoy kalkalingkingan nan am-in ay dinngeyoy ay inbagan Kristo nodi osalenyoy nan silib ay intedna ken dakayoy ay meninitdo ya menbinagbaga. Kantaenyoy nan mangipanemnem isnan kalin

Apo Dios ya dayawenyoy siya abes isnan kantayoy. Ya men-iyaman kayoy ay osto ken siya. ¹⁷ Isnan am-in ay ik-ikkanyoy ya nan kankananyoy, masapol ay nenemnemenyoy si Jesu Kristo ta siya nan solotenyoy ya masapol abes ay men-iyaman kayoy ken Apo Dios ay Ama takoy gapoy ken Apo Jesu Kristo.

¹⁸ Dakayoy ay bababay, patgenyoy nan as-awayoy tay siya nan masapol ay ikkan nan mamati ken Jesu Kristo. ¹⁹ Dakayoy abes ay lalalaki et masapol ay laylaydenyoy nan as-awayoy ya masapol ay naanos kayoy ken daida.

²⁰ Dakayoy ay ongong-a, patiyenyoy nan am-in ay ibagan nan ama ya inayoy tay siya nan mangpagasing ken Apo Dios. ²¹ Dakayoy abes ay am-a ya in-a et adiyoy dadam-en ay mangsagiit isnan an-akoy ta adida madisdismaya.

²² Dakayoy ay baa, tongpalenyoy nan am-in ay ibagan nan apoyoy. Et baken koma kedeng nan mangiil-ana ken sik-a is mang-ikkanam isnan oblam ta dayawen daka nodi masapol ay men-gagetka ay mang-ikkan isnan ibagana gapoy tay siya nan maibagay ay ikkan nan ipogaw Apo Dios. ²³ Isongay am-in ay ikkam et men-gagetka ay mang-ikkan ay kaneg si Apo Dios nan kabaa ken sik-a ay baken nan ipogaw. ²⁴ Nemnemenyoy ay si Apo Dios nan mangligalo ken dakayoy isnan inik-ikkanyoy tay si Kristo nan tet-ewa ay kabaa ken dakayoy et awnitna ited ken dakayoy nan insasaganana. ²⁵ Ya am-in ay mang-ik-ikkan isnan ngawi et awnit abes masobalitan is ngawi tay ken Apo Dios et maid polos pawedwedena isnan awnitna mangbanagan isnan am-in ay ipogaw isongay nan inik-ikkana et sobalitan Apo Dios is kanegna.

4

¹ Dakayoy ay wada nan baana, masapol ay ikkanyoy nan gawis ya osto isnan baayoy. Nemnemenyoy ay wada nan Apoyoy gedan id daya.

² Am-in kayo et itoltoloyyo koma ay menlol-owalo ya baken nan topekyo is aped magapgapowan nan lowaloyo nodi masapol ay ipasnekyo isnan nemnemyo ya men-iyaman kayo abes ken Apo Dios. ³ Ilol-owalowanyo abes dakami ta ited Apo Dios nan wayawayami ay mangipadpadamag isnan egay kaipagtek id kasin ay maipanggep ken Jesu Kristo. Ta olay no maibabalodak id wani gapo isnan men-isolsolowak et mabalin koma kayet ay itoltoloyko ay men-isolo. ⁴ Ya dawatenyo ken Apo Dios ta badangana sak-en tasiyay nalaka ay maawatan nan isolsolok. ⁵ Masapol ay makailanyo ta gawis nan ipap-ailayo isnan adi mamati ya no waday wayayo et masapol abes ay it-itdowanyo daida ta mamatida koma ken Apo Dios. ⁶ Masapol ay nemnemenyo nan osto ay songbatyo ta no wada di mensoot ken dakayo dat mayat nan songbatyo.

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

⁷ Naay omey issa nan laylaydek ay besat tako ay si Tikico. Matalak siya ay mangbadbadang ken dakami isnan men-ob-oblaanmi gapo ken Apo Dios et siya nan awnit mangipadamag ken dakayo isnan maipanggep ken sak-en. ⁸ Ibaak siya ken dakayo ta ipadamagna nan om-ommat ken dakami isna ya ta papigsaena nan nemnemyo. ⁹ Makkey gedan si Onesimo ay esay kailiyanyo ay laylaydenmi gedan. Matalak siya gedan ya maibilang ay esay besat tako ay mamati. Daida nan omey mangipadamag isnan amin ay om-ommat isna.

¹⁰ Si Aristarco ay ib-ak isnan naay pagbalodan et menpakomosta ken dakayo. Ya kaneg abes si Marcos ay kasinsin Bernabe. Wada din inbagak ken dakayo ay maipanggep ken siya isonga no omey siya ken dakayo dayot ayowanan ay gawis. ¹¹ Si Jesu Justo et menpakomosta gedan ken dakayo. Am-in ay Judio ay wada isna et kedeng nan tolo ay naayda, da

Aristarco, Marcos ya si Jesu, is nangbadbadang ken sak-en ay mangibagbaga isnan maipanggep isnan mentoltolayan Apo Dios. Adoado nan badangda ya daida nan mangpagasgasing ken sak-en.

¹² Si Epafras ay kailiyanyo gedan et menpakomosta ken dakayo. Siya gedan nan esay baan Jesu Kristo et kanayon ay ipapasnekna ay mangilol-owalo ken dakayo ta pomigsa koma nan pammatiyo ya ta maid menkolkolangan nan nemnemyo tasiyay getkenyo ay tet-ewa nan layden Apo Dios. ¹³ Paneknekak ay si Epafras et pilmi nan inikkana ay mangbadang ken dakayo ya ken daida ay iLaodicea ya iHierapolis gedan. ¹⁴ Si Lucas ay doktol ay laylayden tako am-in ya si abes Demas et menpakomostada gedan ken dakayo.

¹⁵ Menpakomostaak gedan isnan iib-a tako ay mamati id Laodicea. Menpakomostaak gedan ken Nimfas ya nan iib-ana ay madagdagop isnan baeyna ay mamati ken Apo Dios. ¹⁶ No basaenyo nan naay ay solat dayot ipaey id Laodicea ta basaenda abes isnan madagdagopanda ay mamati isdi. Dayot alaan abes nan solatko ken daida ta basaenyo id issa Colosas. ¹⁷ Ibagayo gedan ken Arkipo en masapol ay kewasena nan oblana ay inted Apo Dios ken siya.

¹⁸ Sak-en si Pablo ay nangpilma isnan naay ay solat ay inpasolatko. Ibagak ken dakayo en adiyoy kalkalingkingan ay wadaak isnan naay ay pagbalodan.

Sapay koma ta badbadbadangan Apo Dios dakayo.

Nan Damo ay Solat Isnan iTesalonica

Nan Maipanggep Isnan Solat

Id Tesalonica nan kapital nan Macedonia ay esay probinsiyan nan Roma. Wadanda nan mamati isdi gapo isnan nin-it-itdowan Pablo isnan kinmaanana id Filipos. Ngem egay nabayag dat wada nan Judio ay omopal gapo isnan nangpatiyon nan baken Judio isnan init-itdon Pablo ken daida ay maipanggep ken Jesu Kristo. Dadat aamisen. Isonga napilitan si Pablo ay kinmaan id Tesalonica. Idi inomdan id Corinto danat dengngen ken Timoteo ay ibana ay men-it-itdo nan mapalpaliwatan nan mamati id Tesalonica.

Isonga dat isolat Pablo nan damo ay solatna isnan iTesalonica ay mangipapigsa ya mangliwliwaliw isnan mamati isdi. Nin-iyaman siya gapo isnan dinngena ay gawis nan pammatida ya layadda. Inpanemnemna gedan san kaneg san biyagna issan nakiteteana ken daida danapay ibaga nan songbat nan sinos-ootda maipanggep isnan kasin somagongan Jesu Kristo. Tay sinootda no mabalin ay maitapi isnan biyag ay maid patenggana nan mamati ay epdas natey isnan somagongan Kristo. Sinootda gedan no tongona nan kasina omaliyan. Mabalin ay mabasa nan songbat nan soot ay naay isnan kapitolo 4 ya 5.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1

Nan mangdayawan Pablo ken Apo Dios gapo isnan iTesalonica 1:2-3:13

Pamagbaga maipanggep isnan ogalin di mamati 4:1-12

Pamagbaga maipanggep isnan kasin omaliyan Kristo 4:13-5:11

Kombos nan solat 5:12-28

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay nagapowan nan solat ay naay et inaboloyan da

Silas ken Timoteo abes. Mensolatak ken dakayo ay mamati ay mentetee id issa Tesalonica ay maitatapi ken Apo Dios ay Ama tako yas Jesu Kristo ay Apo tako. Sapay koma ta kanayon ay liknaenyo nan layad, anos ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios.

Ibagbagan Pablo Nan Gawis Ay Ikkankan Nan iTesalonica

²⁻³ Isnan menlowalowanmi et adimi kalkalingkingan ay ilolowalowan dakayo am-in. Kanayon ay men-iiyaman kami ken Apo Dios ay Ama tako gapo tay nemnemnemmi nan gawis ay ik-ikkanyo gapo isnan tet-ewa ay pammatiyo. Men-iiyaman kami abes isnan adoado ay ik-ikkanyo ay pala ken Apo Dios gapo isnan layadyo ken siya. Ya nan esa et nan adi makak-aanan nan namnamayo ken Jesu Kristo ay Apo tako.

⁴ Bebsatko ay laylayden Apo Dios, getkenmi nan nangpiliyan Apo Dios ken dakayo ta maisalakan kayo. ⁵ Getkenmi na tay dadama nan badang nan Ispirito Santo ken dakami issan nangibagbaganmi isnan gawis ay damag ken dakayo. Tay baken kedeng nan kinkinwanimi is dindinngeyo nodi linikliknayo nan kabaelan nan Ispirito Santo ay nangipagtek isnan tet-ewa. Isonga pinatiyo san kinkinwanimi. Getkenyo nan gawis ay inik-ikkanmi isdin nakiteteanmi ken dakayo et siya dadi gedan nan mangbadang ken dakayo ta mamati kayo.

⁶ Gapo isnan namatiyanyo et tinoladyo dakami ya si Apo Jesus abes et olay no napalpaligatan kayo gapo isnan pammatiyo isnan kalin Apo Dios ngem men-gasing kayo kayet ay mangpatpati tay nan Ispirito Santo nan mangipagagasing ken dakayo. ⁷ Isonga ninbalin kayo is menbasbasalan nan am-in ay mamati ken Jesu Kristo ay mentetee isnan kailili id Macedonia ya id Acaya. ⁸ Et baken kedeng nan iMacedonia ya iyAcaya is nangdenge isnan maipanggep ken

Jesus nodi dengdengngen nan tapin di kailili abes gapo isnan nangdenganda isnan gawis ay pammatiyo. Isonga adi masapol ay ibagami tay epdasda gintek. ⁹ Tay daida nan mangibagbaga ken dakami isnan inommat issa. Ibagbagada nan gasingyo ay nangdenge issan inbagami. Ibagbagada gedan nan nangtaynananyo isnan sinang didios isnan namatiyanyo ta mensilbi kayo ken Apo Dios ay tet-ewa ay Dios ay matatago. ¹⁰ Ibagbagada abes nan mangses-eedanyo isnan kasin omaliyan nan Anakna ay magapo id daya. Et siya si Jesus ay kasin tinagon Apo Dios. Siya abes nan mangisalakan ken datako isnan dosa ay awnit omdan gapo isnan mangliligtan Apo Dios isnan am-in ay ngawi.

2

Nan Nin-itdowan Pablo Isnan iTesalonica

¹ Dakayo ay ib-ak ay mamati ken Jesu Kristo, olay no wada nan mangmangwani en maid silbin nan inmayanmi id kasin issa ngem getkenyo ay nasilbi. ² Getkenyo nan napaligatanmi id Filipos ya nan pilmi ay nang-iiyawanda ken dakami sakamipay omey issa. Ngem olay no adoado nan nang-ap-apos ken dakami et egay kami kayet inmeg-egyat ay nangibagbaga isnan gawis ay damag Apo Dios tay badbadbadangana dakami. ³ Maid egyatmi tay baken kampot nan ibagbagami ay mang-aw-awis isnan ipogaw ta mamatida ken Jesu Kristo. Maid kankanami is mangsikap isnan ipogaw ya baken bababai nan wada isnan nemnemmi isdin inmayanmi issa ay nin-itdo. ⁴ Nodi kanayon ay ibagbagami nan tet-ewa ay kaneg nan ik-ikkan nan ipogaw ay taltalken Apo Dios tay talkena dakami ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. Et baken nan gomasingan di ipogaw ken dakami is wada isnan nemnemmi

nodi nan gomasingan Apo Dios tay siya nan makailasin isnan gawis wenno ngawi ay nemnem di ipogaw. ⁵ Getkenyo met ay egaymi inasokalan nan kinkinwanimi tapno maawis nan ipogaw. Ya baken nan bomaknanganmi is inan-anapmi issan nin-isolsolowanmi. Getken Apo Dios ay tet-ewa dana. ⁶ Et baken nan dayawyo ken dakami wenno nan dayaw di teken ay ipogaw is inan-anapmi. ⁷ Ngem no kayatmi ay madayaw et mabalin tay dakami nan pinilin Kristo ay aapostolisna. Ngem egaymi inpapangato nan nemnemmi nodi inan-anosanmi nan am-in ay inik-ikkanmi ay pala ken dakayo ay kaneg nan ikkan nan ina ay mang-ay-ayowan ay gawis isnan an-akna.

⁸ Isonga gapo isnan dadama ay layadmi ken dakayo et baken kedeng nan nangibagbagaanmi isnan gawis ay damag is it-itedmi ken dakayo ngem mabalin ay olay matey kami gapo ken dakayo basta getkenyo nan kalin Apo Dios. ⁹ Waay nem-nemmenyo kayet nan dadama ay nin-oblaanmi. Labi ya kag-aw et intoltoloymi ay ninsapsapo is inlaklakomi dakamipay isolsolo nan gawis ay damag ay nagapo ken Apo Dios. Ninsapsapo kami is inlaklakomi tasiyay waday menkatagomi tapno egay kayo napaligatan ay men-gasto pala ken dakami. ¹⁰ Inililayo ya getken Apo Dios abes nan gawigawis ay ogalimi ken dakayo ay mamati id issa. Maid inik-ikkanmi is mabalin ay nadeldelaw nodi nan mangipagasgasing ken Apo Dios nan inik-ikkanmi. ¹¹ Getkenyo ay kaneg nan gawis ay ikkan nan ama ay mang-it-itdo isnan anakna nan kaneg nan inikkanmi ken dakayo. ¹² Liniwliwaliwmi ya inpagpagagetmi dakayo ta adi kayo somadsadot ay mangsolsolot isnan gawis ay maikkan tapno pagasingenyo si Apo Dios ay nang-ayag ken dakayo tapno maibilang kayo isnan awnitna mentolayan ya isnan kinangatona abes.

Mapalpaligatan Nan Mamati Id Tesalonica Ngem Intoltoloyda Kayet Ay Mamati

¹³ Nan esa pay ay kanayon ay nenyamananmi ken Apo Dios et isnan nangdengnganyo isnan kalina ay inbagami et pinatiyo tay getkenyo ay baken aped kalin di ipogaw nodi kalin Apo Dios tay siya nan tet-ewa ay nagapowana. Tay nan kalina et kabaelana ay mangbadang isnan ipogaw ay mamati ta solotenda nan gawis. ¹⁴ Nail-ila nan kabaelana tay olay no pinalpaligat nan kailiyanyo ay adi mamati dakayo ngem egay nasokatan nan nemnemyo ay mangpati isnan kalin Apo Dios. Paliso nan inommat ken dakayo isnan inommat isnan mamati ken Jesu Kristo id Judea tay pinalpaligat gedan nan kailiyanda daida. ¹⁵ Nan Judio id kasikasin nan nangpatey isnan tapin di mamadton Apo Dios. Et nan apoda ay Judio abes nan nangpatey ken Jesus ay Apo tako. Pinalpaligatda dakami abes. Isonga maid gasing Apo Dios ken daida isnan ik-ikkanda. Ap-aposenda am-in nan ipogaw ¹⁶ tay adida layden no ibagami isnan baken Judio nan maipanggep ken Kristo ta maisalakanda. Et siya nan mangtaptapiyanda isnan basolda engganay omadoado ay pilmi. Ngem epdasda nabanag ay madosa tay liniget Apo Dios daida gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda.

Pilmi Nan Iliw Pablo Isnan Mamati Id Tesalonica

¹⁷ Dakayo ay naibilang ay kanegko bebsat, pilmi nan iliwmi ken dakayo isnan sin-awyan ay naisiyananmi ken dakayo. Olay no maid kami ay makitete ken dakayo ngem wada kayo kayet isnan nemnemmi. Gapo isnan iliwmi et inpakatmi ay somagong id issa ta kasin tako meninila. ¹⁸ Namin ado ay pinadpadasko ay omey ngem inpaspasaldeng Satanas sak-en ya nan iib-ak gedan. ¹⁹ Pilmi nan layadmi ay mang-ila ken dakayo tay dakayo nan mangipagasgasing ken dakami gapo isnan

gawis ay ik-ikkanyo. Taltalkenmi dakayo ay mangitoltoloy ay mangsol-solot ken Jesu Kristo. Isonga awnit kami men-galalasing ay mangipaila ken dakayo ken Jesu Kristo isnan kasina omaliyan tay osto nan pammatiyo. ²⁰ Tet-ewa na. Dakayo nan mangipagasgasing ken dakami et daydayawenmi si Apo Dios ay pilmi gapo isnan ostoosto ay pammatiyo.

3

Nan Nangibaaan Pablo Ken Timoteo Ay Omey Id Tesalonica

¹⁻² Isonga isnan kadadaman nan iliwko daket ibaa si Timoteo ay omey id issa ay olay no kedkedengakis nabayan id Atenas. Inbaak nan besat tako ay si Timoteo ay esay mangbadbadang isnan oblami ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Kristo ta papigsaena dakayo isnan pammatiyo. Ibagana nan masapol ay ik-ikkanyo ta solotenyoy ay gawis si Kristo ³ ta adiyoy dokdokogan nan pammatiyo gapo isnan mapalpaligatanyo. Tay getkenyo ay masapol ay mapaligatan tako tay siya nan esay ipalpalobos Apo Dios ken datako. ⁴ Inbagami dadi ken dakayo isdin nakiteteanmi ken dakayo. Inbagami sapay ommat ay masapol ay liknaen tako nan ligat. Et getkenyo nan katetewana tay siya dadi nan inommat.

⁵ Isnan nangibaaak ken Timoteo et pilmi ay mensakit nan nemnemko gapo tay inmegyatak modatya nadolog kayo gapo isnan ik-ikkan Satanas. Tay no nadolog kayo dakayot taynan nan pammatiyo et maid silbin nan oblami ay nangibagbaga isnan kalin Apo Dios ken dakayo. ⁶ Ngem id wani sinmagong si Timoteo id isna ay mangipadamag isnan gawis ay maipanggep ken dakayo. Inbagana nan kapigsan nan pammatiyo ya nan manglaylayadanyo isnan ib-ayo. Inbagana abes nan gawis ay nemnemyo ken dakami ya nan mangkaytanyo ay mang-ila ken dakami ay kaneg nan mangkaytanmi ay mang-ila ken dakayo. ⁷ Isonga

bebsatko, olay no waday adoado is ligat is likliknaenmi id wani ngem sinmingpa nan nemnemmi isnan nangtekanmi ay itoltoloyyo obpay ay mamati. ⁸ Tay isnan nemnemmi et olay no mapalpaligatan kami basta itoltoloyyo ay mangtalek ken Jesu Kristo ay Apo tako. Tay no kaneg todi nan ikkanyo et mamaid nan danagmi ken dakayo. ⁹ Maid getkek is kanak ay men-iyaman ken Apo Dios tay dadama nan gasingmi ay nagapo ken siya gapo isnan gawis ay pammatiyo. ¹⁰ Itoltoloymi ay mangdawdawat ken Apo Dios ta kasin tako men-asiila ya tapno tapiyanmi nan kolang isnan pammatiyo.

¹¹ Sapay koma ta kaanen Apo Dios ay Ama tako yas Jesus ay Apo tako nan mangtaktaktak ken dakami ta omeymi ilaen dakayo kasin. ¹² Ya taptaptapiyan koma nan Apo tako nan layadyo isnan iib-ayo ya isnan am-in ay ipogaw. No mabalin koma et gawis no kaneg nan layadmi ken dakayo nan pananglayadyo abes isnan iib-ayo. ¹³ Tay no kaneg todi nan layadyo et mabalin ay papigsaen nan Apo tako dakayo ay mang-ik-ikkan isnan gawis tapno maid ilaen Apo Dios ay Ama tako is ngawi ken datako isnan agew ay awnit kasin omaliyan Kristo ay makkeyan am-in nan ipogawna.

4

Nan Tapin Di Bilin Ay Masapol Ay Masolot

¹ Naay da pay di ibagak ken dakayo ay bebsatko. Getkenyo nan gawis ay maik-ikkan tapno men-gasing si Apo Dios ken datako tay inadadalyo ken dakami et siya nan ikkanyo id wani. Ngem gapo tay wada nan kalebbengan Apo Jesus ken dakami et ipakpakaasimi ta taptapiyanyo kayet nan gawis ay ik-ikkanyo. ² Tay getkenyo nan inbilinmi ken dakayo ay nagapo isnan kalebbengan Apo Jesus ay intedna ken dakami. ³ Kinwanimi en layden Apo Dios ay nadiosan kayo

ay ipogaw. Masapol ay adi kayo mamabai. ⁴ Nodi nan ostoosto ay maid polos ngawi wenno kadelawan nan ikkanyo ay mangibabaey isnan as-awayo ⁵ ta baken koma kaneg nan ik-ikkan nan ipogaw ay adi mamati ken Apo Dios is ik-ikkanyo. Tay nan mangiseyepanda isnan babai nan pilmi ay nemnemnemenda. ⁶ Adiyopod ikkan nan ngawi isnan ib-ayo ay mangiseyep isnan asawana tay awnit baesan Apo Dios ay mangdosa isnan mang-ik-ikkan is dana. In-sisigodmi ay nangibaga is dana id kasin. ⁷ Tay baken nan mamabaiyan nan ipogaw is kayat Apo Dios ay ikkan tako nodi laydena ay madiosan tako ay ipogaw. ⁸ Isonga no ikkanyo di et baken nan kankanan di ipogaw is adyanyo nodi nan kankanan Apo Dios dapay intedna nan nasantowan ay Ispiritona ken dakayo tay kayatna ay madiosan kayo.

⁹ Ngem isnan manglaylaydanyo isnan ib-ayo ay mamati et adi masapol ay waday ibagak tay si Apo Dios nan mangisololo ken dakayo isnan layadyo. ¹⁰ Tet-ewa di tay baken nan kailiyanyo et kedeng is laylaydenyo nodi am-in ay ipogaw isnan tapin di ili id Macedonia. Ngem kananmi en am-amedenyoy kayet nan layadyo.

¹¹ Ya nan esay ibagak et ipasnekyo isnan nemnemyo nan nasingpa ay ogali tapno maoolnos kayo. Adi kayo abes makibibiyang isnan maid kabiyanganyo nodi men-obla kayo ay gawis ta waday katagowanyo. Siya na nan esay inbilinmi ken dakayo id kasin. ¹² Men-obla kayo ay gawis tapno adi masapol ay kanayon ay menpabadbadang kayo isnan iib-ayo ya tapno lispitowen nan adi mamati dakayo.

Nan Maitdo Ay Maipanggep Isnan Mamati No Mateyda

¹³ Bebsatko, wada pay kayet nan ibagak ta getkenyo nan ommat isnan mamati ay natey. Ibagak ta adi kayo menseseg-ang ay

kaneg nan ipogaw ay maid namnamada ay maipanggep isnan awnit matagowan nan awakda. ¹⁴ Pinati tako nan nateyan Jesus ya nan kasina natagowan. Isonga patiyen tako abes ay kasin matago nan natey ay mamati ken siya tay awnit ipakkey Apo Dios daida ken Jesus isnan kasina omaliyan isnan bawata. ¹⁵ Naay nan kinwanin Jesus ay Apo tako ay ibagbagak ken dakayo. No egay tako pay laeng matey isnan kasina omaliyan et baken tako is omona is mangsab-at ken siya nodi nan awak nan mamati ay natey ay tinaynan di ab-abiikda. ¹⁶ Siya na nan awnit ommat. Awnit menbogaw si Kristo ay mang-ayag isnan mamati ken siya. Dat menbogaw abes nan esay kangatowan ay anghelna ya madnge nan tanggoyob Apo Dios. Dat lomayog nan Apo tako ay si Jesus ay magapo id daya. Danat tagowen nan awak nan natnatey ay mamati ken siya. ¹⁷ Makwas pay di dat ayagan Jesus abes nan mamati ay egay pay laeng natey et sab-atenda siya am-in id ngato. Et makitetee tako ken siya ay maid patenggana. ¹⁸ Isonga masapol ay ibagbagayo nan kali ay naayda isnan ib-ayo ay mamati ta adida menseseg-ang ay pilmi no waday matey.

5

Nan Kasin Omaliyan Kristo

¹ Bebsatko, adi masapol ay waday isolatko is maipanggep isnan timpo ay awnit omaliyan Kristo ay mangbanag isnan ipogaw ² tay getkenyo ay maid mangtek isnan agew ay ommatana. Kaneg nan domatngan nan mangakew nan omaliyan Kristo tay adina ipagtek sapay ommat. ³ Isnan omdanan nan timpo ay deey et nan wada isnan nemnem di adi mamati et kananda en nasingpa nan biyagda ya maid madadanaganda. Dat domateng ay golpi nan dosa ay maid patenggana. Et maid sonya is lomayawanda. Kaneg nan golpi ay menpasikalan nan omanak nan

kaneg nan domatngan nan dosa ay maid patenggana ken daida.

⁴ Ngem dakayo ay mamati, baken kaneg todi nan awnit ommat ken dakayo tay baken nan menbolinget is menteteanyo isonga adi kayo masdaaw isnan domatngan nan dosa. ⁵ Tay nalawagan nan nemnem tako ay baken kaneg nan adi mamati ay menbolinget nan nemnemda ay adi makaawat isnan tet-ewa. ⁶ Isonga adi tako somadsadot ay mang-ik-ikkan isnan gawis ay baken kaneg nan ik-ikkan nan adi mamati. Itoltoloy tako koma ay mang-ikkan isnan gawis ya nemnemen tako omona ay osto nan am-in ay ikkan tako tapno nakasagana tako isnan awnit omaliyan Kristo. ⁷ Tay baken tako kaneg nan adi mangtek ken Apo Dios ay menbolinget nan nemnemda. Kanegda maseseyep tay maid ikkanda ay mensagana isnan awnitna omaliyan nodi adoado nan ik-ikkanda ay ngawi ay kaneg nan ipogaw ay mabotboteng. ⁸ Ngem teken ken datako ay mamati tay nalawagan nan nemnem tako. Isonga ten-en tako koma nan am-in ay ikkan tako ya nan nemnem tako ta maid ngawi is ik-ikkan tako. Adi tako kalkalingkingan nan pammati tako ken Kristo ya layad tako isnan iib-a tako. Adi tako kalkalingkingan abes nan nangisalakanan Jesus ken datako ta adi tako madosa. Tay nan pammati ya nan layad ya nan nangisalakanan Jesus ken datako et daida nan mangbadbadang ay mangsalaknib ken datako isnan dolog. ⁹ Tay baken nan mangipailaan Apo Dios isnan ligetna is gapo ay pinilina datako nodi kayatna ay maisalakan tako gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay Apo tako. ¹⁰ Tay si Kristo nan natey ay pala ken datako tapno olay no natey tako wenno daan ay matatago tako isnan kasina omaliyan et makitetee tako ken siya ay eng-enggana. ¹¹ Isonga nan ik-ikkanyo ay men-ginasing ya menbinadang ay mangipapapigsa

isnan pammatiyo di itoltoloyyo.

Nan Tapin Di Bilin Pablo Ken Daida

¹² Naay da pay di ibagak ken dakayo. Nan ipogaw ay mangipa-paek ay mangbagbaga ya mangipangpango ken dakayo isnan mangsolsolotanyo ken Kristo et kayatko ay lispitowenyo daida ay gawis. ¹³ Ipailayo nan layadyo ya banolenyo daida tay daida nan men-ob-obla ay gawis pala ken Kristo. Ya nan esay kayatko et pos-aenyo koma nan nemnemyo am-in ay mamati.

¹⁴ Ibagak abes ken dakayo ay mamati en masapol ay ibilinyo isnan sadot ay men-obla ta mentalabakoda ay gawis. Ay-ayowenyo nan omegyat isnan ligat ya badanganyo nan nalaka ay madoldolog ta baken nan dolog is patpatiyenda. Masapol ay anosanyo ay mangbadbadang isnan am-in ay ipogaw. ¹⁵ No waday mang-ik-ikkan is ngawi ken dakayo adiyoy bab-aesan nodi nan gawis koma nan ikkanyo ay kanayon isnan ib-ayo. ¹⁶ Olay no waday ligat et adi koma makak-aan nan gasingyo. ¹⁷ Itoltoloyyo ay menlol-owalo ken Apo Dios isnan am-in ay maik-ikkan. ¹⁸ Men-iyaman kayo ken siya isnan am-in ay om-ommat olay no naligat tay siya dana nan kayatna ay ikkan tako gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo. ¹⁹ Adiyoy sopsoplaen nan ibagbagan nan Ispirito Santo ken dakayo. ²⁰ Lispitowenyo ay gawis nan kankanan nan mamad-ton Apo Dios ²¹ ngem masapol ay paneknekanyo nan ibagbagada ta getkenyo no tet-ewa ay nagapo ken Apo Dios ²² ya itoltoloyyo ay mangpati isnan am-in ay gawis dakayopay addawiyanyo nan am-in ay ngawi.

²³ Sapay koma ta si Apo Dios ay mangipasingsingpa isnan nemnem tako nan mangipagawgawis ken dakayo isnan am-in ay nemnemyo ya am-in ay ikkanyo ta maid kadelawanyo isnan Apo tako ay si Jesu Kristo isnan kasina omaliyan.

²⁴ Matalek si Apo Dios ay nang-awis

ken dakayo ta mamati kayo isong siya gedan nan mangbadbadang ken dakayo ay mang-ikkan isnan gawis ta masilbi kayo ken siya.

²⁵ Dakayo ay ib-ami ay mamati, ilol-owalowanyo kad dakami. ²⁶ Ibagayo abes nan layadko isnan ib-ayo ay mamati issa. ²⁷ Gapo isnan kalebbengak ay nagapo ken Jesus ay Apo tako et ibilinko ken dakayo ay ibasayo nan naay solatko isnan am-in ay mamati id issa Tesalonica. ²⁸ Sapay koma ta likliknaenyo nan badang ya layad nan Apo tako ay si Jesu Kristo.

Nan Maikadwa Ay Solat Pablo Isnan iTesalonica

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan mamati id Tesalonica et mangawngawngaw nan nemnemda tay adida maawatan ay gawis nan mait-itdo ay mangwani en awnit kasin somagong si Kristo. Isonga insolat Pablo nan naay ay maikadwa ay solatna isnan iTesalonica tasiyay ipakaawatna ay baken tet-ewa nan naibaga ay epdas sinmagong si Jesus. Kanana en egay pay laeng ommat tay esapay somagong et masapol ay omam-am-amed nan ngawi ay ikkan di ipogaw gapo isnan awnitda mangpatpatiyon isnan mang-apos ken Kristo. Binagbagaana daida ta itoltoloyda koma nan gawis ay pammatida ken Kristo ay olay mapalpaligatanda. Inbagana gedan ay masapol ay men-oblada is menkatagoda ay kaneg san inikkana ya san iib-ana isdin nakiteteanda ken daida. Ya inbagana en am-amedenda koma ay mang-ikkan isnan gawis.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-2

Panangdayawna ken daida gapo isnan kinagawisda 1:3-12

Pamagbaga maipanggep isnan omaliyan kasin Kristo 2:1-17

Pamagbaga maipanggep isnan ogalin di mamati 3:1-16

Kombos nan solat 3:17-18

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay nagapowan nan naay ay solat et inaboloyan da Silas ken Timoteo abes. Mensolatak ken dakayo ay mamati id issa Tesalonica ay maitatapi ken Apo Dios ay Ama tako yas Jesu Kristo ay Apo tako.

² Sapay koma ta nan layad, anos ya nan natalna ay nemnem ay magap-gapo ken Apo Dios ay Ama yas Jesu Kristo ay Apo tako di wawawawada ken dakayo.

An-anosan Tako Nan Ligat Tay Wada Nan Kaosalana Isnan Mamati

³ Bebsatko, masapol ay kanayon ay men-iyaman kami ken Apo Dios gapo ken dakayo. Ostoosto no ikkanmi di tay dadama nan inmam-amedan nan pammatiyo ya nan menlinayadanyo am-in. ⁴ Isonga idaydayawmi dakayo ay mangibagbaga isnan tapin di simbaan isnan mangitoltoloyanyo ay mamati ay olay waday mangpalpaligat ken dakayo. Ibagbagami abes nan mang-an-anosanyo isnan ligat. ⁵⁻⁶ Nan mang-an-anosanyo isnan ligat gapo tay solsolotenyos si Kristo et siya nan maibagayanyo ay maitapi ken Apo Dios isnan mentolayana danapay awnit dosaen nan mangpalpaligat ken dakayo. Siya dadi nan mangipagtek ay ostoosto nan men-ibanagan Apo Dios. ⁷ Tay awnit omdan nan timpo ay maiden Apo Dios nan am-in ay ligat ay om-ommat ken datako id wani. Awnit tako somingpa isnan kasin omaliyan nan Apo tako ay si Jesus. Et makkey ken siya nan aanghelna ay mangipaila isnan pilmi ay kabaelana. Isnan omaliyana kasin ay magapo id daya et kaneg menbidbidang ay apoy nan awakna. ⁸ Et dosaena nan ipogaw ay mang-ad-adi ay mangtek ken Apo Dios ya adi mangpatpati isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesus ay Apo tako. ⁹ Nan dosada gapo isnan nang-adyanda isnan tet-ewa et maisiyanda ken Apo Dios ay engenggana ya adida polos makasagen isnan pilmi ay kinangatona. ¹⁰ Awnit ommat am-in dana isnan somagongan Kristo isnan batawa ay mangbanag isnan ipogaw. Isnan timpo ay deey et awnit daydayawen ya patpatgen am-in nan ipogawna siya. Et maitapi kayo gedan tay ipogawna dakayo tay pinatpatiyon nan inbagbagami ken dakayo.

Nan Gawis Ay Ilol-owalon Pablo Ay Pala Isnan Mamati

¹¹ Gapo tay nenenenemnemem am-in dadi et kanayon ay ilol-owalowanmi dakayo tapno gaw-

igawis nan mangsolsolotanyo ken Kristo tapno awnit kanan Apo Dios en maibagay kayo ay maitapi ken siya tay siya nan gapo ay inawisna dakayo. Ilol-owalomi abes ay gapo isnan kabaelan Apo Dios et tongpalena nan am-in ay gawis ay kayatyo ay ikkan ya am-in ay gawis ay ipakpakatyo ay ikkan gapo isnan pammatiyo. ¹² Tay no keg todi et madayaw si Jesus ay Apo tako gapo isnan gawis ay ik-ikkanyo ya madayaw kayo abes gapo isnan maitatapiyanyo ken siya. Ommat dadi tay badbadangan Apo Dios yas Jesu Kristo datako gapo isnan layad ya anosda ken datako.

2

Nan Masapol Ay Ommat Sapay Omali Kasin Si Kristo

¹ Siya na nan ibagak maipanggep isnan kasin omaliyan nan Apo tako ay si Jesu Kristo ya maipanggep isnan mangdagopana ken datako ay mamati ta makitete tako ken siya ay eng-enggana. ² Bebsatko, baken koma nalaka ay magolo nan nemnemyo no waday mangwani en inomdan nan timpo ay kasin omali si Jesus. Adiyoy kadi patpatiyen olay no kankananda en mamadton Apo Dios daida wenno daida nan mangibagbaga isnan kalin Apo Dios wenno kananda en wada nan solat ay nagapo ken dakami ay mangwani is dana. ³ Adi kayo koma masogsogsogan tay adi omali si Kristo kasin ay sokod omdan nan timpo ay omadoado nan mangdokog ken Apo Dios. Ya nan esay kailasinana et domateng nan dakes ay ipogaw ay mangkayat ay mang-ik-ikkan isnan am-in ay ngawi ay adyan Apo Dios. Siya nan epdas nabanag ay awnit madosa isnan impilno. ⁴ Ipapangatona nan awakna et aposena nan am-in ay patiyen nan ipogaw ay kananda en diosda. Olay si Apo Dios danapay itapi ay mang-ap-apos gedan. Isonga awnit itokdona isnan Templon Apo

Dios ay wada id Jerusalem danapay kanan en siya si Apo Dios.

⁵ Ay kinalingkinganyo din nan-gibagaak is dana ken dakayo isdin nakiteteak issa? ⁶ Getkenyo nan gapo ay egay kayet ommat tay wada nan mangiyad-adi isnan dakes ay ipogaw ay deey no omali. Isonga adi makaali engganay omdan nan osto ay timpo ay pinilin Apo Dios. ⁷ Ngem olay no egay pay laeng domateng nan deey ay mang-ap-apos ken Apo Dios et wada nan mangsas-ailo isnan ipogaw ta adyanda ay mang-ikkan isnan kayat Apo Dios ngem masasalinan ay adi kaila. Ngem awnit komaan nan mangiyad-adi isnan deey dakes ay ipogaw dat omali tet-ewa ay adi et masasalinan. ⁸ Ngem no omali nan Apo tako ay si Jesus et awnitna dadaelen siya ay mangipaila isnan kinangatona. Et awnit olay kedeng nan angesna is isip-oyana ken siya et matey.

⁹⁻¹⁰ Isnan omaliyan nan dakes ay ipogaw ay deey et wada ken siya nan kabaelan Satanas. Isonga nalaing ay men-allilaw ya adoado nan kaskasdaaw ay mabalin ay ikkana ay mangsikap isnan ipogaw. Et nan nalaka ay masikapan et daida nan adi mangpati isnan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios. No patiyenda koma et maisalakanda. Ngem adida patiyen isonga awnitda madosa. ¹¹ Gapo tay ad-adyanda nan tet-ewa et ipalobos Apo Dios ken daida nan nemnem ay mangpati isnan baken tet-ewa. ¹² Isonga mabanagda ay madosa tay adida patiyen nan tet-ewa nodi nan ngawi ay maik-ikkan nan igasgasingda.

Nan Gapo Ay Kanayon Ay Meniyaman Si Pablo

¹³ Ngem dakayo ay bebsatko ay laylayden nan Apo tako, gawigawis no kanayon ay men-iyaman kami ken Apo Dios gapo ken dakayo. Meniyaman kami tay olay id sang-asangadom ay egay kayo pay laeng nawada et epdas pinilin Apo Dios dakayo ay

maisalakan gapo isnan nangdalosan nan Ispirito Santo ken dakayo gapo isnan pammatiyo isnan tet-ewa ay mait-itdo. ¹⁴ Inayagan Apo Dios dakayo ta maisalakan kayo gapo isnan nangdengnganyo isnan gawis ay damag ay inbagbagami. Owen, inayagana dakayo tapno maibilang kayo isnan kinangaton Jesu Kristo ay Apo tako. ¹⁵ Isonga bebsatko, masapol ay adi masoksokatan nan patpatiyenyo. Adiyu kak-aanen nan tet-ewa ay insolomi ken dakayo isnan insolsolatmi ya isnan inbagbagami.

¹⁶⁻¹⁷ Sapay koma ta si Jesu Kristo ay Apo tako yas Apo Dios ay Ama tako nan mangipagagaget ya mangipapapigsa ken dakayo ta gawis nan am-in ay ik-ikkanyo ya am-in ay kankananyo tay si Apo Dios nan manglaylayad ken datako. Et gapo isnan layad ya anosna et ititedna gedan nan gasing tako ay maid patenggana ya nan gawis ay namnamaen tako ay awnit ommat.

3

Nan Kayat Pablo Ay Ilowaloda

¹ Naay pay di atik ay ibagak ken dakayo ay bebsatko. Kayatko ay ilowallowanyo dakami tapno sinawyan dat maiwalas nan kalin Apo Dios ay ibagbagami. Ilowaloyo koma abes ta patgen di kaipoipogaw ya dawtenda ay kaneg nan inikkanyo. ² Ilowallowanyo dakami abes ta salakniban Apo Dios dakami isnan dakes ay ipogaw tay baken am-in ay ipogaw et matatida ken Apo Dios. ³ Ngem si Jesu Kristo et dadama ay matalek. Et siya nan mangipapapigsa ya mangsalsalaknib ken dakayo isnan ngawi ay ik-ikkan Satanas. ⁴ Isonga talkenmi dakayo ay mangitoltoy ay mang-ikkan isnan am-in ay inbilinmi ken dakayo tay nan talekmi ken Jesus nan mang-itited. ⁵ Sapay koma ta paam-amdena nan mang-awatanyo isnan pilmi ay mang-an-anosana isnan ligat ya nan pilmi ay layad Apo Dios ken

dakayo ta mabadangan kayo isnan mangsolsolotanyo ken siya.

Ngawi No Somadsadot Nan Ipogaw

⁶ Naay di esay ibilinmi ken dakayo ay ibagak gapo isnan kalebbenganmi ay inyalin Jesu Kristo. Ibilinko ta adi kayo makigaygayem isnan ibayo ay mamati ay sadot ay men-obla ay adi mangtongpal isnan inadalyo ken dakami. ⁷ Tay getkenyo ay egay kami sinmadsadot ay men-obla isdin nakiteteanmi ken dakayo. Siya di nan masapol ay solotenyu. ⁸ Maid inal-alami is masapolmi is egaymi baybayadan. Nodi nin-ob-obla kami ay pilmi ay inagew ya linabi tapno adi masapol ay dakayo nan mengasto isnan masapolmi. ⁹ Baken di kamaid lebbengmi is gapo ay egay kami nindawdawat ken dakayo. Egay kami nindawdawat is kanegmi lagbo ta baken di is toladenyo nodi nan inikkanmi ay nin-obla di toladenyo. ¹⁰ Issan nakiteteanmi ken dakayo et kinkinwanimi en, "No adyan nan ipogaw ay men-obla et masapol ay adi mangan abes." ¹¹ Ibagbagak nan naay kasin tay dinngemi ay wada ken dakayo nan mang-adi ay men-obla. Nodi adoado nan ibagbagada ay adi mapaay ay mangtaktaktak isnan ib-ada. ¹² Gapo tay wada nan kalebbenganmi ay inyalin Apo Jesu Kristo et ibilinmi en masapol ay adida aped mentaktaktak nodi tonggal esa ken daida ay omiyobla is katagowana. ¹³ Dakayo ay ib-ak ay mamati, adi kayo koma maom-oma ay mang-ik-ikkan isnan gawis.

¹⁴ No waday mang-adi ay mangpati isnan ibagbagami isnan solat ay naay et masapol ay kananyo en ngawi nan nemnemna. Isonga adiyu gaygayyemen tapno mabainan siya isnan ngawi ay ik-ikkana. ¹⁵ Ngem gapo tay siya nan esay ib-ayo ay mamati et adi kayo makalkaliget nodi bagbagaanyo bawet ay gawis ta ibabawina nan ngawi ay ik-ikkana.

Nan Kombos Nan Naay Solat

¹⁶ Sapay koma ta kanayon ay ited nan Apo tako nan nasingpa ay nem-nem ay olay ngan nan ommat ken dakayo tay siya nan kagapowan nan tet-ewa ay natalna ay biyag. Sapay koma ta kanayon ay wada siya ken dakayo am-in.

¹⁷ Nan kanak ay naay isnan kombos nan solatko et sak-en si Pablo ay mangisolsolat is dana. Siya di nan ik-ikkak isnan am-in ay solatko ta getkenyo ay tet-ewa ay nagapo ken sak-en. ¹⁸ Sapay koma ta am-in kayo et likliknaenyo nan badang ya layad Jesu Kristo ay Apo tako.

Kedeng dana is ibagak.

Nan Damo ay Solat Pablo ken Timoteo

Nan Maipanggep Isnan Solat

Si Timoteo et esay mamati ay iDerbe. Nan inana et Judio ngem nan amana et Griego. Ninbalin si Timoteo ay esay ib-an Pablo ay mangbadang ken siya isnan mangibagbagaanda isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo. Nan damo ay solat Pablo ken Timoteo et wada nan tolo ay napateg ay kayatna ay ibaga. Nan damo et ibagbagana nan ikkan Timoteo tasiyay iyadina nan baken osto ay mait-itdo. Nan naay ay mait-itdo et aped nagapo isnan nemnem di ipogaw. Nan maikadwa et inagbagan Pablo nan masapol ay kaneg nan ogalin di mangipangpango isnan mamati ya nan osto ay ik-ikkan di mamati koma isnan paggimonganda. Isnan kombos nan solatna et inagbana ken Timoteo nan ikkana tasiyay amamed gomawis ay baan Kristo.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-2

Pamagbaga maipanggep isnan mamati ya nan menpangpango 1:3-3:26

Pamagbaga ken Timoteo maipanggep isnan oblana 4:1-6:21

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay esay pinilin Jesu Kristo ay makwani en apostolis ay inbilin Apo Dios ay mangisalikan ken datako yas Jesu Kristo ay kadan nan namnama tako. ² Mensolatak ken sik-a Timoteo ay ibilangko ay kanegko tet-ewa ay anak gapo isnan pammatim.

Sapay koma ta kanayon ay wada ken sik-a nan seg-ang ya nan badang ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama tako ya ken Jesu Kristo ay Apo tako.

Masapol Ay Maipasaldeng Nan Ipogaw Ay Mang-it-itdo Isnan Baken Tet-ewa

³ Timoteo, adim kalkalingkingan din napateg ay inbagak ken sik-a isdin kinmaanak issa ay omey id Macedonia. Din kinwanik et masapol ay itoltoloymo ay mentetee id issa Efeso tay wada nan mang-it-itdo isnan baken tet-ewa ay solsolo. Masapol ay bilinem daida ta isaldengda. ⁴ Bilinem daida ta adida aped it-itdo nan maid silbina ay is-istolya ay baken tet-ewa. Ya adida tontontontonen nan alal-apoda ay maid kombosna. Tay adi mapaay nan kaneg todi ay maikkan tay kedkedeng nan adoado ay soot is om-ommat dapay maid magtek is songbatna. Maid ibadang nan kaneg todi ay maikkan ken datako isnan kayat Apo Dios ay ikkan tako. Nodi kedeng nan pammati tako ken siya is makabadang ken datako. ⁵ Tay nan kayat Apo Dios ay ommat ay banag nan ibagbagami et nan manglaydan tako isnan iib-a tako ay ipogaw. Magapgapo di isnan kamaid ngawi isnan nemnem tako is mabainan tako ya isnan katet-ewan nan pammati tako ken Apo Dios. ⁶ Ngem nan men-it-itdo is baken osto et teken nan nemnememenda isonga ik-ikkanda nan maid silbina ay mangsapsapit isnan adi mapaay. ⁷ Laylaydenda ay daida nan mangisolo isnan linteg ay inted Apo Dios isdin si Moses id sangadom tay ipagalopda ay osto nan it-itdoda ngem adida maawatan nan kayat nan linteg ay kanan. Apedda menkalkali ay adi mangtek isnan kankananda.

⁸ No nemnemen tako nan linteg Moses et getken tako ay gawigawis no osto nan mang-os-osalan di ipogaw. ⁹ Tay getken tako ay baken nan ipogaw ay mangsolsolot isnan gawis is gapo ay inted Apo Dios nan linteg nodi intedna gapo tay wada nan mang-ad-adi ay mailintegan. Ad-adyanda ay mangpati isnan kankan Apo Dios. Mas-

apol nan linteg isnan ipogaw ay bomasbasol ya isnan ngawingawi nan nemnemda tay maiwed nan ogalin Apo Dios ken daida. Masapol abes isnan pomapatey ay olay amana ya inana et mabalin ay pateyena. ¹⁰⁻¹¹ Wada nan linteg abes tay wada nan mamabai ya lomalaki ya lalaki ay mang-alem isnan ib-ana ay lalaki ta asawaen. Nan ipogaw ay mangdepap isnan ib-ana ay ipogaw ta menbaana ya nan ipogaw ay menkampot ay olay no mensapatada et siya dadi nan gapo ay masapol ay wada nan linteg. Am-in ay mait-itdo ay adi maibagay isnan gawigawis ay damag ay maipanggep ken Apo Dios ay kangatowan ya kaoostowan et siya dadi nan gapo ay inted Apo Dios nan lintegna isnan kaipoipogaw. Nan gawigawis ay damag ay kinwanik et siya di nan intalek Apo Dios ken sak-en ta it-itdok isnan kaipoipogaw.

Nan Men-iyamanan Pablo Ken Apo Dios

¹²⁻¹³ Men-iyamananak ken Jesu Kristo ay Apo tako ay mang-it-ited isnan pigsak ay mang-ik-ikkan isnan oblak pala ken siya. Men-iyamananak ken siya tay taltalkena sak-en isonga pinilina sak-en ay mang-ikkan isnan ipaob-oblana ay olay inik-ikkak id kasin nan ngawingawi ken siya isnan adoado ay kinwanik ay nang-apos ken siya ya isnan nangpalpaligatak isnan ipogawna. Ngem gapo isnan seg-ang Apo Dios ken sak-en et pinakawana sak-en isnan am-in ay ngawi ay inik-ikkak id kasin tay maid gintekko is osto ay ikkak tay egayak namati ken siya issan timpo ay deey. ¹⁴ Inyalin Kristo ken sak-en nan pilmi ay layad ya anosna danapay inted ken sak-en nan gawis ay pammatik ya nan manglayadak isnan iib-ak tay siya dana nan it-itedna isnan maitatapi ken siya.

¹⁵ Nan naay mait-itdo maipanggep isnan gapo ay inmali si Kristo isnan batawa et gawigawis no talken ya patiyen nan am-in ay ipogaw tay

tet-etet-ewa. Inmali siya tasiyay isalakana nan managbasol ta adida omey isnan impilno. Et sak-en nan kapilmiyan ay managbasol. ¹⁶ Ngem naseg-ang si Apo Dios ken sak-en ya binadangana sak-en tapno sak-en nan esay mailaan nan dadama ay anos Kristo. Tay no ilaen nan tapin di ipogaw ay awnit mamati ken siya nan anosna ken sak-en ay kapilmiyan ay managbasol et waay kananda en mabalin ay pakawanen Apo Dios daida gedan tapno matagotagoda ay eng-enggana ken siya. ¹⁷ Isonga patpatgen ya daydayawen tako si Apo Dios ay eng-enggana tay siya et kedeng nan Dios. Siya nan Ali ay eng-enggana. Adi kaila siya ngem nawada siya ay maid logina ya adi matmatmatey. Tet-etet-ewa nan kinwanik ay naay.

Nan Tapin Di Ibilin Pablo Ken Timoteo

¹⁸⁻²⁰ Sik-a Timoteo, ay kanegko anak et naay di ibilinko ken sik-a. Itoltoloy mo ay mangiyad-adi isnan am-in ay baken osto ken Apo Dios. Isnan mang-ikkanam isdi et masapol ay napigsa nan pammatim ya masapol abes ay maid ikkam is ngawi ta maid kabainam ken Apo Dios ya isnan ib-am ay ipogaw. Inpagtek Apo Dios ay siya nan kayatna ken sik-a isdin kinwanin nan mamadtona isdin nangibaaanda ken sik-a ay mangibaga isnan maipanggep ken Kristo. Adim kalkalingkingan nan inbagada tasiyay pomigpigsaka ay mang-ikkan is dadi. Ngem wada nan ipogaw ay maid baina ay kanegda Himeneo ken Alejandro tay ikikkanda nan ngawi olay getkenda nan kangawina. Siya di nan gapo ay maid pammatida id wani isnan am-in ay maipanggep ken Apo Dios dapay namatida id kasin. Inpalobosko daida isnan kabaelan Satanas ta liknaenda nan ligat ta adida itoltoloy ay mangmangwani isnan ngawi ay maipanggep ken Apo Dios.

2

Nan Osto Ay Maikkan Isnan Mengimonganda

¹ Naay pay di ibagak ken sik-a. Nan omona et masapol ay ilowalowan tako am-in ay ipogaw olay ngan nan kaipogawna. Dawaten tako ta badangan Apo Dios daida datakot adi kalkalingkingan ay men-iyaman isnan badangna. ² Ilowalowan tako nan ap-apo tako ay mentoltolay ken datako ya nan am-in ay ibada ay wada nan kalebbenganda ay mangipangpango ken datako. Ilowalowan tako daida ta gawis nan mentolayanda tapno nasingpa nan kailiili tako ya tapno mabalin ay ikikkan tako nan mangipaila isnan mangpatgan tako ken Apo Dios ya isnan iib-a tako ay ipogaw. ³ Gawis no keg todi nan ik-ikkan tako et siya gedan nan men-gasingan Apo Dios ay mangisalikan ken datako. ⁴ Tay laylaydena no maisalakan am-in nan ipogaw dadapay getken nan tet-ewa ay maipanggep ken siya. ⁵ Tay es-esang nan Dios ya es-esang abes nan mabalin ay makikali ken Apo Dios pala ken datako ta mapakawan nan basbasol tako et siya si Kristo ay naiyanak ay ipogaw. ⁶ Intedna nan biyagna ay maibayad ay mangsobot ken datako ay ipogaw isnan awnit tako madosaan et nan nang-ikkanana isdi nan nangipagtek ay laylayden Apo Dios no maisalakan am-in nan ipogaw. Inommat di isnan ostoosto ay timpo ay pinilin Apo Dios. ⁷ Isonga pinilin Jesus sak-en ta menbalinak is esay apostolisna tapno ibagbagak nan tet-ewa ay maipanggep ken siya isnan ipogaw ay baken Judio ta mamatida. Tet-ewana, baken kampot.

⁸ Naay da pay di iyanayko isnan kayatko ay ikkanyo. Isnan am-in ay paggimongan di mamati ken Kristo et kayatko ay nan lalalaki nan mangipangpango isnan menlowalowanyo. Ngem masapol ay maid ngawi is nemnemda isnan ib-ada tay baken

gawis no wada nan ligetda no menlowaloda. ⁹ Ya nan bababai et masapol ay menbadoda isnan maiyosto ay bado ken daida. Ya baken nan mang-igwaanda isnan nabanol ay batek isnan oloda ay kadayawanda wenno nan menbadbadowanda is nangina ay mait-ekanda is wada isnan nemnemda. ¹⁰ Nodi nan gawis ay maikkan et siya nan masapol ay wada koma isnan nemnemda tay siya di nan maibagay isnan bababai ay mangwani en patpatgenda si Apo Dios.

¹¹⁻¹² Adiyak ipalobos nan babai ay men-itdo isnan lalalaki isnan paggimonganyo wenno siya nan mangipangpango ken daida. Gag-awis no igiginek nan babai ay mangdenge isnan men-it-itdo ta men-adal siya et masapol ay adi makisongsongbat isnan lalalaki. ¹³ Tay baken nan babai ay si Eva is damo ay binoliw Apo Dios nodi nan lalaki ay si Adam. ¹⁴ Ya baken si Adam is nasogsogan nodi si Eva isonga siya nan damo ay binmasol. ¹⁵ Siya nan gapo ay mapaligatan nan bababai ay omanak ngem badbadangan Apo Dios daida kayet ta maisalakanda no itoltoloyda ay mamati ken siya. Masapol abes ay manglayadda isnan ib-ada ya nadosan koma nan nemnemda ay mang-ikkan is ostoosto.

3

Nan Masapol Isnan Ogalin Di Mangipangpango Isnan Mamati

¹ Tet-ewa nan naay ay kankanan di ipogaw. Kankananda en no layden nan ipogaw ay siya nan esay mangipango isnan mamati et siya nan gawis ay maikkan. ² Ngem nan mangipango et masapol ay maid ikikkana is kaoyawana isnan ib-ana ay ipogaw. Masapol ay es-esa nan asawana. Adina sobsoblaan nan osto nodi getkena ay mangtena isnan am-in ay ikkana ta maid ngawi is ikkana. Masapol ay malispito nan ik-ikkana. Masapol abes ay sangailiyena am-in ay omey isnan

baeyda. Masapol ay getkena ay menisolo. ³ Adi mabotboteng. Adina layden ay makisapsape wenna makisongsongbat nodi naanos siya. Ya nan esay masapol ken siya et baken nan bomaknangana is nemnemnemen. ⁴ Masapol ay getkena ay mangolnos isnan pamilyana. Nan an-akna et masapol ay managpatida. Lispi-towenda nan napowanda. ⁵ Tay no adina getken ay mangolnos isnan pamilyana et am-amed nan mamati ken Kristo ay ipangpangona is adina getken ay olnosen. ⁶ Masapol ay baken kaskaslek ay mamati modatya ipangatonan nan nemnemna gapo isnan napiliyana. Tay no men-et-etek siya danat adi ibabawi et nabanag siya ay awnit madosa ay kaneg nan nabanagan Satanas isdin men-et-etekana id kasikasin. ⁷ Ya nan esay masapol isnan mangipangpango et masapol ay gawis siya isnan nemnem nan adi mamati ken Jesu Kristo. Tay no wada nan ilaen nan adi mamati is ngawi ken siya et madelaw siya. Tay no madelaw et nasailowan siya ken Satanas.

⁸ Nan mangbadang isnan mangipangpango et masapol ay malispitoda gedan. Masapol ay adida menkamkampot nodi ibagbagada nan tet-ewa ay wada isnan nemnemda. Adida mabotboteng. Baken nan bomaknanganda is gangamgama. ⁹ Masapol ay itoltoloyda ay mamati ay ostoosto isnan maipanggep ken Jesu Kristo ay inpagtek Apo Dios ay egay nagtek id kasin. Isnan mamatiyanda ken Kristo et masapol ay maid getkenda is ngawi is naitapi isnan pammatida. ¹⁰ No layden nan ipogaw ay menbalin ay bomadbadang isnan obla ay pala ken Kristo masapol ay mapaneknekan siya omona. No maid ik-ikkana is ngawi et mabalin ay bomadang isnan obla. ¹¹ Nan asawada gedan et masapol abes ay gawis nan ik-ikkanda ta malispitoda. Adida mentaytayoktok. Masapol ay matalekda isnan am-in ay ikkanda.

¹² Nan bomadbadang et masapol abes ay es-esa nan asawana ya getkena abes ay mangolnos ay gawis isnan an-akna ya am-in ay pamilyana. ¹³ Tay nan ipogaw ay bomadang isnan adoado ay obla ay pala ken Kristo et gawis nan panangilan nan iib-ana ken siya no ikkana ay gawis nan oblana. Ya nan esay gawis ay ommat et omam-amed nan laingna ay mangibaga isnan pammatina ken Jesu Kristo isonga maid baina ay mangibaga.

Nan Napatepateg Ay Patpatiyen Nan Mamati Ay Maipanggep Ken Kristo

¹⁴⁻¹⁵ Sapay koma ta adi mabayabayag daket maka-ey issa, Timoteo. Ngem mensolatak ken sik-a id wani tapno getkem nan osto ay ikkan nan mamati ken Apo Dios tay modatya mabayagak pay. Tay nan mamati ken Apo Dios et daida nan kanegna baey tay daida nan kaneg mentetean nan Dios tako ay matatago ay engenggana. Kanegda abes nan pegnad di toping tay daida nan mangipapapigsa ay mangibagbaga isnan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo.

¹⁶ Napatepateg ay maid dowadowana nan patpatiyen tako ay egay naipagtek id kasin ngem id wani inpagtek Apo Dios. Napateg tay ibagbagana nan maipanggep ken Kristo. Kankanana en,
 “Si Kristo et ninbalin is ipogaw dat mentee isnan batawa.
 Pinaneknekan nan Ispirito Santo ay siya nan Anak Apo Dios ay maid basolna.
 Inil-ilan nan aanghel siya.
 Naibagbaga siya isnan ipogaw isnan batawa ya adoado ken daida nan mamati ken siya.
 Inalan Amana siya ay mangipasagong id daya.”

4

Nan It-itdon Nan Kampot Ay Ipogaw

¹ Timoteo, ibagbagan ay gawis nan Ispirito Santo en awnit wada

nan mangtaynan isnan patpatiyen tako ay maipanggep ken Jesu Kristo. Awnitda soloten nan maititdo ay magapo isnan adi kaila ay menkamkampot ay makwani en dimonyo. ² Nan ipogaw ay mang-ititdo isnan ibagbagan nan dimonyo et menkamkampotda. Gapo tay inminggada ay mang-adi isnan kayat Apo Dios et adi mabalin ay getkenda nan osto ya gawis. ³ Adoado nan ititdoda ay baken osto. Kankananda en baken osto no omasawa nan ipogaw ya iyadida ay mangan isnan tapin di makan dapay binoliw Apo Dios dana. Isonga nan mangtek ya mangpati isnan tet-ewa et mabalin ay kanenda. Laylayden Apo Dios no dawaten tako nan intedna datakopay men-iyaman ken siya. ⁴ Tay am-in ay binoliw Apo Dios et gawisda et baken gawis no law-en tako. Ngem masapol ay men-iyaman tako ken siya. ⁵ Tay nan kalin Apo Dios ay osalen tako ay menlowalo et siya nan mangipagawis isnan makan.

Nan Osto Ay Ikkam Nan Men-obla Ken Kristo

⁶ Timoteo, no bagbagaam daida ay mamati issa ta solotenda nan kinwanik et gawis nan ikkam ay men-obla pala ken Jesu Kristo. Maila ay inpasnekmo ay gawis nan patpatiyen tako ay maipanggep ken Kristo ya nan gawis ay maititdo ay sinolsolotmo. ⁷ Ngem addawiyam nan aped sodsodok ay maid polos maibagayana ken Apo Dios tay maid silbina. Nodi nan ikkam ay mangpateg ken Apo Dios nan nemnemem ya solsolotem. ⁸ Tay olay no waday paay nan mangipapigsaan tako isnan awak tako ngem am-amed nan kagawisna no papigsaen tako nan mangsololotan tako ken Apo Dios. Tay nan maikkan ay kaneg todi et siya nan mangbadbadang ken datako isnan biyag tako id wani ya isnan biyag tako ken Apo Dios. ⁹ Tet-ewa nan kakakwanik en gawigawis no patiyen tako am-in dadi ay maid dowadowan nan

nemnem tako. ¹⁰ Iapati tako ay mang-ikkan isnan gawis tay taltalken tako si Apo Dios ay matatago ay engengana ay mangisalakan isnan am-in ay ipogaw. Ngem nan tet-ewa ay maisalakan et nan mamati ken siya. ¹¹ Ibagam am-in dana, Timoteo, ya bilinem nan ipogaw ta solsolotenda.

¹² Adim ipalobos ay maoyawka gapo isnan kaongam. Nodi sik-a koma nan menbasalan nan ibam ay mamati. Ipailam nan gawis ay solotenda isnan kalkaliyem ya isnan am-in ay ik-ikkam. Ipailam nan manglaylayadam ken daida ya nan pammatim ken Apo Dios ya nan kamaid ngawi isnan nemnemmo. ¹³ Engganay omeyak issa itoltoloymo ay mangibasbasa isnan kalin Apo Dios isnan mamati isnan paggimonganda. Isolsolom ken daida nan kankananda Apo Dios ya bagbagaam daida abes ta solotenda. ¹⁴ Inted Apo Dios ken sik-a nan laingmo ay mangipangpango isnan mamati. Siya na san intedna issan nangipatangan san nangipangpango ay aamam-a isnan ledengda isnan olom issan nangilowalowanda ken sik-a. Inbagan san mamadton Apo Dios san kayat Apo Dios ay kaliyen issan nang-ikkananda isdi. Isonga ipasnekmo isnan nemnemmo nan oblam. ¹⁵ Itoltoloymo ay mang-ikkan is dadi. Ikkam ay gawis ta getken am-in nan ipogaw nan mataptaptapiyan nan laingmo ay mang-ikkan isnan ipaik-ikkan Apo Dios ken sik-a. ¹⁶ Makailam nan ik-ikkam ya nan ititdom. Adim kalkalingkingan nan inbagak ay masapol ay ikkam tay no siya di nan ikkam et maisalakanka tet-ewa ya bakenka kedkedeng is maisalakan nodi maitapi nan mangid-idnge ken sik-a.

5

¹ Naay da pay di kayatko ay ikkam. Adim bogbogtaken nan am-ama mo sik-a. Nodi bagbagaam ay gawis ay kanegmo ama. Bagbagaam nan lalalaki ay naod-odi mo sik-a ay

kanegmo bebsat. ² Ya bagbagaam nan in-ina ay naet-eteng mo sik-a ay kanegmo ina. Ya bagbagaam abes nan bababai ay naod-odi mo sik-a ay kanegmo bebsat. Gawisem nan nemnemmo ken daida ta maid ipap-ailam is ol-olay ken daida ta maid kabainam ken Apo Dios.

Bilbilin Ay Maipanggep Isnan Bababai Ay Balo

³ Timoteo, gawis no badanganyo ay mamati nan bababai ay balo no tet-ewa ay maid polos paltidosda is mangbadang ken daida. ⁴ Ngem no wada nan an-ak wenno aap-oda et masapol ay daida nan mangbadang ken daida isnan menkatagoda tay siya nan gawis ay ikkan nan mangsolsolot ken Apo Dios. Siya di nan kayat Apo Dios ay ikkan tako ay mangsobalit isnan badangda ken datako id kasin.

⁵ Nan balo ay babai ay maeesang ay maid ipogaw is mangbadang ken siya et si Apo Dios nan taltalkena ay mangbadbadang ken siya isonga itoltoloyna ay mendawdawat isnan kag-aw wenno labi. ⁶ Ngem nan balo ay kedeng nan kayat nan awakna is an-anapena et kaneg natey tay maid ken siya nan biyag Apo Dios ay maid patenggana. ⁷ Isonga ibilinko ay itapim nan kinwanik ay maipanggep isnan bababai ay balo isnan tapin nan bilin ta adi madelaw nan mamati ken Apo Dios. ⁸ Tay nan mamati ay mang-adi ay mangbadang isnan paltidosna am-amed no nan pamilyana et ipap-ailan nan ik-ikkana ay maid kapaayan nan pammatina ken siya. Et ngawngawi siya mo nan adi mamati.

⁹ Siya na nan ikkanyo ay mamati isnan balo ay bababai ay maid pamilyada is mangbadang ken daida. Nan mentew-en is enempoo ya nasolok et daida nan ilistayo ay mabadangan. Masapol abes ay egay nakiid-idang. ¹⁰ Masapol abes ay waday mangpaneknek isnan gawis ay inik-ikkana ay kaneg nan gawis

ay nang-ay-ayowanana isnan anakna ya isnan in-inmey ken siya ay sangailina. Egayna saksakiten ay nang-ik-ikkan isnan naibab-aaana. Binadbadangana nan napaligatan ay ipogaw. Ninemnemnemna ay pilmi nan gawis ay ikkan isnan am-iam-in ay inik-ikkana.

¹¹ Ngem nan balo ay baken palalo ay nain-ina et adi masapol ay itapiyo daida ay mangilista. Tay no pomigsa nan kayatda et awnitda layden ay omasawa kasin dadat taynan nan oblada ay pala ken Kristo. ¹² Isonga maoyawda tay adida tongpalen nan inkalida en adida omas-asawa kasin ta men-oblada ay pala ken Kristo. ¹³ Ya nan esay baken gawis et waay awnitda adi men-obla ay gawis. Apedda om-omey ay mangtaktaktak isnan ipogaw. Dat maam-amed nan ngawi ay ik-ikkanda tay mentay-tayoktokda ay mangmangwani isnan adoado ay maid silbina. ¹⁴ Isonga gag-awis no omasawa kasin nan balo ay baken palalo ay nain-ina ta men-oblada ay mangipagawis isnan biyagda ay sinbaey. No keg todi nan ikkanda et maid somya is mangoyawan nan adi mamati ken datako ay mamati. ¹⁵ Ibagbagak nan deey ay kinwanik tay wada nan balo ay bababai ay epdas nangsokat isnan nemnemda ay mang-ik-ikkan isnan kayat Satanas.

¹⁶ Kasinek nan kinwanik id kawni isnan badang isnan bababai ay balo. No waday balo isnan paltidosyo ay mamati ken Apo Dios et masapol ay dakayo nan mangbadang ken daida tapno mabalin ay badangan nan sinkagimongan ay mamati nan tet-ewa ay maid mangbadang ken daida. Tay adi mabalin ay mabadanganda am-in ay maminpingsan.

Masapol Ay Malagbo Ay Gawis Nan Mangipangpango Ay Gawis Isnan Mamati

¹⁷ Naay pay di esay itdok Timoteo. Nan ipogaw ay gawigawis nan mangipangpangowana isnan mamati et masapol ay lispitowenyo

ay gawis dayopay lagbowen ay osto. Am-amed nan ipogaw ay men-obla ay pilmi ay mangibagbaga isnan kalin Apo Dios ya mangisolsolo ay gawis isnan kayatna ay kanan ya nan osto ay maikkan. ¹⁸ Tay kankanan Apo Dios isnan naisolat ay kalina en, “Adika op-opotan nan topek nan baka ay men-ilik isnan pagey.” Kinwanina di tay olay baka et masapolna nan kanena tay siya di nan kanegna lagbo. Isonga am-amed nan ipogaw tay isnan esay naisolat ay kalin Apo Dios et kankanana abes en, “Nan makibalasa et masapol ay malagbo.”

¹⁹ No waday mangdelaw isnan mangipangpango ken dakayo ay mamati adika patpatiyen malaksig no waday dowo wenno tolo ay ipogaw is mangtistigo. ²⁰ Ngem no tet-ewa ay wada nan basolna ya adina ibabawi et masapol ay masagiit isnan kad-an nan am-in ay ib-ana ay mamati tapno omegyat nan ib-an di mangipangpango ay mang-ik-ikkan isnan ngawi.

²¹ Dedengngen ya oowenan Apo Dios ya si Jesu Kristo ya nan nadosan ay aangelna nan ibagak ken sik-a en masapol ay patiyem nan kaibag-bagak ngem masapol ay maid ipogaw is paam-amdem nodi palisowem nan nemnemmo ken daida am-in.

²²⁻²⁵ No waday piliyenyo is bomadang isnan obla ay pala ken Kristo, adiyoy koma ipatang ay dagos nan ledengyo isnan olona ay mangdotok ken siya. Nodi masapol ay paneknekanyo omona no gawis siya ay ipogaw. Tay no baken gawis siya dakayot dotokan et maitapi kayo isnan kangawina. Isonga baken di is ikkam nodi masapol ay nan nadosan nan ik-ikkam. Masapol ay mapaneknekan nan ipogaw tay olay no wada nan ngawi ay ik-ikkan di ipogaw ay mail-ila ngem wada abes nan ik-ikkan nan tap-ina ay adi kaila. Isonga masapol ay mapaneknekanda sakayopay piliyen. Paliso isnan ik-ikkan di ipogaw ay gawis. Wada nan

mail-ila id wani ya wada nan adi. Ngem awnitda magtek am-in.

Ya nan esa Timoteo, baken kedeng di danom is in-inomem. Gag-awis no anak-an dakat ominom is bassit ay basi ta agasana nan sakit nan egesmo ya nan tapin di sakitmo tay namin ado ay masaksakitka.

6

Nan Bilin Isnan Baa Ay Mamati

¹ Wada nan ibagak isnan ipogaw ay nailako ay menbaa. Olay no baa no esa ay mamati ken Jesu Kristo et ikkana ay gawis nan am-in ay ipaikkan nan apona ken siya ay mangipaila isnan lispitona. Ikkana di tapno adi madelaw si Apo Dios wenno nan mait-itdo ay magapgapo ken siya. ² No mamati nan apona abes ken Jesu Kristo et adina eeyaen. Nodi am-amedena koma ay mang-ikkan ay gawis isnan am-in ay kayatna tay ib-ana siya ay mamati ya laylaydena.

Baken Koma Nan Kinabaknang Is An-anapen Di Ipogaw

³ Timoteo, siya dana nan masapol ay itdom ay gawis ta masolot. No waday men-it-itdo is adi maiyiso isnan insolsolon Jesu Kristo ay Apo tako ya adi maiyiso isnan gawis ay kayat Apo Dios ay ikkan tako et ⁴ men-et-etek siya dapay maid getkena isnan tet-ewa. Kaneg kolang nan nemnemna tay laylaydena ay makisongsongbat isnan adi mapaay ay kankanan nan ipogaw. Dapay nan banag nan maik-ikkan ay kaneg todi et apal, sape, solbog ya ngawi ay nemnem isnan iiba. ⁵ Siya dadi nan banag nan ik-ikkan nan ipogaw ay maid gawis isnan nemnemda isonga maid getkenda isnan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios. Tay kananda en no mamatida et bomaknangda. ⁶ Tet-ewa ay wada nan kinabaknang tako ay mamati ken Apo Dios ngem baken siping wenno bonag. Basta mamapnek tako isnan wada ken datako et siya nan kinabaknang tako. ⁷ Tay isnan

naiyanakan tako et maid ginegen-an tako ya awnit maid gegen-an tako is iyey tako is magapo isnan bawata isnan mateyan tako. ⁸ Isonga no waday omanay is kanen tako ya omanay is bado tako id wani et mapnek tako koma.

⁹ Ngem nan ipogaw ay manglayad ay bomaknang et adoado nan madoldologanda. Kanegda nabitowan tay nan adoado ay adi masilbi ay ananapenda et siya dadi nan mangsakit ken daida ay awnit mangyey ken daida isnan pagdosaan ay maid patenggana. ¹⁰ Tay nan pilmi ay manggagaman nan ipogaw isnan kinabaknang et siya nan magapagapowan nan adoado ay ngawi ay ik-ikkanda. Gapo tay ananapenda ay pilmi nan bomaknanganda et siya di nan gapo ay tinaynan nan tapin di ipogaw nan pammatida ken Jesu Kristo. Dat nan menbanagana et siya nan pilmi ay mensakitan nan nemnemda gapo isnan bawata isnan ngawi ay inik-ikkanda.

Nan Tapin Di Bilin Pablo Ken Timoteo

¹¹ Ngem sik-a Timoteo, ay esa ay men-ob-obla ay pala ken Apo Dios et adim solsoloten nan maik-ikkan ay kaneg da tadi. Ipasnekmo isnan nemnemmo nan mang-ikkanam isnan gawis ya nemnem ay nadiosan. Itoltoloymo ay mamati. Laylaydem ay pilmi si Apo Dios ya nan iib-am ay ipogaw. Itoltoloymo ay mang-ikkan isnan kayat Apo Dios olay no mapaligatanka dakapay an-anosan nan mangpaligat ken sik-a. ¹² Itoltoloymo ay mamati olay naligat tay siya nan oostoo ay maikkan tapno ganabem nan biyag ken Apo Dios ay maid patenggana. Tay inawis Apo Dios sik-a ta maagtanka isnan biyag ay deey issan nangwaniyam id kasin en matatika ken Jesu Kristo isnan nangdengngan nan adoado ay ipogaw.

¹³ Nan kanak ay naayda et dengngan ya oowenan Apo Dios ay mangtatago isnan am-in ya dedengngan gedan Jesu Kristo ay pagbasalan

tako isnan kamaid egyatna ay nangibaga isnan tet-ewa ken Poncio Pilato. ¹⁴ Isonga ibilinko ken sik-a ta makailam nan am-in ay getkem ay maipanggep ken Kristo ta maid ngawi is mailal-aok isnan tet-ewa ta maid kaoyawan nan mait-itdo ay maipanggep ken siya. Ikkam dana engganay kasin omali nan Apo tako ay si Jesu Kristo. ¹⁵ Awnit omali isnan osto ay timpo ay piliyen Apo Dios. Kedkedeng siya is kagawisan is mentolay isnan am-in. Siya nan kangatowan ay Ali isnan am-in ay ali ya kangatowan ay Apo isnan am-in ay apo. ¹⁶ Kedkedeng siya is adi mabalin ay matey. Nan kad-ana et menpalalat-a ay adi mabalin ay sagementen di ipogaw. Maid ipogaw is nang-il-ila ken siya tay adi kaila. Sapay koma ta siya nan madaydayaw ya mentoltolay ay eng-enggana. Et matongpal koma.

¹⁷ Timoteo, ibagam isnan babaknang ta adida pangangatowen nan nemnemda. Baken nan kinabaknangda koma is taltalkenda tay adida getken no maitoltoloy nan kinabaknangda. Nodi si Apo Dios nan taltalkenda koma tay siya nan maid polos imotna ay mang-it-ited ken datako isnan am-in ay gawis ta ganasen tako. ¹⁸ Ibilinmo ken daida ta nan gawis nan dadama ay ik-ikkanda. Ya adida imotan nan kinabaknangda ¹⁹ tay no maid imotda et kega waday idolinda id daya is awnit somagong ken daida isnan kaoodiyan ay agew. Et siya di nan mabalin ay talkenda ay tet-ewa. No keg tadi nan ikkan nan babaknang et awnitda ganaben nan biyag ay tet-ewa ay wada nan silbina.

²⁰ Ibagak ken sik-a Timoteo en makailam ta maid ngawi is mailal-aok isnan maisolsolo ay maipanggep ken Kristo ay intalek Apo Dios ken sik-a ay itdom. Addawiyam nan kalkaliyen nan adi mamati ay mangmangwani en nan kankananda kano nan tet-ewa ay silib dapay maid kadi silbin nan ibagbagada ay maipanggep ken Apo Dios tay baken

tet-ewa. Nodi apedda makisongsongbat. ²¹ Nan silib ay kananda en tet-ewa ay silib et baken kadi tet-ewa tay paaddaaddawiyena nan ipogaw ay mangsolsolot is dadi isnan tet-ewa ay pammati ken Apo Dios. Wadada nan mang-ik-ikkan isnan kaneg todi.

Kedeng di is ibagak id wani. Sapay koma ta nan badang ya layad Apo Dios di likliknaenyo.

Nan Maikadwa ay Solat Pablo ken Timoteo

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan maikadwa ay solat Pablo ken Timoteo et siya nan nangisolatana isnan adoado ay pamagbaga ken Timoteo ay kanegna innodi ya mangbadbadang ken siya isnan oblana ay pala ken Kristo. Nan kapatgan isnan naay ay solat et nan mang-it-itpean nan mamati isnan ligat. Binagbagaana si Timoteo ay mangipapigpigs sa ken siya tapno itoltoloy na ay mang-it-itdo isnan tet-ewa ay maipanggep ken Jesu Kristo. Binagbagaana siya gedan ta adina kalkalingkingan nan maibagbaga isnan gawis ay damag ya nan getkena maipanggep isnan inpasolat Apo Dios id kasikasin tasiyay itoltoloy na ay patgen. Binagbagaana gedan tasiyay ikkana nan osto ay oblana olay no adoado nan ligat ay likliknaena ya olay gedan maaamis siya.

Inbagan Pablo ken Timoteo ay masapol ay makailana ta adi maitap-tapi ay makiap-apat isnan maid polos paayna. Tay maid polos badang nan kaneg todi nodi maidena nan pammatin nan ipogaw ay mangdedenge is dana.

Inpanemnem gedan Pablo ken Timoteo nan kaneg nan ik-ikkana ya gandatna ta siya nan menbasalana.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-2

Panangdayaw ya pamagbaga 1:3-2:13

Nan mangbagbagaan Pablo ken Timoteo 2:14-4:5

Nan inom-ommat ken Pablo 4:6-18

Nan kombos nan solat 4:19-22

Nan Login Nan Solat

¹⁻² Sak-en si Pablo ay mensolat ken sik-a Timoteo ay laylaydek ay anakko. Sak-en nan esay apostolis Jesu Kristo ay ibab-aana tay siya nan kayat Apo Dios. Inbaan Kristo sak-en

ta ibagbagak isnan ipogaw nan biyag ay maid patenggana ay inkalin Apo Dios isnan ipogaw ay maitatapi ken Jesu Kristo. Sapay koma ta kanayon ay wada ken sik-a nan seg-ang ya nan badang ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama tako ya ken Jesu Kristo ay Apo tako.

Nan Men-iiyamanan Pablo Ken Apo Dios Isnan Kagawis Timoteo

³ Nenenenemnemek sik-a Timoteo isnan menlol-owalolak ken Apo Dios ay mensilsilbiyak ay mangipagasing ken siya ay kaneg din inikkan din alal-apok. Et men-iiyamanan ken siya isnan kagawis nan pammatim.

⁴ No nemnemek san nin-ayosan nan agam issan nangtaynak ken sik-a id kasin dat palalo nan iliwko ken sik-a. Olay kag-aw wenna labi et nemnemnemek sik-a et kayatko ay mangila ken sik-a tapno omam-amed nan gasingko. ⁵ Nenemnemek nan pammatim ay tet-etet-ewa ay kaneg nan pammatin Loida ay alapom ya nan pammatin Eunice ay inam. ⁶ Isonga ibagak ken sik-a en itoltoloy mo ay osalen nan laing ay inidyan Apo Dios ken sik-a ay mangipango isnan mamati ken siya. Inidyana issan nangipatangak isnan ledengko isnan olom issan nangilowalolak ken sik-a.

⁷ Tay nan inted Apo Dios ken datako et nan Ispirito Santo. Et baken egyat nan inyalin nan Ispirito Santo ken datako nodi inomyali siya is kabaelan tako ay mang-ikkan isnan kayat Apo Dios ya is layad tako ya is mangtekan tako ay mangtena isnan am-in ay ikkan tako. ⁸ Isonga adika mabab-ain ay mangipanekneknek isnan maipanggep ken Jesus ay Apo tako. Ya adika omeg-egyat wenna mabab-ain ay manggagayyem ken sak-en olay maibabalodak tay nan naibalodak et gapo isnan nangibagbagaak isnan maipanggep ken siya. Nodi lak-amem nan ligat ay domatdatdateng ken datako gapo isnan mangibagbagaan tako isnan

maipanggep ken Kristo tay si Apo Dios nan mangipapapigsa ken sik-a.

Nan Gawigawis Ay Inikkan Apo Dios Ay Pala Ken Datako

⁹ Nan inikkan Apo Dios ken datako et insalakana datako ya kayatna ay toladen tako nan gawis ay ogalina. Ngem isnan nangisalakanan Apo Dios ken datako et baken nan kinagawis tako is gapona tay kolang pay nan kinagawis tako tay managbasol tako. Nodi insalakana datako tay siya nan gandatna gapo isnan layad ya anosna ken datako. Ninemnemna id sang-asang-adom ay awnitna ited si Jesu Kristo ay ibadangna ken datako. ¹⁰ Et natongpal nan badangna tay inmali si Jesu Kristo isnan batawa ay nangisalakan ken datako. Gapo isnan inikkana et inabakna nan tetey ya inpagtekna isnan gawis ay damag ay wada nan biyag ay maid patenggana. ¹¹ Napiliyak ay esay apostolis Kristo ay ibab-aana ta ibagbagak san deey ay gawis ay damag. Ibagbagak nan kayat Apo Dios ay maibaga ya it-itdok ay osto nan gawis ay soloten tako. ¹² Siya di nan gapo ay palpaligaten nan adi mamati sak-en. Ngem olay. Maid bainko gapo isdi tay getkek si Apo Dios ay taltalkek. Getkek abes ay kabaelana ay mang-ay-ayowan ken sak-en isnan am-in ay intalekna ay engganay omdan nan agew ay banagena datako ay ipogaw.

¹³ Timoteo, nemnemmem nan tet-ewa ay mait-itdo ay inbagbagak ken sik-a tasiyay ik-ikkam abes ya adi makmaksayan koma nan gawis ay pammatim ya nan mangipap-ailaam isnan layadmo isnan iib-am tay siya dadi nan wada ken datako gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo. ¹⁴ Gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo ay wada ken datako et makailam nan tet-ewa ay getkem ay maipanggep ken Jesu Kristo ay naitalek ken sik-a tapno maid masokatan.

¹⁵ Getkem ay dinokogan nan adoado ay ipogaw ay mentetee id

Asia sak-en. Et naitapi da Figelo ken Hermogenes. ¹⁶⁻¹⁸ Ngem si Onesiforo et egay kabab-ain ay nangbadbadang ken sak-en olay isnan naibabalodak. Namin ado ay pinagasgasingna sak-en. Isdin inmaliyana id isna Roma et nang-anap ay dagos danat datngan sak-en. Getkenyo met nan badangna ken sak-en id kasin id Efeso. Sapay koma ta badbadbadangan Apo Dios daida ay sinbaey. Ya maseg-ang koma si Apo Dios ken siya isnan agew ay mangbanagana isnan ipogaw.

2

Masapol Ay An-anosan Nan Mamati Nan Ligat

¹ Gapo isnan inbagbagak isnan solat ay naay, anakko, papigpigsam pay nan pammatim tay badbadbadangan Jesu Kristo sik-a gapo isnan maitatapiyam ken siya. ² Nan sigod ay dindinngem ay it-itdok ay dinngen met laeng nan kaipoipogaw et siya dadi nan itdom isnan teken ay ipogaw ay matalek tapno daida nan mangitoltoloy ay men-itdo isnan tapin di ipogaw.

³ Masapol ay adika omegyay ay manglak-am isnan ligat gapo isnan mangsololotam ken Jesu Kristo. Toladem nan ikkan nan gawis ay soldado ⁴ tay nan ikkana et laydena ay mang-ik-ikkan ay gawis isnan ipaik-ikkan nan apona tapno mapnek nan apona ken siya. Isonga no wada nan ipaikkan nan apona ken siya et adi om-omey isnan teken ay obla. ⁵ Nan esay pagbasalan et nan menlomba tay adi makaganab isnan ligalo no adina patiyen nan bilin isnan lomba. ⁶ Naay pay di esa. Nan ipogaw ay kagagetan ay men-esek et siya nan men-apit omona. ⁷ Nemnemem ay gawis nan tolo ay pangngalig ay deey et badangan Jesus sik-a ta maawatam am-in.

⁸ Ipasnekmo isnan nemnemmo nan naay ay maipanggep ken Jesu Kristo. Adim kalkalingkingan nan ninbalinana is ipogaw ay nagapo

isdin si Ali David. Ya adim kalkalingkingan ay kasin natago isonga wada siya id wani ay mangbadbadang isnan ipogawna. Siya dadi nan ibagbagak isnan gawis ay damag. ⁹ Mapalpaligatak ay kanega ngawi ay ipogaw gapo tay ibagbagak nan gawis ay damag ay deey. Maibalodak ngem olay tay adi mabalin ay maibalod nan kalin Apo Dios. ¹⁰ Isonga olay no mapalpaligatak et adiyak sakiten tay kayatko ay ipagtek nan maipanggep ken Apo Dios isnan ipogaw ay pilpiliyena tapno mamatida ta maisalakanda ya matagotagoda ken Apo Dios ay eng-enggana gapo isnan inikkan Jesu Kristo.

¹¹ Tet-ewa nan naay ay makwani. “No adi tako imotan nan biyag tako isnan mangsolsolotan tako ken siya et awnit tako matagotago ken siya ay eng-enggana. ¹² No adi tako maomoma ay mang-an-anos isnan ligat awnit tako men-ali ay mangbadbadang ken Jesu Kristo. Ngem no is-isot tako nan mangtekan tako ken siya et awnitna abes adyan datako. ¹³ Matalek ay pilmi si Kristo tay adi mabalin ay masokatan nan nemnemna ay olay no masokasokat nan nemnem tako.”

Nan Tapin Di Gawis Ay Masapol Ay Ik-ikkan Di Mamati

¹⁴ Itoltoloymo ay mangipanemnemnem isnan kinkinwanik isnan ipogaw ay bagbagaam ta adida kalkalingkingan. Ibilinmo ken daida isnan ngadan Apo Dios ta adida makisongsongbat isnan adi masilbi ay kankanan di ipogaw. Tay nan kaneg todi ay kali et paaddawiyena nan ipogaw isnan mangsolsolotana ken Kristo. ¹⁵ Ipatatmo ay mang-ik-ikkan isnan kayat Apo Dios tapno men-galalasing siya ken sik-a. Tay no kaneg da tona nan ikkam et kanegmo nan ipogaw ay men-ob-obla ay maid kabainana isnan ik-ikkana

tay ostoosto nan mangibagbagaam isnan tet-ewa ay kalin Apo Dios.

¹⁶ Adika maitaptapi ay makikalkali isnan mait-itdo ay maid polos paayna ken Apo Dios. Tay nan kankanan di ipogaw ay kaneg todi et ipaad-daaddawina nan ipogaw isnan gawis ay layden Apo Dios ay maik-ikkan. ¹⁷ Ngawi di ay kaneg nan esay sakit ay mangdonot isnan awak nan ipogaw. Nan doway ipogaw ay men-it-itdo ay kaneg todi et da Himeneo ken Fileto. ¹⁸ Dinokoganda nan tet-ewa tay kankananda en epdas et natago nan mamati gapo isnan balo ay biyagda isonga adida kasin matago no mateyda. Isonga golgolowenda nan pammatin nan tapin di ipogaw. ¹⁹ Ngem am-in ay kankanan Apo Dios et tet-etet-ewa ay adi masokasokat ay kaneg nan dakkal ay bato ay maid makaiwedwed. Et kankanana ay getkena nan tet-ewa ay maitatapi ken siya. Ya kankanana abes en no kanam en esaka ay maitatapi ken siya et masapol ay adim ik-ikkan nan ngawi.

²⁰ Timoteo, nemnemem na. Isnan dakedake ay baey et wada nan nateketeken ay maos-osal. Baken kedkedeng nan nangina ay nasapo ay nagapo isnan balitok ngem wada nan nasapo ay nagapo isnan kaiw ya isnan lota. Wada nan os-osalenda isnan napateg ay maikkan ya wada nan os-osalenda isnan baken napateg. ²¹ Timoteo, siya na nan kayatko ay kanan isnan pangngalig ay naay. Kaneg tako nan maos-osal. No layden tako ay kaneg tako nan maosal isnan napateg ay maikkan ay pala ken Kristo et masapol ay adi tako ik-ikkan nan ngawi. No kaneg todi nan ikkan tako et nadalos tako et mabalin ay osalen nan Apo tako datako isnan kompolmi ay gawis ay kayatna. ²² Isonga dokogam, Timoteo, nan adoado ay ngawi ay kaykayat nan bababallo. Ipasnekmo isnan nemnemmo ay mang-ik-ikkan isnan gawis ya mangipapigsa isnan pammatim ya manglaylayad isnan ib-

am. Ya ipos-am nan nemnemmo isnan nemnem di ib-am ay mamati ay menpabadang ken Kristo ay maid mabainanda ken siya.

²³ Kasinek nan kinwanik id kawni. Dokogam nan songbat ay maid silbina ay kankanana nan ipogaw ay adi mamati ken Apo Dios tay getkem ay liget nan padatengenda. ²⁴ Tay nan ipogaw ay menpabaa ken Kristo et masapol ay adi makisongsongbat nodi naanos isnan am-in ay ipogaw ya gawigawis nan men-it-itdowana. Adina layden ay men-ibab-aes isnan ngawi ay ikkan nan ipogaw ken siya. ²⁵ Nodi an-anosana ay mangpadas ay mangpaosto isnan nemnem nan mang-ap-apos ken siya ta baleng badangan Apo Dios daida ta ibabawida nan ngawi ta nan tet-ewa nan patiyenda. ²⁶ No patiyenda nan tet-ewa et malopsotda isnan kaneg biton Satanas tay siya di nan mentetean nan adi mamati ta ipaik-ikkan Satanas ken daida nan kayatna.

3

Nan Kaneg Nan Ipogaw Ay Aginsosolot Ken Apo Dios

¹ Masapol ay maawatam na. Isnan timpo ay nganngani ay omali kasin si Kristo ay makwani en kaodiyana ay timpo et omado nan maik-ikkan ay mangpaligat isnan ipogaw ay mamati. ² Tay nan adi mamati et awnit kedeng nan awakda is nemnemnemenda. Is bomaknanganda nan pilmi ay an-anapenda dadapay men-et-etek. Asiasi nan kankananda. Adida patiyen nan bilin nan napowanda ya adida getken ay men-iyaman. Maid polos ogalin Apo Dios is solotenda. ³ Kanegda baken ipogaw tay adida getken ay manglayad isnan anakda wenna isnan napowanda. No waday makaligtanda et adida kalkalingkingan nan ligetda. Adida getken ay mangtena isnan ikkanda dadapay makedse ay pilmi. Kaliligetda nan gawis. ⁴ Adida matalek ay ipogaw. No waday ilaenda is kaaapalda et adida

nemnemen no gawis wenna baken. Apedda ipapati ay en mang-ala. Baken si Apo Dios is laydenda nodi nan kaykayatda nan kagagasingda. ⁵ Olay kankananda en mamatida ken Apo Dios ngem adida polos paayen nan kabaelana ay mangipagawis ken daida. Isonga dokogam nan ipogaw ay kaneg da tadi.

⁶ Wada ken daida nan om-omey isnan bab-aey ay manggaygayem isnan kabaey ta waday mamati isnan it-itdoda. Ik-ikkanda dadi tapno maawis nan bababai ay nalaka ay madologan. Siya dadi nan bababai ay nagolo nan nemnemda gapo isnan adoado ay basolda. ⁷ Dadat nalaka ay maawis isnan kompolmi ay dengdengngenda ngem adida makaawat isnan tet-ewa ay mait-itdo.

⁸ Nan aginsosolot ken Kristo et kanegda din da Janes ken Jambres tay inap-aposda din si Moses id kasikasin. Nan aginsosolot et ap-aposenda abes nan tet-ewa ay magapgapo ken Apo Dios. Asiasi nan nemnemda ya baken polos tet-ewa nan pammatida. ⁹ Ngem adi mabayag dat getken am-in nan ipogaw nan ngawi ay ik-ikkanda ay kaneg din inommat ken Janes yas Jambres.

Itoltoloy Tako Ay Mamati Olay No Mapalpaligatan Tako

¹⁰ Ngem sik-a Timoteo, gawis nan mangtekam isnan kaipogawko tay nang-il-ilaka. Getkem nan it-itdok ya nan ik-ikkak ya nan gandatko isnan biyagko. Getkem ay sigod nan pammatik ya nan layadko isnan iib-ak ay ipogaw ya nan anosko olay ngan nan om-ommat ken sak-en. ¹¹ Getkem abes nan nangpaligatanda ken sak-en id Antiokia ya id Iconio ya id Listra. Ngem insalakan Apo Dios sak-en. ¹² Tet-et-ewa ay nan am-in ay manglaylayad ay mangsolsolot isnan gawis ay ogalin Jesus gapo tay maitatapida ken siya et palpaligaten nan adi mamati daida. ¹³ Dapay nan ipogaw

ay ngawi ya nan menkamkampot ay men-it-itdo et am-amed omadado nan ngawi ay ik-ikkanda. Alallilawenda nan ib-ada ya maitap tapida gedan ay maallilaw.

¹⁴ Ngem sik-a, Timoteo, itoltoloymo ay mamati isnan am-in ay inadadalmo ya pinatim tay gawis nan nangtekam isnan kaipoipogaw ay nangisolsolo ken sik-a. ¹⁵ Enggana isdin kaongam et getkem nan kalin Apo Dios ay naisolat id kasikasin. Siya na nan nangtekam isnan osto tapno maisalakanka gapo isnan mamatiam ken Jesu Kristo. ¹⁶ Tay am-in nan naisolat ay kalin Apo Dios et nagapo ken siya. Isonga mapamapaay ken datako tay siya nan mangipagpagtek ken datako isnan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios ya nan kayatna. Ibagbagana nan ngawi ta baken di is itoltoloy tako ay ik-ikkan. Ipagpagtekna ken datako nan am-in ay ikkan tako tapno gomawgawgawis nan ogali tako. ¹⁷ Ibagbagana dadi tapno maid menkolangan tako ay mamati tapno mabalin ay ikkan tako nan gawis ay kayat Apo Dios.

4

Nan Tapin Di Inbilin Pablo Ken Timoteo

¹ Naay nan tapin di ibilinko ken sik-a Timoteo. Dedengngen Apo Dios ya si Jesu Kristo ay awnit omali ay mentolay ay mangibanag isnan ipogaw ay matatago ya natey. ² Kanak ken sik-a en ipapatim ay mangibagbaga isnan kalin Apo Dios isnan ipogaw no laydenda ay mangdenge wenno adi. Ipagtekmo nan baken gawis ay ik-ikkanda ta nemnemenda tapno ibabawida. Ibagam abes nan masapol ay ikkanda tapno gawis nan mangsolotanda ken Kristo. Adika isalsaldeng ay men-it-itdo dakapayan-an-anosan nan am-in. ³ Tay awnit domateng nan timpo ay adyan nan ipogaw ay mangdenge isnan tet-ewa ay maisolo ay magapo ken Apo Dios. Nodi laydenda no waday

men-itdo ken daida is adoado ay mait-itdo ay kayatda ay dengngen. ⁴ Dokoganda nan tet-ewa ay maitdo ay dindingeda ta nan baken tet-ewa ay is-istolya ay maid silbina nan patiyenda.

⁵ Ngem sik-a Timoteo, masapol ay nemnemem ay ostoosto nan am-in ay ikkam. Adika omeg-egyat isnan ligat. Itoltoloymo ay om-omey ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Jesus ta waday mamati ken siya. Itoltoloymo ay mang-ik-ikkan isnan oblam ay pala ken Kristo engganay makwas. ⁶ Tay sak-en et ngannani ay taynak nan bawata. Ngem olay no mateyak tay maited nan biyagko ken Apo Dios tay siya nan kakwa ken sak-en. ⁷ Kinwasko nan ipaik-ikkan Apo Dios ken sak-en olay naligaligat ay kaneg gobat. Inik-ikkak ay gawis ya egayak sinoksokatan nan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo is olay teeteen. ⁸ Isonga wada nan indolin Jesus ay Apo tako ay iligalona ken sak-en gapo tay osto nan mangsolsolotak ken siya. Tay si Jesus nan mangbanag isnan ipogaw ay ostoosto. Bakenak kedeng is mangganab isnan ligalo isnan agew ay mangbanagana isnan ipogaw nodi am-in ay mangkayat isnan kasin omaliyan Jesus et maitapida ay maagtan.

⁹ Ipatatmo ay omali isna ay adi mabayabayag. ¹⁰ Tay tinaynan Demas sak-en gapo tay nan wada isnan bawata nan pilmi ay nemnememena id wani. Inmey siya id Tesalonica. Inmey abes si Cresente id Galacia ya si Tito et inmey id Dalmacia. ¹¹ Kedkedeng si Lucas is wada ken sak-en id wani. No omalika dakat dag-osen si Marcos ta mangbadang. ¹² Inpa-eyko si Tikico id Efeso. ¹³ No omalika dakat dag-osen nan obolkotko ay tinaynak id Troas ken Carpo. Itapim nan kalibliblok ya am-amed nan solsolatko.

¹⁴ Si Alejandro ay bomebesa et adoado nan inik-ikkana ay nanggologo isnan it-itdok. Ngem awnit dosaen Apo Dios siya gapo isnan

inik-ikkana. ¹⁵ Makailam siya tay dadama nan nang-ap-aposana isnan ibagbaga tako ay maipanggep ken Kristo.

¹⁶ Isnan damo ay nangbanagan nan iRoma ken sak-en et maid nangbadbadang ken sak-en isnan insongsongbatko. Nangtaynan am-in nan iib-ak. Sapay koma ta adi dosaen Apo Dios daida isnan nang-ikkananda isdi. ¹⁷ Ngem egay nang-taytaynan si Jesu Kristo. Pinapigsana sak-en isonga inbagbagak ay gawis am-in nan maipanggep ken siya ta dengngen nan adoado ay ipogaw ay baken Judio. Nangbadang si Jesus ay nangilisi ken sak-en isnan nganngani ay pomateyanda. ¹⁸ Ya getkek ay olay sino ay ommat ay kaeegyat et badbadbadangan Jesus sak-en et olay no pateyenda sak-en tay maitapiyak ken siya isnan mentolayana id daya. Sapay koma ta madaydaydayaw siya ay eng-enggana. Sapay koma ta matongpal.

¹⁹ Komosta ken Akila ya si asawana ay Priscila. Komosta abes ken Onesiforo ya nan am-in ay pamilyana.

²⁰ Nataynan si Erasto id Corinto et si Trofimo et tinaynak id Mileto tay masaksakit.

²¹ Ipakatmo ay omali isna sapay pinag-andap. Da Eubulo, Pudente, Lino ya si Claudia ya am-in ay mamati ay wada isna et pakomostaanda gedan dakayo issa.

²² Sapay koma ta kanayon ay wada si Kristo ken sik-a ya likliknaenyo abes nan badang ya layadna.

Kedeng dana is ibagak.

Nan Solat Pablo ken Tito

Nan Maipanggep Isnan Solat

Si Tito et baken Judio ngem mamati ken Jesu Kristo. Dat menbalin ay esay ib-an Pablo ay mangbadbadang ken siya isnan oblana ay mang-it-itdo isnan kalin Apo Dios. Ninsolat si Pablo ay men-it-itdo isnan mamati isdi.

Nan solatna et wada nan tolo ay napateg ay ibagana. Nan damo et inbagana ken Tito nan masapol ay kaneg nan ogalin nan mapili ay menpangpango isnan ipogaw isnan paggimonganda. Masapol di tay adoado nan ngawi ay ogalin di iCreta. Nan maisned et inbagana nan ikkan Tito ay mangisolo isnan aamam-a ya iinin-a ya nan katapitapina. Nan kombosna et inbagana ken Tito nan osto ay masapol ay ikkan di mamati tasiyay mapopos-a nan nemnemda ta maoolnos nan biyagda.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-4

Maipanggep isnan menpangpango isnan paggimongan di mamati 1:5-16
Nan masapol ay ikkan nan aamam-a ya iinin-a ya nan tap-in di mamati 2:1-15

Nan masapol ay makailanda ta adida ik-ikkan 3:1-11

Kombos nan solat 3:12-15

Nan Login Nan Solat

¹⁻⁴ Sak-en si Pablo ay baan Apo Dios ay mensolat ken sik-a Tito ay anakko isnan pammati ay wada ken daita. Pinilin Jesu Kristo sak-en ay esay apostolisna tapno maibab-aaak ay mangbadbadang isnan ipogaw ay pinilin Apo Dios tapno mabadanganda isnan pammatida ya isnan mangtekanda isnan tet-ewa ay mait-itdo ay mangipagpagtek isnan nadiosan ay ogali. Nan maipoonan nan oblak et gapo isnan namnamaen tako ay biyag ken Apo Dios ay maid patenggana. Si Apo Dios ay maid polos kampotna et inkalina nan biyag

ay deey id sang-asang-adom ngem sokod id wani sanapay ilawlawag ay osto tay id wani nan osto ay timpo ay pinilina ay mangipagtekana. Inpagtekna isnan gawis ay damag ay intalekna ken sak-en ay ibagbagak tay siya nan inbilin Apo Dios ay mangisalsalakan ken datako.

Sapay koma ta kanayon ay wada ken sik-a nan layad ya anos ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama yas Jesu Kristo ay mangisalakakan ken datako.

Nan Ipaoblan Pablo Ken Tito Id Creta

⁵ Tito, tinaynak sik-a id Creta tapno ikkam nan nabay-an ay maikkan ay masapol ay mas-et ya tapno menpilika is mangipangpango isnan mamati isnan am-in ay il-ili id issa. Ngem adim kalkalingkingan nan inbagak maipanggep isnan mapili.

⁶ Kinwanik en masapol ay maid ngawi is ik-ikkana is mabalin ay delawen nan tapin di ipogaw. Masapol abes ay es-esa nan asawana ya mamati nan an-akna. Masapol ay managpatida ya adida madedelaw ay men-ik-ikkan is ol-olay. ⁷ Tay nan ipogaw ay men-obla ken Apo Dios ay mangipangpango isnan ipogawna et masapol ay maid ik-ikkana is kadmawana. Masapol ay baken napati. Masapol abes ay adi mabotboteng wenno agom. Adi malililit ya baken makedse. ⁸ Nodi siya na nan masapol ay kaneg nan ogalina. Managsangaili siya ya laylaydena ay mang-ikkan isnan am-in ay gawis. Managtongpal am-in isnan gawis ay bilin, solsolotena nan kayat Apo Dios ay maikkan ya getkena ay mangtena isnan am-in ay ik-ikkana tapno baken nan ngawi is ikkana.

⁹ Nan esay masapol isnan ik-ikkana et nan mait-itdo ay nagapo ken Kristo di eesangena is nenemnemena ta adina taytaynan. Siya nan mait-itdo ay mabalin ay talken nan ipogaw tay tet-et-ewa. Masapol ay nemnemena ay osto tapno mabalin ay ipapigsana

nan pammatin nan iib-ana ya tapno getkena nan ostoosto ay isongbatna isnan ipogaw ay mang-ap-apos isnan tet-ewa tapno mapaneknekan nan katet-ewana. ¹⁰ Tay wada nan adoado ay ipogaw id wani ay mangad-adi ay mangpati isnan tet-ewa. Al-allilawenda nan tapin di ipogaw isnan adi mapaay ay kankananda. Am-amed nan Judio ay mamati ken Kristo ay nan linteg Moses nan kapatgan kayet ken daida. ¹¹ Am-in ay men-it-itdo isnan baken tet-ewa et masapol ay maipasaldengda tay golgolowenda nan nemnem nan adoado ay ipogaw ya olay am-in ay sinbaey tay it-itdoda nan baken osto ay maitdo dapay kedeng nan kalagbowanda is an-anapenda isnan men-itdowanda.

¹² Wada nan esay kailiyanda ay iCreta ay mamadtoda ay nangwani en, "Nan iCreta et menkamkampotda. Asiassi nan ogalida. Adida layden ay men-oblada dadapay bokatot." ¹³⁻¹⁴ Siya di nan kinwanin nan esay kailiyanda et tet-ewa nan kinwanina. Isonga sagiitem daida tapno baken nan adoado ay aped sodsodok di Judio is solsolotenda wenna nan aped bilin di ipogaw ay mangad-adi isnan tet-ewa ay mait-itdo ay magapgapo ken Apo Dios. Nodi ostoosto koma nan mangtekanda isnan maipanggep ken Kristo. ¹⁵ Tay nan ipogaw ay ngawi nan nemnemna ya adi mamati isnan maipanggep ken Kristo et adoado nan ngawi ken siya isnan am-in ay binoliw Apo Dios. Isonga adoado nan law-ena tay adina getken ay mennemnem ay osto. Ngem nan ipogaw ay nadiosan nan ogalina et maid ngawi ken siya isnan am-in ay binoliw Apo Dios isonga maid lawa ken siya. ¹⁶ Nan ipogaw ay ngawi nan nemnemda et kankananda en getkenda si Apo Dios ngem maiila ay baken tet-ewa nan kankananda isnan ik-ikkanda. Adida patpatiyen nan bilin Apo Dios. Adida makaikkan isnan gawis tay ngawi nan nemnemda. Isonga adyan Apo

Dios daida gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda.

2

Nan Gawis Ay Masapol Ay Ikkan Nan Mamati Ay Mangsabalit Isnan Inikkan Apo Dios

¹ Ngem sik-a Tito, baken kaneg todi nan ikkam. Nodi itoltoloy mo ay mang-itdo isnan osto ay maisolo ay maibagay isnan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo. ² Ibagam isnan aamam-a tapno adida dadam-en nan inomenda. Masapol ay ten-enda am-in nan ik-ikkanda ta malispitoda. Bagbagaam daida ta ostoosto nan pammatida ya nan manglayadanda isnan ib-ada ya nan mangitoloyanda ay mamati olay ngan nan ommat. ³ Ya nan iinin-a et bagbagaam daida abes tapno ipailada nan pammatida isnan am-in ay ik-ikkanda. Masapol ay maid ngawi is kankananda isnan ik-ikkan nan ib-ada. Adida mabotboteng nodi getkenda ay mangtena isnan inomenda. Masapol ay it-itdoda nan gawis ay maikkan ⁴ tapno maitdowan ay gawis nan inannodida tapno gawis nan layadda isnan as-awada ya isnan an-akda. ⁵ Bagbagaanda daida tapno ten-enda nan am-in ay ik-ikkanda tapno maid ngawi is ik-ikkanda. Masapol ay nadalos nan nemnemda ay adida lomalaki. Masapol ay nan oblada isnan bab-aeysda nan nenemnemenda. Bagbagaan nan nain-ina daida abes tapno naanosda ya managpatida isnan as-awada. No kaneg todi nan ik-ikkanda et adi madeldelaw nan mait-itdo ay nagapo ken Apo Dios.

⁶ Ibagam isnan lalalaki ay binayan tapno ten-enda abes nan am-in ay ik-ikkanda tapno gawis. ⁷ Sik-a nan menbasalanda ay mangipaila isnan gawis ay maik-ikkan. Masapol ay mail-ila isnan it-itdom nan kinagawis nan nemnemmo. ⁸ Paostowem ay gawis nan kanam tapno adi mabalina ay madelaw tapno mabainan nan mang-ap-apos ken datako gapo

tay maid somya is mangdelawanda ken datako.

⁹ Nan ipogaw ay nalakowan ay mabab-aa abes et bagbagaam daida tapno patpatiyenda nan apoda. Pagasingenda nan apoda isnan am-in ay ik-ikkanda. Adida songsongbatan daida ¹⁰ wenno menpidpidit isnan kowan nan apoda. Nodi ipailada ay pilmi ay matalekda tapno maday-dayaw nan mait-itdo ay nagapo ken Apo Dios ay mangisalsalakan ken datako. ¹¹ Tay inpagtek Apo Dios nan badangna ya nan layadna isnan am-in ay ipogaw ta maisalakanda. ¹² Et gapo isnan mangtekan tako isnan gawis ay badangna et adalen tako ay masapol ay taynan tako nan baken gawis ay maikkan ay adi layden Apo Dios tapno soloten tako nan osto ay maibagay isnan laylayden Apo Dios. ¹³ Ikkan tako am-in dadi isnan mangsedsed-an tako isnan gawigawis ay namnamaen tako. Et siya nan kasin omaliyan Jesu Kristo ya nan kailaan nan dadama ay kinangatona. Siya nan Dios tako ay manakabalin ay mangisalakakan ken datako. ¹⁴ Tay siya nan nang-ited isnan biyagna ay mangsobot ken datako ta adi tako itoltoloy ay mang-ikkan isnan ngawi. Natey siya tapno madalosnan tako ay ipogawna ay mangkaykayat ay mang-ikkan isnan gawis.

¹⁵ Siya dadi am-in nan ibagbagam, Tito. Ibagam ta solotenda dakapay ipagtek nan baken gawis ay ik-ikkanda. Ipailam nan kalebbengam ay mang-ikkan is dana tapno adida kanan en maid kalebbengam ay men-itdo.

3

Nan Gawis Ay Ogalin Nan Mangsolot Ken Apo Dios

¹ Nan esay ikkam et ipanem-nemmo ken daida nan inbagak id kasin ay nangwani en masapol ay patiyenda nan mentoltolay ken daida. Adida ipapangato nan nem-nemda isnan ipogaw ay nangatngato

mo daida. Nodi nakasaganada koma ay bomadang no wada nan gawis ay ipaikkan nan mentolay ken daida. ² Ya nan esay ibagam et adida taytayoktoken nan ib-ada ya adida makisongsongbat nodi nan gawis nan ik-ikkanda isnan am-in ay ipogaw. ³ Tay masapol ay baken kaneg nan inik-ikkan tako id kasin nan ikkan tako id wani. Id kasin maid gintek tako is maipanggep ken Apo Dios ya nan lintegna. Isonga egay tako pinati nan bilina. Sinolsolot tako nan baken tet-ewa ay solsolo ya pinatpati tako nan kompolmi ay kagagasing tako ay ngomawiyannan awak tako tay maid kabaellan tako ay nang-adi is dadi. Tay id kasin men-inamis, men-inapal ya menliniget tako ay ipogaw. ⁴ Ngem idi inpailan Apo Dios ay mangisalakakan ken datako nan layad ya anosna ken datako isnan nangibaaana ken Jesu Kristo isnan bawawa ⁵ et insalakana datako. Ngem baken nan gawis ay inik-ikkan tako is gapo na. Nodi insalakana datako gapo isnan segangna. Gapo isnan nangkaanan nan Ispirito Santo isnan basbasol tako et inyalin Apo Dios nan balo ay biyag ay maid patenggana ken datako. ⁶ Inyalina nan Ispirito Santona ken datako gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay nangisalakakan ken datako. Isnan nang-itedana isnan Ispiritona et maid polos olay teeteen is inimotana. ⁷ Owen, inikkana di tapno nan badangna nan gapo ay gawis nan pangiilaana ken datako ya maagtan tako isnan namnamaen tako ay biyag ay maid patenggana. ⁸ Tet-etet-ewa am-in dana.

Tito, am-in ay inbagbagak isnan solat ay naay et siya dadi nan kay-atko ay ibilinmo ken daida id issa Creta tapno nan gawis ay maikkan nan tongtongpalen nan mamati ken Apo Dios. Tay siya di nan gawis ya mapaay isnan ipogaw. ⁹ Ngem adika maitaptapi isnan makisongsongbatan nan ipogaw isnan soot ay maid mangtek is songbatna tay maid

paayda. Adika maitaptapi abes isnan ik-ikkan di ipogaw ay mangtonton-ton isnan alal-apoda tay maid kombosna. Ya adika makibibiyang ay makisongsongbat maipanggep isnan linteg Moses tay maid ibadang nan songbat isnan pammati tako.

¹⁰ No waday ipogaw is tayoktok ay mangkayat ay mangsis-iyang isnan nemnem di mamati et bilinem tapno isaldengna. No mamindowam ay bilinen ya adina patiyen dakat adi kadmawaen. ¹¹ Tay getkem ay nan ipogaw ay kaneg todi nan ik-ikkana et nabalinsowek nan nemnemna ay mang-ik-ikkan isnan ngawi. Olay siya abes et getkena ay ngawi nan ik-ikkana.

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

¹² Isnan mangibaaak ken Artemas wenna ken Tikico id issa dakat ipakat ay omali ay mang-ila id Nicopolis tay isdi nan kayatko ay mentean engganay somaldeng nan pinag-andap.

¹³ Ipatatmo abes ay mangbadang ken Zenas ay abogado yas Apolos tapno waday osalenda isnan omay-ayanda ay men-itdowan. ¹⁴ Ya itdowan abes nan ib-a tako ay mamati tapno omingsada ay bomadang isnan pilmi ay makasapol is badang. Tay masapol ay menpaay nan ik-ikkan tako.

¹⁵ Am-in ay ib-ak ay mangbad-badang ken sak-en isna et menpakomostada ken sik-a. Komosta abes isnan gagayyem tako ay mamati issa ay manglaylayad ken dakami gapo isnan pammati tako.

Sapay koma ta nan badang ya layad Apo Dios di kanayon ay liknaenyo.

Nan Solat Pablo ken Filemon

Nan Maipanggep Isnan Solat

Si Filemon et esay gawis ay mamati id Colosas ay kakwa isnan baa ay si Onesimo. Nan baa ay naay et linmayaw isnan apona ay si Filemon dat omey id Roma. Wada si Pablo isdi ay naibabalod et nin-asigetekda ken Onesimo isdi. Gapo ken Pablo et ninbalin si Onesimo is esay mamati. Nan solat Pablo ken Filemon et ibagbagana ken siya ta pakawanena nan baana ay ipasagong Pablo. Kayat Pablo ay dawaten Filemon siya koma ay baken kaneg baa et kedeng nodi dawaten ay kaneg besat gapo isnan pammatina.

Nan wada isna:

Login nan solat 1-3

Panangdayaw ken Filemon 4-7

Menpakpakaasi si Pablo ta gawis nan ikkan Filemon ken Onesimo 8-22

Kombos nan solat 23-25

Nan Login Nan Solat

¹⁻² Sak-en si Pablo ay nangisolat isnan solat ay naay isnan naibabalodak gapo isnan oblak ay pala ken Jesu Kristo. Mensolatak ken sik-a, Filemon, ay esay gayyemko ay mangbadbadang isnan oblami ay pala ken Kristo. Mensolatak abes ken Apia ay kanegmi kababaiyan yas Arkipo ay esay mentaltalabako ay pilmi pala ken Jesus. Maitapi abes am-in ay mamati ay madagdagop isnan baeyyo ay mangdayaw ken Apo Dios ya mensolo isnan kalina. Ab-aboloyan Timoteo ay besat tako gapo isnan mamati tako nan kankanak isnan solat ay naay. ³ Sapay koma ta kanayon ay wada ken dakayo nan layad ya anos ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ay Ama tako ya si Jesu Kristo ay Apo tako.

Nan Kayat Pablo Ay Ikkam Filemon Ay Pala Ken Onesimo

⁴ Filemon, kanayon ay menyamanak ken Apo Dios isnan

mangilol-owalowak ken sik-a ⁵ tay dingedenggek nan gawis ay pammatim ken Jesu Kristo ya nan layadmo isnan iib-a tako ay mamati. ⁶ Ilol-owalowak sik-a tapno gapo isnan mangibagbagaam isnan pammatim isnan tap-in di ipogaw et mataptapiyan nan mangtekanyo am-in isnan am-in ay gawis ay it-ited Kristo ken datako gapo tay maitatapi tako ken siya. ⁷ Besatko, gapo isnan manglaylayadam isnan iib-am ay mamati et inmam-amed nan gasingko ya pinmigma nan nemnemko tay inpapigsam nan nemnemda. ⁸ Isonga wada nan kayatko ay ibaga ken sik-a tay getkek nan gawis ay ikkam. No kayatko ay bilinen sik-a et mabalin tay wada nan kalebbengak gapo ken Kristo. ⁹ Ngem gapo tay men-asilayad tako, kadya sootek no mabalin ay ikkam nan kayatko. Pangaasim ta ikkam ay pala ken sak-en tay naam-amaak dakpay naibabalod gapo isnan mentaltalabakowak ken Jesu Kristo. ¹⁰ Isonga dawatek ken sik-a ta adim is-islam si Onesimo isnan somagongana ken sik-a nodi ikkam nan gawis ay pala ken siya. Inbilangko siya ay kanegko anak tay mamati siya isnan inbagak ay maipanggep ken Kristo isnan maibabalodak. ¹¹ Olay no siya nan esay baam ay maid paayna ken sik-a id kasin ngem id wani mapaay siya ay pala ken sak-en ya ken sik-a abes. ¹² Ipasagongko siya ken sik-a ngem ikakawitna nan layadko ken siya. ¹³ Kayatko koma pay ay makitetee siya isna tapno bomadang isnan kamaidmo ay mangbadang ken sak-en isnan naay ay maibabalodak gapo isnan mangibagbagaak isnan gawis ay damag. ¹⁴ Ngem isnan nemnemko et gag-awis no sootek ken sik-a omona tapno getkek nan nemnemmo tay adiyak layden no pilitek sik-a. Nodi no waday badangmo ken sak-en et gag-awis no magapo isnan gasingmo.

Nan Nasokatan Nan Nemnem

Onesimo Gapo Isnan Namatiyana Ken Kristo

¹⁵ Waay nan gapo ay tinaynan daka is sin-awyan et ta maitdowan siya tapno makitetee ken sik-a ay enggana. ¹⁶ Tay id kasin egay mamati isonga baam et kedeng. Ngem id wani et mamati. Isonga olay no baa siya ngem gawis no ibilangmo ay besat tay mamati kayo ay dowo ken Kristo. Pilmi nan layadko ken siya ngem am-amed nan layadmo tay ninbalin ay kanegmo besat isonga inmam-amed nan badangna ken sik-a mo id kasin. ¹⁷ Isonga no tet-ewa ay ibilangmo sak-en ay ib-am ay mamati et sangailiyem siya ay kaneg nan ikkikam ay mangsangaili ken sak-en. ¹⁸ No waday ngawi is inikkana ken sik-a wanno waday bayadana ken sik-a et singilem ken sak-en. ¹⁹ Tet-ewa nan kinwanik. Sak-en nan nangisolat isnan naay en awnitak bayadan. Ngem waay adi masapol ay ipanemnemko ken sik-a ay otangmo ken sak-en nan balo ay biyagmo ay nagapo ken Apo Dios. ²⁰ Isonga besatko, pangaasim ta ikkam nan kayatko gapo isnan pammatita ken Jesus ay Apota. Pagasingem sak-en tay sik-a nan esay besatko isnan mangpatpatiyanta ken Kristo. ²¹ Mensolatak ken sik-a tay getkek ay am-amed gawis nan ikkam ay pala ken Onesimo mo nan idawdawatko ay ikkam.

Nan Kombos Nan Naay Solat Pablo

²² Wada pay nan esay ibagak ken sik-a. Gawis no omisaganaka is awnitak mentean ta sapay koma ta songbatan Apo Dios nan lowaloyo ta makapasyalak ken dakayo.

²³ Komosta kayo ay kanan Epafra ay ib-ak ay naibabalod id wani gapo isnan oblana ken Kristo. ²⁴ Komosta kayo abes ay kanan da Marcos ken Aristarco, Demas yas Lucas ay mangbadbadang ken sak-en isnan oblatako ay pala ken Kristo. ²⁵ Sapay koma ta wada ken dakayo nan layad ya anos Jesu Kristo ay Apo tako.

Solat Isnan Hebreo

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan solat ay naay et naisolat ay pala isnan Judio ay mamati ay makwani gedan en Hebreo. Naisolat tapno maipapigpigsang nan pammatida tay gapo isnan adoado ay ligat ay linikliknada et nganngani ay taynanda nan pammatida ken Jesu Kristo. Nan inikkan nan nangisolat ay mangipapigsang ken daida et inpagtekna ay si Kristo nan tet-ewa ay mangipaila isnan kayat Apo Dios ay ipaila isnan ipogaw. Maid teken nodi siya et kedeng.

Isnan nangibagbagaan nan nangisolat isnan maipanggep ken Jesus et tolo nan napateg ay inpagtekna. Nan damo et Anak Apo Dios si Jesus ay maid logina wenno patenggana. Ngem isdin ninbalinana is ipogaw et sinolsolona nan masapol ay ikkana ay mangtongpal ken Amana ay olay napalpaligatan siya. Gapo tay siya nan Anak Apo Dios isonga nangatngato mo din mamadton Apo Dios ya din si Moses ya olay nan aanghel Apo Dios.

Nan maikadwa ay inpagtekna et gag-awis nan inikkan Jesus mo nan inik-ikkan nan papadin di Judio. Isonga siya nan nangsokat ken daida ay mangitatakdeg isnan ipogaw ken Apo Dios ay eng-enggana. Nan maikatlo et gapo ken Jesus et tet-ewa ay maisalakan nan ipogaw. Siya nan tet-ewa ay kaiyaligan nan napalpalti ay in-inted nan Judio ken Apo Dios tay napatey siya ay nangited isnan biyagna ay mangsobot isnan basbasol nan kaipoipogaw.

Isnan kapitolo 11 et inbagbagana nan kaneg nan gawis ay pammatin nan tap-in di mamati id kasin tasiyay papigsangana nan pammatida. Nan wada isnan kombos nan solat et pamagbaga ya nan masapol ay makaililanda. Nan wada isna:

Si Kristo nan mangipaila isnan ostoosto ay kaneg Apo Dios 1:1-3

Nan kinangaton Jesus mo nan aanghel 1:4-2:18

Nan kinangaton Jesus mo da Moses ken Josue 3:1-4:13

Nan kinangaton nan kinapadin Kristo 4:14-7:28

Nan kinangaton nan nakitolagan Kristo 8:1-9:28

Nan kinangaton nan inikkan Kristo ay mangisalakan isnan ipogaw 10:1-31

Nan pateg nan pammati 11:1-12:25

Kombos nan solat 13:1-25

Inpabagan Apo Dios Isnan Anakna Nan Kayatna Ay Inpagtek Isnan Ipogaw

¹ Id kasin namin ado ay wada nan inpagtek Apo Dios isnan alalapo tako. Natkenatken nan inikkana ay nangipagpagtek isnan kayatna ay inpagtek ngem isnan adoado ay mamadtona nan nangipagpagtekana ta ibagada isnan kaipoipogaw. ² Ngem id wani et baken kaneg todi tay nan Anakna nan inosalna ay mangipagpagtek isnan kayatna ken datako. Siya nan nangipaboliwan Apo Dios isnan am-in ay wada. Et siya gedan nan pinilina ay mangtawid isnan amin. ³ Maiiila ken siya nan kinangaton Apo Dios. Nan kaneg Apo Dios et siya gedan nan kaneg nan Anakna. Maid polos nateknanda. Gapo isnan kabaelan nan olay kalina et maoolnos nan am-in ay binoliwna. Et siya gedan nan nangwaya isnan ipogaw tapno mapakawan nan basbasolda. Idi nakwas dat somaa id daya. Danat itokdo isnan makanawan Apo Dios ay kad-an di kapatgan.

Nan Kinangaton Nan Anak Apo Dios

⁴ Isonga nan Anak Apo Dios et dadama nan kinangaton mo nan aanghel. Olay nan inpangadan Apo Dios ken siya et napatpateg mo nan inpangadana isnan aanghelna. ⁵ Tay maid nangwaniyan Apo Dios isnan olay esa ay anghelna en,

“Sik-a nan Anakko et id wani ipagtekko ay sak-en nan Amam.”

Ya maid nangwaniyana isnan aanghel en,

“Sak-en nan Amam ya sik-a nan Anakko.”⁶ Nodi kinwanin Apo Dios isdin nangibaaana isnan nangatongato ay Anakna isnan batawa en, “Dakayo ay aanghelko et dayawenyo siya.”

⁷ Nan kinwanina abes maipanggep isnan aanghelna et, “Daida nan ibab-aak ay kaneg nan dagem wenno apoy ay omomey ay mangtongpal isnan kayatko.”

⁸ Ngem nan kinwanina isnan Anakna et, “Maid patenggan nan mentolayam, Apo Dios. Nan ikikkam ay mentolay et ostoosto⁹ tay laylaydem nan gawis dakapay adyan nan ngawi. Siya di nan gapo ay dadama nan mangipagasingan Apo Dios ay Diosmo ken sik-a mo nan iib-am.”

¹⁰ Kinwanina abes en, “Isnan damodamo et sik-a Apo, nan nangboliw isnan batawa ya sik-a gedan nan nangboliw isnan daya.¹¹ Awnitda ma-maid ngem wawawawadaka ay enggana. Daida et kanegda bado ay lomogak.¹² Tay nan awnit ommat isnan batawa ya nan daya et kanegda nan bado ay makopin dat maidolin. Owen, tay awnitda masokatan ay kaneg nan kasokatan nan nabayag ay bado ay adi et maosal. Ngem sik-a et adika polos menbalbaliw ya nan biyagmo et maid kombosna gedan.”

¹³ Nan esa pay ay mangipaila isnan kinangatngaton nan Anak Apo Dios mo nan aanghelna et nan nangwaniyana en, “Itokdom isna isnan makanawanko engganay ipagatinko ken sik-a nan bosbosom.”

Tay egayna kinwani di isnan aanghelna nodi isnan Anakna nan nangwaniyana et kedeng.¹⁴ Isonga ngan ngen nan kapaayan nan aanghelna? Daida nan adi kaila ay mensilsilbi ken siya et ibab-aana daida ay en mangbadbadang isnan awnit maisalakan ta makiteeda ken siya.

2

Masapol Ay Idngen Nan Ipogaw Nan Inbagbagan Jesus

¹ Gapo tay nan Anak Apo Dios nan nangipagtek isnan inpagtek Apo Dios ken datako et masapol ay am-amed nan mangsolsolotan tako isnan dinnge tako tapno adi tako maiyaddawi isnan tet-ewa.² Tay id kasin et nadosa isnan maibagay isnan basolna nan ipogaw ay egay nangpati isnan inpagbagan Apo Dios isnan aanghelna isdin alal-apo tako tay tet-ewa nan inbagbagada.³ Isonga am-am-amed nan dosa tako no adi tako patiyen nan napatepateg ay naibaga ay maipanggep isnan maisalakanan di ipogaw. Tay si Apo Jesus nan damodamo ay nangipagtek isnan maisalakanan tako. Et nan nangdenge isnan inbagbagana et pinaneknekanda nan katet-ewana ken datako.⁴ Inpagtek gedan Apo Dios nan mangoowenana isnan inbagbagada gapo isnan adoado ay kaskasdaaw ay inpaik-ikkana ken daida ay nangibagbaga isnan gawis ay damag. Ya nan esa ay kailaana ay oowenana et intedna nan Ispirito Santona isnan mamati gapo tay kayatna.

Nan Mangisalakan Ken Datako

⁵ Baken nan aanghel Apo Dios is awnit mentolayena isnan balo ay batawa ay ibagbagami.

⁶ Nodi nan ipogawna nan awnitna patolayen ay kaneg nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay wada nan ipogaw ay nangwani ken siya en,

“Ayke napateg nan ipogaw is gapo ay nemnemnemem daida? Kaskasdaaw nan mangsegseg-angam ken daida ay aped ipogaw. ⁷Id wani ipabababam daida mo nan aanghel ngem sin-awyan et kedeng. Tay awnitmo ipangato ya patgepatgen daida ⁸ya patolayen daida isnan am-in.”

Isnan nakwaniyana en patolayen Apo Dios nan ipogaw isnan am-in et mamagtek ay maid polos adida itolayan. Ngem id wani et baken kaneg todi nan il-ilaen tako tay egay pay laeng inommat. ⁹Ngem nan getken tako ay epdas inmat et si Jesus nan naipangato ya madaydayaw gapo isnan inikkana ay natey ay pala isnan kaipoipogaw. Sin-awyan nan naipababaana mo nan aanghel isdin ninbalinana is ipogaw. Inommat di tapno matey siya ay pala isnan am-in ay ipogaw gapo isnan layad Apo Dios ay mangbadang ken datako.

¹⁰Tapno mabalin ay makitee nan adoado ay anakna ken siya et inbaan Apo Dios si Jesus isnan batawa ta mapaligatan tapno menbalinena siya is ostoosto ay pangolo tako ta siya nan mangipango ken datako ay makitee ken Amana. Et ostoosto di is inikkan Apo Dios ay nangboliw ya gapo ay naboliw nan am-in. ¹¹Si Jesus nan mangipagawis ken datako. Isonga nan Aman nan nangipagawis ya nan Aman nan pagawisena et esesa. Siya di nan gapo ay maid bain Jesus ay mangwani en datako nan bebsatna. ¹²Getken tako ay tet-ewa ay bebsatna datako gapo isnan nangwaniyana ken Apo Dios en, “Ibagbagak nan maipanggep ken sik-a isnan bebsatko. Daydayawek sik-a isnan madagdagopanda.” ¹³Ya nan nangwaniyana en, “Talkek si Apo Dios,” ya nan nangwaniyana gedan en, “Naayak ay maitatapi isnan anak Apo Dios ay intalekna ken sak-en,” et siya dadi nan kagtekana ay ibilangna ay bebsatna datako.

¹⁴Nan makwani en anak Apo

Dios et datako ay ipogaw isonga ninbalin abes si Jesus is ipogaw ay kaneg tako. Inikkana di tapno abakena si Satanas ay makwani gedan en Diablo. Inabakna siya gapo isnan nateyana ay pala ken datako tay isnan nateyana kinaana nan kabaelan Satanas ay mang-eyey isnan ipogaw isnan tetey ay maid patenggana. ¹⁵Isonga gapo isnan inikkana et winayaana nan ipogaw ta adida itoltoloy ay omegyat isnan tetey no mamatida tay engganay ginomtekda et kanegda baan nan egyatda isnan tetey. ¹⁶Et nalaka ay magtek ay baken aanghel nan badbadangana nodi datako ay ipogaw. Kaneg todi nan kanan nan inpasolat Apo Dios en nan aap-on Abraham nan badbadangana. ¹⁷Isonga masapol ay ninbalin siya is ostoosto ay kaneg tako ay bebsatna tapno menbalin siya is kangatowan ay padi ay mangitaktakdeg ken datako ken Apo Dios ay mangsegseg-ang ken datako ya mang-ik-ikkan ay ostoosto isnan oblana isnan mensilsilbiyana ken Apo Dios tapno mapakawan nan basbasol tako. ¹⁸Isonga id wani makabadang siya ken datako ay ostoosto isnan madologan tako tay napalpaligatan siya isnan napadpadasana abes ay madolog ngem egayna tinongpal.

3

Masapol Ay Tongtongpalen Tako Si Apo Dios Tapno Mabalin Ay Ganaben Tako Nan Itedna Ken Datako

¹Bebsatko ay pinilin Apo Dios ay mensilsilbi ken siya ay inayagana gedan ay maitapi ken siya et nemnememenyo koma si Jesus. Siya nan inbaan Apo Dios ay mangipagpagtek isnan pammati tako ya mangitaktakdeg ken datako ken Apo Dios ay kaneg nan ik-ikkan nan kangatowan ay padi ken datako ay Judio. ²Isnan nang-ik-ikkanana isnan inpaoblan Apo Dios ken siya et tinongtongpalna ay ostoosto nan am-in ay kaneg nan nangtongtongpalan din

si Moses isnan inpaoblan Apo Dios ken siya ay nang-ay-ayowan isnan kanegna baey ay ipogawna. ³ Ngem napatpateg si Jesus mo si Moses ay kaneg nan kinapateg nan mensaad mo nan baey ay saadena. ⁴ Et nan am-in ay baey et adi aped mawada no maid mangsaad ngem si Apo Dios nan nangboliw isnan am-in.

⁵ Tet-ewa ay ostoosto nan nang-ik-ikkan Moses isnan inpaoblan Apo Dios ken siya isnan ipogaw ay maiyalig ay baeyna. Siya nan baan Apo Dios ay nangibagbaga isnan awnit ipagtek Apo Dios. ⁶ Ngem si Jesus et siya nan Anak Apo Dios ay kakwa isnan baey et ostoosto gedan nan nang-ik-ikkanana isnan intalek nan Amana ken siya. Owen, datako nan kanegna baey no itoltoloy tako ay mamati olay ngan nan ommat ya no itoltoloy tako ay men-gasing isnan namnamaen tako. ⁷ Isonga ikkan tako nan kaneg nan kankanan nan Espirito Santo ay mangwani en,

⁸ “Id wani, no dengngenyoy nan kalin Apo Dios et idngeyo ay adiyoy sosokilen ay kaneg nan inik-ikkan din alal-apoyo id kasin ay egay nang-id-idnge. Tay isdin ninteteanda isnan pondag et pinadpadasda si Apo Dios ta ilaenda no dosaena daida isnan bomasbasolanda.”

⁹ Inbagan Apo Dios nan maipanggep ken daida isnan nangwaniyana en, “Pinadpadpadasda sak-en olay inil-ililada nan panakabalinko isnan epatpoo ay tew-en. ¹⁰ Siya di nan gapo ay linmigetak ken daida ay nangwani en adadyanda ay mangtongpal isnan bilbilinko ya kankanayon ay mamatida isnan baken osto. ¹¹ Gapo isnan ligetko et insapatak ay adiyak ipalobos daida ay songgep isnan itedko koma ken daida ay omillenganda isnan ligat.”

Siya dadi nan kinwanin Apo Dios.

¹² Isonga bebsatko ay mamati, kanak en makailanyo ta maid olay

esa ken dakayo is mangsololot isnan ngawi ay nemnem ay adi mangpati ken Apo Dios ta adiyoy dokogan nan tet-ewa ay Dios. ¹³ Nodi masapol ay menbinbinadang kayo isnan pammatiyo id wani sapay makwas nan timpo ay wayayo ay mamati. Ikkanyo dana koma tapno adi komenteg nan oloyo ay adi mangtongpal ken Apo Dios gapo isnan maalallilawanyo isnan bomasbasolanyo. ¹⁴ Masapol ay adi masoksokatan nan pammati tako ken Kristo ay pinatpati tako isnan damo tapno maitoltoloy gedan nan maitatapiyan tako ken siya isnan am-in ay inted Amana ken siya. ¹⁵ Siya di nan kankanan nan inpasolat Apo Dios id kasin ay mangwani en,

“Id wani no dengngenyoy nan kalin Apo Dios et idngeyo ay adiyoy sosokilen ay kaneg nan inik-ikkan din alal-apoyo id kasin ay egay nang-id-idnge.”

¹⁶ Sinoda nan ipogaw ay nangdengdeng isnan kinkinwanin Apo Dios dadat adi tongpalen? Daida nan inboweg Moses ay nangtaynan id Egipto. ¹⁷ Et sinoda nan linmigetan Apo Dios isnan epatpoo ay tew-en? Daida nan binmasbasol ay natey isnan pondag. ¹⁸ Sino abes nan nangwaniyan Apo Dios isnan nangisapataana en adina polos ipalobos daida ay songgep isnan ili ay omillenganda ay itedna koma ken daida? Nan deeyda ay ipogaw ay nang-adi ay mangpati ken siya. ¹⁹ Isonga getken tako ay egayda nakasgep isnan insaganan Apo Dios ken daida tay egayda pinatpati siya.

4

¹ Ngem linak-am Apo Dios datako met laeng isnan inkalina ay insaganana ay awnit omillengan nan ipogawna. Isonga makailan tako ta maid adi makaganab ken datako.

² Tay dinnge tako gedan nan gawis ay damag ay kaneg din alal-apo tako. Ngem olay dindingeda et maid inbadang nan dingeda tay

egayda pinatpati ay awnit matongpal. ³ Ngem datako ay mamati et awnit tako songgep isnan omillengan tako ay inbagan Apo Dios isnan nangwaniyana en,

“Gapo isnan ligetko et insapatak ay adiyak polos ipalobos daida ay songgep isnan itedko koma ken daida ay omillenganda.”

Owen, tet-ewa ay egayda nakasgep ay olay insaganan Apo Dios nan omillenganda enggana isdin nakwasan nan nangboliwana isnan batawa.

⁴ Getken tako ay naisagana tay wada nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en, “Inmilleng si Apo Dios isnan maikapito ay agew isnan nakwasan nan oblana.”

⁵ Isnan nangwaniyan Apo Dios en, “Adiyak ipalobos daida ay songgep isnan itedko koma ken daida ay omillenganda,” et ipagtekna ay wada tet-ewa nan illeng ay kayatna ay ited isnan ipogaw. ⁶ Ngem nan damdamo ay nangdengdenge isnan gawis ay damag et egayda pinatpati isonga egayda ginanab. Ngem wada nan awnit makaganab. ⁷ Isonga wada nan esa ay timpo ay inted Apo Dios isnan kaipoipogaw tapno mawayaanda ay mangganab isnan illeng ay itedna. Et id wani nan timpo ay kankanana ay deey. Getken tako di tay idi nallos nan adoado ay tew-en issan nangwaniyan Apo Dios isdi et wada nan inpasolatna ken David ay mangwani en,

“Id wani no dengngenyoy nan ibagbagan Apo Dios ken dakayo et idngeyo ay adiyoy sosokilen.”

⁸ Isnan nangwaniyan David isdi et getken tako ay baken nan sinonggepan nan Judio id Canaan is illeng ay inkalin Apo Dios. Tay no mabalin ay ginanabda isdin nangipangowan Josue ken daida ay songgep id Canaan et egay kasin inbagan Apo Dios isnan naodi ay agew ay wada pay laeng nan omillenganda. ⁹ Isonga getken tako ay wada pay laeng nan illeng ay awnit ganaben nan ipogaw Apo Dios. Et

nan naay ay omillengan tako et gawigawis ay kaneg nan inmillengan Apo Dios isnan maikapito ay agew. ¹⁰ Tay nan am-in ay mangganab isnan illeng ay inkalin Apo Dios et omillengda ay ostoosto isnan am-in ay oblada ay kaneg nan inikkan Apo Dios isnan maikapito ay agew. ¹¹ Isonga ipakat tako ta adi tako ikkan nan kaneg nan inikkan din alal-apo tako ay adi mamati tapno ganaben tako nan deey ay illeng id daya ay kad-an Apo Dios.

¹² Masapol ay patpatiyen tako si Apo Dios tay nan am-in ay kankanana et kega matatago tay pilmi nan kabaelana. Maidilig nan kalina isnan mentalaladem ay ispada ay dowana nan tademna tay makatebek is adaadaem. Siya di nan kaiyaligana tay makailasin isnan am-in ay wada isnan nemnem di ipogaw ay olay nan adi polos magtek. ¹³ Owen, isnan am-in ay binoliw Apo Dios et maid mabalin is maigago ken siya tay getkena nan am-iam-in ay maipanggep ken daida. Isonga makail-ilan tako tay siya nan masapol ay awnit tako mangibagbagaan isnan am-in ay ikikkan tako isnan natatagowan tako isnan batawa no banagena datako.

Si Jesus Nan Mangbadbadang Ken Datako Tay Siya Nan Mangitatakdeg Ken Datako Ken Apo Dios

¹⁴ Kaneg nan kinwanik id kawni en wada nan inmey isnan kad-an Apo Dios ay mangitatakdeg ken datako ken siya. Et siya si Jesus ay Anakna. Isonga ipasnek tako isnan nemnem tako nan mangpatpatiyen tako ken siya ¹⁵ tay nan mangitatakdeg ken datako et mabalin dadlo ay segangana datako isnan kinakapsot tako. Tay isdin ninbalinana is ipogaw et wada nan nangsogsogsog ken siya ay kaneg nan om-ommat ken datako ngem egayna polos tinongtongpal. ¹⁶ Isonga adi tako omegyay ay somagen ken Apo Dios tay kayakayatna ay mangipaila isnan anos ya layadna ken datako. No menpabadang tako

ken siya et seg-angana ya badangana datako isnan kinakapsot tako.

5

¹ Nan mapili is kangatowan ay padi isnan Judio ay mangitaktakdeg isnan iib-ana ay Judio ken Apo Dios et ipogaw tay ipogaw gedan nan itakdegana. Et siya nan mang-ik-ikkan isnan masapol ay maikkan ay mang-ited isnan masapol tapno mapakawan nan basbasolda. ² Gapo tay ipogaw siya gedan ay nalaka ay bomasbasol et mabalin ay anosana nan iib-ana ay ipogaw ay bomasbasol gapo tay adida maawatan nan osto ay ik-ikkanda. ³ Et no iboyagna nan naibon-ong ken Apo Dios tapno pakawanena nan basbasolda et masapol ay menbon-ong siya omon-ona tay managbasol met laeng siya.

⁴ Ngem isnan mapiliyan nan ipogaw ay mangitakdeg isnan iib-ana ay ipogaw ken Apo Dios et baken siya is mangpili isnan awakna. Nodi si Apo Dios nan mangpili ken siya ta ik-ikkana nan naay ay napateg ay obla. Kaneg todi nan inommat isdin si Aaron id kasikasin tay si Apo Dios nan nangpili ken siya. ⁵ Isonga siyang na abes ken Kristo. Egayna inpangato nan awakna ay aped nang-ala isnan napateg ay obla ay mangitakdeg isnan kaipoipogaw ken Apo Dios nodi pinilin Apo Dios siya ay mang-ikkan. Kinwanin Apo Dios ken siya en,

“Sik-a nan Anakko et id wani ipagtekko ay sak-en nan Amam.”

⁶ Kinwanina abes isnan esa pay ay inpasolatna en,

“Ipaikkak ken sik-a nan oblan di padi ay enggana. Maitapika isnan kangatowan ay kalasin di padi ay kaneg si Melkisedec id kasikasin.”

⁷ Inpailan Jesus ay maibagay siya ay mang-ik-ikkan isnan oblan nan kangatowan ay padi tay isdin nganngani ay mateyana isdin kadana isnan naay ay bawata et dadama

nan ninlowallowana ken Apo Dios ay makabael ay mangisalakan ken siya ta no mabalin koma et adi matey. Palalo ay nin-ag-aga ngem egayna inpapati nan kayatna nodi inpalobosna ay nan am-in ay layden Apo Dios nan masapol ay matongpal. Isonga dinngen Apo Dios nan lowalona. ⁸ Ngem olay no siya nan Anak Apo Dios et masapol ay napalpaligatan tapno makasolo siya isnan tet-ewa ay kayat ay kanan nan mangtongpal ken Apo Dios. ⁹ Isonga gapo tay maid polos ngawi is inik-ikkana et siya nan naibagay ay natey ay nangbayad isnan basbasol di ipogaw tapno maisalakan ay eng-enggana nan am-in ay mangpati ken siya. ¹⁰ Isonga pinilin Apo Dios siya ta siya nan mangitaktakdeg ken datako ay maitatapi isnan kangatowan ay kalasin di padi ay kaneg din si Melkisedec.

Makailan Tako Ta Adi Tako Dok-dokogan Nan Pammati Tako

¹¹ Adoado pay nan kayatko ay ipagtek ken dakayo ay maipanggep isnan maiyisowan Melkisedec ken Kristo ngem naligat ay mangiyispikal is dadi ken dakayo tay naligat kayo ay makaawat. ¹² Dapay gag-awis no dakayo koma nan men-it-itdo isnan iib-ayo tay nabayabayag ay nait-itdowan kayo. Ngem masapolyo pay laeng di waday men-it-itdo ken dakayo isnan kalalakaan ay mait-itdo ay maipanggep isnan ipagpagtek Apo Dios ken datako. Kanegyo od nan onga ay adi pay laeng mangan nodi mensososo kayet. ¹³ Nan keg todi ay ipogaw et adina getken pay laeng ay mangilasin isnan ostoosto ya nan baken. ¹⁴ Ngem nan ipogaw ay naeteng nan nemnemna et mabalin ay maitdowan isnan naligat tay getkena ay mangilasin isnan gawis ya nan baken tay siya nan kanayon ay ik-ikkana.

6

¹ Isonga kanak ken dakayo en adi masapol ay kasikasin tako

nan nalakalaka ay mait-itdo ay maipanggep ken Kristo ay inadal tako issan damdamo tapno adalen tako abes nan mait-itdo ay pala isnan naeteng ay ipogaw. Adi masapol ay kaskaskasinen tako ay mang-adal isnan poon nan pammati tako ay kaneg nan nakwani en dokogan tako nan adi kapaay ay maik-ikkan ya patiyen tako si Apo Dios. ² Ya nan tapina ay adi masapol ay kaskasinen tako et nan maitdo ay maipanggep isnan kaosalan nan maow-owasan di awak ay maiyalig isnan makakaan nan ngawi ken datako ya nan mangipatangan nan ipogaw isnan ledengda isnan olon nan esa ay ipogaw ay mangilowalo ken siya. Adi masapol ay kasinen tako abes nan sigod ay mait-itdo ay maipanggep isnan matagowan kasin nan ipogaw ya isnan awnit mangbanagan Apo Dios isnan am-in ay ipogaw ay adi kasokatan nan nemnemna no epdas nakwas. ³ Nodi nan ikkan tako koma et adalen tako nan mait-itdo ay pala isnan ipogaw ay naeteng nan pammatina. Et siya nan itdok ken dakayo no papigsaen Apo Dios saken ay mang-ikkan. ⁴ Tay maid paayna no makaskaskasin nan nalakalaka ay mait-itdo tay no tet-ewa ay maawatan nan ipogaw nan gawis ay damag ya liniknada nan gawigawis ay inted Apo Dios ya naitedda isnan Ispirito Santo dadat adyan ay mangitoltoloy ay mamati et adi kabalin ay maipababawida ta kasinda mamati. ⁵ No tet-ewa ay getkenda nan kinagawis nan naibaga isnan gawis ay damag ya likliknaenda abes nan panakabalin ay kaneg nan awnit ipailan Apo Dios isnan kaodiyen ay timpo ⁶ dadat dokogan am-in dadi et aped maitoltoloy nan mangadyanda is dana. Maid polos waya ay maipababawida isnan inikkanda tay dadama ay ipababainda nan Anak Apo Dios. Kanegda ipalansa kasin siya isnan kros. ⁷ Nan kaneg da todi ay ipogaw et kanegda nan ngawi ay lota. Tay men-gasing si Apo Dios

isnan gawis ay lota ay mang-is-isop isnan odan ay mang-op-op-ope tapno makatobo nan molmola. Gawis nan lota ay kaneg todi tay mapaay isnan mang-es-esek. ⁸ Ngem no loglogam ya sibsibit et kedeng nan tomobo isnan lota et maid paayna. Isonga nganngani ay dadaelen Apo Dios nan kaneg todi tay awnitna poowan ay kaneg nan ikkana isnan mangdokog isnan pammatina.

⁹ Bebsatko ay laylaydek, olay no keg todi nan kankanak et adiyak kanan en siya nan ommat ken dakayo. Tay getkek ay ik-ikkanyo nan gawis ay kaneg nan ikkan nan maisalakan ay ipogaw isonga gawis gedan nan maited ken dakayo. ¹⁰ Tay ostoosto nan ik-ikkan Apo Dios isonga adina kalkalingkingan nan gawis ay ik-ikkanyo ya nan mangipail-ilaanyo isnan layadyo ken siya isnan mangbadbadanganyo isnan iib-ayo ay mamati. ¹¹ Et pilmi ay kayatko ay itoltoloyyo am-in ay men-gasing ay mang-ikkan isnan gawis engganay omali kasin si Kristo tapno matongpal nan namnamaenyo. ¹² Isonga adi kayo somadsadot nodi toladenyo nan ik-ikkan nan ipogaw ay gawis nan pammatida ay mang-an-anos ay mangses-eed isnan inkalin Apo Dios. Tay daida nan awnit mangganab isnan kalina.

Nan Kankanan Apo Dios Et Tet-ewa Ay Matongpal

¹³ Din si Abraham nan esay pagbasalan nan kakakwanik. Tay id kasikasin et wada nan inkalin Apo Dios ken siya. Et insapatana ay awnitna tongpalen. Gapo tay maid nangatngato mo siya isonga nan ngadana nan inosalna ay ninsapata. ¹⁴ Kinwanina ken Abraham en, "Ibagak ken sik-a ay awnit pilmi nan badangko ken sik-a ya agtak sik-a is adoado is ap-om." Siya di nan inkalina. ¹⁵ Isonga inan-anosan Abraham ay mangses-eed isnan katongpalan nan insapatana. Et tet-ewa ay tinongpal Apo Dios.

16-17 Insapatan Apo Dios di tay kay-atna ay ipagtek isnan ipogaw ay nangibagbagaana ay adina polos sokokatan nan nemnemna. Kaneg nan ik-ikkan di ipogaw tay no laydenda ay mangipagtek ay tet-etet-ewa nan kankananda et mensapatada. Ngem no mensapatada et masapol ay mensapatada isnan nangatngato mo daida. Dat no siya di nan ikkanda et maid et teken is mabalin ay kanan nan tapin di ipogaw. ¹⁸ Isonga getken tako ay tet-ewa ay matongpal nan inkalin Apo Dios ken datako tay baken kedeng nan nangikaliyana nodi insapatana gedan ay tet-ewa ay tongpalena. Gapo tay kaneg todi nan inikkana et getken tako ay adina polos sokatan nan inbagana tay adi menkamkampot si Apo Dios. Isonga datako ay menpasalsalaknib ken siya et adi tako mendowadowa ay mangitoltoloy ay mangpati isnan namnamaen tako. ¹⁹ San deey ay namnamaen tako et siya nan mangipapigpigma isnan pammati tako tay tet-etet-ewa ay matongpal ay maid polos dowadowana. Taltalken tako nan awnit tako mangganaban isnan inkalin Apo Dios tay wada si Jesus isdi isnan kad-ana. ²⁰ Inmona siya mo datako ay omey isdi tapno badangana datako tapno tet-ewa ay makasgep tako. Ninbalin siya is kangatowan ay padi ay mangitaktakdeg ay enggana ken datako ken Amana. Naitapi siya isnan kangatowan ay kalasin di padi ay kaneg din si Melkisedec.

7

Nan Maipanggep Isdin Si Melkisedec

¹⁻² Din si Melkisedec et siya nan esay padin nan kangatowan ay si Apo Dios. Siya din ali id kasin id Salem. Nan kayat ay kanan nan ngadana et ali ay ostoosto nan ik-ikkana. Nan kayat ay kanan nan ngadan nan ilina et naolnos isonga siya abes nan ali ay mang-it-ited is talna. Isdin sinmaaan Abraham isnan esay gobat ay nangabakana isnan epat ay ali et sinab-at

Melkisedec siya. Danat bindisyonan si Abraham. Dat agtan Abraham siya is pagkasimpoon nan am-in ay inalana isnan nakigobatana. ³ Maid mangtek isnan alapon Melkisedec wenno no sino nan napowana. Maid naisolat abes is maipanggep isnan naiyanakana wenno nan nateyana. Isonga kega maid logina wenno patenggana. Et siya nan maiyisowana isnan Anak Apo Dios ay maid gedan logina wenno patenggana. Isonga maitoltoloy ay enggana nan menpapadiyana ay mensilsilbi ken Apo Dios.

⁴ Mamagtek nan kinangaton Melkisedec tay olay din si Abraham et inagtana siya is pagkasimpoon nan am-in ay inalana isnan nakigobatana dapay siya nan kapatgan ken datako tay siya nan poon tako ay Judio. ⁵ Ya nan esa et nan wada isnan linteg et kankanana en nan ipogaw ay ap-on Levi ay menbalin is padi et daida nan agtan nan iib-ada ay Judio is pagkasimpoon nan ap-apitenda olay no sinbebsatda am-in ay ap-on Abraham. ⁶ Ngem olay no baken apon Levi si Melkisedec et inagtan Abraham siya kayet is pagkasimpoon nan inalana.

Et nan esa pay ay nangipagtek isnan kinangaton Melkisedec et nan kawadan nan kalebbengana ay nangbindisyon ken Abraham olay no napateg ay ipogaw si Abraham gedan tay siya nan nangibagaan Apo Dios isnan inkalkalina. ⁷ Isonga getken tako ay tet-ewa ay nangatngato si Melkisedec mo si Abraham tay nan ipogaw ay wada nan kalebbengana ay menbindisyon et nangatngato mo nan ipogaw ay bindisyonana. ⁸ Ya nan esa et nangatngato siya mo nan ap-on Levi ay nait-itedan nan pagkasimpoon nan apit nan iib-ada tay natnateyda tay apedda ipogaw. Ngem si Melkisedec et maid naibaga is nateyana isnan inpasolat Apo Dios nodi kedeng nan natatagowana. ⁹⁻¹⁰ Olay si Levi ay esay napatepateg ay ipogaw tay nan

ap-ona nan sigod ay naag-agtan is pagkasimpoon din apit et mabalin ay kanan tako en nalak-am siya ken Abraham ay nin-ited gedan ay olay egay pay laeng naiyanak tay si Abraham nan alapona.

Gapo Tay Nasokatan Nan Damo Ay Tolag Is Balo Ay Tolag Et Nasokatan Gedan Nan Mang-ik-ikkan Isnan Oblan Nan Kangatowan

Ay Padi

¹¹ Inted Apo Dios nan lintegna ay makwani en linteg Moses isnan Judio tay wada nan ap-on Levi ay ninpadiyena ay mang-ikkan isnan kanan nan linteg ay masapol ay maikkan. Ngem nemnemenyo na. No mabalin ay menbalin tako is maibagay ay maitapi ken Apo Dios gapo isnan inik-ikkan nan papadi ay ap-on Levi et adi masapol ay wada nan teken ay padi ay baken ken Levi is magapowana. Ngem gapo tay kolang nan inik-ikkan nan inmona ay kalasin di padi et masapol ay wada nan teken ay maiyiso isnan naitapiyan din si Melkisedec ay baken kaneg din si Aaron ay esay apon Levi. ¹² Et no masokat nan kalasin di padi ay mangitakdeg isnan kaipoipogaw et masapol abes ay masokat nan linteg ay tongtongpalena. ¹³⁻¹⁴ Mamagtek ay nasokat nan sigod ay kalasin di padi tay si Apo Jesus ay ibagbagak isna et baken din si Levi ay sigod ay nagapgapowan di papadi is nagapowana. Nodi mamagtek ay si Juda nan alapona id kasin et maid polos ap-ona is kabiyang ay mang-ikkan isnan oblan di padi. Owen, maid inbagan Moses is nagapo ken Juda is mabalin ay menpadi. ¹⁵ Amamed abes ay mamagtek nan nang-sokatan Apo Dios isnan sigod ay tolaga is balo ay tolaga isnan nangpiliyana isnan teken ay padi ay wada nan maiyisowana ken Melkisedec. ¹⁶ Tay isnan nangpiliyan Apo Dios ken Jesus ay mangitaktakdeg ken datako et egayna sinolot nan sigod ay linteg di Judio ay masapol ay magapo ken

Levi nan mapili. Nodi pinilina siya gapo isnan kabaelan nan biyagna ay adi katkatey ay enggana. ¹⁷ Kaneg todi nan naibaga isnan inpasolat Apo Dios id kasin ay mangwani en,

“Sik-a nan mangitatakdeg isnan kaipoipogaw ken sak-en ay eng-enggana. Et maitapika isnan kangatowan ay kalasin di padi ay kaneg din si Melkisedec.”

¹⁸ Isonga getken tako ay kinaan Apo Dios nan sigod ay linteg ay linteg Moses tay maid kabaelana ay mangbadang isnan kaipoipogaw tapno maisalakanda. ¹⁹ Tay nan linteg ay deey et adi kabalin ay pagawisena ay ostoosto nan ik-ikkan di ipogaw tapno makasag-enda ken Apo Dios. Et id wani gag-awis nan namnamaen tako tay wada dadlo nan somya ay somag-enan tako ken siya.

²⁰⁻²¹ Nan esa pay ay mangipagtek ay gag-awis nan balo mo nan sigod et tay isnan nangpiliyan Apo Dios ken Jesus ay menpadi et ninsapata siya ay mangwani ken Jesus en,

“Isapatak ken sik-a ay sik-a nan mangitatakdeg isnan ipogaw ken sak-en ay eng-enggana. Adi polos kasoksokat nan nemnemko.”

Ngem isnan nangpiliyana isnan ap-on Levi et egay ninsapata ay mangwani en adi kabalin ay masokat. ²² San deey ay naitkenan Jesus isnan papadi ay nagapo ken Levi et siya nan esa ay mangipagtek ay tet-ewa ay gag-awis nan balo ay tolaga mo nan damo.

²³⁻²⁴ Nan esa ay kinagawis nan ik-ikkan Jesus et adi katkatey siya. Isonga adi masapol ay maited nan oblana isnan teken ay mang-ikkan. Dapay san deeyda ay papadi ay nagapo ken Levi et natnateyda isonga masapol ay adoadoda tay masoksoksokatanda ay mang-ikkan isnan oblada. ²⁵ Ngem gapo tay wawawawada si Jesus et kabaelana ay mangisalakan ay ostoosto isnan

menpabadang ken Apo Dios gapo ken siya tay maid patenggan nan menpabadbadangana ken Apo Dios ay pala ken datako.

²⁶ Isonga kanak en si Jesus nan kagawisan ay mangitatakdeg ken datako ken Apo Dios. Siya nan kagawisan tay nadosan ay maid polos ngawi ken siya. Pilmi nan naitkenana ken datako tay managbasol tako. Inpangaton Apo Dios siya tapno siya nan kapatgan isnan am-in. ²⁷ Bakena kaneg nan tapin di kangatowan ay padi ay masapol ay inagew ay waday ibon-ongda ken Apo Dios wenno itedda omona tapno mapakawan nan basbasolda sadapay ited nan masapol ta mapakawan nan iib-ada tay si Jesus et maid basolna. Isonga nan nang-itedana isnan awakna ay matey et omanay tapno mapakawan nan basbasol di kaipoipogaw. Maid polos teken is masapol ay maikkan.

²⁸ Isnan nangsolsolotan nan ipogaw isnan linteg Moses et nan iib-ada ay aped ipogaw ay bomasbasol nan mapilpili ay mangitakdeg ken daida ken Apo Dios. Ngem isnan ninsapataan Apo Dios et pinilina nan Anakna ta siya nan mangitaktakdeg isnan kaipoipogaw. Et siya nan ninbalin ay maid polos kolangna ay enggana tay tinongpalna nan amiam-in. Getken tako ay si Jesus nan sokat nan linteg Moses tay nallos nan adoado ay tew-en isdin nang-itedana isnan damo ay linteg ken Moses.

8

Nan Kinangaton Nan Nakitolagan Kristo

¹ Nan kayatko ay ipagtek isnan am-in ay inbagbagak et wada nan ostoosto ay mangitatakdeg ken datako ken Apo Dios. Itotokdona isnan kadan di kapatgan ay makanawan Apo Dios id daya. ² Ik-ikkana nan oblan dikangatowan ay padi isnan tet-ewa ay mentetean Apo Dios ay kaiyalian nan Kadosan ay Kowalto isnan

baey ay sinapoda ay mangpatpatganda ken Apo Dios. Et baken ipogaw nan nangsapo isnan naay ay kad-an Apo Dios nodi si Apo Dios ay Apo tako.

³ Nan ipogaw ay mangitakdeg isnan ipogaw ken Apo Dios et siya nan napili ay men-ited is itedda ken Apo Dios ay kaneg nan maibon-ong ya nan tapina. Isonga paliso nan mangitatakdeg ken datako id wani tay masapol ay wada nan itedna abes. ⁴ No wada si Jesus isna et baken siya is esay padin di Judio tay baken apon Levi tay daida nan epdas naibaga ay kabiyang ay menit-ited isnan masapol ay ibilbilin nan linteg Moses. ⁵ Ngem nan oblada et maiyalig et kedeng isnan tet-ewa ay wada id daya. Ipagtek nan ik-ikkanda ay wada nan tet-ewa ay kaneg todi id daya ay kaneg nan mangipagtekan nan alin-ew di awak ay wada nan tet-ewa ay awak. Siya di nan gapo ay inbagan Apo Dios ken Moses ay masapol ay makailana tasiyay ostoosto nan mangsapowanda isnan baey ay nangipagtekana ay wawawawada siya ken daida. Tay kinwanin Apo Dios ken siya en, “Toladenyo ay ostoosto nan am-in ay kaneg san inpailak ken sik-a issan ninteteam issan bilig.” ⁶ Ngem nan ipaik-ikkan Apo Dios ken Jesus et nangatngato mo nan oblan da Moses ay kaneg nan kinangatngaton nan balo ay tolag ay nan itatakdegan Jesus ay pala ken datako mo nan damdamo tay gagawis nan ibagbagan Apo Dios isnan balo ay tolag. ⁷ No maid kolang nan damo et adi masapol ay sinapon Apo Dios nan balo ay tolag. ⁸ Ngem mamagtek ay wada nan kolangna tay binmasbasol kayet nan nangsolsolot. Isonga deldelawen Apo Dios daida isnan nangwaniyana en,

“Kanak en awnit omdan nan timpo ay mangsapowak isnan balo ay tolag isnan ipogawko ay magapo isdin si Israel yas Juda. ⁹ Baken paliso isnan

nakitologak isnan alal-apoda id kasin isdin nangbadangak ken daida ay komaan id Egipto tay egayda tinongtongpal nan nakitolagak ken daida. Siya di nan gapo ay binaybay-ak daida. ¹⁰ Ngem siya na nan balo ay makitolagak isnan magapo ken Israel. Kanak en awnitak ipagtek nan lintegko isnan nemnemda. Ipanemnemko ken daida ta adida polos kalkalingkingan. Awnit sak-en nan Diosda ya daida nan ipogawko. ¹¹ Adi masapol ay itdowanda nan iib-ada ay Judio ay mangwani en, 'Getkenyo koma si Apo Dios,' tay awnitda am-in getken saken ay menlogi isnan kababaan ay ipogaw enggana isnan kangatowan. ¹² Awnitak pakawanen nan basbasolda. Adiyak nemnemnemen kasin nan ngawi ay inik-ikkanda."

¹³ Issan nangibagaan Apo Dios isnan balo ay tolag et inpagtekna ay adi et maosal nan damo. Ya nan adi maosal et mamaid.

9

Naiyalig Nan Damo Ay Tolag Isnan Balo Ay Tolag Ay Mangipagtek Isnan Tet-ewa

¹ Isnan damo ay nakitolagan Apo Dios isdin alal-apo tako et wada nan inbilbilina ay maipanggep isnan osto ay ikkanda ay mangdayaw ken siya. Wada abes nan baey ay inpasaad Apo Dios ken daida ta siya nan osalenda isnan mangdaydayawanda ken siya. ² Wada nan doway kowalton san baey. Nan inpangadanda isnan damo ay masgep et Nadiosan ay Kowalto. Nan mentetee et nan osalenda ay silaw ya nan lamisaan ay maipaypay-an di tinapay ay iboyboyagda ken Apo Dios. ³ Wada nan menselelede ay balengbeng ay manggedgedwa ay mangsasalin isnan maikadwa ay kowalto. Nan ngadan nan maikadwa et Kadiosan

ay Kowalto. ⁴ Nan wada isdi et nan makwani en altar ay kapop-oowan di bangbanglo ay makwani en insinso ay os-osalenda ay mangdayaw ken Apo Dios. Wada abes isdi nan kaneg baol ay mentetean nan doway nadadapig ay bato ay naisolatan nan simpoo ay linteg Apo Dios ay nangipagpagtek isnan nakitolagana ken daida. Nan doway pay ay wada isnan leem nan kaneg baol et nan balitok ay banga ay kad-an di manna ay makan ay inted Apo Dios id kasikasin ya nan natotobowan ay sokod din si Aaron. Nan baol ya nan kapop-oowan di insinso et napakpakanda is balitok. ⁵ Isnan oson nan baol et wada nan doway sinang aanghel ay nindedepa nan payakda. Daida nan sinyal ay wada si Apo Dios isdi. Bibilagenda nan payakda ay manglololong isnan baol ay maiwakwaksiyan nan basan di maibon-ong tapno mapakawan nan basbasol di ipogaw. Ngem baken id wani is osto ay mangibagaak isnan maipanggep is dadi am-in.

⁶ Siya na nan inik-ikkan nan papadi ay ninsilsilbi isnan sinapoda ay baey. Inagew ay songgepda isnan damo ay kowalto ay mangtongtongpal isnan inbilin Apo Dios ken daida ay ikkanda. ⁷ Ngem isnan maikadwa ay kowalto et kedkedeng nan kangatowan ay padi ay mangitaktakdeg isnan ipogaw is mabalin ay songgep ngem mamingsan et kedeng isnan makatew-en. Et masapol abes ay omyey siya is basan nan kapalpalti tasiyay iboyagna ken Apo Dios ay pala isnan basbasolna ya isnan basbasol di ipogaw no waday inik-ikkanda is adida getken ay basol. ⁸ Gapo isnan inik-ikkanda ay egay songsonggep isnan Kadiosan ay Kowalto et ipagpagtek nan Ispirito Santo ay issan deey ay timpo ay daan pay nan ik-ikkanda isnan damo ay kowalto et egay pay laeng inomdan nan timpo ay mawayaan di ipogaw ay songgep isnan kad-an Apo Dios. ⁹ Tay nan inik-ikkanda ay deeyda et naiyalig isnan epdas inommat id

wani. Ipagpagtekda ay adi kabalin ay makaan nan basbasol di ipogaw ay mangkayat ay somag-en ken Apo Dios gapo isnan it-itedna ken siya ay kaneg nan napalti ya nan tapina pay. ¹⁰ Tay nan kaosalan am-in da todi et maipanggep isnan makan ya mainom ya isnan inik-ikkanda ay nangdaldalos isnan awakda sadapay somag-en ken Apo Dios. Ngem nan deeyda ay bilbilin et maid kabaelanda ay mangdalos isnan nemnem nodi nan awakda et kedeng nan kaosalanda. Et kayat Apo Dios ay adi et maosal san deeyda ay bilin no wada nan balo ay linteg. ¹¹ Et wada id wani nan gawis ay balo ay linteg tay epdas in mali si Kristo ay mang-ikkan isnan oblan nan kangatowan ay padi. Et gag-awis nan wada id wani mo nan naik-ikkan id kasin. Tay nan mang-ik-ikkan Kristo isnan oblana et gag-awis mo nan damo ay nang-ik-ikkan nan papadi isnan oblada. Tay baken baey ay sinapon di ipogaw ya baken isnan naay ay batawa nan kad-ana. ¹² Et isnan sinonggepan Jesus isnan tet-ewa ay kad-an Apo Dios ay naiyaligan nan kowalto ay kananda en Kadiosan ay Kowalto et baken basan di kakalding weno bakbaka nan inyeyna. Nodi inyeyna nan osto ay basana tay nan nateyana nan gapo ay maisalakan tako ay enggana. Namingsan nan sinonggepana et adi masapol ay ikkana kasin. ¹³ Tay nan basan nan kakalding ya bakbaka ya nan dapon di napoowan ay baka et teken nan kaosalanda. Siya dadi nan inosolda ay mangdalos isnan awakda gapo isnan nangkapkapposanda isnan kadodogis ay law-enda ay kaneg nan natey. Nawakwaksiyanda is basa ya dapon di napoowan ay baka tapno madalosanda sadapay makasag-en ken Apo Dios. ¹⁴ No mabalin ay nadalosanda gapo isnan basan di animal et am-amed nan kadalosan nan ipogaw gapo isnan basan Kristo. Tay gapo isnan badang nan Ispirito Santo ay maid pateng-

gana et inted Kristo nan awakna ay maid polos danyona ta matey ta siya nan maited ken Apo Dios. Isonga nan basana nan mangdaldalos isnan kinangawi tako tapno mabalin ay mensilbi tako isnan tet-ewa ay Dios ay matatatago ay enggana. Isonga adi masapol ay ik-ikkan tako nan kaneg nan inik-ikkan nan Judio id kasin tay maid kabaelan nan inik-ikkanda ay mangkaan isnan basbasol.

¹⁵ Gapo tay kaneg todi nan kabaelan nan basan Kristo et siya nan mentetenga isnan ipogaw ya ken Apo Dios ay mangipatet-ewa isnan balo ay tolag. Inikkana di tapno nan amin ay inayagan Apo Dios et makatawidda isnan inkalina ay itedna ay maid patenggana. Mabalin ay maited dadi tay natey si Kristo ay nangsobot ken datako tapno mawayaan tako ay adi bomasbasol ay kaneg nan inik-ikkan tako isnan nangsolsolotan tako isnan damo ay tolag.

¹⁶⁻¹⁷ Nan esay ik-ikkan di ipogaw et siya nan esay pagbasalan ay masapol ay natey si Kristo satakopay ganaben nan ited Apo Dios. Tay kaspangaligan no mamingsan nan ipatawid nan ama isnan an-akna et adida alaen engganay matey. Isonga masapol ay mapaneknekan ay tet-ewa ay natey nan menpatawid sapay makaala nan mangganab isnan itedna. ¹⁸ Keg todi abes nan inikkan Apo Dios. Tay olay nan damo ay tolagna et adi kaosalan no maid matey tay masapol ay waday maibon-ong ta maited nan basana. ¹⁹ Et siya nan inikkan Moses id kasikasin. Inbaganana omona nan am-in ay bilin ay wada isnan linteg ay inted Apo Dios ken daida. Dat omala is basan di napalti ay anak di baka et tapiyana is danom. Danat alaen nan esay logam ay makwani en hisop ay nabebedbedan is men-gadangdang ay dotdot di kalnilo ay nalobid. Danat itab-aw isnan basa et iwaksina isnan naisolatan nan linteg ya isnan kaipoipogaw abes. ²⁰ Danat kanan en, "Naay nan

basa ay maosal tapno tomet-ewa nan nakitolagan Apo Dios ay ipaikkana ken dakayo.”²¹ Danat waksiyan abes nan baey ay nangdaydayawanda ken Apo Dios ya nan am-in ay maosal ay mentetee ay os-osalenda ay mangpateg ken siya.²² Owen, isnan nangsolotanda isnan linteg et maid teken is mangdalos isnan kankanan nan linteg ay masapol ay madalosan no baken basa. Tay ipagtekna ay adi kabalin ay mapakawan nan basbasol no maid matey ay mang-ited is basana.

²³ Isonga olay san deeyda ay kaiyaligan nan tet-ewa ay wada id daya et masapol ay madalosanda is basa. Ngem mabalin ay maosal nan basan di olay animal ken daida tay kaiyaliganda nan tet-ewa et kedeng. Ngem masapol ay nan kagawisan nan maosal isnan tet-ewa ay wada id daya.²⁴ Tay egay sinonggep si Kristo isnan sinapon di ipogaw ay mangdaydayawanda ken Apo Dios nodi inmey id daya isnan osto ay kad-ana. Tay san deey ay sinapon di ipogaw et baken di is tet-etet-ewa ay mentetean Apo Dios. Nodi kaiyaligan et kedeng nan tet-ewa. Isonga id wani wada si Kristo id daya ay mangitatakdeg ken datako ken Apo Dios.²⁵ Nan ik-ikkan nan kangatowan ay padin di Judio et tinew-en ay masapol ay men-iyey siya is basan di napalti isnan Kadiosan ay Kowalto ay naiyalig isnan tet-ewa ay kad-an Apo Dios. Ngem baken tinew-en nan inikkan Kristo.²⁶ Tay no keg todi et masapol ay mamin ado nan men-ikalowana enggana isdin naboliwan nan batawa. Ngem namingsan et kedeng nan nangitedana isnan basana isnan nateyana ay mangkaan isnan basbasol tako tay omanay di. Inmali siya ay nangikkan isdi isnan osto ay timpo ay epdas pinilin Apo Dios.²⁷ Am-in tako ay ipogaw et tet-ewa ay mamingsan nan mateyan tako. Datakot mabanag am-in isnan kaodiyan ay timpo.²⁸ Paliso ken Kristo tay namingsan

nan nang-itedana isnan biyagna. Natey siya tapno lak-amena nan basbasol di am-in ay ipogaw. Awnit omali kasin ngem baken nan kasina mateyan ay pala isnan basbasol tako is gapona. Nodi omali ay mang-ala ken datako ay mangses-eed ken siya tapno makitetee tako ken siya ay enggana.

10

Nan Kinangaton Nan Inikkan Kristo Ay Mangisalakan Isnan Ipogaw

¹ Nan masolsolot isnan linteg ay inted Apo Dios ken Moses et kaneg alin-ew. Kanak di tay baken di is tet-ewa nodi aped alin-ew ay mangipagtek isnan gawigawis ay awnit ommat. Isonga adi kabalin ay pagawisena nan ipogaw ay mangkayat ay somag-en ken Apo Dios gapo isnan mang-it-it-itedanda ay tinew-en isnan kanan nan linteg ay masapol ay maited ken Apo Dios.² Tay no mabalin ay tet-ewa ay madalosan nan ipogaw isnan basbasolda gapo isnan it-itedda et adida koma itoltoloy ay men-ited. Ngem getken nan ipogaw ay mangkayat ay somag-en ken Apo Dios ay adi kakak-aan kayet nan basolda.³ Nodi nan basan di naibon-ong ay iboyboyagda ken Apo Dios et ipanemnemnemna ken daida ay wada kayet nan basbasolda.⁴ Tay adi kabalin ay kaanen nan basan di kakalding wenna nan bakbaka nan basbasol di ipogaw.⁵⁻⁶ Siya di nan gapo ay kinwanin Kristo ken Amana isdin nganngani ay maiyanakana isnan batawa en,

“Baken nan basan di naibon-ong wenna nan tapin di mait-ited ken sik-a is kaykayatmo. Baken gedan nan kapop-oowan di animal is mengasingam. Nodi nan kayatmo et ta menbalinak is ipogaw isonga nin-isaganaka is awakko.⁷ Isonga kanak en, ‘Naayak, Apo Dios, ay mangtongpal isnan kaykayatmo ay kaneg nan nakwani

isnan esa ay inpasolatmo ay maipanggep ken sak-en.’ ”

⁸ Nan damo ay kinwanin Kristo et baken nan napalti wenna nan tapin di it-itedda ken siya is an-anapen Apo Dios wenna men-gasingana. Adi men-gasing isnan napoowan ay animal ya nan tapina ay mait-ited ta mapakawan nan basbasolda. Kinwanina di olay siya dadi nan ik-ikkanda ay mangsolot isnan naibaga isnan linteg Moses. ⁹ Nan esay kinwanin Kristo et, “Naayak, Apo Dios, ay mangtongpal isnan kaykayatmo.” Isonga getken tako ay inpasaldeng Apo Dios nan mang-it-itedan di ipogaw isnan ibonbon-ongda ya nan tapin di it-itedda tay nan nang-itedan Kristo isnan awakna nan sokatna. ¹⁰ Gapo tay tinongpal Jesu Kristo nan kayat Apo Dios et nadalosan nan basbasol tako. Tinmet-ewa di tay inted Kristo nan awakna ay matey ay pala ken datako. Maid teken nodi kedeng di is masapol ay ommat.

¹¹ Nan papadi ay mangtongtongpal isnan patpatiyen di Judio et ik-ikkanda ay inagew nan oblada dapay madoblidobli nan it-itedda ken Apo Dios. Ngem maid polos kabaelan nan it-itedda ay mangkaan isnan basbasol di ipogaw. ¹² Ngem si Kristo et es-esa nan itedna tay namingsan nan nang-itedana isnan awakna ay pala isnan basbasol di ipogaw. Idi nakwas di danat itokdo isnan makanawan Apo Dios tay nan intedna et masilbi ay eng-enggana. ¹³ Isonga wada siya id wani ay mangses-eed isnan maabakan nan am-in ay bosbosona ta ipagatin Apo Dios daida ken siya. ¹⁴ Isonga kaneg nan kinwanik en gapo isnan es-esa ay intedna et pinagawisna nan ipogaw ay daldalosana tapno maid polos kadelawanda ken Apo Dios ay enggana. ¹⁵ Et panpaneknekan nan Ispirito Santo dadi gedan isnan nangwaniyana en,

¹⁶ “Kankanan Apo Dios en siya nan makitolagak isnan ipogawko isnan omali ay timpo. Awnitko ipaisnek nan bilbilinko isnan

nemnemda ta adida kalkalkalingkingan.”

¹⁷ Kinwanina gedan en,

“Awnitko adi nemnemnemen kasin nan ngawi ay inik-ikkanda.”

¹⁸ Isonga kanak en no mapakawan tet-ewa nan basbasol di ipogaw et adi masapol ay wada kasin nan maited ay pala isnan basbasolda.

Mabalin Ay Somag-en Tako Ken Apo Dios Gapo Ken Kristo

¹⁹ Isonga bebsatko, gapo isnan nateyan Kristo ay pala ken datako et nawayaan tako dadlo ay songgep isnan tet-ewa ay kad-an Apo Dios ay naiyaligan nan Kadiosan ay Kowalto isnan damdamo ay baey ay sinapon di ipogaw ay mangdaydayawanda ken siya. ²⁰ Tay gapo isnan nang-itedana isnan awakna et sinapona nan balo ay waya ay somag-enan tako ken Apo Dios. Tay kinaana nan nangeseyat ken datako ay omey ken siya ay naiyaligan san balengbeng isnan damdamo ay baey Apo Dios. ²¹ Isonga wada si Kristo ay kagawisan ay mangitatakdeg ken datako. Et siya gedan nan mang-ay-ayowan ken datako. ²² Isonga somag-en tako ken Apo Dios gapo tay tet-et-ewa ay layden tako ay ikkan ya adi tako koma mendowadowa ay mamati ken siya. Somag-en tako ken siya tay nadalosan tako gapo isnan nateyan Kristo tay kinaana nan ngawi isnan nemnem tako ya keгна inowasan nan awak tako is menlengleng ay danom. ²³ Isonga adi tako polos taytaynan nan namnama ay kankanan tako en patpatiyen tako tay matalek si Apo Dios ay nangibaga isnan namnamaen tako. ²⁴ Nemnemnemen tako koma nan men-gawisan nan iib-a tako. Menbinadang tako ta nan gawis ya nan layad nan ipap-aila tako isnan iib-a tako. ²⁵ Adi tako abes somadsadot ay makidagdagop ay mangdayaw ken Apo Dios ay kaneg nan ik-ikkan nan tapina ken datako. Nodi amamed tako papigsaen nan pammatin

nan iib-a tako tay somagsagsagen nan agew ay kasin omaliyan Kristo ay Apo tako. ²⁶ Tay no getken tako nan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo datakopay kayet ipapati ay mangitoltoloy ay bomasbasol et maid mabalin is mangkaan isnan basbasol tako. ²⁷ Nodi pilmi ay omegyat tako tay kedeng nan awnit tako mabanagan isnan kaeegyat ay apoy ay awnit mangpoo isnan mangbosboso ken Apo Dios is sedseden tako. ²⁸ Olay nan linteg Moses et nan ipogaw ay nang-iiyaw et napateyda. Sinomalyada siya omona dat no waday dowo wenno ad-ado is ipogaw ay mangpaneknek ay tet-ewa ay iniiyawna et pinateyda siya ay egay nangseg-ang ken siya. ²⁹ Isonga am-amed nan dosan nan ipogaw ay mang-iiyaw isnan Anak Apo Dios. No nemnememena ay maid paay nan basan Jesus ay intedna isnan nateyana tapno matongpal nan balo ay tolag Apo Dios ay nangdalos ken siya ya no iiyawena nan Ispirito Santo ay mangiyal-ali isnan gawigawis ay badang Apo Dios et bagayna no pilmi nan dosana. ³⁰ Getken tako nan kabaelan Apo Dios ay nangwani en, "Sak-en nan men-ibab-aes. Awnitak dosaen nan lombeng ay madosa." Kinwanina abes en, "Sak-en nan awnit mangbanag isnan ipogawko." ³¹ Isonga kanak en pilmi ay kaeegyat no maitedka ken Apo Dios ay matatatago ay tet-ewa ta kigad siya is ikkana ken sik-a.

³² Nemnemenyo koma san inommat isnan namatiyanyo. Nalawagan nan nemnemyo isnan nangdawatanyo isnan tet-ewa ay maititdo. Isonga olay pilmi nan napalpaligatanyo ngem men-gasgasing kayo kayet. ³³ No mamingsan et pilmi ay iiyawan nan adi mamati dakayo dadapay palpaligaten dakayo isnan mangiilaan nan adoado ay ipogaw. Et no mamingsan abes et kaneg kayo nakilak-am isnan ngawi ay inikikkanda isnan iib-ayo ay mamati

gapo isnan seg-angyo ken daida. ³⁴ Sinegseg-anganyo ya binadbadanganyo nan naibalbalod. Et isnan nang-al-alaan nan adi mamati isnan kompolmi ay kowayo et binaybayanyo daida dakayopay men-gasing kayet. Egay nakak-aan nan gasingyo tay getkenyo ay wada nan am-amed gawis ay kowayo ay maid patenggana id daya. ³⁵ Isonga gapo tay siya dadi nan inik-ikkanyo id kasin et itoltoloyyo koma ay mangtalek ken Apo Dios tay dadama ay gawis nan maited ken dakayo no siya di nan ikkanyo. ³⁶ Masapol ay itoltoloyyo ay mang-an-anos ay mang-itpe isnan ligat tapno tongtongpalenyoy nan kayat Apo Dios ya makaganab kayo isnan gawis ay inkalina. ³⁷ Tay kaneg nan naisolat isnan inpasolat Apo Dios ay mangwani en,

"Sin-awyan dat omali nan awnit omali. Adina bayabayagen. ³⁸ Et nan ipogaw ay gawis nan pangiilaak ken daida et adi makak-aan nan gawis ay pammatida ken sak-en isnan am-in ay ik-ikkanda. Ngem no waday mamati dat mensanod et maid polos gasingko ken siya."

Siya di nan kinwanin Apo Dios. ³⁹ Ngem baken kaneg todi nan ikikkan tako tay baken tako kaneg nan ninsanod ay mamati ay adi maisalakan. Nodi itoltoloy tako ay mamati tapno tet-ewa ay maisalakan tako.

11

Nan Osto Ay Pammati

¹⁻³ Nan kanan tako en pammati et siya nan mamatiyan tako ay awnit matongpal tet-ewa nan namnamaen tako ay olay adi tako iilaen id wani. Olay maid tako isdi ay nangiila et mamati tako ay aped nawada nan am-in ay wada tay patpatiyen tako ay binoliw Apo Dios dadi gapo isnan kalina et kedeng. Et nan pammati ay kaneg todi nan gapo ay men-gasing si Apo Dios isnan tapin di ipogaw

id kasikasin. ⁴ Kaneg din si Abel tay gapo isnan pammatina et gagawis ken Apo Dios nan inted Abel ken siya mo nan inted Cain. Isonga gapo isnan pammatina et gawis nan pangilaan Apo Dios ken siya. Isonga dinawatna nan intedna et olay id kasikasin nan nateyan Abel et wada kayet nan ipagpagtekna gapo isnan pammatina. ⁵ Din si Enoc gedan nan esa ay pagbasalan. Tay gapo isnan dadama ay pammatina et egay natey. Nodi inalan Apo Dios si Enoc ta makitee ken siya. Isonga egay dinatngan nan ipogaw ay mang-an-anap ken siya. Kega aped naamas. Ngem sapay alaen Apo Dios siya et napaneknekan ay men-gasing si Apo Dios ken siya. ⁶ Ngem adi kabalin ay men-gasing si Apo Dios isnan ipogaw ay maid pammatina ken siya. Tay nan kompolmi ay mangkayat ay somag-en ken Apo Dios et masapol ay mamatida ay wada siya ya patpatiyenda ay nan ikikkana isnan manglayad ay mangtek ken siya et gawis.

⁷ Kaneg abes din si Noah tay nan pammatina gedan nan gapo ay pinatina nan inbagan Apo Dios ken siya. Tay inbagan Apo Dios nan kaegyay ay awnit ommat dat patiyen Noah ay olay maid inil-ilana is kaneg todi. Isonga ninsapo is bapor ay kaneg nan inbagan Apo Dios et siya nan naisalakanan Noah ya nan familyana isdin napsongan nan batawa. Gapo isnan pammatina et gawis nan pangilaan Apo Dios ken siya dapay nan tapin di ipogaw ay egay namati et nadosada ay natey.

⁸ Nan pammatin Abraham abes nan gapo ay inidngena nan inbagan Apo Dios ken siya. Kinwanin Apo Dios en, "Taynam nan naay ay ilim ta omeyka isnan teken ay awnitak ited ken sik-a." Dat tet-ewa patiyen Abraham ay olay egayna gintek nan ili ay omayana. ⁹ Nakitee da Abraham ay kaneg sangaili isnan ili ay pinatina ay awnitna kowa tay siya nan inkalin Apo Dios ken siya. Ninbabaeyda isnan aped nasapo is kodil tay baken di

is osto ay menteteanda. Gapo tay paliso nan inkalin Apo Dios ken daida et keg todi gedan nan inikkan Isaac ay anakna. Siyang na gedan nan apona ay si Jacob tay apedda nakitete ee ay kanegda sangaili. ¹⁰ Inanosan Abraham ay nakitete isnan bakenda ili tay ninamnamana nan ili ay maid patenggana ay sinaad Apo Dios id daya. ¹¹ Olay si Sara gedan ay asawan Abraham et no pay nainina siya ay adi makaanak ngem inmanak gapo isnan pammatina. Inmanak tay pinatina ay tongpalen Apo Dios nan inkalina ken siya. ¹² Isonga adoado nan ap-on Abraham ay olay dadama ay naam-ama esapay wada nan anakna. Adi kabilang nan kaadadoda tay kanegda nan kaadadon nan taltalaw wenna nan lagan isnan benget di baybay.

¹³ Da todi ay ipogaw et nateyda sapay matongpal nan sines-eedda. Ngem olay egay natongpal isnan natatagowanda et egayda dokdokogan nan pammatida. Isonga gapo isnan gawis ay pammatida et kanegda iilaen tet-ewa nan awnit maited ken daida dadapay men-gasing ay mangdawat ay olay no mabayag nan matongpalana. Gintekda ay baken nan batawa is ostoosto ay ilida nodi kanegda aped sangaili isna. ¹⁴ Et nan ipogaw ay keg todi nan nemnemda et ipagtekda ay wada nan teken pay ay an-anapenda. Et siya nan ili id daya ay tet-ewa ay kowada. ¹⁵ Egay ninemnemnem da Abraham nan ili ay tinaynanda. Tay no siya nan inikkanda et wayawayada ay somagong. ¹⁶ Ngem egayda nodi kakakakayatda nan kagawisan ay ili et siya nan kad-an Apo Dios. Isonga gapo isnan gawis ay pammatida et maid polos kabainan Apo Dios isnan nangwaniyanda en si Apo Dios nan Diosda. Mamagtek ay tet-ewa di tay wada nan ili ay insaganana ay pala ken daida.

¹⁷⁻¹⁸ Nan esa ay mangipagtek isnan gawis ay pammatin Abraham et nan inikkana ken Isaac ay anakna. Inba-

gan Apo Dios ken Abraham ay nan magapo ken Isaac nan matongpalan nan inkalina ay awnit omadoado nan ap-ona. Dat isnan namingsan pinadas Apo Dios si Abraham ta maila no tet-ewa ay talkena siya. Kinwanina en masapol ay ited Abraham si Isaac ken siya. Isonga olay no kedkedeng si Isaac is anakna et ninsagana si Abraham ay mangpatey koma ken siya ay mang-ited ken Apo Dios. ¹⁹ Tay isnan nemnem Abraham et kabaelan Apo Dios ay kasin mangtago ken Isaac. Isonga olay egay inpalobos Apo Dios siya ay mangpatey isnan anakna ngem kega tet-ewa ay tinagona siya tay dandaney ay mapatey dat adi obpay.

²⁰ Et isnan naam-amaan Isaac, inkalina isnan doway ay an-akna ay da Jacob ken Esau nan awnit badang Apo Dios ken daida. Inkalina tay patpatiyena ay awnit tongpalen Apo Dios nan kinwanina ay olay egay pay laeng ommat. ²¹ Et si Jacob gedan et inbagana nan awnit badang Apo Dios isnan doway apona ay an-ak Jose isdin nganngani ay mateyana. Inbagana gapo tay pinatpatina ay awnit tongpalen Apo Dios nan epdasna inkali. Isnan nang-ikkanana isdi et ninyodong ay nangdayaw ken Apo Dios ay menkakawe isnan sokodna. ²² Kaneg abes si Jose et gapo isnan pammatina ken Apo Dios et inbagana nan awnit komaanan nan ap-on Jacob ay kangadan gedan is Israel id Egipto tay siya di nan inpagtek Apo Dios ay awnit ommat. Isonga isnan nganngani ay mateyana et inbilina gedan ken daida nan masapol ay awnitda ikkan isnan ingitna.

²³ Nan napowan Moses nan esa ay gawis nan pammatida ken Apo Dios tay isdin naiyanakan Moses et egayda inmegyat ay adi mangtongpal isnan ngawi ay bilin nan alida. Isonga in-gagoda siya isnan tolo ay bowan tay menbelelegew ay onga. ²⁴ Gapo isnan pammatin Moses isnan naetengana et inadyana ay maibilang ay anak nan nangtalaken ken

siya ay nan babai ay anak nan ali id Egipto. ²⁵ Nan gapo na et tay gagawis isnan nemnemna no maitapi siya isnan ipogaw Apo Dios ay mapalaligatan mo nan mangdokogana ken Apo Dios ta kigad siya ay mangikkan isnan laylaydena tay getkena ay nan biyag di ipogaw isnan batawa et sin-awyan et kedeng. ²⁶ Tay ninemnemna en gagawis no mapalaligatan siya gapo isnan mangpatpatiyana isnan pinilin Apo Dios ay awnit mentolay mo nan mangganabana isnan am-in ay kinabaknang nan iyEgipto tay ninemnemnemna nan ligalo id daya ay maited ken siya. ²⁷ Gapo isnan pammatina et tinaynana id Egipto ya maid egyatna isnan liget nan ali ken siya isnan nang-ikkanana isdi. Maid polos sokat nan pammatina tay kega inila si Apo Dios ay adi kaila. ²⁸ Nan pammatina gedan nan gapo ay tinongpalna nan esay inbilin Apo Dios ken siya. Inpaikkana isnan alal-apo tako nan kanan tako en, 'Nan Limaosan nan Anghel.' Winaksiyanda nan segpan nan bab-aeysda is basan di napalti ay kalnilo tapno laosan nan anghel daida ay adi mangpatey isnan iyon-a ay an-akda.

²⁹ Gapo isnan pammatin din alal-apo tako gedan et nakagedangda isnan baybay ay kangadan is Gadangdang ay kaneg maid danom. Ngem isnan nangpadasan nan iyEgipto ay manggedang ay mang-onod ken daida et nalimonda am-in. ³⁰ Nan pammatida abes nan gapo ay dinadael Apo Dios nan baked ay ataatakdag ay toping ay nanglilives isnan ili id Jerico isnan nangtongpalanda isnan kinwanin Apo Dios en liwliwesenda nan ili is pito ay agew. ³¹ Gapo isnan pammatin Rahab ay olay siya nan esay malaklakowan nan kinababaina id Jerico sapay mami et egay naitapi isnan napateyan nan kailiyana. Napateyda tay inadadyanda ay mangtongpal ken Apo Dios. Ngem gapo isnan nangpatiyahan Rahab ay si Apo Dios nan tet-ewa

ay Dios et binadangana nan Judio ay inmey id Jerico ay mangsiim ay mang-ila isnan awnitda ikkan ay manggobat ken daida isonga egayda pinatey siya.

³² Ay itoloyko ay mangibaga isnan kapateg nan pammatin di ipogaw? Adi omanay isnan naay ay solat no ibagak nan maipanggep ken Gideon, Barac, Samson, Jefte, David, Samuel ya nan mamadton Apo Dios id kasikasin. ³³ Gapo isnan pammatida et adoado nan inik-ikkanda. Wada ken daida nan nangabak isnan nang-gobgobatanda isnan natkenatken ay ili. Nintoltolay ay ostoosto nan tapina ya inil-ilada nan nangtongtong-palan Apo Dios isnan inkalkalina. Nan tapina ken daida et inagtan Apo Dios daida is kabaelanda ay mangipasaldeng isnan kaeegyat ay animal ay layon ta adida makapatey. ³⁴ Nan tapin di inik-ikkanda et nakapatpateyda is napigsapigsa ay apoy ya nakalasadta isnan ipogaw ay mangpatey koma ken daida. Olay nakapsotda ngem inpapigpigsan Apo Dios daida. Isonga pilmi nan pigsada ay nang-abak isnan bosbosoda ay omey manggobgobat ken daida. ³⁵ Gapo isnan pammatin nan tapin di bababai et natago kasin nan natey ay an-akda. Nan tap-ina ay napigsa nan pammatida et nan kaeegyat ay inikkan nan ib-ada ken daida nan inkateyda. Tay gag-awis ken daida no mateyda mo nan mangdokoganda ken Apo Dios tay getkenda ay kasinda matago isnan gag-awis ay biyag. ³⁶ Nan tapina ken daida et naiyawda ay pilmi ya nasapsaplitda. Nan tapina abes et nakawkawalanda ya naibalbalodda. ³⁷ Wada ken daida nan nagaygayang is bato ay napatey ya naam-amas nan awakda is lagadi ya napatpateyda is ispada. Kodokdo nan tapida et apedda ninbadbado is kodil di kakalnilo wenno kakalding. Inaamis ya pinalpaligat nan ipogaw daida. ³⁸ Maid osto is ilida. Apedda nintet-ee isnan pondag wenno isnan bilig ay maid bab-aey wenno isnan

lil-iyang. Gapo tay kaneg todi nan pammatida et kega adi maibagay no makiteeda isnan batawa tay gag-awisda mo nan am-in ay wada isna.

³⁹ Madaydayawda gapo isnan gaw-igawis ay pammatida. Ngem egayda kayet dinatngan nan esa ay inkalin Apo Dios ken daida. ⁴⁰ Tay wada nan gag-awis pay ay ninemnem Apo Dios ay ikkana tay kayatna ay baken daida et kedeng is makaganab nodi kayatna ay maitapi tako gedan isnan mangtongpalana isnan esay inkalina et siya nan mangpagawisana ken datako am-in tapno maid polos ngawi is il-ilaena isnan kompolmi ay ipogaw ay mamati ken siya.

12

Itoltoloy Tako Ay Mamati Ay Gawis

¹ Isonga gapo isnan adoado ay inbagbagak ay maipanggep isnan alal-apo tako id kasin ay mangpanpaneknek isnan kinagawis nan pammatin di ipogaw et toladen tako daida koma. Isonga lisiyan tako nan am-in ay mangseseyat ken datako ay mangsolot ay ostoosto ken Apo Dios. Dokogan tako koma nan ngawi ay maikkan ay mangbab-aa ken datako. Itoltoltoloy tako ay adi polos maisis-iyang isnan kayat Apo Dios ay ikkan tako. ² Nemnemnemen tako ay kanayon si Jesus tay siya nan ostoosto ay mangipaila isnan tet-ewa ay pammati. Initpena nan nangilansaanda ken siya isnan kros ay maid polos lilina. Egayna polos nemnemnemen nan naipababainana tay ninemnemna nan pilmi ay gasingna no makwas nan oblana ay mangisalikan ken datako. Et id wani wada siya ay tomotokdo isnan kad-an di kapatgan ay wada isnan makanawan nan tomotokdowan Apo Dios ay mentoltolay. ³ Nemnemnemen tako koma nan inommat ay nangliligtan nan ngawi ay ipogaw ken siya ngem inan-anosana. Isonga adi tako maom-oma tapno adi tako taytaynan nan mamatiyan tako. ⁴ Tay isnan mangpadpadasanyo ay

mang-abak isnan ngawi ay maikkan et maid kayet napatey ken dakayo gapo isnan pammatiyo.

⁵ Ay kinalingkinganyo ngen nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangipapigsa ken dakayo ay anakna? Kanana en,

“Anakko, idngem no esten Apo Dios nan ik-ikkam. Adika menseseg-ang no sagiitena sika. ⁶ Tay estena nan ikkan nan am-in ay laylaydena danapay dosaen nan am-in ay ibilangna ay anakna no lombeng ay madosa.”

⁷ Isonga an-anosanyo nan naligat tay it-itudwan Apo Dios dakayo ay kaneg nan ikkan nan ama isnan anakna. Tay maid anak is baybay-an nan amana ay mang-ikkan is ngawi nodi dosaena tapno mas-et nan ogalina. ⁸ No adi dosdosaen Apo Dios dakayo isnan ngawi ay ik-ikkanyo ay kaneg nan ik-ikkana isnan anakna et baken kayo is tet-ewa ay anakna.

⁹ Nan am-a tako et dinosdosada datako et lispitowen tako daida gapo isnan nang-ik-ikkananda isdi. Isonga am-amed koma nan manglispitowan tako ya mangpatiyen tako ken Apo Dios ay Ama tako id daya tay nan menbanagan nan mangdosdosaena ken datako et matatatago tako ay enggana. ¹⁰ Dinosdosan nan am-a tako datako id kasin ngem sin-awyan tay isdin kaongong-a tako et kedeng. Inik-ikkanda nan kananda en gawis ken datako. Ngem dosaen Apo Dios datako tay tet-ewa ay getkena ay siya nan gomawisan tako tapno menbalinena datako ay maiyiso ken siya isnan kinadalosna. ¹¹ No madosa tako et masaktan tako isonga adi tako men-gasing isnan ommatana. Ngem gawis nan menbanagana tay no maitdowan tako et gomawgawis nan ogali tako isonga natalna nan nemnem tako gedan.

¹² Isonga adi tako somadsadot ay olay naligat nan om-ommat. Papipigsaen tako nan nemnem tako.

¹³ Itoltoloy tako ay mang-ikkan isnan osto tapno isnan mang-il-ilaan nan nakapsot nan pammatida et adida maisis-iyen isnan osto ay mangsolotanda ken Kristo. Palakaenyo nan daanenda ay omey ken Apo Dios tapno adida maseseyatan.

¹⁴ Ipatyoy ay adi makisapsape tapno gawis nan nemnemyo isnan am-in ay ipogaw. Padasenyo abes ay mang-ikkan isnan gawigawis ay mangipaila ay maitatapi kayo ken Kristo. Tay no adi tako ikkan et adi tako makaila ken Apo Dios isnan kaodiyen ay agew.

¹⁵ Makailanyo tapno ostoosto nan mangsolotanyo ken Kristo tapno tet-ewa ay ganabenyo nan gawigawis ay badang Apo Dios ya makailanyo gedan tapno adi kayo baybay-an nan mang-ik-ikkan is ngawi tay no baybay-ano daida et siya di nan menlogiyan di golo. Kanegna nan menpait ay no mailaok isnan gawis et papaitena nan am-in. ¹⁶ Adiyoy ikkan nan ngawi ay mangiseyseyep isnan bakenyo asawa. Adiyoy abes ik-ikkan nan kaneg nan inikkan Esau ay egay nangipaay ken Apo Dios. Tay insokat Esau isnan innodina nan tawidna isnan kinainoy-ana is makan ay sinkomakana et kedeng dapay nan bilin Apo Dios et nan inoy-a nan osto ay mangtawid. ¹⁷ Getken tako ay olay sinokatana nan nemnemna issan nakwasana ta ganabena nan ipatawid amana ken siya koma et adi mabalin tay epdas naikkan. Isonga adi mabalin ay ited amana ken siya nan tawidna tay adi kabalin ay masokat nan epdasna inikkan olay pilmi ay ninbabawi. Isonga adi tako ikkan nan kaneg todi ay adi mangpaay isnan kankanan Apo Dios.

¹⁸ Itoltoloy tako ay mamati ay ostoosto tay gag-awis nan balo ay tolag Apo Dios mo nan damdamo ay intedna isnan Judio id kasin. Tay baken et kaeegyat nan ipagpagtek Apo Dios ken datako ay kaneg nan inpap-ailana ken daida. Tay adi tako iilaen nan bilig ay makwani

en Sinai ay menbidbidang. Adi menpail-ila ken datako nan napigsa ay dagem ya nan menbolilinget ay olay isnan kag-aw. ¹⁹ Adi tako dengdengngen nan napigsa ay tanggoyob ya nan napigsapigsa ay kali. Isdin nangdengnganda isnan ninkaliyan Apo Dios et ninpakpakaasida ta adi maitoloy ²⁰ tay pilmi ay inmegyatda ken Apo Dios isnan nangwaniyana en, “No waday manggatin isnan bilig ay olay animal et masapol ay magayang is bato ay mapatey.” ²¹ Gapo isnan pilmi ay kaeegyat ay ninpaila et kinwanin Moses en, “Menpaypayegpegak gapo isnan egyatko.”

²² Ngem datako id wani et teken tay somagsag-en tako isnan tet-ewa ay mentetean nan tet-ewa ay Dios ay makwani en Jerusalem id daya ya nan esay ngadana et Sion. Wada isdi nan kalibolibo ay aanghel ay mengalalasing isnan mangdayawanda ken Apo Dios. ²³ Maitatapi tako isnan iib-a tako ay mamati ay naisolat gedan nan ngadanda id daya tay datako am-in nan an-ak Apo Dios. Somagsag-en tako gedan isnan mamati ay epdas natey ay makitetee ken Apo Dios id wani. Daida nan gawis nan pangiilaan Apo Dios isdin natatagowanda. Et id wani et adida polos bomasbasol. Somagsag-en tako abes ken Apo Dios ay mangbanag isnan am-in ay ipogaw ²⁴ ya ken Jesus ay nangipatongpal isnan balo ay tolag. Nan nang-itedana isnan basana isnan nateyana et gag-awis nan inpagtekna mo nan basan Abel tay kabaelan nan basan Jesus ay mangdalos isnan basbasol di ipogaw. Ngem nan basan Abel et baes nan ibagana.

²⁵ Makailan tako ta idnge tako nan kankanan Apo Dios. Tay id kasin et nadosa nan ipogaw ay egay nangpati isnan inpabagana ken Moses. Isonga am-amed nan dosa tako no adi tako patpatiyen nan inpabagana isnan Anakna ay nagapo id daya. ²⁶ Gapo isnan kabaelan Apo Dios et ninyegyeg nan bawata isdin

nakikaliyana ken Moses id kasin ngem kinwanina en id wani et baken kedeng nan bawata is ipayegyegna nodi itapina nan daya gedan. ²⁷ Isnan nangwaniyana ay kasina ipayegyeg nan bawata et ipagtekna ay awnitna maiden nan naay ay bawata ay binoliwna id kasikasin ta sokatana is balo ay adi kabalin ay mamaid.

²⁸ Isonga dayawen tako si Apo Dios tay nan awnit maited ken datako et nan maitapiyan tako ken siya ay makitolay isnan deey ay balo ay bawata ay adi kamam-aid. Meniyaman tako ken siya ya patgen tako siya ay ostoosto ay mang-ikikkan isnan mangipagasing ken siya. Lispitowen tako siya ay osto ya adi tako kalkalingkingan nan kinangatona ²⁹ tay si Apo Dios et dadama nan kabaelana ay mendosa ay kaneg nan apoy ay mangpoo isnan am-in.

13

Bilbilin Isnan Mamati

¹ Siya dana pay nan ibilinko ken dakayo ay mamati. Itoltoloyyo ay men-asilayad ay kaneg sinbebsat. ² Sangailiyenyo ay gawis nan sangaili tay id kasin et wadada nan nangikikkan dat anghel obpay nan sinangailida. ³ Makiseg-ang kayo isnan naibabalod ya nan mapalpaligatan ay kanegyo likliknaen nan likliknaenda. ⁴ Paayenyo ay osto nan omasawaanyo ta adiyoy iseyseyep nan bakenyo asawa. Tay banagen Apo Dios ay mangdosa isnan mang-ikikkan is dadi olay no waday asawana wenno maid. ⁵ Adiyoy gamgamgaman ay bomaknang nodi mapnek kayo isnan wada ken dakayo tay kinwanin Apo Dios en, “Adiyak polos taytaynan dakayo wenno mamaiden nan badangko ken dakayo.” ⁶ Isonga adi tako mabain ay mangwani en, “Si Apo Dios nan mangbadbadang ken datako isonga maid egyat tako tay maid ipogaw is mabalin ay mangpasakit ken datako.”

⁷ Adiyoy kalkalingkingan din nangipangpango ken dakayo id kasin ay nang-it-itdo isnan kalin Apo Dios ken dakayo. Nemnemnemenyo nan gawis ay pammatida ay egay ninbalbaliw enggana ay nateyda ta siya nan toltoladenyo. ⁸ Tay si Jesu Kristo et adi menbalbaliw nodi paliso ay eng-enggana. ⁹ Isonga makailanyo tapno adi masoksokat nan nemnemyo ay mangpati isnan natkenatken ay baken tet-ewa ay mait-itdo. Kaneg nan aped ibilbilin di ipogaw ay adi kano kankanen nan tapin di makan. Baken nan mangsolsolotan di ipogaw isnan kaneg da todi is mabadanganda. Nodi nan mangbadang isnan kaipoipogaw et nan mapapigsaan nan nemnemda gapo isnan badang Apo Dios ken daida. ¹⁰ Tay nan nang-itedan Jesus isnan awakna ay matey et siya nan mabadangan tako. Ngem no adyan nan ipogaw ay mangtaynan isnan damo ay linteg ay linteg Moses et maid ngalod lebbengda ay maitapi isnan mangbadbadang ken datako tay adyanda ay mangpati isnan tet-ewa. ¹¹ Tay nan esay ibonbon-ongda ken Apo Dios et maiyalig et kedeng isnan epdas inikkan Kristo. Tay isgep nan kangatowan ay padi nan basan nan kapalpalti isnan Kadiosan ay Kowalto tapno mapakawan nan basbasol di ipogaw. Ngem nan awak nan naibon-ong et iyeyda isnan ilit di ilida tapno mapoowan. ¹²⁻¹³ Et siya di nan kaiyaligan nan epdas inikkan Jesus tay nin-ikalo siya ay natey isnan ilit nan ili ta nan awakna nan mangtongpal isnan inpaikkan Apo Dios isnan Judio id kasin. Isongataynan tako nan damo ay linteg tay nan nang-itedan Jesus isnan basana nan osto ay mapakawanan nan basbasol di kaipoipogaw tapno madalosanda. Maitapi tako koma ken Jesus ay olay no mapalpaligatan tako isnan mang-ikkan tako isnan naay. ¹⁴ Tay baken nan naay ay batawa is mentetean tako ay enggana. Nodi namnamaen tako nan ili

ay awnit tako datngan. ¹⁵ Isonga gapo isnan mamatiyan tako ken Jesus et baken et nan ibonbon-ong tako is ited tako ken Apo Dios. Nodi nan dayaw tako ken siya nan kanayon ay itited tako. Tay nan mangibagbagaan tako ay si Jesus nan Apo tako et siya nan esa ay mangdayawan tako ken Apo Dios. ¹⁶ Et nan mang-ikkan tako isnan gawis ya nan men-asibadangan tako nan ited tako ken Apo Dios ay mangipagasing ken siya.

¹⁷ Tongtongpalenyoy nan kankanen nan mangipangpango ken dakayo. Ay-ayowananda dakayo ay gawis isnan pammatiyo tay masapol ay awnitda ibaga ken Apo Dios nan inik-ikkanda ay men-it-itdo. No tongpalenyoy daida et men-gasingda ay mang-ikkan isnan oblada ngem no adi, menseseg-angda ay mang-ikkan. Et no menseseg-angda gapo ken dakayo et adiyoy likliknaen nan gawis nodi awnityoy liknaen nan dosa.

¹⁸ Itoltoloyoy koma ay mangilowalo ken dakami tay maid getkenmi is inikkanmi is ngawi ya kaykayatmi ay itoltoloy ay mang-ik-ikkan isnan gawis. ¹⁹ Et kayakayatko ay ilowaloyoy ta adi mabayag daket so-magong issa ken dakayo.

Kombos Nan Naay Solat

²⁰⁻²¹ Sapay koma ta gapo ken Jesu Kristo et ited Apo Dios ken datako nan masapol tako tapno mabalin ay ik-ikkan tako nan kayatna ya menbalinena datako is gawis ay ipogaw ay mangipagasing ken siya. Tay siya nan Dios tako ay mang-it-ited isnan natalna ay nemnem ya nangtago ken Jesus ay Apo tako ay mang-ay-ayowan ay gawis ken datako ay kanegna kakalnilo. Gapo isnan nateyana et nasapo nan balo ay tolag Apo Dios ay maid patenggana. Isonga daydayawen tako siya ay enggana. Sapay koma ta matongpal.

²² Bebsatko, baken andoando nan naay ay solatko ken dakayo

isonga pangpangaasiyo ta anosanyo ay mangdenge isnan inbagbagak ay mangipapigsa ken dakayo.

²³ Kayatko ay getkenyo ay naipabalan besat tako ay si Timoteo isnan pagbalodan. No omali isna ay dagos et makkey ken sak-en isnan omeyak mangpasyalan ken dakayo.

²⁴ Menpakomosta kami isnan mangipangpango ken dakayo issa ya isnan am-in ay ipogaw Apo Dios. Nan iib-a tako ay mamati ay nagapo id Italia et menpakomostada gedan.

²⁵ Sapay koma ta wawawawada ken dakayo nan layad ya anos Apo Dios.

Nan Solat Santiago

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan solat ay nagapo ken Santiago ay pangolon di mamati id Jerusalem id kasikasin et pamagbaga ay naisolat ay pala isnan am-in ay mamati ken Apo Dios ay naiwawakat isnan batawa. Inpagpagtekna ken daida nan osto ay ikkan di ipogaw no kananda en mamatida. Inos-osal Santiago nan adoado ay pangngalig ay mangipaawat isnan ninsolatana isnan tet-ewa ay kayatna ay ibaga tay laydena ay ostoosto nan ogalin di mamati.

Ibagbagana nan nemnem Apo Dios maipanggep isnan kinabaknang, nan kinakodo, nan mangdoldolog isnan ipogaw, nan baken gawis ay kankananda, nan tet-ewa ay silib ya nan tapina pay.

Nan napateg isna et masapol ay mail-ila nan pammatin di ipogaw isnan ik-ikkanda ay baken kedeng nan topekda is mangmangwani.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1

Maipanggep isnan tet-ewa ay pammati ya silib 1:2-8

Maipanggep isnan kinakodo ya kinabaknang 1:9-11

Maipanggep isnan padas ya dolog 1:12-18

Masapol ay adi aped dengdengngen nan ipogaw nan kalin Apo Dios nodi masapol ay tongpalenda 1:19-27

Nan kangawin di maipaam-amdan nan esay ipogaw mo nan esa 2:1-13

Masapol ay mail-ila nan pammatin nan ipogaw isnan ik-ikkanda 2:14-26

Masapol ay makailan tako nan kankanan tako 3:1-18

Masapol ay adi solsoloten nan mamati nan ik-ikkan di adi mamati 4:1-5:6

Tap-in di bilbilin 5:7-20

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Santiago ay baan Apo Dios ya si Jesu Kristo ay Apo tako et

naay di solatko ken dakayo ay Judio ay mamati ken Kristo ay inmey isnan natkenatken ay il-ili. Komosta kayo.

Nan Tet-ewa Ay Pammati Ya Silib

² Bebsatko, gawis no ibilangyo ay nagasat kayo olay adoado nan ligat ay likliknaenyo ³ tay nan mang-an-anosanyo isnan ligat et siya nan mangpaneknek isnan pammatiyo engganay menbalin kayo ay makatpe. ⁴ Isonga itolok tako ay ommat nan ligat ken datako tay siya nan mataptaptapiyan nan anos engganay maid menkolangan nan gawis ay ogali tako. ⁵ Ngem no wada ken dakayo nan kolang nan mangtekana isnan osto ay ikkana dat mendawat ken Apo Dios ta itdona nan ikkana tay men-gasing siya ay mang-ited ay maid polos imotana. ⁶ Ngem no mendawat kayo et masapol ay mamati kayo ay maid dowadowana ay idyana nan dawatenyo tay nan mendodowa et kanegna nan dalloyon isnan baybay ay itaytayaw di dagem. ⁷⁻⁸ Nan ipogaw ay kaneg todi et menbalibaliw nan nemnemna isnan am-in ay ik-ikkana isonga adina koma kanan en ited Apo Dios nan dawatena tay tet-ewa ay adi agtan Apo Dios siya.

Kodokdo Ya Babaknang

⁹ Men-gasing kayo koma ay kodokdo ay mamati ken Kristo tay patpatgen Apo Dios dakayo ay olay no adi paayen nan iib-ayo dakayo. ¹⁰ Ngem dakayo ay babaknang ay mamati ken Kristo et men-gasing kayo koma no ipapagowab nan adi mamati dakayo tay olay no baknang ngem nan biyag et kaneg sabsabong ay sin-awyan dat mayosan et maango. ¹¹ Tay no menalalatang et mayosan nan mola dat matekdag nan bengada isonga omasiasi nan ilada. Siya di nan kaneg nan ommat isnan baknang isnan mang-as-asikasowana isnan kinabaknangna tay adi kapnek dat matey.

¹² Nan mamati et men-gasing no anosanda ay mangitpe isnan ligat ay adi kasoksokatan nan pammatida. Tay nan makatpe et ligalowan Apo Dios is biyag ay maid patenggana ay inkalina ay maited isnan manglay-layad ken siya. ¹³ Ngem no wada ken dakayo nan maligligatan dat madologan et adina koma kankanan en si Apo Dios nan nangdolog ken siya. Tay si Apo Dios et adi kadolog ya adi abes mendoldolog. ¹⁴ Tay nan madologan nan ipogaw ay bomasol et maid teken nodi nan manglayadan nan awakna ay mang-ikkan isnan ngawi ay wada isnan nemnemna. ¹⁵ Tay no nemnemnemen nan ipogaw nan ngawi et adi mabayag dat bomasol. Et nan bomasbasolana nan gapo ay maisisiyan ken Apo Dios ay eng-enggana. ¹⁶ Isonga dakayo ay bebsatko, adi kayo kaal-allilaw ay mangwani en si Apo Dios nan mangdoldolog ken datako ¹⁷ tay kedeng nan gawis ya osto nan magapgapo ken siya. Owen, magapo dadi ken Apo Dios ay nangboliw isnan am-in ay silaw id ngato ay nan talaw, bowan ya agew. Ngem olay no menbalbaliw nan ilan nan deeyday binoliwna et adi menbalbaliw si Apo Dios.

¹⁸ Gapo tay laydena ay ikkan et pinilina datako ay menbalin ay anakna gapo isnan mamatiyan tako isnan tet-ewa ay mait-itdo ay inpabagana tapno datako ay mamati nan kapatgan isnan am-in ay binoliwna.

Masapol Ay Tongpalen Tako Nan Pamagbaga

¹⁹ Nemnemnemenyo na ay bebsatko, gawgawis no mendenge tako ay adi tako aped makanali ya amamed ay adi tako koma nalaka ay lomiget ²⁰ tay nan liget di ipogaw et maidena nan gawis ay nemnem ya maikkan ay layden Apo Dios. ²¹ Isonga masapol ay kaanen tako nan ngawi ay nemnemnemen ya ik-ikkan tako. Ipababa tako nan nemnem tako ta nan pamagbaga

ay inpagtek Apo Dios ken datako nan tongpalen tako tay siya nan maisalakanan tako.

²² No kananyo en mamati kayo et adiyoy koma aped dengdengnen et kedeng nan kalin Apo Dios nodi tongpalenyo ta adiyoy al-allilawen nan awakyo. ²³ Tay nan mangdengdenge isnan kalin Apo Dios danat adi tongpalen et kanegna nan mensalming ay mang-ila ay nabingabingaw. ²⁴ Dat aped komaan ay mangkalingking ay nabingaw siya ay adi omey mendaop. ²⁵ Siya di nan kaneg nan mangdengdenge isnan kalin Apo Dios danat adi tongpalen. Ngem nan mangnemnemnem ya mangtongtongpal isnan bilbilin Apo Dios et pagasingen Apo Dios isnan am-in ay ik-ikkana. Tay nan bilbilin Apo Dios et maid kolangda ya bol-bolosanda isnan mabab-aaan nan ipogaw isnan ngawi.

²⁶ Nan mangwani en mamati ken Kristo dat no menkali dat ngawi et al-allilawena nan awakna. Isonga nan mangmangwaniyana en mamati et maid silbina. ²⁷ Ngem nan kanan Apo Dios ay Ama tako en nan tet-ewa ay pammati et nan mangtek ay mangbadang isnan ngoso ya nan balo isnan maligligatanda ya adina solsoloten nan ngawi ay ogalin nan adi mamati ken Kristo.

2

Paliso Nan Ikkan Tako Isnan Kodo Ya Baknang

¹ Bebsatko, no si Apo Jesu Kristo ay kangatowan nan mamatiyanyo et masapol ay maid paam-amenyo isnan am-in ay ipogaw. ² Kaspangaligan no omey isnan simbaanyo nan baknang ay ninsisinging is balitok ya ninbabado is gawigawis dat domateng abes nan kodo ay ninbabado is logak ³ dakat kanan isnan baknang en, "Aka ta itokdom isnan gawis ay tokdowan ay naay," ngem damet kanan isnan kodo abes en, "Basta itatakdegmo isnan soli isdi wenna

itokdom isnan dao.”⁴ Ngawika no nan kinabaknang nan ipogaw di gapo is mangipapangatowam ken daida.

⁵ Bebsatko, dengngenyo pod nan kanak. Ay adiyoy getken ay adoado nan kodokdo ay pinilin Apo Dios tapno bomaknangda isnan pammatida ya isnan maitapiyanda isnan mentolayana? Siya di nan inkalina ay itedna isnan manglaylayad ken siya. ⁶ Ngem dakayo et ngawi nan ik-ikkanyo isnan kodokdo dayopay ipapangato nan babaknang. Dapay daida nan mangsos-owitik ken dakayo ya mangidalalom ken dakayo isnan menlebbeng. ⁷ Ya daida gedan nan mangmangwani is ngawi ay mang-ap-apos ken Jesu Kristo ay Apo tako.

⁸ Gawis nan ikkanyo no tongtongpalenyoy nan kapatgan ay linteg Apo Dios ay naisolat id sangadom ay mangwani en, “Masapol ay laylaydem nan ib-am ay kaneg nan manglaydam isnan awakmo.”⁹ Ngem no kedeng nan baknang is paam-amdem et kanan nan linteg Apo Dios en nakabasolka. ¹⁰ Tay olay es-esang nan adim soloten isnan linteg et binmasolka met laeng isnan am-in. ¹¹ Tay nan nangwani en, “Adi kayo menkamolala” et siya gedan nan nangwani en, “Adi kayo menpatpatey.” Isonga olay no adika menkamolala ngem no menpatpateyka et linakdangam nan amin ay lintegna tay egaymo tongpalen si Apo Dios ay nangsapo isnan amin ay linteg. ¹² Isonga masapol ay nan gawis nan kankanana ya nan ikikkan tako tay awnit tako met laeng mabanag gapo isnan ik-ikkan tako ay mangtongtongpal isnan bilin Kristo tay daida nan mangbolbolos ken datako ta adi tako ikkan nan ngawi. ¹³ Tay nan adi maseg-ang isnan iib-ana et adi abes seg-angan Apo Dios siya isnan awnitna mangbanagan isnan ipogaw. Ngem nan managseg-ang isnan iib-ana et maid iyeegyatna no banagen Apo Dios siya.

Masapol Ay Maila Nan Pammatin Nan Ipogaw Isnan Ik-ikkanda

¹⁴ Bebsatko, no waday mangwani en mamati ken Jesu Kristo dat maid ikkana is kail-ana en mamati tet-ewa et maid gedan silbin nan pammatina tay nan nangwaniyana en mamati et adi omanay is mangisalakan ken siya. ¹⁵ Kadya, no waday besat tako is makasapol is badona ya kadena ¹⁶ ngem dakat adi agtan siya et maid silbin nan apedmo mangmangwaniyan en, “Sapay koma ta gawis nan biyagmo. Menbadoka dakapay mangan ay gawis.” ¹⁷ Isonga paliso nan aped mangwaniyan nan ipogaw en mamati ken Apo Dios tay no adi maila nan pammatina isnan ik-ikkana et maid silbin nan pammatina.

¹⁸ Ngem wada nan awnit makisongbat ay mangwani en, “Nateketeken nan ikkan tako ay mamati tay nan tap-ina et wada nan pammatina isnan nemnemda et kedeng ngem nan tap-ina et ik-ikkanda nan pammatida.” Ngem nan kanak et ngan nan mabalin ay ikkam ay mangipaila isnan tet-ewa ay pammatim no baken nan gawis is ipailam isnan iib-am? Isonga nan mangipailaak ay tet-ewa ay mamatiyak et isnan gawis ay ikkak. ¹⁹ Ay kanam en tet-ewa ay wada nan pammatim tay patiyem ay es-esang nan Dios ay si Apo Dios? Gawis no siya nan patiyem ngem kolang kayet di is ik-ikkam tay olay nan didimonyo et getkenda abes ay wada si Apo Dios isonga menpaypayeg-pegda gapo isnan egyatda ken siya. ²⁰ Kega maid nemnem nan ipogaw ay siya di nan nemnemnemenana. Ay masapol ay paneknekak ay maid silbin nan pammati no maid ikkam ay mangipaila? ²¹ Nemnemenyo din si Abraham ay alapo tako id sangadom. Ngan nan gapo ay gawis nan pangilaan Apo Dios ken siya? Nan gaponana et tay tinongtongpalna si Apo Dios olay isnan nangpadasan Apo Dios ken siya ay mangwani en

itedna ken siya nan anakna ay si Isaac ay mapatey. ²² Isonga nan inikkan Abraham nan mangipaila ay tet-ewa nan pammatina ken Apo Dios tay nan nangtongtongpalana isnan layden Apo Dios nan kailaana ay maid kolang nan pammatina. ²³ Isonga natongpal din naisolat ay kalin Apo Dios id sang-adom ay kanana en, “Si Abraham et egay polos nindowadowa isnan inbagan Apo Dios. Tinongtongpalna. Isonga gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya.” Isonga siya nan makwaniyana en gayyem Apo Dios si Abraham. ²⁴ Isonga getken tako ay nan mangtongpalan tako isnan kanan Apo Dios nan gapo ay gawis nan pangiilaana ken datako. Tay olay no kanan tako en mamati tako ken siya et adi omanay di.

²⁵ Kaneg abes din si Rahab ay iJerico ay nangipabaybayad isnan kinababaina id kasin. Olay no ngawi nan inikkana sapay mamati et ninbalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya tay inpailana nan pammatina isnan nangbadangana isdin Judio ay inbaan Apo Dios ay omey mangsiim ay mang-ila isnan ikakkan nan ilina.

²⁶ Isonga nan kayatko ay ipagtek isnan inbagak et no kanam en mamatika ngem maid ikkam is mailaana et maid silbin nan pammattim. Kaneg awak is natey ay tinaynan di ab-abiikna.

3

Nan Kabaelan Nan Dila

¹ Bebsatko, adi masapol ay adoado nan menpangolo ay men-isolo isnan kalin Apo Dios tay am-amed nan dosan nan men-isolo mo nan isolowana no adina tongpalen nan isolsolona. ² Am-in tako ay ipogaw et bomasbasol tako et am-amed isnan ikkan tako ay menkali. Isonga no waday maid basolna isnan kankanana et mamagtek ay maid polos kadelawana et matna nan am-in ay ik-ikkana ta adi bomasbasol.

³⁻⁵ Tay nan dilan di ipogaw et olay teeteen ngem dakkell nan kabaelana. Kanegna nan teeteen ay landok ay maippey isnan topek di kabayo ngem dakkell nan ibadangna tay siya di nan mangtongpalan nan kabayo isnan mangitolongan nan mensasakay. Nan kaneg gedan nan dila tako et nan landok isnan obet di bapor tay olay no teeteen et napigsa tay itolongna kayet nan dakkell ay bapor isnan layden nan mangmanmaniho olay no sab-atena nan napigsa ay dagem. Kanegna gedan nan apoy tay olay bassit nan menlogiyana et makapoo isnan bilig. ⁶ Owen, nan dila tako et kaneg apoy tay olay teeteen et adoado nan ngawi ay mabalin ay ikkana. Palalo ay paasasiyena nan kaipogaw tako. Tay nan magapgapowan nan ngawi ay kankanana tako et ken Satanas.

⁷ Kabaelan nan ipogaw ay mangipaamo isnan am-in ay kalasin di menkiwkiwi ay kaneg nan atap ay animal, nan mentaytayaw, nan menkodkodong ya nan wada isnan baybay ⁸ ngem adida kabaelan ay isolowan nan dila tasiyay am-in ay kankanana et osto. Kanega kedet is nakasagana ay pomatey gapo isnan ngawi ay kankanana.

⁹ Nan dila tako nan os-osalen tako ay mangdayaw ken Apo Dios ay Ama tako ngem siya gedan nan os-osalen tako ay mangiiyaw ya mang-ap-apos isnan iib-a tako dapay isdin nangbolowan Apo Dios isnan ipogaw et wada nan maisowanda ken siya. ¹⁰ Esesa ay topek nan bomalbalaan nan mangdaydayawan tako ken Apo Dios ya nan mang-ap-aposan tako isnan ib-a tako. Bebsat, baken koma kaneg todi nan ik-ikkan tako. ¹¹ Ayke mabalin ay bomala nan gawis ya menpait ay danom isnan es-esa ay balaan? ¹² Maid abes papaya is mangibgas is mangga ya maid abes tagombaw is mangibgas is papaya. Ya nan balaan ay bomalbal-an di menpait ay danom et adi bomala nan gawis ay danom. Et siya koma nan kaneg nan

dila tako ta adi menlaok nan gawis ya ngawi ay kali.

Nan Tet-ewa Ay Masilib

¹³ Ay wada ken dakayo nan masilib ya manakaawat? No wada, masapol ay ipailana nan kinasilibna isnan gawis ay ik-ikkana ay adi polos men-et-etek. ¹⁴ Ngem no palalo ay manag-apal ya naimot et adi men-et-etek ay mangwani en masilib tay baken tet-ewa. ¹⁵ Nan kaneg todi ay kinasilib et baken ken Apo Dios is kagapapowana nodi isnan ngawi ay nemnem di ipogaw ya ken Satanas. ¹⁶ Tay no waday manag-apal ya manag-imot et wada abes nan amin ay kalasin di ngawi ay maikkan dapay maid polos olnos. ¹⁷ Ngem no si Apo Dios nan kagapowan nan kinasilib tako et gawis nan banagna tay dokogan tako nan ngawi ay ogali ta nan gawis et kedeng nan ik-ikkan tako. Makigayyem tako, omanos tako ya adi tako ipapati nan layden tako. Managseg-ang tako isnan iib-a tako ya maid paamden tako isnan iib-a tako ya adi tako menkamkam-pot. ¹⁸ Tay nan ipogaw ay manglayad isnan olnos et olnosena nan nemnem nan iib-ana et nan banagna et adoado nan gawis ay om-ommat.

4

Si Apo Dios Nan Tongtongpalen Tako Koma

¹ Ngem sino ngen nan kagapapowan nan mensapsapeanyo? Nan nagapowana et tay wasdin mangkayat ay mang-ikkan isnan gomasingana olay getkena ay ngawi. ² Adoado nan kayaty ay alan ngem adi kayo makaganab isonga mensaspe kayo. Olay menpatey et nakasagana kayo ay mang-ikkan. Ngem nan gapo ay adi kayo makaala isnan kayaty et adi kayo od mendawat ken Apo Dios. ³ Ngem olay no mendawat kayo ken Apo Dios et nan ngawi ay kagagasingyo nan mang-osalanyo isnan dawdawa-tenyo isonga adina ited.

⁴ Ay apo kayo ay adi matalek ay mangtongpal ken Apo Dios. Tay nan il-ilaenyo isnan batawa nan pakaam-amdenyo mo siya. Ay adiy getken ay no laylaydenyo nan wada isnan batawa ay gomasingan di adi mamati et adi kabalin ay gayyemenyo si Apo Dios? Isonga no siya di nan kayaty ay ikkan et boson Apo Dios dakayo. ⁵ Adiy kanaan en baken tet-ewa nan naisolat ay kalin Apo Dios id kasin ay mangwani en, “Adi polos layden nan Ispirito Santo ay makitetee ken datako no waday pakaam-amden tako mo si Apo Dios.” ⁶ Ngem nan layad Apo Dios ken datako et dadama isonga badbadangana datako tapno mabalin ay osto nan mangtongtongpalan tako ken siya. Kaneg nan naisolat id kasin isnan kalin Apo Dios ay mangwani en, “Nan mangipapangato isnan awakna et adyan Apo Dios ngem nan mangipabababa isnan awakna et daida nan badbadbadangan Apo Dios.” ⁷ Isonga tongtongpalenyo si Apo Dios ta siya nan Apoyo. Adiy id-idnge si Satanas tay no siya nan ikkanyo et taynana dakayo. ⁸ Si Apo Dios nan somagenan tako koma tay no ikkan tako di et somag-en siya abes ken datako. Dakayo ay managbasol et ibabawiyon nan basbasolyo ta nan gawis di ikkanyo. Dakayo ay mendowad-owa ay mangsolot ken Apo Dios et sokatanyo nan nemnemyo ta si Apo Dios nan tongpalenyo. ⁹ Masapol ay menseseg-ang kayo ya men-aga kayo gapo isnan basbasolyo. Adi kayo aped men-gasgasing ay adi mangnemnem isnan basbasolyo nodi mabain kayo. ¹⁰ Ipagowabyo nan awakyo ken Apo Dios et awnitna ipangato dakayo.

Adi Tako Men-in-iniyaw

¹¹ Bebsatko ay mamati, adi kayo koma men-in-iniyaw tay nan mangiyaw isnan iib-ana et kanegna iiyawan gedan nan bilin Apo Dios ay mangwani en masapol ay menlinlinayad tako. Isonga no men-in-

iniyaw kayo et siya nan kail-ana ay adiyoy patiyen nan bilin Apo Dios nodi kanegyo kankanan en baken tet-ewa nan bilina ¹² dapay kedeng siya is nagapowan nan linteg isonga kedeng siya gedan is men-ibanbanag ay ostoosto. Kedkedeng siya is makaisalakan wenno makadosa ken datako. Isonga maid polos lebbeng tako ay mangibanag isnan iib-a tako ay aped mangmangwani en, “Si todi et ngawi ay ipogaw.”

Adi Layden Apo Dios Nan Men-et-etek

¹³ Dengngenyoy od nan kanak, dakayoy ay mangmangwani en, “Siya na nan ikkanmi id wani wenno is wakgat. Omey kami isnan teken ay ili ta mentinda kami is esay tew-en tasiyay omad-ado nan sipingmi.” ¹⁴ Ngem aykeyoy gegetken di ommat is wakgat? Tay nan biyag tako et kanegna nan liboo ay wada id wani ngem maaw-awni dat ma-maid. ¹⁵ Isonga gawgawis no nan kananyoy koma et, “Kigad si Apo Dios no laydena ay matatago tako tasiyay makaikkan tako isnan ikkan tako.” ¹⁶ Ngem dakayoy et ngawin nan ik-ikkanyoy tay men-et-etek kayoy dayopay laylayden ay ibagbaganan ik-ikkanyoy. ¹⁷ Isonga adiyoy kalkalingkingan na, nan ipogaw ay mangtek isnan osto ay maikkan danat adi ikkan et nakabasol.

5

Nan Awnit Ommat Isnan Agom Ay Baknang

¹ Dakayoy abes ay babaknang, dengngenyoy nan kanak. Mensesegang ya men-aga kayoy koma gapo isnan awnityoy pilmi ay mapaligatan. ²⁻³ Patpatgenyoy nan kinabaknangyoy ngem awnit mamaid tay nan adoadoy ay osalenyoy et awnitda mabakas. Nan badbadoyoy et awnit madonot ya nan sipingyoy et mabootan ya malatiyan. Nan madadaelan nan idodolinyoy et siya nan kilaana ay awnit dosaen Apo Dios dakayoy

gapo isnan kinaagomyoy. Tay kedkedeng nan bomaknanganyoy is gamgamgamyoy dapay id wani nan maodi ay timpo. ⁴ Getken Apo Dios ay kangatowan ay Apo ay sos-owitikenyoy nan mangsamsama isnan payewyoy. Dengdengngena nan mensegseg-anganda ken siya ta badangana daida tay adi omanay nan ilaglagboyoy ken daida. ⁵ Ngem dakayoy et nan gawis ya naganas ay biyagyoy nan nemnemnemenyoy et kedeng. Isonga kanegyo nan baka ay aped mangmangmangan tasiyay lomames ngem adina getken ay nganngani ay mapalti. ⁶ Nan esa pay ay ngawi ay ik-ikkanyoy et apedyoy pabasbasolen nan gawis ay ipogaw dayopay patpateyen nan tap-ina ken daida olay no maid basolda dapay maid ik-ikkanda ay mangsalaknib isnan awakda.

Masapol Ay Naanos Tako

⁷ Ngem dakayoy ay bebsatko, masapol ay naanos kayoy olay ngan di ik-ikkanda ken dakayoy engganay somagong si Jesu Kristo. Nemnemnyoy nan ikkan nan mannalon. An-anosanda ay mangses-eed isnan odan tasiyay mensamada dadat mentoned. Dadat abes an-anosan ay mangses-eed engganay mabgaganan nan pagey sadapay aniyen. ⁸ Isonga masapol abes ay anosanyoy ay mangses-eed isnan somagongan Apo Jesu Kristo. Papigsaenyoy nan nemnemnyoy ay mangtongpal ken siya tay nganngani nan somagongana isnan batawa. ⁹ Isonga adi kayoy men-in-iniyaw tasiyay adi dosaen Apo Dios dakayoy tay nganngani nan omaliyan Jesu Kristo ay mangbanag ken datako.

¹⁰ Nemnemnemenyoy bebsat, din mamadton Apo Dios ay inbab-aana ay nangibagbaga isnan bilina. Naanosda ay olay no naligligatanda. Et siya di koma nan ikkanyoy. ¹¹ Din deeyda ay mamadto et kanan tako en nagasatda tay nakaanosda isnan ligat ay nangtongtongpal isnan layden Apo Dios. Dinngeyoy nan

inommat isdin si Job id sang-adom. Dadama din ligatna ngem inanosana isonga idi nakwas dat gawis nan ommat ken siya tay si Apo Dios et managseg-ang ya dadama nan layadna isnan ipogaw.

¹² Nan esa ay napatepateg ay ibagak ken dakayo ay bebsat et adi kayo mensapsapata ay mang-osal isnan ngadan Apo Dios wenno isnan kompolmi. Adi masapol di tay masapol ay matalek kayo ay kanayon ay menibagbaga isnan tet-ewa. Tay no osalem nan ngadan Apo Dios ay mensapata et madosaka.

Masapol Ay Menlowalo Tako

¹³ No wada ken dakayo nan maligligatan dat mendawat koma ken Apo Dios ta badangana siya. Nan men-gasing abes ken dakayo et gawis abes no dayawenda si Apo Dios. ¹⁴ Et no wada ken dakayo nan masak-sakit et paayagna koma nan aapapon di mamati ta omeйда isnan baeyna ta lanaanda siya dadapay mendawat ken Apo Dios ta pagawisena siya. ¹⁵ No talkenda si Apo Dios ay mangipagawis isnan sakitna et gomawis tet-ewa. No abes nakabasol et pakawanen gedan Apo Dios siya. ¹⁶ Isonga no binmasol kayo isnan iib-ayo et masapol ay menpakawan kayo. Masapol gedan ay ilowallowanyo nan iib-ayo tasiyay gomawis nan saksakityo. Tay nan lowalon nan mamati ay gawigawis nan ik-ikkana et pilmi nan kabaelana. ¹⁷ Kaneg din si Elias ay mamedto id kasikasin. Ipogaw siya ay kaneg tako ngem inpapasnekna ay nangilowalo ken Apo Dios ta adi omod-odan dat egay tet-ewa inmod-odan is toloy tew-en ya kagedwa. ¹⁸ Dat kasin menlowalo ta omodan dat omodan tet-ewa et tomobo nan molmola.

¹⁹⁻²⁰ Bebsatko, nemnemnemenyo ay no wada ken dakayo nan adi mangtongtongpal isnan linteg Apo Dios ngem dat wada ken dakayo nan mangbagbaga ken siya tasiyay

solotena kasin si Apo Dios et binadangana siya tasiyay adi ome_y isnan kadosdosaan di adi mamati et olay no adoado nan basolna et pakawanen Apo Dios.

Nan Damo ay Solat Pedro

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan damo ay solat ay nagapo ken Pedro ay esay apostolis Kristo et naipa-ey isnan mamati ken Jesu Kristo ay naiwakawakat isnan kailiili. Nan osto ay panggep nan solatna et ta papigpigsana daida ay maaamis ya maligligatan gapo isnan pammatida. Ninsolat ken daida tasiyay ipanemnemna ken daida nan gawis ay damag ay maipanggep ken Jesu Kristo tay gapo isnan nateyana ya nan kasina natagowan ya nan awnitna somagongan et siya nan magapowan nan namnamada ay maitapi ken Apo Dios. Isonga gapo isnan mangnemnemnemanda ken Kristo et mabalin ay itpeda nan ligat tay siya di nan mapadasan nan kinatet-ewan nan pammatida. Et awnitda ganaben nan biyag ay maid patenggana isnan agew ay omaliyan kasin Jesu Kristo no adida taytaynan nan pammatida.

Baken kedeng nan mangbagbagaana ken daida ta adida madadangan isnan ligat nodi ibilbilina ken daida ta gawis koma nan ik-ikkanda ay kaneg nan osto ay ikkan nan tet-ewa ay ipogaw Kristo.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-2

Mangipanemnem isnan mangisalakanan

Apo Dios isnan ipogaw 1:3-12

Pamagbaga maipanggep isnan nadosan ay ogali 1:13-2:10

Nan masapol ay ikkan nan mamati no maligatanda 2:11-4:19

Masapol ay adi menpapangato nan mamati ya nan masapol ay ikkanda ay mensilbilbi ken Apo Dios 5:1-11

Kombos nan solat 5:12-14

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pedro ay mensolat ken dakayo. Esaak ay apostolis

Jesu Kristo ay pinilina ay mangibagbaga isnan maipanggep ken siya. Mensolatak ken dakayo ay mamati ay sangaili ay naiwalas id Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ya id Bitinia. ² Ninemnem Apo Dios ay Ama tako dakayo sakayopay maiyanak et pinilina dakayo tapno patiyenyo si Jesu Kristo ya tapno mapakawan nan basbasolyo gapo isnan nangipalobosana ay matey siya. Nan Ispirito Santo nan inbadangna ken dakayo ta madosan kayo ay ipogawna.

Sapay koma ta mataptapiyan ken dakayo nan layad, anos ya nan natalna ay nemnem ay magapgapo ken siya.

Nan Gawis Ay Ommat Isnan Mamati Ken Kristo

³ Dayawen tako si Apo Dios ay Aman ya Dios Jesu Kristo ay Apo tako. Dayawen tako tay gapo isnan pilmi ay seg-angna intedna ken datako nan balo ay biyag gapo isnan kasin natagowan Jesu Kristo. Isonga wada nan gawigawis ay namnamaen tako ay awnit tet-ewa matongpal. ⁴ Et siya nan mangtekan tako ay wada nan indolin Apo Dios id daya ay awnitna ipatawid ken datako. Et maid polos kadelawan nan itedna ya mentoltoloy ay eng-enggana ay adi polos kamam-aid. ⁵ Gapo isnan kabaelana, salsalagniban Apo Dios dakayo gapo tay mamati kayo ken siya. Banbantayana dakayo tapno adi kayo nalaka ay madolog engganay omdan nan maodi ay agew ay omaliyana ay mang-ala ken dakayo tapno makitee kayo ken siya ay eng-enggana. ⁶ Isonga men-galalasing kayo olay waday adoado is kalasin di ligat is om-ommat tay nan ligat et adi maitoltoloy. ⁷ Nan gapo ay liknaenyo nan ligat et tapno mapaneknekan no tet-ewa nan pammatiyo. Tay kas-pangaligan olay nan balitok ay adi maitoloy ay enggana et masapol ay mapaneknekan isnan apoy ta maila no tet-ewa ay balitok. Isonga gapo tay napatpateg nan pammatiyo mo nan

balitok masapol ay mapaneknekan abes. Et no maila nan katet-ewan nan pammatiyo et dayawen ya ipangat Apo Dios dakayo isnan agew ay kasin omaliyan Jesu Kristo. ⁸ Egayyo ilaen siya ngem laylaydenyo siya kayet. Olay id wani et adi kaila ngem mamati kayo ken siya. Isonga men galalasing kayo ay pilmi ay maid kakwaniyana ⁹ tay nan maisalakananyo ay makitean ken siya ay enggana nan ginanabyo gapo isnan pammatiyo.

Inbagan Apo Dios Id Kasikasin Nan Mangisalakanana Isnan Ipogaw

¹⁰ Din mamadton Apo Dios id kasikasin et egayda naawatan ay osto nan inpabagan Apo Dios ken daida ay maipanggep isnan badangna ay mangisalakan ken dakayo. Isonga ninemnemnemda ya inan-anapda nan kayatna ay ibaga. ¹¹ Inan-anapda no tongona nan ommatana ya nan kagtekana. Tay egayda naawatan nan inpabagan nan Ispirito Kristo ken daida ay maipanggep isnan awnit mapaligatan Kristo ya nan awnitna maipangatowan. ¹² Dat ipagtek Apo Dios ken daida ay baken nan timpo ay matatagowanda is ommatana nodi nan timpo id wani nan ommatana. Et natongpal tetewa et siya di nan dindinngeyo isnan ipogaw ay nangibaga ken dakayo isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. Inbagbagada gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo ay mangbadbadang ken daida ay inbaan Apo Dios. Olay nan aanghel et kayatda ay maawatan ay gawis nan maibagbaga isnan gawis ay damag ay badang Apo Dios ay mangisalakan isnan kaipoipogaw.

Nan Masapol Ay Ikkana Nan Mamati

¹³ Isonga gapo isnan gawis ay badang Apo Dios ken dakayo et isaganayo nan nemnemyo ta nan kayatna nan ikkanyo. Ten-enyo nan am-in ay ik-ikkanyo ta gawis. Ipasnekyo ay gawis isnan nemnemyo nan namnamaenyo ay ited

Apo Dios ken dakayo isnan kasin omaliyan Jesu Kristo. ¹⁴ Gawis no kanegyo nan managpati ay onga ta si Apo Dios di patpatiyenyo. Adi kayo kasin solsoloten nan ngawi ay ninemnemnemyo sakayopay getken si Apo Dios. ¹⁵ Nodi komaneg kayo koma ken siya ay maid polos basolna. Masapol ay madiosan nan ogaliyo ay kaneg ken Apo Dios ay nang-ayag ken dakayo ay maitapi ken siya. ¹⁶ Tay naisolat isnan kalina ay mangwani en, "Masapol ay madiosan kayo tay sak-en et maid polos basolko." ¹⁷ Et adiyoy kalkalingkingan ay si Amayo ay Apo Dios ay menlol-owalowanyo et maid pakaam-amdena no men-ibanag siya nodi awnit banagena nan tonggal esay ipogaw gapo isnan tet-ewa ay inik-ikkana. Isonga masapol ay iyegyatyoy siya isnan matatagowanyo. ¹⁸ Tay winayaan Apo Dios dakayo ay mangtaynan isnan maid paayna ay winanwanedyo ay inpaik-ikkan nan alal-apoyo ken dakayo. Et getkenyo ay baken aped siping ay malatlatiyan di inosalna ay nangwaya ken dakayo. ¹⁹ Nodi nan biyag Kristo ay nabanobanol nan insakbotna. Kanegna nan kalnilo ay maid polos danyona ay napalpalti ay naiboyag ken Apo Dios. ²⁰ Ninemnem Apo Dios nan mangisakbotana ken Kristo sapay mawada nan batawa ngem sokod isnan naodi ay timpo sapay mawada siya isnan batawa. Inmali si Kristo isnan batawa ay mangbadang ken dakayo. ²¹ Et gapo isnan inikkana et taltalkenyo ay pilmi si Apo Dios id wani. Siya nan nangtago ken Kristo et inpangatona siya. Isonga taltalkenyo si Apo Dios ay mangbadang ken dakayo ya namnamaenyo gedan nan gawis ay awnit tako ganaben.

²² Gapo tay pinatiyo nan tet-ewa et nadalosan et nan nemnemyo. Isonga mabalin ay laydenyo ay ostoosto nan iib-ayo ay mamati. Isonga kanak en ikkanyo ngalod. ²³ Tay wada nan balo ay biyagyo et baken nan ipogaw

ay nalaka ay matey is nagapowana nodi nagapo ken Apo Dios ay adi matmatmatey. Et wada ken dakayo tay pinatiyo nan maid kombosna ay kalin Apo Dios ay mang-it-ited isnan balo ay biyag. ²⁴ Kaneg nan naibaga isnan inpasolat Apo Dios id kasikasin ay mangwani en,

“Nan ipogaw et kanegda nan logam tay nalaka ay may-osan ya nan kabegewna et kaneg nan sab-sabong ay nalaka ay matey. ²⁵ Ngem nan kankanan Apo Dios et wawawawada ay eng-gana.”

Et kanak ken dakayo en nan kalin Apo Dios et siya gedan nan gawis ay damag ay naibaga ken dakayo.

2

¹ Isonga gapo tay wada nan balo ay biyagyo et kaanenyoy am-in nan ngawi. Adi kayo menkamkampot ya adiyoy taytayoktoken nan iib-ayoy ay mangipadakes ken daida dayopay kaanen nan ngawi ay apal isnan nemnemyo. ² Kaneg kayo engnga tay kadawdawatyo nan biyag ay nagapo ken Apo Dios. Isonga masapol ay laylaydenyoy ay maitdowan isnan kalin Apo Dios ay kaneg nan mangkaykayatan nan engnga isnan sosona tapno maet-et-eteng kayo isnan pammatiyo engganay makitee kayo ken siya. ³ Gawis no laydenyoy ay maitdowan tay liklikaenyo nan anos ya nan layad nan Apo tako.

Naiyalig Si Kristo Isnan Katemteman Ay Bato

⁴ Somag-en kayo ken Kristo ay matatatatago ya mang-ited is biyag ay maid patenggana. Kanegna nan katemteman ay bato ay maosal is pegnad di baey. Inadyan nan kaipoi-pogaw ngem ken Apo Dios et siya nan kabanolan isonga siya nan pinilina. ⁵ Et dakayo abes, no somag-en kayo ken Kristo et komaneg kayo ken siya ta kanegyo abes nan temtem ay bato ay mensilbi isnan baeyna. Tay am-in ay mamati et daida nan kinabaeyna.

Isonga kanegyo nan papadi ay kedeng si Apo Dios is men-ob-oblaanda ay mang-it-ited isnan isagotyoy ken siya et siya na nan gawis ay ik-ikkanyo. Et nan ik-ikkan Jesu Kristo ay pala ken dakayo nan gapo ay mabalin ay men-gasing si Apo Dios ay mangdawat isnan it-itedyo.

⁶ Tet-ewa nan kinwanik en kaneg Kristo nan katemteman ay bato tay naisolat isnan kalin Apo Dios nan nangiyaligana ken Kristo ay mang-mangwani en,

“Ilaenyo, ipegnadko id Sion nan napili ay nabanobanol ay bato et nan mangpati ken siya et adi polos mabainan.”

Siya di nan kinwanin Apo Dios sapay omali si Kristo isnan bawawa. ⁷ Et tet-ewa di tay nabanobanol siya ken dakayo ay mamati. Ngem isnan ipogaw ay adi mamati, maid banolna ken daida. Ngem kinwanin Apo Dios en,

“Nan bato ay inadyan nan ninsaad et siya nan ninbalin is pegnad ay kapatgan isnan baey.”

⁸ Kinwanina abes en,

“San bato ay deey et siya nan madis-dismayaanda ay maolinanda.” Kinwanin Apo Dios di. Et natongpal tay naseyatanda gapo isnan adida mamatiyan isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. Isonga awnitda madosa.

Naitken Nan Mamati Isnan Adi Mamati Isonga Masapol Ay Teken Abes Nan Ik-ikkanda

⁹ Ngem bakenyo kaneg nan mang-adi ay mangpati ken Kristo tay napili kayo ay ipogawna. Masilbi kayo ay ipogaw ay os-osalen nan Ali ay si Kristo ay kaneg nan papadi ay mensilbi ken Apo Dios. Insiyan Apo Dios dakayo isnan adi mamati tay inalana dakayo ay ipogawna. Pinilin Apo Dios dakayo ay ipogawna ta ibagayo isnan tapin di ipogaw nan gawigawis ay ik-ikkana. Siya nan nang-ayag ken dakayo ta taynanyo nan ngawi tapno makitee kayo

ken siya isnan am-in ay kagawisna. Kanegna kinaan datako isnan menbolinget et iyeyna datako isnan menpalalat-a. ¹⁰ Id kasin baken ipogaw Apo Dios dakayo ngem id wani ipogawna dakayo. Id kasin egayyo liknaen nan seg-angna ngem id wani et likliknaenyo.

¹¹ Gapo tay baken nan batawa is tet-ewa ay ili tako, ibagak ken dakayo ay gagayyemko en pangaasiyo ta adiyo ikkan nan ngawi ay kaneg din wada isnan nemnem tako satakopay mamati. Tay nan ngawi ay maik-ikkan et daida nan boson di ipogaw tay daida nan mang-amas isnan pamatin di ipogaw. ¹² Kanayon ay ikkanyo nan gawis ta ilaen nan adi mamati. Tay no waday delawenda ken dakayo et masokatan nan nemnemda no ilaenda nan gawis ay ik-ikkanyo. Et awnitda dayawen si Apo Dios isnan timpo ay gomawis nan nemnemda ay mangpati ken siya.

¹³ Nan esay masapol ay ik-ikkanyo tapno maid kadlawan nan Apo tako et patiyenyo nan am-in ay ipogaw ay wada nan lebbengda ay magapo isnan gobilno. Olay nan kangatowan ay ali ¹⁴ wenna nan ibab-aana ay menlebbeng ay mendosa is ipogaw ay adi mangpati isnan bilinda wenna mangdayaw isnan ipogaw ay gawis nan ikkanda et patiyenyo daida. ¹⁵ Tay layden Apo Dios ay nan ipogaw ay adi mangtek ken siya ay baken osto nan nemnemda et maid sonya is mangdelawanda ken dakayo gapo isnan gawis ay il-ilaenda ay ik-ikkanyo. ¹⁶ Tet-ewa ay nawaya kayo ay ipogaw ay mangnemnem isnan kayatyo ay ikkan isonga ipailayo nan wayayo isnan ik-ikkanyo. Ngem baken nan ol-olay is mang-osalanyo isnan wayayo. Nodi masapol ay kanayon ay ikkanyo nan gawis ay kaneg tet-ewa ay baan Apo Dios. ¹⁷ Lispitowenyo am-in nan ipogaw. Laydenyo nan iib-ayo ay mamati. Iyegyaty si Apo Dios. Lispitowenyo nan ali. Keg da tona nan masapol ay ik-ikkanyo.

Si Kristo Ay Nang-anos Isnan Ligat Nan Menbasalan Tako

¹⁸ No baa kayo, patiyenyo nan apoyo ya lispitowenyo. Baken kedeng nan naanos ay apo is mang-ikkananyo is gawis nodi ikkanyo met laeng isnan makedse. ¹⁹ Tay no anosam nan mapalpaligatam ay maid gapona gapo isnan mangnem-nemnemam ken Apo Dios et siya nan esay men-gasingan Apo Dios ken sik-a. ²⁰ Ngem no kanam en nan binmasolam di mang-anosam isnan dosam et baken di is gapo ay dayawen daka ken Apo Dios tay osto no madosaka gapo isnan basolmo. Ngem no anosam nan dosa isnan kagawis nan ik-ikkam et siya nan gawis isnan nemnem Apo Dios. ²¹ Tay siya di nan kayat Apo Dios ay ikkam tay inpailan Kristo nan menbasalan tako. Tay pilmi nan napalpaligatana ay pala ken datako ²² dapay maid basolna ya maid polos kampoatna. ²³ Olay ngawi nan kinkinwanida ken siya et maid ngawi is insongsongbatna. Ya isnan nangpalpaligatanda ken siya et egayna kankanen en awnitna baesan. Nodi intoloyna ay mangtalek ken Apo Dios ay ostoosto nan ikkana ay mangbanag. ²⁴ Si Jesus nan nanglak-am isnan dosa tako gapo isnan basbasol tako isonga natey siya isnan kros. Inikkana di tapno adi tako itoloy ay bomasol nodi nan gawis ay kayatna nan ikkan tako. Gapo isnan nasogasogatana et naagasan nan ngawi ken datako. ²⁵ Tay id kasin kaneg tako nan naamas ay kakalnilo tay inmaddaaddawi tako ken Apo Dios. Ngem id wani sinmagen tako ken siya ay mang-ay-ayowan ya mangbanbantay ken datako.

3

Nan Gawis Ay Ikkam Di Sin-asawa

¹⁻² Naay abes di kayatko ay ibaga ken dakayo ay bababai ay wada nan as-awada. Masapol abes ay pat-patiyenyo nan aas-awayo ay kaneg nan kinwanik isnan mangpatpatiyenyo

nan ipogaw isnan menlebbeng. Tay olay no wada nan adi mamati id wani et awnit mamati nan tapina gapo isnan il-ilaenda ken dakayo. Olay maid ibagayo ken daida ngem awnitda mamati tay il-ilaenda nan gawis ay ik-ikkanyo ya nan manglislispitowanyo ken Apo Dios. ³ Baken koma nan gawis ay bado ya nan naaltiyay ay book ya nan tapin di al-alti ay ososalen di bababai is nenemnemenyo is mangipabgew ken dakayo. ⁴ Nodi gag-awis no nan gawis ay ogaliyo nan mangipabgew ken dakayo tay no manag-anos kayo et siya nan mangipabgew ay adi kakak-aan et siya nan nabanobanol ken Apo Dios. ⁵ Siya dadi nan inik-ikkan din nadosan ay bababai id kasikasin ay nangtalek ken Apo Dios. Tay pinatpatida nan aas-awada. ⁶ Kaneg din si Sara id sang-adom et pinatpatina si Abraham ay asawana. Inbilangna siya ay apo. Isonga no adi kayo omegyay ay mang-ikkan isnan gawis ay olay mapaligatan kayo et ap-on din si Sara dakayo.

⁷ Wada nan ibagak abes ken dakayo aylalalaki. Isnan makiteteanyo isnan aas-awayo, ikkanyo nan getkenyo ay gawis ken daida. Ay-owananyo daida ay gawis tay napig-pigsa kayo mo daida. Ya lispitowenyo daida tay paliso nan nangganabanyo isnan balo ay biyag ay badang Apo Dios ken dakayo. No keg todi nan ik-ikkanyo et idngen Apo Dios dakayo no menlowalo kayo ken siya.

Nan Gawis Ay Ikkanyo Am-in Nan Mamati

⁸ Naay da pay di ibagak ay ikkanyo am-in. Pos-aenyo nan nemnemenyo ya men-asiseg-ang kayo. Laylaydenyo nan iib-ayo ay mamati ay kaneg kayo sin-agi ya masapol ay naanos kayo ay ipogaw dakayopay adi menpangan-gato. ⁹ No waday mang-ikkan is ngawi ken sik-a et adim ibaes. Olay no waday menkali is ngawi ken sik-a adim gedan songsongbatan. Nodi ilowalowam daida ta badangan Apo

Dios daida. Tay siya nan kayat Apo Dios ay ikkanyo tapno gawis gedan nan awnitna ited ken dakayo.

¹⁰ Kaneg nan inpasolat Apo Dios id kasikasin. Kanana en,

“No layden nan ipogaw ay gawis nan biyagna ya maitoltoloy nan gasingna et baken nan ngawi wenno kampot is kankanana.

¹¹ Masapol ay dokogana nan ngawi ta nan gawis di ik-ikkana. Ya masapol ay nan nasimpa ay biyag di kaykayatna. ¹² Tay no nan gawis di ik-ik-ikkan nan ipogaw et

kanayon ay nemnemen Apo Dios siya ya idngena nan lowalona. Ngem kaliliget Apo Dios nan mang-ik-ikkan isnan ngawi.”

Siya di nan naisolat isnan kalin Apo Dios.

¹³ Ngem no nan gawis nan kanayon ay laydenyo ay ikkan sinoy aped makapasakit ken dakayo? ¹⁴ Ngem olay no mapaligatan kayo gapo isnan gawis ay ik-ikkanyo et adi

koma masaksaktan nan nemnemenyo tay pilmi nan awnit badang Apo Dios ken dakayo. Isonga adi kayo koma omegyay ya adi kayo madangan.

¹⁵ Nodi patgenyo si Kristo ya dayawenyo siya isnan kinaapona. Kanayon ay mensagana kayo ta

no waday mensoot ken dakayo maipanggep isnan mamatiyanyo ken Kristo et gawis ya osto nan songbatyo. Ngem anosanyo ya gawisenyo ay mangsongbat ken daida.

¹⁶ Masapol abes ay maid ik-ikkanyo is maibabainanyo tapno no iyawen nan mangmangwani isnan ngawi ay maipanggep isnan ogaliyo et daida nan mabainan. ¹⁷ Tay no ipalobos Apo Dios ay mapaligatan kayo et

gag-awis mo nan mang-ikkananyo isnan gawis di mapaligatanyo mo nan mang-ikkananyo isnan ngawi di gapo na. ¹⁸ Tay kaneg si Kristo ay olay maid polos basolna ngem

napaligatan ay natey pala ken datako ay managbasol. Et omanay nan

ay managbasol. Et omanay nan

namingsan ay nang-ikkanana isdi. Inikkana di tapno waday somya is ikkan tako ay makigayyem ken Apo Dios. Pinateyda siya ngem nan ab-abiikna et egay katey. ¹⁹ Inmey nan ab-abiikna isnan pagbalodan di ab-abiik di natey tay wada nan ibagana ken daida. ²⁰ Nan deeyda ay natey ay inmayana et daida nan nang-adi ay mangpati isnan kankanan Apo Dios id kasin isdin timpon Noah dapay inan-anosan Apo Dios isnan nabayag ay mangses-eed isnan mamatiyanda. Isdin timpo ay deey sinapon Noah nan dakkel ay bapor. Et siya nan naisalakanan nan wawao ay ipogaw isnan napsongan nan batawa. ²¹ Kaneg nan naisalakanan da Noah isnan danom ay napsong nan kaneg nan kaiyaligan nan menpabonyagan di ipogaw. Tay siya nan kailasinana ay naisalakan tako isnan dosa gapo isnan kasin natagowan Jesu Kristo. Baken nan kadalosan nan awak isnan danom is gapo ay maisalakan tako nodi gapo isnan menpakawanan tako ken Apo Dios isnan basbasol tako tapno maid mabainan tako ken siya.

²² Nakwas nan inmayan nan ab-abiik Kristo isnan natey dat matago kasin nan awakna et sinmaa id daya. Wada id wani isnan makanawan Apo Dios ay mentean di kangatowan. Isonga siya nan apowen nan aanghel ya nan tapin di menkangangato ay wada nan kabaelanda.

4

Nan Ogalin Kristo Nan Toladen Tako Koma

¹ No nemnemen tako nan mapalpaligatan di mamati et nemnemen tako abes nan napalpaligatan Kristo isdin ninteteana isna ta toladen tako nan nemnemna ay egay nang-adi isnan ligat. Tay nan mapalpaligatan tako et siya nan mang-ited ken datako isnan kabaelan tako ay mang-adi isnan ngawi ² tapno adi tako patpatiyen nan ol-olay ay kayat nan awak tako nodi soloten tako nan

laylayden Apo Dios ay maikkan. ³ Oston. Adiyong kasin ikkan nan ngawi ay inik-ikkanyo id kasin ay kaneg nan laylayden nan adi mamati ay ikkan. Tay adida ten-en nan ol-olay ay laylaydenda ay ikkan. Men-gasingda ay menboteng ya mang-ik-ikkan isnan ol-olay. Nan sinang didios nan daydayawenda dapay iyad-adin Apo Dios di is maikkan. ⁴ Masdaawda tay adi kayo et maitaptapi isnan ngawingawi ay ik-ikkanda. Isonga oy-oyawenda dakayo. ⁵ Ngem awnit somalyaen Jesu Kristo daida tay nakasagana siya ay mangbanag isnan am-in ay ipogaw ay natey wenno matatago. ⁶ Siya na nan gapo ay naibaga nan gawis ay damag isnan ipogaw sadapay natey tay olay natey nan awakda tay siya nan sigod ay ommat isnan ipogaw ngem matagotagoda ay kaneg Apo Dios no mamatida.

⁷ Naay da pay di ibagak. Gapo tay nan am-in et nganngani ay menpatengga isonga paostowenyo ay gawis nan nemnemyo dakayopay ten-en nan ik-ikkanyo tapno gawis nan menlowallowanyo. ⁸ Ya nan kapatgan ay ikkanyo koma et kanayon ay men-asilayad kayo tay no gawis nan layadyo et baken nan basbasol nan iib-ayo is nemnemnemenyo. ⁹ Mengasing kayo koma ay mensinangaili. ¹⁰ Ya nan laing ay inted Apo Dios isnan tonggal esa ay mamati et osalenyo ay menbinadang. Osalenyo ay gawis ay kaneg nan baa ay mangtongpal ay osto isnan ipaik-ikkan nan apona. ¹¹ No nan laing ay menitdo nan inted Apo Dios ken sik-a et men-itdoka ay gawis tay nan kalin Apo Dios nan ibagbagam. No nan mangbadangam isnan iib-am nan laingmo et ipalisom isnan kabaelan ay inted Apo Dios. Masapol ay osalen tako ay gawis nan laing ay wada ken datako tapno madayaw si Apo Dios gapo ken Jesu Kristo. Ostoosto no si Apo Dios nan madaydayaw ya men-ali ay eng-enggana tay siya nan kangatowan.

Adi Tako Masmasdaaw No Mapaligatan Tako

¹² Gagayyemko ay laylaydek, adi kayo masmasdaaw gapo isnan mapaligatanyo tay baken kaskasdaaw di. Nodi masapol ay ommat tapno mapaneknekan nan pamatiyo no tet-ewa. ¹³ Isonga mengasing kayo koma tay makiliklikna kayo isnan ligat ay kaneg nan inommat ken Kristo. Tay no keg todi et maam-amed nan gasingyo isnan mangipailaana isnan kangatona isnan kasina omaliyan. ¹⁴ Et nagasat kayo no nan mangsolsolotanyo ken Kristo di gapo na is madeldelawanyo tay siya nan mangipaila ay wada ken dakayo nan kangangatowan ay Ispirito ay Ispiriton Apo Dios. ¹⁵ Ngem no mapaligatan kayo, baken koma nan mang-ik-ikkananyo isnan ngawi ay kaneg nan pomatey, mangakew weweno makibibiyang isnan maid bibiyangyo is gapo na. ¹⁶ Ngem no gapo isnan mamatiyanyo ken Kristo et baken di is nemnemenyo is mabainanyo. Nodi dayawenyoy si Apo Dios gapo tay ipogawna dakayo.

¹⁷ Inomdan nan timpo ay ilogin Apo Dios ay mangbanag isnan kaipoipogaw. Et datako ay ipogawna nan on-onaena ay somalyaen ya banagen. No nan mamati nan menlogiyana ngan ngen nan awnit ommat isnan adi mamati ay mangadi ay mangpati isnan gawis ay damag ay nagapo ken Apo Dios? Awnit pilmi nan dosada. ¹⁸ Kaneg nan nakwani isnan naisolat ay kalin Apo Dios. Kanana en,

“No masapol ay mapaligatan nan mamati tapno adi mamaid nan pammatina ngan ngen nan kaneg nan ligat ay lakamen nan managbasol ay adi mangpati ken siya?”

¹⁹ Isonga no mapaligatan tako gapo tay siya nan inpalobos Apo Dios ken datako et adi tako menseseg-ang. Nodi itoltoloy tako kayet ay mangikkan isnan gawis ya italek tako nan

biyag tako ken Apo Dios ay nangboliw ken datako tay matalek siya ay pilmi.

5

Bilin Isnan Mangipangpango Isnan Mamati

¹ Wada nan kayatko ay ibaga ken dakayo ay mangipangpango isnan mamati issa. Wada nan lebbengko ay mangwani tay sak-en abes et esaak ay mangipangpango dakpay inilila nan napalpaligatan Kristo. Et esaak abes ay esay awnit maitapi isnan kangaton Kristo ay awnitna ipaila. ² Siya dana nan kayatko ay ikkanyo. Men-gasing kayo koma ay mang-ayowan ay gawis isnan ipogaw ay intalek Apo Dios ken dakayo ay adi kayo mapilit. Baken koma nan mangnemnemnemenyo isnan lagboyo is manglaydanyo ay ikkan nodi laydenyo ay ikkan gapo isnan gasingyo ay mensilbi ken Apo Dios. ³ Et adiyoy ipapapati nan kayatyo nodi gapo isnan gawis ay ikkanyo et dakayo nan menbasalan nan ipangpangoyo. ⁴ No gawis nan mangipangowanyo isnan ipogaw et awnit agtan Kristo ay apon abes di mangipangpango dakayo is gawis ay ligalo ay adi makmakmaksay. Awnitna ited isnan kasina omaliyan.

Bilin Ken Datako Am-in

⁵ Dakayo ay bibinayan ay somolsolot et wada abes nan ibagak ken dakayo. Kanak en masapol ay patiyenyo ay gawis nan it-itdon nan mangipangpango ken dakayo. Adiyoy ipapangato nan nemnemyo. Managkoya kayo am-in tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en, “Adyan Apo Dios nan menpapangato ngem badbadangana nan mangipabababa isnan nemnemna.” ⁶ Isonga menpababa kayo ken Apo Dios ay makabael isnan am-in tapno ipangatona dakayo isnan agew ay kayatna ay mang-ikkan. ⁷ Talkenyo si Apo Dios ay mangbadang ken dakayo

isnan am-in ay danagyo tay nennemena ay kanayon dakayo ya laylaydena ay bomadang.

⁸ Makailanyo si Satanas ay boso tako. Ten-enyo nan am-in ta nan osto nan ik-ik-ikkanyo ta baken nan dologna is patiyenyo tay om-om-omey ay men-an-anap is dologna ta maisiyanda ken Apo Dios. ⁹ Papijsaenyo nan pammatiyo ta baken siya is patpatiyenyo. Adiyong kalkalingkingan ay baken kayo kedeng is mangliklikna isnan ligat tay olay nan iib-ayo ay mamati isnan natkenatken ay il-ili et likliknaenda gedan. ¹⁰ Ya adiyong kalkalingkingan abes ay sinkatpe nan mapalpaligatan tako isnan naay batawa. Et si Apo Dios ay kaanosan isnan am-in nan nang-awis ken dakayo ta awnit kayo makitee ken siya ay eng-enggana gapo tay maitatapi kayo ken Kristo. Et siya ay mismo nan mangipagawis isnan ikkanyo ya mangipapijsa ken dakayo. ¹¹ Siya nan kaostowan ay mentoltolay ay eng-enggana.

Nan Kombos Nan Naay Solat

¹² Inpasolatko nan naay ay solat ken Silas ay esay ib-a tako ay gawigawis nan mangsolsolotana ken Kristo. Aptiaptik nan solatko ngem insolatko ta ipapijsak nan nemnemyo isnan mangsolsolotanyo ken Kristo ya aboloyak ay tet-ewa nan mait-itdo maipanggep isnan badang Apo Dios ay patpatiyenyo. Ipasnekyo isnan nemnemyo tapno adiyong kalkalingkingan.

¹³ Nan iib-ayo ay mamati ay pinilin Apo Dios abes ay wada id Babilonia et menpakomostada ken dakayo. Si Marcos abes ay kanegko anak et menpakomosta ken dakayo. ¹⁴ No men-asiila kayo et ipailayo nan menpinateganyo ya nan menlinayadanyo. Sapay koma ta natalna am-in nan nemnemyo ay maitatapi ken Kristo.

Kedeng di is ibagak.

Nan Maikadwa ay Solat Pedro

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan maikadwa ay solat Pedro et insolatna ay pala isnan adoado ay mamati. Nan napateg ay ibagan nan solatna et ta adida maaw-awis isnan baken osto ay kankanan nan agin-iitdo tay pilmi ay bomasol nan mangsolsolot ken daida. Ibagbagana ay masapol ay itoltoloyda ay mamati isnan tet-ewa ay mait-itdo ay maipanggep ken Jesus ay dindingeda ay nagapo isnan ipogaw ay tet-ewa ay nang-ila ken siya. Tay no siya di nan ik-ikkanda et adida nalaka ay maawis isnan baken tet-ewa.

Nan esa ay ibagbagana et nan songbat nan it-itdon nan mangmangwani en adi somagong kasin si Kristo. Kanana en nan mabaybayagan nan somagongan kasin Kristo et gapo tay adi kayat Apo Dios ay madosa nan olay sino ay ipogaw nodi kayatna ay am-in ay ipogaw et ibabawida nan basbasolda koma ta maitapida ken siya. Siya di nan gapo ay adi somagong ay dagos tay sedsed-ena nan menbabawiyanda.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-2

Nan kayat Apo Dios ay ik-ikkan di mamati 1:3-21

Nan baken osto ay mait-itdo 2:1-22

Nan kasin omaliyan Jesu Kristo 3:1-18

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Simon Pedro ay esay baan Jesu Kristo. Esangak ay pinilina ay makwani en apostolis ay mangibagbaga isnan maipanggep ken siya. Mensolatak ken dakayo ay naagtan is pammati ay maid polos naitkenana isnan pammatimi. Naagtan tako gapo isnan ostoosto ay ik-ikkan Jesu Kristo ay Dios tako ay nangisalakan ken datako. ² Sapay koma ta gapo isnan mataptaptapiyan nan mangtekanyo ken Apo Dios yas

Jesus ay Apo tako et mataptaptapiyan abes nan mangliknaanyo isnan anos ya layad ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken daida.

Nan Gawis Ay Itapi Tako Isnan Pammati Tako

³ Gapo isnan kabaelan Apo Dios et intedna nan kabaelan tako ay mangikkan isnan am-in ay kayatna ay maikkan. Mabalina ay ikkan tako tay getken tako siya ay nang-ayag ken datako ta maitapi tako ken siya isnan kagawisna ya isnan kangatona. ⁴ Gapo isnan kagawisna et intedna nan ganaganagwis ay mangbadbadang ken datako ay inkalina tapno maiyiso tako ken siya ya tapno mailisi tako ay adi makiik-ikkan isnan ngawi ay ik-ikkan di adi mamati ay magapgapo isnan nemnemda ay ol-olay. ⁵ Isonga ipakat tako ay mangitapi is dana isnan pammati tako. Nan omona et masapol ay gawis nan ogali tako. Ya nan maisned et masapol ay osalen tako nan nemnem tako ay osto. ⁶ Nan maikatlo et ten-en tako nan ik-ikkan tako. Dat masapol ay anosan tako nan ligat. Nan maikalima et soloten tako nan ogalin Apo Dios. ⁷ No ik-ikkan tako am-in dadi et wada pay nan masapol ay maitapi. Et siya nan gawis ay nemnem isnan iib-a tako ay mamati ta menbinadang tako. Dat mabalina ay ikkan tako nan esa et siya nan manglaydan tako isnan am-in ay ipogaw. ⁸ No siya dadi nan maik-ikkan et siya dadi nan gawis ay mangbadbadang ken datako ta mapaay nan mangtekan tako ken Jesu Kristo ay Apo tako. ⁹ Ngem nan ipogaw ay adi mangitapi isnan deeyda ay inbagak et kegda nakowap tay olay mamatida ngem adoado pay laeng nan adida maawatan. Adida nemnemen nan gawis ay inikkan Apo Dios ay nangkaan isnan basbasolda.

¹⁰ Isonga bebsatko, gapo isnan gawis ay badang Apo Dios, ipakat tako nan kabaelan tako ay mangikkan isnan gawis tapno mapaneknekan nan nangpiliyan ya

nang-ayagan Apo Dios ken datako ay menbalin is an-akna. Tay no siya dadi nan ik-ikkan tako et adi tako dokogan nan pammati tako. ¹¹Dat no omdan tako isnan maid patenggana ay mentolayan Apo Jesu Kristo ay nangisalikan ken datako et maid mabainan tako tay men-galalasing siya ay mangdawat ken datako.

Gawis No Maidnge Nan Kankanana Pedro Tay Wada Nan Lebbengna Ay Mangibaga

¹² Isonga olay getkenyo nan tet-ewa ya pinatiyo ay gawis et itoloyko kayet ay mangipanemnem ken dakayo is dadi. ¹³ Tay isnan nemnemko siya nan gawis ay ikkak isnan kadaanko. ¹⁴ Tay getkek ay adi mabayag daket matey. Getkek di tay inpagtek Apo Jesu Kristo ken sak-en. ¹⁵ Isonga ipanemnemnemko dadi ken dakayo id wani ay timpo tapno adiyoy kalkalingkingan no mamaidak.

¹⁶ Nan ibagbagami ken dakayo ay maipanggep isnan kabaelan Jesu Kristo ya nan kasina omaliyan et baken aped sodsodok. Nodi tet-ewa tay inilami nan pilmi ay kabaelana. ¹⁷⁻¹⁸ Tay wada kami isnan bilig ay nang-abatan Apo Dios ken dakami isnan nangipailaana isnan kadios Jesus. Dinngemi nan kalin Apo Dios ay Amana ay nagapo id daya ay nangwani en, "Siya na nan laylaydek ay Anakko et pilmi nan gasingko ken siya." ¹⁹ Nan inilami et siya nan mangpaneknek isnan katet-ewan nan inbagan din mamadton Apo Dios id sang-adom. Isonga gawis no idngeyo nan kankananda tay nan inbagbagada et siya dadi nan kaneg nan silaw ay mangtanggaw isnan menbolinget. Ngem awnit omdan nan timpo ay adi tako masapol nan kankananda tay awnit omali nan tet-ewa ay manglawag isnan nemnem di ipogaw. ²⁰⁻²¹ Ngem masapol ay getkenyo ay maid inbagbagan din mamadton Apo Dios is aped nagapo isnan nemnemda ya bakenda abes

is aped mangibaga isnan kayatna ay kanan. Nodi kedeng nan inbagbagan nan Ispirito Santo ken daida is inbagbagada.

2

Nan Ik-ikkan Nan Agin-iisolo Ya Nan Awnitda Madosaan

¹ Kaneg id kasin wada nan mamadto ay baken tet-ewa ay mamadton Apo Dios et wada abes nan awnit men-it-itdo ken dakayo is baken tet-ewa tay men-itdoda is mangdadael ay mangsolin isnan tet-ewa. Olay si Kristo ay nangsobot ken daida et isotda siya. Gapo isnan deeyda ay ngawi ay ik-ikkanda et awnitda madosa ay pilmi ya golpi ay adida getken. ² Ngem awnit wada nan adoado ay iib-ayo ay mangsolot isnan anaanas-i ay ogalida et gapo isnan ngawi ay ikkanda et madelaw nan tet-ewa ay mait-itdo ay magapgapo ken Apo Dios. ³ Adoado nan kamopot ay ibagbagan nan agin-iisolo tay nan sipingyo nan gamgamamanda. Ngem enggana isdin damdamo et nabanagda ay madosa tay adi kaseseyp si Apo Dios nodi getkena nan am-in.

⁴ Olay nan aanghel ay binmasol id kasikasin et dinosan Apo Dios daida ay nangipaey ken daida isnan pagdosaan. Inpaeyna daida isnan adaadaem ay lengaw ay menbolinget. Wadada isdi engganay banagen Apo Dios nan am-in. No keg todi nan inommat ken daida olay no aanghelda et am-amed nan madosaan nan aped ipogaw ay binmasol. ⁵ Nan inikkan Apo Dios isdin timpon Noah et siya nan esay mangipagtek isnan ikkana ay menibanag. Tay inpaodana is pilmi engganay nalimon nan am-in isonga natey am-in nan ipogaw tay maid polos nemnemenda is maipanggep ken Apo Dios. Kedkedeng si Noah is nangkyat isnan gawis ya nangibagbaga isnan osto isonga insalakan Apo Dios siya ya nan pito pay. ⁶ Ya nan esa pay et nan inommat isnan

ipogaw id Sodoma ya id Gomora. Gapo isnan ngawi ay inik-ikkanda et pinoowan Apo Dios nan ilida ya nan am-in ay ipogaw ay nintetee. Et siya dana nan mangipagtek ay adyan Apo Dios nan ngawi isonga dosaena nan mang-ik-ikkan isnan ngawi. ⁷⁻⁸ Ngem wada nan esay ipogaw id Sodoma ay kangadan is Lot ay nang-ad-adi isnan ol-olay ay inik-ikkan nan ipogaw isdi. Mensakit ay pilmi nan nemnemna gapo isnan ngawi ay inil-ilana ya dindinngena ken daida. Isonga insalakan Apo Dios siya tapno adi maitapi ken daida ay matey tay osto nan nemnemna.

⁹ Gapo isnan deeyda ay inommat id kasin et mamagtek ay getken Apo Dios ay mang-ikkan isnan osto tay isalsalakana nan mapalpaligatan ay ipogaw ay mangpati ken siya danapay dosaen nan adi mangpati ken siya. Awnitna dosaen isnan agew ay omdanan nan mangbanagana isnan ipogaw. ¹⁰ Am-amed nan madosaan nan mang-ik-ikkan isnan ol-olay ay kayak nan awakda ya maid lispitoda isnan menlebbeng ay nangatngato mo daida.

Nan deeyda ay agin-iisolo et ipapatida nan kompolmi ay laydenda ya maid polos bainenda. Olay nan manakabalin ay binoliw Apo Dios ay adado nan kabaelanda mo nan ipogaw et adi iyegyat nan agin-iisolo daida. Nodi iiyawenda daida. ¹¹ Dapay nan nangatngato ay aanghel mo daida et adida ik-ikkan nan kaneg nan ik-ikkan nan agin-iisolo tay adida iiyawan nan olay nababa ay iib-ada ay manakabalin ay mangipadakes ken daida ken Apo Dios. ¹² Ngem san deeyda ay agin-iisolo et kanegda nan animalis ay adi mangtek ay menemnem ay aped mang-ikkan isnan ikkanda. Es-esa nan kaosalanda ay madpap ya mapatey. Et awnit paliso nan ommat isnan keg da todi ay ipogaw ay mang-am-ammeng ya mangmangwani isnan ngawi isnan adida maawatan ¹³ tay awnitda madosa gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda.

Nan deeyda ay ipogaw et nan kagagasingda et nan mang-ikkananda isnan ol-olay ay kayakda olay kagawpay laeng. Maibabain kayo gapo isnan makikikananda ken dakayo dapay kedkedeng nan ngawi is wada isnan nemnemda. Et nan ngawi abes nan kagagasingda. ¹⁴ Adida mapnek isnan kinababailoda ya nan tapin di bomasbasolanda. Adoado nan ibagbagada isnan ipogaw ay baken napigsa nan pammatida tapno solotenda daida ay mang-ikkan isnan ngawi gedan. Nalaingda ay mang-ikkan isnan ol-olay ya mangala isnan kayakayatda tay siya di nan epdasda inpaingna. Ngem epdasda abes nabanag ay awnit madosa. ¹⁵ Tinaynanda nan tet-ewa ay mait-itdo dadat soloten nan baken tet-ewa. Toltoladenda nan kaneg nan inikkan din si Balaam ay anak Bosor ay nanggamgamgam isnan siping ay olay getkena ay ngawi nan kalagbowana. ¹⁶ Ngem din si Balaam id kasin et naislat siya gapo isnan basol ay inikkana. Inpakalin Apo Dios nan kabayon Balaam ay makitoya ken siya. Ninkali is kalin di ipogaw tapno adi itoloy Balaam ay mang-ikkan isnan ngawi. Et tet-ewa ay egayna in-toltoloy.

¹⁷ Ngem nan deeyda ay ipogaw et maid paayda. Kanegda nan natdok ay balaan ya kanegda abes nan liboo ay nalaka ay itayaw di dagem. Ngem epdas naisagana ken daida nan awnitda mentean ay menbolilinget. ¹⁸ Adoado nan ibagada ay maid polos paayna ya baken tet-ewa. Awnit dadama nan dosada tay doldologenda nan kaloglogi ay mamati ay nangtaynan isnan ngawi ay inik-ikkanda. Dadat maawis tay nan idoldologda ken daida et nan ol-olay ay kayak nan awakda ay kataytaynanda tay siya nan nalaka ay patiyen di ipogaw. ¹⁹ Kananda en, "No solotenyo nan it-itdomi adi kayo mabab-aa ay mang-ikkan isnan adiyo layden ay ikkan." Ngem nan kinatet-ewana et daida nan tet-ewa

ay mabab-aa tay baan di dakes ay nemnem daida. Tay nan ipogaw et baan nan kompolmi ay inmapo ken siya. ²⁰ Ngem nan ipogaw ay mangtaynan isnan ngawi ay inik-ikkana gapo isnan nangtekana isnan Apo tako ay si Jesu Kristo ay mangisalakan dat kasin somagong ay mang-ikkan isnan ngawi et amamed nan kangawina mo isnan egayna nangtekan ken Jesus. ²¹ Gagawis nan awnitna mabanagan no adina getken nan osto ay maikkan ay layden Apo Dios mo nan nangtekana danat dokogan nan bilin Apo Dios ay naibaga ken siya. ²² No keg todi nan ommat et keg nan esay sapsapit ay mangwani en, “Nan aso et sinmagong ay nangkakan isnan inyogatna. Ya nan beteg et olay no emsem et kasin somagong ay menlabnak.”

3

Tet-ewa Nan Awnit Somagongan Jesus

¹ Gagayyemko, naay di maikadwa ay solatko ken dakayo. Isnan doway solatko et wada nan inbagak ay mangipanemnem ken dakayo kasin isnan epdasyo gintek ay maipanggep isnan osto ay maikkan. ² Kayatko ay adiyo kalkalingkingan din inbagaban din nadiosan ay mamadton Apo Dios ya nan bilbilin nan Apo tako ay nangisalakan ken datako. Dakami ay aapostolisna nan nangibagbaga is dadi ken dakayo. ³ Masapol ay getkenyo dana. Isnan maodi ay timpo et omali nan ipogaw ay mangnemnemnem ay pilmi isnan kaykayat nan awakda. Ammen-ganda nan ipogaw ay mamati. ⁴ Kankananda en, “Ayke tet-ewa ay kasin somagong si Jesus ay kaneg nan inkalina? No tet-ewa di, tongona di omaliyana tapno ilaen tako? Nabayag nan nateyan nan alal-apo tako ngem egay kayet omali. Siyang na met laeng nan batawa ay kaneg isdin ninlogiyana.” Siya di nan kankananda.

⁵⁻⁶ Ngem ibagak ken dakayo en adida layden ay mangnemnem isnan mangdosaan Apo Dios isnan mang-ik-ikkan isnan ngawi ay kaneg nan inikkana ay nangdadael isnan batawa id sang-adom. Adida layden tay adyanda ay patiyen nan awnitda madosaan. Tay isnan logina et binoliw Apo Dios nan am-in ay wada id daya. Et isnan apedna kali naboliwda. Inpabalina nan danom is batawa. Ya danom abes nan inosalna ay nangposong ay nangdadael isnan batawa. ⁷ Ngem inbagan Apo Dios abes ay awnit mapoowan nan batawa. Olay nan daya et maitapi abes ay mapoowan. Ngem sokod omdan nan agew ay kanan Apo Dios en ommatana. Et siya nan makwani en agew ay mabanag nan am-in et am-in ay maid pammatida ken siya et madadaelda.

⁸ Ngem bebsatko ay laylaydek, adiyo kalkalingkingan ay paliso nan esay agew ken Apo Dios isnan sinlibo ay tew-en ya nan sinlibo ay tew-en et paliso isnan esay agew tay kega maid agew wenno tew-en ken siya tay maid logina wenno odidina. ⁹ Isonga adi bayabayagen Apo Dios nan mangtongpalana isnan inkalina ay mangwani en awnit somagong si Jesus isnan batawa ay olay no kankanan nan tapin di ipogaw en dan mabayabayag. Ngem gapo tay adina layden ay madosa nan ipogaw ay omey isnan impilno isonga anosana ay mangses-eed no waday mangibabawi isnan basbasolda tay laydena ay maisalakanda am-in. ¹⁰ Ngem awnit omdan tet-ewa nan agew ay omali kasin si Kristo ay kaneg nan omaliyan di mangakew tay maid makagtek isnan ommatana. Isnan ommatana et madnge nan lolon nan daya ay maomas ya aped malonag nan am-in ay mentetee isdi dapay mapoowan gedan nan batawa ya am-in ay mentetee.

¹¹ No keg da todi nan awnit ommat ngan ngen nan masapol ay ikkan tako? Masapol ay nadiosan tako ay

ipogaw ay mang-ikkan ay kanayon isnan gawis. ¹²⁻¹³ Isnan mangses-eedan tako isnan agew ay deey et masapol ay ikkan tako nan am-in ay mabalin ay maikkan tapno adi mabayag nan omaliyan nan Apo tako. Adi tako omegyat isnan mapoowan nan batawa ya nan daya tay ses-eeden tako nan balo ay daya ya balo ay batawa ay inkalin Apo Dios. Isnan balo ay awnit sapowen Apo Dios et maid polos ngawi ismentee. ¹⁴ Isonga gagayyemko, ipakat tako ay mangsolot ay osto isnan ogalin Jesus tapno maid kadelawan tako isnan omaliyana isna et datngana ay natalna nan nemnem tako.

Sapay koma ta madayaw siya ay eng-enggana.

¹⁵ Nemnemenyo nan tet-ewa ay gapo ay adi somagong ay dagos si Kristo. Adi somagong ay dagos tay kayatna ay maisalakan nan ipogaw. Inbagan abes nan layden tako ay besat ay si Pablo nan naay isnan solatna ken dakayo gapo isnan silibna ay inted Apo Dios ken siya. ¹⁶ Isnan am-in ay solatna ay mangibagaana isna et kaneg todi nan inbagbagana. Isnan tapin di ibagbagana et wada nan naligat ay maawatan. Et siya nan al-alaen nan adi mangtek isnan tet-ewa ay nalaka ay masokat nan nemnemda. Alaenda tapno balin-sowekenda nan tet-ewa ay kayatna ay kanan. Siya di nan ik-ikkanda abes isnan tapin di inpasolat Apo Dios ngem awnitda madosa ay eng-enggana gapo isnan ik-ikkanda ay ngawi.

¹⁷ Gagayyemko, gapo tay getkenyo ay wada nan agin-iisolo ay baken gawis nan ogalida isonga makailanyo tapno adiyoy patiyen nan it-itdoda. Tay no maawis kayo isnan ik-ikkanda et mamaid ken dakayo nan tet-ewa ay patpatiyenyo. ¹⁸ Isonga baken kaneg todi nan ikkanyo nodi taptaptapiyanyo nan gawis ay ogaliyo ya nan mangtekanyo isnan maipanggep isnan Apo tako ay si Jesu Kristo ay nangisalakan ken datako.

Nan Damo ay Solat Juan

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan damo ay solat Juan, ay esay apostolis Jesus, et wada nan doway ay napateg ay ibagana. Ibagbagana isnan ninsolatana ay gawis koma nan ikkanda ta adida maisis-iyen ken Apo Dios ya isnan Anakna ay si Jesu Kristo. Ya binagbagaana daida ta adida solsoloten nan baken osto ay mait-itdo tay siya di nan mangisiyan ken daida ken Apo Dios. Nan naay baken tet-ewa ay it-itdoda et apedda ninemnem ay mangmangwani en ngawi nan wada isnan naay batawa. Isonga kinwanida en adi kabalin ay ninbalin si Jesus is tet-ewa ay ipogaw tay adi kabalin kano ay maitapi nan Dios isnan ngawi ay wada isnan batawa. Kankananda en adi masapol ay gawis nan ik-ikkan nan mamati wenno menlinayadda. Ngem baken kadi tet-ewa di. Isonga nan songbat Juan et ibagbagana ay tet-ewa ay ninbalin is ipogaw si Jesu Kristo id kasikasin. Ipagpagtekna gedan ay am-in ay mamati ken Jesu Kristo ya manglayad ken Apo Dios et masapol ay gawis nan ik-ikkanda ya menlinlinayadda.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-4

Nan gawis ya nan baken gawis ay kaiyaligan nan menpat-a ya nan menbolinget 1:5-2:29

Nan nateknan nan ik-ikkan nan anak Apo Dios isnan anak Satanas 3:1-24

Nan tet-ewa ya baken tet-ewa 4:1-6

Masapol ay menlinayad nan mamati 4:7-21

Nan kaneg nan pammati ay mangabak ken Satanas 5:1-21

Nan Makwani En Kali Ay Mangited Isnan Biyag Ay Maid Patenggana

¹ Isnan solat ay naay, ibagak ken dakayo nan makwani en Kali. Siya si Jesu Kristo ay nagapowan nan

biyag ay maid patenggana. Sapay mawada nan am-in ay naboliw et sigod ay wada siya. Ibagak nan maipanggep ken siya tay inil-ilami ay gawis. Dindinngemi nan kalina ya ginen-gen-anmi siya. ² Inil-ilami siya tay ninbalin siya is ipogaw ay nintetee isnan batawa. Siya di nan gapo ay panpaneknekanmi siya. Ibagbagami ay siya nan nawada ken Apo Dios ay Ama tako enggana id sang-asang-adom. Maid login nan biyagna, aped nawada tay siya nan Dios. Ngem ninbalin is ipogaw et inil-ilami. ³ Ibagbagak ken dakayo nan inil-ilami ya nan dindinngemi ken Jesus tapno maitapi kayo ken dakami isnan makiib-aanmi ken Apo Dios ay Ama ya ken Jesu Kristo ay Anakna. ⁴ Mensolatak ken dakayo abes ta maanay ay gawis nan gasing tako ta maid kolangna.

Masapol Ay Soloten Nan Ipogaw Apo Dios Nan Gawis Ay Ogali

⁵ Siya na nan dindinngemi ay maipanggep ken Apo Dios ay insolsolon Jesus ay ibagbagami ken dakayo. Si Apo Dios et kanegna nan menpalalat-a ay silaw ay maid polos menbolinget is naitapi. Kanak di tay maid polos olay teeten is ngawi ken siya. ⁶ Isonga no waday mangwani en kinibkib-ana si Apo Dios dapay no ngawi nan ik-ikkana et menkamkampot tay adina ik-ikkan nan kaneg nan kankanana. ⁷ Ngem no kanayon ay ik-ikkan tako nan gawis ay kaneg nan ogalin Apo Dios et gawigawis nan kagayyem tako isnan iib-a tako ay mamati. Dapay gomawgawgawis tako tay maowowasan nan basbasol tako gapo isnan nin-ayosan nan basan Jesus ay Anak Apo Dios isnan nateyana ay pala ken datako.

⁸ No waday mangwani en maid basolna et maid polos getkena isnan tet-ewa ay maipanggep ken Jesu Kristo. Al-allilawena nan awakna tay baken tet-ewa nan nemnemna. ⁹ Ngem no ibaga tako ken Apo Dios en

wada nan basbasol tako ya ibabawi tako et ikkana nan ostoosto ay mangpakawan isnan basbasol tako. Danapay pagawisen nan ogali tako tay matalek siya ay mangtongpal isnan inkalina ay ikkana gapo isnan nateyan Kristo ay nangsobot ken datako gapo isnan basbasol tako. ¹⁰ No waday mangwani en maid basolna dapay kanan Apo Dios en managbasol nan am-in et kanegna kanan en menkamkampot si Apo Dios. No keg tadi nan kalkaliyen nan ipogaw et baken nan kalin Apo Dios is solsolotena.

2

Si Jesu Kristo Nan Makikali Ken Apo Dios Ta Pakawanena Nan Basbasol Tako

¹ Dakayo ay maibilang ay kanegko an-ak, mensolatak ken dakayo tay kayatko ay adi kayo bomasbasol. Ngem no waday bomasol wada si Jesu Kristo ay maid polos basolna ay makikali ken Apo Dios ta pakawanena nan nakabasol. ² Tay si Kristo nan gapo ay mabalin ay pakawanen Apo Dios nan basbasol tako tay natey siya gapo isnan basbasol tako. Baken tako kedeng is nateyana nodi isnan basbasol am-in di ipogaw.

Masapol Ay Laylayden Nan Mamati Nan Ib-ana Ay Ipogaw

³ Nan kailasinana no tet-ewa ay getken tako si Apo Dios et nan mangsolsolotan tako isnan am-in ay bilina. ⁴ Ngem nan mangwani en getkena si Apo Dios danapay adi solsoloten nan bilina et kampoan. Adina polos soloten nan tet-ewa ay panodtodon Apo Dios. ⁵⁻⁶ Ngem nan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan bilin Apo Dios et daida nan manglaylayad ay ostoosto ken siya. No kanan nan ipogaw en wada siya ay kanayon ken Jesu Kristo et masapol ay solsolotenda nan ogalina ya nan inik-ikkana. No keg tona nan ikkan tako et siya nan kagtekana ay maitatapi tako tet-ewa ken Apo Dios.

⁷ Dakayo ay laylaydek, baken balo ay bilin nan ipagtekko ken dakayo tay dinngeyo nan bilin ay mangmangwani en menlinayad tako enggana isdin ninlogiyan din namatiyano ken Kristo. ⁸ Ngem kanega binmalo nan bilin ay naay. Kanak di tay id wani et getken tako nan ikkan tako ay mangtongpal tay il-ilaen tako ken Jesus. Isonga id wani et tongtongpalen tako gedan. Et gapo isnan nangtekan tako isna et kaneg makak-aan nan menbolinget isnan nemnem tako tay wada nan mangtatanggaw ken datako ay mangipagpagtek isnan gawis.

⁹ No waday mangwani en nalawagan nan nemnemna tay si Kristo nan solsolotena danapay kaliliget nan ib-ana ay mamati et baken tet-ewa nan kankanana. Menbolinget kayet nan nemnemna. ¹⁰ Ngem nan manglaylayad isnan ib-ana et siya nan tet-ewa ay maitatapi ken Kristo. Kaneg mentetee isnan menpat-a. Et no wawawawada nan ipogaw isnan pat-a et baken nalaka ay bomasol. ¹¹ Ngem nan mangliliget isnan ib-ana et kaneg mentetetee isnan menbolinget. Adina getken nan gawis. Kanegna nan ipogaw ay adi mangtek isnan dad-aanena tay kaneg kokowapen nan menbolinget siya.

¹² An-akko, nan gapo ay mensolatak ken dakayo et tay napakawan nan basbasolyo gapo isnan nateyan Kristo ay pala ken datako. ¹³ Mensolatak ken dakayo ay naam-ama tay getkenyo si Jesu Kristo ay sigod ay wada sapay mawada nan am-in ay naboliw. Nan gapo ay mensolatak ken dakayo ay egay kaam-ama tay inabakyo nan kagap-gapowan nan am-in ay ngawi ay si Satanas. Mensolatak ken dakayo am-in ay mamati ken Kristo tay getkenyo si Apo Dios ay Ama tako. ¹⁴ Mensolatak ken dakayo ay naam-ama tay getkenyo si Jesu Kristo ay maid logina. Sigod ay wada sapay mawada nan am-in ay naboliw. Mensolatak ken dakayo ay egay kaam-

ama tay napigsa nan pammatiyo gapo isnan mangitoltoyanyo ay mangnemnemnem isnan kalin Apo Dios. Siya di nan gapo ay inabakyo si Satanas.

Baken Koma Nan Ngawi Ay Wada Isnan Batawa Is Nemnememen Nan Mamati

¹⁵ Wada nan esa ay ibagak ken dakayo. Baken koma nan wada isnan batawa ay mang-ap-apos ken Apo Dios is laylaydenyo. Tay no kaneg todi nan ikkan nan ipogaw et maid layadna ken Ama tako id daya. ¹⁶ Tay nan ngawi ay wada isnan batawa ay kaneg nan mangkaykaytan di ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ololay ya nan mangbigbigawanda isnan adoado ay il-laenda ya nan oman-anapanda is mait-ekanda et baken si Apo Dios is kagapgapowana nodi magapgapo isnan batawa. ¹⁷ Dapay nan batawa ya am-in ay ngawi ay laylayden nan kaipoipogaw et awnitda mamaid. Ngem nan mang-ik-ikkan isnan kayat Apo Dios et matagotagoda ken Apo Dios ay eng-enggana.

Masapol Ay Adi Patiyen Nan Mamati Nan Mang-ap-apos Ken Kristo

¹⁸ Dakayo ay maibilang ay kanegko an-ak, nganngani ay omdan nan timpo ay omaliyan Kristo kasin. Dindinngeyo id kasin en awnit wada nan esay omali ay mang-apos ken siya. Isonga getken tako ay nganngani ay omali tay id wani et inmadoado nan ipogaw ay mang-ap-apos ken siya. ¹⁹ Nan deeyda ay mang-ap-apos ken Kristo et naitaptapida ken datako id kasin ngem baken tet-ewa ay paliso nan pammatida isnan pammati tako. Tay no tet-ewa ay mamatida ken Kristo et egayda koma kinmaan. Ngem nan kinmaananda et siya nan kailasinana ay baken tet-ewa nan pammatida. ²⁰ Ngem bakenyo kaneg daida. Am-in kayo et getkenyo nan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo tay intedna nan Ispirito Santo ken dakayo. ²¹ Isonga baken nan adiyo

mangtekan isnan tet-ewa is gapo ay mensolatak ken dakayo. Nodi mensolatak tay getkenyo no tet-ewa nan mait-itdo wenno baken. Ya getkenyo abes ay maid kampot is nagapo isnan tet-ewa ay mait-itdo.

²² Sino ngalod nan menkamkampot? Nan mangwani en baken si Jesus is pinilin Apo Dios ay awnit mentolay ay makwani en Kristo et siya nan menkamkampot. Siya nan mang-ap-apos ken Kristo. Adyana ay mamati ken Kristo ay Anak Apo Dios ya adyana gedan si Apo Dios ay Amana. ²³ Tay nan mang-ad-adi ken Kristo et adyana gedan si Apo Dios ay Amana. Ngem nan mangdawat ken Kristo ya mangipagtek isnan pammatina et wada abes si Apo Dios ken siya.

²⁴ Ipasnekyo isnan nemnemyo nan am-in ay dindinngeyo ay maipanggep ken Kristo enggana isdin ninlogiyan nan pammatiyo. No siya di nan ikkanyo et adi mamamaid ken dakayo si Apo Dios yas Jesus ay Anakna. ²⁵ Et maagtan tako is biyag ay maid patenggana tay siya nan esay inkalin Kristo ken datako.

²⁶ Inbagak ken dakayo nan isololon nan ipogaw ay mangkayat ay mang-allilaw ken dakayo ay mang-mangwani en baken si Jesus is Kristo ²⁷ ngem adi masapol ay itdowak dakayo tay epdasyo gintek nan osto tay inted Kristo nan Ispirito Santo ken dakayo et siya nan mangisolsolo ken dakayo isnan osto. Isolsolona nan am-in ay masapol ay getkenyo. Et tet-ewa am-in nan kankanana. Isonga adi kayo maisis-iyen ken Kristo tay siya di nan esay insolon nan Ispirito Santo. ²⁸ Itoltoloyyo ay maitatapi ken Jesu Kristo tapno maid kabainanyo nodi men-gasing kayo ay mang-ila ken siya isnan kasina omaliyan. ²⁹ Getken tako ay maid ik-ikkan Kristo is ngawi. Isonga getken tako abes ay tet-ewa ay anak Apo Dios nan ipogaw ay mangtoltolad isnan ogalina.

3

Menbalinen Apo Dios Nan Mamati Is An-akna

¹ Nemnemen tako nan pilmi ay layad Apo Dios ken datako. Nan kagtekan nan layadna et nan nangpabalinana ken datako is an-akna. Owen, an-ak Apo Dios datako ay mamati ken Kristo. Ngem nan adi mamati et adida maawatan nan ogali tako tay adida getken nan Ama tako ay si Apo Dios.

² Dakayo ay laylaydek, id wani anak Apo Dios datako ngem adi tako getken nan am-in ay awnit tako menbalinan. Ngem getken tako ay isnan omaliyan kasin Kristo et wada nan maipalisowan tako ken siya tay ilaen tako ay gawis nan kanegna. ³ Isonga am-in ay ipogaw ay mangnamnama is dana et adida polos layden ay mang-ikkan isnan ngawi tay maid polos ngawi is ik-ikkan Kristo.

Nan Tet-ewa Ay An-ak Apo Dios

⁴ Am-in ay maikkan ya nemnem ay baken osto isnan linteg Apo Dios et siya dadi nan basol. Isonga am-in ay bomasbasol et siya dadi nan ipogaw ay adi mangsolot isnan bilin Apo Dios. ⁵ Ngem getken tako ay in-mali si Kristo isnan batawa ay matey ta mapakawan nan basol di ipogaw ngem siya et maid polos olay esa is basolna. ⁶ Isonga nan mangitoltoloy ay maitatapi ken siya et adi mabalin ay itoltoloy na ay bomasbasol. Ngem no itoltoloy nan ipogaw ay bomasbasol et adina getken si Kristo.

⁷ Dakayo ay kanegko an-ak, adi kayo madoldologan ay mangpati isnan baken tet-ewa tay siya na nan tet-ewa. Nan ipogaw ay mang-ikkan isnan gawis ay layden Apo Dios et daida nan gawigawis ay ipogaw. Kanegda si Kristo ay gawigawis nan ogalina. ⁸ Ngem nan ipogaw ay mangitoltoloy ay bomasbasol et ipogaw Satanas. Tay basol nan sigod ay ogalin Satanas enggana isdin gapgapon. Ngem in-mali nan Anak

Apo Dios isnan batawa tapno kaarena nan kabaelan Satanas ay mangpabasbasol isnan ipogaw. ⁹ Isonga adi mabalin ay itoltoloy nan ipogaw ay bomasbasol no tet-ewa ay anak Apo Dios daida tay awatenda nan ogalin Apo Dios. Gapo isnan nangiyanakan Apo Dios ken daida et adi mabalin ay itoltoloyda ay bomasbasol. ¹⁰ Getken tako no si Apo Dios wenno si Satanas nan kaanak isnan ipogaw tay maila isnan ik-ikkana. Baken anak Apo Dios nan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi ya adi manglayad isnan iib-ana ay ipogaw.

Nan Napatepateg Ay Bilin Kristo

¹¹ Getkenyo ay masapol ay menlinayad tako tay dindingeyo na isdin ninlogiyanyo ay mamati. ¹² Baken nan ngawi ay ogalin Cain koma is soloten tako. Tay sinolotna si Satanas et pinateyna nan innodina gapo tay kaliligetna nan gawis ay ogalina. ¹³ Isonga adi tako masmasdaaw no kaliliget nan adi mamati ken Apo Dios datako tay kaneg nan ogalin Cain nan ogalida.

¹⁴ Getken tako ay adi tako madosdosa isnan impilno tay wada nan balo ay biyag ay inyalin Apo Dios ken datako. Getken tako di tay nan layad tako isnan iib-a tako nan mangipagpagtek. Ngem nan maid layadna isnan iib-ana et olay matatago siya ngem kanega natey tay nan biyag Apo Dios ay maid patenggana et maid ken siya. ¹⁵ Tay isnan nemnem Apo Dios, no kaliliget nan ipogaw nan iib-ana et kanegna nan ipogaw ay pomapatey. Et getken tako ay maiwed nan biyag Apo Dios ay maid patenggana isnan pomapatey.

¹⁶ Si Jesus et natey ta matagotago tako ay eng-enggana. Siya di nan kailaan nan kinatet-ewan nan layadna. Isonga siya di nan gawigawis ay soloten tako ta olay no matey tako isnan mangbadangan tako isnan ib-a tako et ikkan tako no masapol. ¹⁷ Ngem nan ipogaw ay wada am-in nan masapolna danat ilaen nan esay ib-ana ay kolang nan

masapolna danat adi agtan, aykena laylayden si Apo Dios? ¹⁸ Dakayo ay kanegko an-ak, ipaila tako nan layad tako isnan ib-a tako isnan mang-ikkan tako isnan gawis ken daida. Siya di nan kailasinan nan tet-ewa ay layad. Adi omanay no kedeng nan mangmangwaniyam en laylaydem nan ib-am nodi masapol ay ipailam isnan ik-ikkam.

¹⁹ Isonga no menlinayad tako et getken tako ay tet-ewa nan mangsolsolotan tako ken Apo Dios. Et siya di nan mangipapapigsa isnan nemnem tako ta maid mabainan tako ken siya. ²⁰ No mamingsan et nemnemnemen tako ay mangwani en waay adi layden Apo Dios datako tay ngawi tako. Ngem adi tako mendowadowa koma isnan nangiyanakan Apo Dios ken datako. Tay nangatngato nan nemnemna mo nan nemnem tako. Getkena nan amiam-in isonga getkena ay wada nan basol tako ngem laylaydena kayet datako. ²¹ Isonga gagayyemko, no adi mendowadowa nan nemnem tako isnan kaan-ak Apo Dios ken datako et maid egyat tako ken siya. ²² Et olay no ngan nan dawaten tako ken siya, itedna tay patpatiyen tako nan bilina ya kaykayat tako ay ikkan nan mangipagasing ken siya. ²³ Et siya na nan esay napatepateg ay bilina ken datako. Kanana en mamati tako isnan Anakna ay si Jesu Kristo ya menlinayad tako ay kaneg nan inbilin Jesus ken datako abes. ²⁴ Am-in ay mangsolsolot isnan bilin Apo Dios et mentetee ken Apo Dios ya mentetee si Apo Dios ken siya. Getken tako ay mentetee si Apo Dios ken datako tay inyalina nan Ispirito Santona ken datako.

4

Masapol Ay Mapaneknekan Nan Maitdo Gapo Tay Adoado Nan Agin-iisolo

¹ Gagayyemko, adi kayo aped mamatpati isnan am-in ay mait-itdo tay adoado nan ipogaw ay agin-iisolo id wani. Isonga masapol ay

paneknekanyo ay gawis no sino nan nagapowan nan isolsolon nan ipogaw no nagapo isnan Ispirito Santo wenno isnan teken. ² Ibagak ken dakayo nan mangtekanyo no nan Ispirito Santo wenno baken nan mang-it-itdo ken daida isnan it-itdoda. No kananda en tet-ewa ay si Jesus nan pinilin Apo Dios ay awnit mentolay ay makwani en Kristo ya tet-ewa ay ninbalin siya is ipogaw et siya di nan solsolo ay nagapo isnan Ispirito Santo. ³ Ngem no kananda en baken tet-ewa di, baken ken Apo Dios is nagapowan nan it-itdoda. Nodi nagapo isnan ispirito ay mang-apos ken Kristo. Dindinngeyo nan omaliyana isnan batawa. Ilaenyo, inmali et, tay siya nan mang-it-itdo isnan agin-iisolo.

⁴ Dakayo ay kanegko an-ak, an-ak Apo Dios dakayo isonga inabakyo nan agin-iisolo tay napigpigsa nan Ispirito Santo ay wada ken dakayo mo nan teken ay ispirito ay mang-apos ken Kristo ay wada ken daida ay baken an-ak Apo Dios. ⁵ Nan agin-iisolo et men-iiso nan nemnemda isnan iib-ada ay adi mamati ken Apo Dios. Isonga ibagbagada nan kaneg nan kankanan nan adi mamati. Siya di nan gapo ay laylayden nan adi mamati ken Apo Dios ay mangdengdenge ken daida. ⁶ Adida layden ay mangdengdenge isnan kankanan tako ay an-ak Apo Dios tay baken ipogaw Apo Dios daida. Ngem nan ipogaw ay mangtek ken Apo Dios et siya dadi nan manglaylayad ay mangdengdenge isnan it-itdo tako. Siya nan esay kailasinana no tet-ewa ay nagapo isnan Ispirito Santo wenno isnan teken ay ispirito nan nagapowan nan it-itdon di ipogaw. Tay no nagapo isnan Ispirito Santo et adyan nan ipogaw ay adi mamati ay mangdengdenge.

Masapol Ay Menlinayad Nan Mangsolsolot Ken Kristo

⁷ Dakayo ay laylaydek, menlinayad tako tay si Apo Dios nan

nagapowan nan layad. Tay nan ipogaw ay manglaylayad isnan ib-ana et siya nan anak Apo Dios ya getkena tet-ewa si Apo Dios. ⁸ Ngem nan maid layadna isnan iib-ana et adina getken si Apo Dios tay si Apo Dios et layad nan sigod ay ogalina. ⁹ Inpailana nan layadna ken datako issan nangibaaana ken Jesu Kristo ay es-esang ay Anakna isnan batawa tapno matey ay pala ken datako tapno matagotago tako ay eng-enggana ken siya. ¹⁰ Isonga siya na nan kagtekan nan tet-ewa ay layadna. Tay olay maid layad tako ken Apo Dios issan egay tako namatiyan ngem laylaydena kayet datako. Isonga inbaana nan Anakna ta matey tasiyay mapakawan nan basbasol tako. ¹¹ Gagayyemko, no keg todi nan kapigsan nan layad Apo Dios ken datako et masapol ay menlinayad tako abes. ¹² Tet-ewa ay maid ipogaw is makaila ken Apo Dios. Ngem olay no adi kaila no menlinayad tako et mentetee siya ken datako et gomawgawgawis nan layad tako engganay maid kolangna. ¹³ Getken tako nan mentetean tako ken Apo Dios ya nan menteteana ken datako tay inpateena nan Ispirito Santona ken datako.

¹⁴ Dakami et inil-ilami si Jesus. Siya di nan gapo ay ibagbagami en inbaan Apo Dios nan Anakna tapno isalakana am-in ay ipogaw isnan batawa tapno adida madosa isnan impilno no mamatida ken siya. ¹⁵ Isonga no mamati ya ipagtek nan ipogaw ay si Jesus nan Anak Apo Dios et mentetee ken Apo Dios ya mentetee si Apo Dios ken siya.

¹⁶ Getken tako ya taltalken tako nan layad Apo Dios ken datako. Managlayad si Apo Dios tay siya di nan sigod ay ogalina. Isonga nan ipogaw ay managlayad et itoltoloyna ay mentetee ken Apo Dios ya mentetee si Apo Dios ken siya. ¹⁷ Isonga mataptaptapiyan nan layad tako ken siya engganay ostoosto tapno maid egyat tako ken siya isnan agew

ay mangbanagana ken datako ay ipogaw tay wada nan maiyisowan tako ken siya isnan managlayadan tako. ¹⁸ Tay no ostoosto nan layad tako ken Apo Dios et adi mabalin ay omegyat tako ken siya. Tay nan layad ay maid kolangna et adi mabalin ay matapiyan is egyat. Isonga no omegyat nan ipogaw ken Apo Dios et siya nan kailasinana ay kolang nan layadna tay omegyat gapo isnan mangnemnemnemana isnan dosa.

¹⁹ Nan gapo ay mabalin ay managlayad tako et tay inmona nan layad Apo Dios ken datako. ²⁰ Ngem no kanan nan ipogaw en laylaydena si Apo Dios dapay no kaliligetna nan ib-ana ay ipogaw et menkamkempot siya. Tay no maid layadna isnan iib-ana ay il-ilaena et am-amed si Apo Dios is adina layden tay adina iilan. ²¹ Dapay nan esay bilin Apo Dios ken datako et kanana en no laylaydem si Apo Dios et masapol ay laylaydem abes nan iib-am ay ipogaw.

5

Nan Kailasinan Nan Tet-ewa Ay Layad

¹ Nan ipogaw ay mamati ay si Jesus nan inbaan Apo Dios ay makwani en Kristo et daida nan anak Apo Dios. Ya am-in ay manglaylayad isnan Ama, laylaydena abes nan anakna. ² Isonga no laylayden tako si Apo Dios ya tongtongpalen tako nan bilbilina, getken tako ay laylayden tako abes nan iib-a tako ay anakna. ³ No tongtongpalen tako nan bilbilin Apo Dios et siya nan kailaan nan kinatet-ewan nan layad tako ken siya. Ya nan bilbilina et baken naligat ay matongpal. ⁴ Tay no anak Apo Dios sik-a, makaabakka isnan am-in ay wada isnan batawa ay mangap-apos ken Apo Dios. Aytay dakan makaabak? Tay gapo isnan pammatim ken Jesu Kristo. ⁵ Tet-ewa di tay kedeng nan mangpati ay si Jesus nan Anak Apo Dios is makaabak isnan am-in ay wada isnan batawa ay mangap-apos ken Apo Dios.

Nan Mangpaneknek Ay Anak Apo Dios Si Jesus

⁶⁻⁸ Isnan inmaliyan Jesu Kristo isnan batawa et wada nan tolo ay nangipagtek ay tet-ewa ay Anak Apo Dios siya. Naila isnan ninpabonyagana ken Juan. Baken kedeng nan ninpabonyagana is nailaana ay Anak Apo Dios siya nodi naila abes isnan nateyana. Ya nan maikatlo ay nangipagtek et nan Ispirito Santo et tet-ewa am-in nan kankanana. Paliso nan inpagtekda ay tolo ay maipanggep ken siya.

⁹ Kankanana Apo Dios en Anakna si Jesus. No patiyen tako nan kankanana di ipogaw isnan mangibagaanda isnan getkenda et am-amed nan kinwanin Apo Dios is patiyen tako koma tay napatpateg nan kankanana mo nan kankanana nan ipogaw. ¹⁰ Isonga nan ipogaw ay mamati ay si Jesus nan Anak Apo Dios et likliknaena nan katet-ewan nan patpatiyena. Ngem no adi patiyen nan ipogaw nan kinwanin Apo Dios ay maipanggep isnan Anakna et kanegna kankanana en menkamkampot si Apo Dios. ¹¹ Tay kinwanin Apo Dios en intedna nan biyag ay maid patenggana ken datako ay mamati et si Jesus ay Anakna nan nagapowana. ¹² Isonga nan ipogaw ay mentetean Jesus gapo isnan pammatina et matagotago siya ken Apo Dios ay eng-enggana. Ngem no adi mamati ken Jesus et adi makaganab isnan biyag ay naay.

¹³ Insolatko dana ken dakayo ay mamati isnan Anak Apo Dios ta ostoosto nan mangtekanyo ay ginanabyo nan biyag ay maid patenggana. ¹⁴ Ya adi tako mabain ay mendawat ken siya tay getken tako ay dengngena no nan ostoosto ay gawis ken siya nan dawaten tako. ¹⁵ Et no dengngena nan dawdawaten tako et getken tako ay awnitna ited.

Nan Tap-in Nan Gawis Ay Masolot

¹⁶ Naay pay nan esay ibagak. No ilaem nan esay ib-am ay bomasbasol dakat ilowalowan ta ited Apo

Dios nan tet-ewa ay biyag ken siya. Ilowalowam siya malaksig no ikkana nan esay basol ay mangyey ken siya isnan dosa ay maid patenggana. Tay no siya di nan ikkana et adi kabaelan nan lowalom ay mangbadang ken siya. ¹⁷ Am-in ay maikkan ay baken gawis et basol dadi. Ngem baken nan am-in ay basol is mangyey isnan ipogaw isnan dosa ay maid patenggana.

¹⁸ Getken tako ay nan ninbalin is an-ak Apo Dios et adida itoltoloy ay bomasbasol tay si Jesus ay Anak Apo Dios ay ninbalin is ipogaw et siya nan mang-ay-ayowan ken daida. Adi makaala si Satanas ay mangamis ken daida. ¹⁹ Ngem am-in ay ipogaw ay adi mamati ken Kristo et napigsa nan kabaelan Satanas ken daida. Ngem gawis tay gegetken tako ay ipogaw Apo Dios datako. ²⁰ Getken tako gedan ay ninbalin is ipogaw nan Anak Apo Dios et intedna ken datako nan osto ay nemnem tapno getken tako nan tet-ewa ay Dios. Maitatapi tako ken siya ya ken Jesu Kristo ay Anakna. Et si Apo Dios nan tet-ewa ay Dios ay kagapowan nan biyag ay maid patenggana. ²¹ Isonga dakayo ay kanegko an-ak, adi kayo mamatpati isnan kompolmi ay baken tet-ewa ay Dios.

Nan Maikadwa ay Solat Juan

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan maikadwa ay solat Juan et in-solatna isnan kanana en laylaydena ay in-ina ya nan an-akna. Waay nan kayatna ay kanan et nan esay madagdagopan di mamati. Nan kapatgan ay ibagbagana isnan solatna et menlinlinayadda koma ya adida koma solsoloten nan kankanana nan agin-iisolo.

Nan wada isna:

Login nan solat 1-3

Nan kinapateg nan layad 4-6

Pamagbaga maipanggep isnan baken osto ay mait-itdo 7-11

Kombos nan solat 12-13

¹ Sak-en si Juan ay esay am-ama ay mangipangpango isnan ipogaw ay mangsolsolot ken Jesu Kristo. Men-solatak ken sik-a ay in-ina ay pinilin Apo Dios ya isnan an-akmo gedan.

Tet-ewa nan layadko ken dakayo. Et bakenak kedkedeng is manglaylayad ken dakayo nodi am-in ay ipogaw ay mangtek isnan tet-ewa ay maipanggep ken Jesu Kristo. ² Menlinlinayad tako tay getken tako nan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo ay adi makak-aan isnan nem-nem tako ay eng-enggana. ³ Gapo tay inpasnek tako isnan nemnem tako nan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo ya laylayden tako nan iib-a tako et it-ited Apo Dios ay Ama yas Jesu Kristo ay Anakna ken datako nan gawigawis ay badangda. Maseg-angda ken datako dadapay paspasingpaen nan nemnem tako.

⁴ Men-galalasingak tay getkek nan mangsolsolotan nan tapin di an-akmo isnan tet-ewa ay maipanggep ken Jesus ay kaneg nan inbilin Apo Dios ay Ama tako. ⁵ Ngem wada kayet nan laydek ay kanan ken dakayo en masapol ay menlinayad tako. Baken balo ay bilin na nodi nabayag tay

gintek tako isdin ninlogiyan nan namatiyan tako.

⁶ Siya na nan ikkan tako ta maila nan manglaydan tako isnan iib-a tako. Masapol ay tongtongpalen tako nan bilin Apo Dios. Dinngeyo id kasin nan esay bilina ay mangmangwani en menlinayad tako. ⁷ Masapol ay soloten tako ay gawis nan bilin Apo Dios tay id wani naiwalas nan adoado ay ipogaw ay mensogsogsog ay men-it-itdo. Menkamkampotda tay kankananda en egay ninbalin si Jesu Kristo is tet-ewa ay ipogaw isnan inmaliyana isnan batawa. Ngem daida nan mangsolsolot isnan apon nan mang-ap-apos ken Kristo. ⁸ Makailanyo ta adi makak-aan ken dakayo nan ginanabyo ay nagapo isnan oblami ay nangibagbaga ken dakayo isnan gawis ay damag. Gawis no awnityo ganaben nan am-in ay kayat Apo Dios ay ited ken dakayo.

⁹ Nan ipogaw ay mang-it-itdo is teken ay adi maiyiso isnan insolsolon Jesu Kristo et adina getken si Apo Dios. Baken siya is diosna. Ngem no solsoloten nan ipogaw nan insolsolon Kristo et mentetee siya ken Apo Dios ay Ama ya isnan Anakna abes. ¹⁰ Isonga no waday omey ken dakayo is teken nan isolsolona et adiyoy ipaspasgep isnan baeyyo. Olay adiyoy komkomostaen. ¹¹ Tay no ikkanyo di, kanegyo badangan siya isnan ngawi ay ik-ikkana.

¹² Adoado pay nan kayatko ay kanan ken dakayo isnan solat ay naay ngem mas gag-awis samet no matotya tako. Kayatko ay pasyalen dakayo ta matotya tako ay gawis ta maanay nan gasing tako tay meninila tako dadlo. ¹³ Inpaw-it nan an-ak nan besatmo ay babai ay pinilin Apo Dios gedan nan gawis ay pakomostada ken dakayo isnan solat ay naay. Kedengna is mabalinko ay ibaga.

Nan Maikatlo ay Solat Juan

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan maikatlo ay solat Juan et insolatna isnan esay mangipangpango isnan mamati ay si Gayo. Daydayawena si Gayo gapo isnan gawis ay nangbadbadangana isnan mamati ya am-amed isnan nangbadbadangana isnan men-it-itdo isnan kalin Apo Dios. Ibagbagana gedan ken siya ay masapol ay makailanda ta adida solsoloten nan ngawi ay ogalin nan am-ama ay kangadan is Diotrefes.

Nan wada isna:

Login nan solat 1-4

Madaydayaw si Gayo 5-8

Nan ngawi ay inik-ikkan Diotrefes 9-10

Nan gawis ay inik-ikkan Demetrio 11-12

Kombos nan solat 13-15

¹ Sak-en si Juan ay nagapowan nan solat ay naay. Sak-en nan esay am-ama ay mangipangpango isnan mamati ken Kristo. Mensolatak ken sik-a Gayo ay tet-ewa ay laylaydek. ² Gayyemko, getkek ay dadama nan pammatim. Isonga ilol-owalowak sik-a ta gawis nan biyagmo ya pomipigsa nan awakmo ay kaneg nan kapigsan nan pammatim.

³ Dadama nan gasingko isnan nangdengngak isnan gawigawis ay ik-ikkam. Inbagan nan iib-am ay mamati ay inmali isna nan gawis ay mangsolsolotam isnan tet-ewa ay maipanggep ken Kristo. ⁴ Maid teken is kagagawisan ay gasingko nodi nan mangdengngak ay solsoloten nan an-akko nan tet-ewa ay maipanggep ken Jesu Kristo.

⁵ Ibagak ken sik-a ay gayyemko en gawigawis nan mangbadbadangam isnan iib-am ay mamati tay olay no adim getgetken daida et badbadangam daida kayet. ⁶ Inbagada isnan mamati isna nan pilmi ay layadmo

ay inpailam ken daida. Gawigawis no itoltoloymo ay mang-ik-ikkan is dasa. Itedmo nan masapolda isnan enda men-itdowan. Badangam daida ay paliso isnan kayat Apo Dios ay ikkam. ⁷ Tay om-omeyda ay mangibagbaga isnan maipanggep ken Kristo et adida omal-ala is masapolda isnan ipogaw ay adi mamati. ⁸ Isonga masapol ay datako ay mamati nan mangbadang ken daida tapno maitapi tako isnan gawis ay ikkanda ay pala ken Kristo.

⁹ Wada nan insolatko ken dakayo ay mamati issa ngem egay patiyen Diotrefes tay adi mamati isnan kalebbengak ay menpangpango. Nodi laydena no siya nan mangipangpango issa. ¹⁰ No omeyak issa et awnitak ibaga ken dakayo ay mamati nan am-in ay ngawi ay ik-ikkana. Ap-aposena sak-en ay mangmangwani en ngawiyak. Baken kedeng dana is ngawi ay ik-ikkana nodi adina sangailiyen nan iib-a tako ay mamati ay omey isnan iliyo. Ya iyadina abes nan kailiyanyo ay mangsangaili ken daida. Danapay ipabala daida isnan simbaanyo no ikkanda na. ¹¹ Gayo ay gayyemko, adim solsoloten nan ngawi ay keg todi. Nodi solotem nan gawis tay nan mang-ik-ikkan isnan gawis et siya nan anak Apo Dios. Ngem nan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi et maid polos getkena isnan maipanggep ken Apo Dios.

¹² Si Demetrio pay et adoado nan mangmangwani en gawigawis siya. Sak-en abes, ibagbagak nan kagawis nan ogalina et getkem ay maid kampo isnan kankanak. Nan esay mangpanpaneknek isnan kagawisna et nan ik-ikkana tay mamagtek issa nan gawis ay ogalina.

¹³ Adoado pay nan kayatko ay ibaga ngem gag-awis no baken isnan solat. ¹⁴ Sapay koma ta adi mabayag nan awnitak mang-ilaan ken sik-a ta esata mentoya ay gawis.

¹⁵ Sapay koma ta mentoltoloy nan nasingpa ay biyagmo. Am-in ay

gagayyemmo ay omili isna et intap-
ida nan pakomostada. Komosta abes
isnan am-iam-in ay gagayyem tako
issa.

Nan Solat Judas

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan solat ay nagapo ken Judas ay esay besat Santiago et insolatna tasiyay bagbagaana nan mamati ta makail-ilanda nan baken osto ay mait-itdo ay init-itdon nan agiag-inmamati. Nan aptiaptik ay solat ay naay et palpalison nan ibagbagan nan maikadwa ay solat Pedro. Ibagbagana ay masapol ay itoltoloy tako ay mangpatpati isnan tet-ewa ay mait-itdo ay nagapo ken Apo Dios. Tay siya nan ostoosto ay layden Apo Dios ay soloten di ipogaw.

Nan wada isna:

Login nan solat 1-2

Nan ogali ya nan mait-itdo ya nan awnit dosan nan agin-iisolo 8-16
Pamagbaga tapno itoltoloy nan mamati ay mangsolot isnan osto 17-23

Lowalona ay menbindisyon 24-25

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Judas ay esay baan Jesu Kristo ya besat Santiago ay mensolat ken dakayo ay inayagan Apo Dios tapno mamati kayo ken Kristo. Laylayden nan Ama tako ay si Apo Dios dakayo ya banbantayana dakayo tapno maitoloy ay gawis nan pammatiyo engganay kasin omali si Jesu Kristo. ² Sapay koma ta maam-am-amed nan mangliknaanyo isnan seg-ang, layad ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios.

Nan Ik-ikkan Nan Agin-iisolo

³ Gagayyemko, nan pilmi ay kay-atko ay ibaga koma ken dakayo isnan solat ay naay et nan maipanggep isnan maisalakanan tako am-in ay mamati ken Kristo. Ngem gapo tay wada nan agin-iisolo id wani et baken di is itoloyko ay ibaga ken dakayo. Nodi ibagak en masapol ay salaknibanyo nan tet-ewa ay sol-solo ay maipanggep ken Kristo ay intalek Apo Dios isnan mamati tay

adi kabalin ay masokatan. ⁴ Kanak na tay wada nan ipogaw ay maid polos nemnemda ken Apo Dios ay maitaptapi ken datako. Egayda inpaila nan tet-ewa ay wada isnan nemnemda isnan naitapiyanda ken datako. Ngem sinokatanda nan tet-ewa ay maipanggep isnan mangpakawanan Apo Dios isnan basbasol di ipogaw tay kananda en mabalin ay ikkan nan mamati nan kompolmi ay ol-olay ay kayatda tay epdas napakawan nan basbasolda. Dinokoganda nan es-esa ay Apo tako ay si Jesu Kristo. Ngem epdas naisolat id sang-adom nan madosaanda.

⁵ Ipanemnemko ken dakayo nan epdasyo gintek tapno nemnemenyo nan dosan nan ipogaw ay adi mangpati ken Apo Dios. Getkenyo met nan inommat id kasin ay olay insalakan Apo Dios nan am-in ay Judio isnan nangipakaanana ken daida id Egipto ngem idi wada ken daida nan adi mangpati ken siya danat dosaen daida ay mangpatey ken daida. ⁶ Ya nan aanghel gedan ay nangtaynan isnan osto ay mentete-anda ya lebbengda et inbalod Apo Dios daida ay nangipaey ken daida isnan menbolinget engganay omdan nan agew ay banagena nan am-inta madosada. ⁷ Dinosan Apo Dios gedan nan iSodoma ya iGomora ya nan ipogaw isnan tapin di il-ili ay naisasag-en. Pinateyna daida gapo isnan ngawi ay inik-ikkanda tay nan lalalaki ken daida et nan iibada ay lalalaki nan binigawanda ay asawaen. Kaneg nan nang-adyan nan aanghel ay mang-ikkan isnan osto ay lebbengda et siya nan kaneg abes nan inikkan nan iSodoma ya iGomora ay nang-adi isnan osto ay maikkan. Nan nangpoowan Apo Dios ken daida ya nan il-ilida et siya nan nangipagtek ay dosaen Apo Dios nan mang-ik-ikkan isnan ngawi.

⁸ Ngem san deeyda ay agin-iisolo et itoltoloyda kayet ay mang-ikkan isnan ngawi ay kaneg nan inik-ikkan din iSodoma. Kega maid nem-

nemda isnan mangpatpatiyanda isnan baken tet-ewa. Maid anyaman nan kinababailoda. Adyanda ay mangpati isnan nangatngato mo daida. Olay nan aanghel et padadangiwanen nan agin-iisolo daida. ⁹ Dapay nan kangatowan ay anghel ay si Miguel et maid keg todi is inik-ikkana. Tay isdin ninsinopyatanda ken Satanas ay maipanggep isnan awak nan natey ay si Moses et maid kinkinwanina is ngawi ken siya. Nodi kinkinwanina en, "Si Apo Dios nan kigad ay mangsopla ken sik-a." ¹⁰ Ngem nan naayda ay ipogaw, awan, padadangiwanenda am-in ay adida getken ya maawatan. Apedda ik-ikkan nan kompolmi ay kayatda ay kaneg nan animal. Et siya nan awnit madosaanda ay eng-enggana. ¹¹ Awnit mendalalagsen nan dosada tay toltoladenda nan ogalin din si Cain ay nang-adi isnan inbilin Apo Dios ken siya. Ik-ikkanda abes nan kaneg nan basol din si Balaam tay nemnemnemenda ay pilmi nan bomaknanganda isonga nan ol-olay nan ik-ikkanda. Adyanda ay mangpati isnan nangatngato mo daida ay kaneg nan inikkan Core id kasikasin. Isonga nabanagda gedan ay kaneg Core ay madosa ay omey isnan impilno.

¹² Nan naitapiyanda ken dakayo isnan makikikananyo isnan simbaanyo et adi maibagay. Kega nailaok nan nalogit isnan nadalos tay maid bairda ken dakayo ya ken Apo Dios. Apedda bokbokodan nan kagawisan ay makan. Maid paayda ay kaneg nan liboo ay maid itedna is odan ay itaytayaw di dagem weno kanegda nan kaiw ay adi bomgas isnan timpo ay bomgasanda. Kanegda namin doway ay natey tay nateyda isnan kamaid begasda dadat magabot et maamko. ¹³ Kegda abes nan dakkal ay dalloyon isnan baybay tay kaneg nan kailaan nan kadodogis isnan osabna et kanegna abes nan kailaan nan ngawi ay ogalida. Ya kanegda nan talaw ay

aped menlawlawlaw ay maid osto is menteanda isonga maid ibadangda. Isonga awnit ipa-ey Apo Dios daida isnan menbolilinget tapno isdi nan menteanda ay eng-enggana.

¹⁴ Wada nan inpabagan Apo Dios id sang-adom ken Enoc ay naikapito ay pangapon din si Adam ay maipanggep isnan deeyda ay agin-iisolo. Kinwanina en, "Ilaenyo, awnit omali si Apo Dios et makkey ken siya nan kalibolibo ay aanghelna. ¹⁵ Omali ay mangbanag isnan am-in ay kaipoipogaw et ipagtekna isnan nang-adi ay mangpati ken siya ay getkena nan am-in ay ngawi ay inik-ikkanda ya kinkinwanida ay nang-ap-apos ken siya isonga dosaena daida." Siya dadi nan inbagan Enoc id kasikasin. ¹⁶ Nan ipogaw ay ibagbagak isna et daida nan managlili ay menmotmotmot. Ik-ikkanda nan ol-olay ay kaykayatda dadapay men-et-etek. It-it-ekda nan tapin di ipogaw tapno makaalada is kayatda ay alaen.

¹⁷ Ngem dakayo ay gagayyemko, masapol ay adiyoy kalkalingkingan nan inbagbagan nan aapostolis Jesu Kristo ay Apo tako. ¹⁸ Inbagada ken dakayo en isnan maodi ay timpo et omali nan ipogaw ay mangipadadangiwan isnan gawis. Ipatatida ay mang-ikkan isnan ol-olay ay kayat nan awakda. ¹⁹ Nan naayda ay ipogaw et kedkedeng nan wada isnan batawa is nemnemnemenda. Maid polos ken daida nan Ispiriton Apo Dios. Masis-iyang nan nemnem di mamati gapo isnan kankanan san deeyda ay agin-iisolo.

Nan Gawis Ay Masapol Ay Ikkang Nan Mangsolot Ken Kristo

²⁰ Ngem dakayo ay gagayyemko, baken koma dadi is ik-ikkanyo. Nodi taptaptapiyanyo nan mangtekanyo isnan gawigawis ay patpatiyanyo ay maipanggep ken Apo Dios. Menpabadang kayo isnan Ispirito Santo isnan menlowallowanyo tapno gawis nan lowaloyo. ²¹ Baken koma nan

mangipaaddawi ken dakayo isnan layad Apo Dios is ikkanyo. Anosanyo ay mangses-eed isnan makiteean tako ay eng-enggana ken Jesu Kristo ay Apo tako tay siya nan awnitna ited gapo isnan seg-angna. ²² Maseg-ang kayo isnan mendowadowa nan nemnemna ta ipapigsayo nan pammatida. ²³ Isnan ipogaw ay pagistay madosa isnan dosa ay maid patenggana gapo tay adida mamati et ibagayo nan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo tapno maisalakanda no mamatida. Dat no mamatida et kanegyo insalakan daida isnan apoy. Isnan tapin di managbasol ay adi polos mamati et masapol ay seg-anganyo daida ngem adyanyo nan ngawi ay ik-ikkanda. Ya makailanyo modatya maitapi kayo ay bomasol.

Si Apo Dios Nan Kangatowan

²⁴⁻²⁵ Sapay koma ta madayaw ay eng-enggana nan es-esang ay Dios ay si Apo Dios ay nangisalakan ken datako gapo isnan inikkan nan Apo tako ay si Jesu Kristo. Kabaelana ay mangsalsalaknib ken dakayo ta adiyoy ik-ikkan nan ngawi. Et awnitna ipatakdeg dakayo ay maid kadelawanyo isnan sagangna. Isonga awnit dadama nan gasing tako. Sapay koma ta si Apo Dios nan kangatowan isnan nemnem di ipogaw. Gawis no getken nan ipogaw am-in ay siya nan manakabalin ay Alin nan am-in enggana isdin damodamo ya eng-enggana. Tet-etet-ewa am-in dana.

Nan Inpagtek Apo Dios ken Juan

Maipanggep Isnan Libro

Nan inpailan Kristo ken Juan maipanggep isnan awnit ommat et naisolat isdin timpo ay napalpaligatan nan mamati gapo isnan nangsolsolotanda ken Jesus. Nan kapatgan ay layden nan nangisolat ay ibaga et ta ipapipigsana nan nemnemda ta adida kalkalingkingan nan gawis ay namnamada ta siya di nan mangbadang ken daida ay mangitoltoloy ay mangsolot isnan patiyenda olay mapalpaligatanda.

Nan adoado ay wada isnan naay libro et nan inpail-ilan Apo Dios ken Juan ay wada nan kaiyaliganda amin. Waay maawatan nan ipogaw isdin timpon Juan nan kayatda ay kanan ngem id wani naligaligat ay maawatan. Nadoblidobli ay naibagbaga nan naipagtek isna ngem nateketeken nan inikkana ay nangipagtek.

Olay naligat ay magtek nan am-in ay kayatna ay kanan ngem nalaka ay maawatan nan kapatgan ay ipailana et siya nan awnit mangkaanan Apo Dios isnan am-in ay mangbosboso ya mang-ap-apos ken siya. Ya nan esa pay et gapo ken Kristo awnit maligalowan is gawigawis nan am-in ay mamati ken siya ay adi mangtaytaynan isnan pammatida olay ngan nan ommat ken daida. Et makiteteteeda ken Apo Dios ay eng-enggana isnan balo ay batawa ay awnitna sapowen.

Nan wada isna:

Login nan solat 1:1-8

Nan damo ay naipaila ya nan pito ay solat isnan pito ay paggimongan di mamati 1:9-3:22

Nan nalololon ay papil ay wada nan pito ay pilkatna 4:1-8:1

Nan pito ay tanggoyob 8:2-11:19

Nan dragon ya nan dowa ay kaeegyat 12:1-13:18

Nan nateketeken ay napail-ila 14:1-15:8

Nan pito ay malakong ay liget Apo Dios 16:1-21

Nan nadadaelan id Babilonia ya nan naabakan nan am-in ay boson Apo Dios 17:1-20:10

Nan mangbanagan Apo Dios isnan am-in isnan kaodiyang ay agew 20:11-15

Nan mangpabalowan Apo Dios isnan am-in 21:1-22:5

Kombos nan solat 22:6-21

Nan Login Nan Solat

¹ Nan wada ay naisolat isnan libro ay naay et nan inpagtek Jesu Kristo ken sak-en ay esay baana ay kangadan is Juan. Inpabagan Apo Dios ken Jesus tapno getken nan ipogawna nan nganngani ay ommat. Et siya nan inikkana tay inbaana nan esay anghelna ay mangipagtek is dana ken sak-en. ² Isonga insolatko nan am-in ay inpailana ken sak-en. Et siya dana nan osto ay kalin Apo Dios ay inpagtek Jesu Kristo ken sak-en. ³ Men-gasing nan mangibasa isnan naay ay naipagtek ay awnit ommat ta dengngen nan iib-ana ya mengasing gedan nan mangidnge isnan naisolat isna. Tay adi mabayag dat ommat dana.

⁴⁻⁶ Nan mangipaw-itak isnan solat ay naay et omey isnan mamati ken Apo Dios ay mentetee isnan pito ay ili ay tapin di ili isnan probinsiya ay Asia.

Sapay koma ta likliknaenyo nan gawis ay layad ya anos ya natalna ay nemnem ay magapgapo ken Apo Dios ya nan Ispiritona yas Jesu Kristo. Si Apo Dios et mawawawada ay maid logina wenna patenggana. Nan Ispiriton Apo Dios ay wada isnan sagangna et pito nan mangipailaana isnan panakabalin Apo Dios. Si Jesu Kristo et siya nan matalek ay mangpaneknek isnan maipanggep ken Apo Dios. Siya gedan nan damo ay natago kasin ay adi katkatey et siya gedan nan Apon am-in nan apo isnan naay ay batawa. Sapay

koma ta siya nan madaydayaw ya mentoltolay ay enggana. Pilmi nan layadna ken datako. Sinakbotna datako isnan basbasol tako gapo isnan nateyana. Intapina datako isnan awnitna mentolayan et ninbalinena datako is mensilsilbi ken Amana ay Apo Dios ay kaneg nan ninsilsilbiyan nan papadin di Judio ken Apo Dios.

⁷ Nemnemen tako nan naay, tet-ewa ay awnit somagong si Jesus isna ay maikawit isnan liboo. Awnit ilaen nan am-in ay ipogaw siya. Olay din nangdoy-ok ken siya isnan nateyana et awnitda gedan ilaen. Awnit kasiaadawag am-in ay ipogaw isnan batawa gapo isnan egyatda ken siya. Tet-etet-ewa na.

⁸ Nan es-esa ay manakabalin ay Dios ay wawawawada ay maid logina wenno patenggana et kankanana en, “Sak-en nan nangwada isnan am-in ay wada et sak-en gedan nan awnit mangkombos isnan am-in.”

Nan Inpailan Jesu Kristo Ken Juan

⁹ Sak-en si Juan ay esay besatyo ay mamati. Gapo isnan pammati tako et ib-ak dakayo ay mang-ananos isnan mapalpaligatan tako ya isnan maitapiyan tako ken Jesus isnan mentolayana. Nan inommat ken sak-en et insiyan nan adi mamati sak-en ay mangipaey ken sak-en id Patmos ay ili ay liniliwes di baybay. Inikkanda di gapo isnan nangibagbagaak isnan kankanana Apo Dios ya nan mait-itdo ay inpagtek Jesu Kristo. ¹⁰ Ngem isnan esay agew ay Domingo et kinapet nan Ispiriton Apo Dios sak-en daket dengngen nan napigsa ay kali isnan dodokogek ay kaneg tanggoyob. ¹¹ Kinwanina en, “Isolatmo nan awnitmo il-ilaen ya dengdengngen ta ipa-eymo isnan mamati ay madagdagop isnan naay aypito ay ili; id Efeso, id Esmirna, id Pergamo, id Tiatira, id Sardis, id Filadelfia ya id Laodicea.”

¹² Idi ninligosak ay mang-ila isnan mangtoytoya ken sak-en daket

ilaen nan pito ay balitok ay maig-igwaan di silaw. ¹³ Isnan tetengaenda et wada nan kaneg ipogaw ay ninbabado is naisasagayad ya nangisasadley is nababalitokan ay galot. ¹⁴ Nan bookna et mapolap-olaw ay kaneg nan kapolawan ay kapes. Et menkililimat nan matana ay kaneg apoy. ¹⁵ Nan sikina et mensilsilangda ay kaneg nataneg ay gambang ay nalaslalasan. Nan kalina et kanega men-genggengaas is menpeypey-as ay dakkal ay danom. ¹⁶ Et wada nan pito ay talaw isnan kanawan ay ledengna et wada gedan nan bomalbala isnan topekna ay kaneg gamig ay dowan nan tademna ay napalipalid. Et somili nan angasna ay kaneg nan agew isnan kagaw.

¹⁷ Isnan nang-ilaak ken siya et natokangak isnan sasagangena ay kanegak natey gapo isnan egyatko. Ngem danat ig-en nan makanawan ay ledengna ken sak-en ay mangwani en, “Adika omegyat tay sak-en na. Sak-en nan nangwada isnan am-in ay wada et sak-en gedan nan mangkombos isnan am-in. ¹⁸ Matatatatagowak tay olay no nateyak id kasin ngem kasinak natago et mawawawadaak ay eng-enggana. Sak-en gedan nan kalebbeng isnan mateyan di ipogaw ya isnan pagbalodan nan ab-abiiikda ay makwani en Hades. ¹⁹ Isonga isolatmo nan am-in ay ipailak ken sik-a ay om-ommat id wani ya nan om-ommat is kasin. ²⁰ Nan pito ay talaw ay iilaem isnan makanawan ay ledengko ya nan pito ay balitok ay maig-igwaan di silaw et ipagtekko ken sik-a nan kayatda ay kanan. Nan pito ay talaw et daida nan pito ay mangipangpango ya mangbanbantay isnan mamati issan deey ay pito ay ili. Nan pito abes ay maig-igwaan di silaw et daida nan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken Apo Dios issan pito ay ili.” Siya dana nan kalina ken sak-en.

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Efeso

¹ Danat ibaga nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Efeso. Et kanana en, “Sak-en ay mamanggen isnan pito ay talaw isnan makanawan ay ledengko ya wawawawada isnan tangan di pito ay balitok ay maig-igwaan di silaw et siya na nan ibagak ken dakayo. ² Getkek am-in nan ik-ikkanyo. Isonga getkek ay ipakpakatyo ay mang-ik-ikkan isnan oblayo ay pala ken sak-en ya nan anosyo ay mangitpe isnan ligat. Getkek abes ay ad-adyanyo nan ngawi ay ipogaw tay pinanpaneknekanyo nan mangmangwani en apostolisda et getkenyo ay menkamkampotda. ³ Getkek gedan ay naanos kayo tay olay no mapalpaligatan kayo gapo isnan pammatiyo ken sak-en et adiyok dokdokogan nan pammatiyo.

⁴ Ngem wada nan adiyak layden ay ik-ikkanyo et siya na. Naat-antikan nan layadyo ken sak-en ay baken kaneg din damdamo. ⁵ Isonga nemnemenyo pod kasin nan kaneg san layadyo isdin damo ta ibabawiyoy nan ik-ikkanyo id wani ta solotenyoy din inik-ikkanyo id kasin. Tay no adyanyo ay dokogan nan basbasolyo et awnitak omey dosaen dakayo ay mangkaan ken dakayo isnan lombeng ay menteanyo. ⁶ Ngem wada pay nan gawis ay ik-ikkanyo tay kaseselatyo nan ik-ikkan nan ipogaw ay makwani en Nikolaita ay mang-it-itdo isnan baken tet-ewa ay adiyak gedan layden.

⁷ No waday ingayo dakayot idnge pod nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan il-ili. Kanana en, ‘Nan adi mangipalobos ay abaken Satanas siya et itedko nan kalebbengana ay mangan isnan begas di kaiw ay mang-ited is biyag ay maiwed patenggana ay tomotobo isnan kad-an Apo Dios.’ ”

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Esmirna

⁸ Danat ibaga abes nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Esmirna. Kanana, “Sak-en ay nangwada isnan am-in ay wada ya mangkombos isnan am-in ya natey ay natago kasin et siya na nan ibagak ken dakayo. ⁹ Gegetkek nan napalpaligatanyo ya nan kakodokodoyoy ngem nan katet-ewana et baknangkayo gapo isnan pammatiyo ken sak-en. Getkek gedan nan ngawi ay kankanan nan tap-in di Judio ay mang-ap-apos ken dakayo. Apedda kankanan en ipogaw Apo Dios daida gapo tay Judioda ngem nan tet-ewa et ipogaw Satanas daida tay adyanda ay mamati ken sak-en. ¹⁰ Isonga nan ibagak ken dakayo et adi kayo omegyat isnan nganngani ay mapaligatanyo. Tay nganngani ay padasen Satanas dakayo ay mangkaan koma isnan pammatiyo. Nan ikkana et awnitna ipabalod nan tap-ina ken dakayo. Mapaligatan kayo is simpoo ay agew. Ngem adiyok dokdokogan nan pammatiyo ken sak-en ay olay no siya nan ikateyyo tapno awnitak ited ken dakayo nan gon-gonayo et siya nan biyag ay maid patenggana.

¹¹ No waday ingayo et idngeyo nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan il-ili. Nan am-in ay adi mangipalobos ay abaken Satanas daida et adida maitapi ay madosa ay eng-enggana isnan makwani en maikadwa ay tetey.”

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Pergamo

¹² Danat ibaga abes nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Pergamo. Kanana, “Sak-en ay wada nan gamigna ay dowana tademna ay napalpalid et siya na nan ibagak ken dakayo. ¹³ Gegetkek nan makiteteanyo isnan kad-an nan adoado ay mangdaydayaw ken Satanas. Ngem gawis tay daan kayo

ay mangpatpateg ken sak-en. Olay isdin nangpateyan nan kailiyanyo ay baan Satanas ken Antipas ay nangipagpagtek ay ostoosto ken sak-en et egayyo dinokogan nan pammatiyo.

¹⁴ Ngem wada nan bassit ay adiyak layden ay ik-ikkanyo tay wada ken dakayo nan mangsolsolot isdin initdon din si Balaam ken Balak id sangadom. Initdon Balaam nan ikkan Balak tasiyay bomasol koma nan anak Israel. Isonga inawisna daida ay mangan isnan makan ay naiboyag isnan sinang didios ya mamabai ya lomalaki. ¹⁵ Kaneg abes ken dakayo tay wada nan mangsolsolot isnan ngawi ay it-itdon di Nikolaita. ¹⁶ Isonga ibabawiyo nan basbasolyo tay no adiyoy, awnitak omey ay dagos ay mangidosa ken dakayo isnan kalik ay naiyalig is gamig ay bomalbala isnan topekko.

¹⁷ No waday ingayo et idngeyo nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan ilili. Nan adi mangipalobos ay abaken Satanas et awnitak agtan siya isnan makan ay makwani en manna ay adi maila id wani. Wasdin esa ken daida et agtak abes is polaw ay bato ay naisolatan nan balo ay ngadana ay kedeng nan mangdawat is mangtek.”

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Tiatira

¹⁸ Danat ibaga abes nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Tiatira. Kanana, “Sak-en ay Anak Apo Dios ay menkililimat nan matana ay kaneg apoy ya mensilsileng nan sikina ay kaneg nalaslalasan ay gambang et siya na nan ibagak ken dakayo. ¹⁹ Gegetkek nan ik-ikkanyo isonga getkek nan pammatiyo ken sak-en ya nan layadyo. Getkek gedan nan badangyo isnan iib-ayo ya nan anosyo isnan maligligatanyo. Getkek ay inmam-amed nan gawis ay ik-ikkanyo id wani mo isdin damo ay namatiyanyo.

²⁰ Ngem wada abes nan adiyak layden ken dakayo. Aytay dayon aped baybay-an nan ngawi ay ik-ikkan nan babai ay si Jezebel ay aped mangmangwani en mamadton Apo Dios siya? Tay gapo isnan it-itdona et aw-awisena nan mamati ken sak-en ta mamabaida ya lomalakida dadapay makikikan isnan makan ay naiboyag isnan sinang didios. ²¹ Nabayag ay sesesed-ek di mangibabawiyana koma isnan ngawi ay ik-ikkana ngem adyana. ²² Isonga nan ikkak et awnitak agtan siya is dadama ay sakit et adi makabangon ya maitapi gedan ay masakit nan iibana ay nakiik-ikkan is ngawi. Siya di nan ikkak no adida dokogan nan maitaptapiyanda ken siya ay mangikkan is ngawi. ²³ Awnitak pateyen san deeyda ay nangsolsolot ken siya. Et siya dadi nan mangipaila isnan mamati ken sak-en isnan am-in ay ili ay gegetkek nan am-in ay wada isnan nemnem di ipogaw ya nan laylaydenda. Owen, nan awnitak isobalit isnan tonggal esa ken dakayo et nan kaneg nan inik-ikkanda.

²⁴⁻²⁵ Ngem nan tap-ina ken dakayo id issa Tiatira et egayyo solsoloten san deeyday ngawi ay mait-itdo tay egayyo pay laeng solowen nan kananda en naoneg ay mait-itdo ay nagapo ken Satanas. Isonga ibagak ken dakayo en masapol ay itoltoloyyo ay mangpati isnan tetewa engganay somagongak kasin ken dakayo. Maiwed et ibagak is masapol ay ikkanyo ta adi omamamed nan ligatyo.

²⁶⁻²⁸ Et nan adi mangipalobos ay abaken Satanas enggana isnan mateyana ay mang-an-anos ay mangik-ikkan isnan ipaikkak ken siya et awnitak ited ken siya nan kalebbengana ay makitolay ken sak-en isnan kailili ay kaneg nan kalebbengak ay inyalin Ama ken sak-en. Mentolayda ay maid makaabak dadat dosaen nan mang-ik-ikkan is ngawi. Et nan kaidiligan nan ik-ikkanda ay mendosa et siya nan kaneg nan

kagpakan nan banga no gepakem isnan landok. Awnitak ited abes ken daida nan gawigawis ay makwani en batakagan ay talaw isnan tan-o.

²⁹ No waday ingayo et idngeyo nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan ilili.”

3

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Sardis

¹ Danat ibaga abes nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Sardis. Kanana, “Sak-en ay kad-an nan Ispiriton Apo Dios ay pito nan mailaan nan panakabalina ya manggegeen isnan pito ay talaw et siya na nan ibagak ken dakayo. Gegetkek nan ik-ikkanyo. Isonga getkek gedan ay kankanan nan ipogaw en napigsa nan pammatiyo ken sak-en ngem baken kadi tet-ewa nodi kaneg kayo natey isnan kamamaidan nan pammatiyo. ² Isonga ilaenyo ta papigsaenyo nan daan pay laeng ay pammatiyo esapay mamaiwed. Tay inilak ay adi mapnek pay laeng si Apo Dios isnan pangilaana ken dakayo. ³ Isonga nemnemenyo pod nan nait-itdo ken dakayo ay ididngeyo id kasin. Ibabawiyo nan basbasolyo ta kasinyo tongpalen id wani. Tay no adiyoy ikkan di et omaliyak ay mangdosa ken dakayo. Kaneg nan ikkan nan mangakew nan omaliyak ay adi kagtek no tongona nan domatngana.

⁴ Ngem wada nan tap-ina ken dakayo id issa Sardis ay egay kakilot nan badoda. (Nan kayatna ay kanan et adida bomasbasol.) Awnit dakayo nan maitapi ken sak-en ay menbabado is polaw tay gawis nan ik-ikkanyo. ⁵ Et nan adi mangipalobos ay abaken Satanas daida et daida nan awnit menbado is polaw et adiyak abes kaanen nan ngadanda isnan liblo ay listaan di ngadan nan amin ay matatago ken Apo Dios ay engengana. Nodi awnitak kanan isnan

kad-an Ama ya nan aangelna en daida nan osto ay ipogawko.

⁶ No waday ingayo et idngeyo nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan ilili.”

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Filadelfia

⁷ Danat ibaga abes nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Filadelfia. Kanana, “Sak-en ay mangtongtongpal ken Apo Dios ya tet-ewa ay matalek isnan am-in et wada nan ibagak ken dakayo. Sak-en gedan nan nangbanes isnan lebbeng din si Ali David ay mentolay isnan am-in. Et mabalin ay ikkak nan amin ay kayatko ay ikkan ay maiwed makasopla. ⁸ Siya na nan ibagak ken dakayo. Gegetkek am-in nan ik-ikkanyo. Getkek gedan ay at-atik et kedeng nan kabaenyo ngem ananosanyo kayet ay mang-ikkan isnan am-in ay inbagak ken dakayo ya egayyo is-isot ay papasolotko dakayo. Isonga wada nan kaneg segpan ay tinokabak ken dakayo et maiwed makailikep.

⁹ Dengngenyoy gedan nan naay. Nan ipogaw issa ay mangmangwani en ipogaw Apo Dios daida gapo tay Judioda et awnitak piliten daida ay omeйда ay menpalintomeng ken dakayo tasiyay getkenda ay dakayo nan laylaydek. Tay nan tet-ewa et ipogaw Satanas daida ay menkamkampot. ¹⁰ Ngem gapo tay tongtongpalenyo nan inbagbagak ken dakayo en an-anosanyo nan amin ay mapalpaligatanyo gapo ken sak-en et isalakanko dakayo isnan kaeegyay ay ligat ay awnit omdan isnan batawa ay mangpaneknek isnan ogalin di am-in ay ipogaw.

¹¹ Dandaneyak omali isonga ipapasnekyo nan pammatiyo ken sak-en ta maid manggowad isnan awnityo ligalo ay awnitko ited. ¹² Tay nan adi mangipalobos ay abaken Satanas et ipasgepko siya ay adi

makakakak-aan isnan kad-an Apo Dios. Menbalinek siya ay kanega tokod isnan Templon Apo Dios ay maid makakaan. Et awnitak imalka ken siya nan ngadan Apo Dios ya nan ngadan di ilin Apo Dios ay makwani en balo ay Jerusalem ay awnit magapo ken Apo Dios id daya ya imalkak gedan ken siya nan balo ay ngadanko.

¹³ No waday ingayo et idngeyo nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan ilili.”

Nan Pamagbaga Isnan Mamati Id Laodicea

¹⁴ Danat ibaga abes nan isolatko isnan mangipangpango isnan mamati id Laodicea. Kanana, “Sak-en ay makwani en Tet-ewa tay matalekak ya am-in ay ipagtekko ay maipanggep ken Apo Dios et tet-et-ewa et wada nan ibagak ken dakayo. Sak-en gedan nan nangipaboliwan Apo Dios isnan am-in ay wada.

¹⁵ Kanak en gegetkek nan am-in ay ik-ikkanyo. Isonga getkek abes ay kanegyo nan mentineng-an ay poos di danom tay adiyoy ap-aposen sak-en ngem adiyoy gedan solsoloten ay osto. Gag-awis no piliyenyo no ngan nan ikkanyo no osto ay mamati kayo wanno adi. ¹⁶ Ngem gapo tay kaneg nan midyo menpoos ay danom nan pammatiyo ken sak-en et awnitak itobba dakayo. ¹⁷ Kankananyo en maid polos kolangyo isnan am-in ay masapolyo isonga kananyo en baknang kayo. Ngem adiyoy getken ay nan tet-ewa et kokodokdo kayo ya kaseseg-ang kayo. Kanegyo nan ninlalabos ya kowap. ¹⁸ Isonga bagbagaak dakayo ta sak-en di omaliyanyo is omalaan is kaneg kapatgan ay balitok et siya nan osto ay pammati tasiyay tet-ewa ay bomaknang kayo. Omala kayo koma gedan is polaw ay bado ta adi kayo menlalabos ta makaan nan bainyo. Ya omala kayo gedan is iyagasyo isnan matayo tasiyay makaila kayo

kasin. ¹⁹ Am-in ay laylaydek et bagbagaak ya dosdosaek daida no ngawi nan ik-ikkanda tasiyay maitdowanda. Isonga ibabawiyo nan basbasolyo ta patiyenyo sak-en ay osto. ²⁰ Dengngenyoy, itatatakdegko isnan segpan nan kanegyo baey ay menkogkogkog. No waday mangdenge danat tokaban et songgepak et makiobongak ken siya.

²¹ Nan adi mangipalobos ay abaken Satanas daida et daida nan awnitak agtan is kalebbenganda ay makitokdo ken sak-en ay maitapi isnan kinangatok ay kaneg nan naitapiyak ken Ama isnan kinangatona issan nang-abakak ken Satanas.

²² No waday ingayo et idngeyo nan ibagbagan nan Ispiriton Apo Dios isnan mamati ay madagdagop ay mangdaydayaw ken sak-en isnan ilili.”

Siya dadi nan inpasolatna ken sak-en isnan ipogaw isnan pito ay ili.

4

Nan Kadadayaw Ay Mentoltolay Id Daya

¹ Nakwas pay di daket tamaangen id daya daket ilaen nan natokaban ay eneb. Daket dengngen kasin san kali ay dinngek issan damo ay kaneg nan kalin di tanggoyob ay mangmangwani en, “Omalika isna ta ipailak ken sik-a nan awnit ommat.” ² Dat makanapet nan Ispiriton Apo Dios ken sak-en daket wada id daya. Daket ilan isdi nan tokdowan di ali ay wada nan tomotokdo. ³ Nan kaiilaana et mensilsilang ay kanega nan nangina ay bato ay makwani en haspe ya karnelia. Isnan tokdowana et liniliwes nan mensilsilang ay kaneg batikaang ay bildi ay kaneg nan bildi ay bato ay makwani en esmeralda. ⁴ Nan tokdowana pay et liniliwes nan dowampoo ya epat ay ganaganagwis ay tokdowan et tomotokdo isdi nan dowampoo ya epat ay aamama ay nangato nan lebbengda et menbabadoda is polaw ya menkakalogongda is balitok ay kalogong di ali.

⁵ Magapgapo isnan kad-an di mentoltolay nan kimat ya nan ninkapipigsa ay kido. Isnan sagangna et wada nan pito ay mapapasgedan ay silaw et daida nan mangipaila isnan pito ay kailaan nan panakabalin di es-esa ay Ispiriton Apo Dios. ⁶ Nan esa pay ay inilak isnan sagang di tokdowana et kanega anaanawa ay salming ay mensilsileng ay kaneg nan makwani en kristal.

Isnan sag-en nan kasolisolin nan tokdowan di ali et wada nan epat ay matatago ay winadan Apo Dios et nakikilop nan awakda is kamata-mata. ⁷ Nan omona et kaneg bolog is layon nan kaiilaana. Nan maikadwa et kaneg baka. Nan maikatlo et kaneg angas di ipogaw nan angasna. Nan maikap-at et kaneg labaan ay mentaytayaw. ⁸ Am-inda et napa-payakanda is sag-en-em et nakikilop nan ninsinombangil ay payakda is kamatamata. Inagew ya linabi et adida isalsaldeng ay menkankanta ay mangmangwani en,

“Maiwed polos makaiso ken Apo Dios isnan kinangatona ya nan kin-naostona. Mawawawawada siya ay maid logina wenno patenggana.”

⁹ Menkankanta san epat ay matatago ay mangdaydayaw isnan kinapateg san mentoltolay ay mawawawada ay eng-enggana dadapay men-iiyaman ken siya. Isnan menkankantaanda ¹⁰ et makikankanta gedan san dowampoo ya epat ay aamam-a ay mangday-dayaw gedan isnan mawawada ay eng-enggana. Isnan mangday-dayawanda ken siya et menlokbobda dadapay kaanen nan kolonada ay balitok ay kanega kalogong di ali dadaet ippey isnan sagangna ay mangwani,

¹¹ “Sik-a nan Apomi ya Diosmi. Maibagayka ay madayaw ya maipangato gapo isnan dadama ay panakabalinmo tay sik-a nan nangwada isnan am-in ay wada. Owen, gapo

isnan layadmo ay nangwada isnan am-in et naboliwda.”

5

Nan Nalololon Ay Papil Ya Nan Makwani En Kalnilo Ay Wada Nan Kalebbengana Ay Manglokat

¹ Nakwas di daket ilaen nan nalololon ay papil ay gegen-an san tomotokdo ay mentolay isnan makanawan ay ledengna. San papil et nasosolatan nan ninsinombangil ya napipilkatan is pito tasiyay adi malokatan. ² Daket ilaen abes nan napigsa ay anghel ay mangibibiyad isnan kalina ay mangmangwani en, “Sino nan maibagay ay manglatlat isnan naipipilkat ay papil ay naay ta lokatana?” ³ Ngem olay id daya wenno isnan batawa wenno isnan kad-an di natey et maiwed polos olay esa is dinatngana is wada nan kalebbengana ay manglokat isnan papil ta ilaena nan naisosolat isdi. ⁴ Isonga daket men-agaaga tay maiwed polos dinatngana is makalokat isnan deey ay papil. ⁵ Ngem dat kanan nan esa issan deeyday aamam-a ken sak-en, “Adika pod men-ag-aga. Ilam, wada isna si Kristo ay nangadnan is Layon ay nagapo ken Juda ya apon abes din si Ali David. Siya nan nakaabak ken Satanas isonga kalebbengana ay manglatlat isnan pito ay naipipilkat ay papil ta bilagena san nalololon ay papil.”

⁶ Idi kinwanina di daket ilaen ay wada nan kanega anak di kalnilo ay tomatakdeg isnan kad-an di tokdowan di ali ay linilikob san epat ay matatago ya san dowampoo ya epat ay aamam-a. San Kalnilo et kanega napatey id kasin tay wada nan kablata. Wada nan pito ay sakgodna ya pito abes nan matana ay mangipaila isnan panakabalin nan Ispiriton Apo Dios ay mang-il-ila isnan am-in ay om-ommat isnan batawa. ⁷ Daet omey ay mang-ala isnan nalololon ay papil isnan makanawan ay ledeng san tomotokdo ay mentolay. ⁸ Isnan

nang-alaana isdi dat menpangalokbob san epat ay matatago ya san dowampoo ya epat ay aamam-a ay kasikokotengteng isnan makwani en harpe ay mangdayaw isnan makwani en Kalnilo. Wada abes ken daida nan sag-es-a ay balitok ay malakong ay mapop-oowan di insinso. Nan kaiyaligan nan insinso et nan lol-owalon di kaipoipogaw Apo Dios. ⁹ Dadat kantaen nan balo ay kanta ay mangwani en,

“Kedkedengka is maibagay ay mang-ala isnan nalololon ay papil ya mangkaan isnan pilkatna. Tay napateyka et nan nateyam nan naisbot isnan basbasol di ipogaw ta waday menbalin is ipogaw Apo Dios isnan magapo isnan am-in ay ili ay natkenatken nan kalida ya kai-ilaanda. ¹⁰ Intapim daida isnan mentoltolayan Apo Dios ya ninbalinem daida is mensilsilbi ken siya ay kaneg nan inik-ikkan di papadin di Judio ya awnitda mentolay isnan batawa.”

¹¹ Kasinak nintamaang daket ilaen nan kalibolibolibo ay aanghel ay nangliliwes isnan tokdowan di mentolay ya san epat ay matatago ya san dowampoo ya epat ay aamam-a. ¹² Dadat ibibiyad nan kantada ay mangmangwani en,

“Nan makwani en Kalnilo ay pinateyda et maibagay ay madayaw ya mapateg ya maipangato tay maiwed polos menkolangan nan kabaelana ya nan getkena ya nan kina-gawisna.”

¹³ Dinngek gedan nan kantan di am-iam-in ay naboliw, nan wada id daya, isnan batawa, nan wada isnan baybay ya wada isnan kad-an di natey. Am-iam-in ay binoliw Apo Dios et menkankantada ay mangmangwani en,

“Nan tomotokdo ay mentolay ya nan makwani en Kalnilo et daida

nan kapigsaan isonga maday-dayawda ya mapatpategda ya maipapangatoda ay eng-enggana.”

¹⁴ Dat songbatan san epat ay matatago et kananda en, “Tet-ewa am-in sa.” Dat kasin menpangalokbob san dowampoo ya epat ay aamam-a ay mangdayaw issan Kalnilo ya san Mentolay.

6

Nan Nakaan Di Enem Ay Naipipilkat Ay Papil Issan Nalololon Ay Papil

¹ Daket ilaen san Kalnilo ay mangkaan isnan damo ay pilkat. Isnan nangkaanana daket dengngen nan napigsa ay kali ay kaneg kido ay kalin di esa issan epat ay matatago ay mangmangwani en, “Omalika et.” ² Daket ilaen ay bomalbala nan polaw ay kabayo ay wada nan mensasakay ay nananggen is pana ay igobatna. Dat wada nan mang-ited ken siya is kalogong ay singyal di mangabak. Dat omey makigobat ay mang-abak isnan am-in ay kagobatna.

³ Dat kaanen nan Kalnilo nan maikadwa ay pilkat isnan papil daket dengngen ay kanan san maikadwa ay matatago en, “Omalika et.” ⁴ Dat bomala nan men-gadangdang ay kabayo. Nan mensasakay et ingtanda is andoando ay ispada ay mangipagtek isnan panakabalina ay mangipagobat isnan ipogaw isnan batawa ta menpinateyda.

⁵ Dat kaanen san Kalnilo nan maikatlo ay pilkat daket dengngen ay kanan nan maikatlo ay matatago en, “Omalika et.” Daket ilaen nan menngitit ay kabayo. Nan mensasakay et bibilalayena nan pagkilowan.

⁶ Daket dengngen nan kali ay nagapo issan kad-an di epat ay matatago ay mangwani en, “Awnit wada nan bitil isnan batawa isonga nan lagbon di ipogaw isnan sin-agew et doway ay salmon ay bagas et kedeng wenno sinkasalop ay ginilling ay ballogo. Ngem adiyoy panginnginaen nan mantika ya basi.”

⁷ Dat kaanen san Kalnilo san maikap-at ay pilkat daket dengngen ay kanan nan maikap-at ay matatago en, “Omalika et.” ⁸ Daket ilaen nan kabayo ay inmopsat. Nan ngadan nan mensasakay et Tetey et omon-onod ken siya si Hades ay pangwanida isnan kad-an di natey. Naagtanda is kalebbenganda ay mangpatey isnan pagkap-at di ipogaw isnan batawa. Nan ikateyda et nan gobat, bitil, sakit ya nan atap ay aanimalis.

⁹ Dat kaanen san Kalnilo nan maikalima ay pilkat isnan papil. Daket ilaen nan maig-igwaan di maiboyboyag ken Apo Dios ay makwani en altar et wada isnan silokna nan ab-abiik di kaipoipogaw ay napatpatey gapo tay pinatpatida nan kalin Apo Dios ya gapo isnan nangipanpaneknekanda isnan tet-ewa ay maipanggep ken siya. ¹⁰ Inbobogawda ay mangwani en, “Manakabalin ay Dios, tet-ewa nan am-in ay kanam ya osto nan ikikkam. Isonga tongona pay di mangbanagam isnan ipogaw isnan batawa ta baesam nan mangpatey ken dakami?” ¹¹ Dadat maagtan am-in is polaw ay bado ya naibaga ken daida en omillengda pay is sinawyan ta sed-enda nan am-in ay masapol ay mapatey ay bebsatda ay baan Apo Dios ay kaneg nan inpeseda.

¹² Daket ilaen kasin ay kaanen san Kalnilo nan maikan-em ay pilkat. Dat manawada nan napigsa ay yegyeg isnan batawa dat mabanolinget nan agew ay kaneg nan menngalilitit ay galot dapay gomadangdang nan bowan ay kaneg basa. ¹³ Dat matekdag nan katalatalaw isnan batawa ay kaneg nan kaapgsan nan egay kaom ay begas di molmola isnan napigsa ay dagem. ¹⁴ Dat mamaid nan daya ay kaneg papil is nalolon et maaton nan am-in ay bilbilig ya olay nan bilig gedan isnan tangan di baybay. ¹⁵ Dat omegyat nan am-in ay ipogaw isnan batawa. Nan

aali, nan tap-in di mentolay, nan aap-apon di sosoldado, nan babaknang, nan wada nan kabaelanda ya nan am-in ay tap-in di ipogaw ay baa ya baken et enda nin-gago am-in isnan lil-iyang ya isnan natetengyaban ay batbato isnan bilbilig. ¹⁶ Dadat kasi-bobogaw ay mangmangwani isnan bilbilig ya isnan batbato, “Magday kayo koma ta gab-onanyo dakami ta adi mang-ila nan tomotokdo ay mentolay ya ta adimi liknaen nan liget nan makwani en Kalnilo. ¹⁷ Tay id wani nan inomdanan nan kaeegyat ay ligetda et maid polos makaitoled is mangsango isnan ligetda.”

7

Nan Sin-gasot Ya Epatpoo Ya Epat Ay Libo Ay Ipogaw

¹ Nakwas di daket ilaen nan epat ay anghel ay tomatakdeg ay nin-anganga isnan batawa ay mangseseyat isnan epat ay kagapowan di dagem ta maid omey is dagem isnan batawa ya baybay ya ta adi kaiwessawes nan kak-aiw. ² Daida nan inagtan Apo Dios is kabaelanda ay mangdadael isnan batawa ya baybay. Daket ilaen nan esay anghel ay nagapo isnan batog di balaan di agew ay mamanggen isnan pala malkan Apo Dios ay maleleng-agan. ³ Danat ibogaw issan epat ay anghel ay mangwani en, “Awni. Adiyoy saksakiten nan batawa, baybay ya nan kak-aiw engganay malkaanmi nan kitkitong nan baan Apo Dios.” ⁴ Daket dengngen nan kabibilang nan namalkaan nan kitongda et sin-gasot ya epat poo ya epat ay libo. Nagapoda isnan simpoo ya doway ay an-ak din si Israel. ⁵⁻⁸ Et sagsisimpoo ya doway libo nan nagapo isnan tonggal esa ay kaapowan Israel ay da Juda, Ruben, Gad, Aser, Neftali, Manases, Simeon, Levi, Isacar, Zabulon, Jose, yas Benjamin.

⁹ Idi mentamaangak kasin daket ilaen ay wada nan adoado ay ipogaw ay adi kabilang. Nagapoda

isnan am-in ay ili isnan batawa ay nateketeken nan kalida ya kai-ilaanda. Itatakdegda am-in isnan sagang nan mentolay ya nan makwani en Kalnilo et wasdin ninbadbado is polaw ay naisas-agayad ya wasdin nanggegeen is lamos ay mangipaila isnan gasingda. ¹⁰ Inbibiyadda ay mangmangwani en, “Maid teken is mangisalkan ken datako nodi nan Kalnilo et kedeng yas Apo Dios ay tomotokdo ay mentolay.” ¹¹ Am-in ay anghel et linikobda nan tokdowan di ali, san aamam-a ya san epat ay matatago. Dadat menpangalokbob issan sagang di tokdowan ay mangdayaw ken Apo Dios. ¹² Kananda en, “Tet-ewa nan naayda. Maibagay si Apo Dios ay madaydayaw ya maipangato ay eng-enggana. Men-iyaman tako ken siya tay maid polos menkolangan nan kabaelana ya nan getkena. Tet-ewa am-in dana.”

¹³ Dat sooten nan esa issan deeyday aamam-a ken sak-en en, “Ay getkem no sino nan ipogaw ay naayda ay nakabado is polaw ya into nan napagowanda?”

¹⁴ Daket kanan, “Adiyak getken, apo. Waay sik-a nan mangtek.”

Danat kanan, “Da tona nan ipogaw ay mamati ay nangilasat isnan dadama ay ligat isnan batawa. Kanegda linabaan nan badoda isnan basan nan makwani en Kalnilo ta pomolaw ay maiyalig isnan naowasan nan basbasolda. ¹⁵ Isonga menteteeda id wani isnan sagang di tokdowan Apo Dios ta mensilsilbida isnan Templona ay inagew ya linabi. Et san tomotokdo ay mentolay et banbantayana daida tay wada siya ay maitatapi ken daida. ¹⁶ Isonga adida polos kasin kaow-owat ya adida kasin kaew-ewew. Adida pay mapaligatan isnan kaeegyay ay agew ya mailisida isnan pilmi ay poos di kompolmi ¹⁷ tay nan Kalnilo ay wada isnan kad-an di tokdowan di ali et siya nan mangbanbantay ken daida ya siya nan mangipangpango ken daida isnan balaan di danom ay

mang-ited is biyag ay maid patenggana. Et kaanen Apo Dios nan am-in ay seg-angda ta adida kasin men-agaga.” Siya dadi nan kinwanina.

8

Nan Nakaan Di Maikapito Issan Naipipilkat Ay Papil

¹ Idi kinaan nan makwani en Kalnilo nan maikapito ay pilkat isnan deey ay papil dat omneng am-in ay wada id daya is waay kagedwa ay olas. ² Daket ilaen nan pito ay anghel ay tomatakdeg isnan sagang Apo Dios dadat maagtan is sin-es-a ay tanggoyob. ³ Dat domateng nan esay anghel ay nananggen is balitok ay maipaypay-an di insinso dat omey tomakdeg isnan altar. Naagtan siya is adoado ay insinso ta maitapi isnan lol-owalon di kaipoipogaw Apo Dios danat poowan isnan balitok ay altar ay wada isnan sagang di tokdowan di ali. ⁴ Dat ngomato nan asok di insinso ay nagapo issan ginengen-an di anghel ay tomatakdeg isnan sagang Apo Dios ay maitapi isnan lol-owalon di ipogawna. ⁵ Inalan kasin san anghel san maipaypay-an di insinso danat ponowen is gabbang isnan altar et ibkasna isnan batawa. Daet mawanada nan kaeegyay ay kimat ya napigsa ay kido dapay manayegyeg nan batawa.

Nan Inpabalan Nan Pito Ay Tanggoyob

⁶ Nakwas di dat mensagana san deeyday pito ay anghel ay mentanggoyob. ⁷ Nintanggoyob nan damo ay anghel dat omodan is dalalo ya apoy ay malalaokan is basa. Dat mapoowan nan pagkatlon nan batawa ya nan pagkatlon abes di kakaiw ya am-in ay logam.

⁸ Idi nintanggoyob nan maikadwa ay anghel dat mawada nan kaneg dakkal ay bilig ay menbidbidang et naibkas isnan baybay. Dat menbalin nan pagkatlon di baybay is basa ⁹ isonga natey nan pagkatlon di matatago isnan baybay ya nalimon

nan pagkatlon di babapor ya bang-bangka.

¹⁰ Idi nintanggoyob nan maikatlo ay anghel dat wada nan dakkal ay talaw ay menbidbidang ay kaneg silew ay maekdag ay nagapo id daya et ompa isnan pagkatlon nan amin ay balaan di danom ya nan gin-ginawang. ¹¹ Menpait nan ngadan san deey ay talaw et pinmait nan pagkatlon di danom isnan bawataw isonga natey nan adoado ay ipogaw ay nang-inom isnan deey ay danom.

¹² Idi nintanggoyob nan maikap-at ay anghel dat mapontaan nan pagkatlon di agew, nan pagkatlon di bowan ya nan pagkatlon di talaw. Isonga namaid nan pagkatlon di silawda. Et menbolinget isnan pagkatlon di kag-aw ya pagkatlon di labi.

¹³ Idi mentamaangak kasin daket ilaen nan labaan ay mentaytayaw id ngato ay mangibobogaw ay mang-mangwani en, “Ay inayan tay amamed kaeegyat nan ommat pay isnan mentetee isnan bawataw no mentanggoyob nan tolo pay ay anghel.”

9

¹ Dat mentanggoyob nan maikalima ay anghel. Daket ilaen nan esay talaw ay naekdag isnan bawataw. Dat maagtan siya is tolbek di eneb di lengaw ay maid patanggan di kaad-adaemna.

² Danat lokatan nan lengaw dat bomala nan adoado ay asok ay kaneg asok di dakedake ay apoy et salinana nan agew. Isonga binmolinget nan bawataw gapo isnan kaeegyat ay asok ay nagapo isnan lengaw. ³ Dat wada nan ipabalan nan asok ay kaneg kadodododon ay maiwakat isnan bawataw et naagtanda is kabaelan ay mensinget nan obetda ay kaneg gayaman. ⁴ Ngem naibilin ken daida ay adida dadaelen nan loglogam ya nan kak-aiw nodi singtenda et kedeng nan ipogaw ay maid malkan nan kitongda ta kailasinanda isnan ipogaw Apo Dios. ⁵ Ngem egayda napalobosan ay mangpatey isnan

deeyday ipogaw nodi apedda paligaten daida is limay bowan. Ya nan sakit nan singetda et kaneg nan kaeegyat ay singet di gayaman. ⁶ Issan deey ay mapalpaligatanda et kayat san deeyday ipogaw ay matey ngem adi kabalin.

⁷ Nan kaiilaan san deeyday kaneg dodon et kaneg kabayo ay nakasagana ay makigobat. Et wada nan kaneg balitok ay kolona isnan oloda. Nan angasda et kaneg angas di ipogaw. ⁸ Nan bookda et andoando ay kaneg book di babai ya kaneg baban di layon nan bab-ada. ⁹ Et wada isnan pegaewda nan kaneg salida ay landok. Nan kalin di paypayakda et kaneg nan gogon di adoado ay kalisa ay omey makigobat. ¹⁰ Nan singten nan obetda et kaneg nan kaeegyat ay singten di gayaman isonga nan obetda nan isingsingetda isnan ipogaw isnan oneg di limay bowan. ¹¹ Et wada nan apoda ay siya gedan nan anghel ay apo isnan lengaw ay maid patanggan di kaad-adaemna. Nan ngadana isnan kalin di Judio et Abaddon ya isnan kalin di Griego et Apolion. Nan kayatna ay kanan et mendadadael.

¹² Nakwas nan omon-ona isnan tolo ay kaeegyat ay ommat ngem wada pay nan dowan ay omon-onod.

¹³ Dat mentanggoyob nan maikan-em ay anghel daket dengngen nan kali et kaneg nagapo isnan epat ay solin di balitok ay altar isnan sagang Apo Dios. ¹⁴ Kinwanin san kali isnan maikan-em ay anghel en, “Enka palobosan nan epat ay anghel ay nanagod isnan sag-en di dakkal ay ginawang ay Eufrates.” ¹⁵ Danat omey palobosan daida tay naisaganada isnan naay ay osto ay tew-en ya bowan, agew ya olas ay enda mangpateyan isnan pagkatlon am-in di ipogaw. ¹⁶ Daket dengngen ay nan kabibilang di soldadoda ay mensasakay isnan kabayoda et dowampoo ay libo nan gropoda et sagsisimpoo ay libo isnan esay gropo.

¹⁷ Et siya na nan kaneg di kabkabayo ya nan mensasakay ay naipaila ken sak-en. Nan salidan di pegaewda et tolo nan kololda. Wada nan men-gadangdang ay kaneg apoy, amariyo ya asol ay kaneg nan asol ay batek ay makwani en sapiro. San deeyday kabayo et kaneg olon di layon nan oloda et bomalbala isnan topekda nan asok ya apoy ya nan menbidbidang ay kaneg libo. ¹⁸ Isonga dat matey nan pagkatlon di ipogaw isnan batawa gapo isnan asok, apoy ya libo ay bomalbala isnan topekda. ¹⁹ Et dowa nan kabaelan san deeyda ay kabayo ay mangpatey tay nan topekda nan ipateyda ya nan ikoda abes nan osalenda ay mangpaligat isnan ipogaw tay nan ikoda et kaneg oweg.

²⁰ Ngem nan nabay-an ay ipogaw ay egay natey isnan deey ay ligat et egayda polos tinaynan nan ngawi ay ik-ikkanda ay mangpatpati isnan didimonyo ay aanito ya nan apedda sinapsapo ay balitok, gambang, landok, bato ya kaiw ay sinang didiosda. Dapay nan deeyda ay sinang didios et adida polos makaila, makadnge ya makadaan. ²¹ Egayda gedan isaldeng nan ngawi ay ik-ikkanda ay menpatpatey ya mensapsapo isnan ibada ay ipogaw. Itoltoloyda gedan ay mangak-akew ya mamabai ya lomalaki.

10

Nan Banban-eg Ay Papil Ay Gegen-an Nan Anghel

¹ Nintamaangak kasin daket ilaen ay wada pay nan napigsapigsa ay anghel ay lomaylayog ay nagapo id daya. Kaneg nababadowan is liboo ya nabebedbedan is batikaang. Somili nan angasna ay kaneg agew ya nan sikina et kaneg menbidbidang is apoy. ² Gegen-ana nan banban-eg ay nabibilag ay solat. Isnan linmayogana danat igagatin nan kanawan ay sikina isnan baybay ya nan kanigid isnan lota. ³ Dat menbogaw et kaneg

napigsa ay kalin di layon. Dat songbatan nan pito ay napigsa ay kido. ⁴ Daket isolat koma nan kinwanin nan kido ngem dat wada nan kali ay nagapo id daya ay mangmangwani, “Adim ipagpagtek nan kinwanin san pito ay kido. Adim isolat.”

⁵ San anghel ay inilak ay tomatakdeg isnan baybay ya lota et inpangatona nan kanawan ay ledengna. ⁶ Dat mensapata isnan ngadan Apo Dios ay adi katkatey ay nangboliw isnan daya, nan batawa, nan baybay ya nan am-in ay mentetee ken daida. Kinwanina en, “Maiwed et maiyaw-awniyana pay laeng ⁷ tay no mentanggoyob nan maikapito ay anghel et kewasen Apo Dios nan am-in ay ninemnemna ay maikkan ay kaneg din inbagana isdin bab-aana ay mamadtona id sangadom ngem egay naipagtek isnan tap-in di ipogaw.”

⁸ Kinwanina di daket dengngen kasin san kali ay nagapo id daya ay mangwani ken sak-en en, “Enka ta alaem san nabibilag ay solat ay gegen-an nan anghel ay tomatakdeg isnan baybay ya isnan lota.” ⁹ Isonga inmeyak isnan anghel daket ipaala san banban-eg ay papil. Danat kanan, “Alaem ta kanem. Nan tamtamna et mam-is ay kaneg dilo ngem no okmonem et awnitna pasakiten nan egesmo gapo isnan paitna.” ¹⁰ Isonga inalak san banban-eg ay papil ay gegen-ana daket kanen et mam-is ay kaneg dilo. Ngem idi inokmonko dat somakit tet-ewa nan egesko. ¹¹ Dat maibaga ken sak-en nan kayat ay kanan san paitna. Kanana en, “Masapol ay kasinmo ibagbaga nan kaeegyat ay awnit ommat isnan aali ya nan ipogaw ay nagapo isnan nateketeken ay ili ay natkenatken nan kalida ya kaiilaanda.”

11

Nan Doway Tistigos Apo Dios

¹ Nakwas di dat wada nan mangiyali is pao ay pala lokod

danapay ibaga en, “Enka lokoden nan Templon Apo Dios ya nan altar dakat bilangen abes nan mangday-dayaw ken siya isnan Templona. ² Ngem adim loklokoden nan pantew di Templo tay epdas naited isnan adi mamati ken Apo Dios ta paasiasiyenda nan ilin Apo Dios is epatpoo ya doway bowan. ³ Ngem isnan deey ay epatpoo ya doway bowan ay sinlibo ya dowanggasot ya enempoo ay agew et siya gedan nan mangibaaak isnan doway tistigosko ay mangpaneknek ken sak-en. Et sako nan badoda ay mangipaila isnan menseseg-anganda gapo isnan om-ommat.”

⁴ San deey tistigos Apo Dios et daida nan nakwani id kasin en kaneg doway kaiw ay olivo ya doway silaw isnan sagang Apo Dios ay Apo isnan batawa. ⁵ Et no waday mangpadas ay mang-ikkan is ngawi ken daida et wada nan apoy ay bomala isnan topekda ay mangpoo ken daida. Et siya nan mapateyan nan bosoda. ⁶ Wada gedan nan kabaelanda ay mangipatiyagew ta adi omod-odan isnan mangibagbagaanda isnan inbagan Apo Dios ken daida. Et wada abes nan kabaelanda ay mangipabalin isnan danom is basa. Ya wada gedan nan kabaelanda ay mangpaligat isnan kaipoipogaw is kompolmi ay ligat basta laydenda.

⁷ Idi nakwas san inbagbagan san doway tistigos Apo Dios dat bomala nan pilmi ay kaeegyat isnan lengaw ay maid patenggan di kaad-adaemna et sapeena daida. Danat pateyen san doway tistigos Apo Dios tay inabakna daida. ⁸⁻⁹ Dat baybay-an nan ipogaw nan awakda is tolo ay agew ya kagedwa isnan esay kalsan nan dakkal ay ili ay nailansaan met laeng nan Apo tako isnan kros. Nan deey ay ili et nakadwaan is ngadan ay Sodoma ya Egipto tay kaneg din ngawi ay naikkan issan deeyda ay ili nan maik-ikkan gedan isnan naay ay ili. Nan kaipoipogaw isnan am-in ay nateketeken ay ili isnan batawa et

boyboyaenda nan awak san doway natey dadapay iyadi ay maikaob. ¹⁰ Tay men-galalasingda gapo isnan nateyan san doway ay mamadton Apo Dios tay dadama nan nangpalpaligatanda isnan kaipoipogaw isonga ninlalagsakda dadapay menpinakdaw.

¹¹ Ngem idi nakwas san tolo ay agew ya kagedwa dat tagowen kasin Apo Dios san doway dadat bomangon. Isonga am-in ay nang-ila et pilmi nan egyatda. ¹² Dat dengngen san doway ay mamadto nan napigsa ay kali ay nagapo id daya ay mangwani en, “Ngomato kayo isna.” Dat ilaen nan mangliliget issan doway ay makingatngatoda isnan liboo ay omey id daya. ¹³ Dat manayegyeg nan batawa is napigsa et madadael nan pagkasimpoon san deey ay ili dapay wada nan natey ay pitoy libo ay ipogaw. Dat dadama nan egyat nan tap-in di ipogaw isonga dadat dayawen si Apo Dios.

¹⁴ Nakwas nan maikadwa ay kaeegyat ay ommat ngem omal-ali nan maikatlo.

Nan Kaodiyan Ay Tanggoyob

¹⁵ Idi nintanggoyob nan maikapito ay anghel dat wada nan napigsa ay kakalikali id daya ay mangmangwani en, “Menlogi id wani et maid teken is mentolay isnan batawa no baken kedkedeng nan Apo tako ya nan inbaana ay si Kristo et daida nan mentoltolay ay eng-enggana.” ¹⁶ Dat san dowampoo ya epat ay aamam-a ay tomotokdo isnan sagang Apo Dios et ninpangalokbobda ay mangdayaw ken Apo Dios ay mangwani en,

¹⁷ “Apo Dios ay Apomi ay manakabalin ay wawawawada et men-iyaman kami ken sik-a tay id wani inpailam nan kaskasdaaw ay panakabalinmo et menlogi et nan mentolayam. ¹⁸ Nan mang-apos ken sik-a et dadama nan ligetda ngem inomdan id wani nan timpo ay ipailam nan

ligetmo gedan tay inomdan nan agew ay banagem nan am-in ay natey ta ligalowam nan bab-aam ay mamadtom ya nan am-in ay ipogawmo ay mangpatpateg ken sik-a ay olay nan ninkabababa ya nan ninkangangato dakapay dadaelen nan kaipoipogaw ay nang-ik-ikkan isnan ngawi isnan batawa.”

Siya di nan kinwanida.

¹⁹ Daket ilaen ay matokaban nan Templon Apo Dios id daya et inilak gedan nan pokok ay nangipapayanda isnan mangipanemnemnem isnan tolag Apo Dios isnan ipogawna. Dat menkimat dapay menkido is napigsa ya mendalalo dapay menyegyeg gedan nan batawa.

12

Nan Babai Ya Nan Dragon

¹ Idi nakwas di dat mawada isnan daya nan esa ay kaskasdaaw ay napateg nan kayatna ay ipaila. Wada nan babai ay ninbabado is somili ay kaneg agew danapay gagatinan nan bowan. Ninkakalogong siya is kolona ay simpoo ya doway talaw.

² Makaan-anak siya isonga men-adawag gapo isnan sakit nan egesna.

³ Dat mawada gedan nan esay kaskasdaaw ay dakedake ay kaneg bowaya ay makwani en dragon ay men-gadangang. Pito nan olona ya simpoo nan sakgodna et isnan am-in ay olona et nakolkolonaanda is kalogong di ali. ⁴ Nan ikona et piniktiwna nan pagkatlon di talaw dadat maekdag isnan batawa. Dat omey isnan sagang san babai ay makaan-anak ta alaena koma nan anakna no bomala ta kanena. ⁵ Ngem idi inmanak dat maeyey ay dagos san anakna ay lalaki isnan kad-an Apo Dios tay siya nan awnit mentolay isnan batawa. Et maid polos makaabak ya makasopla ken siya isnan mentolayana. ⁶ Ngem san babai et linmayaw ay omey isnan pondag ay insaganan Apo Dios ay menteana

ta maay-ayowanan siya isdi is sinlibo ya dowanggasot ya enempoo ay agew.

⁷ Dat id daya et men-giginobatda. Si Miguel ay esay anghel Apo Dios ya nan iib-ana ay anghel et ginobatda nan dragon ya nan baana ay aanghel gedan. ⁸ Ngem naabak san dragon isonga inpakaanda daida id daya tay maid kalebbenganda ay mentee pay isdi. ⁹ Isonga dadat bekasen siya ya nan aanghelna isnan batawa. San dakkal ay dragon et siya met laeng nan ninpaila ay oweg id sang-asangadom. Nan ngadana et Satanas wenno Diablo ay nang-al-allilaw isnan kaipoipogaw isnan batawa.

¹⁰ Nakwas di daket dengngen kasin nan napigsa ay kali id daya ay mangmangwani en, “Id wani nan mangisalakanan Apo Dios isnan kaipoipogawna. Id wani gedan nan mangipailaana isnan kabaelana ay mentolay. Nan pinilina ay mentolay ay si Kristo et ipailana gedan id wani nan kalebbengana tay naabak si Satanas. Id kasin et tinmaktakdeg si Satanas isnan sagang Apo Dios ay mangisodsodsod isnan basol nan iib-a tako ay mamati isnan batawa ay inagew ya linabi ngem id wani et naipakaan siya id daya. ¹¹ Inabak nan iib-a tako siya gapo isnan nin-ayosan nan basan nan makwani en Kalnilo isnan nateyana ya gapo gedan isnan nangipanpaneknekanda ken Apo Dios. Kinkinwanida en olay no mateyda gapo isnan pammatida tay adida polos imotan nan biyagda. ¹² Isonga am-in kayo ay mentetee id daya et men-galalasing kayo gapo isnan naabakan Satanas. Ngem dakayo ay wada isnan batawa et kaseseg-ang kayo tay naibkas si Satanas isnan kad-anyo et dadama nan ligetna tay getkena ay sin-awyan pay et kedeng nan mang-ikkanana isnan laydena.” Siya di nan kinwanin nan ninkali.

¹³ Idi naibkas san dragon isnan batawa danat kedagen san babai ay inmanak is lalaki. ¹⁴ Ngem naagtan

san babai is doway dadadadakke ay payak di labaan tasiyay makatayaw siya ay omey isnan pondag ta adi makadateng san dragon ken siya ta isdi nan mang-ay-ayowanan Apo Dios ken siya is tolo ay tew-en ya kagedwa. ¹⁵ Dat pabalaen san dragon isnan topekna nan adoado ay danom tapno maiyanod san babai. ¹⁶ Ngem binadangan nan lota san babai tay nang-ak et maonog nan danom ay nagapo isnan topek san dragon. ¹⁷ Dat dadama nan liget san dragon issan babai isonga danat omey sapeen nan tap-in di an-akna. Daida nan mang-tongtongpal isnan bilbilin Apo Dios ya mangpatpati gedan isnan tet-ewa ay inpagtek Jesus. ¹⁸ Dat omey san dragon isnan benget di baybay danat itakdeg isdi.

13

Nan Kaeegyat Ay Animal Ay Nagapo Isnan Baybay

¹ Daket ilaen ay aped wada nan bomalbala isnan baybay ay kaeegyat. Kaneg animal ay pito nan olona ya simpoo nan sakgodna et isnan am-in ay sakgodna et nakolkolonaanda is kalogong di ali. Et isnan am-in ay olona et wada nan naisolat ay mangipadakes ken Apo Dios. ² Nan ilan san kaeegyat et kaneg tigre. Ngem nan dapana et anaanando ya mentadem nan kokona ay kaneg nan dapan di bear. Nan topekna et kaneg topek di layon ay kaeegyat nan bab-ana. Dat ited nan dragon ken siya nan panakabalina ya lebbengna ay mentolay isnan itoltolayana. ³ Isnan esay olon san kaeegyat ay deey et wada nan dakkal ay kablat di kaeegyat ay sogat ay ikateyna koma ngem dat obpay gomawis. Isonga nasdanasdaaw nan kaipoipogaw isnan batawa dadat mamati ken siya ⁴ dadapay daydayawen san dragon tay siya nan nang-ited isnan kalebbengan san kaeegyat. Daydayawenda gedan san kaeegyat ay deey ay mangmangwani

en, “Maiwed polos kaneg na. Ya maid abes makaabak ken siya.”

⁵ Isnan epatpoo ya doway bowan et inpalobos Apo Dios san kaeegyat ay men-apo ya mang-it-it-ek isnan awakna ay mang-iiyaw ken Apo Dios. ⁶ Aped menkalkali is ngawi maipanggep ken Apo Dios ya isnan kad-ana ya nan am-in ay mentetee isdi. ⁷ Naipalobos siya gedan ay manggobat isnan ipogaw Apo Dios danat abaken daida. Naagtan siya is kalebbengana ay men-apo isnan am-in ay ipogaw isnan batawa isnan nateketeken ay ili ay nateketeken nan kalida ya kaiilaanda. ⁸ Isonga am-in ay ipogaw isnan batawa et ninbalinenda san kaeegyat ay deey is diosda malaksig nan naisolat nan ngadanda isnan paglistaan di matagotago ay eng-enggana tay adida daydayawen siya. Esapay mawada nan batawa et nailista nan ngadngadanda isnan paglistaan ay kowan san makwani en Kalnilo ay napatey id kasin.

⁹ Dengngenyon nan naay no waday ingayo. ¹⁰ Nan natodingan ay mabalod et awnitda maibalod. Ya nan natodingan ay mapatey isnan gamig et awnitda mapatey isnan gamig. Isonga masapol ay napigsa nan pamatin nan ipogaw Apo Dios ya nan kabaelanda ay mang-itpe isnan olay ngan ay ommat.

Nan Maikadwa Ay Kaeegyat Ay Animal

¹¹ Idi nintamaangak kasin dat wada nan esa pay ay kaeegyat ay bomalbala isnan lota. Wada nan doway sakgodna ay kaneg sakgod di anak di kalnilo ngem nan kalina et kaeegyat ay kaneg kalin di dragon. ¹² Wada ken siya nan am-in ay panakabalin san inmon-ona ay kaeegyat isnan mangitakdegana ken siya. Et inpatina ay dayawen am-in ay wada isnan batawa san inmon-ona ay kaeegyat ay natey issan nasogatana dat gomawis. ¹³ Dat ipaililan san maikadwa nan kaskasdaaw isnan kaipoipogaw ay kaneg nan

nangipalayogana isnan apoy ay nagapo id ngato. ¹⁴ Isonga inal-allilawna nan kaipoipogaw gapo isnan kaskasdaaw ay inpaik-ikkan san inmon-ona ay kaeegyat ken siya. Danapay ibaga isnan kaipoipogaw en somapoda is tinagtago is kaneg san nasogatan is gamig dapay kayet matatago ta ipailada ay patpatgenda siya. ¹⁵ Dat maagtan gedan san maikadwa ay kaeegyat is kabaelana ay mangleng-ag isnan tinagtago ta makakali dapay makapatey isnan am-in ay adi mangdayaw ken siya. ¹⁶ Dat ipapatin san maikadwa gedan ay mamalkaan nan am-in ay ipogaw isnan kanawan ay ledengda wenno isnan kitongda. Olay nan nangato ay ipogaw ya nan nababa, nan kadangyan ya nan kodokdo, nan baa ya nan baken et masapol ay mamalkaanda. ¹⁷ Isonga maid polos ipogaw is men-ilako ya lomako no adida omona mamalkaan is ngadan san inmon-ona ay kaeegyat wenno nan nomilo ay mangipagtek isnan ngadana.

¹⁸ Masapol ay masilib kayo sakay-opay makamegas isnan ngadana. Ngem dakayo ay nalaing et mabalin ay makaibaga kayo isnan ipagtek nan nomilona ay 666 tay siya nan mangipagtek isnan ngadana.

14

Nan Kalnilo Ya Nan Insalakana Ay 144,000

¹ Nintamaangak kasin daket ilaen ay tomatakdeg nan makwani en Kalnilo isnan bilig ay Sion. Et makitatakdeg ken siya nan sin-gasot ya epatpoo ya epat ay libo ay ipogaw ay naisosolat isnan kitkitongda nan ngadana ya si Amana. ² Daket dengngen nan kali ay nagapo id daya ay kaneg napigsa ay genaas di danom ya kaneg kido. Et kaneg gedan kalin di adoado ay kotengteng. ³ Tomatakdeg san sin-gasot ya epatpoo ya epat ay libo ay ipogaw ay mangsasagang issan tokdowan di ali ya nan epat ay

matatago ya nan dowampoo ya epat ay aamam-a. Kankantaenda nan balo ay kanta ay maid teken is makagtek nodi daida et kedeng tay daida nan nasbot isnan batawa. ⁴ Nan naayday ipogaw et nadalosda ay maid nadnadlawanda ken Apo Dios. Makmakkeyda isnan Kalnilo olay intoy omay-ayana. Et daida nan damo ay naited ken Apo Dios ya isnan Kalnilo ay iib-an nan nasbot ay kaneg nan damdadamdamo ay maani ay nabgasan ay pagey. ⁵ Egayda polos ninkamkampot ya maiwed naipabasbasolanda.

Nan Inpadngen Nan Tolo Ay Anghel

⁶ Nakwas di daket ilaen nan esay anghel ay mentaytayaw id ngato ay wada nan gawis ay damag ay ibagbagana. Nan gawis ay ibagbagana isnan kaipoipogaw isnan batawa ay mentetee isnan nateketeken ay ili ay nateketeken nan kalida et adi masokatan ay eng-enggana. ⁷ Inbibiyadna nan kalina ay mangmangwani en, "Patgenyo ay ostoosto si Apo Dios dakayopay dayawen siya isnan kinangatona tay omalali nan timpo ay mangbanagana isnan am-in ay ipogaw. Daydayawen ya patpatgenyo siya ay nangboliw isnan am-in ay wada, ay nan daya, nan batawa, nan baybay ya nan bomabalbalaan nan dandanom."

⁸ Dat wada nan maikadwa ay anghel ay mangmangwani en, "Nadadael nan Babilonia ay madamdamag ay ili gapo isnan kinangawin di ipogaw isdi tay inawawisda nan tap-in di ipogaw isnan batawa ta taynanda nan tet-ewa ay Dios ta ik-ikkanda nan ol-olay ay mangsolsolot isnan sinang didios."

⁹ Dat wada nan maikatlo ay anghel ay mangbibiyad ay mangmangwani en, "Nan mangdaydayaw issan kaeegyat ya nan tinagtagona ya namalkaan nan kitongda wenno nan ledengda isnan malkana ¹⁰ et awnitda liknaen nan pilmi ay liget Apo Dios. Epdas nakasagana siya

ay mangdosa ken daida ay maid polos seg-angna. Awnitda mapalpaligatan isnan apoy ya menbidbidang ay libo dapay iilaen nan aanghel Apo Dios ya nan makwani en Kalnilo. ¹¹ Adi katkatey nan apoy ay mangpalpaligat ken daida ay eng-enggana. Aped men-as-asok. Isonga wadada isdi ay inagew ya linabi ay adi makalayaw tay daida nan nangdaydayaw isnan nang-apos ken Apo Dios ya nan tinagtago ay kanegna dadapay namalkaan is ngadana.”

¹² Isonga gapo tay keg todi nan awnit ommat isnan adi mamati et dakayo ay mamati ken Jesu Kristo ay ipogaw Apo Dios ya mangtongtongpal isnan bilina et am-amed ay masapol ay itpeyo ay adi mangdokdokog isnan pammatiyo.

¹³ Daket kasin dengngen nan kali ay nagapo id daya ay mangmangwani en, “Isolatmo na. Menlogi id wani et nagasat nan mamati no mateyda.”

Dat songbatan nan Ispirito Santo ay mangwani en, “Tet-ewa ay mengasingda tay siya nan omillenganda isnan naligat ay oblada tay siya di gedan nan manggon-odanda isnan gawis ay inik-ikkanda.”

Nan Maapitan Di Adi Mamati Isnan Batawa

¹⁴ Idi nintamaangak kasin daket ilaen nan polaw ay liboo. Et wada nan tomotokdo isdi ay kaneg ipogaw ay nakokolonaan is balitok nan olona ya gegen-ana nan mentalaladem ay kompay. ¹⁵ Dat wada nan esa ay anghel ay bomala isnan Templo id daya ay mangibobogaw ay mangwani isnan tomotokdo isnan liboo en, “Enka ta men-gapaska tay id wani nan kaaniyan nan tap-in di ipogaw isnan batawa ay kaneg payew ay nabgasan nan pagey.” ¹⁶ Isonga dat omey men-gapas dat menkakalpas nan ani.

¹⁷ Daket ilaen nan esa pay ay anghel ay bomala isnan Templon Apo Dios id daya ay manggegeen

gedan is mentalaladem ay kompay. ¹⁸ Dat bomala kasin nan esa pay ay anghel ay kabiyang is apoy isnan altar. Danat bogawan san maikadwa ay anghel ay manggegeen is kompay et kanana en, “Enka bolasen nan obas isnan batawa. Kompayem nan nasabsablod ay begasda isnan ototeda tay naomda et.” ¹⁹ Isonga danat iwasawas nan kompay et maala am-in nan begas di obas danat ibkas isnan dakkel ay paggilingan ta masetset nan danomda. Ngem nan kayatna ay kanan et nan awnit ommat isnan ipogaw ay adi mamati isnan pilmi ay mangdosaan Apo Dios ken daida. ²⁰ Et nin-ayos nan adoado ay basa is nasolok is tolong gasot ay kilometro ya nasolok is esay metro ya kagedwa nan kaad-adaemna ay naiyaligan nan nasetsetan nan danom di obas isnan nagilinganda isnan ilit di ili.

15

Nan Pito Ay Anghel Ay Mangiwalas Isnan Pito Ay Ligligat

¹ Nakwas pay di daket ilaen id daya nan esa pay ay kaskasdaaw ay mangipaila isnan awnit ommat. Wada nan pito ay anghel ay pito nan kabaelanda ay mangpaligat isnan ipogaw. Et nan naayda nan kaodiyang ay ligat tay siya nan kaodiyang di ikkan Apo Dios ay mangipailaana isnan ligetna.

² Inilak gedan nan anaanawa ay kaneg salming nan kail-ana ngem menbidbidang. Wada nan mentatakdeg isdi et daida nan nangabak isnan kaeegyat ay nang-apos ken Apo Dios ya nan tinagtago ay kanegna tay egayda pinatpati siya. Daida nan egay namalkaan is ngadana wenno nan nomilon di ngadana. Kasida gegeen is kotengteng ay inted Apo Dios ³ et kankantaenda nan kantan Moses ay esay baan Apo Dios id kasin ay kantan gedan nan makwani en Kalnilo. Siya na nan kankantaenda.

“Apo Dios ay manakabalin isnan am-in ay wada, kaskasdaaw ya kadadayaw nan ik-ikkam.

Sik-a nan Apon di am-in ay ili, et ostoosto ya gawigawis nan am-in ay ik-ikkam.

⁴ Maid polos adi mangpateg ken sik-a, Apo.

Maid polos gedan mang-adi ay mangipagtek isnan kinangatom

tay sik-a et kedeng nan kasasantowan.

Isonga awnit omali nan ipogaw isnan am-in ay ili ay mangdayaw ken sik-a

tay inil-ilada am-in nan ostoosto ay ik-ikkam.”

⁵ Idi nakakantada daket ilaen ay natokaban nan kasantowan ay kowalto isnan Templon Apo Dios ay kananda en osto ay teana. ⁶ Dat bomala san pito ay anghel ay awnit mang-idya is pito ay ligat isnan batawa. Ninbabadoda is nadalos ay menpolololaw ya nabebedbedan nan pegaewda is nabalitokan ay galot. ⁷ Idi binmalada dat ited nan esa issan epat ay matatago nan sag-es-ay malakong ay balitok ay nanapno is liget Apo Dios ay matatatago ay enggana. ⁸ Dat mapno nan Templon Apo Dios is asok ay mangipaila isnan panakabalina ya nan kinangatona. Isonga maid makasgep isdi engganay makwas nan pito ay ligat ay ikkan nan pito ay anghel.

16

Nan Maikolbowan Nan Liget Apo Dios Ay Wada Isnan Pito Ay Malakong

¹ Idi maaw-awni daket dengngen nan napigsa ay kali ay nagapo isnan Templo ay kankanana isnan pito ay anghel en, “Enkayo ta ikolboyo isnan batawa nan liget Apo Dios ay wada isnan pito ay malakong.” ² Isonga dat omey nan omon-ona ay anghel ay mangikolbo isnan wada isnan malakongna isnan batawa. Dat magaddil nan am-in ay ipogaw ay namalkaan is ngadan san kaeegyat ya

nan nangdaydayaw isnan tinagtagona et dadama nan sakit nan gaddilda.

³ Nakwas pay di dat omey nan maikadwa ay anghel et ikolbona isnan baybay nan wada isnan malakongna. Dat menbalin nan danom is kaneg basan di natey dat matey am-in ay mentetee isnan baybay.

⁴ Nakwas pay di dat omey nan maikatlo ay anghel et ikolbona isnan kaginaginawang ya menbalbalaan di danom nan wada isnan malakongna dat menbalin nan danom is basa.

⁵ Daket dengngen ay kanan nan anghel ay mangbanbantay isnan danom en, “Apo Dios ay maid kaneg di kagawismo ay wawawawada et ostoosto nan ikkam ay mendosa ⁶ tay nan dosdosaem et inwaswasitda nan basan nan ipogawmo ya nan mamadtom isnan nangpateyanda ken daida isonga basa nan itedmo ken daida ay inomenda. Et siya di nan maibagay ay maikkan ken daida.” ⁷ Daket dengngen nan kali ay nagapo isnan altar ay mangwani en, “Apo Dios ay manakabalin, tet-ewa ay tongpalem nan kalim ay mendosa ya ostoosto nan mang-ikkanam.”

⁸ Nakwas pay di dat omey nan maikap-at ay anghel et ikolbona isnan agew nan wada isnan malakongna et dadama nan poos isonga kinan di agew nan kollop di ipogaw. ⁹ Maatoatonganda isonga dadat menkalkali is ngawi ken Apo Dios ay nagapowan nan naayday ligat. Ngem adida kayet ibabawi nan basbasolda ta siya nan dayawenda koma isnan panakabalina.

¹⁰ Nakwas pay di dat omey nan maikalima ay anghel et ikolbona nan wada isnan malakongna isnan mentoltolayan nan kaeegyat ay nagapo isnan baybay. Dat bomolinget nan il-ili ay mentolayana. Nan ipogaw isdi et gegetlaenda nan dilada gapo isnan sakit di gaddilda ¹¹ dadapay menkalkali is ngawi ken Apo Dios id daya gapo isnan ligatda ya sakitda.

Ngem adida kayet balbaliwan nan ngawi ay ik-ikkanda.

¹² Nakwas pay di dat omey nan maikan-em ay anghel et ikolbona nan wada isnan malakongna isnan dakkell ay ginawang ay Eufrates dat matdok nan danom et makagedang nan mentotolay ya nan sosoldado isnan il-ili isnan makinlagod. ¹³ Daket ilaen gedan nan tolo ay anaanas-i ay dimonyo ay kaneg bakbak nan kaiilaanda. Binmala nan esa isnan topek di dragon, nan esa et isnan topek di kaeegyay ay nagapo isnan baybay ya nan maikatlo et binmala isnan topek di menkamkam-pot ay mamadto. ¹⁴ Nan deeyday toloy dimonyo et mabalin ay ikkanda nan kaskasdaaw. Om-omeyda isnan am-in ay kad-an di mentolay isnan batawa ay mangipadagop ken daida ta mentotolagda ay manggobat ken Apo Dios ay manakabalin isnan makwani en kapapatgan ay agewna. ¹⁵⁻¹⁶ Dadat dagopen nan al-ali ya nan sosoldadoda isnan kadagdagopanda ay kanan nan Judio en Armagedon.

Ngem kankanan Jesu Kristo en, “Dengngenyon na. Awnitak omali isnan adiyon getken ay timpo ay kaneg nan ikkan nan mangakew. Nagasat nan nakasagana ay mangses-eed ken sak-en ay adi kaseseyep nodi menbabado tasiyay adi kabain isnan omaliyay.”

¹⁷ Nakwas pay di dat omey gedan nan maikapito ay anghel et ikolbona isnan dagem nan wada isnan malakongna. Dat wada nan napigsa ay kali ay nagapo isnan tokdowan di ali isnan Templo ay mangwani en, “Kedeng. Nakwas.” ¹⁸ Dat mawanada nan kaeegyay ay kimat ya napigsa ay kido dapay menyegyeg nan batawa is napigsapigsa. Maiwed kaneg tona is yegyeg engganay nawada nan ipogaw isnan batawa tay nan naay nan kapipigsaan ay yegyeg. ¹⁹ Nan madamdماغ ay ili ay Babilonia et napagkatlo ay nang-ak isonga nadadael et nadadael gedan nan am-in ay dadakkell ay

ili isnan batawa. Isonga tet-ewa ay egay kalingkingan Apo Dios ay mangdosa isnan iBabilonia ay nangipainom ken daida isnan sinmoka ay tapey ay naiyaligan nan ligetna. ²⁰ Nan am-in ay ili ay liniliwes di baybay et nalimonda ya nan bilibilig abes et namaidda. ²¹ Dat mendalalo is dadadadakke. Nan tap-ina et limampoo ay kilo nan kadagsena. Pinontaanda nan ipogaw isonga dadat menkalkali is ngawi ken Apo Dios gapo isnan naay dadama ay kaeegyay ay ligat.

17

Nan Madamdماغ Ay Babai Ay Lomalaki

¹ Idi nakwas di dat omali nan esa issan pito ay anghel ay wada nan malakongda danat kanan, “Aka ta ipailak ken sik-a nan awnit dosan di babai ay madamdماغ nan kangawina isnan lomalakiyana. Itotokdona ay mentolay isnan ili ay kad-an di kaginaginawang. ² Nan mentotolay isnan naay ay batawa et nakiseyseyepda am-in ken siya. Ya nan kaipoipogaw gedan ay mentetee isnan batawa et kanegda mabotboteng isnan mangsolsolotanda isnan ngawi ay lomalakiyana.”

³ Dat kapten nan Ispirito Santo sak-en dat mangyey san anghel isnan pondag. Daket ilaen nan babai ay mensasakay isnan kaeegyay ay men-gadangdang ay animal ay pito nan olona ya simpoo nan sakgodna. Nan awak san animal et nasolasolatan is kali ay mangipadakes ken Apo Dios. ⁴ Nan badon san babai et men-gadangdang ya asol ay kaneg badon di ali dapay naaltialtiyan siya is ado ay balitok ya nangina ay bato ya batek. Wada nan balitok ay apag ay gegen-ana ngem nanapno isnan kadodogis ya ngawi ay ik-ikkana. ⁵ Et naisosolat isnan naibebedbed isnan kitongna nan ngadana ay wada nan maiyaligana. Kanana en, “Babilonia ay madamdماغ Inan di am-in ay lomalaki

Ya poon di am-in ay kababain ay maik-ikkan isnan batawa.”

⁶ Daket ilaen ay naboteng san babai. Nan nabotengana et nan gasingna isnan nin-ayosanan nan basan di adoado ay ipogaw Apo Dios ay pinateyda gapo isnan pammatida ken Jesus.

Nasdanasdaawak issan nang-ilaak issan babai ⁷ ngem dat kanan san anghel en, “Dakan aped masdaaw? Ibagak ken sik-a no ngan nan kayat ay kanan san babai ya nan animal ay sasakayana ay pito nan olona ya simpoo nan sakgodna. ⁸ San animal ay inilam et maiyalig isnan esa ay wada id kasin. Id wani et maiwed siya ngem adi isnan madandan daet bomala siya isnan lengaw ay maid patenggan di kaad-adaemna ngem dat maiyey isnan madosaana ay maid patenggana. Masdamasdaaw nan ipogaw isnan batawa isnan mang-ilaanda ken siya tay natatago siya id kasin dat mamaid dat aped mawada kasin. Nan masmasdaaw et daida nan ipogaw ay egay kaisolat nan ngadanda isnan paglistaan di matagotago ay eng-enggana ay naisolat esapay masapo nan batawa.”

⁹ Dat itoloy nan anghel ay mangwani en, “Masapol ay masilib nan ipogaw sadapay maawatan nan naay. Nan kayat ay kanan nan pito ay olo et pito ay bilig ay mentetean san babai. Nan kayatna ay kanan gedan et pito ay ali. ¹⁰ Ngem san pito ay ali et epdas nakaan nan lima ken daida. Mentoltolay nan esa id wani ya wada pay nan esa ay awnit omali ay mentolay ngem sin-awyan et kedeng. ¹¹ San deey ay wada id kasin ay maid id wani et siya gedan nan esa issan pito ay ali et no bomala siya kasin dat siya nan maikawao ay ali ngem awnit maiyey isnan madosaana.

¹² Nan simpoo ay sakgod ay inilam et daida nan simpoo ay ali ay egay pay laeng mentolay ngem awnitda maagtan is lebbengda ay makitolay issan kanega kaeegyat ay animal ngem is sin-awyan et kedeng. ¹³ Gapo

tay es-esa nan gandatda isonga itedda nan kalebbenganda ya nan pigsada issan kaeegyat ay binmala isnan baybay. ¹⁴ Dadat gobaten nan Kalnilo ngem nan Kalnilo ya nan matalek ay pinilina ay mangsolot ken siya et abakenda daida. Tay siya met laeng nan Apon di am-in ay apo ya siya gedan nan Alin di am-in ay ali.”

¹⁵ Intoltoloy san anghel ay mangwani ken sak-en en, “San kaginaginawang ay inilam isnan sag-en san ngawi ay babai et daida nan mangipagtek isnan kaipoipogaw isnan nateketeken ay ili isnan batawa ay menkali is nateketeken ay kali ya nateketeken nan kaiilaanda. ¹⁶ Ngem san animal ya san simpoo ay ali ay kayat ay kanan san simpoo ay sakgod et awnitda kaseselat san babai isonga alaenda am-in ay kowana engganay maid mabay-an ay olay nan badona. Kegda isda nan begasna isnan mangdadaelanda ken siya dadapay poowan. ¹⁷⁻¹⁸ San babai ay deey et siya nan kaiyaligan nan dakkal ay ili ay kalebbeng isnan am-in ay ali isnan batawa. Nan gapo ay ommat am-in nan naay et tay si Apo Dios nan nangipanemnem ken daida ay itedda nan kalebbenganda issan kaeegyat ta mentolay siya engganay matongpal am-in nan kinwanin Apo Dios.”

18

Nan Nadadaelan Nan Ili Id Babilonia

¹ Nakwas di daket ilaen nan esa pay ay anghel ay lomaylayog ay magapo id daya. Napigsa nan kalebbengana et sisilangana nan batawa isnan kinangatona. ² Inbibiyadna ay mangwani en, “Nadadael et id wani. Nadadael nan ili ay Babilonia ay madamdama isnan batawa. Id wani et siya nan mentetean di nateketeken ay kalasin di makedse ya isdi gedan nan mentetean nan kadodogis ay koykoyat. ³ Nadadael tay nan kababain nan inpaik-ikkana isnan kaipoipogaw isnan natkenatken ay

il-ili isnan batawa. Nan mentotolay isnan naay ay batawa et kanegda nakiseyseyep am-in ken siya isnan naitapiyanda ken siya ay mangdokog ken Apo Dios. Nan men-ilaklako isnan batawa et binmaknangda gapo isnan adoado ay laylayden san babai aylaklakowan.”

⁴ Kinwanina di daket dengngen nan esa pay ay kali ay nagapo id daya ay mangmangwani en, “Dakayo ay ipogawko, komaan kayo isnan sana ay ili. Lomayaw kayo ta adi kayo maitapi isnan bomasbasolana ya ta adi kayo maitapi gedan isnan kadosaana. ⁵ Tay nan kaad-adon nan basbasolna et kaneg nababantoog enggana id daya. Et adi kalkalingkingan Apo Dios nan ngawi ay ik-ikkana. ⁶ Isnan inik-ikkana ay nangpalpaligat isnan ipogaw et id wani maibaes abes ken siya ngem am-amed tay madobli. Nan tasana ay pinona isnan sinmoka ay tapey ay inpainomna isnan ipogaw et awnit abes madobli nan sokaan nan maipainom ken siya ay naiyaligan nan pilmi ay liget Apo Dios. ⁷ Nan kaad-adon nan apedna is laylayden ay al-alaen ya nan mangipapangatawana isnan awakna et siya gedan nan kaad-adon nan ligat ay awnit maikkan ken siya. Tay kankanan san ngawi ay babai ay naiyaligan san ili en, ‘Sak-en nan mentotolay et maid polos kolangko. Bakenak kaneg nan balo tay maid polos gapona is menseseg-angak.’ ⁸ Isonga gapo tay kaneg todi nan nemnemna et awnit mawanada isnan sin-agew nan nateketeken ay ligatna. Awnit omdan nan adoado ay sakit, dadama ay seg-ang ya bitil dapay mapoowan tay si Apo Dios ay mangbanag ken siya et pilmi nan kabaelana.” Siya di nan kinwanin san kali ay nagapo id daya.

⁹ Isonga am-in ay mentolay isnan naay batawa ay naitaptapi issan babai issan ngawi ay inik-ikkana ya nanggan-ganas ay nang-os-osal isnan laklakowana et dadama nan

agada ya seg-angda isnan nangilaanda issan asok isnan kapooowan san ili ay naiyalig is ngawi ay babai. ¹⁰ Ngem inmaddawida tay omegyatda ay maitapi. Isonga kasida kakakwani en, “Kaeegyat nan om-ommat isnan deey ay ili ay Babilonia. Kaseseg-ang siya tay olay no dakkel ya napateg ngem siasawyan nan mamaidana tay golpi nan kabanagana.”

¹¹ Olay gedan nan men-ilaklako isnan am-in ay ili et dadama nan agada ya seg-angda tay maid et manglako isnan ilaklakoda. ¹² Owen maid polos manglako isnan balitokda, pilak ya nan nangina ay bato ay nasapo is batek ya perlas ay maosal is oway. Maid gedan manglako isnan nangina ay galot ay gadangdang, asol ya nan tapin di napintas ay kolol ya nan sida ay galot. Ya nan abes ganaganagwis ay membango ay kaiw ya nan kompolmi ay nasapo ay nagapo isnan saong di ilipanti, nan nangina ay kaiw, gambang, landok ya nan napintas ay bato. ¹³ Maid gedan manglako isnan lakoda ay nangina ay lana ay membango, nan insinso ya nan mira ya frankinsince. Ya nan abes lakoda ay mainom, lana, alina ya bagas. Ya nan abes baka, kalnilo, kabayo ya kalisa. Ya maid abes manglako isnan ilaklakoda ay ipogaw ay menbalinenda is baa.

¹⁴ Am-in ay men-ilaklako et kankananda en, “Sayang nan ili ay deey tay madadael am-in nan gawis ay laylaydena. Isonga am-in ay kinabaknangna ya kaidaydayawana et namaid et adi mabalin ay mawada kasin.” ¹⁵ Siya di nan kankanan nan binmaknang ay men-ilaklako issan deey ay ili. Ngem adyanda ay somag-en ta adida maitapi isnan ligatna. Ngem men-ag-agada ya menseseg-angda ay mangmangwani en, ¹⁶ “Kaseseg-ang san napateg ay ili tay id kasin et menbabado nan ipogaw isdi isnan nangina ay gadangdang ya asol ay galot ya menoosalda is ado ay balitok ya nan

nangina ay bato ya batek. ¹⁷ Ngem siasyawyan nan namaidanda am-in.”

Am-inda gedan ay mentetee isnan bapbapor ay nan men-ob-obla ya nan aapoda ya nan menlologan ay omey men-ilaklako ya am-in ay nan baybay nan mang-alaanda is katagowanda et inmaaddawida ¹⁸ ay mangiila isnan asok ay nagapo issan deey ay ili dadapay menbogbogaw ay mangmangwani en, “Kedeng. Maid et teken is kaneg san deey ay napateg ay ili.” ¹⁹ Dadat pay-an is dapu nan oloda gapo isnan sakit di nemnemda et kasida aaga ay menseseg-ang dadapay kankanan en, “Kaeegyat nan ommat isnan deey ay napateg ay ili. Kaseseg-ang siya tay nan kinabaknangna nan inbaknang abes nan am-in ay wada nan baporna. Ngem sayang tay nagolpi ay namaid am-in nan wada isdi.” Kinwanida di.

²⁰ Ngem dakayo ay wada id daya et men-galalasing kayo gapo isnan nadosaana. Ya dakayo abes ay ipogaw Apo Dios ya nan aapostolisna ya nan mamadtona et men-gasing kayo tay binanag Apo Dios san deey ay ili ay nangibaes isnan ngawi ay inik-ikkana ken dakayo.

²¹ Idi naipaila di ken sak-en dat mawada nan napigsa ay anghel ay lomak-ey is dakkel ay bato ay kaneg losongan danat ibkas isnan baybay. Danat kanan,

“Kaneg todi nan awnit ommat isnan madamdama ay ili ay Babilonia. Awnit madadael ya mamaid et adi polos kail-ila kasin. ²² Isonga adi kasin madmadnge isnan deey ay ili nan menkankanta ya nan kalin di kotengteng, nan kalaleng ya nan tanggoyob. Et awnit maid kasin oblantisna ya maid pay madnge is menbaybayo.

²³ Maid gedan awnit menbidbidang is silaw isdi ya maid madmadnge pay is kalin di makibabayas. Siya dadi nan dosan di Babilonia tay nan nin-ilaklako issan deey ay

ili et nin-et-etekda gapo tay daida nan kababaknangan isnan batawa. Ya nan esa et inal-allilawna nan am-in ay ipogaw isnan batawa isnan kampoana.”

²⁴ Madosa gedan nan ili ay Babilonia tay siya nan nangpatey isnan mamadton Apo Dios ya nan tapin di ipogawna. Owen tay nail-ila isdi nan basan nan am-in ay mamati ay napatey isnan naay ay batawa.

19

Nan Gasing Di Mentetee Id Daya

¹ Nakwas di daket dengngen nan napigsa ay kali ay kaneg kalin di adoado ay ipogaw id daya ay mangmangwani en,

“Madaydayaw si Apo Dios. Owen, dayawen tako ya patgen tako siya isnan panakabalina ya nan mangisalsalakanana ken datako. ² Ostoosto ya tet-ewa nan ikkana ay mangbanag isnan ipogaw tay dinosana san mendindinamag ay babai ay nang-awis isnan kaipoipogaw ay maitapi isnan ngawi ay ik-ikkana. Inbaes Apo Dios issan ngawi ay babai nan nangpatpateyana isnan baan Apo Dios.”

³ Kasinda inbibiyad nan kalida ay mangmangwani en,

“Madaydayaw si Apo Dios. Men-as-asok ay enggana san deey ay ili tay mapop-oowan ay madosdosa.”

⁴ Dat nan dowampoo ya epat ay aamam-a ya nan epat ay matatago et ninpangalokbobda ay mangdayaw isnan tomotokdo ay mentolay ay si Apo Dios. Dadapay kankanan en, “Tet-etet-ewa dadi. Madaydayaw si Apo Dios.”

⁵ Daket dengngen nan kali ay nagapo isnan kad-an di tokdowan di mentolay ay mangwani en,

“Daydayawenyo nan Dios tako. Am-in kayo ay ipogawna et daydayawenyo siya. Dakayo ay

mangpatpateg ken siya olay no nangato kayo wenno nababa kayo et daydayawenyo siya.”

⁶ Dinngek gedan nan kalin di adoado ay ipogaw ay kaneg nan gengaas di menpeypey-as ay dakkel ay danom ya kaneg gedan napigsa ay kido. Kankananda en,

“Daydayawen tako am-in nan Apo tako tay si Apo Dios ay manakabalin et siya et kedeng nan mentolay isnan am-in. ⁷ Mengalalasing tako datakopay daydayawen si Apo Dios isnan kangatongatona. Tay id wani nan mang-alaan nan makwani en Kalnilo isnan ipogawna tay naisaganada ay makitee ken siya ay naiyalig isnan makikasal ⁸ ay naagtan is bado ay menpolololaw.”

Nan kaiyaligan nan deey menpolololaw ay galot et nan gawis ay ik-ikkan nan ipogaw Apo Dios.

⁹ Kinwanin nan anghel ken saken en, “Isolatmo na. Kanam en, ‘Nagasat nan naayagan ay maitapi isnan naiyaligan nan nakiasawaan nan makwani en Kalnilo.’ ”

¹⁰ Daket menpalintomeng ay mangdayaw koma issan deey ay anghel ngem danat kanan en, “Adim ikkan sa. Masapol ay kedkedeng si Apo Dios is daydayawem tay esaak ay baan Apo Dios gedan ay kanegmo ya kaneg nan iib-am ay mangsolsolot isnan tet-ewa ay maititdo ay inpagtek Jesus. Tay nan inpagtekna nan nagapowan nan am-in ay inbagbagan nan mamadton Apo Dios.”

Nan Mangabakan Nan Mensasakay Isnan Polaw Ay Kabayo Isnan Bosona

¹¹ Maaw-awni pay daket ilaen ay menlokot nan daya dat bomala nan polaw ay kabayo. Et wada nan mensasakay ay kangadan is Matalek ya Tet-ewa tay nan ik-ikkana ay menbanag et ostoosto ya nalinteg nan ikkana ay manggobat isnan mangap-apos ken siya. ¹² Menkililimat nan

matana ay kaneg apoy ya nan olona et wada nan adoado ay kolona. Wada gedan nan ngadan ay naisosolat isnan awakna ay maid polos mangtek isnan kayatna ay kanan nodi siya et kedeng. ¹³ Nabasabasaan nan badona. Nan inpangadanda ken siya et Kalin Apo Dios. ¹⁴ Nan wada id daya et omon-onodda ken siya ay kanegda sosoldado ay mang-ononod isnan apoda. Nakabadoda am-in is polaw ay maid polos kilotna ya nakasakayda is polaw ay kabayo. ¹⁵ San makwani en Kalin Apo Dios et wada nan bomalbala isnan topekna ay kanega mentalaladem ay gamig et siya nan osalena ay mang-abak isnan ipogaw isnan am-in ay ili ay adi mmati ken siya. Isnan mentolayana et adi kabalin ay adi matongpal nan am-in ay kankanana. Dosaena nan masapol ay madosa ay mangipaila isnan pilmi ay liget Apo Dios ay manakabalin. Kaneg nan ikkan nan ipogaw ay mangpespes isnan obas ta bomala nan danomna et siya nan kaneg nan awnitna ikkan ken daida. ¹⁶ Nan naisosolat isnan badona ya isnan opona et nan ngadana ay mangwani en Alin di am-in ay ali ya Apon di am-in ay apo.

¹⁷ Idi mentamaangak kasin daket ilaen nan esay anghel ay tomatakdeg isnan agew. Bogbogawana nan am-in ay koyat ay mentaytayaw id tag-ey ay mangmangwani en, “Madagop kayo ay nateketeken ay koyat ta isdayo nan adoado ay patpateyen Apo Dios. ¹⁸ Akayo ta isdayo nan aw-awak di mentotolay ya nan sosoldado ya nan aap-apoda. Dakayot isda gedan nan awak di kakabayoy ya nan mensasakay. Omali kayo ta isdayo nan awak nan am-in ay ipogaw ay nangadi ken Apo Dios ay nangato ya nan nababa, nan baa ya nan baken baa.”

¹⁹ Nakwas di daket ilaen ay madagop san kaeegyat ay binmala issan baybay, nan mentoltolay ya nan sosoldadoda ta enda gobaten san mensasakay isnan polaw ay kabayo ya nan sosoldadona. ²⁰ Ngem

dadat depapen san kaeegyat dadapay depapen san menkamkampot ay mamadto ay nangipail-ila isnan kaskasdaaw isnan nangitaktakdegana isnan apona. San deeyday kaskasdaaw ay inpail-ilana et siya nan inyal-allilawna isnan kaipoipogaw ay namalkaan isnan malkan di kaeegyat ya nangdaydayaw issan tinagtagona. Issan nadpapan san dowan et naibkasda isnan menbidbidang ay apoy ay kaneg nalilibowan. ²¹ Am-in abes ay soldadoda et napateyda isnan gamig ay bomalbala isnan topek di mensasakay isnan kabayo. Et nabsog nan am-in ay koykoyat isnan inisdada ay aw-awak di natey.

20

Nan Naibalodan Satanas Is Sinlibo Ay Tew-en

¹ Nakwas di daket ilaen kasin nan esay anghel ay lomaylayog ay nagapo id daya ay manggegeen isnan dakkal ay kawal ya nan tolbek di eneb di lengaw ay maid patenggan di kaad-adaemna. ²⁻³ Danat depapen san dragon ay si Satanas ay nan esay ngadana et Diablo. Siya gedan nan ninbalin is oweg ay ninpaila ken Eva id sang-asang-adom. Kinawalan san anghel siya danat ibkas issan lengaw danat itolbek ta adi makaallilaw isnan nateketeken ay ili is esay libo ay tew-en. Ngem no makwas nan sinlibo ay tew-en et masapol ay maipalobos si Satanas kasin ngem sin-awyan et kedeng.

⁴ Nakwas di daket ilaen ay wada nan kasitotokdo isnan tokdowan di ali et naagtanda abes is kalebbengan ay menbanag. Daida nan napatpatey gapo isnan nangipagpagtekanda isnan maipanggep ken Jesus ya nan kalin Apo Dios. Inadyanda ay mangdayaw issan kaeegyat ay nang-apapos ken Apo Dios ya san tinagtago ay kanegna ya egayda gedan inpamalka nan kitongda ya ledengda isnan malkana. Natagoda kasin et makitolayda ken Kristo is esay libo

ay tew-en. ⁵ Siya di nan omona ay katagowan kasin di ipogaw. Ngem nan tap-ina et sokod makwas san sinlibo ay tew-en sadapay matago kasin abes. ⁶ Nan maitapi isnan omona ay katagowan di natey et nagasatda ya dadama nan gasingda tay adida polos liknaen nan ligat ay makwani en maikadwa ay tetey. Nodi menbalinda is kaneg papadi ay mensilbilbi ken Apo Dios yas Jesu Kristo dadapay makitolay ken Kristo is sinlibo ay tew-en.

Nan Naabakan Satanas Ya Nan Naibkasana Isnan Apoy

⁷ Ngem no makwas san sinlibo ay tew-en dat maipalobos si Satanas isnan naibalodana. ⁸ Dat omey ay mang-al-allilaw isnan ipogaw isnan nateketeken ay ili isnan batawa. Et nan maallilaw et nan mang-ap-apos ken Apo Dios et daida nan makwani en Gog ya Magog. Dat dagopen Satanas daida am-in ta maitapida ken siya ay omey makigobat. Et adoadoda ay kaneg nan lagan isnan benget di baybay ay adi kabilang. ⁹ Dadat maiwakawakat ay mangliwes isnan ili ay laylayden Apo Dios ay kadan di ipogawna. Ngem dat wada nan apoy ay lomayog ay magapo id daya ay mangpoo ken daida am-in. ¹⁰ Et si Satanas pay ay nang-al-allilaw ken daida et maibkas isnan apoy ay kaneg libo ay menbidbidang ay epdas naibkasan gedan san deey ay kaeegyat ya nan menkamkampot ay mamadtona. Et maid polos patenggan nan mapalpaligatanda.

Nan Kaodiyay Ay Menbanagan Apo Dios

¹¹ Nakwas di daket ilaen nan dakedake ay masisilangan is polaw ay tokdowan di ali ya nan tomototokdo. Gapo tay wada siya isdi et namanaid nan naay ay batawa ya nan daya et adida mail-ila kasin. ¹²⁻¹³ Daket ilaen nan natnatey ay tomatakdeg isnan sagang nan mentolay. Nan nangato ya nan nababa et wadada. Owen, nan am-in ay

wada id Hades ay kad-an di natey ya olay nan natnatey isnan baybay et nadagopda ta wasdin esa ken daida et mabanag gapo isnan inik-ikkana isnan natatagowana. Dat wada nan mangbilag isnan deeyday liblo ay naisolsolatan nan am-in ay inik-ikkan di ipogaw. Dat mabilag abes nan esa pay ay liblo ay kailislistaan di ngadan di ipogaw ay matagotago ken Apo Dios ay eng-enggana. Dat banagen Apo Dios nan kaipoipogaw gapo isnan naisolat ay inik-ikkanda isnan natatagowanda. ¹⁴⁻¹⁵ Dat iwasit Apo Dios san am-in ay natey ay nagapo id Hades ay kad-an di natey. Inbekasna daida isnan anaanawa ay menbidbidang ay apoy. Isonga am-in ay ipogaw ay egay naisolat nan ngadanda isnan liblo ay listaan di ngadngadan di matagotago ken Apo Dios ay eng-enggana et maiwasitda isnan deey ay menbidbidang. Et siya di nan makwani en maikadwa ay tetey.

21

Nan Balo Ay Daya Ya Nan Balo Ay Batawa

¹ Idi nakwas di daket ilaen ay wada nan balo ay daya ya balo ay batawa tay nan inmon-ona ay daya ya batawa ya nan baybay et namaidda. ² Daket ilaen gedan nan ilin Apo Dios ay lomaylayog ay nagapo ken siya id daya. Siya nan ili ay makwani en balo ay Jerusalem et menbelelegew ay kaneg nan napintapintas ay babai ay menbabado is gawis ay nakasagana isnan omayan nan mang-asawa ken siya. ³ Daket dengngen nan napigsa ay kali ay nagapo isnan tokdowan di mentolay ay mangwani en, “Id wani et makitetee si Apo Dios isnan ipogaw. Iib-aana daida et daida nan ipogawna. Owen, siya ay mismo nan makitetee ken daida et siya nan Diosda. ⁴ Awnitna kaanen nan am-in ay gapo ay men-agaanda. Awnit maid et matmatey ya

maid menseseg-anganda ya maligligatanda tay am-in ay inom-ommat id kasin et namaidda.”

⁵ Dat kanan nan tomotokdo isnan tokdowan di ali en, “Id wani et ipabalok am-in ay wada.” Kinwanina gedan ken sak-en en, “Iso-latmo nan naayda ay kanak tay tetewa ay awnit ommat.” ⁶ Danat kanan abes, “Nakwas et tay kinwasko am-in. Sak-en nan nangwada isnan am-in ay wada ya sak-en gedan nan mangkombos isnan am-in. Nan maewew et agtak siya is kalebbengana ay ominom isnan danom ay adi kalakowan ay magapo isnan balaan ay mang-ited is biyag ay maid patenggana. ⁷ Nan adi mangipalobos ay abaken Satanas daida et sak-en nan Diosda ya menbalinek daida is an-akko. ⁸ Ngem nan mang-ik-ikkan is ngawi et kae-egyat nan awnit ommat ken daida tay am-in ay mangsolot ken Satanas ay kaneg nan adi matalek ya nan mangdokog isnan pammatida gapo isnan egyatda isnan ligat ya nan makiseyseyep isnan bakenda asawa ya mang-ik-ikkan isnan tap-in di asi-asi ay kaneg todi ya nan menpatey is ipogaw, nan mentala ya menap-apos, nan mangpatpati is sinang didios ya am-in ay menkamkam-pot et awnitda mentetetete isnan anaanawa ay menbidbidangan nan apoy ay kaneg nalilibowan ay makwani en maikadwa ay tetey.”

Nan Balo Ay Jerusalem Ay Nagapo Id Daya

⁹ Nalpas nan nangwaniyana isdi dat omali nan esa issan deeyday pito ay anghel ay wada nan pito ay malakongda ay kad-an di pito ay kaodiyen ay ligat et kanana, “Aka ta ipailak ken sik-a nan asawan nan Kalnilo ay maiyalig isnan maitapiyana isnan kaipoipogawna.” ¹⁰ Dat kapten nan Ispiriton Apo Dios sak-en kasin dat mangyey san anghel isnan toktok di andoando ay bilig. Danat ipaila ken sak-en nan ilin Apo Dios ay makwani en balo ay

Jerusalem ay maid polos ngawi is mentetee. Lomaylayog san ili ay nagapo ken Apo Dios ¹¹ et mensil-silang tay wada si Apo Dios isdi. Nan silangna et kaneg menbelelegew ay silang di nangina ay bato ay makwani en haspe. ¹² Nan baked san deey ay ili et andoando ya wada nan simpoo ya doway segpana et tonggal esay segpan et wada nan esay anghel ay mangbanbantay. Tonggal esay segpan et naisosolat nan ngadan nan simpoo ya doway an-ak din si Israel ay daida nan poon di am-in ay Judio.

¹³ Sagtotlo nan segpan isnan epat ay igid, ay makindaya, makinlaod, makin-amyanan ya makin-abagatan. ¹⁴ San toping ay baked et wada abes nan simpoo ya doway ay pegnadna et tonggal esay pegnad et naisosolat nan ngadan nan simpoo ya doway apostolis nan makwani en Kalnilo.

¹⁵ San anghel ay ninkali ken saken et gegen-ana nan pala lokod ay balitok ta lokodena san ili ya nan bakedna ya segpana. ¹⁶ Et san deey ay ili et palpaliso nan kaan-andona, nan kaan-anawana ya nan kaat-ataktagna. Tay linokod san anghel et doway libo ya epat gasot ay kilometro nan kaan-andona et siya abes nan kaan-anawana ya nan kaat-ataktagna. ¹⁷ Linokod gedan san anghel nan baked et nganngani ay pitompoo ay metros nan kaat-ataktagna. Nan metros ay lokod ay inosal san anghel et paliso isnan metros ay iloklokod di ipogaw.

¹⁸ San ili et nasapo is natatanig ay balitok et mensisilang ay kaneg salming ya nan bakedna et nasapo is nangina ay bato ay makwani en haspe. ¹⁹ Nan simpoo ya doway pegnad di baked et naal-altiyanda isnan nateketeken ay nangina ay menkimkimat ay bato ay naayda. Nan omona ay pegnad et naaltiyayan is haspe, nan maikadwa et naaltiyayan isnan bato ay makwani en sapiro, nan maikatlo et naaltiyayan is kalse-donia, nan maikap-at et naaltiyayan is esmeralda. ²⁰ Nan maikalima pay et

naaltiyayan is sardonika, nan maikan-em et naaltiyayan is karnelia, nan maikapito et naaltiyayan is krisolito, nan maikawao et naaltiyayan is berilo, nan maikasiyam et topasio, nan maikasimpoo et krisoprasio, nan maikasimpoo ya esa et hasinto ya nan maikasimpoo ya doway et amatista nan altina. ²¹ Tonggal esa isnan simpoo ya doway ay segpan et sin-es-a ay perlas nan nasapo ya nan kalsa issan deey ay ili et natatanig ay balitok nan nasapo et mensisilang ay kaneg salming.

Nan Kanegna Isnan Balo Ay Jerusalem

²² Maid inilak is templo wenna simbaan issan deey ay ili tay nan kinatemplona et si Apo Dios ay manakabalin ya san Kalnilo. ²³ Nan ili gedan ay deey et adina masapol nan silaw di agew ya bowan tay menpat-a gapo isnan silang Apo Dios ya san Kalnilo. ²⁴⁻²⁶ Am-in nan ipogaw isnan batawa et matanggawanda isnan silawna. Ya am-in ay mentolay et iyeyda nan kinabaknangda isnan deey ay ili ay mangipaila isnan layadda. Owen, am-in nan kinabaknang ya kinadayaw isnan nateketeken ay ili et maeyey isnan deey ay ili. Nan deeyday segpan issan deey ay ili et adida kailiklikep nodi matotokaban ay eng-enggana tay adi kalablalabi isdi. ²⁷ Ya adi polos gedan makasgep isdi nan baken nadalos isnan pangilan Apo Dios ay kaneg nan menkamkampot ya nan mang-ik-ikkan is kababain tay kedkedeng nan naisolat nan ngadanda isnan liblon di Kalnilo ay nailistaan di matatago ay eng-enggana nan mabalin ay songgep.

22

¹ Nakwas pay di dat ipailan san anghel nan ginawang ay kad-an di danom ay mang-ited is biyag. Menlenglang nan danomna ay magap-gapo isnan tokdowan di mentolay ya

nan Kalnilo. ² Men-ay-ayos isnan tenggan di kalsa isnan deey ay ili. Isnan sinombangil nan ginawang et wada nan kak-aiw ay mang-ited is biyag. Binowan ay bomgasda isonga mamin simpoo ya dow a ay bomgas isnan esay tew-en. Ya nan toboda et daida nan iyag-agas di kaipoipogaw. ³ Isnan deey ay ili et maiwed polos ngawi isnan pangiilan Apo Dios. Tay siya di nan osto ay kad-an Apo Dios ya nan Kalnilo ay mentotolay et am-in ay baan Apo Dios et day-dayawenda siya. ⁴ Iiilaenda nan angasna dapay maisolat nan ngadana isnan kitongda. ⁵ Adi polos kalablabi isdi isonga adida masapol nan silaw wenna silang di agew tay si Apo Dios nan silawda. Et makitoltolayda ken siya ay eng-enggana.

Nan Somagongan Jesus

⁶ Nakwas di dat kanan san anghel, “Tet-ewa am-in nan naibaga ken sik-a tay awnit matongpal tet-ewa. Et nan Apo tako ay si Apo Dios ay mang-ited isnan Ispiritona isnan mamadtona et siya gedan nan nangibaa ken sak-en ay anghelna ta ipagtekko ken dakayo am-in ay baana nan masapol ay ommat. Et isnan adi kabayag dat tet-ewa ay ommat.”

⁷ Naay nan kalin Jesus. Kanana en, “Dengngenyoy nan kanak. Adi mabayag et somagongak ken dakayo. Et nan am-in ay mangtongpal isnan naisolat isnan naay ay liblo et awnitda men-galalasing.”

⁸ Sak-en si Juan ay nangdengdenge ya nang-il-ila isnan naayda. Idi nakwas ay dinnggek ya inilak am-in dana daket menpalintomeng koma isnan sagang san anghel ay nangipail-ila ken sak-en isnan deeyda ta dayawek koma siya. ⁹ Ngem danat kanan, “Adim ikkan sa. Tay masapol ay kedkedeng si Apo Dios is daydayawem tay esangak ay baan Apo Dios ay kanegmo ya kaneg nan iib-am ay mamadton Apo Dios ya nan am-in ay mangtongpal isnan naisolat isnan naay ay liblo.”

¹⁰ Intoloyna ay mangwani en, “Adim igagago nodi ipagtekmo nan inpagtekko ken sik-a ay wada isnan naay ay liblo tay nganngani ay ommat dana. ¹¹ Tay no menlogi dana ay ommat et nan mang-ik-ikkan is ngawi et itoltoloyna ay mang-ikkan is ngawi ya nan mang-ik-ikkan is kababain et itoltoloyna ay mang-ikkan is kababain. Ngem nan gawis ay ipogaw ya nan nadosan et itoltoloyda ay mang-ikkan is gawis tay daida nan ipogaw Apo Dios ay mang-ik-ikkan isnan laydena.”

¹² Kinwanin Jesus, “Dengngenyoy. Adi mabayag et somagongak ken dakayo ya ikawitko nan iligalok isnan ipogaw et nan inik-ikkan nan wasdin esa ken daida et siya nan kaneg nan ganabena. ¹³ Sak-en nan nangwada isnan am-in ay wada ya sak-en gedan nan mangkombos isnan am-in.”

¹⁴ Awnit dadama nan gasing nan mangdalos isnan badoda ay naiyalig isnan maowasan di basol tay daida nan wada nan kalebbenganda ay songgep isnan segpan nan deey ay ili ya wada gedan nan kalebbenganda ay mangan isnan begas di kaiw ay mang-ited is biyag. ¹⁵ Ngem adi mabalin ay songgep isdi nan mang-ik-ikkan is ngawi ay kaneg nan mang-ik-ikkan isnan ol-olay ya bomabai ya lomalaki, nan mentala, nan menpatpatey is ipogaw, nan mangpatpateg is sinang didios, nan menal-allilaw ya nan menkamkampot. Am-in nan mang-ik-ikkan is dana et adida makasgep.

¹⁶ Dat menkali si Jesus kasin ay mangwani en, “Sak-en si Jesus ay nangibaa isnan anghelko ta ena ibaga nan naayda ken sik-a tasiyay ipagtekmo gedan isnan mamati ken sak-en ay madagdagop isnan nateketeken ay ili. Sak-en nan tet-ewa ay Apon din si David ya sak-en gedan nan makwani en batakagan.”

¹⁷ “Omali kayo am-in ta maitapi kayo,” kanan nan Ispiriton Apo Dios

ya nan ipogawna ay kaiyaligan di awnit asawaen nan Kalnilo.

“Owen, omali kayo,” kanan nan mangdenge isnan naayda. Am-in kayo ay mangkayat et ay-ayaganda dakayo ta am-in kayo ay maew-ewew et omali kayo koma ta dawatenyo ay ominom isnan danom ay maid bayadna ay mang-ited is biyag.

¹⁸ Sak-en si Juan ay mangwani en am-in kayo ay nangdenge isnan inpagtekko isnan naay ay liblo et makailanyo ta adiyoy taptapiyan nan insolatko tay no wada nan mangtaptapi et tapiyan abes Apo Dios nan dosana ay kaneg nan ligat

ay nakwani isnan naay ay liblo. ¹⁹ No wada gedan di mangkesay isnan naisolat isnan naay ay liblo et kaanen abes Apo Dios nan kalebbengana ay mangkakan isnan begas di kaiw ay mang-ited is biyag ya nan kalebbengana ay songgep isnan ilin Apo Dios ay naibaga isnan naay ay liblo.

²⁰ Nan nangipagtek isnan naayda et kankanana en, “Tet-ewa ay nganngani nan somagongak.” Isonga sinongbatak en, “Owen, omalika Apo Jesus.”

²¹ Sapay koma ta wada nan badang ya anos Apo Jesus ken datako am-in.